N. 31

ויהי ערב ויהי בקר י
ויאמר אלהים ישר
הארץ על פני רקיע
הגדלים ואת כל נפש
למינהם ואת כל עוף כנף
ויברך אתם אלהים לאמר פרו
בימים והעוף ירב בארץ ויהי ערב ו
פ ויאמר אלהים תוצא
למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למי
אלהים את חית הארץ למינה ואת ה
כל רמש האדמה למינהו וירא אלה
אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו
ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ
על הארץ ויברא אלהים את האדם
ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם ויב
ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו ב
השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ
הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע
הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי
לאכלה ולכל חית הארץ ולכל עוף ה
על הארץ אשר בו נפש חיה את כל
ויהי כן וירא אלהים את כל אשר ע
מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי
ויכלו השמים והארץ וכל צבאם

[illegible]

שבת ביום השביעי
אלהים את יום השביעי
...ר אשר ברא אלהים

...ץ בהבראם ביום עשות
...ם וכל שיח השדה טרם יהיה
...דה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה
...אדם אין לעבד את האדמה ואד
...שקה את כל פני האדמה וייצר
...אדם עפר מן האדמה ויפח באפיו
...האדם לנפש חיה ויטע יהוה אלהים
...ם שם את האדם אשר יצר ויצמח
...אדמה כל עץ נחמד למראה וטוב
...ים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע
...השקות את הגן ומשם יפרד והיה
...שם האחד פישון הוא הסבב את כל
...ר שם הזהב וזהב הארץ ההוא טוב
...השהם ושם הנהר השני גיחון הוא
...רץ כוש ושם הנהר השלישי חדקל
...אשור והנהר הרביעי הוא פרת ויקח
...האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה
...על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל
...ת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום
...מות ויאמר יהוה אלהים לא טוב

היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו ויצר יהוה
אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים
ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא
לו האדם נפש חיה הוא שמו ויקרא האדם שמות
לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא
מצא עזר כנגדו ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם
ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה ויבן
יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה
ויבאה אל האדם ויאמר האדם זאת הפעם עצם
מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש
לקחה זאת על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק
באשתו והיו לבשר אחד ויהיו שניהם ערומים האדם
ואשתו ולא יתבששו והנחש היה ערום מכל חית השדה
אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר
אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן ותאמר האשה אל הנחש
מפרי עץ הגן נאכל ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר
אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתון ויאמר
הנחש אל האשה לא מות תמתון כי ידע אלהים כי ביום
אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע
ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים
ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה
עמה ויאכל ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי ערמים הם
ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת וישמעו את קול
יהוה אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם
ואשתו מפני יהוה אלהים בתוך עץ הגן ויקרא יהוה

אלהים אל האדם ויאמר לו איכה: ויאמר את קלך
שמעתי בגן ואחבא: ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה
המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת: ומ
ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה
לי מן העץ ואכל: ויאמר יהוה אלהים לאשה מה זאת
עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל: ויאמר
יהוה אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל
הבהמה ומכל חית השדה על גחנך תלך ועפר תאכל כל
ימי חייך: ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין
זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב: ס
אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך
בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך:
ס ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ
אשר צויתיך לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה
בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך: וקוץ ודרדר
תצמיח לך ואכלת את עשב השדה: בזעת אפיך תאכל
לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת כי עפר אתה ואל
עפר תשוב: ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם
כל חי: ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור
וילבשם: פ ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה
כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ
החיים ואכל וחי לעלם: וישלחהו יהוה אלהים מגן עדן
לעבד את האדמה אשר לקח משם: ויגרש את האדם
וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת
לשמר את דרך עץ החיים: ס והאדם ידע את חוה

די אתברי מתמן: ותריך ית אדם
ואשרי מלקדמין לגינתא דעדן
ית כרוביא וית שנן חרבא
דמתהפכא למטר ית אורח אילן
חייא: ואדם ידע ית חוה אתתיה
ועדיאת וילידת ית קין ואמרת קניתי
גברא מן קדם יי: ואוסיפת למילד ית
אחוהי ית הבל והוה הבל רעי ענא
וקין הוה פלח בארעא:

והוה מסוף יומין וא
ואיתי קין מאיבא
דארעא קורבנא
קדם יי: והבל איתי
אף הוא מבכירי ענה
ומשמיניהון והות
רעוא קדם יי בהבל
ובקרבניה: ובקין
ובקרבניה לא הות

אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי איש את יהוה:
ותסף ללדת את אחיו את הבל ויהי הבל רעה צאן וקין
היה עבד אדמה: ס ויהי מקץ ימים ויבא קין
מפרי האדמה מנחה ליהוה: והבל הביא גם הוא מבכרת
צאנו ומחלבהן וישע יהוה אל הבל ואל מנחתו: ואל
קין ואל מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו:
ויאמר יהוה אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך: הלוא
אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ
ואליך תשוקתו ואתה תמשל בו: ויאמר קין אל הבל
אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו:
ויאמר יהוה אל קין אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי
השמר אחי אנכי: ויאמר מה עשית קול דמי אחיך
צעקים אלי מן האדמה: ועתה ארור אתה מן האדמה
אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך: כי
תעבד את האדמה לא תסף תת כחה לך נע ונד תהיה
בארץ: ויאמר קין אל יהוה גדול עוני
מנשא: הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך
אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני: וי
אמר לו יהוה לכן כל הרג קין שבעתים יקם וישם
יהוה לקין אות לבלתי הכות אתו כל מצאו: ויצא קין
מלפני יהוה וישב בארץ נוד קדמת עדן: וידע קין את
אשתו ותהר ותלד את חנוך ויהי בנה עיר ויקרא שם
העיר כשם בנו חנוך: ויולד לחנוך את עירד ועירד ילד
את מחויאל ומחייאל ילד את מתושאל ומתושאל
ילד את למך: ויקח לו למך שתי נשים שם האחת
עדה ושם השנית צלה: ותלד עדה את יבל הוא היה

אבי ישב אהל ומקנה: ושם אחיו יובל הוא היה
אבי כל תפש כנור ועוגב: וצלה גם הוא ילדה את
תובל קין לטש כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל
קין נעמה: ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען
קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי
לפצעי וילד לחברתי: כי שבעתים יקם קין ולמך
שבעים ושבעה: וידע אדם עוד את אשתו ותלד
בן ותקרא את שמו שת כי שת לי אלהים זרע אחר
תחת הבל כי הרגו קין: ולשת גם הוא ילד בן ויקרא
את שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יהוה: ס
זה ספר תולדת אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות
אלהים עשה אתו: זכר ונקבה בראם ויברך אתם
ויקרא את שמם אדם ביום הבראם: ויחי אדם
שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא
את שמו שת: ויהיו ימי אדם אחרי הולידו את
שת שמנה מאת שנה ויולד בנים ובנות: ויהיו כל
ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים
שנה וימת: ס ויחי שת חמש שנים
ומאת שנה ויולד את אנוש: ויחי שת אחרי
הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות
שנה ויולד בנים ובנות: ויהיו כל ימי שת שתים
עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת: ס ויחי
אנוש תשעים שנה ויולד את קינן: ויחי אנוש
אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה
ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות: ויהיו
כל ימי אנוש חמש שנים ותשע מאות שנה

שלקין לדורות. ואותן וי״ד
אין יולדות ולסוף לאחר הזמן
מושטון. את הבל והוא מוא׳
להן ומאי את הרגתי לפצעי
וכי אני הרגתי את הבל שהו
איש בקומה וילד בשנים
שיהא זרעו כלה בשבילו
והיה קין שהרג נתלו לו דורות
אני שלא הרגתי לא כל שכן
שיתלו לי. שביעיות הרבה
וזהו קל וחומר של שטות.
אם כן אין הק׳ גובה את
חובו ומקיים את דבריו:
וידע אדם וגו׳. בא לו למך
אצל אדם הראשון וקבל
על נשיו. אמ׳ להם וכי
עליכם לדקדק על גזירתו
של מקום אתם עשו מצותכם
והוא יעשה את שלו. אמ׳
לו קשט עצמך תחילה
והלא פירשת מן אשתך
זה מאה ושלשים שנה
משנקנסה מיתה על
ידיך מיד וידע אדם וגו׳
ומהו עוד מלמד שנתוספה
לו תאוה על תאותו כמו׳
רבו: אז הוחל לקרוא את
את שמות האדם ואת
שמות העצבים בשם הק׳
לעשותן ע״ז ולקרותם
אלוהות: זה ספר תולדות
זו היא ספירת תולדות
אדם. ומדרשו אגדה יש
רבים: ביום ברוא וגו׳ מגיד
שביום שנברא הוליד:
שלשים ומאת שנה. עד
כאן פירש מן האשה:
ויתהלך חנוך. צדיק היה
וקל בדעתו לשוב ולהרשיע
לפיכך מיהר הק׳ וסילקו
והמיתו קודם זמנו. וזהו
שמינה הכת׳ מיתתו
לכתוב ואיננו בעולם
למלאות שנותיו כי לקח
אותו לפני זמנו כמו
הנני לוקח ממך את מחמד
עיניך: ויולד
בן. שממנו נבנה
העולם: זה ינחמנו. ינח
ממנו את עצבון ידינו עד

וימת׃ ס ויחי קינן שבעים שנה
ויולד את מהללאל׃ ויחי קינן אחרי
הולידו את מהללאל ארבעים ושמנה (שנה)
מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהיו כל ימי
קינן עשר שנים ותשע מאות שנה וימת׃
ס ויחי מהללאל חמש שנים וששים
שנה ויולד את ירד׃ ויחי מהללאל אחרי
הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות
שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהיו כל ימי מהללאל
חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה
וימת׃ ס ויחי ירד שתים וששים שנה
ומאת שנה ויולד את חנוך׃ ויחי ירד
אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה
ויולד בנים ובנות׃ ויהיו כל ימי ירד שתים
וששים שנה ותשע מאות שנה וימת׃
ס ויחי חנוך חמש וששים שנה ויולד
את מתושלח׃ ויתהלך חנוך את האלהים
אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות
שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי חנוך
חמש וששים שנה ושלש מאות שנה׃
ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח
אתו אלהים׃ ס ויחי מתושלח שבע
ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך׃
ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים
ושמונים שנה ושבע מאות שנה ויולד
בנים ובנות׃ ויהיו כל ימי מתושלח תשע

וחיא קינן שבעין שנין ואוליד
ית מהללאל׃ וחיא קינן בתר
דאוליד ית מהללאל תמני
מאה וארבעין שנין ואוליד
בנין ובנן׃ והוו כל יומי קינן
תשע מאה ועשר שנין ומית׃
וחיא מהללאל
שתין וחמש שנין ואוליד
ית ירד׃ וחיא מהללאל
בתר דאוליד ית ירד תמני
מאה ותלתין שנין ואוליד
בנין ובנן׃ והוו כל יומי
מהללאל תמני מאה ותשעין
וחמש שנין ומית׃
וחיא ירד מאה ושתין ותרתין
שנין ואוליד ית חנוך׃ וחיא
ירד בתר דאוליד ית חנוך
תמני מאה שנין ואוליד
בנין ובנן׃ והוו כל יומי ירד
תשע מאה ושתין ותרתין
שנין ומית׃
וחיא חנוך שתין וחמש
שנין ואוליד ית מתושלח׃
והליך חנוך בדחלתא דיי
בתר דאוליד ית מתושלח
תלת מאה שנין ואוליד
בנין ובנן׃ והוו כל יומי חנוך
תלת מאה ושתין וחמש
שנין׃ והליך חנוך בדחלתא
בדחלתא דיי׳ וליתוהי
ארי אמית יתיה יי׳׃
וחיא
מתושלח מאה ותמנן
ושבע שנין ואוליד ית
למך׃ וחיא מתושלח
בתר דאוליד ית למך
שבע מאה ותמנן
ותרתין שנין ואוליד
בנין ובנן׃ והוו כל
יומי מתושלח
תשע מאה ושתין
ותשע שנין ומית׃
וחיא
למך מאה ותמנן
ותרתין שנין ואוליד

בדרך לא ידעו ובנתיבות
לא ידעו אדריכם אשים
מחשך לפניהם לאור
ומעקשים למישור אלה
הדברים עשיתים ולא
עזבתים׃ נסגו אחור
יבשו בשת הבטחים
בפסל האומרים למסכה
אתם אלהינו׃
החרשים שמעו
והעורים הביטו לראות׃
מי עור כי אם עבדי וחרש
כמלאכי אשלח

הטוים עליהם אובים ואיים. לשון יובש
הוא. לענין דמלח. כמו עשב נחות
והולכתי. ישר׳ שהיו עורים עיניהם ומהביט
אלי. דרך הטוב אשר לא ידעו להלוך
בה עד הנה׃ עשיתים. אעשם. כמו
לשון נבואה להם על העתיד מיד
עשוי׃ החרשים והעורים. על ישר׳ הוא
אומ׳ מי עור כמו עור אין אחר כי אם
עבדי הוא העור שמבולבל וחרש שהם
הרי הוא מלאכי אשר אני שולח להנבא
נבואות׃ מי עור כמשלם שיהיה עור
כמו כמי שלם ויסורין והרי כמשולם
תמשלין׃ ראות רבות. ראיית הרבה
לפניכם ואינכם שומרים להביט מעשיי

מי עור כמשלם ועור כעבד יהוה׃
ראות רבות ולא תשמר פקוח
אזנים ולא ישמע׃ יהוה
חפץ למען צדקו יגדיל תורה
ויאדיר׃

ולשוב אלי׃ פקוח אזנים. אני
עסק לפקוח אזניכם על ידי נביאי
נביאיי׃ ולא ישמע. ואיש מכם
אל דברי. ולשון הווה הוא וכן
חפץ להראותכם ולפקוח
אזניכם׃ למען צדקו. לכך הוא
מאריך ומגדיל לכם תורה׃

ושׁשׁים שנה ותשׁע מאות שנה וימת:
ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה
ויולד בן: ויקרא את שמו נח לאמר זה
ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה
אשר אררה יהוה: ויחי למך אחרי הולידו
את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאת שנה
ויולד בנים ובנות: ויהי כל ימי למך שבע וממ
ושבעים שנה ושבע מאות שנה וימת:
ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח
את שם את חם ואת יפת: ויהי כי החל האדם
לרב על פני האדמה ובנות ילדו להם: ויראו
בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו
להם נשים מכל אשר בחרו: ויאמר יהוה לא
ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו
ימיו מאה ועשרים שנה: הנפלים היו בארץ
בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני
האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה
הגברים אשר מעולם אנשי השם:
וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר
מחשבת לבו רק רע כל היום: וינחם יהוה כי
עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו:
ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר
בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה
עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי
עשיתם: ונח מצא חן בעיני יהוה:
אלה

בר וקרא ית שמיה נח
למימר דין ינחמננא
מעובדנא ומליאות ידנא
מן ארעא די לטה יי׳ וחיא
למך בתר דאוליד ית
נח חמש מאה ותשעין
וחמש שנין ואוליד
בנין ובנן והוו כל יומי
למך שבע מאה ושבעין
ושבע שנין ומית:
והוה נח בר חמש מאה
שנין ואוליד נח ית שם ית
חם וית יפת: והוה כד
שריו בני אנשא למסגי
על אפי ארעא ו
ובנתא איתילידא להון:
וחזו בני רבריא ית
בנת אנשא ארי שפירן
אינין ונסיבו להון נשין
מכל די אתרעיו: ואמר
יי׳ לא אתקים דרא
בישא הדין קדמי
לעלם בדיל דאינון
בסרא ועובדיהון בישין
ארכא יהיב להון מאה
ועשרין שנין אם יתובון:
גבריא הוו בארעא
ביומיא האינון ואף
בתר כן די עלין בני
רברביא לות בנת אנשא
וילדן להון אנון גבריא
די מעלמא אנשי
דשמא:
וחזא יי׳ ארי סגיאת
בישת אנשא בארעא
וכל יצרא מחשבת לביה
לחוד ביש כל יומא:
ותב יי׳ במימריה ארי
עבד ית אנשא בארעא
ואמר למתבר תקפהון
כרעותיה: ואמר יי׳
אמחי ית אנשא די
בריתי מעל אפי ארעא
מאנשא עד בעירא עד
רחשא ועד עופא
דשמיא ארי תבית
במימרי ארי עבדתינון:
ונח אשכח רחמין
קדם יי׳:
אילין

תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את
האלהים התהלך נח: ויולד נח שלשה בנים את שם
את חם ואת יפת: ותשחת הארץ לפני האלהים
ותמלא הארץ חמס: וירא אלהים את הארץ והנה
נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ:
ס ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני
כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את
הארץ: עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את
התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר: וזה אשר
תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה
חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה: צהר
תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח
התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה:
ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת
כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר
בארץ יגוע: והקמתי את בריתי אתך ובאת אל
התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך: ומכל החי
מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחית אתך
זכר ונקבה יהיו: מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה
מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך
להחיות: ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת
אליך והיה לך ולהם לאכלה: ויעש נח ככל אשר צוה
אתו אלהים כן עשה: ס ויאמר יהוה לנח בא אתה
וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור
הזה: מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה

איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהרה היא
שנים איש ואשתו: גם מעוף השמים שבעה
שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ:
כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ מ
ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל
היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה: ויעש
נח ככל אשר צוהו יהוה: ונח בן שש מאות
שנה והמבול היה מים על הארץ: ויבא נח ובניו
ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי מ
המבול: מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר
איננה טהרה ומן העוף וכל אשר רמש על
האדמה: שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר
ונקבה כאשר צוה אלהים את נח: ויהי לשבעת
הימים ומי המבול היו על הארץ: בשנת שש
מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר
יום לחדש ביום הזה נבקעו כל מעינת תהום
רבה וארבת השמים נפתחו: ויהי הגשם על
הארץ ארבעים יום וארבעים לילה: בעצם היום
הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח
ושלשת נשי בניו אתם אל התבה: המה וכל
החיה למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש
הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו
כל צפור כל כנף: ויבאו אל נח אל התבה שנים
שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים: והבאים זכר
ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים

ויסגר יהוה בעדו׃ ויהי המבול ארבעים יום על
הארץ וירבו המים וישאו את התבה ותרם מעל
הארץ׃ ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך
התבה על פני המים׃ והמים גברו מאד מאד על
הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל
השמים׃ חמש עשרה אמה מלמעלה גברו
המים ויכסו ההרים׃ ויגוע כל בשר הרמש על
הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ
על הארץ וכל האדם׃ כל אשר נשמת רוח חיים
באפיו מכל אשר בחרבה מתו׃ וימח את כל
היקום אשר על פני האדמה מאדם עד
בהמה עד רמש ועד עוף השמים וימחו מן
הארץ וישאר אך נח ואשר אתו בתבה׃ ויגברו
המים על הארץ חמשים ומאת יום׃ ויזכר
אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה
אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על הארץ
וישכו המים׃ ויסכרו מעינת תהום וארבת
השמים ויכלא הגשם מן השמים׃ וישבו המים
מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה
חמשים ומאת יום׃ ותנח התבה בחדש השביעי
בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט׃
והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי
בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים׃
ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את חלון
התבה אשר עשה׃ וישלח את הערב ויצא

ויצא יצוא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ: וישלח
את היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני
האדמה: ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב
אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ וישלח
ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל התבה: ויחל עוד
שבעת ימים אחרים ויסף שלח את היונה מן
התבה: ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה
זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ:
וייחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה
ולא יספה שוב אליו עוד: ויהי באחת ושש מאות
שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ
ויסר נח את מכסה התבה וירא והנה חרבו פני
האדמה: ובחדש השני בשבעה ועשרים יום
לחדש יבשה הארץ: וידבר אלהים אל
נח לאמר: צא מן התבה אתה ואשתך ובניך
ונשי בניך אתך: כל החיה אשר אתך מכל בשר
בעוף ובבהמה ובכל הרמש הרמש על הארץ
הוצא אתך ושרצו בארץ ופרו ורבו על הארץ:
ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו: כל החיה
כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ
למשפחתיהם יצאו מן התבה: ויבן נח מזבח ליהוה
ויקח מכל הבהמה הטהרה ומכל העוף הטהר
ויעל עלת במזבח: וירח יהוה את ריח הניחח ויאמר
יהוה אל לבו לא אסף לקלל עוד את האדמה
בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא

ונפק מיפק ותאיב עד
דיבשו מיא מעל ארעא:
ושלח ית יונה מלותיה למחזי
אם קלו מיא מעל אפי ארעא:
ולא אשכחת יונה נייחא לפרסת
רגלה ותבת לותיה לתיבותא
ארי מיא על אפי כל ארעא
ואושיט ידיה ונסבה ואעיל
יתה לותיה לתיבותא: ואוריך
עוד שבעה יומין אחרנין
ואוסיף שלח ית יונה מן
תיבותא: ואתת לותיה יונה לעדן
רמשא והא טרף זיתא תביר
נחית בפמה וידע נח ארי קלו
מיא מעל ארעא: ואוריך עוד
שבעא יומין אחרנין ושלח ית
יונה ולא אוסיפת למתב לותיה
עוד: והוה בשית מאה וחדא
שנין בקדמאה בחד לירחא נגובו
מיא מעל ארעא ואעדי נח ית
חופאה דתיבותא וחזא והא
נגובו אפי ארעא:
ומליל יי עם נח למימר: פוק מן
תיבותא את ואתתך ובנך ונשי
בנך עמך: כל חיתא די עמך מכל
בסרא בעופא ובבעירא ובכל
רחשא דרחיש על ארעא אפיק
עמך ויתילדון בארעא ויפשון
ויסגון על ארעא: ונפק נח ובנוהי
ואתתיה ונשי בנוהי עמיה: כל
חיתא כל רחשא וכל עופא כל
דרחיש על ארעא לזרעיתהון
נפקו מן תיבותא: ובנא נח
מדבחא קדם יי ונסיב מכל
בעירא דכיא ומכל עופא דכיא
ואסיק עלון על מדבחא: וקביל
יי ברעוא ית קרבניה ואמר יי
במימריה לא אוסיף למלט עוד
ית ארעא בדיל חובי אנשא
ארי יצרא דלבא דאנשא ביש

[illegible]

[illegible]

כל הארץ ויחדלו לבנת העיר׃ על כן קרא שמה
בבל כי שם בלל יהוה שפת כל הארץ ומשם
הפיצם יהוה על פני כל הארץ׃
אלה תולדת שם שם בן מאת שנה ויולד
את ארפכשד שנתים אחר המבול׃ ויחי שם
אחרי הולידו את ארפכשד חמש מאות
שנה ויולד בנים ובנות׃
וארפכשד חי חמש ושלשים שנה ויולד
את שלח׃ ויחי ארפכשד אחרי הולידו את
שלח שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד
בנים ובנות׃
ושלח חי שלשים שנה ויולד את עבר׃ ויחי
שלח אחרי הולידו את עבר שלש שנים
וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃
ויחי עבר ארבע ושלשים שנה ויולד את
פלג׃ ויחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים
שנה וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃
ויחי פלג שלשים שנה ויולד את
רעו׃ ויחי פלג אחרי הולידו את רעו תשע
שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃
ויחי רעו שתים ושלשים שנה
ויולד את שרוג׃ ויחי רעו אחרי הולידו את
שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים
ובנות׃ ויחי שרוג שלשים שנה ויולד
את נחור׃ ויחי שרוג אחרי הולידו את נחור
מאתים שנה ויולד בנים ובנות׃

ויחי נחור תשע ועשרים שנה ויולד את תרח
ויחי נחור אחרי הולידו את תרח תשע עשרה
שנה ומאת שנה ויולד בנים ובנות
ויחי תרח שבעים שנה ויולד את אברם את
נחור ואת הרן ואלה תולדת תרח תרח
הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן
הוליד את לוט וימת הרן על פני תרח אביו
בארץ מולדתו באור כשדים ויקח אברם
ונחור להם נשים שם אשת אברם שרי
ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה
ואבי יסכה ותהי שרי עקרה אין לה ולד
ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן
בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו
אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו
עד חרן וישבו שם ויהיו ימי תרח חמש שנים
ומאתים שנה וימת תרח בחרן

ויאמר יהוה אל אברם
לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל
הארץ אשר אראך ואעשך לגוי גדול
ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה ואברכה
מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת
האדמה וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה
וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים
שנה בצאתו מחרן ויקח אברם את שרי
אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר
רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת

ארצה כנען ויבאו ארצה כנען׃ ויעבר אברם
בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני
אז בארץ׃ וירא יהוה אל אברם ויאמר לזרעך
אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה
הנראה אליו׃ ויעתק משם ההרה מקדם
לבית אל ויט אהלה בית אל מים והעי מקדם ויבן
שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה׃ ויסע אברם
הלוך ונסוע הנגבה׃ ויהי רעב בארץ
וירד אברם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב
בארץ׃ ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה ויא
ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה
יפת מראה את׃ והיה כי יראו אתך המצרים
ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו׃
אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך
וחיתה נפשי בגללך׃ ויהי כבוא אברם מצרימה
ויראו המצרים את האשה כי יפה הוא מאד׃
ויראו אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה
ותקח האשה בית פרעה׃ ולאברם היטיב בעבורה
ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחת
ואתנת וגמלים׃ וינגע יהוה את פרעה נגעים
גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם׃
ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית
לי למה לא הגדת לי כי אשתך הוא׃ למה אמרת
אחתי הוא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה
אשתך קח ולך׃ ויצו עליו פרעה אנשים
וישלחו אתו ואת אשתו ואת כל אשר לו׃

ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר
לו ולוט עמו הנגבה ואברם כבד מאד במקנה
בכסף ובזהב וילך למסעיו מנגב ועד בית אל
עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין
בית אל ובין העי אל מקום המזבח אשר עשה
שם בראשנה ויקרא שם אברם בשם יהוה
וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר ואהלים
ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה
רכשם רב ולא יכלו לשבת יחדו ויהי ריב בין
רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני
והפרזי אז ישב בארץ ויאמר אברם אל לוט
אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רעי ובין רעיך
כי אנשים אחים אנחנו הלא כל הארץ לפניך
הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם
הימין ואשמאילה וישא לוט את עיניו
וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת
יהוה את סדם ואת עמרה כגן יהוה כארץ
מצרים באכה צער ויבחר לו לוט את כל ככר
הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל
אחיו אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי
הככר ויאהל עד סדם ואנשי סדם רעים וחטאים
ליהוה מאד ויהוה אמר אל אברם אחרי הפרד
לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום
אשר אתה שם צפנה ונגבה וקדמה וימה כי
את כל הארץ אשר אתה ראה לך אתננה ולזרעך
עד עולם ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר

כמא דלית אפשר לגבר דימני ית
עפרא דארעא אף בנך לא יתמנון
קום הליך בארעא לארכה [illegible]
ארי לך אתנינה ופרס אברם [illegible]
ויתיב במישרי ממרא די בחברון
ובנא תמן מדבחא קדם יי
והוה ביומי אמרפל מלכא
דבבל אריוך מלכא דאלסר כדרלעמר
מלכא דעילם ותדעל מלכא [illegible]
עבדו מלחמה קרבא עם ברע מלכא
דסדום וית ועם ברשע מלכא
דעמרה שנאב מלכא דאדמה
ושמאבר מלכא דצבואים ומלכא
דבלע הא היא צוער כל אלין
אתכנשו למישר חקליא הוא אתר
ימא דמלחא תרתא [illegible]
פלחו ית כדר[illegible]
שנין מרדו [illegible]
אתא כדרלע[illegible]
ומחו ית גבריא [illegible]
וית תקיפיא [illegible]
דבשוי קריתים [illegible]
דבטוריא דשעיר [illegible]
דסמיך על מדברא [illegible]
למישר פילגא היא רקם ומחו
ית כל חקלי עמלקאה ואת ית
אמוראה דיתיב בעין גדי ונפק

מלכא דסדם ומלכא דעמ[illegible]
ומלכא דאדמה ומלכא דצבואים
ומלכא דבלע היא צוער וסדרו
עמהון קרבא במישר חקליא
עם כדרלעמר מלכא דעילם
ותדעל מלכא [illegible] ואמרפל
מלכא דבבל ואריוך מלכא
דאלסר ארבעה מלכין לקביל
חמשה [illegible]

אם יוכל למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה איש
קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך
אתננה ויאהל אברם ויבא וישב באלני
ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליהוה
ויהי בימי אמרפל מלך שנער
אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם
ותדעל מלך גוים עשו מלחמה את ברע
מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב
מלך אדמה ושמאבר מלך צביים ומלך בלע
היא צער כל אלה חברו אל עמק השדים
הוא ים המלח שתים עשרה שנה עבדו
את כדרלעמר ושלש עשרה שנה מרדו
ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר
והמלכים אשר אתו ויכו את רפאים
בעשתרת קרנים ואת הזוזים בהם ואת האימים
בשוה קריתים ואת החרי בהררם
שעיר עד איל פארן אשר על המדבר
וישבו ויבאו אל עין משפט היא קדש
ויכו את כל שדה העמלקי וגם את
האמרי הישב בחצצן תמר ויצא מלך
סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צביים
ומלך בלע היא צער ויערכו אתם
מלחמה בעמק השדים את כדרלעמר
מלך עילם ותדעל מלך גוים ואמרפל מלך
שנער ואריוך מלך אלסר ארבעה מלכים
את החמשה ועמק השדים בארת

[illegible]

הארץ יחרדו קרבו ויאתיון
איש את רעהו יעזרו ולאחיו
יאמר חזק ויחזק חרש את
צרף מחליק פטיש את
הולם פעם אמר לדבק טוב
הוא ויחזקהו במסמרים
לא ימוט ואתה ישראל
עבדי יעקב אשר בחרתיך
זרע אברהם אהבי אשר
החזקתיך מקצות הארץ

ומאציליה קראתיך ואמר לך עבדי
אתה בחרתיך ולא מאסתיך אל
תירא כי עמך אני אל תשתע כי אני
אלהיך אמצתיך אף עזרתיך אף
תמכתיך בימין צדקי הן יבשו
ויכלמו כל הנחרים בך יהיו כאין
ויאבדו אנשי ריבך תבקשם ולא
תמצאם אנשי מצתך יהיו כאין
וכאפס אנשי מלחמתך כי אני יהוה
אלהיך מחזיק ימינך האמר לך

[illegible]

בארת חמר וינסו מלך סדם ועמרה ויפלו
שמה והנשארים הרה נסו ׃ ויקחו את
את כל רכש סדם ועמרה ואת כל אכלם
וילכו ׃ ויקחו את לוט ואת רכשו בן אחי
אברם וילכו והוא ישב בסדם ׃ ויבא הפליט ויגד
לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא
האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי
ברית אברם ׃ וישמע אברם כי נשבה אחיו
וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר
ושלש מאות וירדף עד דן ׃ ויחלק עליהם
לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה
אשר משמאל לדמשק ׃ וישב את כל
הרכש וגם את לוט אחיו ורכשו השיב
וגם את הנשים ואת העם ׃ ויצא מלך סדם
לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר
ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא
עמק המלך ׃ ומלכי צדק מלך שלם הוציא
לחם ויין והוא כהן לאל עליון ׃ ויברכהו
ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים
וארץ ׃ וברוך אל עליון אשר מגן צריך
בידך ויתן לו מעשר מכל ׃ ויאמר מלך סדם
אל אברם תן לי הנפש והרכש קח לך ׃
ויאמר אברם אל מלך סדם הרמתי ידי אל
יהוה אל עליון קנה שמים וארץ ׃ אם
מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר
לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם ׃

בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר
הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם׃
אחר הדברים האלה היה דבר יהוה אל
אברם במחזה לאמר אל תירא אברם אנכי מגן
לך שכרך הרבה מאד׃ ויאמר אברם אדני
יהוה מה תתן לי ואנכי הולך ערירי ובן משק
ביתי הוא דמשק אליעזר׃ ויאמר אברם הן לי
לא נתתה זרע והנה בן ביתי יורש אתי׃ והנה
דבר יהוה אליו לאמר לא יירשך זה כי אם
אשר יצא ממעיך הוא יירשך׃ ויוצא אתו
החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספר
הכוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה
יהיה זרעך׃ והאמן ביהוה ויחשבה לו צדקה׃
ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתיך מאור
כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה׃
ויאמר אדני יהוה במה אדע כי אירשנה׃
ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז
משלשת ואיל משלש ותר וגוזל׃ ויקח לו
את כל אלה ויבתר אתם בתוך ויתן איש בתרו
לקראת רעהו ואת הצפר לא בתר׃ וירד
העיט על הפגרים וישב אתם אברם׃ ויהי
השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם והנה
אימה חשכה גדלה נפלת עליו׃ ויאמר לאברם
ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם
ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה׃ וגם
את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו
ברכש גדול׃ ואתה תבוא אל אבתיך בשלום

בר מדי אכלו עולימיא וחולק גבריא די אזלו עמי ענר אשכל וממרא אינון יקבלון חולקהון׃ בתר פתגמיא האלין הוה פתגמא דיי עם אברם בנבואה למימר לא תדחל אברם מימרי תקיף לך אגרך סגי לחדא׃ ואמר אברם ייי אלהים מה תתן לי ואנא אזיל דלא ולד ובר פרנסא הדין בביתי הוא דמשק אליעזר׃ ואמר אברם הא לי לא יהבת ולד והא בר ביתי ירית יתי׃ והא פתגמא דיי עמיה למימר לא ירתינך דין אלהין בר די תוליד הוא ירתינך׃ ואפיק יתיה לברא ואמר אסתכי כען לשמיא ומני כוכביא אם תיכול למימני יתהון ואמר ליה כדין יהון בנך׃ והימין במימרא דיי וחשבה ליה לזכו׃ ואמר ליה אנא ייי די אפקתך מאורא דכשדאי למתן לך ית ארעא הדא למירתה׃ ואמר ייי אלהים במא אדע ארי אירתינה׃ ואמר ליה קריב קדמי עגלין תלתא ועזין תלתא ודכרין תלתא ושפנינא ובר יונה׃ וקריב קדמוהי ית כל אלין ופליג יתהון בשוה ויהב פלגא לקבל חבריה וית עופא לא פליג׃ ונחת עופא על פלגיא ומפריח יתהון אברם׃ והוה שמשא למיעל ושינתא נפלת על אברם והא אימה קבל סגי נפלת עלוהי׃ ואמר לאברם מידע תדע ארי דיירין יהון בנך בארעא דלא דילהון ויפלחון בהון ויענון יתהון ארבע מאה שנין׃ ואף ית עמא דיפלחון להון דאין אנא ובתר כן יפקון בקנין סגי׃ ואת תתכניש לות אבהתך בשלם

תקבר בשיבה טובה ודור רביעי ישובו הנה כי לא
שלם עון האמרי עד הנה ויהי השמש באה ועלטה
היה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין
הגזרים האלה ביום ההוא כרת יהוה את אברם
ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר
מצרים עד הנהר הגדל נהר פרת את הקיני ואת
הקנזי ואת הקדמני ואת החתי ואת הפרזי ואת
הרפאים ואת האמרי ואת הכנעני ואת הגרגשי
ואת היבוסי ושרי אשת אברם לא ילדה לו
ולה שפחה מצרית ושמה הגר ותאמר שרי
אל אברם הנה נא עצרני יהוה מלדת בא נא אל
שפחתי אולי אבנה ממנה וישמע אברם לקול
שרי ותקח שרי אשת אברם את הגר המצרית
שפחתה מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ
כנען ותתן אתה לאברם אישה לו לאשה ויבא
אל הגר ותהר ותרא כי הרתה ותקל גברתה בעיניה
ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך אנכי נתתי
שפחתי בחיקך ותרא כי הרתה ואקל בעיניה ישפט
יהוה ביני וביניך ויאמר אברם אל שרי הנה
שפחתך בידך עשי לה הטוב בעיניך ותענה שרי
ותברח מפניה וימצאה מלאך יהוה על עין המים
במדבר על העין בדרך שור ויאמר הגר שפחת
שרי אי מזה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי
גברתי אנכי ברחת ויאמר לה מלאך יהוה שובי
אל גברתך והתעני תחת ידיה ויאמר לה מלאך

יהוה

תתקבר בסיבו טבא ודרא רביעאה
יתובון הלכא ארי לא שלים עד כען
חובא דאמוראה עד כען והוה
שמשא עלת וקבלא הוה והא
תנור דתנן ובעור דאשא דעדא
בין פלגיא האלין ביומא ההוא
גזר יי עם אברם קים למימר לבנך
יהבית ית ארעא הדא מנהרא
דמצרים עד נהרא רבא נהרא
פרת ית שלמאי וית קנזאי וית
קדמונאי וית חתאי וית פריזאי
וית גבראי וית אמוראי וית
כנענאי וית גרגשאי וית
יבוסאי ושרי אתת
אברם לא ילידת ליה ולה אמתא
מצריתא ושמה הגר ואמרת
שרי לאברם הא כען מנעני יי
מלמילד עול כען לות אמתי מא
אם אתבני מנה וקביל אברם
למימר שרי

ודברת שרי אתת אברם ית הגר
מצריתא אמתה מסוף עסר
שנין למיתב אברם בארעא
דכנען ויהבת יתה לאברם
בעלה ליה לאנתו ועל לות הגר
ועדיאת וחזת ארי עדיאת וקלת
רבונתא בעינהא ואמרת
שרי לאברם דין לי עלך אנא
יהבית אמתי לך וחזת ארי
עדיאת וקלית בעינהא ידין יי
ביני ובינך ואמר אברם לשרי הא
אמתיך בידיך עבידי לה
דתקין בעיניכי ועניתה שרי
וערקת מן קדמהא ואשכחה
מלאכא דיי על עינא דמיא
במדברא על עינא באורח
חגרא ואמר הגר אמתא
דשרי מן אן את אתיא ולאן את
אזלא ואמרת מן קדם שרי
רבונתי אנא ערקא ואמר לה
מלאכא דיי תובי לות רבונתיך
ואשתעבדי תחות ידהא ואמר

הרבה ארבה את זרעך ולא יספר מרב ויאמר לה
מלאך יהוה הנך הרה וילדת בן וקראת שמו יש
ישמעאל כי שמע יהוה אל עניך והוא יהיה
פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל אחיו ישכן
ותקרא שם יהוה הדבר אליה אתה אל ראי כי אמרה הגם
הלם ראיתי אחרי ראי על כן קרא לבאר באר
לחי ראי הנה בין קדש ובין ברד ותלד הגר לאברם
בן ויקרא אברם שם בנו אשר ילדה הגר ישמעאל
ואברם בן שמנים שנה ושש שנים בלדת הגר
את ישמעאל לאברם ויהי אברם בן
תשעים שנה ותשע שנים וירא יהוה אל אברם
ויאמר אליו אני אל שדי התהלך לפני והיה
תמים ואתנה בריתי ביני וביניך וארבה אותך
במאד מאד ויפל אברם על פניו וידבר אתו
אלהים לאמר אני הנה בריתי אתך והיית לאב
המון גוים ולא יקרא עוד את שמך אברם
והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך
והפרתי אתך במאד מאד ונתתיך לגוים ומלכים
ממך יצאו והקמתי את בריתי ביני וביניך ובין
זרעך אחריך לדרתם לברית עולם להיות לך
לאלהים ולזרעך אחריך ונתתי לך ולזרעך
אחריך את ארץ מגריך את כל ארץ כנען
לאחזת עולם והייתי להם לאלהים ויאמר אלהים
אל אברהם ואתה את בריתי תשמר אתה וזרעך
אחריך לדרתם זאת בריתי אשר תשמרו ביני
וביניכם ובין זרעך אחריך המול לכם כל זכר

ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית
ביני וביניכם ׃ ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר
לדרתיכם יליד בית ומקנת כסף מכל בן נכר
אשר לא מזרעך הוא ׃ המול ימול יליד ביתך
ומקנת כספך והיתה בריתי בבשרכם לברית
עולם ׃ וערל זכר אשר לא ימול את בשר
ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה את
בריתי הפר ׃ ויאמר אלהים אל אברהם
שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה
שמה ׃ וברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן
וברכתיה והיתה לגוים מלכי עמים ממנה יהיו ׃
ויפל אברהם על פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן
מאה שנה יולד ואם שרה הבת תשעים שנה
תלד ׃ ויאמר אברהם אל האלהים לו ישמעאל
יחיה לפניך ׃ ויאמר אלהים אבל שרה אשתך
ילדת לך בן וקראת את שמו יצחק והקמתי את
בריתי אתו לברית עולם לזרעו אחריו ׃ וליש
ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אתו והפר
והפריתי אתו והרביתי אתו במאד מאד שנים
עשר נשיאם יוליד ונתתיו לגוי גדול ׃ ואת
בריתי אקים את יצחק אשר תלד לך שרה
למועד הזה בשנה האחרת ׃ ויכל לדבר אתו
ויעל אלהים מעל אברהם ׃ ויקח אברהם את
ישמעאל בנו ואת כל ילידי ביתו ואת כל
מקנת כספו כל זכר באנשי בית אברהם וימל
את בשר ערלתם בעצם היום הזה כאשר

ותגזרון ית בשר עורלתכון ויהי לאת קים
בין מימרי וביניכון ׃ ובר תמניא
יומין יגזר לכון כל דכורא לדריכון
יליד ביתא וזבין כספא מכל בר
עממין די לא מבנך הוא ׃ מיגזר
יגזר יליד ביתך וזבין כספך ויהי
קימי בבשרכון לקים עלם ׃ וערל
דכורא די לא יגזר ית בסר
עורלתיה וישתיצי אנשא
ההיא מעמיה ית קימי אשני ׃
ואמר יי לאברהם שרי
אתתך לא תקרי ית שמה שרי
ארי שרה שמה ׃ ואבריך יתה
ואף אתין מנה לך בר ואבריכנה
ותהי לכנשן מלכין דשלטין
בעממיא מנה יהון ׃ ונפל אברהם
על אפוהי וחדי ואמר בלביה
הלבר מאה שנין יהי ולד ואם
שרה הבת תשעין שנין תליד ׃
ואמר אברהם קדם יי לוי ישמעאל
יתקים קדמך ׃
ואמר יי בקושטא שרה אתתך
תליד לך בר ותקרי ית שמיה
יצחק ואקים ית קימי עמיה
לקים עלם לבנוהי בתרוהי ׃
ועל ישמעאל קבילית צלותך
הא בריכית יתיה ואפיש יתיה
ואסגי יתיה לחדא
לחדא תרי עשר רברבין יוליד
ואתניניה לעם סגי ׃ וית קימי
עם יצחק די תליד לך שרה
לזמנא הדין בשתא אחרנתא ׃
ושיצי למללא עמיה ואסתלק
יקרא דיי מעלוהי דאברהם ׃
ודבר אברהם ית ישמעאל בריה
וית כל ילידי ביתיה וית כל
זביני כספיה כל דכורא באנשי
בית אברהם וגזר ית בסר
עורלתהון בכרן יומא הדין כמא
די מליל עמיה

דבר אתו אלהים ׃ ואברהם בן תשעים ותשע
שנה בהמלו בשר ערלתו ׃ וישמעאל
בנו בן שלש עשרה שנה בהמלו את בשר
ערלתו ׃ בעצם היום הזה נמול אברהם
וישמעאל בנו ׃ וכל אנשי ביתו יליד בית
ומקנת כסף מאת בן נכר נמלו אתו ׃
וירא אליו יהוה באלני
ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום ׃
וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים
נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח
האהל וישתחו ארצה ׃ ויאמר אדני אם
נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל
עבדך ׃ יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם
והשענו תחת העץ ׃ ואקחה פת לחם וסעדו
לבכם אחר תעברו כי על כן עברתם על עבדכם
ויאמרו כן תעשה כאשר דברת ׃ וימהר
אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי
שלש סאים קמח סלת לושי ועשי עגות ׃
ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב
ויתן אל הנער וימהר לעשות אתו ׃ ויקח
חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן
לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ
ויאכלו ׃ ויאמרו אליו איה שרה אשתך
ויאמר הנה באהל ׃ ויאמר שוב אשוב אליך
כעת חיה והנה בן לשרה אשתך ושרה
שמעת פתח האהל והוא אחריו ׃ ואברהם

ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות
לשרה ארח כנשים ׃ ותצחק שרה בקרבה
לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני
זקן ׃ ויאמר יהוה אל אברהם למה זה
צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד
ואני זקנתי ׃ היפלא מיהוה דבר למועד
אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן ׃
ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראה
ויאמר לא כי צחקת ׃ ויקמו משם האנשים
וישקפו על פני סדם ואברהם הלך עמם
לשלחם ׃ ויהוה אמר המכסה אני מאברהם
אשר אני עשה ׃ ואברהם היו יהיה לגוי
גדול ועצום ונברכו בו כל גויי הארץ ׃
כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת
ביתו אחריו ושמרו דרך יהוה לעשות
צדקה ומשפט למען הביא יהוה על
אברהם את אשר דבר עליו ׃ ויאמר
יהוה זעקת סדם ועמרה כי רבה וחטאתם
כי כבדה מאד ׃ ארדה נא ואראה
הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה ואם לא
אדעה ׃ ויפנו משם האנשים וילכו סדמה
ואברהם עודנו עמד לפני יהוה ׃ ויגש
אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם
רשע ׃ אולי יש חמשים צדיקם בתוך
העיר האף תספה ולא תשא למקום
למען חמשים הצדיקם אשר בקרבה ׃

חללה לך מעשת כדבר הזה להמית צדיק עם
רשע והיה כצדיק כרשע חללה לך השפט
כל הארץ לא יעשה משפט ויאמר יהוה
אם אמצא בסדם חמשים צדיקם בתוך העיר
ונשאתי לכל המקום בעבורם ויען אברהם
ויאמר הנה נא הואלתי לדבר אל אדני ואנכי
עפר ואפר אולי יחסרון חמשים הצדיק כם
חמשה התשחית בחמשה את כל העיר ויאמר
לא אשחית אם אמצא שם ארבעים וחמשה
ויסף עוד לדבר אליו ויאמר אולי ימצאון
שם ארבעים ויאמר לא אעשה בעבור
הארבעים ויאמר אל נא יחר לאדני ואדברה
ואדברה אולי ימצאון שם שלשים ויאמר לא
אעשה אם אמצא שם שלשים ויאמר הנה
נא הואלתי לדבר אל אדני אולי ימצאון שם עשרים
ויאמר לא אשחית בעבור העשרים ויאמר
אל נא יחר לאדני ואדברה אך הפעם אולי
ימצאון שם עשרה ויאמר לא אשחית
בעבור העשרה וילך יהוה כאשר כלה לדבר
אל אברהם ואברהם שב למקמו ויבאו שני
המלאכים סדמה בערב ולוט ישב בשער
סדם וירא לוט ויקם לקראתם וישתחו אפים
ארצה ויאמר הנה נא אדני סורו נא אל בית
עבדכם ולינו ורחצו רגליכם והשכמתם
והלכתם לדרככם ויאמרו לא כי ברחוב נלין
ויפצר בם מאד ויסרו אליו ויבאו אל ביתו

ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו׃ וטרם
ישכבו ואנשי העיר אנשי סדם נסבו על
הבית מנער ועד זקן כל העם מקצה׃ ויקראו
אל לוט ויאמרו לו איה האנשים אשר
באו אליך הלילה הוציאם אלינו ונדעה
אתם׃ ויצא אלהם לוט הפתחה והדלת סגר
אחריו׃ ויאמר אל נא אחי תרעו׃ הנה נא
לי שתי בנות אשר לא ידעו איש אוציאה
נא אתהן אליכם ועשו להן כטוב בעיניכם
רק לאנשים האל אל תעשו דבר כי על כן
באו בצל קרתי׃ ויאמרו גש הלאה ויאמרו
האחד בא לגור וישפט שפוט עתה נרע לך
מהם ויפצרו באיש בלוט מאד ויגשו
לשבר הדלת׃ וישלחו האנשים את ידם
ויביאו את לוט אליהם הביתה ואת הדלת
סגרו׃ ואת האנשים אשר פתח הבית הכו
בסנורים מקטן ועד גדול וילאו למצא
הפתח׃ ויאמרו האנשים אל לוט עד מי
לך פה חתן ובניך ובנתיך וכל אשר לך בעיר
הוצא מן המקום׃ כי משחתים אנחנו את
המקום הזה כי גדלה צעקתם את פני יהוה
וישלחנו יהוה לשחתה׃ ויצא לוט וידבר
אל חתניו לקחי בנתיו ויאמר קומו צאו
מן המקום הזה כי משחית יהוה את העיר
ויהי כמצחק בעיני חתניו׃ וכמו השחר עלה
ויאיצו המלאכים בלוט לאמר קום קח את

בהון לחדא וזרו לותיה ועלו לביתיה
ועבד להון משתיא ופטיר אפא
להון ואכלו׃
עד לא שכיבו ואנשי קרתא
אנשי סדם אקיפו על ביתא מעולימא
ועד סבא כל עמא מסופיהון׃ וקרו
ללוט ואמרו ליה אן גבריא דאתו
לותך בליליא אפיקנון לותנא ונדע
יתהון׃ ונפק לותהון לוט לתרעא
ודשא אחד בתרוהי׃ ואמר
בבעו כען אחי לא תבאשון׃ הא
כען לי תרתין בנן די לא ידעו
גבר אפיק כען יתהן לותכון ועבידו
להין כדתקין בעיניכון לחוד לגבריא
האלין לא תעבדון מדעם ארי על
כן עלו בטלל שרותי׃ ואמרו קרב
להלא ואמרו חד אתא לאתותבא
והא דאין דינא כען נבאיש לך
מדילהון ואתקיפו בגברא בלוט
לחדא וקריבו למתבר דשא׃
ואושיטו גבריא ית ידיהון ואעילו
ית לוט לותהון לביתא וית דשא
אחדו׃ וית גבריא די בתרע ביתא
מחו בשבריא מזעירא ועד
רבא ולאיו לאשכחא תרעא׃
ואמרו גבריא ללוט עוד מאן לך
הכא חתן ובנך ובנתך וכל די
לך בקרתא אפיק מן אתרא׃ ארי
מחבלין אנחנא ית אתרא הדין
ארי סגיאת קבילתהון קדם יי
ושלחנא יי לחבלותה׃ ונפק לוט
ומליל עם חתנוהי נסבי בנתיה
ואמר קומו פוקו מן אתרא הדין
ארי מחבל יי ית קרתא והוה
כמחייך בעיני חתנוהי׃ וכמיסק
צפרא ודחיקו מלאכיא בלוט
למימר קום דבר ית אתתך וית

טרם ישכבו ואנשי העיר היו במ'
משיחתם של מלאכים שהיו שואלי'
ללוט מה טיבן ומעשיהם והוא אומ'
להם שרובם רשעים ועודם מדבר'
בהם ואנשי סדם סבבו וגו'
מקצה מקצה העיר עד הקצה
שאין אחד מוחה בידם שאפי'
צדיק אחד אין בהם׃ ונדעה אותם
במשכב זכר כמו אשר לא ידעו
איש׃ האל כמו האלה׃ כי על כן
באו כי הטובה הזאת תעשו לכבו'
ובעבור על אשר באו בצל קורתי׃
בצל שרותי תרגם שלקורתי
שרותי׃ ויאמרו גש הלאה׃ כמו
התרחק וכמו סור ...
שמוקרין לשון הפרדה להלן
כמו זרה הלאה ... על
לשון נגיעה ... שקירן
... אליך׃ ועל שהפצרו ...
... ... וכי ...
כמו ... ...
... שבלות ... ... שפוט
... ...
הסובבת ... ...
החלל שכן ... ...
... ... ועד גדול
הקטנים התחילו בעבירה ...
שנ' מנער ועד זקן ... ...
המורעמות ... ...
... ...
... ...
... שבמוני חתן בניך ובנותיך
אם יש לך חתן או בנים ובנות
הוצא מן המקום׃ ובניך בני בנותיו
הנשואות ... ... עד
... ... מי לך
... כה לומר ... ... עליהם
של ... ... עליהם
... ... מי לך פה׃
חתניו שתי בנות נשואות היו לו׃

[illegible]
[illegible]
הם מגשים אליה והיא מוצקת׃ ויהי
כמלאת הכלים ותאמר אל בנה הגישה
אלי עוד כלי ויאמר אליה אין עוד כלי
ויעמד השמן׃ [illegible]
[illegible]

[illegible]

אל אישה הנה נא
ידעתי כי איש אלהים
קדוש הוא עבר עלינו
תמיד׃ נעשה נא עלית
קיר קטנה ונשים לו
שם מטה ושלחן
וכסא ומנורה והיה
בבאו אלינו יסור
שמה׃ ויהי היום ויבא
שמה ויסר אל העליה
וישכב שמה׃ ויאמר
אל גחזי נערו קרא

[illegible]

אשתך ואת שתי בנתיך הנמצאת פן תספה
בעון העיר ויתמהמה ויחזיקו האנשים בידו
וביד אשתו וביד שתי בנתיו בחמלת יהוה עליו ויצאהו
וינחהו מחוץ לעיר ויהי כהוציאם אתם החוצה
ויאמר המלט על נפשך אל תביט אחריך ואל
תעמד בכל הככר ההרה המלט פן תספה ויאמר
לוט אלהם אל נא אדני הנה נא מצא עבדך
חן בעיניך ותגדל חסדך אשר עשית עמדי
להחיות את נפשי ואנכי לא אוכל להמלט
ההרה פן תדבקני הרעה ומתי הנה נא העיר
הזאת קרבה לנוס שמה והוא מצער אמלטה
נא שמה הלא מצער הוא ותחי נפשי ויאמר
אליו הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה לבלתי
הפכי את העיר אשר דברת מהר המלט שמה
כי לא אוכל לעשות דבר עד באך שמה על כן
קרא שם העיר צוער השמש יצא על הארץ
ולוט בא צערה ויהוה המטיר על סדם ועל
עמרה גפרית ואש מאת יהוה מן השמים
ויהפך את הערים האל ואת כל הככר ואת כל
ישבי הערים וצמח האדמה ותבט אשתו
מאחריו ותהי נציב מלח וישכם אברהם בבקר
אל המקום אשר עמד שם את פני יהוה וישקף
על פני סדם ועמרה ועל כל פני ארץ הככר וירא
והנה עלה קיטר הארץ כקיטר הכבשן ויהי
בשחת אלהים את ערי הככר ויזכר אלהים את
אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה בהפך

את הערים אשר ישב בהן לוט ויעל לוט מצוער
וישב בהר ושתי בנתיו עמו כי ירא לשבת בצוער וישב
במערה הוא ושתי בנתיו ותאמר הבכירה אל
הצעירה אבינו זקן ואיש אין בארץ לבוא עלינו
כדרך כל הארץ לכה נשקה את אבינו יין ונשכבה
עמו ונחיה מאבינו זרע ותשקין את אביהן
יין בלילה הוא ותבא הבכירה ותשכב את אביה
ולא ידע בשכבה ובקומה ויהי ממחרת ותאמר
הבכירה אל הצעירה הן שכבתי אמש את אבי
נשקנו יין גם הלילה ובאי שכבי עמו ונחיה מאבינו
זרע ותשקין גם בלילה ההוא את אביהן יין ותקם
הצעירה ותשכב עמו ולא ידע בשכבה ובקמה
ותהרין שתי בנות לוט מאביהן ותלד הבכירה בן
ותקרא שמו מואב הוא אבי מואב עד היום
והצעירה גם הוא ילדה בן ותקרא שמו בן עמי
הוא אבי בני עמון עד היום ויסע משם
אברהם ארצה הנגב וישב בין קדש ובין שור
ויגר בגרר ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחתי
הוא וישלח אבימלך מלך גרר ויקח את שרה
ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה ויאמר
לו הנך מת על האשה אשר לקחת והוא בעלת
בעל ואבימלך לא קרב אליה ויאמר אדני הגוי
גם צדיק תהרג הלא הוא אמר לי אחתי הוא
והיא גם הוא אמרה אחי הוא בתם לבבי ובנקין
כפי עשיתי זאת ויאמר אליו האלהים בחלם גם
אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית זאת ואחשך

לשונמית הזאת ויקרא לה ותעמד
לפניו ויאמר אליו אמר נא אליה
הנה חרדת אלינו את כל החרדה
הזאת מה לעשות לך היש לדבר לך
אל המלך או אל שר הצבא ותאמר
בתוך עמי אנכי ישבת ויאמר
ומה לעשות לה ויאמר גחזי אבל
בן אין לה ואישה זקן ויאמר
קרא לה ויקרא לה ותעמד בפתח
ויאמר למועד הזה כעת חיה את
חבקת בן ותאמר אל אדני איש

האלהים אל תכזב בשפחתך ותהר
האשה ותלד בן למועד הזה כעת
חיה אשר דבר אליה אלישע
ויגדל הילד ויהי היום ויצא אל
אביו אל הקצרים ויאמר אל אביו
ראשי ראשי ויאמר אל הנער
שאהו אל אמו וישאהו ויביאהו
אל אמו וישב על ברכיה עד הצהרים
וימת ותעל ותשכבהו על מטת
איש האלהים ותסגר בעדו ותצא
ותקרא אל אישה ותאמר שלחה

גם אנכי אותך מחטו לי על כן לא נתתיך לנגע אליה
ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך
וחיה ואם אינך משיב דע כי מות תמות אתה וכל אשר
לך וישכם אבימלך בבקר ויקרא לכל עבדיו וידבר את
כל הדברים האלה באזניהם וייראו האנשים מאד
ויקרא אבימלך לאברהם ויאמר לו מה עשית לנו
ומה חטאתי לך כי הבאת עלי ועל ממלכתי חטאה
גדלה מעשים אשר לא יעשו עשית עמדי ויאמר אבימלך
אל אברהם מה ראית כי עשית את הדבר הזה ויאמר
אברהם כי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה
והרגוני על דבר אשתי וגם אמנה אחתי בת אבי היא
אך לא בת אמי ותהי לי לאשה ויהי כאשר התעו אתי
אלהים מבית אבי ואמר לה זה חסדך אשר תעשי
עמדי אל כל המקום אשר נבוא שמה אמרי לי אחי
הוא ויקח אבימלך צאן ובקר ועבדים ושפחת ויתן
לאברהם וישב לו את שרה אשתו ויאמר אבימלך
הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך שב ולשרה אמר הנה
נתתי אלף כסף לאחיך הנה הוא לך כסות עינים לכל
אשר אתך ואת כל ונכחת ויתפלל אברהם אל האלהים
וירפא אלהים את אבימלך ואת אשתו ואמהתיו
וילדו כי עצר עצר יהוה בעד כל רחם לבית אבימלך
על דבר שרה אשת אברהם ויהוה פקד את
שרה כאשר אמר ויעש יהוה לשרה כאשר דבר ותהר
ותלד שרה לאברהם בן לזקניו למועד אשר דבר
אתו אלהים ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו

[illegible]

אשר ילדה לו שרה יצחק וימל אברהם את יצחק
בנו בן שמנת ימים כאשר צוה אתו אלהים ואברהם
בן מאת שנה בהולד לו את יצחק בנו ותאמר שרה
צחק עשה לי אלהים כל השמע יצחק לי ותאמר
מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה כי ילדתי בן לזקניו
ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום
הגמל את יצחק ותרא שרה את בן הגר המצרית
אשר ילדה לאברהם מצחק ותאמר לאברהם
גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה
הזאת עם בני עם יצחק וירע הדבר מאד בעיני
אברהם על אודת בנו ויאמר אלהים אל אברהם
אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך כל אשר תאמר
אליך שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך זרע וגם
את בן האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא וישכם
אברהם בבקר ויקח לחם וחמת מים ויתן אל הגר שם
על שכמה ואת הילד וישלחה ותלך ותתע במדבר
באר שבע ויכלו המים מן החמת ותשלך את הילד
תחת אחד השיחם ותלך ותשב לה מנגד הרחק
כמטחוי קשת כי אמרה אל אראה במות הילד
ותשב מנגד ותשא את קלה ותבך וישמע אלהים
את קול הנער ויקרא מלאך אלהים אל הגר מן השמים
ויאמר לה מה לך הגר אל תיראי כי שמע אלהים אל
קול הנער באשר הוא שם קומי שאי את הנער והחזיקי
את ידך בו כי לגוי גדול אשימנו ויפקח אלהים את
עיניה ותרא באר מים ותלך ותמלא את החמת מים
ותשק את הנער ויהי אלהים את הנער ויגדל וישב
במדבר ויהי רבה קשת וישב במדבר פארן ותקח

דיי בסעדיה דרביא ורבא ויתיב במדברא והוה רביא קשתא: ויתיב במדברא

לו אמו אשה מארץ מצרים ויהי בעת
ההוא ויאמר אבימלך ופיכל שר צבאו אל
אברהם לאמר אלהים עמך בכל אשר אתה עשה
ועתה השבעה לי באלהים הנה אם תשקר לי
ולניני ולנכדי כחסד אשר עשיתי עמך תעשה
עמדי ועם הארץ אשר גרתה בה ויאמר אברהם
אנכי אשבע והוכח אברהם את אבימלך על
אדות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך
ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את הדבר
הזה וגם אתה לא הגדת לי וגם אנכי לא שמעתי
בלתי היום ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך
ויכרתו שניהם ברית ויצב אברהם את שבע כבשת
הצאן לבדהן ויאמר אבימלך אל אברהם מה
הנה שבע כבשת האלה אשר הצבת לבדנה
ויאמר כי את שבע כבשת תקח מידי בעבור
תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזאת על כן
קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו
שניהם ויכרתו ברית בבאר שבע ויקם אבימלך
ופיכל שר צבאו וישבו אל ארץ פלשתים ויטע
אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם יהוה אל
עולם ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים

ויהי אחר הדברים האלה והאלהים
נסה את אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני
ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת
את יצחק ולך לך אל ארץ המריה והעלהו שם
לעלה על אחד ההרים אשר אמר אליך

ואינסיבת ליה איתתא מארעא דמצרים: והוה בעדנא ההיא ואמר אבימלך ופיכל רב חיליה לאברהם למימר מימרא דיי בסעדך בכל דאת עביד: וכען קיים לי במימרא דיי הכא דלא תשקר בי ובברי ובבר בריי כטיבותא דעבדית עמך תעביד עמי ועם ארעא דאיתותבתא בה: ואמר אברהם אנא אקיים: ואוכח אברהם ית אבימלך על עיסק בירא דמיא דאנסו עבדי אבימלך: ואמר אבימלך לא ידענא מן עבד ית פתגמא הדין ואף את לא חויתא לי ואף אנא לא שמעית אלהין יומא דין: ודבר אברהם ען ותורין ויהב לאבימלך וגזרו תרויהון קים: ואקים אברהם ית שבע חורפן דען בלחודיהן: ואמר אבימלך לאברהם מה איניון שבע חורפן אלין די אקימתא בלחודיהן: ואמר ארי ית שבע חורפן תקביל מן ידי בדיל דיהי לי לסהדו ארי חפרית ית בירא הדא: על כן קרא לאתרא ההוא באר שבע ארי תמן קיימו תרויהון: וגזרו קים בבאר שבע וקם אבימלך ופיכל רב חיליה ותבו לארע פלשתאי: ונצב נצבא בבאר שבע וצלי תמן בשמא דיי אלה עלמא: ואיתותב אברהם בארע פלשתאי יומין סגיאין: והוה בתר פתגמיא האלין ויי נסי ית אברהם ואמר ליה אברהם ואמר הא אנא: ואמר דבר כען ית ברך ית יחידך דרחמתא ית יצחק ואיזל לך לארע פולחנא ואסקיהי קדמי תמן לעלתא על חד מן טוריא די אימר לך:

וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמרו ויקח את
שני נעריו אתו ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה
ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו האלהים:
ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את
המקום מרחק: ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם
פה עם החמור ואני והנער נלכה עד כה ונשתחוה
ונשובה אליכם: ויקח אברהם את עצי העלה וישם
על יצחק בנו ויקח בידו את האש ואת המאכלת
וילכו שניהם יחדו: ויאמר יצחק אל אברהם אביו
ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האש
והעצים ואיה השה לעלה: ויאמר אברהם אלהים
יראה לו השה לעלה בני וילכו שניהם יחדו:
ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים ויבן
שם אברהם את המזבח ויערך את העצים ויעקד את
יצחק בנו וישם אתו על המזבח ממעל לעצים:
וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחט
את בנו: ויקרא אליו מלאך יהוה מן השמים ויאמר
אברהם אברהם ויאמר הנני: ויאמר אל תשלח
ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה כי עתה ידעתי
כי ירא אלהים אתה ולא חשכת את בנך את יחידך
ממני: וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל
אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את
האיל ויעלהו לעלה תחת בנו: ויקרא אברהם שם
המקום ההוא יהוה יראה אשר יאמר היום בהר יהוה
יראה: ויקרא מלאך יהוה אל אברהם מן השמים: שנית
ויאמר בי נשבעתי נאם יהוה כי יען אשר עשית
את הדבר הזה ולא חשכת את בנך את יחידך:

ואקדים אברהם בצפרא וזריז ית חמריה
ודבר ית תרין עולמוהי עמיה וית
יצחק בריה וצלח אעי לעלתא
וקם ואזל לאתרא די אמר ליה יי׃
ביומא תליתאה וזקף אברהם ית
עינוהי וחזא ית אתרא מרחיק׃
ואמר אברהם לעולמוהי אוריכו
לכון הכא עם חמרא ואנא ועולימא
נתמטי עד כא ונסגיד ונתוב לותכון׃
ונסיב אברהם ית אעי דעלתא ושוי על
יצחק בריה ונסיב בידיה ית אשתא וית
סכינא ואזלו תרויהון כחדא׃ ואמר יצחק
לאברהם אבוהי ואמר אבא ואמר הא
אנא ברי ואמר הא אשתא ואעיא ואן
אמרא לעלתא׃ ואמר אברהם קדם יי גלי
אמרא לעלתא ברי ואזלו תרויהון כחדא׃

כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי
השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך
את שער איביו׃ והתברכו בזרעך כל גויי
הארץ עקב אשר שמעת בקלי׃ וישב אברהם
אל נעריו ויקמו וילכו יחדו אל באר שבע וישב
אברהם בבאר שבע׃ ויהי אחרי הדברים
האלה ויגד לאברהם לאמר הנה ילדה מלכה
גם הוא בנים לנחור אחיך׃ את עוץ בכרו ואת
בוז אחיו ואת קמואל אבי ארם׃ ואת כשד ואת
חזו ואת פלדש ואת ידלף ואת בתואל׃ ובתואל
ילד את רבקה שמנה אלה ילדה מלכה לנחור אחי
אברהם׃ ופילגשו ושמה ראומה ותלד גם הוא
את טבח ואת גחם ואת תחש ואת מעכה׃
ויהיו חיי שרה מאה שנה
ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה׃
ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ
כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה׃ ויקם
אברהם מעל פני מתו וידבר אל בני חת לאמר׃
גר ותושב אנכי עמכם תנו לי אחזת קבר עמכם
ואקברה מתי מלפני׃ ויענו בני חת את אברהם
לאמר לו׃ שמענו אדני נשיא אלהים אתה
בתוכנו במבחר קברינו קבר את מתך איש ממנו
את קברו לא יכלה ממך מקבר מתך׃ ויקם אברהם
וישתחו לעם הארץ לבני חת׃ וידבר אתם
לאמר אם יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני
שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר׃ ויתן לי את
מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו

ארי ברכא אברכנך ואסגאה אסגי
ית בנך ככוכבי שמיא וכחלא דעל
כיף ימא ויירתון בנך ית קרוי
סנאיהון׃ ויתברכון בדיל בנך כל
עממי ארעא חלף דקבילתא למימרי׃
ותב אברהם לות עולימוהי וקמו ואזלו
כחדא לבאר שבע ויתיב אברהם
בבאר שבע׃
והוה בתר פתגמיא האלין ואתחוא
לאברהם למימר הא ילידת מלכה אף
היא בנין לנחור אחוך׃ ית עוץ בוכריה
וית בוז אחוהי וית קמואל אבוהי
דארם׃ וית כשד וית חזו וית פלדש
וית ידלף וית בתואל׃ ובתואל אוליד
ית רבקה תמניא אלין ילידת מלכה
לנחור אחוהי דאברהם׃ ולחינתיה
ושמה ראומה וילידת אף היא ית
טבח וית גחם וית תחש וית מעכה׃
והוו חיי שרה מאה ועשרין
ושבע שנין שני חיי שרה׃
ומיתת שרה בקרית ארבע היא
חברון בארעא דכנען ואתא אברהם
למספד לשרה ולמבכיה׃ וקם אברהם
מעל אפי מיתיה ומליל עם בני חתאה
למימר׃ דייר ותותב אנא עמכון הבו
לי אחסנת קבורא עמכון ואקבר
מיתי מן קדמי׃ ואתיבו בני חתאה
ית אברהם למימר ליה׃ קביל
מיננא ריבונא רב קדם יי את בינוא
בשפר קברנא קבר ית מיתך אנש
מננא ית קבריה לא יכלי מינך
מלמקבר מיתך׃ וקם אברהם וסגיד
לעמא דארעא לבני חתאה׃
ומליל עמהון למימר אם אית רעוא
נפשכון למקבר ית מיתי מן קדמי
קבילו מני ובעו לי מן עפרון בר
צחר׃ ויתין לי ית מערת כפילתא
דיליה די בסטר חקליה
בכספא שלים יתננה לי ביניכון לאחסנת

והמלך דוד זקן בא בימים
ויכסהו בבגדים
ולא יחם לו׃ ויאמרו לו עבדיו
יבקשו לאדני המלך נערה
בתולה ועמדה לפני המלך ותהי
לו סכנת ושכבה בחיקך וחם
לאדני המלך׃ ויבקשו נערה
יפה בכל גבול ישראל וימצאו
את אבישג השונמית ויבאו
אתה אל המלך׃ והנערה

יפה עד מאד ותהי למלך סכנת
ותשרתהו והמלך לא ידעה׃ ואדניה
בן חגית מתנשא לאמר אני אמלך
ויעש לו רכב ופרשים וחמשים איש
רצים לפניו׃ ולא עצבו אביו מימיו
לאמר מדוע ככה עשית וגם הוא
טוב תאר מאד ואתו ילדה
אחרי [illegible] ויהיו דבריו
[illegible]

בכסף מלא יתננה לי בתוככם לאחזת קבר׃
ועפרון ישב בתוך בני חת ויען עפרון החתי את
אברהם באזני בני חת לכל באי שער עירו לאמר׃
לא אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר
בו לך נתתיה לעיני בני עמי נתתיה לך קבר מתך׃
וישתחו אברהם לפני עם הארץ׃ וידבר אל עפרון
באזני עם הארץ לאמר אך אם אתה לו שמעני
נתתי כסף השדה קח ממני ואקברה את מתי שמה׃
ויען עפרון את אברהם לאמר לו׃ אדני שמעני
ארץ ארבע מאת שקל כסף ביני ובינך מה הוא
ואת מתך קבר׃ וישמע אברהם אל עפרון וישקל
אברהם לעפרן את הכסף אשר דבר באזני בני חת
ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר׃ ויקם שדה עפרון
אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה והמערה
אשר בו וכל העץ אשר בשדה אשר בכל גבלו
סביב׃ לאברהם למקנה לעיני בני חת בכל באי שער
עירו׃ ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו אל
מערת שדה המכפלה על פני ממרא הוא
חברון בארץ כנען׃ ויקם השדה והמערה אשר בו
לאברהם לאחזת קבר מאת בני חת׃

ואברהם זקן בא בימים ויהוה ברך את אברהם
בכל׃ ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המשל בכל
אשר לו שים נא ידך תחת ירכי׃ ואשביעך ביהוה
אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא תקח אשה
לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבו׃ כי אל ארצי
ואל מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק׃ ויאמר
אליו העבד אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי

לאחסנת קבורא׃ ועפרון יתיב בגו
בני חתאה ואתיב עפרון חתאה
ית אברהם קדם בני חתאה לכל עלי
תרע קרתיה למימר׃ לא רבוני
קביל מני חקלא יהבית לך ומערתא
די ביה לך יהבתה לעיני בני עמי
יהבתה לך קבר מיתך׃ וסגיד
אברהם קדם עמא דארעא׃
ומליל עם עפרון קדם עמא
דארעא למימר ברם אם את
לי שבוק קביל מני אתין כספא דמי
חקלא סב מני ואקבר ית מיתי תמן׃
ואתיב עפרון ית אברהם למימר
ליה׃ רבוני קביל מני ארע שויא
ארבע מאה סלעין דכסף בינא
ובינך מה היא וית מיתך קבר׃
וקביל אברהם מן עפרון ותקל
אברהם לעפרון ית כספא דמליל
קדם בני חתאה ארבע מאה סלעין
דכסף מתקבל סחורא בכל מדינא׃
וקם חקל עפרון די במכפלתא די קדם
ממרא חקלא ומערתא די ביה וכל
אילני די בחקלא די בכל תחומיה סחור
סחור׃ לאברהם לזבינוהי לעיני בני
חתאה בכל עלי תרע קרתיה׃
ובתר כן קבר אברהם ית שרה
אתתיה במערת חקל כפילתא
על אפי ממרא היא חברון

אל הארץ הזאת ההשב אשיב את בנך אל הארץ
אשר יצאת משם ׃ ויאמר אליו אברהם השמר
לך פן תשיב את בני שמה ׃ יהוה אלהי השמים
אשר לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי ואשר דבר
לי ואשר נשבע לי לאמר לזרעך אתן את הארץ
הזאת הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני
משם ׃ ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך ונקית
משבעתי זאת רק את בני לא תשב שמה ׃ וישם
העבד את ידו תחת ירך אברהם אדניו וישבע לו על הדבר
הזה ׃ ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו וילך
וכל טוב אדניו בידו ויקם וילך אל ארם נהרים אל
עיר נחור ׃ ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים
לעת ערב לעת צאת השאבת ׃ ויאמר יהוה אלהי
אדני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם
אדני אברהם ׃ הנה אנכי נצב על עין המים ובנות
אנשי העיר יצאת לשאב מים ׃ והיה הנער אשר
אמר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה
וגם גמליך אשקה אתה הכחת לעבדך ליצחק ובה
אדע כי עשית חסד עם אדני ׃ ויהי הוא טרם כלה
לדבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה לבתואל בן
מלכה אשת נחור אחי אברהם וכדה על שכמה ׃
והנער טבת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה
ותרד העינה ותמלא כדה ותעל ׃ וירץ העבד לקראתה
ויאמר הגמיאיני נא מעט מים מכדך
ותאמר שתה אדני ותמהר ותרד כדה על ידה
ותשקהו ׃ ותכל להשקתו ותאמר גם לגמליך
עד אם כלו לשתת ׃ ותמהר ותער כדה אל השקת
ותרץ עוד אל הבאר לשאב ותשאב לכל גמליו ׃

[illegible]

והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח יהוה
דרכו אם לא ויהי כאשר כלו הגמלים לשתות ויקח
האיש נזם זהב משקלו ושני צמידים על ידיה
עשרה זהב משקלם ויאמר בת מי את הגידי
נא לי היש בית אביך מקום לנו ללין ותאמר אליו
בת בתואל אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור ותאמר
אליו גם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון
ויקד האיש וישתחו ליהוה ויאמר ברוך יהוה אלהי
אדני אברהם אשר לא עזב חסדו ואמתו מעם אדני
אנכי בדרך נחני יהוה בית אחי אדני ותרץ הנער
ותגד לבית אמה כדברים האלה ולרבקה אח ושמו
לבן וירץ לבן אל האיש החוצה אל העין ויהי
כראת את הנזם ואת הצמדים על ידי אחתו וכשמעו
את דברי רבקה אחתו לאמר כה דבר אלי האיש
ויבא אל האיש והנה עמד על הגמלים על העין
ויאמר בוא ברוך יהוה למה תעמד בחוץ ואנכי
פניתי הבית ומקום לגמלים ויבא האיש הביתה
ויפתח הגמלים ויתן תבן ומספוא לגמלים ומים
לרחץ רגליו ורגלי האנשים אשר אתו ויושם
לפניו לאכל ויאמר לא אכל עד אם דברתי דברי
ויאמר דבר ויאמר עבד אברהם אנכי ויהוה
ברך את אדני מאד ויגדל ויתן לו צאן ובקר וכסף
וזהב ועבדם ושפחת וגמלים וחמרים ותלד שרה
אשת אדני בן לאדני אחרי זקנתה ויתן לו את כל
אשר לו וישבעני אדני לאמר לא תקח אשה
לבני מבנות הכנעני אשר אנכי ישב בארצו אם
לא אל בית אבי תלך ואל משפחתי ולקחת אשה
לבני ואמר אל אדני אלי לא תלך האשה אחרי

ויאמר אלי יהוה אשר התהלכתי לפניו ישלח
מלאכו אתך והצליח דרכך ולקחת אשה לבני
ממשפחתי ומבית אבי׃ אז תנקה מאלתי כי תבוא
אל משפחתי ואם לא יתנו לך והיית נקי מאלתי׃
ואבא היום אל העין ואמר יהוה אלהי אדני
אברהם אם ישך נא מצליח דרכי אשר אנכי הלך
עליה׃ הנה אנכי נצב על עין המים והיה העלמה
היצאת לשאב ואמרתי אליה השקיני נא מעט מים
מכדך׃ ואמרה אלי גם אתה שתה וגם לגמליך אשאב
היא האשה אשר הכיח יהוה לבן אדני׃ אני טרם
אכלה לדבר אל לבי והנה רבקה יצאת וכדה על
שכמה ותרד העינה ותשאב ואמר אליה השקיני
נא׃ ותמהר ותורד כדה מעליה ותאמר שתה וגם
גמליך אשקה ואשת וגם הגמלים השקתה׃ ואשאל
אתה ואמר בת מי את ותאמר בת בתואל בן נחור
אשר ילדה לו מלכה ואשם הנזם על אפה והצמידים
על ידיה׃ ואקד ואשתחוה ליהוה ואברך את יהוה
אלהי אדני אברהם אשר הנחני בדרך אמת לקחת
את בת אחי אדני לבנו׃ ועתה אם ישכם עשים חסד
ואמת את אדני הגידו לי ואם לא הגידו לי ואפנה
על ימין או על שמאל׃ ויען לבן ובתואל ויאמרו
מיהוה יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או טוב׃
הנה רבקה לפניך קח ולך ותהי אשה לבן אדניך
כאשר דבר יהוה׃ ויהי כאשר שמע עבד אברהם
את דבריהם וישתחו ארצה ליהוה׃ ויוצא העבד
כלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה ומגדנת נתן
לאחיה ולאמה׃ ויאכלו וישתו הוא והאנשים אשר

עבדו ואת מנקתה וילכו ויאמר שלחוני לאדני ויאמר
אחיה ואמה תשב הנער אתנו ימים או עשור
אחר תלך ויאמר אלהם אל תאחרו אתי ויהוה
הצליח דרכי שלחוני ואלכה לאדני ויאמרו
נקרא לנער ונשאלה את פיה ויקראו לרבקה ויאמרו
ויאמרו אליה התלכי עם האיש הזה ותאמר אלך
וישלחו את רבקה אחתם ואת מנקתה ואת עבד
אברהם ואת אנשיו ויברכו את רבקה ויאמרו לה
אחתנו את היי לאלפי רבבה ויירש זרעך את שער
שנאיו ותקם רבקה ונערתיה ותרכבנה על הגמלים
ותלכנה אחרי האיש ויקח העבד את רבקה וילך
ויצחק בא מבוא באר לחי ראי והוא יושב בארץ
הנגב ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא
וישא עיניו וירא והנה גמלים באים ותשא
רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפל מעל הגמל
ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההלך בשדה
לקראתנו ויאמר העבד הוא אדני ותקח הצעיף
ותתכס ויספר העבד ליצחק את כל הדברים אשר
עשה ויבאה יצחק האהלה שרה אמו ויקח את רבקה ותהי לו
לאשה ויאהבה וינחם יצחק אחרי אמו

ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה
ותלד לו את זמרן ואת יקשן ואת מדן ואת מדין
ואת ישבק ואת שוח ויקשן ילד את שבא ואת
דדן ובני דדן היו אשורם ולטושם ולאמים
ובני מדין עיפה ועפר וחנך ואבידע ואלדעה כל
אלה בני קטורה ויתן אברהם את כל אשר לו
ליצחק ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן

עבדיה ובהו ולמנקתה ועבדא ואמר שלחוני
לות רבוני ואמר אחוהא ואמה
תתיב עולימתא עמנא עדן מעדן
או עשרא ירחין בתרכן תיזיל
ואמר להון לא תאחרון יתי וי׳ אצלח
אורחי שלחוני ואיהך לות רבוני
ואמרו נקרי לעולימתא ונשמע מה
דהיא אמרא וקרו לרבקה ואמרו
לה התיזלין עם גברא הדין ואמרת
איזיל ושלחו ית רבקה אחתהון וית
מניקתה וית עבדא דאברהם וית גברוהי
ובריכו ית רבקה ואמרו לה אחתנא את
הוי לאלפין ולרבוון ויירתון בניכי
ית קרוי סנאיהון וקמת רבקה ועולימתהא
ורכיבא על גמליא ואזלא בתר גברא
ודבר עבדא ית רבקה ואזל ויצחק
על מיתוהי מבירא דמלאך קימא
אתחזי עלה והוא יתיב בארע דרומא
ונפק יצחק לצלאה
בחקלא למפני רמשא
וזקף עינוהי
וחזא והא גמליא אתן
וזקפת רבקה ית עינהא וחזת ית יצחק
ואתרכינת מעל גמלא ואמרת לעבדא
מן גברא דיכי דמהליך בחקלא לקדמותנא
ואמר עבדא הוא רבוני ונסיבת עיפא
ואתכסיאת
ואשתעי עבדא ליצחק ית כל פתגמיא
די עבד ואעלה יצחק למשכנא וחזא
והא תקנן עובדהא כעובדי שרה
אמיה ונסיב ית רבקה והות ליה לאתו
ורחמה ואתנחם יצחק בתר אמיה
ואוסיף אברהם ונסיב איתתא
ושמה קטורה
וילידת ליה ית
זמרן וית יקשן וית מדן וית מדין וית ישבק וית שוח ויקשן
אוליד ית שבא וית דדן ובני דדן הוו
למשרין ולשכונין ולנגוון ובני מדין עיפה
ועפר וחנוך ואבידע ואלדעה כל אלין בני
קטורה ויהב אברהם ית כל דליה ליצחק

[illegible]

ויקח את רבקה

אני ואתה הנה יהוה ביני ובינך עד עולם
ויסתר דוד בשדה ויהי החדש וישב
המלך על הלחם לאכל וישב המלך
על מושבו כפעם בפעם אל מושב
הקיר ויקם יהונתן וישב אבנר מצד
שאול ויפקד מקום דוד ולא דבר שאול
מאומה ביום ההוא כי אמר מקרה
הוא בלתי טהור הוא כי לא טהור
ויהי ממחרת החדש השני ויפקד
מקום דוד ויאמר שאול אל יהונתן
בנו מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם
היום אל הלחם ויען יהונתן את שאול

[illegible]

אברהם מתנת וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו
חי קדמה אל ארץ קדם ואלה ימי שני חיי
אברהם אשר חי מאת שנה ושבעים שנה וחמש
שנים ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן
ושבע ויאסף אל עמיו ויקברו אתו יצחק וישמ
עאל בניו אל מערת המכפלה אל שדה
עפרן בן צחר החתי אשר על פני ממרא השדה
אשר קנה אברהם מאת בני חת שמה קבר
אברהם ושרה אשתו ויהי אחרי מות אברהם
ויברך אלהים את יצחק בנו וישב יצחק עם באר
לחי ראי ואלה תלדת ישמעאל בן אברהם אשר
ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם
ואלה שמות בני ישמעאל בשמתם לתלדתם
בכר ישמעאל נבית וקדר ואדבאל ומבשם
ומשמע ודומה ומשא חדד ותימא יטור
נפיש וקדמה אלה הם בני ישמעאל ואלה
שמתם בחצריהם ובטירתם שנים עשר נשיאם לאמתם
ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה ושלשים
שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף אל עמיו
וישכנו מחוילה עד שור אשר על פני מצרים
באכה אשורה על פני כל אחיו נפל

ואלה תולדת יצחק בן אברהם
אברהם הוליד את יצחק ויהי יצחק בן ארבעים
שנה בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי מפדן
ארם אחות לבן הארמי לו לאשה ויעתר יצחק
ליהוה לנכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו יהוה
ותהר רבקה אשתו ויתרצצו הבנים בקרבה

ולבני לחינתא די לאברהם יהב אברהם
מתנן ושלחינון מעל יצחק בריה עד
דהוא קים קידומא לארע מדינחא
ואלין יומי שני חיי אברהם דחיא מאה
ושבעין וחמש שנין ואתנגיד ומית
אברהם בסיבו טבא סיב ושבע יומין
ואתכניש לעמיה וקברו יתיה יצחק
וישמעאל בנוהי במערת כפילתא בחקל
עפרון בר צחר חתאה די על אפי
ממרא חקלא די זבן אברהם מן בני
חתאה תמן אתקבר אברהם ושרה
אתתיה והוה בתר דמית אברהם
ובריך יי ית יצחק בריה ויתיב יצחק
עם בירא דמלאך קימא אתחזי
עלה ואלין תולדת ישמעאל בר
אברהם די ילידת הגר מצריתא
אמתא דשרה לאברהם ואלין
שמהת בני ישמעאל בשמהתהון
לתולדתהון בוכריה דישמעאל נביות
וקדר ואדבאל ומבשם
ומשמע ודומה ומשא חדד ותימא יטור
נפיש וקדמה אלין אנון בני ישמעאל ואלין שמהתהון
בפצחיהון ובכרכיהון תרי עשר רברבין
לאומיהון ואלין שני חיי ישמעאל
מאה ותלתין ושבע שנין ואתנגיד
ומית ואתכניש לעמיה ושרו
מחוילה עד חגרא די על
אפי מצרים מטי לאתור
על אפי כל אחוהי שרא

ואלין תולדת יצחק בר אברהם
אברהם אוליד ית יצחק
והוה יצחק בר ארבעין שנין
כד נסיב ית רבקה בת בתואל ארמאה
מפדן ארם אחתיה דלבן ארמאה
ליה לאנתו וצלי יצחק קדם יי לקבל
אתתיה ארי עקרא היא וקביל צלותיה
יי ועדיאת רבקה אתתיה ודחקין בניא
במעהא ואמרת אם כן למה דנן אנא

ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרש את יהוה
ויאמר יהוה לה שני גוים בבטנך ושני לאמים ממעיך
יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר וימלאו
ימיה ללדת והנה תומם בבטנה ויצא הראשון
אדמוני כלו כאדרת שער ויקראו שמו עשו
ואחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו ויקרא
שמו יעקב ויצחק בן ששים שנה בלדת אתם ויגדלו
הנערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב
איש תם ישב אהלים ויאהב יצחק את עשו כי ציד
בפיו ורבקה אהבת את יעקב ויזד יעקב נזיד ויבא עשו
מן השדה והוא עיף ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני
נא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי על כן קרא שמו
אדום ויאמר יעקב מכרה כיום את בכרתך לי
ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכרה
ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכר את
בכרתו ליעקב ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים
ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכרה
ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה
בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים
גררה וירא אליו יהוה ויאמר אל תרד מצרימה
שכן בארץ אשר אמר אליך גור בארץ הזאת ואהיה
עמך ואברכך כי לך ולזרעך אתן את כל הארצת
האל והקמתי את השבעה אשר נשבעתי לאברהם
אביך והרביתי את זרעך ככוכבי השמים ונתתי
לזרעך את כל הארצת האל והתברכו בזרעך כל גויי
הארץ עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר

משמרתי מצותי חקותי ותורתי׃ וישב יצחק בגרר׃
וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחתי
הוא כי ירא לאמר אשתי פן יהרגני אנשי המקום
על רבקה כי טובת מראה הוא׃ ויהי כי ארכו לו שם
הימים וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון
וירא והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו׃ ויקרא
אבימלך ליצחק ויאמר אך הנה אשתך הוא ואיך
אמרת אחתי הוא ויאמר אליו יצחק כי אמרתי
פן אמות עליה׃ ויאמר אבימלך מה זאת עשית
לנו כמעט שכב אחד העם את אשתך והבאת
עלינו אשם׃ ויצו אבימלך את כל העם לאמר
הנגע באיש הזה ובאשתו מות יומת׃ ויזרע יצחק
בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים
ויברכהו יהוה׃ ויגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כי גדל
מאד׃ ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבדה רבה
ויקנאו אתו פלשתים׃ וכל הבארת אשר חפרו
עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים וימלאום
עפר׃ ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי
עצמת ממנו מאד׃ וילך משם יצחק ויחן בנחל
גרר וישב שם׃ וישב יצחק ויחפר את בארת
המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום
פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות
כשמת אשר קרא להן אביו׃ ויחפרו עבדי יצחק
בנחל וימצאו שם באר מים חיים׃ ויריבו רעי גרר
עם רעי יצחק לאמר לנו המים ויקרא שם הבאר
עשק כי התעשקו עמו׃ ויחפרו באר אחרת ויריבו
גם עליה ויקרא שמה שטנה׃ ויעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה
ויקרא שמה רחבות ויאמר כי עתה הרחיב יהוה לנו ופרינו בארץ׃ ויעל משם
באר שבע׃ וירא אליו יהוה בלילה ההוא ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך

אל תירא כי אתך אנכי וברכתיך והרביתי את זרעך
בעבור אברהם עבדי ויבן שם מזבח ויקרא בשם יהוה
ויט שם אהלו ויכרו שם עבדי יצחק באר ואבימלך
הלך אליו מגרר ואחזת מרעהו ופיכל שר צבאו
ויאמר אלהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם
שנאתם אתי ותשלחוני מאתכם ויאמרו ראו
ראינו כי היה יהוה עמך ונאמר תהי נא אלה
בינותינו בינינו ובינך ונכרתה ברית עמך אם
תעשה עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו
עמך רק טוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך יהוה
ויעש להם משתה ויאכלו וישתו וישכימו בבקר
וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו
בשלום ויהי ביום ההוא ויבאו עבדי יצחק ויגדו
לו על אדות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו
מים ויקרא אתה שבעה על כן שם העיר באר
שבע עד היום הזה ויהי עשו בן ארבעים
שנה ויקח אשה את יהודית בת בארי החתי ואת
בשמת בת אילן החתי ותהיין מרת רוח ליצחק
ולרבקה ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראת
ויקרא את עשו בנו הגדל ויאמר אליו בני ויאמר
הנני ויאמר הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי
ועתה שא נא כליך תליך וקשתך וצא השדה
וצודה לי צידה ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי
והביאה לי ואכלה בעבור תברכך נפשי בטרם אמות
ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו בנו וילך עשו
השדה לצוד ציד להביא ורבקה אמרה אל יעקב
בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו
אחיך לאמר הביאה לי ציד ועשה לי מטעמים

ויהי יצחק מפר עשר משא
דבר יהוה אל ישראל
ביד מלאכי אהבתי אתכם אמר יהוה
ואמרתם במה אהבתנו הלוא
אח עשו ליעקב נאם יהוה ואהב
את יעקב ואת עשו שנאתי
ואשים את הריו שממה ואת
נחלתו לתנות מדבר כי תאמר
אדום רששנו ונשוב ונבנה
חרבות כה אמר יהוה צבאות

ואכלה ואברככה לפני יהוה לפני מותי ועתה בני
בני שמע בקלי לאשר אני מצוה אתך לך נא אל
הצאן וקח לי משם שני גדיי עזים טבים ואעשה
אתם מטעמים לאביך כאשר אהב והבאת לאביך
ואכל בעבר אשר יברכך לפני מותו ויאמר יעקב
אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שער ואנכי איש
חלק אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי
והבאתי עלי קללה ולא ברכה ותאמר לו אמו עלי
קללתך בני אך שמע בקלי ולך קח לי וילך ויקח
ויבא לאמו ותעש אמו מטעמים כאשר אהב
אביו ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמדת
אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן ואת
ערת גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל צואריו
ותתן את המטעמים ואת הלחם אשר עשתה
ביד יעקב בנה ויבא אל אביו ויאמר אבי
ויאמר הנני מי אתה בני ויאמר יעקב אל אביו
אנכי עשו בכרך עשיתי כאשר דברת אלי קום נא
שבה ואכלה מצידי בעבור תברכני נפשך ויאמר
יצחק אל בנו מה זה מהרת למצא בני ויאמר כי
הקרה יהוה אלהיך לפני ויאמר יצחק אל יעקב
גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם לא
ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשהו ויאמר הקל
קול יעקב והידים ידי עשו ולא הכירו כי היו ידיו
כידי עשו אחיו שערת ויברכהו ויאמר אתה זה
בני עשו ויאמר אני ויאמר הגשה לי ואכלה

אתא לי צידא ועביד לי תבשילין
ואיכול ואברכינך קדם יי קדם מותי
וכען ברי קביל מני למא דאנא
מפקיד יתך אזיל כען לענא וסב
לי מתמן תרין גדיי עזין שמינין ואעביד
יתהון תבשילין לאבוך כמא דרחים
ותעיל לאבוך וייכול בדיל
דיברכנך קדם מותיה ואמר יעקב
לרבקה אמיה הא עשו אחי גבר
שערן ואנא גבר שעיע
אם ימשנני אבא ואהי בעינוהי
כמתלעב ואיתי עלי לוטין ולא
ברכן ואמרת ליה אמיה עלי
אתאמר בנבואה דלא ייתון
לוטיא עלך ברי ברם קביל מני
ואזיל סב לי ואזל ונסיב ואיתי
לאמיה ועבדת אמיה תבשילין
כמא דרחים אבוהי ונסיבת רבקה
ית לבושי עשו ברה רבא רגגיא
די עמה בביתא ואלבישת ית יעקב
ברה זעירא וית משכי דגדי בני
עזי אלבישת על ידוהי ועל
שעיעות צורי ויהבת ית תבשיליא
וית לחמא די עבדת בידא דיעקב
ברה ועאל לות אבוהי ואמר אבא
ואמר האנא מן את ברי
ואמר יעקב לאבוהי אנא עשו בוכרך
עבדית כמא די מלילתא עמי קום
כען אסתחר ואכול מצידי בדיל
דתברכינני נפשך ואמר יצחק לבריה
מא דין אוחיתא לאשכחא ברי
ואמר ארי זמין יי אלהך קדמי
ואמר יצחק ליעקב קרב כען ואמשנך
ברי האת דין ברי עשו אם לא
וקריב יעקב לות יצחק אבוהי וגששיה
ואמר קלא קלא דיעקב וידיא ידיא [illegible]
ולא אשתמודעיה ארי הואה ידוהי
כידי עשו אחוהי [illegible]
[illegible]

[illegible]

צבאות המה יבנו ואני
אהרס וקראו להם
גבול רשעה והעם
אשר זעם יהוה עד
עולם ועיניכם תראינה
ואתם תאמרו יגדל
יהוה מעל לגבול ישראל
בן יכבד אב ועבד אדניו
ואם אב אני איה כבודי
ואם אדונים אני איה
מוראי אמר יהוה
צבאות לכם הכהנים
בוזי שמי ואמרתם
במה בזינו את שמך
מגישים על מזבחי
לחם מגאל ואמרתם
במה גאלנוך באמרכם
שלחן יהוה נבזה הוא
וכי תגשון עור לזבח
אין רע וכי תגישו
פסח וחלה אין רע
הקריבהו נא לפחתך
הירצך או הישא
פניך אמר יהוה צבאות
ועתה חלו נא
פני אל ויחננו מידכם
היתה זאת הישא
מכם פנים אמר יהוה
צבאות מי גם בכם
ויסגר דלתים ולא
תאירו מזבחי חנם

[illegible]

מצייד בני למען תברכך נפשי ויגש לו ויאכל
ויבא לו יין וישת ויאמר אליו יצחק אביו גשה
נא ושקה לי בני ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו
ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו
יהוה ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ
ורב דגן ותירש יעבדוך עמים וישתחו לך לאמים
הוה גביר לאחיך וישתחוו לך בני אמך אורריך ארור
ומברכיך ברוך ויהי כאשר כלה יצחק לברך את יעקב
ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו ועשו
אחיו בא מצידו ויעש גם הוא מטעמים ויבא
לאביו ויאמר לאביו יקם אבי ויאכל
מציד בנו בעבר תברכני נפשך ויאמר לו יצחק
אביו מי אתה ויאמר אני בנך בכרך עשו ויחרד
יצחק חרדה גדלה עד מאד ויאמר מי אפוא הוא
הצד ציד ויבא לי ואכל מכל בטרם תבוא ואברכהו
גם ברוך יהיה כשמע עשו את דברי אביו ויצעק
צעקה גדלה ומרה עד מאד ויאמר לאביו ברכני גם
אני אבי ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך
ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את
בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי ויאמר הלא
אצלת לי ברכה ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר
שמתיו לך ואת כל אחיו נתתי לו לעבדים ודגן
ותירש סמכתיו ולכה אפוא מה אעשה בני ויאמר
עשו אל אביו הברכה אחת הוא לך אבי ברכני גם
אני אבי וישא עשו קלו ויבך ויען יצחק אביו

[illegible]

ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך
ומטל השמים מעל ועל חרבך תחיה ואת אחיך
תעבד והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך
וישטם עשו את יעקב על הברכה אשר ברכו
אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה
את יעקב אחי ויגד לרבקה את דברי עשו בנה הגדל
ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה
עשו אחיך מתנחם לך להרגך ועתה בני שמע בקלי
וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה וישבת עמו ימים
אחדים עד אשר תשוב חמת אחיך עד שוב אף
אחיך ממך ושכח את אשר עשית לו ושלחתי
ולקחתיך משם למה אשכל גם שניכם יום אחד
ותאמר רבקה אל יצחק קצתי בחיי מפני בנות חת
אם לקח יעקב אשה מבנות חת כאלה מבנות
הארץ למה לי חיים ויקרא יצחק אל יעקב ויברך
אתו ויצוהו ויאמר לו לא תקח אשה מבנות כנען
קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמך וקח לך
משם אשה מבנות לבן אחי אמך ואל שדי יברך
אתך ויפרך וירבך והיית לקהל עמים ויתן לך את
ברכת אברהם לך ולזרעך אתך לרשתך את ארץ
מגריך אשר נתן אלהים לאברהם וישלח יצחק
את יעקב וילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי
אחי רבקה אם יעקב ועשו וירא עשו כי ברך יצחק
את יעקב ושלח אתו פדנה ארם לקחת לו משם
אשה בברכו אתו ויצו עליו לאמר לא תקח

דארעא יהי מותבך ומטלא דשמיא מלעילא ועל חרבך תיחי וית אחוך תפלח ויהי כד תעבר על פתגמי אוריתא ותעדי ניריה מעל צורך ונטר עשו ליעקב על ברכתא דבריכיה אבוהי ואמר עשו בליביה יקרבון יומי אבלא דאבא ואקטול ית יעקב אחי ואתחוא לרבקה ית פתגמי עשו ברה רבא ושלחת וקרת ליעקב ברה זעירא ואמרת ליה הא עשו אחוך כמין לך למקטלך וכען ברי קביל מני וקום ערוק לך לות לבן אחי לחרן ותתיב עימיה יומין זעירין עד דתתוב חימתא דאחוך עד דיתוב רוגזא דאחוך מנך ויתנשי ית דעבדתא ליה ואשלח ואדברינך מתמן למא אתכל אף תרויכון יומא חד ואמרת רבקה ליצחק עקית בחיי מן קדם בנת חתאה אם נסיב יעקב איתא מבנת חתאה כאלין מבנת ארעא למה לי חיין וקרא יצחק ליעקב ובריך יתיה ופקדיה ואמר ליה לא תסב איתא מבנת כנען קום איזיל לפדן דארם לבית בתואל אבוהא דאמך וסב לך מתמן איתא מבנת לבן אחוהא דאמך ואל שדי יברך יתך ויפשנך ויסגינך ותהי לכנשת שבטין ויתן לך ית ברכתא דאברהם לך ולבנך עמך למירתך ית ארע תותבך דיהב יי לאברהם ושלח יצחק ית יעקב ואזל לפדן דארם לות לבן בר בתואל ארמאה אחוהא דרבקה אמיה דיעקב ועשו וחזא עשו ארי בריך יצחק ית יעקב ושלח יתיה לפדן דארם למסב ליה מתמן איתא כד בריך יתיה ופקיד עלוהי למימר לא תסב איתא מבנת כנען

[illegible]

שלחתי אליכם את המצוה
הזאת להיות בריתי את לוי
אמר יהוה צבאות בריתי היתה
אתו החיים והשלום ואתנם
לו מורא וייראני ומפני שמי
נחת הוא תורת אמת היתה
בפיהו ועולה לא נמצא בו
בשפתיו בשלום ובמישור
הלך אתי ורבים השיב מעון
כי שפתי כהן ישמרו דעת
ותורה יבקשו מפיהו כי
מלאך יהוה צבאות הוא

[illegible]

אשה מבנות כנען: וישמע יעקב אל אביו ואל
אמו וילך פדנה ארם: וירא עשו כי רעות בנות כנען
בעיני יצחק אביו: וילך עשו אל ישמעאל ויקח
את מחלת בת ישמעאל בן אברהם אחות
נביות על נשיו לו לאשה: ויצא יעקב מבאר
שבע וילך חרנה: ויפגע במקום וילן שם כי בא
השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו
וישכב במקום ההוא: ויחלם והנה סלם מצב ארצה
וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים
וירדים בו: והנה יהוה נצב עליו ויאמר אני יהוה
אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה
שכב עליה לך אתננה ולזרעך: והיה זרעך כעפר
הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו
בך כל משפחת האדמה ובזרעך: והנה אנכי עמך
ושמרתיך בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה
הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את
אשר דברתי לך: וייקץ יעקב משנתו ויאמר
אכן יש יהוה במקום הזה ואנכי לא ידעתי: ויירא
ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית
אלהים וזה שער השמים: וישכם יעקב בבקר
ויקח את האבן אשר שם מראשתיו וישם אתה מצבה
ויצק שמן על ראשה: ויקרא את שם המקום ההוא
בית אל ואולם לוז שם העיר לראשנה: וידר יעקב
נדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה
אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש:

ושבתי בשלום אל בית אבי והיה יהוה לי לאלהים:
והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים
וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך: וישא יעקב
רגליו וילך ארצה בני קדם: וירא והנה באר בשדה
והנה שם שלשה עדרי צאן רבצים עליה כי מן הבאר
ההוא ישקו העדרים והאבן גדלה על פי הבאר:
ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי
הבאר והשקו את הצאן והשיבו את האבן על פי
הבאר למקמה: ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם
ויאמרו מחרן אנחנו: ויאמר להם הידעתם את לבן
בן נחור ויאמרו ידענו: ויאמר להם השלום לו
ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן: ויאמר
הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן
ולכו רעו: ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל
העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקינו
הצאן: עודנו מדבר עמם ורחל באה עם הצאן אשר
לאביה כי רעה הוא: ויהי כאשר ראה יעקב את רחל
בת לבן אחי אמו ואת צאן לבן אחי אמו ויגש
יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר וישק את צאן
לבן אחי אמו: וישק יעקב לרחל וישא את קלו ויבך:
ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא
ותרץ ותגד לאביה: ויהי כשמע לבן את שמע יעקב
בן אחתו וירץ לקראתו ויחבק לו וינשק לו ויביאהו
אל ביתו ויספר ללבן את כל הדברים האלה: ויאמר
לו לבן אך עצמי ובשרי אתה וישב עמו חדש ימים:

ויאמר לבן ליעקב הכי אחי אתה ועבדתני חנם הגידה
לי מה משכרתך: וללבן שתי בנות שם הגדלה לאה ושם
הקטנה רחל: ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת תאר
ויפת מראה: ויאהב יעקב את רחל ויאמר אעבדך שבע
שנים ברחל בתך הקטנה: ויאמר לבן טוב תתי אתה לך
מתתי אתה לאיש אחר שבה עמדי: ויעבד יעקב ברחל
שבע שנים ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו
אתה: ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כי מלאו
ימי ואבואה אליה: ויאסף לבן את כל אנשי המקום
ויעש משתה: ויהי בערב ויקח את לאה בתו ויבא אתה
אליו ויבא אליה: ויתן לבן לה את זלפה שפחתו ללאה
בתו שפחה: ויהי בבקר והנה היא לאה ויאמר אל לבן
מה זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני:
ויאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני
הבכירה: מלא שבע זאת ונתנה לך גם את זאת בעבדה אשר
תעבד עמדי עוד שבע שנים אחרות: ויעש יעקב כן
וימלא שבע זאת ויתן לו את רחל בתו לו לאשה: ויתן
לבן לרחל בתו את בלהה שפחתו לה לשפחה: ויבא
גם אל רחל ויאהב גם את רחל מלאה ויעבד עמו עוד
שבע שנים אחרות: וירא יהוה כי שנואה לאה ויפתח
את רחמה ורחל עקרה: ותהר לאה ותלד בן ותקרא שמו
ראובן כי אמרה כי ראה יהוה בעניי כי עתה יאהבני
אישי: ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמע יהוה כי
שנואה אנכי ויתן לי גם את זה ותקרא שמו שמעון:
ותהר עוד ותלד בן ותאמר עתה הפעם ילוה אישי אלי

ואמר לבן ליעקב הבדיל דאחי את ותפלחנני מגן חוי לי מא אגרך: וללבן תרתין בנן שום רבתא לאה ושום זעירתא רחל: ועיני לאה יאין ורחל הות שפירא בריוא ויאה בחזוא: ורחים יעקב ית רחל ואמר אפלחנך שבע שנין ברחל ברתך זעירתא: ואמר לבן טב דאתן יתה לך מדאתן יתה לגבר אחרן תיב עמי: ופלח יעקב ברחל שבע שנין והוו בעינוהי כיומין זעירין דרחים יתה: ואמר יעקב ללבן הב ית אתתי ארי שלימו יומי פלחני ואעול לותה: וכנש לבן ית כל אנשי אתרא ועבד משתיא: והוה ברמשא ודבר ית לאה ברתיה ואעיל יתה לותיה ועל לותה: ויהב לבן לה ית זלפה אמתיה ללאה ברתיה לאמהו: והוה בצפרא והא היא לאה ואמר ללבן מא דא עבדת לי הלא בפלחן רחל פלחית עמך ולמא שקרת בי: ואמר לבן לא מתעבד כן באתרנא למתן זעירתא קדם רבתא: אשלים שבועתא דדא ונתן לך אף ית דא בפלחנא דתפלח עמי עוד שבע שנין אחרנין: ועבד יעקב כן ואשלים שבועתא דדא ויהב ליה ית רחל ברתיה ליה לאנתו: ויהב לבן לרחל ברתיה ית בלהה אמתיה לה לאמהו: ועל אף לות רחל ורחים אף ית רחל מלאה ופלח עמיה עוד שבע שנין אחרנין: וחזא יי ארי סניאתא לאה ויהב לה עדוי ורחל עקרא: ועדיאת לאה וילידת בר וקרת שמיה ראובן ארי אמרת ארי גלי קדם יי עולבני ארי כען ירחמנני בעלי: ועדיאת עוד וילידת בר ואמרת ארי שמיע קדם יי ארי סניאתא אנא ויהב לי אף ית דין וקרת שמיה שמעון: ועדיאת עוד וילידת בר ואמרת הדא זמנא יתחבר לי בעלי ארי ילידית ליה תלתא בנין

ויברח יעקב שדה ארם ויעבד ישראל באשה ובאשה שמר: ובנביא העלה יהוה את ישראל ממצרים ובנביא נשמר: הכעיס אפרים תמרורים ודמיו עליו יטוש וחרפתו ישיב לו אדניו: כדבר אפרים רתת נשא הוא בישראל ויאשם בבעל וימת: ועתה יוספו לחטא ויעשו להם מסכה מכספם כתבונם עצבים מעשה חרשים כלה להם הם אמרים זבחי אדם עגלים ישקון: לכן יהיו כענן בקר וכטל משכים הלך כמץ יסער מגרן וכעשן מארבה: ואנכי יהוה

דרא שמיה לוי: ועדיאת עוד וילידת
בר ואמרת הדא זמנא אודי קדם יי
על כן קרת שמיה יהודה וקמת
מלמילד: וחזת רחל ארי לא ילידת
ליעקב וקניאת רחל באחתה ואמרת
ליעקב הב לי בנין ואם לא מיתא אנא:
ותקיף רוגזא דיעקב ברחל ואמר
המני את בעיא הלא מן קדם יי תבעין
דמנע מניך ולדא דמעין: ואמרת
הא אמתי בלהה עול לותה ותליד
ואנא ארבי ואתבני אף אנא מנה:
ויהבת ליה ית בלהה אמתה לאתו ועל
לותה יעקב: ועדיאת בלהה וילידת
ליעקב בר: ואמרת רחל דנני יי ואף
קביל צלותי ויהב לי בר על כן קרת
שמיה דן: ועדיאת עוד וילידת בלהה
אמתא דרחל בר תנין ליעקב:
ואמרת רחל קביל בעותי יי כד
אתחננית בצלותי חמדית דיהי
לי ולד כאחתי אף איתיהיב לי וקרת
שמיה נפתלי: וחזת לאה ארי קמת
מלמילד ודברת ית זלפה אמתה
ויהבת יתה ליעקב לאנתו: וילידת
זלפה אמתא דלאה ליעקב בר:
ואמרת לאה אתא גד וקרת ית שמיה
גד: וילידת זלפה אמתא דלאה בר
תנין ליעקב: ואמרת לאה תשבחא
הות לי ארי שבחנני נשיא
וקרת ית שמיה אשר: ואזל ראובן
ביומי חצד חטין ואשכח יברוחין
בחקלא ואיתי יתהון ללאה אמיה ואמרת
רחל ללאה הבי כען לי מיברוחי
דבריך: ואמרת לה הזעיר דדברת
ית בעלי ותסבין אף ית יברוחי
דברי ואמרת רחל בכן ישכוב
עמיך בליליא חלף יברוחי דבריך:
ועל יעקב מן חקלא ברמשא
ונפקת לאה לקדמותיה ואמרת
לותי תיעול ארי מיגר אגרתך
ביברוחי דברי ושכיב עמה בליליא
הוא:

כי ילדתי לו שלשה בנים על כן קרא שמו לוי ותהר
עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את יהוה על כן
קראה שמו יהודה ותעמד מלדת: ותרא רחל כי לא
ילדה ליעקב ותקנא רחל באחתה ותאמר אל יעקב
הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי: ויחר אף יעקב ברחל
ויאמר התחת אלהים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן:
ותאמר הנה אמתי בלהה בא אליה ותלד על ברכי
ואבנה גם אנכי ממנה: ותתן לו את בלהה שפחתה
לאשה ויבא אליה יעקב: ותהר בלהה ותלד ליעקב בן:
ותאמר רחל דנני אלהים וגם שמע בקלי ויתן לי בן
על כן קראה שמו דן: ותהר עוד ותלד בלהה שפחת רחל
בן שני ליעקב: ותאמר רחל נפתולי אלהים נפתלתי
עם אחתי גם יכלתי ותקרא שמו נפתלי: ותרא לאה כי
עמדה מלדת ותקח את זלפה שפחתה ותתן אתה
ליעקב לאשה: ותלד זלפה שפחת לאה ליעקב בן:
ותאמר לאה בגד ותקרא את שמו גד: ותלד זלפה
שפחת לאה בן שני ליעקב: ותאמר לאה באשרי כי
אשרוני בנות ותקרא את שמו אשר: וילך ראובן
בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אתם
אל לאה אמו ותאמר רחל אל לאה תני נא לי מדודאי
בנך: ותאמר לה המעט קחתך את אישי ולקחת גם
את דודאי בני ותאמר רחל לכן ישכב עמך הלילה
תחת דודאי בנך: ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא
לאה לקראתו ותאמר אלי תבא כי שכר שכרתיך
בדודאי בני וישכב עמה בלילה הוא: וישמע אלהים

[illegible]

אל לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי ותאמר
לאה נתן אלהים שכרי אשר נתתי שפחתי לאישי
ותקרא שמו יששכר: ותהר עוד לאה ותלד בן
ששי ליעקב: ותאמר לאה זבדני אלהים אתי זבד
טוב הפעם יזבלני אישי כי ילדתי לו ששה בנים
ותקרא את שמו זבלון: ואחר ילדה בת ותקרא את
שמה דינה: ויזכר אלהים את רחל וישמע אליה אלהים
ויפתח את רחמה: ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים
את חרפתי: ותקרא את שמו יוסף לאמר יסף יהוה
לי בן אחר: ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר
יעקב אל לבן שלחני ואלכה אל מקומי ולארצי:
תנה את נשי ואת ילדי אשר עבדתי אתך בהן ואל
ואלכה כי אתה ידעת את עבדתי אשר עבדתיך:
ויאמר אליו לבן אם נא מצאתי חן בעיניך נחשתי
ויברכני יהוה בגללך: ויאמר נקבה שכרך עלי ואתנה:
ויאמר אליו אתה ידעת את אשר עבדתיך ואת אשר
היה מקנך אתי: כי מעט אשר היה לך לפני ויפרץ
לרב ויברך יהוה אתך לרגלי ועתה מתי אעשה גם
אנכי לביתי: ויאמר מה אתן לך ויאמר יעקב לא
תתן לי מאומה אם תעשה לי הדבר הזה אשובה
ארעה צאנך אשמר: אעבר בכל צאנך היום הסר
משם כל שה נקד וטלוא וכל שה חום בכשבים
וטלוא ונקד בעזים והיה שכרי: וענתה בי צדקתי ביום
מחר כי תבוא על שכרי לפניך כל אשר איננו נקד
וטלוא בעזים וחום בכשבים גנוב הוא אתי: ויאמר

26

לבן הן לו יהי כדברך: ויסר ביום ההוא את התישים
העקדים והטלאים ואת כל העזים הנקדות והטלאת את
כל אשר לבן בו וכל חום בכשבים ויתן ביד בניו: וישם
דרך שלשת ימים בינו ובין יעקב ויעקב רעה את צאן
לבן הנותרת: ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולוז וערמון
ויפצל בהן פצלות לבנות מחשף הלבן אשר על המק
המקלות: ויצג את המקלות אשר פצל ברהטים
בשקתות המים אשר תבאן הצאן לשתות לנכח
הצאן ויחמנה בבאן לשתות: ויחמו הצאן אל
המקלות ותלדן הצאן עקדים נקדים וטלאים:
והכשבים הפריד יעקב ויתן פני הצאן אל עקד וכל
חום בצאן לבן וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על
צאן לבן: והיה בכל יחם הצאן המקשרות ושם יעקב
את המקלות לעיני הצאן ברהטים ליחמנה במקלות:
ובהעטיף הצאן לא ישים והיה העטפים ללבן
והקשרים ליעקב: ויפרץ האיש מאד מאד ויהי
לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמרים: וישמע
את דברי בני לבן לאמר לקח יעקב את כל אשר
לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל הכבד הזה:
וירא יעקב את פני לבן והנה איננו עמו כתמול
שלשום: ויאמר יהוה אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך
ולמולדתך ואהיה עמך: וישלח יעקב ויקרא לרחל
וללאה השדה אל צאנו: ויאמר להן ראה אנכי את
פני אביכן כי איננו אלי כתמל שלשם ואלהי אבי
היה עמדי: ואתנה ידעתן כי בכל כחי עבדתי את אב

ואמר לבן הא לוי יהי כפתגמך:
ואעדי ביומא ההוא ית תישיא
רגוליא ודרוקניא וית כל עזיא נמורתא
ודרוקעתא כל די חיור ביה וכל דשחום
באמריא ויהב ביד בנוהי: ושוי
מהלך תלתא יומין בינוהי ובין יעקב
ויעקב רעי ית ענא דלבן דאשתארא:
ונסיב ליה יעקב חטרין דלבן רטיבין
דלוז ודדולב וקלף בהון קלפין חוורין
קלוף חור די על חטריא: ודעיץ ית
חטריא די קליף ברטיא אתר בית
שקיא דמיא דאתין ענא למשתי
לקבליהון דענא ומתיחמן במיתיהן
למשתי: ואתיחמא ענא
בחטריא וילידא ענא רגולין
נמורין ודרקעין: ואמריא
אפריש יעקב ויהב בריש ענא
כל דרגול וכל דשחום בענא דלבן
ושוי ליה עדרין בלחודוהי ולא
ערבינון עם ענא דלבן: ויהי
בכל עידן דמתיחמן ענא מבכרתא
ומשוי יעקב ית חטריא לעיני ענא
ברטיא ליחמתהן בחטריא:
ובלקישות ענא לא משוי והוין
לקישיא ללבן ובכיריא ליעקב:
ותקיף גברא לחדא לחדא והוו
ליה ען סגיאן ואמהן ועבדין
וגמלין וחמרין: ושמע ית פתגמי
בני לבן דאמרין נסיב יעקב ית כל
די לאבונא ומדי לאבונא עבד ית כל
נכסיא האלין: וחזא יעקב ית סבר
אפי לבן והא ליתנון עמיה
כמאתמלי ומדקמוהי: ואמר יי
ליעקב תוב לארע אבהתך
ולילדותך ויהי מימרי בסעדך:
ושלח יעקב וקרא לרחל וללאה
לחקלא לות ענה: ואמר להין
חזי אנא ית סבר אפי אבוכין
ארי ליתוהי עמי כמאתמלי ומדקמוהי
ומימרא דאלהא דאבא הוה
בסעדי: ואתין ידעתין ארי בכל
חילי פלחית ית אבוכין:

[illegible]

אביכן ואביכן התל בי והחלף את משכרתי עשרת
מנים ולא נתנו אלהים להרע עמדי: אם כה יאמר
נקדים יהיה שכרך וילדו כל הצאן נקדים ואם כה
יאמר עקדים יהיה שכרך וילדו כל הצאן עקדים:
ויצל אלהים את מקנה אביכם ויתן לי: ויהי בעת יחם
הצאן ואשא עיני וארא בחלום והנה העתדים
העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים: ויאמר אלי
מלאך האלהים בחלום יעקב ואמר הנני: ויאמר שא
נא עיניך וראה כל העתדים העלים על הצאן עקדים
נקדים וברדים כי ראיתי את כל אשר לבן עשה לך:
אנכי האל בית אל אשר משחת שם מצבה אשר
נדרת לי שם נדר עתה קום צא מן הארץ הזאת
ושוב אל ארץ מולדתך: ותען רחל ולאה ותאמרנה
לו העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו: הלוא נכריות
נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל גם אכול את כספנו: כי כל
העשר אשר הציל אלהים מאבינו לנו הוא ולבנינו
ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה: ויקם יעקב
וישא את בניו ואת נשיו על הגמלים: וינהג את כל
מקנהו ואת כל רכשו אשר רכש מקנה קנינו אשר
רכש בפדן ארם לבוא אל יצחק אביו ארצה כנען:
ולבן הלך לגזז את צאנו ותגנב רחל את התרפים אשר
לאביה: ויגנב יעקב את לב לבן הארמי על בלי הגיד
לו כי ברח הוא: ויברח הוא וכל אשר לו ויקם ויעבר

ואבוכון שקר בי ואשני ית
אגרי עשר זמנין ולא שבקיה
יי לאבאשא עמי: אם
כדין הוה אמר נמורין יהי
אגרך וילידן כל ענא נמורין
ואם כדין הוה אמר רגולין יהי
אגרך וילידן כל ענא רגולין:
ואפריש יי מן בעירא
דאבוכון ויהב לי: והוה
בעדן דאתיחמא ענא
וזקפית עיני וחזית בחלמא והא
תישיא דסלקין על ענא רגולין
נמורין ופציחין: ואמר לי
מלאכא דיי בחלמא יעקב
ואמרית הא אנא: ואמר זקוף
כען עינך וחזי כל תישיא דסלקין
על ענא רגולין נמורין ופציחין
ארי גלי קדמי ית כל די לבן
עביד לך: אנא אלהא דבית אל
דאתגליתי עלך דרביתא
משחתא תמן קמא די קיימתא
קדמי תמן קים כען קום פוק מן
ארעא הדא ותוב לארע ילדותך:
ואתיבת רחל ולאה ואמרא
ליה העוד לנא חלק ואחסנא
בבית אבונא: הלא נכראן
אתחשיבנא ליה ארי זבננא
ואכל אף מיכל ית כספנא: ארי כל
עותרא די אפריש יי מאבונא
דילנא הוא ודבננא וכען כל
די אמר יי לך עביד: וקם יעקב
ונטל ית בנוהי וית נשוהי על
גמליא: ודבר ית כל גיתוהי
וית כל קנינהי די קנא גיתוהי
קנינהי די קנא בפדן
דארם למיתי לות יצחק
אבוהי לארעא דכנען:
ולבן אזל למיגז ית ענה
ונסיבת רחל ית צלמניא
די לאבוהא: וכסי יעקב מן
לבן ארמאה על דלא חוי
ליה ארי אזיל הוא: ואזל
הוא וכל די ליה וקם ועבר

את הנהר וישם את פניו הר הגלעד ויגד ללבן ביום
השלישי כי ברח יעקב ויקח את אחיו עמו וירדף
אחריו דרך שבעת ימים וידבק אתו בהר הגלעד
ויבא אלהים אל לבן הארמי בחלם הלילה ויאמר
לו השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע וישג
לבן את יעקב ויעקב תקע את אהלו בהר ולבן תקע את
אחיו בהר הגלעד ויאמר לבן ליעקב מה עשית
ותגנב את לבבי ותנהג את בנתי כשביות חרב למה
נחבאת לברח ותגנב אתי ולא הגדת לי ואשלחך
בשמחה ובשירים בתף ובכנור ולא נטשתני לנשק
לבני ולבנתי עתה הסכלת עשו יש לאל ידי לעשות
עמכם רע ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר
השמר לך מדבר עם יעקב מטוב עד רע ועתה הלך
הלכת כי נכסף נכספתה לבית אביך למה גנבת את
אלהי ויען יעקב ויאמר ללבן כי יראתי כי אמרתי
פן תגזל את בנותיך מעמי עם אשר תמצא את
אלהיך לא יחיה נגד אחינו הכר לך מה עמדי וקח
לך ולא ידע יעקב כי רחל גנבתם ויבא לבן באהל
יעקב ובאהל לאה ובאהל שתי האמהת ולא מצא
ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל ורחל לקחה
את התרפים ותשמם בכר הגמל ותשב עליהם
וימשש לבן את כל האהל ולא מצא ותאמר אל
אביה אל יחר בעיני אדני כי לוא אוכל לקום
מפניך כי דרך נשים לי ויחפש ולא מצא את
התרפים ויחר ליעקב וירב בלבן ויען יעקב ויאמר

[illegible]

ללבן מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי׃ כי
מששת את כל כלי מה מצאת מכל כלי ביתך
שים כה נגד אחי ואחיך ויוכיחו בין שנינו׃ זה
עשרים שנה אנכי עמך רחליך ועזיך לא
שכלו ואילי צאנך לא אכלתי׃ טרפה לא הבאתי
אליך אנכי אחטנה מידי תבקשנה גנבתי יום
וגנבתי לילה׃ הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה
ותדד שנתי מעיני׃ זה לי עשרים שנה בביתך
עבדתיך ארבע עשרה שנה בשתי בנתיך ושש
שנים בצאנך ותחלף את משכרתי עשרת מנים׃
לולי אלהי אבי אלהי אברהם ופחד יצחק היה לי
כי עתה ריקם שלחתני את עניי ואת יגיע כפי ראה
אלהים ויוכח אמש׃ ויען לבן ויאמר אל יעקב
הבנות בנתי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר
אתה ראה לי הוא ולבנתי מה אעשה לאלה היום
או לבניהן אשר ילדו׃ ועתה לכה נכרתה ברית
אני ואתה והיה לעד ביני ובינך׃ ויקח יעקב אבן
וירימה מצבה׃ ויאמר יעקב לאחיו לקטו
אבנים ויקחו אבנים ויעשו גל ויאכלו שם על
הגל׃ ויקרא לו לבן יגר שהדותא ויעקב קרא לו
גלעד׃ ויאמר לבן הגל הזה עד ביני ובינך היום
על כן קרא שמו גלעד׃ והמצפה אשר אמר יצף
יהוה ביני ובינך כי נסתר איש מרעהו׃ אם תענה
את בנתי ואם תקח נשים על בנתי אין איש עמנו
ראה אלהים עד ביני ובינך׃ ויאמר לבן ליעקב הנה

לבן מה חובי מה סרחני ארי רדפתא
בתרי׃ ארי משמשתא ית כל מנימה
אשכחתא מכל מני ביתך שוי הכא
קדם אחי ואחך ויוכחון בין תרננא׃
דנן עשרין שנין אנא עמך
רחלך ועזך לא אתכילו ודכרי ענך לא
אכלית׃
דתבירא לא איתיתי לך ההות שגיא
ממנא מני את בעיא גנבית ביממא
וגנבית בליליא׃ הויתי ביממא אכלני
שרבא וגלידא נחת עלי בליליא ונדת
שינתי מעיני׃
דנן לי עשרין שנין בביתך פלחתך ארבע
עשרי שנין בתרתין בנתך ושית שנין
בענך ואשניתא ית אגרי עשר זמנין׃
אילולא דמן אלהיה דאבא אלהיה
דאברהם ודדחיל ליה יצחק הוה
בסעדי ארי כען ריקן שלחתני ית עמלי
וית ליאות ידי גלי קדם יי ואוכח
ברמשא׃
ואתיב לבן ואמר ליעקב בנתא בנתי
ובניא בני וענא עני וכל דאת חזי דידי
הוא ולבנתי מה אעביד לאלין
יומא דין או לבניהן דילידא׃
וכען איתא נגזר קים אנא ואת
ויהי לסהיד בינא ובינך׃
ונסיב יעקב אבנא וזקפה קמה׃
ואמר יעקב לאחוהי לקוטו אבנין
ונסיבו אבנין ועבדו דגורא ואכלו
תמן על דגורא׃
וקרא ליה לבן יגר שהדותא ויעקב
קרא ליה גלעד׃
ואמר לבן דגורא הדין סהיד בינא
ובינך יומא דין על כן קרא שמיה
גלעד׃ וסכותא דאמר יסך יי
מימריה דיי בינא ובינך ארי נתכסי
גבר מחבריה׃ אם תעני ית בנתי
ואם תסב נשין על בנתי לית אנש
עמנא חזי מימרא דיי סהיד בינא
ובינך׃ ואמר לבן ליעקב הא דגורא

בסו׳ מ׳ מחו׳
ו׳ שלומה
ובכלא[illegible]
איבה כלל
ובסו׳ [illegible]

וחן עבשי הגויים בסתיו
בלעז׃ דלקת׳ רדפת׳ כמו על
הרים דלקו׳ ודלק אחרי׳
פלשתים׃ ויוכיחו׳ ויברר
עם מי הדין ׳ אפרוביר בלעז׳
לא שכלו׳ לא הפילו עבורן׳
כמו רחם משכיל׳ תפלט פר
פרתו ולא תשכל׃ ואילי׳ מכאן
אמרו איל בן יומו
קרוי איל׳ שאם לא כן מה
שבחו אילים לא אכל
הכבשים אכל׃ יאסף [illegible]
[illegible]׃ טרפה על ידי ארי או
זאב׳ אנכי אחטנה לשון
[illegible] אנכי [illegible]
וכמו קולעים [illegible] חסרים
אנכי אחסרנה אם חסרה
חסרה לי שמידי תבקשנה׃
גנובתי יום׳ גנובת יום גנובת
לילה׳ כל שנגנב [illegible]
שלמתי משלי [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
את משכרתי׳ היה [illegible]
משנה [illegible] שבינינו
מנקוד לעקודים ולעקודים
לברודים׃ ופחד יצחק׳
לא רצה לומר אלהי יצחק
שאין הקב״ה מייחד שמו
על הצדיקים בחייהם׳
[illegible]
[illegible]
אלהי יצחק׳ בשביל
שכהו עיניו והרי הוא
כמת׳ ויעקב נתיירא לומר
ויוכח אמש׳ לשון תוכחה
ולא לשון הוכחה׃ מה
אעשה לאלה׳ איך תעלה
על לבי להרע להן׃ והיה לעד׳
הק׳׃ לאחיו׳ הם בניו שהיו
לו אחים נגשים לצרה
ולמלחמה עליו׃ יגר׳ תרגום של
גל׃ גלעד׳ גל עד׃ והמצפה
אשר אמר וג׳ והמצפה אשר
בהר הגלעד׳ כמו שנאמר ויעבר את
המצפה גלעד׳ לפי נקראת המצפה
אשר אמר כל אחד מהם לחבירו׳
יצף יי׳ ביני וביניך אם תעבור את
הברית׃ כי נסתר ולא נראה איש
את רעהו׃ אם תענה בנתי׳ שתי פעמים
פעמים׳ שאף בלהה וזלפה
בנותיו היו מפילגש׃ [illegible]

וגנובתי
לילה׳
גנובת
יום
וגנובת
[illegible]
[illegible]
גנובת
לילה

בנו׳ מ׳ בשין
שהדותא
ובמסו׳
הצולה [illegible]
[illegible] במנין
[illegible] בשין
יקרי [illegible]
לק׳ [illegible]

לא נבכן׃ להיות [illegible] [illegible] רענן
הנבכן׃ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] על [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
חסלת׳

אפרים מה לי עוד לעצבים
אני עניתי ואשורנו אני
כברוש רענן ממני פריך
נמצא׃ מי חכם ויבן אלה
נבון וידעם כי ישרים
דרכי יהוה וצדיקים ילכו בם
ופשעים יכשלו בם׃
חסלת׳

ישובו יושבי בצלו׳ [illegible] יושבין [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
המקדש׳ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
זכרו כיין הלבנון׳ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] על [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ׃ אני
[illegible] [illegible] ׃ ואשורנו [illegible] [illegible] [illegible]

הגל הזה והנה המצבה אשר יריתי ביני ובינך: עד
הגל הזה ועדה המצבה אם אני לא אעבר אליך את
הגל הזה ואם אתה לא תעבר אלי את הגל הזה
ואת המצבה הזאת לרעה: אלהי אברהם ואלהי
נחור ישפטו בינינו אלהי אביהם וישבע יעקב
בפחד אביו יצחק: ויזבח יעקב זבח בהר ויקרא
לאחיו לאכל לחם ויאכלו לחם וילינו בהר: וישכ
וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך
אתהם וילך וישב לבן למקמו: ויעקב הלך לדרכו
ויפגעו בו מלאכי אלהים: ויאמר יעקב כאשר
ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום
ההוא מחנים: פ וישלח יעקב
מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה
אדום: ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני
לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד
עתה: ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה
ואשלחה להגיד לאדני למצא חן בעיניך: וישבו
המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל
עשו וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו:
ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר
אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות:
ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו
והיה המחנה הנשאר לפליטה: ויאמר יעקב אלהי
אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה האמר אלי

שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך: קטנתי
מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך
כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני
מחנות: הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא
אנכי אתו פן יבוא והכני אם על בנים: ואתה
אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול
הים אשר לא יספר מרב: וילן שם בלילה ההוא
ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו: עזים מאתים
ותישים עשרים רחלים מאתים ואילים
עשרים: גמלים מיניקות ובניהם שלשים פרות
ארבעים ופרים עשרה אתנת עשרים ועירים עשרה:
ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו
עברו לפני ורוח תשימו בין עדר ובין עדר: ויצו את
הראשון לאמר כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר
למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך: ואמרת לעבדך
ליעקב מנחה היא שלוחה לאדני לעשו והנה גם הוא
אחרינו: ויצו גם את השני גם את השלישי גם את
כל ההלכים אחרי העדרים לאמר כדבר הזה תדברון
אל עשו במצאכם אתו: ואמרתם גם הנה עבדך
יעקב אחרינו כי אמר אכפרה פניו במנחה ההלכת
לפני ואחרי כן אראה פניו אולי ישא פני: ותעבר
המנחה על פניו והוא לן בלילה ההוא במחנה: ויקם
בלילה הוא ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחתיו
ואת אחד עשר ילדיו ויעבר את מעבר יבק: ויקחם

יצחק יי דאמר לי תוב לארעך
ולילדותך ואוטיב עמך: זעירן
זכותי מכל חסדין ומכל טבון
די עבדתא עם עבדך ארי יחידי
עברית ית ירדנא הדין וכען הויתי
לתרתין משרין: שזבני כען מידא
דאחי מידא דעשו ארי דחיל אנא
מנה דלמא ייתי וימחינני אמא
על בניא: ואת אמרתא אוטבא
אוטיב עמך ואשוי ית בנך סגיאין
כחלא דימא די לא יתמנון מסגי:
ובת תמן בליליא ההוא ונסיב
מן דאיתי בידיה תקרובתא לעשו
אחוהי: עזי מאתן ותישין עשרין
רחלי מאתן ודכרי עשרין: גמלי מניקתא
ובניהון תלתין תורתא ארבעין
ותורי עשרה אתני עשרין ועילי
עשרה: ויהב ביד עבדוהי עדר
עדרא בלחודוהי ואמר לעבדוהי
עברו קדמי ורוחא תשוון בין
עדרא ובין עדרא: ופקיד ית
קדמאה למימר ארי יערעינך עשו
אחי וישאלנך למימר דמן את
ולאן את אזיל ודמן אלין דקדמך:
ותימר דעבדך דיעקב תקרובתא
היא דמשלחא לרבוני לעשו והא
אף הוא אתי בתרנא: ופקיד אף
ית תנינא אף ית תליתאה אף ית כל
דאזלין בתר עדריא למימר כפתגמא
הדין תמללון עם עשו כד תשכחון
יתה: ותימרון אף הא עבדך יעקב
אתי בתרנא ארי אמר אנחנה
לרגזיה בתקרבתא דאזלא קדמי
ובתר כן אחזי אפוהי מא אם יסב
אפי: ועברת תקרבתא על אפוהי
והוא בת בליליא ההוא במשריתא:
וקם בליליא הוא ודבר ית תרתין
נשוהי וית תרתין לחינתה וית חד
עשר בנוהי ועבר ית מעבר יובקא:

ונשה בחטא שמא נתלכלכתי
בחטא ויגרום לי להמסר
ביד עשו: ומכל האמת:
אמיתת דבריך ששמרת
ששמרת לי כל ההבטחות
שהבטחתני: כי במקלי
לא היה עמי לא כסף
ולא זהב ולא מקנה אלא
מקלי לבדו: ומדרש
אגדה נתן מקלו בירדן
ונבקע הירדן: מיד אחי
מיד עשו: מיד אחי שאין
נוהג עמי כאח
אלא כעשו הרשע:
היטב איטיב היטב
בזכותך איטיב
בזכות אבותך: ושמתי
את זרעך כחול הים
והיכן אמר לו והלא לא
אמר לו אלא והיה זרעך
כעפר הארץ אלא שאמר
לו כי לא אעזבך עד אשר
אם עשיתי וגו׳ ולאברהם
ולאברהם אמר הרבה
ארבה את זרעך
ככוכבי השמים וכחול
אשר על שפת הים:
מן הבא בידו ברשותו
וכן ויקח את כל ארצו
מידו: ומדרש אגדה
מן הבא בידו אבנים
טובות שאדם צור
בצרור ונושאם בידו:
עזים מאתים ותישים
עשרים: מאתים עזים
צריכות עשרים תישים
וכן כלן הזכרים כדי
צורך הנקבות: ומדרש
אגדה רבה דורש מכאן
לעונה האמורה בתורה
הטיילים בכל יום
הפועלים שתים בשבת:

החמרים אחת בשבת: הגמלים אחת
לשלשים יום: הספנים אחת לששה
חדשים: ע״כ מצאתי ומכאן שאין
עונה שוה בכל אדם אלא כל אדם לפי
טורח המוטל עליו: שמצינו כיון שמסר
לכל תיש עשרה עזים וכן לכל איל לפי
שהם פנוים ממלאכה דרכן להרבות
תשמיש: ולפר עשר נקבות והחמור
שהוא עושה מלאכה מקבלת ופרים
שעוסקין במלאכה לא מסר לפר
אלא ארבע נקבות: ולחמור שהולך בדרך
רחוקה שתי נקבות לזכר וגמלים

שהולכים דרך רחוקה יותר נקבה
אחת לזכר: גמלים מניקות שלש׳
ובניהם עמהם: ומדרש בנאיהם זה
מגזר נקבה: ולפי שהוא צנוע בתשמיש
לא פרסמו הכתוב: עירים חמורים
זכרים: עדר עדר לבדו מין ומין
לעצמו: עברו לפני דרך יום או פחות
ואני אבוא אחריכם: ורוח תשימו
עדר לפני חבירו מלא עין כדי להשביע
עינו של רשע ולתמהו על ריבוי הדורון:
למי אתה של מי אתה: מי שולחך
ואנה תלך ולמי אלה למי

המנחה הזאת שלוחה: ומתשמשת
בראש התיבה במקום של מן וכן
אשר אתה רואה לי הוא של הוא לי
הארץ ומלואה: ואמרת לעבדך ליעקב
על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון
ששאלת למי אתה לעבדך ליעקב אני
וששאלת למי אלה מנחה היא שלוחה
וגו׳ והתשובה ותאמר לעבדך ליעקב:
והנה גם הוא יעקב: אכפרה פניו
אבטל רוגזו כמו וכפר אתכם בריתכם
את מות לא תוכלי כפרה וכמו
של

כפרה מאהלו שם ונראה
ואינו מגוש ממש לשון
קינוח והעברה היא ולשון
ארמי הוא הרבה בתלמוד
דכפר ידיה בההוא גברא
ומבי לכפורי ידיה בההוא
גברא וגם בלשון המקרא
נראה הוא המקדש של קודש
כפורי זהב על שם שהכהן
מקנח ידיו בשפת המזרק
על פניו כמו לפני וכן על
... לשון אכפרה על פניו
וכן הוא ... על פני
ומדרש ... על פניו

ויעברם את הנחל ויעבר את אשר לו ויותר
יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר:
וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך
יעקב בהאבקו עמו: ויאמר שלחני כי עלה
השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני: ת
ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב: ויאמר
לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי
שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל: וישאל
יעקב ויאמר הגידה נא שמך ויאמר למה זה
תשאל לשמי ויברך אתו שם: ויקרא יעקב
שם המקום פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל
פנים ותנצל נפשי: ויזרח לו השמש כאשר
עבר את פנואל והוא צלע על ירכו: על כן לא
יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף
הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה:
וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע
מאות איש ויחץ את הילדים על לאה ועל רחל
ועל שתי השפחות: וישם את השפחות ואת ילדיהן
ראשנה ואת לאה וילדיה ואת רחל ואת יוסף
אחרנים: והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע
פעמים עד גשתו עד אחיו: וירץ עשו לקראתו ויחבקהו
ויפל על צוארו וישקהו ויבכו: וישא את

ודברינון ואעברינון ית נחלא ואעבר
ית דיליה: ואשתאר יעקב בלחודוהי
ואשתדל גברא עמיה עד דסליק
צפרא: וחזא ארי לא יכיל ליה
וקריב בפתי ירכיה וזע פתי ירכא
דיעקב כאשתדלותיה עמיה:
ואמר שלחני ארי סליק צפרא
ואמר לא אשלחנך אלהין ברכתני:
ואמר ליה מן שמך ואמר יעקב:
ואמר לא יעקב יתאמר עוד
שמך אלהין ישראל ארי רב את
קדם יי ועם גבריא ויכילתא: ושאיל
יעקב ואמר חוי כען שמך ואמר
למה דנן את שאיל לשמי ובריך
יתיה תמן:

וקרא יעקב שמיה דאתרא פניאל
ארי חזיתי מלאכא דיי אפין
כאפין ואשתיזבת נפשי:
ודנח ליה שמשא כד עבר ית
פנואל והוא מטלע על ירכיה:
על כן לא אכלין בני ישראל ית
גידא נשיא דעל פתי ירכא
עד יומא הדין ארי קריב בפתי
ירכא דיעקב בגידא נשיא:
וזקף יעקב עינוהי וחזא והא
עשו אתי ועמיה ארבע מאה
גברין ופליג ית בניא על לאה ועל
רחל ועל תרתין לחינתא: ושוי ית
לחינתא וית בניהין קדמיתא וית
לאה ובנהא בתראין וית רחל וית
יוסף בתראין: והוא עבר קדמיהון
וסגיד על ארעא שבע זימנין
עד מקרביה לות אחוהי: ורהט
עשו לקדמותיה וגפפיה ונפל
על צורריה ונשקיה ובכו: וזקף

[illegible]

עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר
מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים
את עבדך ותגשן השפחות הנה וילדיהן ותשת
ותשתחוין ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו ואחר
נגש יוסף ורחל וישתחוו ויאמר מי לך כל
המחנה הזה אשר פגשתי ויאמר למצא חן
בעיני אדני ויאמר עשו יש לי רב אחי יהי לך
אשר לך ויאמר יעקב אל נא אם נא מצאתי חן
בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי פניך
כראת פני אלהים ותרצני קח נא את ברכתי אשר
הבאת לך כי חנני אלהים וכי יש לי כל ויפצר בו
ויקח ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך ויאמר
אליו אדני ידע כי הילדים רכים והצאן והבקר
עלות עלי ודפקום יום אחד ומתו כל הצאן
יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי
לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד אשר
אבא אל אדני שעירה ויאמר עשו אציגה
נא עמך מן העם אשר אתי ויאמר למה זה
אמצא חן בעיני אדני וישב ביום ההוא עשו
לדרכו שעירה ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית
ולמקנהו עשה סכת על כן קרא שם המקום
סכות ס ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר

וזקף ית עינוהי וחזא ית נשיא וית
בניא ואמר מן אלין לך ואמר
בניא דיחן יי ית עבדך
וקריבא לחינתא אינון ובניהון
וסגידא וקריבת את לאה ובנהא
וסגידו ובתר כן קריב יוסף ורחל
וסגידו
ואמר מאלך כל משריתא הדא
די ערעית ואמר לאשכחא רחמין
בעיני רבוני
ואמר עשו אית לי סגי אחי יהא
דילך דילך
ואמר יעקב בבעו אם כען אשכחית
רחמין בעינך ותקביל תקרבתי
מן ידי ארי על כן חזיתנון לאפך
כחזו אפי רברבא ואתרעית לי
קביל כען ית תקרבתי די אתיתי את
לך ארי רחים עלי יי וארי אית לי
כולא ואתקיף ביה וקביל
ואמר נטול ונהך
ואהך לקבלך ואמר ליה
רבוני ידע ארי בניא רכיכין ועאנא
ותורי מינקתא עלי אם אדחוקינון
יומא חד וימותון כל ענא
יעבר כען רבוני קדם עבדיה ואנא
אדבר בנייח לרגל עבידתא
דקדמי ולרגל ינקיא עד די איתי
לות רבוני לשעיר ואמר
עשו אשבוק כען עמך מן עמא
די עמי ואמר למא דנן אשכח
רחמין בעיני רבוני
ותב ביומא ההוא עשו לאורחיה
לשעיר ויעקב נטל לסכות
ובנא ליה ביתא ולבעירה
עבד מטלן על כן קרא שמיה
דאתרא סכות

חנן חנן ואלו ואלו בנו של
יצחק קבנו של אברהם
לא היו משמחין ואחר
של יעקב הוא ואלו
אלה להם אם קוטען
אותם יהי לך אשר לך
מן הודה לו על הברכות
אלו שהמדר ליקח אם
גם מצאתי חן ולקחת
מנחתי כי על כן ראיתי
פניך כי כדאי והוגן לך
שתקבל מנחתי על אשר
ראיתי פניך והן חשובים
עלי כראיית פני מלאך
שראיתי שרשלך ועוד
על אשר נתרציתה לי
למחול על סורחני ולמה
הזכיר לו ראיית המלאך
כדי שיתיירא הימנו ויאמר
נתפעסתי וכו לרשו
שמיקרין לשון פייוס
אפילמנשו בלעו כי לא
לרצון יהיה לפני הקרבנות
בשים לפיים לרצות ספר
צדיק ידע ריצן יורדים
לפיים ולרצות מכסי אשר
זו הבאה על ראיית פניו
לפרדים אינה באה אלא
לשאילת שלום וכל ברכה
שהיא לראיית פנים כגן
ויברך יעקב פרעה
עשו אתי ברכה דסנחריב
לשאול לו מה לשלום
ולברכו חטעי אלך
חנות כגון לשון ברכה
שלום הן שקורין שלודר
אני זו ברכתי מעשה לד
אשר הובאת לך לא
טרחה מה ואני ישני
ההגעה עד שבאה לידך
חנני כן ראשונה והנשים
שהיו משמשות במקום
שני עטן שהיה לו לסבב

שמיני ... שאין ... עטן ... וחטא ... שיניה
לשינא ... כמו ... עשיא ... זכרני ... לו כל
ספקי ... ועמו ... מלשון ... יאמר
... נעשה ... שלוה ... שהיה
... שלח ... נכשע ... והשם ... אחד
מבנה ... ונגעם ... עשו ... לסבב
... בדי ... עובדו
...
... לעבד
הבקר ...

עלי לנהלן לאט וכולם ... עלות ... ישות
ולשנ ... ירשת ודפקום יום אחד
ומה ודפקום יום אחד ... בדרך
... ודפקום ... קול דודי
דופק ... בהלת ... יעבר נא אדני ... לפני
תהיר ... והלכתי ... עבור ... לפניך
... אתנהלה ... אתנהלה
... אשר ... אשועה ...
... ההולכים לאט ...
בשלום ... לאטי ... דרך
... אשר ... נחה ...
... לפני ... הלכה

לרגל המלאכה המוטלת לפני להוליך
ולרגל הילדים לפי רגליהם שהן יכולין
לילך עד אשר אבא שעירה הרחיב לו
הדרך שלא היה דעתו ללכת אלא עד
סוכות אמר אם דעתו לעשות לי רעה
ימתין עד בואי אצלו והוא לא הלך כי
הישועה ועלו מושיעים בהר ציון
לשפוט את הר עשו ומדרש אגדה יש
למה זה ויאמר למה זה
תעשה לי טובה זו שאיני צריך לה
אמצא חן בעיני ... השלם לי עכשיו
שום גמול וישב ... עשו ... לדרכו

ארבע מאות איש שהיו עמו נשמטו
מאחריו אחד אחד ... ויבן לו בית ולמקנהו
הן בדור ... כי אם ארבע מאות איש
אשר רכבו על הגמלים ויבן לו בית
שהה שם י"ח חדש קיץ וחורף וקיץ
קיץ סוכות חורף בית וקיץ סוכות
שלם שלם בגופו שנתרפא ...
שלם בממונו לא חסר
כלום מכל אותו דורון שלם בתורתו
לא שכח תלמודו בבית לבן עיר
שכם ... לעיר ... כמו עד
בואכה ... לחם

באריץ כנען בבאו מפדן ארם ויחן את פני העיר ויקן
את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו מיד בני חמור
אבי שכם במאה קשיטה ויצב שם מזבח ויקרא
לו אל אלהי ישראל ס ותצא דינה בת לאה
אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ וירא אתה
שכם בן חמור החוי נשיא הארץ ויקח אתה וישכב
אתה ויענה ותדבק נפשו בדינה בת יעקב ויאהב
את הנער וידבר על לב הנער ויאמר שכם אל חמור
אביו לאמר קח לי את הילדה הזאת לאשה ויעקב
שמע כי טמא את דינה בתו ובניו היו את מקנהו
בשדה והחרש יעקב עד באם ויצא חמור אבי שכם
אל יעקב לדבר אתו ובני יעקב באו מן השדה
כשמעם ויתעצבו האנשים ויחר להם מאד כי נבלה
עשה בישראל לשכב את בת יעקב וכן לא יעשה
וידבר חמור אתם לאמר שכם בני חשקה נפשו
בבתכם תנו נא אתה לו לאשה והתחתנו אתנו בנתיכם
תתנו לנו ואת בנתינו תקחו לכם ואתנו תשבו והא
והארץ תהיה לפניכם שבו וסחרוה והאחזו בה
ויאמר שכם אל אביה ואל אחיה אמצא חן בעיני
בעיניכם ואשר תאמרו אלי אתן הרבו עלי מאד
מהר ומתן ואתנה כאשר תאמרו אלי ותנו לי את
הנער לאשה ויענו בני יעקב את שכם ואת חמור
אביו במרמה וידברו אשר טמא את דינה אחתם
ויאמרו אליהם לא נוכל לעשות הדבר הזה לתת
את אחתנו לאיש אשר לו ערלה כי חרפה הוא לנו

ואתא יעקב שלים לקרתא שכם
דבארעא דכנען במיתוהי מפדן
דארם ושרא לקביל קרתא וזבן
ית אחסנת חקלא דפרסיה תמן
למשכניה מיד בני חמור אבוהי דשכם
במאה חורפן ואקים תמן מדבח ופלח
עלוהי קדם אל אלהא דישראל
ונפקת דינה בת לאה דילידת ליעקב
למחזי בבנת ארעא וחזא יתה שכם
בר חמור חואה רבא דארעא ודבר
יתה ושכיב יתה ועניה ואתרעיאת
נפשיה בדינה בת יעקב ורחים ית
עולימתא ומליל על לבא דעולימתא
ואמר שכם לחמור אבוהי למימר סב
לי ית עולימתא הדא לאתו ויעקב
שמע ארי סאיב ית דינה ברתיה ובנוהי
הוו עם גיתיהון בחקלא ושתיק יעקב עד
מיתיהון ונפק חמור אבוהי דשכם
לות יעקב למללא עמיה ובני יעקב עלו
מן חקלא כד שמעו ואתנסיסו גבריא
ותקיף להון לחדא ארי קלנא עבד
בישראל למשכב ית בת יעקב וכן לא
כשר דיתעביד ומליל חמור עמהון
למימר שכם ברי אתרעיאת נפשיה
בברתכון הבו כען יתה ליה לאתו
ואתחתנו בנא בנתכון תתנון לנא
וית בנתנא תסבון לכון ועמנא
תתבון וארעא תהי קדמיכון תיבו
ועבידו בה פרקמטיא ואחסינו בה
ואמר שכם לאבוהא ולאחהא
אשכח רחמין בעיניכון ודי תימרון
לי אתין אסגו עלי לחדא מהרין
ומתנן ואתין כמא דתימרון ליתהב
לי ית עולימתא לאתו ואתיבו בני
יעקב ית שכם וית חמור אבוהי בחוכמא
ומלילו די סאיב ית דינה אחתהון
ואמרו להון לא נכול למעבד פתגמא
הדין למתן ית אחתנא לגבר דליה
ערלה ארי חסודא היא לנא כד
ברא גנותא לנא

חזון

עבדיה כה אמר
אדני יהוה לאדום
שמועה שמענו
מאת יהוה וציר בגוים שלח
קומו ונקומה עליה למלחמה
הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה
מאד זדון לבך השיאך שכני
בחגוי סלע מרום שבתו אמר
בלבו מי יורדני ארץ אם
תגביה כנשר ואם בין כוכבים

שים קנך משם אורידך נאם
יהוה אם גנבים באו לך אם
שודדי לילה איך נדמיתה
הלא יגנבו דים אם בצרים
באו לך הלא ישאירו עללות
איך נחפשו עשו נבעו
מצפניו עד הגבול שלחוך
כל אנשי בריתך השיאוך
יכלו לך אנשי שלמך
לחמך ישימו מזור תחתיך

לגבר דלה עורלה ארי חסודא היא לנא: ברם בדא נתפיס לכון
אם תהון כותנא למגזר לכון כל דכורא: ונתן
ית בנתנא לכון וית בנתכון נסב לנא ונתיב עמכון ונהי
לעמא חד: ואם לא תקבלון מיננא למגזר
ונדבר ית ברתנא וניזיל: ושפרו פתגמיהון
בעיני חמור ובעיני שכם בר חמור: ולא
אתעכב עולימא למעבד פתגמא ארי
אתרעי בבת יעקב והוא יקיר מכל בית
אבוהי: ועאל חמור ושכם בריה לתרע
קרתהון ומלילו עם אנשי קרתהון למימר:
גבריא האלין שלמין אנון עמנא ויתבון
בארעא ויעבדון בה סחורתא וארעא
הא פתיית ידין קדמיהון ית בנתהון נה
נסב לנא לנשין וית בנתנא נתין להון:
ברם בדא יתפיסון לנא גבריא למיתב
עמנא למהוי לעמא חד במגזר לנא
כל דכורא כמא דאינון גזירין: גיתיהון
וקניניהון וכל בעיריהון הלא דילנא אנון
ברם נתפיס להון ויתבון עמנא: וקבילו
מן חמור ומן שכם בריה כל נפקי תרע
קרתיה וגזרו כל דכורא כל נפקי תרע
קרתיה: והוה ביומא תליתאה כד
תקיפו עליהון כיביהון ונסיבו תרין
בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה גבר
חרביה ועלו על קרתא דיתבא לרחצן
וקטלו כל דכורא: וית חמור וית שכם
בריה קטלו לפתגם דחרב ודברו ית
דינה מבית שכם ונפקו: בני יעקב
עלו לקטל קטילא ובזו קרתא
די סאיבו אחתהון: ית ענהון וית
תוריהון וית חמריהון וית דבקרתא
וית דבחקלא בזו: וית כל נכסיהון
וית כל טפלהון וית נשיהון שבו
ובזו וית כל דבביתא: ואמר
יעקב לשמעון וללוי עכרתון יתי
למתן הבבא

אך בזאת נאות לכם אם תהיו כמנו להמל לכם כל זכר:
ונתנו את בנתינו לכם ואת בנתיכם נקח לנו וישבנו
אתכם והיינו לעם אחד: ואם לא תשמעו אלינו להמול
ולקחנו את בתנו והלכנו: וייטבו דבריהם בעיני חמור
ובעיני שכם בן חמור: ולא אחר הנער לעשות הדבר
כי חפץ בבת יעקב והוא נכבד מכל בית אביו: ויבא
חמור ושכם בנו אל שער עירם וידברו אל אנשי
עירם לאמר: האנשים האלה שלמים הם אתנו
וישבו בארץ ויסחרו אתה והארץ הנה רחבת ידים
לפניהם את בנתם נקח לנו לנשים ואת בנתינו נתן
להם: אך בזאת יאתו לנו האנשים לשבת אתנו
להיות לעם אחד בהמול לנו כל זכר כאשר הם
נמלים: מקנהם וקנינם וכל בהמתם הלוא לנו הם
אך נאותה להם וישבו אתנו: וישמעו אל חמור
ואל שכם בנו כל יצאי שער עירו וימלו כל זכר
כל יצאי שער עירו: ויהי ביום השלישי בהיותם
כאבים ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי
דינה איש חרבו ויבאו על העיר בטח ויהרגו כל
זכר: ואת חמור ואת שכם בנו הרגו לפי חרב ויקחו
את דינה מבית שכם ויצאו: בני יעקב באו על
החללים ויבזו העיר אשר טמאו אחותם: את צאנם
ואת בקרם ואת חמריהם ואת אשר בעיר ואת אשר
בשדה לקחו: ואת כל חילם ואת כל טפם ואת
נשיהם שבו ויבזו ואת כל אשר בבית: ויאמר
יעקב אל שמעון ואל לוי עכרתם אתי להבאישני

בס״א להמול

נאות. נתרצה לשון ויאותו
להמול. להיות נמול אינו
לשון לפעול אלא לשון
להפעל: ונתנו. נון שניה
מדגשת לפי שהיא
משמשת שני נונין ונתננו:
שלמים. בשלום ובלב שלם:
ואת בנתיהם נקח לנו.
אתה מוצא בתנאי שאמר
חמור ליעקב ובתשובת
בני יעקב לחמור שתלו
החשיבות בבני יעקב
ליקח בנות שכם אותו
שיבחרו להם ובנותיהם
יתנו להם לפי דעתם ונתנו
בנותנו לפי דעתנו ואת
בנותיכם נקח כשאמרו
חמור ושכם בנו אל יושבי עירם הפכו
הדברים את בנותם נקח
ואת בנותינו נתן כדי
לרצותם שיאותו להמול:
שלמים. בשלום ובלב שלם:
רחבת ידים. כאדם שידו
רחבה ותרנית כלומר לא
תפסידו פרקמטיא באה
לכאן ואין לה קונים: בהמול.
בהיות נמול: אך בזאת יאתו
להם דבר זה ועל ידי כן
ישבו אתנו: שני בני יעקב.
כנו הן ואעפ״כ נהגו עצמן
כשמעון ולוי כשאר אנשים
שאינן בנין שלא נטלו עצה
הימנו: אחי דינה. לפי
שמסרו נפשם עליה קרואין
אחיה: בטח. שהיו כואבים
ומדרש אגדה בטוחין על
כחו של זקן: על החללים.
להפשיט את החללים: חילם.
ממונם וכן עשה לי את
החיל הזה ויאשר עשה
חיל ועזבו לאחרים חילם:
שבו. לשון שביה:
עכרתם אותי. לאים עכורים
אין דעתי צלולה עכשיו ורז״ל

בתרגום ית סבסי בהיותם מלא

בריעיש בלע״ז ורז״ל ותחיה על הון שבחני
שהוא וא״ו כמו קשי והוא״ו של מעותו שאינה
במקום אלא עצמה כמו לך עליך: איך נחפשו
ואחז״ל ואחר שגמר כל רצונו הלוך בגאוני ישראל
עולות ואלה לא ישאירו לך כלום כי נחפשו
ונבעו וידרשו מצפוניך: נבעו תרגם ואיתגליין
ולשון ואתכסיין נבעו נתבקשו וכן אם תבעיון
בעיו: עד הגבול שלחוך. אותם שהבטיחוך
עזרה בא ושלחוך לפני גבולך אירך עד הספר
שלחוך אנשי שלומך ורז״ל ולחמך ישימו
מזור תחתיך אין תבונה בו

ישימו מזור תחתך אין. ואותם שסלך
אחיך יעקב למזור שנתן לך לחם וגידי
עדשים ועל ידו מכירת הבכורה מזור
חולי: וחתו גבוריך תימן יחתו ויפחדו
לנוס אל ארץ הדרום: למען יכרת ואזה
עשו מקטל אהיות נהרג כדי שימלטו
אתם אחי ישעו מן הגבורים לא וחתו
גבוריך ויתבדרון יתבהירעו דרומאי
מקטל מרב הרג שיבוא עליהם: מחמס
אחיך יע׳ במשכל חמס שעשית ליעקב
ביום עמדך מנגד שלא באת לעזרו
גם אתה כאחד מהם ועלה אני עליך

אין תבונה בו הלא ביום ההוא נאם
יהוה והאבדתי חכמים מאדום
ותבונה מהר עשו: וחתו גבוריך תימן
למען יכרת איש מהר עשו מקטל:
מחמס אחיך יעקב תכסך בושה
ונכרת לעולם: ביום עמדך מנגד
ביום שבות זרים חילו ונכרים באו
שעריו ועל ירושלים ידו גורל גם
אתה כאחד מהם: ואל תרא אחיך

ביום

ויגדיר אולך
היותה החכירך
ועמדת אותי
[illegible] היא כד
מעשים שיהלו
כיד בני אדם
שהיו אומ׳ ער
אשר תבדד
ותחלת לפיכך
היו שותקים

בישב הארץ בכנעני ובפרזי ואני מתי מספר
ונאספו עלי והכוני ונשמדתי אני וביתי ויאמרו
הכזונה יעשה את אחותנו׃ פ ויאמר
אלהים אל יעקב קום עלה בית אל ושב שם ועשה
שם מזבח לאל הנראה אליך בברחך מפני עשו
אחיך׃ ויאמר יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו
הסרו את אלהי הנכר אשר בתככם והטהרו והחליפו
שמלתיכם׃ ונקומה ונעלה בית אל ואעשה שם מזבח
לאל הענה אתי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר
הלכתי׃ ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר אשר בידם
ואת הנזמים אשר באזניהם ויטמן אתם יעקב תחת
האלה אשר עם שכם׃ ויסעו ויהי חתת אלהים על
הערים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב׃
ויבא יעקב לוזה אשר בארץ כנען הוא בית אל הוא
וכל העם אשר עמו׃ ויבן שם מזבח ויקרא למקום
אל בית אל כי שם נגלו אליו האלהים בברחו מפני
אחיו׃ ותמת דברה מינקת רבקה ותקבר מתחת לבית אל
תחת האלון ויקרא שמו אלון בכות׃ פ שירה
וירא אלהים אל יעקב עוד בבאו מפדן ארם ויברך
אתו׃ ויאמר לו אלהים שמך יעקב לא יקרא שמך
עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו
ישראל׃ ויאמר לו אלהים אני אל שדי פרה ורבה
גוי וקהל גוים יהיה ממך ומלכים מחלציך יצאו׃
ואת הארץ אשר נתתי לאברהם וליצחק לך אתננה
ולזרעך אחריך אתן את הארץ׃ ויעל מעליו אלהים
במקום אשר דבר אתו׃ ויצב יעקב מצבה

ביום נכרו ואל תשמח לבני יהודה ביום
אבדם ואל תגדל פיך ביום צרה׃ ואל תבא
בשער עמי ביום אידם ואל תרא גם אתה
ברעתו ביום אידו ואל תשלחנה בחילו
ביום אידו׃ ואל תעמד על הפרק להכרית את פליטיו ואל הסגר
שרידיו ביום צרה׃ כי קרוב יום יהוה על
כל הגוים כאשר עשית יעשה לך גמלך
ישוב בראשך׃ כי כאשר שתיתם על הר
קדשי ישתו כל הגוים סביב ושתו ולעו
והיו כלוא היו׃ ובהר ציון תהיה פליטה

בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ מַצֶּבֶת אָבֶן וַיַּסֵּךְ עָלֶיהָ נֶסֶךְ
וַיִּצֹק עָלֶיהָ שָׁמֶן׃ וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
דִּבֶּר אִתּוֹ שָׁם אֱלֹהִים בֵּית אֵל׃ וַיִּסְעוּ מִבֵּית אֵל וַיְהִי
עוֹד כִּבְרַת הָאָרֶץ לָבוֹא אֶפְרָתָה וַתֵּלֶד רָחֵל וַתְּקַשׁ
בְּלִדְתָּהּ׃ וַיְהִי בְהַקְשֹׁתָהּ בְּלִדְתָּהּ וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְיַלֶּדֶת
אַל תִּירְאִי כִּי גַם זֶה לָךְ בֵּן׃ וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מֵתָה
וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא לוֹ בִנְיָמִין׃ וַתָּמָת
רָחֵל וַתִּקָּבֵר בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הִוא בֵּית לָחֶם׃ וַיַּצֵּב יַעֲקֹב
מַצֵּבָה עַל קְבֻרָתָהּ הִוא מַצֶּבֶת קְבֻרַת רָחֵל עַד הַיּוֹם׃
וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וַיֵּט אָהֳלֹה מֵהָלְאָה לְמִגְדַּל עֵדֶר׃ וַיְהִי
בִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ הַהִוא וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב אֶת
בִּלְהָה פִּילֶגֶשׁ אָבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל

וַיִּהְיוּ בְנֵי יַעֲקֹב שְׁנֵים עָשָׂר׃ בְּנֵי לֵאָה בְּכוֹר יַעֲקֹב
רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וּזְבֻלוּן׃ בְּנֵי רָחֵל
יוֹסֵף וּבִנְיָמִן׃ וּבְנֵי בִלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל דָּן וְנַפְתָּלִי׃ וּבְנֵי
זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה גָּד וְאָשֵׁר אֵלֶּה בְּנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר
יֻלַּד לוֹ בְּפַדַּן אֲרָם׃ וַיָּבֹא יַעֲקֹב אֶל יִצְחָק אָבִיו מַמְרֵא
קִרְיַת הָאַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן אֲשֶׁר גָּר שָׁם
אַבְרָהָם וְיִצְחָק׃ וַיִּהְיוּ יְמֵי יִצְחָק מְאַת שָׁנָה וּשְׁמֹנִים
שָׁנָה׃ וַיִּגְוַע יִצְחָק וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו זָקֵן
וּשְׂבַע יָמִים וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עֵשָׂו וְיַעֲקֹב בָּנָיו׃ פ

וְאֵלֶּה תֹּלְדוֹת עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם׃ עֵשָׂו לָקַח אֶת
נָשָׁיו מִבְּנוֹת כְּנָעַן אֶת עָדָה בַּת אֵילוֹן הַחִתִּי וְאֶת
אָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן הַחִוִּי׃ וְאֶת בָּשְׂמַת
בַּת יִשְׁמָעֵאל אֲחוֹת נְבָיוֹת׃ וַתֵּלֶד עָדָה לְעֵשָׂו אֶת

בְּקַשְׁיוּתַהּ בְּמֵילְדַהּ וַאֲמַרַת לַהּ חָיְתָא
לָא תִדְחֲלִין אֲרֵי אַף הָדֵין לִיךְ בַּר׃ וַהֲוָה
בְּמִפַּק נַפְשַׁהּ אֲרֵי מֵיתַת וּקְרָת שְׁמֵיהּ
שְׁמֵיהּ בַּר דָּוַי וַאֲבוּהִי קְרָא לֵיהּ
בִּנְיָמִין׃ וּמִיתַת רָחֵל וְאִתְקְבַרַת
בְּאוֹרַח אֶפְרָת הִיא בֵּית לָחֶם׃
וַאֲקֵים יַעֲקֹב קָמְתָא עַל קְבוּרְתַהּ
הִיא קָמַת קְבוּרְתָא דְרָחֵל עַד
יוֹמָא דֵין׃ בספר אספמי זקן פל׳
וּנְטַל יִשְׂרָאֵל וּפְרַסֵיהּ לְמַשְׁכְּנֵיהּ
מֵהָלְאָה לְמַגְדְּלָא דְעֵדֶר׃ וַהֲוָה כַּד
שְׁרָא יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא הַהִיא
וַאֲזַל רְאוּבֵן וּשְׁכֵיב יָת בִּלְהָה
לְחֵינְתָא דַאֲבוּהִי וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל
וַהֲווֹ בְנֵי יַעֲקֹב תְּרֵי עֲסַר׃
בְּנֵי לֵאָה בּוּכְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב רְאוּבֵן
וְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר
וּזְבוּלֻן׃ בְּנֵי רָחֵל יוֹסֵף וּבִנְיָמִין׃ וּבְנֵי בִלְהָה אַמְתָא
דְרָחֵל דָּן וְנַפְתָּלִי׃ וּבְנֵי זִלְפָּה אַמְתָא
דְלֵאָה גָּד וְאָשֵׁר אִלֵּין בְּנֵי יַעֲקֹב
דְּאִתְיְלִידוּ לֵיהּ בְּפַדַּן דַּאֲרָם׃
וַאֲתָא יַעֲקֹב לְוָת יִצְחָק אֲבוּהִי
לְמַמְרֵי קִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן
דְּדָר תַּמָּן אַבְרָהָם וְיִצְחָק׃ וַהֲווֹ
יוֹמֵי יִצְחָק מְאָה וּתְמָנַן שְׁנִין׃
וְאִתְנְגִיד יִצְחָק וּמִית וְאִתְכְּנֵישׁ
לְעַמֵּיהּ סִיב וּסְבַע יוֹמִין וּקְבָרוּ
יָתֵיהּ עֵשָׂו וְיַעֲקֹב בְּנוֹהִי׃
וְאִלֵּין תּוֹלְדָת עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם׃
עֵשָׂו נְסֵיב יָת נְשׁוֹהִי מִבְּנָת כְּנַעַן
יָת עָדָה בַּת אֵילוֹן חִתָּאָה וְיָת
אָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן
חִוָּאָה׃ וְיָת בָּשְׂמַת בַּת יִשְׁמָעֵאל
אֲחָתֵיהּ דִנְבָיוֹת׃ וִילֵידַת עָדָה
לְעֵשָׂו יָת אֱלִיפַז וּבָשְׂמַת יְלֵידַת
יָת רְעוּאֵל׃ וְאָהֳלִיבָמָה יְלֵידַת
יָת יְעוּשׁ וְיָת יַעְלָם וְיָת קֹרַח
אִלֵּין בְּנֵי עֵשָׂו דְּאִתְיְלִידוּ לֵיהּ
בְּאַרְעָא דִכְנָעַן׃ וּדְבַר עֵשָׂו
יָת נְשׁוֹהִי וְיָת בְּנוֹהִי וְיָת בְּנָתֵיהּ
וְיָת כָּל נַפְשָׁת בֵּיתֵיהּ וְיָת גֵּיתוֹהִי

כברת ארץ מדת פרסה
לשון כברי רימי והלך
רב ומדרש הגדה
בזמן שהארץ חלולה
ככברה שהעיר מצוי
הסתיו עבר ועדיין
השרב לא בא ואין זה
פשוטו של מקרא שהרי
בנעמן מצינו ויפר מאתו
כברת ואומ׳ אני שהוא
שם מידת קרקע כגון
מהלך פרסה או יותר
כמו שיותה או עידן
כמו חלקת השדה כך
במהלך אדם נתון שם
מדה כברת ארץ ת׳
יכנו שמעיה פי׳ משם לשון
ב׳ יונה כברת ל׳ ערבי עיר
גדולה מדינו כבירין כיך
גדול חכן כבירו
ת׳ כי גם זה לך
עסני לך על יוסף
ורבותינו דרשו עם
כל שבט נולדה תאומה
ועם בנימין נולדה יתירה
תאומה יתירה בצאת
נפשה כי מתה הנפש
ומעלה ועל מרקה ת׳
משמעו לשעבר ואם
כבר מתה הילד היא
ודחית וקוראה שם
וזהו פירושו ויהי בני
נפשה קראה לו השם
הזה כי מתה בשעת
לידתו מתה בן אוני
בן צערי בנימין נראה
בעיני לפי שהוא לבדו
נולד בארץ כנען שהיא
בנגב כשאדם יוצא מארם
נהרים כמו שנ׳ בנגב ארץ
כנען הולך ונסוע הנגבה

כברת ארץ לא יתכן ויאין אותה בריחה ולכך הוא מלו׳ בשכן ישר׳ בארץ ההיא עד שלא בא לחברון אצל יצחק אירעוהו כל אלה וישכב את בלהה
מתוך שבלבל משכבו מעלה עליו כאילו שכבה ולמה בלבל וחלל יצועו שכשמתה רחל נטל יעקב מטתו שהיתה נתונה תדיר באהל רחל ולא
בשאר האהלים ונתנה באהל בלהה בא ראובן ותבע עלבון אמו אמ׳ אם אחות אמי היתה צרה לאמי שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי
ויהיו בני יעקב שנים עשר מתחיל לענין ראשון משנולד בנימין שלאה הויעה ומעתה ראויין להימנות ומנין ורבותינו דרשו ללמדנו בא שכולם
שוים וכולן צדיקים שלא חטא ראובן בכור יעקב אפילו בשעת הקלקלה קראו בכור בכור לעבודה בכור למנין בכור לנחלה ולא נמנה כשר דר
יוסף אלו לשון השבטים שנעשה לשני שבטים ממרא קרית הארבע ממרא שם המישור קרית הארבע שם העיר ממרא קרית הארבע
אל מישור של קרית הארבע ואם המישר היה לו לכתב ממרא הקרית ארבע קרית הארבע בה דבר ששמו כפול כגון דה וכגון בית לחם בית אל
בצרה מכירתו של יוסף קדמה למיתתו של יצחק שתים עשרה שנה שהרי יצחק מת בשנת מאה ועשרים ליעקב שנ׳ ויצחק בן ששים בלדת אותם
עד ששים מאה ושמנים שאתו מאה ועשרים ויוסף נמכר בן שבע עשרה שנה ואותה שנה שנת מאה ושמונה ליעקב כיצד בן ששים ושלש

אליפז ובשמת ילדה את רעואל׃ ואהליבמה ילדה
את יעיש ואת יעלם ואת קרח אלה בני עשו אשר
ילדו לו בארץ כנען׃ ויקח עשו את נשיו ואת בניו
ואת בנתיו ואת כל נפשות ביתו ואת מקנהו ואת כל
בהמתו ואת כל קנינו אשר רכש בארץ כנען וילך
אל ארץ מפני יעקב אחיו׃ כי היה רכושם רב
משבת יחדו ולא יכלה ארץ מגוריהם לשאת
אתם מפני מקניהם׃ וישב עשו בהר שעיר עשו
הוא אדום׃ פ ואלה תלדות עשו אבי
אדום בהר שעיר׃ אלה שמות בני עשו אליפז בן
עדה אשת עשו רעואל בן בשמת אשת עשו׃ ויהיו
בני אליפז תימן אומר צפו וגעתם וקנז׃ ותמנע היתה
פילגש לאליפז בן עשו ותלד לאליפז את עמלק
אלה בני עדה אשת עשו׃ ואלה בני רעואל נחת וזרח
שמה ומזה אלה היו בני בשמת אשת עשו׃ ואלה
היו בני אהליבמה בת ענה בת צבעון אשת עשו
ותלד לעשו את יעיש ואת יעלם ואת קרח׃ אלה
אלופי בני עשו בני אליפז בכור עשו אלוף תימן
אלוף אומר אלוף צפו אלוף קנז׃ אלוף קרח
אלוף געתם אלוף עמלק אלה אלופי אליפז
בארץ אדום אלה בני עדה׃ ואלה בני רעואל בן
עשו אלוף נחת אלוף זרח אלוף שמה אלוף מזה
אלה אלופי רעואל בארץ אדום אלה בני בשמת
אשת עשו׃ ואלה בני אהליבמה אשת עשו אלוף
יעוש אלוף יעלם אלוף קרח אלה אלופי אהליבמה

וית כל בעיריה וית כל קנינה די קנא
בארעא דכנען ואזל לארעא אחרי
מן קדם יעקב אחוהי׃ ארי הוה
קנינהון סגי מלמיתב כחדא ולא
יכילת ארעא תותבותהון לסוברא
יתהון מן קדם גיתיהון׃ ויתיב עשו
בטורא דשעיר עשו הוא אדום׃
ואלין תולדת עשו הוא
אבוהון דאדומאי בטורא דשעיר׃
אלין שמהת בני עשו אליפז בר
עדה אתת עשו רעואל בר בשמת
אתת עשו׃ והוו בני אליפז תימן
אומר צפו וגעתם וקנז׃ ותמנע
הות לחינתא לאליפז בר עשו
וילידת לאליפז ית עמלק אלין
בני עדה אתת עשו׃ ואלין בני
רעואל נחת וזרח שמה ומזה
אלין הוו בני בשמת אתת עשו׃
ואלין הוו בני אהליבמה ברת
ענה בת צבעון אתת עשו ו
וילידת לעשו ית יעוש וית
יעלם וית קרח׃ אלין רברבי
בני עשו בני אליפז בוכרא
דעשו רבא תימן רבא אומר
רבא צפו רבא קנז׃ רבא קרח
רבא געתם רבא עמלק אלין
רברבי אליפז בארעא דאדום
אלין בני עדה׃ ואלין בני רעואל
בר עשו רבא נחת רבא זרח רבא
שמה רבא מזה אלין רברבי
רעואל בארעא דאדום אלין
בני בשמת אתת עשו׃ ואלין
בני אהליבמה אתת עשו רבא
יעוש רבא יעלם רבא קרח אלין
רברבי אהליבמה בת ענה אתת
עשו׃ אלין בני עשו ואלין
רברבניהון הוא אדום׃
אלין בני שעיר חוראה יתבי
ארעא לוטן ושובל וצבעון

בשלשי הוספ' ה' וכו' מיכשם ומנחה ובאוספ תרגמו לאוס׳

עבדך יורשנו עשרה שנים ן
בבית עבר׳ הרי שבעים ושש׃
י״ד עבר משהולד בכור׃
י״ד של יוסף׳ שנ׳ ויהי
כאשר ילדה רחל את יוסף׃
וגו׳ הרי תשעים ואחת׳
ושבע עשרה עד שלא נמכר
הרי מאה ושמונה׃ עד
הוא מתפרש מן המקרא משנ׳
ואשתמכר יוסף׳ עד בוא יעקב
למצרים עשרים ושתים שנה
של יוסף׳ בן שלשים שנה וגו׳
שבע שנים טובות ושתים רעב
הרי עשרים ושתים׃ וכל ימי
שני מגורי שלשים ומאת שנה
מצא יעקב במצרים של
יוסף׃ בן מאה ושמונה׃
עדה בת אילון׃ בהיא בשמ׳
בת אילון ונקראת בשמת על
שם בשמים שהיתה מקטרת
לע״ז׃ ת׳ אין אם אלא בשורי
החתי כאן בתה וכאן שמה
ומתקנת׃ עשעיה׃ ככתוב שמ׳
אהליבמה היא יהודית׳ ואותן
רשע כנה ושמה יהודית כ
לומר שהיא כופרת בע״ז כ
כדי להטעות את אביו׃
נכונה בת ישמעאל והלן
קורא להן וכן׳ מצא מנוח
מדרש הדבר שמחול שנמח
מוחלין על כל עונותיו ובבו
גר ומשיאים וכן המעלה
יגדלה והנושא אשה
לומר השמיעך וכך
נקראת מחלת׃ ומגלו׃
עניניו׃ אחות נביות
על שם שהוא השיאה לו
משום ת׳ שמעגני׃ ואהליב
ילדה וגו׳ קרח זה ממזר
היה׳ ובן אליפז היה שבא על
אשת אביו שהרי הוא מנוי
עם אלופי אליפז בסוף׳ הענין
וילך אל ארץ מפני יעקב
יר׳ ונא ולא יכלה ארץ מגורי
להספיק ארעה לבהמותיהם
שלהם׃ ת׳ לאוריינן ישובים
יחד שטרחה והמענה
ומה לומר רבה רכושו לכל
אלו אביו ושמע גם על אחיו
כן ידע שלא יוכל ארץ

והיה קדש וירשו בית יעקב
את מורשיהם׃ והיה בית יעקב
אש ובית יוסף להבה ובית עשו
לקש ודלקו בהם ואכלום ולא
יהיה שריד לבית עשו כי יהוה
דבר׃ וירשו הנגב את הר עשו
והשפלה את פלשתים וירשו
את שדה אפרים ואת שדה
שמרון ובנימן את הגלעד׃
וגלת החל הזה לבני ישראל
אשר כנענים עד צרפת וגלת
ירושלם אשר בספרד ירשו
את ערי הנגב׃ ועלו מושעים

מגוריהם לשאת ובקשו ליקום
בחר לו הר שעיר׳ ת׳ רבנן שמעיה׃
ומדרש אגדה מפני יעקב אחיו ומפני
שטר חוב של גזירת כי גר יהיה
זרעך המוטל על זרעו של יצחק׳ אמ׳
אלך לי מכאן׳ אין לי חלק לא במתנה
שנתנה לו ארץ הזאת ולא בפרעון
השטר׳ ומפני הבושה שמכר בכורתו׃
ואלה תולדות׳ שהוליד בני ו
משהלך לשעיר׃ ותמנע היתה פלגש׃
להודיע גדולתו של אברהם כמה
היו תאבים לידבק בזרעו׳ תמנע
זו בת אלופים היתה שנ׳ ואחות
לוטן תמנע׳ ולוטן מאלופי יושבי
שעיר היה מן החרים שישבו בה

לפנים׳ אמרה איני זוכה לינשא לך
הלואי ואהיה פילגש׳ ובדברי הימים
מונה אותה בבנו של אליפז ואומר
שבא על אשתו של שעיר ויצתה
תמנע מביניהם ומשגדלה נעשית
פילגשו והיו ואחות לוטן תמנע
ואם יצתה עם בני שעיר שהיתה
אחותו מן האם ולא מן האב׃ ת׳ ואלה
היו בני אהליבמה׳ מה טיבו של פסוק זה
בכאן׳ והלא כבר הין תולדות עשו מפורשין
אלא לפי שלא מנה לומר על אלוף קרח
שלפניו שהוא הוא קרח המוזכר של יעש
ויעלם ולומר שממזר על אהליבמה והוליד
את קרח׳ ובכאן העיון מנה הכת אחד
בעה אלופים מלשונו׃ ת׳ רבנו שמעיה׃

לשון והוויה ושוויין נויתוף דעת איטעמדירגא
בלעז׃ את מורשיהם׳ נכסי עממיא דהוו
מחסנן להון׃ כי יי׳ דבר׳ ודינן דבר ויהי
מיעקב וגו׳׃ וירשו הנגב׳ ישר׳ שהן יושבין
בדרומה של ישר׳ ירשו את הר עשו שהוא
במזר׳ דרום׳ ובני השפלה׳ ירשו את פלשתים
ואת הראשונים ואת הראשונים׳ וכמו כן
את הגלעד׳ ובני מנשה שהיתה ארץ
הגלעד שלהם ותשבון להם והלויה בגבולותיה
של ארץ ישר׳ במזרחה׃ וגלות החל הזה׳ יהון
תרגם עמיא הדין׳ החל׳ כמו החיל וזה כמו גבאי
ית נשלותה כחל כמו דרב שקה אלא שדקדק
יודר ויש עד לפרש החל הזה׳ גלות החיל הזה
לבני ישר׳ אשר כנענים עד צרפת׳ גלות אשר
היו מבני ישר׳ שגלו מ״ב שבטים עד ארץ

בת ענה אשת עשו׃ אלה בני עשו ואלה אלופיהם הוא
אדום׃ ס אלה בני שעיר החרי ישבי הארץ
לוטן ושובל וצבעון וענה׃ ודישון ואצר ודישן אלה
אלופי החרי בני שעיר בארץ אדום׃ ויהיו בני לוטן חרי
והימם ואחות לוטן תמנע׃ ואלה בני שובל עלון ומנחת
ועיבל שפו ואונם׃ ואלה בני צבעון ואיה וענה הוא
ענה אשר מצא את הימם במדבר ברעתו את החמרים
לצבעון אביו׃ ואלה בני ענה דשן ואהליבמה
בת ענה׃ ואלה בני דישן חמדן ואשבן ויתרן וכרן׃
אלה בני אצר בלהן וזעון ועקן׃ אלה בני דישן עוץ
וארן׃ אלה אלופי החרי אלוף לוטן אלוף שובל אלוף
צבעון אלוף ענה׃ אלוף דשן אלוף אצר אלוף
דישן אלה אלופי החרי לאלפיהם בארץ שעיר׃
פ ואלה המלכים אשר מלכו בארץ
אדום לפני מלך מלך לבני ישראל׃ וימלך באדום בלע
בן בעור ושם עירו דנהבה׃ וימת בלע וימלך תחתיו
יובב בן זרח מבצרה׃ וימת יובב וימלך תחתיו
חשם מארץ התימני׃ וימת חשם וימלך תחתיו הדד
בן בדד המכה את מדין בשדה מואב ושם עירו עוית׃
וימת הדד וימלך תחתיו שמלה ממשרקה׃ וימת
שמלה וימלך תחתיו שאול מרחבות הנהר׃ וימת
שאול וימלך תחתיו הדר ושם עירו פעו ושם אשתו
מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב׃ ואלה שמות אלופי
עשו למשפחתם למקמתם בשמתם אלוף תמנע
אלוף עלוה אלוף יתת׃ אלוף אהליבמה אלוף אלה

ועדה׃ ודישון ואצר ודישן אלין
רברבי חוראי בני שעיר בארעא
דאדום׃ והוו בני לוטן חרי והימם
ואחתיה דלוטן תמנע׃
ואלין בני שובל עלון ומנחת
ועיבל שפו ואונם׃ ואלין בני
צבעון ואיה וענה הוא ענה
דאשכח ית גבריא במדברא
כד הוה רעי ית חמריא לצבעון
אבוהי׃ ואלין בני ענה דישון
ואהליבמה בת ענה׃ ואלין
בני דישן חמדן ואשבן ויתרן
וכרן׃ אלין בני אצר בלהן
וזעון ועקן׃ אלין בני דישן עוץ
וארן׃ אלין רברבי חוראי רבא לוטן
רבא שובל רבא צבעון רבא
ענה׃ רבא דישון רבא אצר
רבא דישן אלין רברבי חוראי
לרברבניהון בארעא דשעיר׃
ואלין מלכיא דמלכו
בארעא דאדום קדם דמלך
מלכא לבני ישראל׃ ומלך
באדום בלע בר בעור ושום
קרתיה דנהבה׃ ומית בלע ומלך
תחותוהי יובב בר זרח מבצרה׃
ומית יובב ומלך תחותוהי חושם
מארע דרומא׃ ומית חושם
ומלך תחותוהי הדד בר בדד
דקטיל ית מדינאי בחקל מואב
ושום קרתיה עוית׃ ומית הדד
ומלך תחותוהי שמלה ממשרקה׃
ומית שמלה ומלך תחותוהי
שאול מרחובות דעל פרת׃
ומית שאול ומלך תחותוהי הדר
ושום קרתיה פעו ושום אתתיה
מהיטבאל בת מטרד בת מי
דהבא׃ ואלין שמהת רברבי עשו
לזרעיתהון לאתרהון בשמהתהון
רבא תמנע רבא עלוה רבא יתת׃
רבא אהליבמה רבא אלה רבא פינן׃

חסל׳ וישלח

וישב יעקב

אלוף פינן: אלוף קנז אלוף תימן אלוף מבצר:
אלוף מגדיאל אלוף עירם אלה אלופי אדום
למשבתם בארץ אחזתם הוא עשו אבי אדום:

וישב
יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען: אלה תלדות
יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו
בצאן והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי
אביו ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם: וישראל
אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו
כתנת פסים: ויראו אחיו כי אתו אהב אביהם מכל
אחיו וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם: ויחלם
יוסף חלום ויגד לאחיו ויוספו עוד שנא אתו:
ויאמר אליהם שמעו נא החלום הזה אשר חלמתי:
והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה
קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסבינה אלמתיכם
ותשתחוין לאלמתי: ויאמרו לו אחיו המלך תמלך
עלינו אם משול תמשל בנו ויוספו עוד שנא אתו
על חלמתיו ועל דבריו: ויחלם עוד חלום אחר
ויספר אתו לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד
והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים
לי: ויספר אל אביו ואל אחיו ויגער בו אביו ויאמר
לו מה החלום הזה אשר חלמת הבוא נבוא אני
ואמך ואחיך להשתחות לך ארצה: ויקנאו בו
אחיו ואביו שמר את הדבר: וילכו אחיו לרעות
את צאן אביהם בשכם: ויאמר ישראל אל יוסף

רבא קנז רבא תימן רבא מבצר: רבא מגדיאל רבא עירם אלין רברבי אדום למותבנהון בארע אחסנתהון הוא עשו אבוהון דאדומאי: ויתיב יעקב בארע תותבות אבוהי בארעא דכנען: אלין תולדת יעקב יוסף בר שבע עשרי שנין הוה רעי עם אחוהי בענא והוא רבי עם בני בלהה ועם בני זלפה נשי אבוהי ואיתי יוסף ית טיבהון בישא לאבוהון: וישראל רחים ית יוסף מכל בנוהי ארי בר חכים הוא ליה ועבד ליה כתונא דפסי: וחזו אחוהי ארי יתיה רחים אבוהון מכל אחוהי וסניאו יתיה ולא צבן למללא עמיה שלם: וחלם יוסף חלמא וחוי לאחוהי ואוסיפו עוד סנו יתיה: ואמר להון שמעו כען חלמא הדין דחלמית: והא אנחנא מאסרין פירכין בגו חקלא והא קמת פירכתי ואף אזדקפת והא מסתחרן פירכתכון וסגדן לפירכתי: ואמרו ליה אחוהי המלך את מדמי למלך עלנא או שלטן את סבר למשלט בנא ואוסיפו עוד סנו יתיה על חלמוהי ועל פתגמוהי: וחלם עוד חלמא אחרנא ואשתעי יתיה לאחוהי ואמר הא חלמית חלמא עוד והא שמשא וסיהרא וחדסר כוכביא סגדין לי: ואשתעי לאבוהי ולאחוהי ונזף ביה אבוהי ואמר ליה מה חלמא הדין דחלמתא המיתא ניתי אנא ואמך ואחך למסגד לך על ארעא: וקניאו ביה אחוהי ואבוהי נטר ית פתגמא: ואזלו אחוהי למרעי ית ענא דאבוהון בשכם:

[illegible]

הלוא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם
ויאמר לו הנני: ויאמר לו לך נא ראה את שלום
אחיך ואת שלום הצאן והשבני דבר וישלחהו
מעמק חברון ויבא שכמה: וימצאהו איש והנה
תעה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש:
ויאמר את אחי אנכי מבקש הגידה נא לי איפה
הם רעים: ויאמר האיש נסעו מזה כי שמעתי
אמרים נלכה דתינה וילך יוסף אחר אחיו
וימצאם בדתן: ויראו אתו מרחק ובטרם יקרב
אליהם ויתנכלו אתו להמיתו: ויאמרו איש
אל אחיו הנה בעל החלמות הלזה בא: ועתה לכו
ונהרגהו ונשלכהו באחד הברות ואמרנו חיה
רעה אכלתהו ונראה מה יהיו חלמתיו: וישמע
ראובן ויצלהו מידם ויאמר לא נכנו נפש: ויאמר
אלהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל
הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען
הציל אתו מידם להשיבו אל אביו: ויהי כאשר
בא יוסף אל אחיו ויפשיטו את יוסף את כתנתו
את כתנת הפסים אשר עליו: ויקחהו וישלכו
אתו הברה והבור רק אין בו מים: וישבו לאכל לחם
וישאו עיניהם ויראו והנה ארחת ישמעאלים
באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט
הולכים להוריד מצרימה: ויאמר יהודה אל אחיו
מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו: לכו
ונמכרנו לישמעאלים וידנו אל תהי בו כי אחינו

תמן ואשלחנך לותהון ואמר
ליה הא אנא: ואמר ליה איזיל
כען חזי ית שלם אחך וית שלם
ענא ואתיבני פתגמא ושלחיה
ממישר חברון ואתא לשכם:
ואשכחיה גברא והא טעי בח
בחקלא ושאליה גברא למימר
מה את בעי: ואמר ית אחי
אנא בעי חוי כען לי איכא אינון
רען: ואמר גברא נטלו מכא
ארי שמעית דאמרין ניזיל
לדתן ואזל יוסף בתר אחוהי
ואשכחנון בדתן: וחזו יתיה
מרחיק ועד לא קריב לותהון
וחשיבו עלוהי למקטליה:
ואמרו גבר לאחוהי הא מרי
חלמיא דיכי אתי: וכען איתו
ונקטליניה ונרמיניה בחד מן
גוביא ונימר חיתא בישתא
אכלתיה ונחזי מה יהי בסוף
חלמוהי: ושמע ראובן ושיזביה
מידהון ואמר לא נקטליניה נפש:
ואמר להון ראובן לא תשדון
דם רמו יתיה לגובא הדין די
במדברא ויד לא תושטון
[illegible]

כה אמר יהוה
על
שלשה
פשעי ישראל ועל ארבעה
לא אשיבנו על מכרם בכסף
צדיק ואביון בעבור נעלים
השאפים על עפר ארץ
בראש דלים ודרך ענוים
יטו ואיש ואביו ילכו אל
הנערה למען חלל את שם
קדשי: ועל בגדים חבלים

[illegible]

[illegible]

בשרנו הוא וישמעו אחיו: ויעברו אנשים מדינים
סחרים וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור וימכרו
את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף ויביאו את
יוסף מצרימה: וישב ראובן אל הבור והנה אין
יוסף בבור ויקרע את בגדיו: וישב אל אחיו
ויאמר הילד איננו ואני אנה אני בא: ויקחו את
כתנת יוסף וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתנת
בדם: וישלחו את כתנת הפסים ויביאו אל אביהם
ויאמרו זאת מצאנו הכר נא הכתנת בנך הוא אם
לא: ויכירה ויאמר כתנת בני חיה רעה אכלתהו טרף
טרף יוסף: ויקרע יעקב שמלתיו וישם שק
במתניו ויתאבל על בנו ימים רבים: ויקמו כל בניו
וכל בנתיו לנחמו וימאן להתנחם ויאמר כי ארד
אל בני אבל שאלה ויבך אתו אביו: והמדנים
מכרו אתו אל מצרים לפוטיפר סריס פרעה שר
הטבחים: ויהי בעת ההוא וירד
יהודה מאת אחיו ויט עד איש עדלמי ושמו
חירה: וירא שם יהודה בת איש כנעני ושמו שוע
ויקחה ויבא אליה: ותהר ותלד בן ויקרא את שמו
ער: ותהר עוד ותלד בן ותקרא את שמו אונן:
ותסף עוד ותלד בן ותקרא את שמו שלה והיה
בכזיב בלדתה אתו: ויקח יהודה אשה לער בכורו
ושמה תמר: ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יהוה
וימתהו יהוה: ויאמר יהודה לאונן בא אל אשת
אחיך ויבם אתה והקם זרע לאחיך: וידע אונן כי לא

[illegible]

הבן יקרא על שם המת:
ושחת ארצה: דש מבפנים
וזורה מבחוץ: כי אמר וגו'
[illegible] היה [illegible]
[illegible]

לו יהיה הזרע והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת
ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו: וירע בעיני יהוה
אשר עשה וימת גם אתו: ויאמר יהודה לתמר
כלתו שבי אלמנה בית אביך עד יגדל שלה בני כי
אמר פן ימות גם הוא כאחיו ותלך תמר ותשב
בית אביה: וירבו הימים ותמת בת שוע אשת יהודה וינחם יהודה
ויעל על גזזי צאנו הוא וחירה רעהו העדלמי
תמנתה: ויגד לתמר לאמר הנה חמיך עלה תמנתה
לגז צאנו: ותסר בגדי אלמנותה מעליה ותכס
בצעיף ותתעלף ותשב בפתח עינים אשר על דרך
תמנתה כי ראתה כי גדל שלה והוא לא נתנה לו
לאשה: ויראה יהודה ויחשבה לזונה כי כסתה פניה:
ויט אליה אל הדרך ויאמר הבה נא אבוא אליך
כי לא ידע כי כלתו הוא ותאמר מה תתן לי כי תבוא
אלי: ויאמר אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן ותאמר
אם תתן ערבון עד שלחך: ויאמר מה הערבון אשר
אתן לך ותאמר חתמך ופתילך ומטך אשר בידך
ויתן לה ויבא אליה ותהר לו: ותקם ותלך ותסר צעיפה
מעליה ותלבש בגדי אלמנותה: וישלח יהודה את
גדי העזים ביד רעהו העדלמי לקחת הערבון מיד
האשה ולא מצאה: וישאל את אנשי מקמה
לאמר איה הקדשה הוא בעינים על הדרך
ויאמרו לא היתה בזה קדשה: וישב אל יהודה
ויאמר לא מצאתיה וגם אנשי המקום אמרו לא
היתה בזה קדשה: ויאמר יהודה תקח לה פן נהיה לבוז

[illegible]
ויתיבת בבית אבוהא [illegible]
[illegible] בת שוע איתת יהודה
ואתנחם יהודה [illegible]
[illegible]
ואתיבת בפרשות עינין [illegible]
אורח תמנת [illegible]
שלה והיא לא אתיהיבת ליה [illegible]
לאתו: וחזה יהודה וחשבה כנפקת
[illegible]

יתרעת
ואתכסיאת

ישו אצל כל מזבח ויין ענושים
ישתו בית אלהיהם: ואנכי
השמדתי את האמרי מפניהם
אשר כגבה ארזים גבהו וחסן
הוא כאלונים ואשמיד פריו
ממעל ושרשיו מתחת: ואנכי
העליתי אתכם מארץ מצרים
ואולך אתכם במדבר ארבעים
שנה לרשת את ארץ האמרי:
ואקים מבניכם לנביאים

[illegible]

ושוטים [illegible]
קישנש: ואשמיד פריו
ממעל וגו' [illegible]
[illegible]
[illegible]

שיזהה ותכסה בה: ותהר לו: גבורים
כיוצא בו. עדיים כיוצא בו: הקדשה
מקודשת ומזומנת לזנות: תקח לה יהי'
שלה מה שבידה: פן נהיה לבוז. אם תבקשנה
עוד יתפרסם הדבר ונהיה לבוז כי מה עלי
עוד לעשות לאמת דברי הנה שלחתי
הגדי הזה וגו' ולפי שרימה יהודה את
אביו בגדי עזים שהטביל כתנת יוסף בדם
רימוהו גם הוא בגדי עזים: משלש

הנה שלחתי הגדי הזה ואתה לא מצאתה: ויהי
כמשלש חדשים ויגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך
וגם הנה הרה לזנונים ויאמר יהודה הוציאוה
ותשרף: הוא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר
לאיש אשר אלה לו אנכי הרה ותאמר הכר נא למי
החתמת והפתילים והמטה האלה: ויכר יהודה ויאמר
צדקה ממני כי על כן לא נתתיה לשלה בני ולא יסף
עוד לדעתה: ויהי בעת לדתה והנה תאומים בבטנה: ויהי
בלדתה ויתן יד ותקח המילדת ותקשר על ידו שני
לאמר זה יצא ראשנה: ויהי כמשיב ידו והנה יצא
אחיו ותאמר מה פרצת עליך פרץ ויקרא שמו
פרץ: ואחר יצא אחיו אשר על ידו השני ויקרא שמו
זרח: ס' ובסרמי פ' ויוסף הורד מצרימה ויקנהו
פוטיפר סריס פרעה שר הטבחים איש מצרי מיד
הישמעאלים אשר הורדהו שמה: ויהי יהוה את
יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדניו המצרי: וירא
אדניו כי יהוה אתו וכל אשר הוא עשה יהוה מצליח
בידו: וימצא יוסף חן בעיניו וישרת אתו ויפקדהו על
ביתו וכל יש לו נתן בידו: ויהי מאז הפקיד אתו בביתו
ועל כל אשר יש לו ויברך יהוה את בית המצרי בגלל
יוסף ויהי ברכת יהוה בכל אשר יש לו בבית ובשדה:
ויעזב כל אשר לו ביד יוסף ולא ידע אתו מאומה
כי אם הלחם אשר הוא אוכל ויהי יוסף יפה תאר
ויפה מראה: ס' ויהי אחר הדברים האלה
ותשא אשת אדניו את עיניה אל יוסף ותאמר שכבה

בסרמי כת והפתילים מל'

עמי וימאן ויאמר אל אשת אדניו הן אדני לא
ידע אתי מה בבית וכל אשר יש לו נתן בידי איננו גדול
בבית הזה ממני ולא חשך ממני מאומה כי אם אותך
באשר את אשתו ואיך אעשה הרעה הגדלה הזאת
וחטאתי לאלהים׃ ויהי כדברה אל יוסף יום יום ולא
שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה׃ ויהי כהיום
הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו ואין איש
מאנשי הבית שם בבית׃ ותתפשהו בבגדו לאמר
שכבה עמי ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה׃
ויהי כראותה כי עזב בגדו בידה וינס החוצה׃ ותקרא
לאנשי ביתה ותאמר להם לאמר ראו הביא לנו
איש עברי לצחק בנו בא אלי לשכב עמי ואקרא
בקול גדול׃ ויהי כשמעו כי הרימתי קולי ואקרא
ויעזב בגדו אצלי וינס ויצא החוצה׃ ותנח בגדו
אצלה עד בוא אדניו אל ביתו׃ ותדבר אליו כדברים
האלה לאמר בא אלי העבד העברי אשר הבאת לנו
לצחק בי׃ ויהי כהרימי קולי ואקרא ויעזב בגדו אצלי
וינס החוצה׃ ויהי כשמע אדניו את דברי אשתו
אשר דברה אליו לאמר כדברים האלה עשה לי עבדך
ויחר אפו׃ ויקח אדני יוסף אתו ויתנהו אל בית
הסהר מקום אשר אסורי המלך אסורים ויהי שם
בבית הסהר׃ ויהי יהוה את יוסף ויט אליו חסד ויתן
חנו בעיני שר בית הסהר׃ ויתן שר בית הסהר ביד יוסף
את כל האסירים אשר בבית הסהר ואת כל אשר עשים
שם הוא היה עשה׃ אין שר בית הסהר ראה את כל

הקשת לא יעמד וקל ברגליו
לא ימלט ורכב הסוס לא ימלט
נפשו׃ ואמיץ לבו בגבורים
ערום ינוס ביום ההוא נאם יהוה׃
שמעו את הדבר הזה
אשר דבר יהוה עליכם בני
ישראל על כל המשפחה אשר
העליתי מארץ מצרים לאמר׃
רק אתכם ידעתי מכל משפחות
האדמה על כן אפקד עליכם

את כל עונתיכם׃ הילכו
שנים יחדו בלתי אם
נועדו׃ הישאג אריה
ביער וטרף אין לו
היתן כפיר קולו
ממענתו בלתי אם
לכד׃ התפל צפור על
פח הארץ ומוקש
אין לה היעלה פח
מן האדמה ולכוד לא

מאומה בידו באשר יהוה אתו ואשר הוא עשה יהוה
מצליח׃ ס ויהי אחר הדברים האלה חטאו
משקה מלך מצרים והאפה לאדניהם למלך מצרים׃
ויקצף פרעה על שני סריסיו על שר המשקים ועל
שר האופים׃ ויתן אתם במשמר בית שר הטבחים
אל בית הסהר מקום אשר יוסף אסור שם׃ ויפקד
שר הטבחים את יוסף אתם וישרת אתם ויהיו ימים
במשמר׃ ויחלמו חלום שניהם איש חלמו בלילה
אחד איש כפתרון חלמו המשקה והאפה אשר
למלך מצרים אשר אסורים בבית הסהר׃ ויבא אליהם
יוסף בבקר וירא אתם והנם זעפים׃ וישאל את סריסי
פרעה אשר אתו במשמר בית אדניו לאמר מדוע
פניכם רעים היום׃ ויאמרו אליו חלום חלמנו ופתר אין
אתו ויאמר אלהם יוסף הלוא לאלהים פתרנים ספרו
נא לי׃ ויספר שר המשקים את חלמו ליוסף ויאמר
לו בחלומי והנה גפן לפני׃ ובגפן שלשה שריגם
והוא כפרחת עלתה נצה הבשילו אשכלתיה ענבים׃
וכוס פרעה בידי ואקח את הענבים ואשחט אתם
אל כוס פרעה ואתן את הכוס על כף פרעה׃ ויאמר
לו יוסף זה פתרנו שלשת השרגים שלשת ימים הם׃
בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך והשיבך
על כנך ונתת כוס פרעה בידו כמשפט הראשון אשר
היית משקהו׃ כי אם זכרתני אתך כאשר ייטב לך
ועשית נא עמדי חסד והזכרתני אל פרעה והוצאתני
מן הבית הזה׃ כי גנב גנבתי מארץ העברים וגם פה לא

סרחן בידיה ברמימרא דיוי בסעדיה
ודיהוא עביד יוי מצלח׃
והוה בתר פתגמיא האלין סרחו
שקיא דמלכא דמצרים ונחתומא
לרבונהון למלכא דמצרים׃ ורגיז
פרעה על תרין רברבנוהי על רב
שקי ועל רב נחתומי׃ ויהב יתהון
במטרת בית רב קטוליא בבית
אסירי אתרא די יוסף אסיר
תמן׃ ומני רב קטוליא ית יוסף
עמהון ושמיש יתהון והוו יומין
במטרא׃ וחלמו חלמא תרויהון
גבר חלמיה בליליא חד גבר
כפשרן חלמיה שקיא ונחתומא
די למלכא דמצרים די אסירין
בבית אסירי׃ ואתא לותהון יוסף
בצפרא וחזא יתהון והא אנון
נסיסין׃ ושאיל ית רברבי פרעה
די עמיה במטרת בית רבוניה
למימר מדין אפיכון בישין יומא
דין׃ ואמרו ליה חלמא חלמנא
ופשר לית ליה ואמר להון יוסף
הלא מן קדם יוי פשרן חלמיא
אשתעו כען לי׃ ואשתעי רב
שקי ית חלמיה ליוסף ואמר
ליה בחלמי והא גופנא קדמי׃
ובגופנא תלתא שבשין והיא
כד אפרחת אפיקת לבלבין אניצת
לבלבין בשילו אתכליא הוו ענבין׃
וכסא דפרעה בידי ונסיבית ית
ענביא ועצרית יתהון לכסא דפרעה
ויהבית ית כסא על ידא דפרעה׃
ואמר ליה יוסף דין פשרניה תלתא
שבשין תלתא יומין אנון׃ בסוף
תלתא יומין ידכרנך פרעה ויתיבנך
על שמושך ותתן כסא דפרעה בידיה
כהלכתא קדמיתא די הויתא
משקי ליה׃ אלהין תדכרנני עמך
כד ייטב לך ותעביד כען עמי טיבו
ותדכר עלי קדם פרעה ותפקנני מן
בית אסירי הדין׃ ארי מגנב גניבנא
מארעא עבראי ואף הכא לא עבדית

ילכוד׃ אם יתקע שופר בעיר
ועם לא יחרדו אם תהיה רעה
בעיר ויהוה לא עשה׃ כי לא
יעשה אדני יהוה דבר כי אם
גלה סודו אל עבדיו הנביאים׃
אריה שאג מי לא ירא
אדני יהוה דבר מי לא ינבא׃

עשיתי מאומה כי שמו אתי בבור׃ וירא שר האפים
כי טוב פתר ויאמר אל יוסף אף אני בחלומי והנה
שלשה סלי חרי על ראשי׃ ובסל העליון מכל מאכל
פרעה מעשה אפה והעוף אכל אתם מן הסל מעל
ראשי׃ ויען יוסף ויאמר זה פתרנו שלשת הסלים
שלשת ימים הם׃ בעוד שלשת ימים ישא פרעה את
ראשך מעליך ותלה אותך על עץ ואכל העוף את
בשרך מעליך׃ ויהי ביום השלישי יום הלדת את פרעה
ויעש משתה לכל עבדיו וישא את ראש שר המשקים
ואת ראש שר האפים בתוך עבדיו׃ וישב את שר
המשקים על משקהו ויתן הכוס על כף פרעה׃ ואת
שר האפים תלה כאשר פתר להם יוסף׃ ולא זכר
שר המשקים את יוסף וישכחהו׃

חסלת וישב

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על היאר׃
והנה מן היאר עלת שבע פרות יפות מראה ובריאת
בשר ותרעינה באחו׃ והנה שבע פרות אחרות עלות
אחריהן מן היאר רעות מראה ודקות בשר ותעמדנה
אצל הפרות על שפת היאר׃ ותאכלנה הפרות רעות
המראה ודקת הבשר את שבע הפרות יפת המראה
והבריאת וייקץ פרעה׃ ויישן ויחלם שנית והנה שבע
שבלים עלות בקנה אחד בריאות וטבות׃ והנה שבע
שבלים דקות ושדופת קדים צמחות אחריהן׃ ותבלענה
השבלים הדקות את שבע השבלים הבריאות והמלאות
וייקץ פרעה והנה חלום׃ ויהי בבקר ותפעם
רוחו וישלח ויקרא את כל חרטמי מצרים ואת כל

ויקץ

שלמה
והנה חלום ויבא ירושלם
ויעמד לפני ארון ברית יהוה
ויעל עלות ויעש שלמים
ויעש משתה לכל עבדיו
אז תבאנה שתים
נשים זנות אל המלך
ותעמדנה לפניו ותאמר

האשה האחת בי אדני אני
והאשה הזאת ישבת בבית
אחד ואלד עמה בבית׃ ויהי
ביום השלישי ללדתי ותלד
גם האשה הזאת ואנחנו
יחדו אין זר אתנו בבית
זולתי שתים אנחנו בבית׃
וימת בן האשה הזאת לילה
אשר שכבה עליו׃ ותקם

חכמיה ויספר פרעה להם את חלמו ואין פותר אותם
לפרעה: וידבר שר המשקים את פרעה לאמר את
חטאי אני מזכיר היום: פרעה קצף על עבדיו ויתן
אתי במשמר בית שר הטבחים אתי ואת שר האפים:
ונחלמה חלום בלילה אחד אני והוא איש כפתרון
חלמו חלמנו: ושם אתנו נער עברי עבד לשר
הטבחים ונספר לו ויפתר לנו את חלמתינו איש
כחלמו פתר: ויהי כאשר פתר לנו כן היה אתי
השיב על כני ואתו תלה: וישלח פרעה ויקרא את
יוסף ויריצהו מן הבור ויגלח ויחלף שמלתיו ויבא
אל פרעה: ויאמר פרעה אל יוסף חלום חלמתי
ופתר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע
חלום לפתר אתו: ויען יוסף את פרעה לאמר
בלעדי אלהים יענה את שלום פרעה: וידבר פרעה
אל יוסף בחלמי הנני עמד על שפת היאר:
והנה מן היאר עלת שבע פרות בריאות בשר
ויפת תאר ותרעינה באחו: והנה שבע פרות
אחרות עלות אחריהן דלות ורעות תאר מאד
ורקות בשר לא ראיתי כהנה בכל ארץ מצרים
לרע: ותאכלנה הפרות הרקות והרעות את שבע
הפרות הראשנות הבריאת: ותבאנה אל קרבנה
ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע כאשר
בתחלה ואיקץ: וארא בחלמי והנה שבע שבלים
עלת בקנה אחד מלאת וטבות: והנה שבע שבלים
צנמות דקות שדפות קדים צמחות אחריהם:

[illegible]

בתוך הלילה ותקח את בני
מאצלי ואמתך ישנה
ותשכיבהו בחיקה ואת בנה
המת השכיבה בחיקי: ואקם
בבקר להניק את בני והנה מת
ואתבונן אליו בבקר והנה לא היה בני
אשר ילדתי: ותאמר

האשה האחרת
לא כי בני החי
ובנך המת וזאת
אמרת לא כי בנך
המת ובני החי
ותדברנה לפני
המלך: ויאמר
המלך זאת

השבלים הרקות את שבע השבלים הטבת ויאמר
אל החרטמים ואין מגיד לי׃ ויאמר יוסף אל פרעה
חלום פרעה אחד הוא את אשר האלהים עשה
הגיד לפרעה׃ שבע פרת הטבת שבע שנים הנה
ושבע השבלים הטבת שבע שנים הנה חלום אחד
הוא׃ ושבע הפרות הרקות והרעת העלת אחריהן
שבע שנים הנה ושבע השבלים הרקות שדפות
הקדים יהיו שבע שני רעב׃ הוא הדבר אשר
דברתי אל פרעה אשר האלהים עשה הראה
את פרעה׃ הנה שבע שנים באות שבע גדול
בכל ארץ מצרים׃ וקמו שבע שני רעב אחריהן
ונשכח כל השבע בארץ מצרים וכלה הרעב את
הארץ׃ ולא יודע השבע בארץ מפני הרעב
ההוא אחריכן כי כבד הוא מאד׃ ועל השנות
החלום אל פרעה פעמים כי נכון הדבר מעם
האלהים וממהר האלהים לעשתו׃ ועתה ירא
פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על ארץ
מצרים׃ יעשה פרעה ויפקד פקדים על הארץ
וחמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע׃ ויק
ויקבצו את כל אכל השנים הטבת הבאת האלה
ויצברו בר תחת יד פרעה אכל בערים ושמרו׃
והיה האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרעב
אשר תהיין בארץ מצרים ולא תכרת הארץ
ברעב׃ וייטב הדבר בעיני פרעה ובעיני כל
עבדיו׃ ויאמר פרעה אל עבדיו הנמצא כזה איש

אמרת זה בני החי ובנך
המת וזאת אמרת לא
כי בנך המת ובני החי׃
ויאמר המלך
קחו לי חרב ויבאו
החרב לפני המלך׃
ויאמר המלך גזרו את
הילד החי לשנים

ותנו את החצי לאחת
ואת החצי לאחת׃
ותאמר האשה אשר
בנה החי אל המלך
כי נכמרו רחמיה על
בנה ותאמר בי אדני
תנו לה את הילוד החי
והמת אל תמיתהו

וזאת אמרת גם לי
גם לך לא יהיה גזרו׃
ויען המלך ויאמר
תנו לה את הילוד
החי והמת לא
תמיתהו היא אמו׃
וישמעו כל ישראל
ישראל אשר

ויקירין והוו ויצלבין יתהון ומחייך יתי ימר דאלהא דרב בחכמתא ומנך מנין:

אשר רוח אלהים בו׃ ויאמר פרעה אל יוסף ראה
אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אין נבון וחכם
כמוך׃ אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי רק
הכסא אגדל ממך׃ ויאמר פרעה אל יוסף ראה
נתתי אתך על כל ארץ מצרים׃ ויסר פרעה את טבעתו
מעל ידו ויתן אתה על יד יוסף וילבש אתו בגדי שש
וישם רבד הזהב על צוארו׃ וירכב אתו במרכבת
המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך ונתון אתו על
כל ארץ מצרים׃ ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה
ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ
מצרים׃ ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח
ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן און לאשה פ
ויצא יוסף על ארץ מצרים׃ ויוסף בן שלשים שנה
בעמדו לפני פרעה מלך מצרים ויצא יוסף מלפני
פרעה ויעבר בכל ארץ מצרים׃ ותעש הארץ
בשבע שני השבע לקמצים׃ ויקבץ את כל אכל
שבע שנים אשר היו בארץ מצרים ויתן אכל
בערים אכל שדה העיר אשר סביבתיה נתן בתוכה׃
ויצבר יוסף בר כחול הים הרבה מאד עד כי חדל
לספר כי אין מספר׃ וליוסף ילד שני בנים בטרם
תבוא שנת הרעב אשר ילדה לו אסנת בת פוטי
פרע כהן און׃ ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה
כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי׃
ואת שם השני קרא אפרים כי הפרני אלהים
בארץ עניי׃ ותכלינה שבע שני השבע אשר היה

פרעה ליוסף חזי דמניתי יתך על כל
ארעא דמצרים׃ ואעדי פרעה
ית עזקתיה מעל ידיה ויהב
יתה על ידא דיוסף ואלביש יתיה
לבושין דבוץ ושוי מניכא דדהבא
על צואריה׃ וארכיב יתיה ברתכא
תנינתא דליה ואכריזו קדמוהי
דין אבא למלכא ומני יתיה על
כל ארעא דמצרים׃ ואמר פרעה
ליוסף אנא פרעה ובר ממימרך
לא ירים גבר ית ידיה למיחד
זין וית רגליה למרכב על סוסיא
בכל ארעא דמצרים׃ וקרא פרעה
שום יוסף צפנת פענח ויהב ליה
ית אסנת בת פוטיפרע רבא
דאון לאתו ונפק יוסף שליט
על ארעא דמצרים׃ ויוסף
בר תלתין שנין כד קם קדם
פרעה מלכא דמצרים ונפק יוסף
מן קדם פרעה ועבר בכל ארעא
דמצרים׃ וכנשו דיירי ארעא
בשבע שני שבעא עבור
לאוצרין׃ וכנש ית כל עבור
שבע שנין די הואה בארעא
דמצרים ויהב עבורא בקרויא
עבור חקל קרתא די בסחרנהא
יהב בגוה׃ וכנש יוסף עבורא
כחלא דימא סגי לחדא עד
דפסק ממימני ארי לית מנין׃
וליוסף איתיליד תרין בנין עד
לא עלת שתא דכפנא די ילידת
ליה אסנת בת פוטיפרע רבא
דאון׃ וקרא יוסף ית שום
בוכרא מנשה ארי אנשני יי ית
כל עמלי וית כל בית אבא׃ וית
שום תנינא קרא אפרים ארי
אפשני יי בארע שעבודי׃
ושלימא שבע שני סבעא
די הוה בארעא דמצרים׃

נבון וחכם כמוך׃ לבקש
איש נבון וחכם
שאמרת לא מצינו א
כמוך׃ ישק׃ יתפרנס
כל צרכי עמי יהו על
ידך נעשים כמו בן
משק ביתי וכמו נשקו
בר׳ נמשכין בלשון׃
רק הכסא׃ שיהו
קורין לי מלך׃ כסא
לשון שם המלוכה׃
כמו ויגדל את כסאו
מכסאך׃ נתתי אתך
מניתי יתך׃ ואף על
פי כן לשון נתינה
לשון נתינה הוא כ׳
כמו ולתתך עליון׃ בין
לגדולה בין לשפלות
נופל לשון נתינה עליו
נתתי אתכם נבזים
ושפלים׃ ויסר׳ ויתן׳
טבעתו׃ נתינת טבעת
המלך היא אות למי
שנותנה להיות שני
לו לגדולה׃ בגדי שש׃
דבר חשיבות הוא
במצרים׃ רביד׃ ענק
ועל שם שהוא רצוף
בטבעות קרוי רביד
וכן רבדתי ערשי
ריבדתי ערשי׳
מרבדות׃ ובלשון
משנה מוקף רובדין
של אבן׃ על הרובד
שבעזרה היה
רצפה׃ במרכבת
המשנה׃ השנייה
המהלכת אצל שלו׃
אברך׃ כתרגומו דין
אבא למלכא׃ רך
בלשון ארמי מלך
בהשותפין׃ לא
רכא ולא בר רכא

ודברי אגדה דרש רבי
יהודה בן דורמסקית
אברך זה יוסף שהוא
אב בחכמה ורך
בשנים׃ אמר לו ר׳ יוסי
בן דורמסקית עד
מתי אתה מעוות עלינו
את הכתובים אין
אברך אלא לשון ברכים
שהכל יהו נכנסין ויוצ׳

ויוצאין תחת ידו כענין שנא׳
ונתון אותו וגו׳׃ אני פרעה׃ שיש
בידי יכולת לגזור גזירות על
מלכותי ואני גוזר שלא ירים
איש את ידו בלעדיך שלא ברשותך
דבר אחר אני פרעה׃ אני אהיה מלך
ובלעדיך וגו׳׃ זו דוגמת רק הכסא
אגדל ממך׃ ולא שהוצרך לכבוש
לו כשעת נתינת הטבעת׃ את
ידו ואת רגלו׃ כתרגומו׃ צפנת

פענח׃ מפרש הצפונות ואין לפענח
דמיון במקרא׃ פוטיפרע׃ הוא פוטיפר
ונקרא שמו פוטיפר על שם שנסתרס
מאליו לפי שלקח את יוסף למשכב
זכור׃ ותעש הארץ׃ כתרגומו׃ ואין זה
הלשון עקר ולשון עשייה׃ לקמצים׃
קומץ על קומץ יד על יד היו אוצרין׃
אכל שדה העיר אשר סביבותיה שכל ארץ
וארץ מעמדת פירותיה׃ ונותנים עפר
בתבואה ומעמד הריקום ומעמיד

התבואה מלרקב׃ עד כי חדל׃
לספר׃ עד כי אשר חדל לו הסופר
לספור והרי זה מקרא קצר׃ כי
אין מספר׃ לפי שאין מספר׃
והרי משמש בלשון דהא׃ בטרם
תבוא שנת הרעב׃ מכאן שאסור
לשמש מטתו בשני רעבון׃
שנא׳ ... וליוסף ...
...
...
...

בארץ מצרים: ותחלינה שבע שני הרעב לבוא כאש
כאשר אמר יוסף ויהי רעב בכל הארצות ובכל ארץ
מצרים היה לחם: ותרעב כל ארץ מצרים ויצעק העם
אל פרעה ללחם ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף
אשר יאמר לכם תעשו: והרעב היה על כל פני הארץ
ויפתח יוסף את כל אשר בהם וישבר למצרים ויחזק
הרעב בארץ מצרים: וכל הארץ באו מצרימה לשבר
אל יוסף כי חזק הרעב בכל הארץ: וירא יעקב כי יש
שבר במצרים ויאמר יעקב לבניו למה תתראו: ויאמר
הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה ושברו
לנו משם ונחיה ולא נמות: וירדו אחי יוסף עשרה
לשבר בר ממצרים: ואת בנימין אחי יוסף לא שלח
יעקב את אחיו כי אמר פן יקראנו אסון: ויבאו בני
ישראל לשבר בתוך הבאים כי היה הרעב בארץ כנען:
ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם
הארץ ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה:
וירא יוסף את אחיו ויכרם ויתנכר אליהם וידבר אתם
אתם קשות ויאמר אלהם מאין באתם ויאמרו
מארץ כנען לשבר אכל: ויכר יוסף את אחיו והם לא
הכרהו: ויזכר יוסף את החלמות אשר חלם להם ויאמר
אלהם מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם:
ויאמרו אליו לא אדני ועבדיך באו לשבר אכל: כלנו
בני איש אחד נחנו כנים אנחנו לא היו עבדיך מרגלים:
ויאמר אלהם לא כי ערות הארץ באתם לראות:
ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים אנחנו בני איש

אחד בארץ כנען והנה הקטן את אבינו היום והאחד
איננו: ויאמר אלהם יוסף הוא אשר דברתי אלכם
לאמר מרגלים אתם: בזאת תבחנו חי פרעה אם תצאו
מזה כי אם בבוא אחיכם הקטן הנה: שלחו מכם אחד
ויקח את אחיכם ואתם האסרו ויבחנו דבריכם האמת
אתכם ואם לא חי פרעה כי מרגלים אתם: ויאסף
אתם אל משמר שלשת ימים: ויאמר אלהם יוסף
ביום השלישי זאת עשו וחיו את האלהים אני ירא:
אם כנים אתם אחיכם אחד יאסר בבית משמרכם
ואתם לכו הביאו שבר רעבון בתיכם: ואת אחיכם הקטן
תביאו אלי ויאמנו דבריכם ולא תמותו ויעשו כן:
ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו
אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו
על כן באה אלינו הצרה הזאת: ויען ראובן אתם
לאמר הלוא אמרתי אליכם לאמר אל תחטאו בילד
ולא שמעתם וגם דמו הנה נדרש: והם לא ידעו כי
שמע יוסף כי המליץ בינתם: ויסב מעליהם ויבך וישב
אלהם וידבר אלהם ויקח מאתם את שמעון ויאסר
אתו לעיניהם: ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר
ולהשיב כספיהם איש אל שקו ולתת להם צדה לדרך
ויעש להם כן: וישאו את שברם על חמריהם וילכו
משם: ויפתח האחד את שקו לתת מספוא לחמרו
במלון וירא את כספו והנה הוא בפי אמתחתו: [illegible]
ויאמר אל אחיו הושב כספי וגם הנה באמתחתי ויצא
לבם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה

אלהים לנו: ויבאו אל יעקב אביהם ארצה כנען
ויגידו לו את כל הקרת אתם לאמר: דבר האיש אדני
הארץ אתנו קשות ויתן אתנו כמרגלים את הארץ:
ונאמר אליו כנים אנחנו לא היינו מרגלים: שנים
עשר אנחנו אחים בני אבינו האחד איננו והקטן
היום את אבינו בארץ כנען: ויאמר אלינו האיש
אדני הארץ בזאת אדע כי כנים אתם אחיכם האחד
הניחו אתי ואת רעבון בתיכם קחו ולכו: והביאו את
אחיכם הקטן אלי ואדעה כי לא מרגלים אתם כי
כנים אתם את אחיכם אתן לכם ואת הארץ תסחרו:
ויהי הם מריקים שקיהם והנה איש צרור כספו
בשקו ויראו את צררות כספיהם המה ואביהם
ויראו: ויאמר אלהם יעקב אביהם אתי שכלתם
יוסף איננו ושמעון איננו ואת בנימן תקחו עלי היו
כלנה: ויאמר ראובן אל אביו לאמר את שני בני
תמית אם לא אביאנו אליך תנה אתו על ידי ואני
אשיבנו אליך: ויאמר לא ירד בני עמכם כי אחיו
מת והוא לבדו נשאר וקראהו אסון בדרך אשר
תלכו בה והורדתם את שיבתי ביגון שאולה: והרעב
כבד בארץ: ויהי כאשר כלו לאכל את השבר
אשר הביאו ממצרים ויאמר אליהם אביהם
שבו שברו לנו מעט אכל: ויאמר אליו יהודה
לאמר העד העד בנו האיש לאמר לא תראו
פני בלתי אחיכם אתכם: אם ישך משלח את
אחינו אתנו נרדה ונשברה לך אכל: ואם אינך

[illegible]

משלח לא נרד כי האיש אמר אלינו לא תראו
פני בלתי אחיכם אתכם: ויאמר ישראל למה
הרעתם לי להגיד לאיש העוד לכם אח: ויאמרו
שאול שאל האיש לנו ולמולדתנו לאמר העוד
אביכם חי היש לכם אח ונגד לו על פי הדברים
האלה הידוע נדע כי יאמר הורידו את אחיכם:
ויאמר יהודה אל ישראל אביו שלחה הנער אתי
ונקומה ונלכה ונחיה ולא נמות גם אנחנו גם אתה
גם טפנו: אנכי אערבנו מידי תבקשנו אם לא
הביאתיו אליך והצגתיו לפניך וחטאתי לך כל
הימים: כי לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמים:
ויאמר אלהם ישראל אביהם אם כן אפוא זאת
עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש
מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים
ושקדים: וכסף משנה קחו בידכם ואת הכסף
המושב בפי אמתחתיכם תשיבו בידכם אולי
משגה הוא: ואת אחיכם קחו וקומו שובו אל
האיש: ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש
ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין ואני
כאשר שכלתי שכלתי: ויקחו האנשים את המנחה
הזאת ומשנה כסף לקחו בידם ואת בנימין ויקמו
וירדו מצרים ויעמדו לפני יוסף: וירא יוסף אתם
את בנימין ויאמר לאשר על ביתו הבא את
האנשים הביתה וטבח טבח והכן כי אתי יאכלו
האנשים בצהרים: ויעש האיש כאשר אמר יוסף

לא ניחות ארי גברא אמר לנא לא תחזון אפי אלהין כד אחוכון עמכון: ואמר ישראל למא אבאישתון לי לחואה לגברא העוד לכון אחא: ואמרו משאל שאיל גברא לנא ולילדותנא למימר העוד אבוכון קיים האית לכון אחא וחוינא ליה על מימר פתגמיא האלין המידע הוינא ידעין ארי יימר אחיתו ית אחוכון: ואמר יהודה לישראל אבוהי שלח עולימא עמי ונקום וניזיל ונחי ולא נמות אף אנחנא אף את אף טפלנא: אנא מערבנא ביה מן ידי תבעניה אם לא איתיניה לך ואקימניה קדמך ואהי חטי לך כל יומיא: ארי אלולא אתעכבנא ארי כען תבנא דנן תרתין זמנין: ואמר להון ישראל אבוהון אם כין הוא דא עבידו סבו ממשבח ארעא במניכון ואחיתו לגברא תקרובתא זעיר קטף וזעיר דבש שעף ולטום בטמין ושגדין: וכספא על חד תרין סבו בידכון וית כספא דאתותב בפום טוניכון תתיבון בידכון מאים שלותא הות: וית אחוכון דברו וקומו תובו לות גברא: ואל שדי יתין לכון רחמין קדם גברא ויפטר לכון ית אחוכון אוחרנא וית בנימין ואנא כמא דתכלית תכלית: ודברו גבריא ית תקרובתא הדא ועל חד תרין כספא נסיבו בידהון וית בנימין וקמו ונחתו למצרים וקמו קדם יוסף: וחזא יוסף עמהון ית בנימין ואמר לדממנא על ביתיה אעיל ית גבריא לביתא וכוס נכסתא ואתקין ארי עמי ייכלון גבריא בשירותא: ועבד גברא כמא דאמר יוסף

ויבא האיש את האנשים ביתה יוסף׃ וייראו האיא
האנשים כי הובאו בית יוסף ויאמרו על דבר הכסף
השב באמתחתינו בתחלה אנחנו מובאים א
להתגלל עלינו ולהתנפל עלינו ולקחת אתנו
לעבדים ואת חמרינו׃ ויגשו אל האיש אשר על
בית יוסף וידברו אליו פתח הבית׃ ויאמרו בי אדני
ירד ירדנו בתחלה לשבר אכל׃ ויהי כי באנו אל
המלון ונפתחה את אמתחתינו והנה כסף איש
בפי אמתחתו כספנו במשקלו ונשב אתו בידנו׃
וכסף אחר הורדנו בידנו לשבר אכל לא ידענו
מי שם כספנו באמתחתינו׃ ויאמר שלום לכם
אל תיראו אלהיכם ואלהי אביכם נתן לכם מטמון
באמתחתיכם כספכם בא אלי ויוצא אלהם את
שמעון׃ ויבא האיש את האנשים ביתה יוסף
ויתן מים וירחצו רגליהם ויתן מספוא לחמריהם׃
ויכינו את המנחה עד בוא יוסף בצהרים כי שמעו
כי שם יאכלו לחם׃ ויבא יוסף הביתה ויביאו לו
את המנחה אשר בידם הביתה וישתחוו לו ארצה׃
וישאל להם לשלום ויאמר השלום אביכם הזקן
אשר אמרתם העודנו חי׃ ויאמרו שלום לעבדך
לאבינו עודנו חי ויקדו וישתחו׃ וישא עיניו
וירא את בנימין אחיו בן אמו ויאמר הזה אחיכם
הקטן אשר אמרתם אלי ויאמר אלהים יחנך
בני׃ וימהר יוסף כי נכמרו רחמיו אל אחיו ויבקש
לבכות ויבא החדרה ויבך שמה׃ וירחץ פניו ויצא

גברא ית גבריא לבית יוסף׃
ודחילו גבריא ארי אתעלו
לבית יוסף ואמרו על עסק
כספא דאתותב בטוננא
בקדמיתא אנחנא מתעלין
לאתרברבא עלנא ולאסתקפא
עלנא ולמקני יתנא לעבדין
ולמדבר ית חמרנא׃ וקריבו לות
גברא דממנא על בית יוסף
ומלילו עמיה בתרע ביתא׃ ואמרו
בבעו רבוני מיחת נחתנא בקדמיתא
למזבן עיבורא׃ והוה כד אתינא
לבית מבתא ופתחנא ית
טוננא והא כסף גבר בפום
טוניה כספנא במתקליה
ואתיבנא יתיה בידנא׃
וכספא אחרנא אחיתנא
בידנא למזבן עיבורא לא ידענא
מן שוי כספנא בטוננא׃ ואמר
שלם לכון לא תדחלון אלהכון
ואלהא דאבוכון יהב לכון
סימא בטוניכון כספכון אתא
לותי ואפיק לותהון ית שמעון׃
ואעיל גברא ית גבריא לבית
יוסף ויהב מיא ואסחו רגליהון
ויהב כסתא לחמריהון׃ ואתקינו
ית תקרובתא עד דעל יוסף
בשירותא ארי שמעו ארי
תמן יאכלון לחמא׃ ועל יוסף
לביתא ואעילו ליה ית תקרובתא
די בידהון לביתא וסגידו ליה
על ארעא׃ ושאיל להון לשלם
ואמר השלם אבוכון סבא די
אמרתון העד כען קיים׃ ואמרו
שלם לעבדך לאבונא עד כען
קיים וכרעו וסגידו׃ וזקף עינוהי
וחזא ית בנימין אחוהי בר אימיה
ואמר הדין אחוכון זעירא
די אמרתון לי ואמר מן קדם
יי יתרחם עלך ברי׃ ואוחי יוסף
ארי אתגוללו רחמוהי על אחוהי
ובעא למבכי ועל לאדרון בית
משכבא ובכא תמן׃ ואסחי

ויתאפק ויאמר שימו לחם ׃ וישימו לו לבדו ולהם
לבדם ולמצרים האכלים אתו לבדם כי לא יוכלון
המצרים לאכל את העברים לחם כי תועבה היא
למצרים ׃ וישבו לפניו הבכר כבכרתו והצעיר
כצערתו ויתמהו האנשים איש אל רעהו ׃ וישא
משאת מאת פניו אלהם ותרב משאת בנימן
ממשאת כלם חמש ידות וישתו וישכרו עמו ׃
ויצו את אשר על ביתו לאמר מלא את אמתחת
האנשים אכל כאשר יוכלון שאת ושים כסף
איש בפי אמתחתו ׃ ואת גביעי גביע הכסף
תשים בפי אמתחת הקטן ואת כסף שברו ויעש
כדבר יוסף אשר דבר ׃ הבקר אור והאנשים
שלחו המה וחמריהם ׃ הם יצאו את העיר לא
הרחיקו ויוסף אמר לאשר על ביתו קום רדף
אחרי האנשים והשגתם ואמרת אלהם למה
שלמתם רעה תחת טובה ׃ הלוא זה אשר ישתה
אדני בו והוא נחש ינחש בו הרעתם אשר
עשיתם ׃ וישגם וידבר אלהם את הדברים האלה ׃
ויאמרו אליו למה ידבר אדני כדברים האלה
חלילה לעבדיך מעשות כדבר הזה ׃ הן כסף אשר
מצאנו בפי אמתחתינו השיבנו אליך מארץ
כנען ואיך נגנב מבית אדניך כסף או זהב ׃ אשר
ימצא אתו מעבדיך ומת וגם אנחנו נהיה לאדני
לעבדים ׃ ויאמר גם עתה כדבריכם כן הוא אשר
ימצא אתו יהיה לי עבד ואתם תהיו נקים ׃

אפוהי ונפק ואתחסין ואמר שוו
לחמא ׃ ושויאו ליה בלחודוהי
ולהון בלחודיהון ולמצראי דאכלין
עמיה בלחודיהון ארי לא יכלין
מצראי למיכל עם עבראי לחמא
ארי בעירא דמצראי דחלין ליה
עבראי אכלין ׃ ואסחרו קדמוהי
רבא כרבותיה וזעירא כזעירותיה
ותמהו גבריא גבר בחבריה ׃ ונטל
חלקין מן קדמוהי לקדמיהון וסגי
חלקא דבנימן מחלקי כלהון חמשה
חלקין ושתיו ורויו עמיה ׃ ופקיד
ית די ממנא על ביתיה למימר
מלי ית טעוני גבריא עבורא כמא
דיכלין למטען ושוי כסף גבר בפום
טעניה ׃ וית כלידי כלידא דכספא
תשוי בפום טענא דזעירא וית
כסף זבינוהי ועבד כפתגמא
דיוסף דימליל ׃ צפרא נהר
וגבריא אתפטרו אנון וחמריהון ׃
אנון נפקו ית קרתא לא ארחיקו
ויוסף אמר לדי ממנא על ביתיה
קום רדוף בתר גבריא ותדבקינון
ותימר להון למה שלימתון בישתא
חלף טבתא ׃ הלא דין די שתי רבוני
ביה והוא בדקא מבדיק ביה
אבאישתון די עבדתון ׃ ואדב
ואדבקינון ומליל עמהון ית
פתגמיא האלין ׃ ואמרו ליה
למה ימלל רבוני כפתגמיא האלין
חס לעבדך מלמעבד כפתגמא
הדין ׃ הא כספא דאשכחנא
בפום טעננא אתיבנהי לך
מארעא דכנען ואיכדין נגנוב
מבית רבונך מנין דכסף או מנין
דדהב ׃ די ישתכח עמיה מעבדך
יתקטיל ואף אנחנא נהי
לרבוני לעבדין ׃ ואמר אף
כען כפתגמיכון כן הוא די
ישתכח עמיה יהי לי עבדא
ואתון תהון זכאין ׃

ויבהלו ויורדו איש את אמתחתו ארצה ויפתחו
איש אמתחתו: ויחפש בגדול החל ובקטן כלה
וימצא הגביע באמתחת בנימן: ויקרעו שמלתם
ויעמס איש על חמרו וישבו העירה: ויבא
יהודה ואחיו ביתה יוסף והוא עודנו שם ויפלו
לפניו ארצה: ויאמר להם יוסף מה המעשה הזה
אשר עשיתם הלוא ידעתם כי נחש ינחש איש
אשר כמני: ויאמר יהודה מה נאמר לאדני מה
נדבר ומה נצטדק האלהים מצא את עון עבדיך
הננו עבדים לאדני גם אנחנו גם אשר נמצא
הגביע בידו: ויאמר חלילה לי מעשות זאת
האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד
ואתם עלו לשלום אל אביכם: ס ויגש
אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר
באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך
כפרעה: אדני שאל את עבדיו לאמר היש לכם
אב או אח: ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן
וילד זקנים קטן ואחיו מת ויותר הוא לבדו
לאמו ואביו אהבו: ותאמר אל עבדיך הורדהו
אלי ואשימה עיני עליו: ונאמר אל אדני לא
יוכל הנער לעזב את אביו ועזב את אביו ומת:
ותאמר אל עבדיך אם לא ירד אחיכם הקטן
אתכם לא תספון לראות פני: ויהי כי עלינו אל
עבדך אבי ונגד לו את דברי אדני: ויאמר שבו
שברו לנו מעט אכל: ונאמר לא נוכל לרדת

ויגש ביחזקאל

ויהי דבר יהוה אלי
לאמר: ואתה בן אדם
קח לך עץ אחד וכתוב עליו
ליהודה ולבני ישראל חבריו
ולקח עץ אחד וכתוב עליו
ליוסף עץ אפרים וכל בית
ישראל חבריו: וקרב אתם

חסלת ויהי
מקץ

אם יש אחינו הקטן אתנו וירדנו כי לא נוכל
לראות פני האיש ואחינו הקטן איננו אתנו׃
ויאמר עבדך אבי אלינו אתם ידעתם כי שנים
ילדה לי אשתי׃ ויצא האחד מאתי ואמר אך
טרף טרף ולא ראיתיו עד הנה׃ ולקחתם גם את
זה מעם פני וקרהו אסון והורדתם את שיבתי
ברעה שאלה׃ ועתה כבאי אל עבדך אבי והנער
איננו אתנו ונפשו קשורה בנפשו׃ והיה כראותו
כי אין הנער ומת והורידו עבדיך את שיבת עבדך
אבינו ביגון שאלה׃ כי עבדך ערב את הנער
מעם אבי לאמר אם לא אביאנו אליך וחטאתי
לאבי כל הימים׃ ועתה ישב נא עבדך תחת הנער
עבד לאדני והנער יעל עם אחיו׃ כי איך אעלה
אל אבי והנער איננו אתי פן אראה ברע אשר
ימצא את אבי׃ ולא יכל יוסף להתאפק לכל
הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא
עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו׃ ויתן את
קלו בבכי וישמעו מצרים וישמע בית פרעה׃
ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי
ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו׃ ויאמר
יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני
יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה׃ ועתה
אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה
כי למחיה שלחני אלהים לפניכם׃ כי זה שנתים
הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר אין

זעירא עמנא ורעות ארי לית
ניכול למחזי אפי גברא ואחונא
זעירא ליתוהי עמנא ואמר
עבדך אבא לנא אתון ידעתון
ארי תרין ילידת לי אנתתי ונפק
חד מלותי ואמרית ברם מקטל
קטיל ולא חזיתיה עד כען
ותדברון אף ית דין מן קדמי
ויערעניה מותא ותחתון ית סיבתי
בבשתא לשאול וכען במיתי
לות עבדך אבא ועולימא ליתוהי
עמנא ונפשיה חביבא ליה
כנפשיה ויהי כד חזי ארי לית עולימא
וימות ויחתון עבדך ית סיבת
עבדך אבונא בדונא לשאול
ארי עבדך מערב בעולימא מן

חריש וקציר׃ וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם
שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדלה׃ ועתה
לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים וישימני לא
לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו ומשל בכל ארץ
מצרים׃ מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר
בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל מצרים רדה אלי
אל תעמד׃ וישבת בארץ גשן והיית קרוב אלי אתה
ובניך ובני בניך וצאנך ובקרך וכל אשר לך׃
וכלכלתי אתך שם כי עוד חמש שנים רעב פן תורש
אתה וביתך וכל אשר לך׃ והנה עיניכם ראות ועיני
אחי בנימין כי פי המדבר אליכם׃ והגדתם לאבי את
כל כבודי במצרים ואת כל אשר ראיתם ומהרתם
והורדתם את אבי הנה׃ ויפל על צוארי בנימן אחיו
ויבך ובנימן בכה על צואריו׃ וינשק לכל אחיו ויבך
עלהם ואחרי כן דברו אחיו אתו׃ והקל נשמע בית
פרעה לאמר באו אחי יוסף וייטב בעיני פרעה
ובעיני עבדיו׃ ויאמר פרעה אל יוסף אמר אל אחיך זאת עשו
טענו את בעירכם ולכו באו ארצה כנען׃ וקחו את
אביכם ואת בתיכם ובאו אלי ואתנה לכם את טוב
ארץ מצרים ואכלו את חלב הארץ׃ ואתה צויתה
זאת עשו קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם
ולנשיכם ונשאתם את אביכם ובאתם׃ ועינכם אל
תחס על כליכם כי טוב כל ארץ מצרים לכם
הוא׃ ויעשו כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות
על פי פרעה ויתן להם צדה לדרך׃ לכלם נתן

את עץ יוסף אשר ביד
אפרים ושבטי ישראל
חבריו ונתתי אותם
עליו את עץ יהודה
ועשיתים לעץ אחד
והיו אחד בידי׃ והיו
העצים אשר תכתב
עליהם בידך לעיניהם׃

ודבר אליהם כה אמר
אדני יהוה הנה אני
לקח את בית ישראל
מבין הגוים אשר
הלכו שם וקבצתי
אתם מסביב
והבאתי אותם אל
אדמתם׃ ועשיתי

אתם לגוי אחד בארץ
בהרי ישראל ומלך
אחד יהיה לכלם למלך
ולא יהיו עוד לשני
גוים ולא יחצו עוד
לשתי ממלכות עוד׃
ולא יטמאו עוד בגלוליהם
בגלוליהם ובשקוציהם

לאיש חלפות שמלת ולבנימן נתן שלש מאות
כסף וחמש חלפת שמלת: ולאביו שלח כזאת
עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשר
אתנת נשאת בר ולחם ומזון לאביו לדרך: וישלח
את אחיו וילכו ויאמר אלהם אל תרגזו בדרך:
ויעלו ממצרים ויבאו ארץ כנען אל יעקב אביהם:
ויגדו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ
מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם: וידברו אליו את
כל דברי יוסף אשר דבר אלהם וירא את העגלות
אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב
אביהם: ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי אלכה
ואראנו בטרם אמות: ויסע ישראל וכל אשר לו
ויבא בארה שבע ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק:
ויאמר אלהים לישראל במראת הלילה ויאמר
יעקב יעקב ויאמר הנני: ויאמר אנכי האל אלהי
אביך אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול
אשימך שם: אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי
אעלך גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך: ויקם
יעקב מבאר שבע וישאו בני ישראל את יעקב
אביהם ואת טפם ואת נשיהם בעגלות אשר שלח
פרעה לשאת אתו: ויקחו את מקניהם ואת רכושם
אשר רכשו בארץ כנען ויבאו מצרימה יעקב
וכל זרעו אתו: בניו ובני בניו אתו בנתיו ובנות
בניו וכל זרעו הביא אתו מצרימה: ס ואלה
שמות בני ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו

ובכל פשעיהם והושעתי
אתם מכל מושבתיהם
אשר חטאו בהם וטהרתי
אותם והיו לי לעם ואני
אהיה להם לאלהים:
ועבדי דוד מלך עליהם
ורועה אחד יהיה לכלם
ובמשפטי ילכו

וחקתי
ישמרו
ועשו
אותם:
וישבו
על הארץ
אשר
נתתי
לעבדי

בכר יעקב ראובן: ובני ראובן חנוך ופלוא חצרן
וכרמי: ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין
וצחר ושאול בן הכנענית: ובני לוי גרשון קהת
ומררי: ובני יהודה ער ואונן ושלה ופרץ וזרח
וימת ער ואונן בארץ כנען ויהיו בני פרץ
חצרן וחמול: ובני יששכר תולע ופוה ויוב
ושמרון: ובני זבולן סרד ואלון ויחלאל: אלה
בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם ואת דינה
בתו כל נפש בניו ובנותיו שלשים ושלש: ובני
גד צפיון וחגי שוני ואצבן ערי וארודי ואראלי:
ובני אשר ימנה וישוה וישוי ובריעה ושרח אחתם
ובני בריעה חבר ומלכיאל: אלה בני זלפה אשר
נתן לבן ללאה בתו ותלד את אלה ליעקב שש
עשרה נפש: בני רחל אשת יעקב יוסף ובנימן:
ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה לו
אסנת בת פוטי פרע כהן און את מנשה ואת
אפרים: ובני בנימן בלע ובכר ואשבל גרא
ונעמן אחי וראש מפים וחפים וארד: אלה בני
רחל אשר ילד ליעקב כל נפש ארבעה עשר:
ובני דן חשים: ובני נפתלי יחצאל וגוני ויצר
ושלם: אלה בני בלהה אשר נתן לבן לרחל בתו
ותלד את אלה ליעקב כל נפש שבעה: כל הנפש
הבאה ליעקב מצרימה יצאי ירכו מלבד נשי בני
יעקב כל נפש ששים ושש: ובני יוסף אשר ילד
לו במצרים נפש שנים כל הנפש לבית יעקב

ליעקב אשר ישבו בה
אבותיכם וישבו עליה
המה ובניהם ובני בניהם
עד עולם ודוד עבדי נשיא
להם לעולם: וכרתי להם
ברית שלום ברית עולם
יהיה אותם ונתתים
והרביתי אותם ונתתי
את מקדשי בתוכם לעולם:

והיה משכני עליהם והייתי
להם לאלהים והמה יהיו לי
לעם: וידעו הגוים כי אני יהוה
מקדש את ישראל בהיות
מקדשי בתוכם לעולם:
חסלת ויגש
לעבדי ליעקב כמו שנתתיה ליעקב
כלו מערים: חסלת ויגש

הבאה מצרימה שבעים ס ואת יהודה
שלח לפניו אל יוסף להורת לפניו גשנה ויבאו
ארצה גשן ויאסר יוסף מרכבתו ויעל לקראת
ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפל על צואריו
ויבך על צואריו עוד ויאמר ישראל אל יוסף
אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי
ויאמר יוסף אל אחיו ואל בית אביו אעלה
ואגידה לפרעה ואמרה אליו אחי ובית אבי אשר
בארץ כנען באו אלי והאנשים רעי צאן כי
אנשי מקנה היו וצאנם ובקרם וכל אשר להם
הביאו והיה כי יקרא לכם פרעה ואמר מה
מעשיכם ואמרתם אנשי מקנה היו עבדיך
מנעורינו ועד עתה גם אנחנו גם אבתינו בעבור
תשבו בארץ גשן כי תועבת מצרים כל רעה צאן
ויבא יוסף ויגד לפרעה ויאמר אבי ואחי וצאנם
ובקרם וכל אשר להם באו מארץ כנען והנם בארץ
גשן ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ויצגם
לפני פרעה ויאמר פרעה אל אחיו מה מעשיכם
ויאמרו אל פרעה רעה צאן עבדיך גם אנחנו
גם אבותינו ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו
כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבד הרעב
בארץ כנען ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גשן
ויאמר פרעה אל יוסף לאמר אביך ואחיך באו
אליך ארץ מצרים לפניך הוא במיטב הארץ
הושב את אביך ואת אחיך ישבו בארץ גשן

ויחי יעקב מלכים

ויקרבו

ימי דוד למות
ויצו את שלמה בנו לאמר
אנכי הלך בדרך כל הארץ
וחזקת והיית לאיש ושמרת
את משמרת יהוה אלהיך
ללכת בדרכיו לשמר חקתיו
מצותיו ומשפטיו ועדותיו
ככתוב בתורת משה למען
תשכיל את כל אשר
תעשה ואת כל אשר
תפנה שם למען יקים
יהוה את דברו אשר
דבר עלי לאמר אם
ישמרו בניך את דרכם
ללכת לפני באמת בכל
לבבם ובכל נפשם
לאמר לא יכרת לך
איש מעל כסא

ואם ידעת ויש בם אנשי חיל ושמתם שרי מקנה
על אשר לי׃ ויבא יוסף את יעקב אביו ויעמדהו
לפני פרעה ויברך יעקב את פרעה׃ ויאמר פרעה אל
יעקב כמה ימי שני חייך׃ ויאמר יעקב אל פרעה
ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו
ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבתי בימי
מגוריהם׃ ויברך יעקב את פרעה ויצא מלפני
פרעה׃ ויושב יוסף את אביו ואת אחיו ויתן להם
אחזה בארץ מצרים במיטב הארץ בארץ
רעמסס כאשר צוה פרעה׃ ויכלכל יוסף את
אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף׃
ולחם אין בכל הארץ כי כבד הרעב מאד ותלה
ארץ מצרים וארץ כנען מפני הרעב׃ וילקט יוסף
את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען
בשבר אשר הם שברים ויבא יוסף את הכסף ביתה
פרעה׃ ויתם הכסף מארץ מצרים ומארץ כנען
ויבאו כל מצרים אל יוסף לאמר הבה לנו לחם
ולמה נמות נגדך כי אפס כסף׃ ויאמר יוסף הבו
מקניכם ואתנה לכם במקניכם אם אפס כסף׃
ויביאו את מקניהם אל יוסף ויתן להם יוסף
לחם בסוסים ובמקנה הצאן ובמקנה הבקר
ובחמרים וינהלם בלחם בכל מקנהם בשנה
ההוא׃ ותתם השנה ההוא ויבאו אליו בשנה
השנית ויאמרו לו לא נכחד מאדני כי אם תם
הכסף ומקנה הבהמה אל אדני לא נשאר לפני אדני

[illegible]

[illegible]

ישראל וגם אתה ידעת את אשר
עשה לי יואב בן צרויה אשר
עשה לשני שרי צבאות ישראל
לאבנר בן נר ולעמשא בן יתר
ויהרגם וישם דמי מלחמה בשלם
ויתן דמי מלחמה בחגרתו אשר
במתניו ובנעלו אשר ברגליו׃
ועשית כחכמתך ולא תורד
שיבתו בשלם שאל׃ ולבני
ברזלי הגלעדי תעשה חסד

והיו באכלי שלחנך כי כן קרבו
אלי בברחי מפני אבשלום
אחיך׃ והנה עמך שמעי בן גרא
בן הימיני מבחרים והוא קללני
קללה נמרצת ביום לכתי מחנים
והוא ירד לקראתי הירדן
ואשבע לו ביהוה לאמר אם
אמיתך בחרב׃ ועתה אל תנקהו
כי איש חכם אתה וידעת את
אשר תעשה לו והורדת את

שיבתו בדם שאול׃ וישכב דוד
עם אבתיו ויקבר בעיר דוד׃
והימים אשר מלך דוד על
ישראל ארבעים שנה בחברון
מלך שבע שנים ובירושלם
מלך שלשים ושלש שנים׃
ושלמה ישב על כסא דוד
אביו ותכן מלכתו מאד׃

ויחי
חסלת

בלתי אם גויתנו ואדמתנו׃ למה נמות לעיניך גם
אנחנו גם אדמתנו קנה אתנו ואת אדמתנו בלחם
ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעה ותן זרע
ונחיה ולא נמות והאדמה לא תשם׃ ויקן יוסף את
כל אדמת מצרים לפרעה כי מכרו מצרים איש שדהו
כי חזק עלהם הרעב ותהי הארץ לפרעה׃ ואת העם
העביר אתו לערים מקצה גבול מצרים ועד קצהו׃
רק אדמת הכהנים לא קנה כי חק לכהנים מאת
פרעה ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה על כן
לא מכרו את אדמתם׃ ויאמר יוסף אל העם הן
קניתי אתכם היום ואת אדמתכם לפרעה הא לכם
זרע וזרעתם את האדמה׃ והיה בתבואת ונתתם
חמישית לפרעה וארבע הידת יהיה לכם לזרע
השדה ולאכלכם ולאשר בבתיכם ולאכל לטפכם׃
ויאמרו החיתנו נמצא חן בעיני אדני והיינו
עבדים לפרעה׃ וישם אתה יוסף לחק עד היום הזה
על אדמת מצרים לפרעה לחמש רק אדמת הכהנים
לבדם לא היתה לפרעה׃ וישב ישראל בארץ מצרים
בארץ גשן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד׃ ויחי
יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי
יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה׃
ויקרבו ימי ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף
ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך
תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא
תקברני במצרים׃ ושכבתי עם אבתי ונשאתני

חסלת ויגש

ויחי יעקב

ממצרים וקברתני בקברתם ויאמר אנכי אעשה
כדברך׃ ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו
ישראל על ראש המטה׃ פ ויהי
אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך
חלה ויקח את שני בניו עמו את מנשה ואת אפרים׃
ויגד ליעקב ויאמר הנה בנך יוסף בא אליך ויתחזק
ישראל וישב על המטה׃ ויאמר יעקב אל יוסף
אל שדי נראה אלי בלוז בארץ כנען ויברך אתי׃
ויאמר אלי הנני מפרך והרביתך ונתתיך לקהל
עמים ונתתי את הארץ הזאת לזרעך אחריך
אחזת עולם׃ ועתה שני בניך הנולדים לך בארץ
מצרים עד באי אליך מצרימה לי הם אפרים
ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי׃ ומולדתך אשר
הולדת אחריהם לך יהיו על שם אחיהם יקראו
בנחלתם׃ ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל
בארץ כנען בדרך בעוד כברת ארץ לבא
אפרתה ואקברה שם בדרך אפרת הוא בית
לחם׃ וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי
אלה׃ ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן
לי אלהים בזה ויאמר קחם נא אלי ואברכם׃
ועיני ישראל כבדו מזקן לא יוכל לראות ויגש
אתם אליו וישק להם ויחבק להם׃ ויאמר ישראל
אל יוסף ראה פניך לא פללתי והנה הראה אתי
אלהים גם את זרעך׃ ויוצא יוסף אתם מעם
ברכיו וישתחו לאפיו ארצה׃ ויקח יוסף את

שניהם את אפרים בימינו משמאל ישראל
ואת מנשה בשמאלו מימין ישראל ויגש
אליו וישלח ישראל את ימינו וישת על
ראש אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על
ראש מנשה שכל את ידיו כי מנשה הבכור
ויברך את יוסף ויאמר האלהים אשר התהלכו
אבתי לפניו אברהם ויצחק האלהים הרעה אתי
מעודי עד היום הזה המלאך הגאל את י
מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם
אבתי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב הארץ
וירא יוסף כי ישית אביו יד ימינו על ראש
אפרים וירע בעיניו ויתמך יד אביו להסיר
אתה מעל ראש אפרים על ראש מנשה: ויא
ויאמר יוסף אל אביו לא כן אבי כי זה הבכר
שים ימינך על ראשו: וימאן אביו ויאמר
ידעתי בני ידעתי גם הוא יהיה לעם וגם הוא
יגדל ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו
יהיה מלא הגוים: ויברכם ביום ההוא לאמור
בך יברך ישראל לאמר ישמך אלהים
כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנש
מנשה: ויאמר ישראל אל יוסף הנה אנכי
מת והיה אלהים עמכם והשיב אתכם אל ארץ
אבתיכם: ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך
אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי:
פ ויקרא יעקב אל בניו ויאמר

וסריב אבוהי ואמר ידענא ברי
ידענא אף הוא יהי לעם ואף הוא
יסגי וברם אחוהי זעירא יסגי מניה
ובנוהי יהון שליטין בעממיא
וברכנון ביומא ההוא למימר בך
יברך ישראל למימר ישוינך יי
כאפרים וכמנשה ושוי ית אפרים
קדם מנשה ואמר ישראל ליוסף
הא אנא מאית ויהי מימרא דיי
בסעדכון ויתיב יתכון לארע
אבהתכון ואנא יהבית לך חולק
חד יתיר על אחך דנסיבית
מידא דאמוראה בחרבי ובקשתי
וקרא יעקב לבנוהי ואמר אתכנשו
ואחוי לכון ית דיערע יתכון
בסוף יומיא אתכנשו ושמעו
בני ישראל וקבילו אולפן מן
אבוכון ראובן בכרי את חילי
[illegible]

[illegible]

[illegible]

האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם
באחרית הימים: הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו
אל ישראל אביכם: ראובן בכרי אתה כחי
וראשית אוני יתר שאת ויתר עז: פחז כמים
אל תותר כי עלית משכבי אביך אז חללת
יצועי עלה: פ שמעון ולוי אחים
כלי חמס מכרתיהם: בסדם אל תבא נפשי בקהלם
אל תחד כבדי כי באפם הרגו איש וברצנם עקרו
שור: ארור אפם כי עז ועברתם כי קשתה אחלקם
אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל: יהודה
אתה יודוך אחיך ידך בערף איביך ישתחוו
לך בני אביך: גור אריה יהודה מטרף בני עלית
כרע רבץ כאריה וכלביא מי יקימנו: לא יסור
שבט מיהודה ומחקק מבין רגליו עד כי יבא
שילה ולו יקהת עמים: אסרי לגפן עירה
ולשרקה בני אתנו כבס ביין לבשו ובדם
ענבים סותה: חכלילי עינים מיין ולבן שנים
מחלב: פ זבולן לחוף ימים ישכן
והוא לחוף אניות וירכתו על צידן: ס יששכר
חמר גרם רבץ בין המשפתים: וירא מנחה כי טוב
ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבל ויהי למס
עבד: ס דן ידין עמו כאחד שבטי ישראל:
יהי דן נחש עלי דרך שפיפן עלי ארח הנשך עקבי
סוס ויפל רכבו אחור: לישועתך קויתי יהוה: ס
גד גדוד יגודנו והוא יגד עקב: ס

מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך׃ ס
נפתלי אילה שלחה הנתן אמרי שפר׃ ס בן
פרת יוסף בן פרת עלי עין בנות צעדה עלי שור׃
וימררהו ורבו וישטמהו בעלי חצים׃ ותשב
באיתן קשתו ויפזו זרעי ידיו מידי אביר יעקב
משם רעה אבן ישראל׃ מאל אביך ויעזרך
ואת שדי ויברכך ברכת שמים מעל ברכת תהום
רבצת תחת ברכת שדים ורחם׃ ברכת אביך
גברו על ברכת הורי עד תאות גבעת עולם תהיין
לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו׃ פ בנימין
זאב יטרף בבקר יאכל עד ולערב יחלק
שלל׃ כל אלה שבטי ישראל שנים עשר
וזאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם
איש אשר כברכתו ברך אתם׃ ויצו אותם
ויאמר אלהם אני נאסף אל עמי קברו
אתי אל אבתי אל המערה אשר בשדה
עפרון החתי׃ במערה אשר בשדה המכפלה
אשר על פני ממרא בארץ כנען
אשר קנה אברהם את השדה מאת עפרן
החתי לאחזת קבר׃ שמה קברו את אברהם
ואת שרה אשתו שמה קברו את יצחק
ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את לאה׃
מקנה השדה והמערה אשר בו מאת בני
חת׃ ויכל יעקב לצות את בניו ויאסף רגליו
אל המטה ויגוע ויאסף אל עמיו׃ ויפל יוסף

[illegible]

על פני אביו ויבך עליו וישק לו׃ ויצו
יוסף את עבדיו את הרפאים לחנט את
אביו ויחנטו הרפאים את ישראל׃ וימלאו
לו ארבעים יום כי כן ימלאו ימי החנטים
ויבכו אתו מצרים שבעים יום׃ ויעברו ימי
בכיתו וידבר יוסף אל בית פרעה לאמר
אם נא מצאתי חן בעיניכם דברו נא באזני
פרעה לאמר׃ אבי השביעני לאמר הנה
אנכי מת בקברי אשר כריתי לי בארץ כנען
שמה תקברני ועתה אעלה נא ואקברה את
אבי ואשובה׃ ויאמר פרעה עלה וקבר את
אביך כאשר השביעך׃ ויעל יוסף לקבר
את אביו ויעלו אתו כל עבדי פרעה זקני
ביתו וכל זקני ארץ מצרים׃ וכל בית יוסף
ואחיו ובית אביו רק טפם וצאנם ובקרם
עזבו בארץ גשן׃ ויעל עמו גם רכב גם
פרשים ויהי המחנה כבד מאד׃ ויבאו עד
גרן האטד אשר בעבר הירדן ויספדו
שם מספד גדול וכבד מאד ויעש לאביו
אבל שבעת ימים׃ וירא יושב הארץ
הכנעני את האבל בגרן האטד ויאמרו
אבל כבד זה למצרים על כן קרא שמה
אבל מצרים אשר בעבר הירדן׃ ויעשו
בניו לו כן כאשר צום׃ וישאו אתו בניו

אפי אבוהי ובכא עלוהי ונשיק
ליה׃ ופקיד יוסף ית עבדוהי ית
אסותא למחנט ית אבוהי וחנטו
אסותא ית ישראל׃ ושלימו ליה
ארבעין יומין ארי כן שלמין יומי
חנוטיא ובכו יתה מצראי שבעין
יומין׃ ועברו יומי בכיתיה ומליל
יוסף עם בית פרעה למימר אם
כען אשכחית רחמין בעיניכון
מלילו כען קדם פרעה למימר׃
אבא קיים עלי
למימר הא אנא מאית בקברי
די אתקינית לי בארעא דכנען
תמן תקברנני וכען אסק כען
ואקבר ית אבא ואתוב׃ ואמר
פרעה סק וקבר ית אבוך כמא די
קיים עלך׃ וסליק יוסף למקבר ית
אבוהי וסליקו עמיה כל עבדי פרעה
סבי ביתיה וכל סבי ארעא דמצרים׃
וכל בית יוסף ואחוהי ובית אבוהי
לחוד טפלהון ועאנהון ותוריהון
שבקו בארעא דגשן׃ וסליקו
עמיה אף רתכין אף פרשין
והות משריתא סגיאה לחדא׃
ואתו עד בית אדרי דאטד די
בעברא דירדנא וספדו תמן
מספד רב ותקיף לחדא ועבד
לאבוהי אבלא שבעא יומין׃
וחזא יתיב ארעא כנענאה ית
אבלא בבית אדרי דאטד ואמרו
אבל תקיף דין למצראי על כן
קרא שמה אבל מצרים די בעברא
דירדנא׃ ועבדו בנוהי ליה כן כמא
דפקידנון׃ ונטלו בנוהי לארעא
דכנען וקברו יתיה במערת חקל
כפילתא דיזבן אברהם ית חקלא
לאחסנת קבורא מן עפרון חתאה

[illegible]

ארצה כנען ויקברו אתו במערת שדה המכפלה
אשר קנה אברהם את השדה לאחזת קבר
מאת עפרן החתי על פני ממרא: וישב יוסף
מצרימה הוא ואחיו וכל העלים אתו לקבר
את אביו אחרי קברו את אביו: ויראו אחי
יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף
והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו
אתו: ויצוו אל יוסף לאמר אביך צוה לפני
מותו לאמר: כה תאמרו ליוסף אנא שא נא
פשע אחיך וחטאתם כי רעה גמלוך ועתה שא
נא לפשע עבדי אלהי אביך ויבך יוסף
בדברם אליו: וילכו גם אחיו ויפלו לפניו
ויאמרו הננו לך לעבדים: ויאמר אלהם יוסף
אל תיראו כי התחת אלהים אני: ואתם חשב
חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטבה למען
עשה כיום הזה להחית עם רב: ועתה אל תיראו
אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם וינחם אותם
וידבר על לבם: וישב יוסף במצרים הוא ובית
אביו ויחי יוסף מאה ועשר שנים: וירא יוסף
לאפרים בני שלשים גם בני מכיר בן מנשה
ילדו על ברכי יוסף: ויאמר יוסף אל אחיו
אנכי מת ואלהים פקד יפקד אתכם והעלה
אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר
נשבע לאברהם ליצחק וליעקב: וישבע יוסף
את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים

על אפי ממרא: ותב יוסף למצרים
הוא ואחוהי וכל דסליקו עמיה
למקבר ית אבוהי בתר דקבר ית
אבוהי: וחזו אחי יוסף ארי
מית אבוהון ואמרו דלמא יטר
לנא דבבו יוסף ואתבא יתיב
לנא ית כל בישתא די גמלנא
יתיה: ופקידו לות יוסף למימר
אבוך פקיד קדם מותיה למימר: כדין
תימרון ליוסף בבעו שבוק כען
לחובי אחך וחטאיהון ארי
בישא גמלוך וכען שבוק כען
לחובי עבדי אלהא דאבוך ובכא
יוסף במללותהון עמיה: ואזלו
אף אחוהי ונפלו קדמוהי ואמרו
הא אנחנא לך לעבדין: ואמר
להון יוסף לא תדחלון ארי
דחלא דיי אנא: ואתון חשבתון
עלי בישא מן קדם יי אתחשיבת
לטבא בדיל למעבד כיומא
הדין לקימא עם סגי: וכען
לא תדחלון אנא אזון יתכון
וית טפלכון ונחים יתהון ומליל
תנחומין על לבהון: ויתיב יוסף
במצרים הוא ובית אבוהי וחיא
יוסף מאה ועשר שנין: וחזא
יוסף לאפרים בנין דתליתאין אף
בני מכיר בר מנשה אתילידו
ורביאנון יוסף: ואמר יוסף לאחוהי
אנא מאית ויי מדכר דכיר
יתכון ויסיק יתכון מן ארעא
הדא לארעא די קיים לאברהם
ליצחק וליעקב: ואומי יוסף ית
בני ישראל למימר מדכר
דכיר יי יתכון ותסקון ית גרמי
מכא:

חסלת ויחי

נשלם ספר בראשית:

אתכם והעליתם את עצמתי מזה: וימת יוסף
בן מאה ועשר שנים ויחנטו אתו ויישם
בארון במצרים:

סכום פסוקי בראשית אלף וחמש מאות ושלשים ושמנה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את
יעקב איש וביתו באו: ראובן שמעון לוי ויהודה:
יששכר זבולן ובנימן: דן ונפתלי גד ואשר: ויהי כל
נפש יצאי ירך יעקב שבעים נפש ויוסף היה
במצרים: וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא:
ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד
מאד ותמלא הארץ אתם: פ ויקם מלך
חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף: ויאמר
אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו:
הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה
מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו
ועלה מן הארץ: וישימו עליו שרי מסים למען
ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה את
פתם ואת רעמסס: וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן
יפרץ ויקצו מפני בני ישראל: ויעבדו מצרים
את בני ישראל בפרך: וימררו את חייהם בעבדה
קשה בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל
עבדתם אשר עבדו בהם בפרך: ויאמר מלך מצרים

ומית יוסף בר מאה ועשר
שנין וחנטו יתיה ושמוהי
בארונא במצרים:

ואלין

שמהת בני ישראל דעלו
למצרים עם יעקב גבר ואנש
ביתיה עלו: ראובן שמעון לוי
רן: והואה כל נפשתא נפקי
ירכא דיעקב שבעין נפשן ויו
דהוה במצרים: ומית יוסף וכל
אחוהי וכל דרא ההוא: ובני
ישראל נפישו ואתילדו וסגיאו ו
תקיפו לחדא לחדא ואתמליאת
ארעא מנהון: וקם
מלכא חדתא על מצרים דלא
מקיים גזירת יוסף: ואמר לעמ
הא עמא בני ישראל סגן ותקי
מננא: הבו נתחכם להון דלמא
יסגון ויהי ארי יערענא קרב
ויתוספון אף אנון על סנאנא
ויגיחון בנא קרב ויסקון מן ארעא
ומנו עליהון שלטונין מבאשין
בדיל לענואיהון בפלחנהון ובנו
קרוי בית אוצרא לפרעה ית פת
וית רעמסס: וכמא דמענן להון
כן סגן וכן תקפין ועקת למצראי
מן קדם בני ישראל: ואפלחו מצרא
ית בני ישראל בקשיו: ואפלחו ית
חייהון בפלחנא קשיא בטינא
ובלבני ובכל פלחנא בחקלא
ית כל פלחנהון די אפלחו בהון
בקשיו: ואמר מלכא דמצרים

ואלה

שמות בני ישראל · אע"פ
שמנאן בחייהם בשמותן
חזר ומנאן [illegible]
להודיע חיבתן שנמשלו
לכוכבים [illegible]
[illegible]

[illegible]

למילדת העברית אשר שם האחת שפרה ושם
השנית פועה ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן
על האבנים אם בן הוא והמתן אתו ואם בת היא
וחיה ותיראן המילדת את האלהים ולא עשו כאשר
דבר אליהן מלך מצרים ותחיין את הילדים ויקרא
מלך מצרים למילדת ויאמר להן מדוע עשיתן
הדבר הזה ותחיין את הילדים ותאמרן המילדת
אל פרעה כי לא כנשים המצרית העברית כי
חיות הנה בטרם תבוא אליהן המילדת וילדו וייטב
אלהים למילדת וירב העם ויעצמו מאד ויהי
כי יראו המילדת את האלהים ויעש להם בתים
ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד
היארה תשליכהו וכל הבת תחיון
וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי ותהר האשה
ותלד בן ותרא אתו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה
ירחים ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תבת גמא
ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את הילד ותשם
בסוף על שפת היאר ותתצב אחתו מרחק לדעה
מה יעשה לו ותרד בת פרעה לרחץ על היאר
ונערתיה הלכת על יד היאר ותרא את התבה
בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה ותפתח
ותראהו את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו
ותאמר מילדי העברים זה ותאמר אחתו אל
בת פרעה האלך וקראתי לך אשה מינקת מן
העברית ותינק לך את הילד ותאמר לה בת פרעה

לחייתא יהודיתא די שום חדא שפרה
ושום תנייתא פועה ואמר כד תהוין
מולדן ית יהודיתא ותחזין על
מתברא אם ברא הוא ותקטלון יתיה ואם ברתא היא תקימנה
ודחילא חייתא מן קדם יי ולא
עבדא כמא דמליל עמהן מלכא
דמצרים וקימא ית בנייא וקרא
מלכא דמצרים לחייתא ואמר להון מדין
עבדתון פתגמא הדין וקימתון ית
בנייא ואמרא חייתא לפרעה ארי לא
כנשיא מצריתא יהודיתא ארי
חכימן אנין עד לא עלת לותהון
חייתא ילדן ואוטיב יי לחייתא
וסגי עמא ותקיפו לחדא והוה כד
דחילא חייתא מן קדם יי ועבד להין
בתין ופקיד פרעה לכל עמיה למימר
כל ברא דיתיליד ליהודאי בנהרא
תרמוניה וכל ברתא תקימון
ואזל גברא מדבית לוי ונסיב ית
בת לוי ועדיאת אתתא וילידת
בר וחזת יתיה ארי טב הוא
ואטמרתיה תלתא ירחין ולא
יכילת עוד לאטמרותיה ונסיבת
ליה תיבותא דגמא וחפתה בחימרא
ובזפתא ושויאת בה ית רביא
ושויתיה ביערא על כיף נהרא
ואתעתדת אחתיה מרחיק למדע
מה יתעביד ליה ונחתת בת פרעה
למסחי על נהרא ועולימתהא מהלכן
על כיף נהרא וחזת ית תיבותא
בגו יערא ואושיטת ית אמתה
ונסיבתה ופתחת וחזת ית רביא
והא עולימא בכי וחסת עלוהי
ואמרת מבני יהודאי הוא דין

ואמרת אחתיה לבת פרעה
האיזיל ואקרי ליך איתתא מינקא
מן יהודיתא ותניק ליך ית רביא
ואמרת לה בת פרעה איזילי

[illegible]

לכי ותלך העלמה ותקרא את אם הילד: ותאמר לה
בת פרעה היליכי את הילד הזה והניקהו לי ואני
אתן את שכרך ותקח האשה את הילד ותניקהו:
ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא
שמו משה ותאמר כי מן המים משיתהו: פ
ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא
בסבלתם וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו:
ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי
ויטמנהו בחול: ויצא ביום השני והנה שני
אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך:
ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני
אתה אמר כאשר הרגת את המצרי ויירא משה
ויאמר אכן נודע הדבר: וישמע פרעה את הדבר
הזה ויבקש להרג את משה ויברח משה מפני
פרעה וישב בארץ מדין וישב על הבאר: ולכהן
מדין שבע בנות ותבאנה ותדלנה ותמלאנה
את הרהטים להשקות צאן אביהן: ויבאו
הרעים ויגרשום ויקם משה ויושען וישק את
צאנם: ותבאנה אל רעואל אביהן ויאמר
מדוע מהרתן בא היום: ותאמרן איש מצרי
הצילנו מיד הרעים וגם דלה דלה לנו וישק את
הצאן: ויאמר אל בנתיו ואיו למה זה עזבתן
את האיש קראן לו ויאכל לחם: ויואל משה
לשבת את האיש ויתן את צפרה בתו למשה:
ותלד בן ויקרא את שמו גרשם כי אמר גר

[illegible]

[illegible]

הייתי בארץ נכריה׃ פ ויהי בימים
הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני
ישראל מן העבדה ויזעקו ותעל שועתם אל
האלהים מן העבדה׃ וישמע אלהים את נאקתם
ויזכר אלהים את בריתו את אברהם את יצחק
ואת יעקב׃ וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים׃
ס ומשה היה רעה את צאן יתרו חתנו
כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא
אל הר האלהים חרבה׃ וירא מלאך יהוה אליו
בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בער
באש והסנה איננו אכל׃ ויאמר משה אסרה
נא ואראה את המראה הגדל הזה מדוע לא
יבער הסנה׃ וירא יהוה כי סר לראות ויקרא אליו
אלהים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר
הנני׃ ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך
כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש
הוא׃ ויאמר אנכי אלהי אביך אלהי אברהם אלהי
יצחק ואלהי יעקב ויסתר משה פניו כי ירא
מהביט אל האלהים׃ ויאמר יהוה ראה ראיתי
את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי
מפני נגשיו כי ידעתי את מכאביו׃ וארד להצילו
מיד מצרים ולהעלתו מן הארץ ההוא אל ארץ
טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש אל
מקום הכנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי
והיבוסי׃ ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי

וילידת בר וקרא ית שמיה גרשם ארי אמר דייר הויתי בארע נוכראה׃ והוה ביומיא סגיאיא האנון ומית מלכא דמצרים ואתאנחו בני ישראל מן פולחנא דהוה קשי עליהון וזעיקו וסליקת קבילתהון לקדם יי מן פולחנא׃ ושמיע קדם יי ית קבילתהון ודכיר יי ית קימיה דעם אברהם דעם יצחק ודעם יעקב׃ וגלי קדם יי שעבודא דבני ישראל ואמר במימריה למפרקהון׃ ומשה הוה רעי ית ענא דיתרו חמוהי רבא דמדין ודבר ית ענא לאתר שפר רעיא למדברא ואתא לטורא דאתגלי עלוהי יקרא דיי לחורב׃ ואתגלי מלאכא דיי ליה בשלהובית אשתא מגו אסנא וחזא והא אסנא בער באשתא ואסנא ליתוהי מתאכיל׃ ואמר משה אתפני כען ואחזי ית חזונא רבא הדין מדין לא מתוקד אסנא׃ וחזא יי ארי אתפני למחזי וקרא ליה יי מגו אסנא ואמר משה משה ואמר הא אנא׃ ואמר לא תקרב הלכא שרי סינך מעל רגלך ארי אתרא די את קאים עלוהי אתר קדיש הוא׃ ואמר אנא אלהא דאבוך אלהיה דאברהם אלהיה דיצחק ואלהיה דיעקב וכסי משה לאפוהי ארי דחיל מלאסתכלא בצית יקרא דיי׃ ואמר יי מגלא גלי קדמי ית שעבוד עמי דבמצרים וית קבילתהון שמיע קדמי מן קדם מפלחיהון ארי גלי קדמי כיביהון׃ ואתגליתי לשיזבותהון מידא דמצראי ולאסקותהון מן ארעא ההיא לארע טבא ופתיא לארע עבדא חלב ודבש לאתר כנענאי וחתאי ואמוראי ופריזאי וחואי ויבוסאי׃ וכען הא קבילת בני ישראל עלת לקדמי

הבאים

ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל ומלאו פני תבל תנובה׃ המכה מכהו הכהו אם כהרג הרגיו הרג׃

בסאסאה בשלחה תריבנה הגה ברוחו הקשה ביום קדים׃ לכן בזאת יכפר עון יעקב וזה כל פרי הסר חטאתו בשומו כל אבני מזבח כאבני גר מנפצות לא יקמו אשרים וחמנים׃ כי עיר בצורה בדד נוה משלח ונעזב כמדבר שם ירעה עגל ושם ירבץ וכלה סעפיה׃ ביבש קצירה

תשברנה נשים באות מאירות אותה כי לא עם בינות הוא על כן לא ירחמנו עשהו ויצרו לא יחננו׃ והיה ביום ההוא יחבט יהוה משבלת הנהר עד נחל מצרים ואתם תלקטו לאחד אחד בני ישראל׃ והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו

ואת גלי קדמי דוחקא דמצראי
דחקין להון: וכען איתא ואשלחנך
לות פרעה ואפיק ית עמי בני ישראל
ממצרים: ואמר משה מן אנא
ארי איזיל לות פרעה וארי אפיק
ית בני ישראל ממצרים: ואמר ארי
יהי מימרי בסעדך ודין לך אתא
ארי אנא שלחתך באפקותך ית
עמא ממצרים תפלחון קדם יי על
טורא הדין: ואמר משה קדם יי הא
אנא אתי לות בני ישראל ואמר להון
אלהא דאבהתכון שלחני לותכון
ויימרון לי מן שמיה מה אימר להון:
ואמר יי למשה אהיה אשר אהיה
ואמר כדין תימר לבני ישראל אהיה
שלחני לותכון: ואמר יי עוד למשה
כדין תימר לבני ישראל יי אלהא
דאבהתכון אלהיה דאברהם אלהיה
דיצחק ואלהיה דיעקב שלחני
לותכון דין שמי לעלם ודין דכרני
לכל דר ודר: איזיל ותכנוש ית סבי
ישראל ותימר להון יי אלהא דאבהתכון
אתגלי ליה אלהיה דאברהם יצחק
ויעקב למימר מדכר דכירנא יתכון
וית דאתעבד לכון במצרים:
ואמרית אסיק יתכון משעבוד
מצראי לארע כנענאי וחתאי
ואמוראי ופרזאי וחואי
ויבוסאי לארע עבדא חלב
ודבש: ויקבלון מנך ותיתי את
וסבי ישראל לות מלכא דמצרים
ותימרון ליה יי אלהא דיהודאי
אתקרי עלנא וכען נזיל כען
מהלך תלתה יומין במדברא
ונדבח קדם יי אלהנא: וקדמי
גלי ארי לא ישבוק יתכון
מלכא דמצרים למיזל ולא מן קדם
דחיליה תקיף: ואשלח ית מחת

וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לחצים אתם:
ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני
ישראל ממצרים: ויאמר משה אל האלהים מי
אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל
ממצרים:

ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי
אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים
תעבדון את האלהים על ההר הזה: ויאמר משה
אל האלהים הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרתי
להם אלהי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה
שמו מה אמר אלהם: ויאמר אלהים אל משה
אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל
אהיה שלחני אליכם: ויאמר עוד אלהים אל
משה כה תאמר אל בני ישראל יהוה אלהי אבתיכם
אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני
אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר:
לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אלהם יהוה
אלהי אבתיכם נראה אלי אלהי אברהם יצחק
ויעקב לאמר פקד פקדתי אתכם ואת העשוי
לכם במצרים: ואמר אעלה אתכם מעני מצרים
אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי
והיבוסי אל ארץ זבת חלב ודבש: ושמעו לקלך
ובאת אתה וזקני ישראל אל מלך מצרים
ואמרתם אליו יהוה אלהי העבריים נקרה עלינו

ועתה לכה ואשלחך וגו׳
ואם תאמר מה תועיל
והוצא את עמי ישראל
דבריך ותוציאם ויוציאם
מה אני חשוב לדבר עם
המלכים וכי אוציא את
בני ישראל ואף מה חשוב
ישראל וכי ישראל שיעשה
להם נס ואוציאם ממצרים
ויאמר כי אהיה עמך השיבו
על ראשון ראשון
ועל אחרון אחרון שאמר
מי אנכי כי אלך אל פרעה
לא שלך היא כי אם שלי כי
אהיה עמך וזה שתצליח
בשליחותך לך היות על
ההבטחה אחרת שאני
אבטיחך שכשתוציאם
ממצרים תעבדון אותי על
ההר הזה שתקבלו תורה
עליו והיא הזכות העומדת
לישראל ודוגמא לשון זה מצינו
בישעיה וזה לך האות
אכול השנה ספיח וגו׳ שמפלת
סנחריב תהיה לך אות על
ההבטחה אחרת שארצכם
חרבה מפירות ואני אברך
את הספיחים: אהיה אשר
אהיה אהיה עמם בצרה זו
אשר אהיה עמם בשעבוד
שאר מלכיות אמר לפניו
רבונו של עולם מה אני מזכיר
להם צרה אחרת דיים בזו
אמר לו יפה אמרת כה תאמר
וגו׳ זה שמי לעלם חסר
וי״ו לומר העלימהו שלא
יקרא ככתבו וזה זכרי
למדו היאך נקרא וכן
דוד הוא אומר ה׳ שמך לעולם
ה׳ זכרך לדר ודר: את זקני ישראל
מיוחדים לישיבה ואם

האכרים בארץ אשור והנדחים
בארץ מצרים והשתחוו ליהוה
בהר הקדש בירושלם:
הוי עטרת גאות שכרי אפרים
וציץ נבל צבי תפארתו אשר
על ראש גיא שמנים הלומי
יין: הנה חזק ואמיץ ליהוה
כזרם ברד שער קטב כזרם
מים כבירים שטפים הניח
לארץ ביד: ברגלים תרמסנה

עטרת גאות שכורי אפרים:
והיתה ציצת נבל צבי תפארתו
אשר על ראש גיא שמנים
כבכורה בטרם קיץ אשר
יראה הראה אותה בעודה
בכפו יבלענה: ביום ההוא יהיה
יהוה צבאות לעטרת צבי
ולצפירת תפארה לשאר עמו:
ולרוח משפט ליושב על
המשפט ולגבורה משיבי מלחמה

תאמר זקנים סתם היאך אפשר לו לאסוף זקנים
של ששים רבוא ושמעו לקולך מכיון שתאמר
להם לשון זה ישמעו לקולך שכבר סימן זה מסור
בידם מיעקב ומיוסף שבלשון זה הם נגאלים
יעקב אמר להם ואלקים פקד יפקד אתכם יוסף
אמר פקד יפקד אלקים אתכם: נקרה עלינו לשון
מקרה וכן ויקר אלקים וכן אקרה כה והוא נקרה
מאתו הלום: אלקי העבריים ידו יתיה שם
לעשי מסות תרש: לא יתן אתכם מלך מצרים
להלך ואין אני מראהו לו ידי חזקה כלומר מעד

שאין אני מודיעו ידי ה
החזקה לא יתן אותך להלך
לא יתן לא ישבק כמו לא
נתנך לנגוע ולא נתנו הרע
עמדי וכולם לשון נתינה כדם
וישמכרנו ולא בדר חזקה
ולא בשביל שידו חזקה
כי מאז אשלח את ידי
והכיתי את מצרים ונפלאות
ואחרי כן ישלח אתכם ולוואיכן
דחיל דקיה, אחשאו ונראמים

ממנה לה ומגרת ביתה ממה
ממנה שהיא גרה אתה
בבית: ונצלתם׳ כתרגו׳
ותרוקנון׳ מנו ומצודות
מצרים׳ וכן ויתנצלו בני
ישראל את עדים׳ והנון בו
יסוד ואתה חבורו כחוס׳
עד׳ ויצל׳ האלקים את
אשר הציל מאביך׳ ולא
ואומן דומין כי יום לאחת
הנון יסוד ואינו מן הדר
בחיוק לא תשמש כלשון
ופעלתם׳ אלא כלשון ופעלתם
מו ובחתם ... ודויה
ונגפתם לפני אויביכם׳
ונתתם ביד אויב׳ ואמרת
נפעל׳ ל נפעלו ופעל ן
שהיא באה סוכה לעיקים
ועפלת ממנה כגון עט ל
עגש עטיו נגי׳ עשו נקון
כשהיא ודמתי׳ ופעלתם
הנקד מטבעו בחירק׳ כגון
ונשיותם את אויביכם׳ ונתתם
להם את הגלעד׳ ונאלתם
את בשר ערלתכם׳ לכך
אני אומ׳ שזו הנקדה בחירק
מן היסוד הוא׳ ויסוד שם
הדבר מעל והוא מן הלשונות
הכבדים כמו דבור כפור
לומר שכשיאמר בלשון ן
ופעלתם ופעלתם ינקד בחירק
כגון ודברתם אל הסלע׳
וכפרתם את הבית׳ ולמדתם
אתם את בניכם: מזה בידך׳
לכך נכתב תיבה אחת ורמז
מזה שבידך אתה חייב
ללקות שחשדת בכשרים׳
ופשוטו כאדם האומר לחברו
מודה אתה שזו שלפניך אבן
היא׳ אומ׳ לו הין׳ אומ׳ לו הריני
עושה אותה עץ: ויהי לנחש׳
רמזלו שספר לשון הרע על

ועתה נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה
ליהוה אלהינו׃ ואני ידעתי כי לא יתן אתכם
מלך מצרים להלך ולא ביד חזקה׃ ושלחתי את
ידי והכיתי את מצרים בכל נפלאתי אשר אעשה
בקרבו ואחרי כן ישלח אתכם׃ ונתתי את חן העם
הזה בעיני מצרים והיה כי תלכון לא תלכו ריקם׃
ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף
וכלי זהב ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנתיכם
ונצלתם את מצרים׃ ויען משה ויאמר והן לא
יאמינו לי ולא ישמעו בקלי כי יאמרו לא נראה
אליך יהוה׃ ויאמר אליו יהוה מזה בידך ויאמר
מטה׃ ויאמר השליכהו ארצה וישלכהו ארצה
ויהי לנחש וינס משה מפניו׃ ויאמר יהוה אל
משה שלח ידך ואחז בזנבו וישלח ידו ויחזק
בו ויהי למטה בכפו׃ למען יאמינו כי נראה אליך
יהוה אלהי אבתם אלהי אברהם אלהי יצחק
ואלהי יעקב׃ ויאמר יהוה לו עוד הבא נא ידך
בחיקך ויבא ידו בחיקו ויוצאה והנה ידו מצרעת
כשלג׃ ויאמר השב ידך אל חיקך וישב ידו אל
חיקו ויוצאה מחיקו והנה שבה כבשרו׃ והיה
אם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקל האת
הראשון והאמינו לקל האת האחרון׃ והיה אם
לא יאמינו גם לשני האתות האלה ולא ישמעון
לקלך ולקחת ממימי היאר ושפכת היבשה
והיו המים אשר תקח מן היאר והיו לדם ביבשת׃

גבורתי ואמחי ית מצראי בכל
פרישותי די אעביד ביניהון ובתר
כן ישלח יתכון׃ ואתין ית עמא הדין
לרחמין בעיני מצראי ויהי ארי
תהכון לא תהכון ריקן׃ ותשאל
אתתא משבבתה ומקריבת ביתה
מנין דכסף ומנין דדהב ולבושין
ותשוון על בניכון ועל בנתכון
ותרוקנון ית מצרים׃ ואתיב משה
ואמר והא לא יהימנון לי ולא
יקבלון מני ארי יימרון לא
איתגלי לך יי׳׃ ואמר ליה יי׳ מה
דין בידך ואמר חטרא׃ ואמר
רמיהי לארעא ורמהי לארעא
והוה לחויא ועריק משה מן קדמוהי׃
ואמר יי׳ למשה אושיט ידך
ואחוד בדנביה ואושיט ידיה
ואתקיף ביה והוה לחטרא בידיה׃
בדיל דיהימנון ארי אתגלי לך יי׳
אלהא דאבהתהון אלהיה דאברהם
אלהיה דיצחק ואלהיה דיעקב׃
ואמר יי׳ ליה עוד אעיל כען ידך
בעטפך ואעיל ידיה בעטפיה
ואפקה והא ידיה חיורא כתלגא׃
ואמר אתיב ידך לעטפך ואתיב
ידיה לעטפיה ואפקה מעטפיה
והא תבת הות כבסריה׃
ויהי אם לא יהימנון לך
ולא יקבלון לקל אתא
קדמאה ויהימנון לקל
אתא בתראה׃ ויהי אם לא
יהימנון אף לתרין אתיא
האלין ולא יקבלון מנך ותסב
ממיא דבנהרא ותישוד
ליבשתא ויהון מיא דיתסב
מן נהרא ויהון לדמא
ביבשתא׃
ואמר משה קדם יי׳ בבעו

ישר׳ ותפש אומנתו של נחש׃
ויחזק בו׳ לשון אחיזה׳ והרבה
במקרא׳ ויחזיקו האנשים בידו
כחו וגו׳ והחזיקה במבושיו׳
והחזיקתם בזקן׃ מצורעת כשלג׳
לכך הצרעת היתה לבנה אם
בהרת לבנה היא׳ אף באות זה
רמז לו שספר לשון הרע כמו מרים
לא האמינו לי׳ לפיכך הלקה
בצרעת׳ כמו שלקתה מרים על
לשון הרע׃ מחיקו שבה כבשרו׃

מכאן שמדה טובה ממהרת לבוא ממדת פורענ׳
שהרי בראשונה לא נאמר מחיקו׃ והאמינו לקול
האות האחרון׳ משתאמר להם בשבילכם
לקיתי על שסיפרתי עליכם לשון הרע יאמינו
לך׳ שכבר למדו בכך שהמזדווגים להם לקים
בנגעים כגון פרעה ואבימלך בשביל שרה׳ ולא
ידעתי׃ והיו המים וגו׳ והיו והיו שני
פעמים׳ נראה בעיני אלו נאמר והיו המים
אשר תקח מן היאר לדם ביבשת שומע
אני שבידו הם נהפכים לדם׳ ואף כשיהיו
לארץ יהיו בהווייתן׳ עכשיו מלמדנו שלא
יהיו דם עד שיגיעו ליבשת׃ גם מתמול

שכרה׃ וגם אלה ביין שגו ובשכר
ובשכר תעו כהן ונביא תעו
בשכר נבלעו מן היין תעו מן
השכר שגו בראה פקו פליליה׃
כי כל שלחנות מלאו קיא צאה
בלי מקום׃ את מי יורה דעה
ואת מי יבין שמועה גמולי מחלב
עתיקי משדים׃ כי צו לצו צו לצו
קו לקו קו לקו זעיר שם זעיר
שם׃ כי בלעגי שפה ובלשון

אחרת ידבר אל העם הזה׃ אשר
אמר אליהם זאת המנוחה הניחו
ליעף וזאת המרגעה ולא אבו
שמוע׃ והיה להם דבר יהוה צו לצו
צו לצו קו לקו קו לקו זעיר שם
זעיר שם למען ילכו וכשלו אחור
ונשברו ונוקשו ונלכדו׃ לכן כה אמר יהוה
צבאות הנני יסד בציון אבן אבן
בחן פנת יקרת מוסד מוסד
המאמין לא יחיש׃

ויאמר משה אל יהוה בי אדני לא איש
דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז
דברך אל עבדך כי כבד פה וכבד לשון אנכי׃
ויאמר יהוה אליו מי שם פה לאדם או מי
ישום אלם או חרש או פקח או עור הלא
אנכי יהוה׃ ועתה לך ואנכי אהיה עם פיך
והוריתיך אשר תדבר׃ ויאמר בי אדני שלח
נא ביד תשלח׃ ויחר אף יהוה במשה ויאמר
הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר
הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח
בלבו׃ ודברת אליו ושמת את הדברים בפיו
ואנכי אהיה עם פיך ועם פיהו והוריתי אתכם
את אשר תעשון׃ ודבר הוא לך אל העם והיה
הוא יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלהים׃ ואת
המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את
האתת׃ וילך משה וישב אל יתר חתנו
ויאמר לו אלכה נא ואשובה אל אחי אשר
במצרים ואראה העודם חיים ויאמר יתרו למשה
לך לשלום׃ ויאמר יהוה אל משה במדין לך
שב מצרים כי מתו כל האנשים המבקשים
את נפשך׃ ויקח משה את אשתו ואת בניו
וירכבם על החמר וישב ארצה מצרים ויקח
משה את מטה האלהים בידו׃ ויאמר יהוה
אל משה בלכתך לשוב מצרימה ראה כל
המפתים אשר שמתי בידך ועשיתם לפני פרעה

ואני אחזק את לבו ולא ישלח את העם׃ ואמרת
אל פרעה כה אמר יהוה בני בכרי ישראל׃ ואמר
אליך שלח את בני ויעבדני ותמאן לשלחו
הנה אנכי הרג את בנך בכרך׃ ויהי בדרך במלון
ויפגשהו יהוה ויבקש המיתו׃ ותקח צפרה צר
ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן
דמים אתה לי׃ וירף ממנו אז אמרה חתן דמים
למולת׃ פ ויאמר יהוה אל אהרן לך
לקראת משה המדברה וילך ויפגשהו בהר
האלהים וישק לו׃ ויגד משה לאהרן את כל
דברי יהוה אשר שלחו ואת כל האתת אשר
צוהו׃ וילך משה ואהרן ויאספו את כל זקני
בני ישראל׃ וידבר אהרן את כל הדברים אשר
דבר יהוה אל משה ויעש האתת לעיני העם׃
ויאמן העם וישמעו כי פקד יהוה את בני ישראל
וכי ראה את ענים ויקדו וישתחוו׃ ואחר באו
משה ואהרן ויאמרו אל פרעה כה אמר יהוה
אלהי ישראל שלח את עמי ויחגו לי במדבר׃
ויאמר פרעה מי יהוה אשר אשמע בקלו
לשלח את ישראל לא ידעתי את יהוה וגם את
ישראל לא אשלח׃ ויאמרו אלהי העברים נקרא
עלינו נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה
ליהוה אלהינו פן יפגענו בדבר או בחרב׃ ויאמר
אלהם מלך מצרים למה משה ואהרן תפריעו
את העם ממעשיו לכו לסבלתיכם׃ ויאמר פרעה

ותימר לפרעה כדנן אמר יי ברי בכרי ישראל׃ ואמרית לך שלח ית ברי ויפלח קדמי ומסרב את לשלחותיה הא אנא קטיל ית ברך בוכרך׃ והוה באורחא בבית מבתא וערע ביה מלאכא דיי ובעא למקטליה׃ ונסיבת צפורה טינרא וגזרת ית ערלת ברה וקריבת לקדמוהי ואמרת בדמא מהולתא הדין אתיהיב חתנא לנא׃ ונח מניה בכין אמרת אלולי דמא מהולתא הדין אתחייב חתנא קטול׃ ואמר יי לאהרן איזיל לקדמות משה למדברא ואזל וערעיה בטורא דאתגלי עלוהי יקרא דיי ונשיק ליה׃ וחוי משה לאהרן ית כל פתגמיא דיי דשלחיה וית כל אתיא די פקדיה׃ ואזל משה ואהרן וכנשו ית כל סבי בני ישראל׃ ומליל אהרן ית כל פתגמיא די מליל יי עם משה ועבד אתיא לעיני עמא׃ והימין עמא ושמעו ארי דכיר יי ית בני ישראל וארי גלי קדמוהי ית שעבודהון וכרעו וסגידו׃ ובתר כן עלו משה ואהרן ואמרו לפרעה כדנן אמר יי אלהא דישראל שלח ית עמי ויחגון קדמי במדברא׃ ואמר פרעה שמא דיי לא אתגלי לי דאקביל למימריה לשלחא ית ישראל לא גלי לי שמא דיי וית ישראל לא אשלח׃ ואמרו אלהא דיהודאי אתקרי עלנא נזיל כען מהלך תלתא יומין במדברא ונדבח קדם יי אלהנא דילמא יערעיננא במותא או בקטולא׃ ואמר להון מלכא דמצרים למא משה ואהרן תבטלון ית עמא מעבדיהון איזילו לפולחנכון׃ ואמר פרעה

הן רבים עתה עם הארץ והשבתם אתם מסבלתם׃
ויצו פרעה ביום ההוא את הנגשים בעם ואת שטריו
לאמר׃ לא תאספון לתת תבן לעם ללבן הלבנים
כתמול שלשם הם ילכו וקששו להם תבן׃ ואת
מתכנת הלבנים אשר הם עשים תמול שלשם
תשימו עליהם לא תגרעו ממנו כי נרפים הם
על כן הם צעקים לאמר נלכה נזבחה לאלהינו׃
תכבד העבדה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו
בדברי שקר׃ ויצאו נגשי העם ושטריו ויאמרו
אל העם לאמר כה אמר פרעה אינני נתן לכם
תבן׃ אתם לכו קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי
אין נגרע מעבדתכם דבר׃ ויפץ העם בכל ארץ
מצרים לקשש קש לתבן׃ והנגשים אצים
לאמר כלו מעשיכם דבר יום ביומו כאשר בהיות
התבן׃ ויכו שטרי בני ישראל אשר שמו עלהם
נגשי פרעה לאמר מדוע לא כליתם חקכם ללבן
כתמול שלשם גם תמול גם היום׃ ויבאו שטרי
בני ישראל ויצעקו אל פרעה לאמר למה
תעשה כה לעבדיך׃ תבן אין נתן לעבדיך ולבנים
אמרים לנו עשו והנה עבדיך מכים וחטאת
עמך׃ ויאמר נרפים אתם נרפים על כן אתם
אמרים נלכה נזבחה ליהוה׃ ועתה לכו עבדו
ותבן לא ינתן לכם ותכן לבנים תתנו׃ ויראו שטרי
בני ישראל אתם ברע לאמר לא תגרעו מלבניכם
דבר יום ביומו׃ ויפגעו את משה ואת אהרן

הא סגיאין כען עמא דארעא ותבטלון יתהון
מפולחנהון׃ ופקיד פרעה ביומא ההוא
ית שלטוני עמא וית סרכוהי למימר׃
לא תוספון למתן תבנא לעמא
למרמי לבנין כמאתמלי ומדקמוהי
אנון יזלון ויגבבון להון תבנא׃
וית סכום לבניא די אנון עבדין
מאתמלי ומדקמוהי תמנון עליהון
לא תמנעון מניה ארי בטלנין אנון
על כן אנון צוחין למימר ניזיל
נדבח קדם אלהנא׃ יתקף פולחנא
על גבריא ויתעסקון ביה ולא
יתעסקון בפתגמין בטלין׃ ונפקו
שלטוני עמא וסרכוהי ואמרו
לעמא למימר כדנן אמר פרעה
אנא יהיב לכון תבנא׃ אתון אזילו
סבו לכון תבנא מאתר די תשכחון
ארי לא יתמנע מפולחנכון מדעם׃
ואתבדר עמא בכל ארעא דמצרים
לגבבא גילי לתבנא׃ ושלטוניא
דחקין למימר אשלימו עבידתכון
פתגם יום ביומיה כמא דהות
עבדין כד אתיהיב לכון תבנא׃
ולקו סרכי בני ישראל דמנו
עליהון שלטוני פרעה למימר מדין
לא אשלימתון גזירתכון למרמי
לבנין כמאתמלי ומדקמוהי
אף אתמלי אף יומא דין׃ ואתו
סרכי בני ישראל וצוחו קדם פרעה למימר
למה תעביד כדין לעבדך׃
תבנא לא מתיהיב לעבדך ולבניא
אמרין לנא עבידו והא עבדך
לקן וחטן עליהון עמך׃ ואמר
בטלנין אתון בטלנין על כן אתון
אמרין ניזיל נדבח קדם ייי׃ וכען
אזילו פלחו ותבנא לא מתיהיב
לכון וסכום לבניא תתנון׃ וחזו סרכי
בני ישראל יתהון בביש למימר לא
תמנעון מלבניכון פתגם יום ביומיה׃

ניצבים לקראתם בצאתם מאת פרעה ויאמרו
אלהם ירא יהוה עליכם וישפט אשר הבאשתם
את ריחנו בעיני פרעה ובעיני עבדיו לתת חרב
בידם להרגנו׃ וישב משה אל יהוה ויאמר אדני
למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתני׃ ומאז
באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל
לא הצלת את עמך׃ ויאמר יהוה אל משה עתה
תראה אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה
ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו׃ ס וידבר
אלהים אל משה ויאמר אליו אני יהוה׃ וארא
אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי
יהוה לא נודעתי להם׃ וגם הקמתי את בריתי
אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגריהם
אשר גרו בה׃ וגם אני שמעתי את נאקת בני
ישראל אשר מצרים מעבדים אתם ואזכר את
בריתי׃ לכן אמר לבני ישראל אני יהוה
והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים והצלתי
אתכם מעבדתם וגאלתי אתכם בזרוע נטויה
ובשפטים גדלים׃ ולקחתי אתכם לי לעם והייתי
לכם לאלהים וידעתם כי אני יהוה אלהיכם
המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים׃ והבאתי
אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת
אתה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אתה לכם
מורשה אני יהוה׃ וידבר משה כן אל בני ישראל
ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה קשה׃

ומליל

[illegible]

וארא

[illegible]

פ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: בֹּא
דַבֵּר אֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם וִישַׁלַּח אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה לֵאמֹר
הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאֵיךְ
יִשְׁמָעֵנִי פַרְעֹה וַאֲנִי עֲרַל שְׂפָתָיִם: פ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וַיְצַוֵּם אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם לְהוֹצִיא אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: ס אֵלֶּה רָאשֵׁ
רָאשֵׁי בֵית אֲבֹתָם בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל חֲנוֹךְ
וּפַלּוּא חֶצְרֹן וְכַרְמִי אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת רְאוּבֵן: וּבְנֵי
שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאֹהַד וְיָכִין וְצֹחַר וְשָׁאוּל
בֶּן הַכְּנַעֲנִית אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת שִׁמְעוֹן: וְאֵלֶּה
שְׁמוֹת בְּנֵי לֵוִי לְתֹלְדֹתָם גֵּרְשׁוֹן וּקְהָת וּמְרָרִי
וּשְׁנֵי חַיֵּי לֵוִי שֶׁבַע וּשְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה: בְּנֵי
גֵרְשׁוֹן לִבְנִי וְשִׁמְעִי לְמִשְׁפְּחֹתָם: וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם
וְיִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל וּשְׁנֵי חַיֵּי קְהָת
שָׁלֹשׁ וּשְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה: וּבְנֵי מְרָרִי מַחְלִי
וּמוּשִׁי אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת הַלֵּוִי לְתֹלְדֹתָם: וַיִּקַּח עַמְרָם
אֶת יוֹכֶבֶד דֹּדָתוֹ לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת אַהֲרֹן
וְאֶת מֹשֶׁה וּשְׁנֵי חַיֵּי עַמְרָם שֶׁבַע וּשְׁלֹשִׁים
וּמְאַת שָׁנָה: וּבְנֵי יִצְהָר קֹרַח וָנֶפֶג וְזִכְרִי: וּבְנֵי
עֻזִּיאֵל מִישָׁאֵל וְאֶלְצָפָן וְסִתְרִי: וַיִּקַּח אַהֲרֹן
אֶת אֱלִישֶׁבַע בַּת עַמִּינָדָב אֲחוֹת נַחְשׁוֹן לוֹ
לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת נָדָב וְאֶת אֲבִיהוּא אֶת
אֶלְעָזָר וְאֶת אִיתָמָר: וּבְנֵי קֹרַח אַסִּיר וְאֶלְקָנָה

עול מליל עם פרעה מלכא דמצרים
וישלח ית בני ישראל מארעיה:
ומליל משה קדם יי למימר הא בני
ישראל לא קבילו מני ואיכדין
יקביל מני פרעה ואנא יקיר ממלל:
ומליל יי עם משה ועם אהרן
ופקידנון לות בני ישראל ולות פרעה
מלכא דמצרים לאפקא ית בני
ישראל מארעא דמצרים:
אלין רישי בית אבהתהון בני
ראובן בכריה דישראל חנוך ופלוא
חצרון וכרמי אלין זרעית ראובן:
ובני שמעון ימואל וימין ואהד
ויכין וצחר ושאול בר כנעניתא
אלין זרעית שמעון: ואלין
שמהת בני לוי לתולדתהון גרשון
וקהת ומררי ושני חיי לוי מאה
ותלתין ושבע שנין: ובני גרשון
לבני ושמעי לזרעיתהון: ובני
קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל
ושני חיי קהת מאה ותלתין ותלת
שנין: ובני מררי מחלי ומושי
אלין זרעית לוי לתולדתהון:
ונסיב עמרם ית יוכבד אחת
אבוהי ליה לאנתו וילידת ליה
ית אהרן וית משה ושני חיי
עמרם מאה ותלתין ושבע
שנין: ובני יצהר קרח ונפג וזכרי: ובני עזיאל מישאל ואלצפן וסתרי: ונסיב אהרן ית
אלישבע בת עמינדב אחתיה
דנחשון ליה לאנתו וילידת ליה
ית נדב וית אביהוא ית אלעזר
וית איתמר: ובני קרח אסיר
ואלקנה ואביאסף אלין זרעית
קרח: ואלעזר בר אהרן נסיב
ליה מבנת פוטיאל ליה לאנתו
וילידת ליה ית פינחס אלין

ערלת שפתים אוטם וכיפוי
איסור שיסרו בפני והלכו
שלוש שנים יהיה לכם
ערלים אטום ומסותם
ומובדל מהאכלו: ואיך
ישמעני פרעה זה אחד
מעשרה קל וחומר שבתורה:
וידבר יי אל משה ואל
אהרן לפי שאמר משה
אני ערל שפתים צירף
הקב"ה את אהרן עמו להיות
לו למליץ: ויצום ציוום
עליהם להנהיגם בנחת
ולסבול אותם: ואל פרעה
מלך מצרים צום עליו לחלוק
לו כבוד בדבריהם זהו
מדרשו ופשוטו צום על
דבר ישראל ועל שליחותו אל
פרעה: אלה ראשי בית אבתם
מתוך שהוצרך ליחס שבטו
של לוי עד משה ואהרן
בשביל משה ואהרן התחיל
ליחסם דרך תולדותם
מראובן ובפסיקתא הגדולה
ראיתי לפי שקינטרם יעקב
אביהם לשלשה שבטים
הללו בשעת מותו חזר
הכת' ליחסם כאן לבדם
לומר שחשובין הם: ושני
חיי לוי וגו' למה נמנו
שנותיו של לוי להודיע
כמה ימי השיעבוד
שכל זמן שאחד מן
השבטים קיים לא היה
שיעבוד שנ' וימת יוסף
וכל אחיו וכל הדור

ואחר כך ויקם מלך חדש ואו'
הבה נתחכמה לו וגו' ושני חיי
חיי לוי וגו' ושני חיי קהת
ושני חיי עמרם וגו' ומחשבון זה אנו למידין על
מושב בני ישראל אשר ישבו
שנה שמעת שלא מאר
מצרים לבד היו אלא וארבע מאות
שנה עשו מן שנולד יצחק
ומררי ויעקב היה זה שמונה
כל שנותיו ושנות עמרם ושמונים

כה אמר אדני יהוה בקבצי את
בית ישראל מן העמים אשר
נפוצו בם ונקדשתי בם לעיני
הגוים וישבו על אדמתם אשר
נתתי לעבדי ליעקב: וישבו
עליה לבטח ובנו בתים ונטעו
כרמים וישבו לבטח בעשותי
שפטים בכל השאטים אתם
מסביבותם וידעו כי אני יהוה
אלהיהם: בשנה העשירית
בעשירי בשנים עשר לחדש
היה דבר יהוה אלי לאמר: בן
אדם שים פניך על פרעה מלך

בזולתו ... בקשקשותיך כלומר
אותן מכל גבוריך ... שר
ויפלו כלם: ונטשתיך המדברה
... של דגים כיון ששטו על פני

... לפי שלא התנין הגדול
לפי שלא גדולתם של מצרים
... ושוכב שנה ...
... לפיכך ...
... להנין ...
... עשיתנו
... ובגבורתי ובחכמתי הגדלתי
... סיין עצמות

ואת אביאסף אלה משפחת הקרחי: ואלעזר בן
אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד
לו את פינחס אלה ראשי אבות הלוים למשפחתם:
הוא אהרן ומשה אשר אמר יהוה להם הוציאו
את בני ישראל מארץ מצרים על צבאתם: הם
המדברים אל פרעה מלך מצרים להוציא את
בני ישראל ממצרים הוא משה ואהרן: ויהי
ביום דבר יהוה אל משה בארץ מצרים: ס
וידבר יהוה אל משה לאמר אני יהוה
דבר אל פרעה מלך מצרים את כל אשר אני
דבר אליך: ויאמר משה לפני יהוה הן אני ערל
שפתים ואיך ישמע אלי פרעה: פ
ויאמר יהוה אל משה ראה נתתיך אלהים
לפרעה ואהרן אחיך יהיה נביאך: אתה תדבר
את כל אשר אצוך ואהרן אחיך ידבר אל פרעה
ושלח את בני ישראל מארצו: ואני אקשה את
לב פרעה והרביתי את אתתי ואת מופתי בארץ
מצרים: ולא ישמע אלכם פרעה ונתתי את ידי
במצרים והוצאתי את צבאתי את עמי בני
ישראל מארץ מצרים בשפטים גדלים: וידעו
מצרים כי אני יהוה בנטתי את ידי על מצרים
והוצאתי את בני ישראל מתוכם: ויעש משה
ואהרן כאשר צוה יהוה אתם כן עשו: ומשה בן
שמנים שנה ואהרן בן שלש ושמנים שנה
בדברם אל פרעה: פ
ויאמר יהוה

רישי אבהת לוואי לזרעיתהון:
הוא אהרן ומשה די אמר
יי להון אפיקו ית בני ישראל
מארעא דמצרים על חיליהון:
אנון דממללין עם פרעה מלכא דמצרים
לאפקא ית בני ישראל ממצרים
הוא משה ואהרן: והוה ביומא
דמליל יי עם משה בארעא
דמצרים: ומליל יי עם משה
למימר אנא יי מליל עם פרעה מלכא
דמצרים ית כל די אנא ממליל
עמך: ואמר משה קדם יי הא
אנא יקיר ממלל ואכדין יקביל
מני פרעה:
ואמר יי למשה חזי דמניתך רב
לפרעה ואהרן אחוך יהי מתורגמנך:
את תמליל ית כל די אפקדנך ואהרן
אחוך ימליל עם פרעה וישלח ית
בני ישראל מארעיה: ואנא
אקשי ית לבא דפרעה ואסגי
ית אתותי וית מופתי בארעא
דמצרים: ולא יקביל מנכון פרעה
ואתן ית מחת גברתי במצרים
ואפיק ית חילי ית עמי בני ישראל
מארעא דמצרים בדינין רברבין:
וידעון מצראי ארי אנא יי
כד ארים ית מחת גבורתי על
מצרים ואפיק ית בני ישראל
מביניהון: ועבד משה ואהרן כמה
די פקיד יי יתהון כן עבדו: ומשה
בר תמנן שנין ואהרן בר תמנן
ותלת שנין במללותהון עם
פרעה:
ואמר יי למשה ולאהרן
למימר:

מצרים והנבא עליו ועל מצרים
כלה: דבר ואמרת כה אמר אדני
יהוה הנני עליך פרעה מלך מצרים
התנים הגדול הרבץ בתוך יאריו
אשר אמר לי יארי ואני
עשיתני: ונתתי חחים בלחייך
והדבקתי דגת יאריך בקשקשתיך
והעליתיך מתוך יאריך
ואת כל דגת יאריך בקשקשתיך תדבק:
ונטשתיך המדברה אותך ואת

כל דגת יאריך על פני השדה
תפול לא תאסף ולא תקבץ
לחית הארץ ולעוף השמים
נתתיך לאכלה: וידעו כל
ישבי מצרים כי אני יהוה
יען היותם משענת קנה
לבית ישראל: בתפשם בך בכף
תרוץ ובקעת להם כל כתף
ובהשענם עליך תשבר
והעמדת להם כל מתנים:

אל משה ואל אהרן לאמר׃ כי ידבר אלכם פרעה
לאמר תנו לכם מופת ואמרת אל אהרן קח את
מטך והשלך לפני פרעה יהי לתנין׃ ויבא משה
ואהרן אל פרעה ויעשו כן כאשר צוה יהוה
וישלך אהרן את מטהו [illegible] לפני פרעה
ולפני עבדיו ויהי לתנין׃ ויקרא גם פרעה
לחכמים ולמכשפים ויעשו גם הם חרטמי מצרים
בלהטיהם כן׃ וישליכו איש מטהו ויהיו לתנינם
ויבלע מטה אהרן את מטתם׃ ויחזק לב פרעה
ולא שמע אלהם כאשר דבר יהוה׃ פ
ויאמר יהוה אל משה כבד לב פרעה מאן לשלח
העם׃ לך אל פרעה בבקר הנה יצא המימה
ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר
נהפך לנחש תקח בידך׃ ואמרת אליו יהוה אלהי
העברים שלחני אליך לאמר שלח את עמי
ויעבדני במדבר והנה לא שמעת עד כה׃ כה
אמר יהוה בזאת תדע כי אני יהוה הנה אנכי
מכה במטה אשר בידי על המים אשר ביאר
ונהפכו לדם׃ והדגה אשר ביאר תמות ובאש
היאר ונלאו מצרים לשתות מים מן היאר׃
ס ויאמר יהוה אל משה אמר אל אהרן
קח מטך ונטה ידך על מימי מצרים על נהרתם
ועל יאריהם ועל אגמיהם ועל כל מקוה מימיהם
מימיהם ויהיו דם והיה דם בכל ארץ מצרים
ובעצים ובאבנים׃ ויעשו כן משה ואהרן

ימלל עמכון פרעה למימר הבו לכון
אתא ותימר לאהרן סב ית חטרך
ורמי קדם פרעה יהי לתנינא׃ ועאל
משה ואהרן לות פרעה ועבדו כן
כמא די פקיד יי ורמא אהרן ית
חטריה קדם פרעה וקדם עבדוהי
והוה לתנינא׃ וקרא אף פרעה
לחכימיא ולחרשיא ועבדו אף
אנון חרשי מצרים בלהטיהון
כן׃ ורמו גבר חטריה והוו לתנינא
ובלע חטרא דאהרן ית חטריהון׃
ואתקף לבא דפרעה ולא קביל
מנהון כמא די מליל יי׃
ואמר יי למשה איתיקר לבא
דפרעה סריב לשלחא עמא׃
איזיל לות פרעה בצפרא הא
נפיק למיא ותתעתד לקדמותיה
על כיף נהרא וחטרא ד[illegible]
אתהפיך לחוי תסב בידך׃ ותימר
ליה יי אלהא דיהודאי שלחני
לותך למימר שלח ית עמי
ויפלחון קדמי במדברא והא
לא קבילתא עד כען׃ כדנן
אמר יי בדא תדע ארי אנא
יי הא אנא מחי בחטרא די
בידי על מיא די בנהרא ויתהפכון
לדמא׃ ונוני די בנהרא ימותון
ויסרי נהרא וילאון מצראי
למשתי מיא מן נהרא׃
ואמר יי למשה סב חטרך
אמר לאהרן סב חטרך וארים
ידך על מיא דמצראי על
נהריהון על אריתיהון ועל
אגמיהון ועל כל בית כנשת
מימיהון ויהון דמא ויהי דמא
בכל ארעא דמצרים ובמני אעא
ובמני אבנא׃ ועבדו כן משה

ויופת׳ אות להודיע שיש
צורך בוי ששולח אתכם׃
לתנין׳ נחש׃ בלהטיהם׳
בלחשיהון ואין לו דמיון מיקר׳
ויש לדמות לו להט החרב
המתהפכת׳ דומה שהיא
מתהפכת על ידי לחש׃ ויבלע
מטה אהרן׳ מאחר שחזר
ונעשה מטה בלע את כולם׃
כבד׳ תרגומו יקיר ולא איתיקר
מפני שהוא שם דבר כמו כי
כבד ממך הדבר׃ הנה יצא
המימה׳ לנקביו׳ שהיה עושה
את עצמו אלוה׳ ואומר
שאין צריך לנקבין ומשכים
ויוצא לנילוס ועושה שם
צרכיו׃ עד כה׳ עד הנה׃
ומדרשו עד שתשמע ממני
מכת בכורות שאפתח בה
בכה אמר יי כחצות הלילה וגו׳׃
ונהפכו לדם׳ לפי שאין גשמים
יורדים למצרים ונילוס עולה
ומשקה את הארץ ומצרים
עובדים לנילוס לפיכך הלקה
את יראתם ואחר כך הלקה
אותם׃ ונלאו מצרים׳ לבקש
רפואה למי היאור שיהיו
ראויין לשתות׃ אמר אל
אהרן׳ לפי שהגין היאור
על משה כששולך לתוכו
לפיכך לא לקה על ידו לא
בדם ולא בצפרדעים ולקה
על ידי אהרן׃ נהרתם׳ הם
הנהרות הנמשכין כמין
נהרות נילוס׃ יאוריהם׳ הם
נגרים ובריכות העשויה
בידי אדם משפת הנהרות
לשדות׃ ונילוס מימיו חוזר
ומתברכין ועולה היאורים
ומשקה השדות׃ אגמיהם׳
קבוצת מים שאינן נובעין
ואין מושכין אלא עומדין
במקום אחד וקורין להן
אשטנקש׃ ועל כל מקוה׳
כוי שיח מערה ובור׃

לכן כה אמר אדני
יהוה הנני מביא עליך חרב
והכרתי ממך אדם ובהמה׃
והיתה ארץ מצרים לשממה
וחרבה וידעו כי אני יהוה יען
אמר יאר לי ואני עשיתי׃
לכן הנני אליך ואל יאריך
ונתתי את ארץ מצרים לח
לחרבות חרב שממה ממגדל
סונה ועד גבול כוש׃ לא ת
תעבר בה רגל אדם ורגל בהמה
לא תעבר בה ולא תשב ארבעים שנה׃
ונתתי את ארץ מצרים שממה בתוך
ארצות נשמות ועריה בתוך ערים
מחרבות תהיין שממה ארבעים
שנה והפצתי את מצרים בגוים
וזריתים בארצות׃
כי כה אמר אדני יהוה מקץ
ארבעים שנה אקבץ את מצרים
מן העמים אשר נפצו שמה׃ ושב
ושבתי את שבות מצרים והש

והרי אתה כאדם שמשען חבירו עליו
והוא חלש ואינו לו התחזק על ותשבר כי
לא תסמוך עלי עוד וכן תרגומו יונתן ולא
תהיו לבית סומכן׳ והעמדת ויש מפרשין
העמדת לו הוא נעוה ואינו עומד
ובדיהם והסיר חכמיו על ומעמד עליהם מי
כמוכם׳ ארבעים ושלושה שני ימנון עד
נחום פרעה כנגד שלשה אמורים שנמנו
החלום שבע פרות ושבע שבולים ועוד
ונתנו ליוסף הרי אמורים ואסף יומר לך

שבע הפרות הרעות והשבע
הרעות ושבע השבולים
הדקות הרי ארבעים וג׳
ושתים ואין הוא להם ואין
שלהם שנוי כי זה שעבר
הרעב ומשיך יעקב לארץ
למצרים כבר הרעב שהוא
משנה השלישית ימין שנ׳
וכו׳ ויהי ועדיה וג׳ והיו ימי
ארבע להם עכשיו ילותו

כאשר צוה יהוה וירם במטה ויך את המים אשר
ביאר לעיני פרעה ולעיני עבדיו ויהפכו כל המים
אשר ביאר לדם ׃ והדגה אשר ביאר מתה
ויבאש היאר ולא יכלו מצרים לשתות מים מן
היאר ויהי הדם בכל ארץ מצרים ׃ ויעשו כן
חרטמי מצרים בלטיהם ויחזק לב פרעה ולא
שמע אלהם כאשר דבר יהוה ׃ ויפן פרעה ויבא
אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת ׃ ויחפרו כל
מצרים סביבת היאר מים לשתות כי לא יכלו
לשתת ממימי היאר ׃ וימלא שבעת ימים
אחרי הכות יהוה את היאר ׃ פ ויאמר יהוה
אל משה בא אל פרעה ואמרת אליו כה אמר
יהוה שלח את עמי ויעבדני ׃ ואם מאן אתה
לשלח הנה אנכי נגף את כל גבולך בצפרדעים ׃
ושרץ היאר צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר
משכבך ועל מטתך ובבית עבדיך ובעמך
ובתנוריך ובמשארותיך ׃ ובכה ובעמך ובכל
עבדיך יעלו הצפרדעים ׃ פ ויאמר יהוה
אל משה אמר אל אהרן נטה את ידך במטך
על הנהרת על היארים ועל האגמים והעל את
הצפרדעים על ארץ מצרים ׃ ויט אהרן את ידו
על מימי מצרים ותעל הצפרדע ותכס את ארץ
מצרים ׃ ויעשו כן החרטמים בלטיהם ויעלו
את הצפרדעים על ארץ מצרים ׃ ויקרא פרעה
למשה ולאהרן ויאמר העתירו אל יהוה

כמא די פקיד ייי וארים בחטרא
ומחא ית מיא די בנהרא לעיני
פרעה ולעיני עבדוהי ואתהפיכו
כל מיא די בנהרא לדמא ׃ ונוני
די בנהרא מיתו וסרי נהרא ולא
יכילו מצראי למשתי מיא מן
נהרא והוה דמא בכל ארעא
דמצרים ׃ ועבדו כן חרשי מצרים
בלחשיהון ואתקף לבא דפרעה ולא
קביל מנהון כמא די מליל ייי ׃
ואתפני פרעה ועל לביתיה ולא שוי
לביה אף לדא ׃ וחפרו כל מצראי
סחרנות נהרא מיא למשתי ארי
לא יכילו למשתי ממיא דבנהרא ׃
ושלימו שבעה יומין בתר דמחא
ייי ית נהרא ׃
ואמר ייי למשה עול לות פרעה ותימר
ליה כדנן אמר ייי שלח ית עמי
ויפלחון קדמי ׃ ואם מסרב את
לשלחא הא אנא מחי ית כל
תחומך בעורדעניא ׃ וירבי נהרא
עורדעניא ויסקון ויעלון בביתך
ובאדרון בית משכבך ועל ערסתך
ובבית עבדך ובעמך ובתנוריך
ובאצותך ׃ ובך ובעמך ובכל עבדך
יסקון עורדעניא ׃
ואמר ייי למשה אמר לאהרן
ארים ית ידך בחטרך על נהרוא
על אריא ועל אגמיא ואסיק ית
עורדעניא על ארעא דמצרים ׃
וארים אהרן ית ידיה על מיא
דמצראי וסליקו עורדעניא וחפו
ית ארעא דמצרים ׃ ועבדו כן
חרשיא בלחשיהון ואסיקו ית
עורדעניא על ארעא דמצרים ׃
וקרא פרעה למשה ולאהרן ואמר
צלו קדם ייי ויעדי עורדעניא מני

והשיבתי אתם ארץ פתרוס על ארץ מכורתם
והיו שם ממלכה שפלה ׃
מן הממלכות תהיה שפלה
ולא תתנשא עוד על הגוים
והמעטתים לבלתי רדות בגוים ׃
ולא יהיה עוד לבית ישראל
למבטח מזכיר עון בפנותם
אחריהם וידעו
כי אני אדני
יהוה ׃
ביום ההוא אצמיח קרן
לבית ישראל
ולך אתן פתחון
פה בתוכם וידעו
כי אני יהוה ׃

התפאר עלי · כמו היתפאר
הגרזן על החוצב · וישם
מתפאר לאמר אני גדול
ממך · ונתגלה בלעז · התפאר
עלי השתבח להתחכם ולשאל
דבר גדול ולומר שלא אוכל
לעשותו : למתי אעתיר לך ·
וגו' · אשר אעתיר לך
היום על הכרתת צפרדעים
לאיזה תרצה שיכרתו ותראה
אם אשלים דברי לזמן
שתקבע לי · אילו נאמר מתי
אעתיר היה משמע מתי
אתפלל · עכשיו שנאמר למתי
אני היום אתפלל עליך
שיכרתו הצפרדעים לזמן
שתקבע לי · אמור לי לאיזה
יום תרצה שיכרתו · אעתיר ·
העתירו · והעתרתי · ולשון
אעתיר · עתרו · ועתרתי ·
מפני שהוא לשון עתר · הרבה
על הרוב · וכאשר אומרים
הרבה · והרביתי לשון
מכביד · כן אומר העתירו
אעתיר · אעתיר דברים
ואב לטלס · העתרתם עלי
דבריכם · הרביתם : ויאמר
למחר · התפללו היום שיכרתו
למחר : ויצא · ויצעק · מיד
להסירם למחר : חמרים
חמרים צבורים צבורים ·
כתרגומו דגורין גורין :
והכבד את לבו לשון פעול
הוא · הלך הלוך · והכבד
את לבו · וכן והכות את
מואב · ושאול לו באורים ·
הכה ופצוע : כאשר דבר
ה' · והיכן דבר · ולא ישמע
אליכם פרעה : ת' המכות
שלשה על ידי אהרן · שלשה
על ידי משה · ושלשה על ידי
הקב"ה · ואחת על ידי כלם ·
דם צפרדע כנים · שעל ידי
אהרן · על ידי אהרן · ברד
ארבה חשך · שהיו באויר
על ידי משה · שכן משה
בשמים ובארץ · ערוב דבר ומכת

אמר אל אהרן · לא היה העפר
כדאי ללקות על ידי משה לפי
שהגין עליו כשהרג את
המצרי ויטמנהו בחול ·
ולקה על ידי אהרן : ותהי
הכנם · הרחשה · פירוש
בלעז · להוציא את הכנם
להוציאם ממקום אחר
ולא יכלו · שאין השד
שולט על בריה פחותה

ויסר הצפרדעים ממני ומעמי ואשלחה את
העם ויזבחו ליהוה : ויאמר משה לפרעה
התפאר עלי למתי אעתיר לך ולעבדיך ולע
ולעמך להכרית הצפרדעים ממך ומבתיך רק
ביאר תשארנה : ויאמר למחר ויאמר כדברך
למען תדע כי אין כיהוה אלהינו : וסרו הצפרדעים
ממך ומבתיך ומעבדיך ומעמך רק ביאר
תשארנה : ויצא משה ואהרן מעם פרעה
ויצעק משה אל יהוה על דבר הצפרדעים
אשר שם לפרעה : ויעש יהוה כדבר משה וית
וימתו הצפרדעים מן הבתים מן החצרת ומן
השדת : ויצברו אתם חמרם חמרם ותבאש
הארץ : וירא פרעה כי היתה הרוחה והכבד
את לבו ולא שמע אלהם כאשר דבר
יהוה : פ ויאמר יהוה אל משה אמר
אל אהרן נטה את מטך והך את עפר הארץ
והיה לכנם בכל ארץ מצרים : ויעשו כן ויט
אהרן את ידו במטהו ויך את עפר הארץ ותהי
הכנם באדם ובבהמה כל עפר הארץ היה כנים
בכל ארץ מצרים : ויעשו כן החרטמים בלטיהם
להוציא את הכנים ולא יכלו ותהי הכנם באדם
ובבהמה : ויאמרו החרטמם אל פרעה אצבע
אלהים הוא ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם
כאשר דבר יהוה : פ ויאמר יהוה אל
משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה הנה

בחסר יוד · אצבע · השחין :

ומעמי ואשלח ית עמא ויפלחון
קדם יי' : ואמר משה לפרעה
שאל לך גבורה והב לך
זמן עד אימתי אצלי עלך
ולעבדך ולעמך לשיצאה
ערדעניא מנך ומבתך
לחוד בנהרא ישתארן :
ואמר למחר ואמר כפתגמך
בדיל דתדע ארי לית כיי'
אלהנא : ויעדון ערדעניא
מנך ומבתך ומעבדך
ומעמך לחוד בנהרא
ישתארון : ונפק משה
ואהרן מלות פרעה וצלי משה
קדם יי' על עיסק ערדעניא
די שוי לפרעה : ועבד יי'
כפתגמא דמשה ומיתו
ערדעניא מן בתיא מן דרתא
ומן חקלתא : וכנשו יתהון
דגורין דגורין וסריאת
ארעא : וחזא פרעה ארי הות
רוחתא ויקר ית לביה ולא
קביל מנהון כמא דמליל
יי' : ואמר יי'
למשה אמר לאהרן ארים
ית חטרך ומחי ית עפרא
דארעא ויהי לקלמתא בכל
ארעא דמצרים : ועבדו כן
וארים אהרן ית ידיה בחטריה
ומחא ית עפרא דארעא
והות קלמתא באנשא
ובבעירא כל עפרא דארעא
הוה קלמתא בכל ארעא
דמצרים : ועבדו כן חרשיא
בלחשיהון לאפקא

לאפקא ית קלמתא ולא
יכילו והות קלמתא
באנשא ובבעירא : ואמרו
חרשיא לפרעה מחא מן
קדם יי' היא ואתקף לבא
דפרעה ולא קביל מנהון כמא
דמליל יי' :
ואמר יי' למשה
אקדים בצפרא ואתעתד

ישתארון

ויצא המימה ואמרת אליו כה אמר יהוה שלח
עמי ויעבדני: כי אם אינך משלח את עמי הנני
משליח בך ובעבדיך ובעמך ובבתיך את הערב
ומלאו בתי מצרים את הערב וגם האדמה אשר
הם עליה: והפליתי ביום ההוא את ארץ גשן אשר
עמי עמד עליה לבלתי היות שם ערב למען תדע
כי אני יהוה בקרב הארץ: ושמתי פדת בין עמי
ובין עמך למחר יהיה האת הזה: ויעש יהוה כן
ויבא ערב כבד ביתה פרעה ובית עבדיו ובכל
ארץ מצרים תשחת הארץ מפני הערב: ויקרא
פרעה אל משה ולאהרן ויאמר לכו זבחו
לאלהיכם בארץ: ויאמר משה לא נכון לעשות
כן כי תועבת מצרים נזבח ליהוה אלהינו הן
נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלנו:
דרך שלשת ימים נלך במדבר וזבחנו ליהוה
אלהינו כאשר יאמר אלינו: ויאמר פרעה
אנכי אשלח אתכם וזבחתם ליהוה אלהיכם
במדבר רק הרחק לא תרחיקו ללכת העתירו בעדי:
ויאמר משה הנה אנכי יוצא מעמך והעתרתי
אל יהוה וסר הערב מפרעה מעבדיו ומעמו
מחר רק אל יסף פרעה התל לבלתי שלח את העם
לזבח ליהוה: ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל יהוה:
ויעש יהוה כדבר משה ויסר הערב מפרעה מעבדיו
ומעמו לא נשאר אחד: ויכבד פרעה את לבו גם
בפעם הזאת ולא שלח את העם: פ ויאמר

קדם פרעה הא נפיק למיא ותימר
ליה כדנן אמר יי׳ שלח
עמי ויפלחון קדמי: ארי
אם ליתך משלח ית עמא
הא אנא משלח בך ובעבדך
ובעמך ובבתך ית ערובא
ויתמלון בתי מצרים ית
ערובא ואף ארעא דאנון
עלה: ואפריש ביומא ההוא
ית ארעא דגשן דעמי
שרי עלה בדיל דלא למהוי
תמן ערובא בדיל דתדע
ארי אנא יי׳ שליט בגו
ארעא: ואשוי פורקן לעמי
ועל עמך איתי מחא למחר
יהי אתא הדין: ועבד יי׳ כן
ואתא ערובא תקיף לבית
פרעה ולבית עבדוהי ובכל
ארעא דמצרים אתחבלת
ארעא מן קדם ערובא:
וקרא פרעה למשה ולאהרן ואמ׳
איזילו דבחו קדם אלהכון
בארעא: ואמר משה לא
תקין למעבד כן ארי בעירא
דמצראי דחלין ליה מנה
אנחנא נסבין לדבחא קדם
יי׳ אלהנא הא נדבח ית בעירא
דמצראי דחלין ליה ואנון
יהון חזן הלא ימרון למרגמנא:
מהלך תלתא יומין ניזיל
במדברא ונדבח קדם יי׳
אלהנא כמא דיימר לנא:
ואמר פרעה אנא אשלח יתכון
ותדבחון קדם יי׳ אלהכון
במדברא לחוד ארחקא לא
תרחקון למיזל צלו אף עלי:
ואמר משה הא אנא נפיק
מעמך ואצלי קדם יי׳

ויעדי ערובא מפרעה מעבדוהי ומעמיה
מחר לחוד לא יוסיף פרעה לשקרא
בדיל דלא לשלחא ית עמא
לדבחא קדם יי׳: ונפק משה
מלות פרעה וצלי קדם יי׳: ועבד יי׳
כפתגמא דמשה ואעדי ערובא
מפרעה מעבדוהי ומעמיה
לא אשתאר חד: ויקר פרעה ית
ליביה אף בזמנא הדא ולא
שלח ית עמא:

ומשעיה: ויעבדני: הנם
הוא: מכה זו איכה ע״י
פשעים: ויהיה קבה היא:
כאשר דבר ה׳: ולא שמע
אליכם פרעה: משליח בך.
מגרה בך וכן ושן בהמות
אשלח בם לשון שיסוי:
את הערב. כל
מיני חיות רעות ונחשים
ועקרבים בערבוביא
והיו משחיתים בהם:
ויש טעם בהגדה בלמה
ויכה ליה זו ולמה זו:
כנכסיסי מלחמות מלכים
בא עליהם כסדר מלכות
כשצרה על עיר בתחלה
מקלקל את מעינותיה:
ואחר כך תוקע עליהם
ומריעם בשופרות ומשמע
ליראם ולבהלם וקהינם
וקדקדים והורים כן
כדאיתה במדרש תנחומא:
והפליתי. והפרשתי וכן
והפלה ה׳ וכן לא נפלאת
היא ממך לא מובדלת
ומופרשת היא ממך:
למען תדע כי אני ה׳ בקרב
הארץ. אעפ״י ששכינתי
בשמים גזרתי מתקיימת
בתחתונים: ושחתה הארץ
שחתת הארץ: ותשחת
הארץ: ושמתי פדות
שיבדיל בין עמי ובין עמך:
זבחו בארץ. במקומכם
ולא תלכו למדבר: תועבת
מצרים. יראת מצרים כמו
ולמלכם תועבת בני עמון
ועוד יש לומר ואחר
תועבה ועוד יש לומר לשון
אחר תועבת מצרים דבר
שנאוי הוא שטועה אם
מצרים זבחה שאנו
זובחים שהרי יראתם
אנו זובחים: ולא יסקלונו.
בתמיה: התל. להתל:

ויסר הערב. ולא המיתן
כמו שעשו הצפרדעים
שאם מתו היה להם
הנאה בעורות: ויעתר
אל ה׳. נתאמץ בתפלה
וכן אם בא לומר ויעתר
היה יכול לומר ומשמע
ויעתר ריבה תפלה ומשמע
זה אל ויעתר ויעתר ומשמע
ויעתר להתפלל: גם
בפעם הזאת. אעפ״י
שאמר אנכי אשלח
אתכם לא קיים הבטחתו:

יהוה אל משה בא אל פרעה ודברת אליו כה אמר
יהוה אלהי העברים שלח את עמי ויעבדני: כי
אם מאן אתה לשלח ועודך מחזיק בם: הנה יד
יהוה הויה במקנך אשר בשדה בסוסים בחמרים
בגמלים בבקר ובצאן דבר כבד מאד: והפלה
א
יהוה בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים ולא
ימות מכל לבני ישראל דבר: וישם יהוה מועד
לאמר מחר יעשה יהוה הדבר הזה בארץ: ויעש
יהוה את הדבר הזה ממחרת וימת כל מקנה
מצרים וממקנה בני ישראל לא מת אחד:
וישלח פרעה והנה לא מת ממקנה ישראל עד
אחד ויכבד לב פרעה ולא שלח את העם: ס
ויאמר יהוה אל משה ואל אהרן קחו לכם מלא
חפניכם פיח כבשן וזרקו משה השמימה לעיני
פרעה: והיה לאבק על כל ארץ מצרים והיה על
האדם ועל הבהמה לשחין פרח אבעבעת בכל
ארץ מצרים: ויקחו את פיח הכבשן ויעמדו
לפני פרעה ויזרק אתו משה השמימה ויהי
שחין אבעבעת פרח באדם ובבהמה: ולא יכלו
החרטמים לעמד לפני משה מפני השחין כי
היה השחין בחרטמם ובכל מצרים: ויחזק יהוה
את לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר יהוה
אל משה: ס ויאמר יהוה אל משה
השכם בבקר והתיצב לפני פרעה ואמרת אליו
כה אמר יהוה אלהי העברים שלח את עמי ויעבדני:

ואמר יי למשה על לות פרעה
ותמליל עמיה כדנן אמר יי
אלהא דיהודאי שלח ית
עמי ויפלחון קדמי: ארי אם
מסרב את לשלחא ועד
כען את מתקיף בהון: הא
מחא מן קדם יי הויא
בבעירך די בחקלא בסוסות
בחמרי בגמלי בתורי ובענא
מותא סגי לחדא: ויפריש
יי בין בעירא דישראל ובין
בעירא דמצראי ולא
ימות מכולא לבני ישראל
פתגם: [illegible]

[illegible]

כי בפעם הזאת אני שלח את כל מגפתי אל לבך
ובעבדיך ובעמך בעבור תדע כי אין כמני בכל הארץ׃
כי עתה שלחתי את ידי ואך אותך ואת עמך בדבר
ותכחד מן הארץ׃ ואולם בעבור זאת העמדתיך
בעבור הראתך את כחי ולמען ספר שמי בכל
הארץ׃ עודך מסתולל בעמי לבלתי שלחם׃ הנני
ממטיר כעת מחר ברד כבד מאד אשר לא היה כמהו
במצרים למן היום הוסדה ועד עתה׃ ועתה
שלח העז את מקנך ואת כל אשר לך בשדה כל
האדם והבהמה אשר ימצא בשדה ולא יאסף
הביתה וירד עלהם הברד ומתו׃ הירא את דבר יהוה
מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים׃
ואשר לא שם לבו אל דבר יהוה ויעזב את עבדיו
ואת מקנהו בשדה׃ פ ויאמר יהוה אל
משה נטה את ידך על השמים ויהי ברד בכל ארץ
מצרים על האדם ועל הבהמה ועל כל עשב
השדה בארץ מצרים׃ ויט משה את מטהו על
השמים ויהוה נתן קלת וברד ותהלך אש ארצה
וימטר יהוה ברד על ארץ מצרים׃ ויהי ברד ואש
מתלקחת בתוך הברד כבד מאד אשר לא היה כמהו
בכל ארץ מצרים מאז היתה לגוי׃ ויך הברד בכל
ארץ מצרים את כל אשר בשדה מאדם ועד
בהמה ואת כל עשב השדה הכה הברד ואת כל
עץ השדה שבר׃ רק בארץ גשן אשר שם בני
ישראל לא היה ברד׃ וישלח פרעה ויקרא

ארי בזמנא הדא אנא שלח
ית כל מחתי ללבך ובעבדך
ובעמך בדיל דתדע ארי
לית דכותי בכל ארעא׃ ארי
כען קריב קדמי דשלחית
פון ית מחת גבורתי ומחית
יתך וית עמך במותא ואת
ואשתיציתא מן ארעא׃
וברם בדיל דא קימתך בדיל
לאחזיותך ית חילי ובדיל
דיהון משתען גבורת שמי
בכל ארעא׃ ועד כען את כבישת
ליה לעמי בדיל דלא לשלחותהון׃
הא אנא מחית בעדנא
הדין מחר ברדא תקיף לחדא
די לא אהוה דכותיה במצרים
למן יומא דאשתכללת
ועד כען׃ וכען שלח כנוש
ית בעירך וית כל דילך בחקלא
כל אנשא ובעירא ד
ישתכח בחקלא ול
יתכניש לביתא ויחות
עליהון ומותון׃ דדחיל
מפתגמא דיי מעבדי פרעה
כנש ית עבדוהי וית בעיריה
לבתיא׃ ודי לא שוי לביה
לפתגמא דיי שבק ית
עבדוהי וית בעיריה בחקלא׃
ואמר יי למשה ארים
ית ידך על צית שמיא ויהי
ברדא בכל ארעא דמצרים
על אנשא ועל בעירא ועל
כל עסבא דחקלא בארעא
דמצרים׃ וארים משה ית
חטריה על צית שמיא
ויי יהב קלין וברד ומהלכא

אשתא על ארעא וא
ואמטר יי ברדא על
ארעא דמצרים׃ והוה
ברדא ואשתא משתלהבא
בגו ברדא תקיף לחדא
די לא הוה דכותיה בכל
ארעא דמצרים
מעדן דהות לעם׃

ומחא ברדא בכל ארעא
דמצרים ית כל די בחקלא
מאנשא ועד בעירא
וית כל עסבא דחקלא
מחא ברדא וית כל
אילני חקלא תבר׃ לחוד בארעא
דגשן דתמן
בני ישראל
לא הוה ברדא׃
ושלח פרעה וקרא
למשה ולאהרן ואמר

למשה ולאהרן ויאמר אלהם חטאתי הפעם יהוה
הצדיק ואני ועמי הרשעים: העתירו אל יהוה ורב
מהית קלת אלהים וברד ואשלחה אתכם ולא
תספון לעמד: ויאמר אליו משה כצאתי את
העיר אפרש את כפי אל יהוה הקלות יחדלון והברד
לא יהיה עוד למען תדע כי ליהוה הארץ: ואתה
ועבדיך ידעתי כי טרם תיראון מפני יהוה
אלהים: והפשתה והשערה נכתה כי השערה
אביב והפשתה גבעל: והחטה והכסמת לא נכו
כי אפילת הנה: ויצא משה מעם פרעה את
העיר ויפרש כפיו אל יהוה ויחדלו הקלות
והברד ומטר לא נתך ארצה: וירא פרעה כי
חדל המטר והברד והקלת ויסף לחטא ויכבד
לבו הוא ועבדיו: ויחזק לב פרעה ולא שלח
את בני ישראל כאשר דבר יהוה ביד משה:
פ ויאמר יהוה אל משה בא אל
פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו
למען שתי אתתי אלה בקרבו: ולמען תספר
באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים
ואת אתתי אשר שמתי בם וידעתם כי אני יהוה:
ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה
אמר יהוה אלהי העברים עד מתי מאנת לענת
מפני שלח עמי ויעבדני: כי אם מאן אתה
לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבלך:
וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראת את הא

ויאמר

הדבר

חסלת וארא

הארץ ואכל את יתר הפלטה הנשארת לכם מן
הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם מן השדה׃
ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר
לא ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על
האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה׃
ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו
למוקש שלח את האנשים ויעבדו את יהוה
אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים׃ ויושב את
משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אלהם לכו
עבדו את יהוה אלהיכם מי ומי ההלכים׃ ויאמר
משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותנו
בצאננו ובבקרנו נלך כי חג יהוה לנו׃ ויאמר
אלהם יהי כן יהוה עמכם כאשר אשלח אתכם
ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם׃ לא כן לכו נא
הגברים ועבדו את יהוה כי אתה אתם מבקשים
ויגרש אתם מאת פני פרעה׃ ס ויאמר יהוה
אל משה נטה ידך על ארץ מצרים בארבה ויעל
על ארץ מצרים ויאכל את כל עשב הארץ את
כל אשר השאיר הברד׃ ויט משה את מטהו על
ארץ מצרים ויהוה נהג רוח קדים בארץ כל היום
ההוא וכל הלילה הבקר היה ורוח הקדים נשא
את הארבה׃ ויעל הארבה על כל ארץ מצרים
וינח בכל גבול מצרים כבד מאד לפניו לא היה כן
ארבה כמהו ואחריו לא יהיה כן׃ ויכס את עין
כל הארץ ותחשך הארץ ויאכל את כל עשב

כל ירק עלה ירוק ורדור״ש
לא נשאר ארבה אחד אף
המלוחין שמלחו מהן ׃ וימש
חשך ויחשך עליהם חשך
יותר מחשכו של לילה חשך של
לילה יאמש ויחשך עוד ׃ וימש
כמו ויאמש ואין לחוש בחסרון
חסירות אל״ף לפי שאין הכתב
הזה נבהל כך ואין כתוב
מקפיד על חסרונה כמו ויהל
שם עבדו כמו ויאהל ויריעה
אהלו וכן ותזרני חיל כמו
ותאזרני ׃ ואונקלוס תרגם
לשון הסרה כמו ויאמש
כתר דיעדי קבל ליליא כשיגע
סמוך לאור היום אבל אין
הדיבור מיושב על הוי״ו של וימש
לפי שהוא כתוב אחר ויהי
חשך ׃ ומדרש אגדה פותרו לשון
ממשש בצהרים שהיה כפול
ומוכפל עד שהיה בו ממש ׃
שלשת ימים שילוש של ימים
שירינעו ואין לפרש לשון
שלשה לפי ששלשת נקבה
הוא וכן שבעת ימים כל מקום
שיענינו כפל ימים ׃ ויהי
חשך אפלה שלשת ימים חשך
של אופל שלא ראו איש את
אחיו אותן שלשת ימים ועוד
שלשת ימים אחרים חשך
מוכפל על זה שלא קמו איש
מתחתיו יושב אין יכול לעמוד
עומד אין יכול לישב ולמה
הביא עליהם חשך שהיו
בישראל באותו הדור פושעים
שלא היו רוצים לצאת ומתו
בשלשת ימי אפלה כדי שלא
יראו במפלתם ויאמרו אף הם
לוקים כמונו ועוד שחפשו
ישר׳ וראו כליהם וכשיצאו
והיו שואלין מהם והיו אומרי׳
אין בידינו אומ׳ לו אני ראיתי
בביתך ובמקום פלוני הוא ׃

הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא
נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים׃
וימהר פרעה לקרא למשה ולאהרן ויאמר חטאתי
ליהוה אלהיכם ולכם׃ ועתה שא נא חטאתי אך
הפעם והעתירו ליהוה אלהיכם ויסר מעלי את
המות הזה׃ ויצא מעם פרעה ויעתר אל יהוה׃
ויהפך יהוה רוח ים חזק מאד וישא את הארבה
ויתקעהו ימה סוף לא נשאר ארבה אחד בכל
גבול מצרים׃ ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שלח
את בני ישראל׃ פ ויאמר יהוה אל משה
נטה ידך על השמים ויהי חשך על ארץ מצרים
וימש חשך׃ ויט משה את ידו על השמים ויהי
חשך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים׃
לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו
שלשת ימים ולכל בני ישראל היה אור במושב
במושבתם׃ ויקרא פרעה אל משה ויאמר לכו
עבדו את יהוה רק צאנכם ובקרכם יצג גם טפכם
ילך עמכם׃ ויאמר משה גם אתה תתן בידנו
זבחים ועלת ועשינו ליהוה אלהינו׃ וגם מקננו
ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד
את יהוה אלהינו ואנחנו לא נדע מה נעבד את
יהוה עד באנו שמה׃ ויחזק יהוה את לב פרעה ולא
אבה לשלחם׃ ויאמר לו פרעה לך מעלי השמר
לך אל תסף ראות פני כי ביום ראתך פני תמות׃
ויאמר משה כן דברת לא אסף עוד ראות פניך׃

ואתחיב לקרא למשה ולאהרן
ואמר חבית קדם יי אלהכון ולכון׃
וכען שבוק כען לחובי ברם
זמנא הדא וצלו קדם יי
אלהכון ויעדי מני לחוד ית
מותא הדין׃ ונפק מלות פרעה
וצלי קדם יי׃ והפך יי רוח
מערבא תקיף לחדא ונטל
ית גובא ורמהי לימא דסוף
לא אשתאר גובא חד
בכל תחום מצרים׃ ותקיף יי
ית לבא דפרעה ולא שלח ית
בני ישראל׃
ואמר יי למשה ארים ידך
על צית שמיא ויהי חשוכא
על ארעא דמצרים בתר
דיעדי קבל ליליא׃ וארים
משה ית ידיה על צית שמיא
והוה חשוך קבל בכל ארעא
דמצרים תלתה יומין׃ לא חזו
גבר ית אחוהי ולא קמו אנש
מתחותוהי תלתה יומין ולכל
בני ישראל הוה נהורא במותבנהון׃
וקרא פרעה למשה ואמר איזילו
פלחו קדם יי לחוד ענכון
ותוריכון שביקו את טפלכון
ייזיל עמכון׃ ואמר משה אף את
תתן בידנא נכסת קודשין
ועלוון ונעביד קדם יי אלהנא׃
ואף בעירנא יזיל עמנא לא
ישתאר מנה מדעם ארי
מנה אנחנא נסבין למפלח
קדם יי אלהנא ואנחנא ליתנא
אנחנא ידעין מה נפלח קדם
יי עד מיתנא לתמן׃ ותקיף
יי ית לבא דפרעה ולא אבה
לשלחותהון׃ ואמר ליה פרעה
איזיל מעלוי אסתמר לך
לא תוסיף למחזי אפי ארי
ביומא
דתחזי
אפי
תמות׃
ואמר
משה
יאות
מלילתא
לא אוסף
עוד למחזי
אפך׃

שכיריה שריה כמו בתער
השכירה ׃ מרבק קופלי״ן בלע״ז
הפנו פנו עורף לנוס ׃ קולה
כנחש ילך הרי הנחש כשהוא
על הרי ערייס ונועצו ...
הקבה לנחש על גחונך תלך ...
רצין והולך קולו ...
שנייה ...
...

גם שכריה בקרבה כעגלי מרבק כי גם
המה הפנו נסו יחדיו ולא עמדו כי יום
אידם בא עליהם עת פקדתם׃ קולה
כנחש ילך כי בחיל ילכו ובקרדמות
באו לה כחטבי עצים׃ כרתו יערה
נאם יהוה כי לא יחקר כי רבו מארבה
ואין להם מספר׃ הבישה בת מצרים
נתנה ביד עם צפון׃ אמר יהוה צבאות
אלהי ישראל הנני פוקד אל אמון
מנא ועל פרעה ועל מצרים ועל
אלהיה ועל מלכיה ועל פרעה ועל
הבטחים בו׃ ונתתים ביד מבקשי

נפשם וביד נבוכדראצר מלך בבל
וביד עבדיו ואחרי כן תשכן כימי
קדם נאם יהוה׃ ואתה אל
תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל
כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך
מארץ שבים ושב יעקב ושקט
ושאנן ואין מחריד׃ נאם יהוה אתה
אל תירא עבדי יעקב כי אתך אני
כי אעשה כלה בכל הגוים אשר
הדחתיך שמה ואתך לא אעשה
כלה ויסרתיך למשפט ונקה
לא אנקך׃

יצג יהא מוצג במקומו ׃ גם
אתה תתן לא דייך שמקנינו
ילך עמנו אלא גם משלך
תתן ׃ פרסה פרסת רגל פלנט״א
בלע״ז ׃ לא נדע מה נעבד כמה
תכבד העבודה שמא ישאל
יותר ממה שבידינו ׃ כן דברת
יפה דברת ובזמנו דברת אמת
שלא אוסיף עוד ראות פניך ׃
...

פ ויאמר יהוה אל משה עוד נגע אחד אביא
על פרעה ועל מצרים אחרי כן ישלח אתכם מזה
כשלחו כלה גרש יגרש אתכם מזה׃ דבר נא באזני
העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת
רעותה כלי כסף וכלי זהב׃ ויתן יהוה את חן העם
בעיני מצרים גם האיש משה גדול מאד בארץ
מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם׃ ס
ויאמר משה כה אמר יהוה כחצת הלילה אני
יוצא בתוך מצרים׃ ומת כל בכור בארץ מצרים
מבכור פרעה הישב על כסאו עד בכור השפחה
אשר אחר הרחים וכל בכור בהמה׃ והיתה צעקה
גדלה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה
וכמהו לא תסף׃ ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב
לשנו למאיש ועד בהמה למען תדעון אשר
יפלה יהוה בין מצרים ובין ישראל׃ וירדו כל
עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא אתה
וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא ויצא
מעם פרעה בחרי אף׃ ס ויאמר יהוה אל
משה לא ישמע אליכם פרעה למען רבות מופתי
בארץ מצרים׃ ומשה ואהרן עשו את כל המפתים
האלה לפני פרעה ויחזק יהוה את לב פרעה ולא
שלח את בני ישראל מארצו׃ ס ויאמר יהוה
אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר׃ החדש
הזה לכם ראש חדשים ראשון
הוא לכם לחדשי השנה׃ דברו אל כל עדת

ואמר יי׳ למשה עוד מכתש חד
איתי על פרעה ועל מצראי בתר כן
ישלח יתכון מכא כשלחותיה
גמירא מתרכא יתריך יתכון מכא׃
מליל כען קדם עמא וישאלון
גבר מן חבריה ואתתא מן חברתה
מנין דכסף ומנין דדהב׃ ויהב יי׳ ית
עמא לרחמין בעיני מצראי אף
גברא משה רב לחדא בארעא
דמצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני
עמא׃ ואמר משה כדנן
אמר יי׳ כפלגות ליליא אנא
מתגלי בגו מצראי׃ וימות כל
בוכרא בארעא דמצרים מבוכרא
דפרעה דעתיד למיתב על כורסי
מלכותיה עד בוכרא דאמתא
דבבית רחיא וכל בוכרא דבעירא׃
ותהי צוחתא רבתא בכל ארעא
דמצרים דכותה לא הות ודכותה
לא תוסף׃ ולכל בני ישראל לא יתנזק
כלבא בלשניה למנבח למאנשא
ועד בעירא בדיל דתדעון דיי׳
יפריש בין מצראי ובין ישראל׃
וייחתון כל עבדך אלין לותי ויבעון
מני למימר פוק את וכל עמא
דעמך ובתר כן איפוק ונפק מלות
פרעה בתקוף רגז׃ ואמר יי׳
למשה לא יקביל מנכון פרעה
בדיל לאסגאה מופתי בארעא
דמצרים׃ ומשה ואהרן עבדו
ית כל מופתיא האלין קדם
פרעה ותקיף יי׳ ית לבא דפרעה
ולא שלח ית בני ישראל מארעיה׃
ואמר יי׳ למשה ולאהרן בארעא
דמצרים למימר׃ ירחא הדין
לכון ריש ירחיא קדמי הוא
לכון לירחי שתא׃ מלילו עם
כל כנשתא דישראל

ישראל לאמר בעשר לחדש הזה ויקחו להם א
איש שה לבית אבת שה לבית: ואם ימעט הבית
מהיות משה ולקח הוא ושכנו הקרב אל ביתו במכסת
נפשת איש לפי אכלו תכסו על השה: שה תמים זכר
בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים תקחו: ו
והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש
הזה ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים:
ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזת ועל המשקוף
על הבתים אשר יאכלו אתו בהם: ואכלו את הבשר
בלילה הזה צלי אש ומצות על מררים יאכלהו:
אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם צלי
אש ראשו על כרעיו ועל קרבו: ולא תותירו ממנו
עד בקר והנתר ממנו עד בקר באש תשרפו: וככה
תאכלו אתו מתניכם חגרים נעליכם ברגליכם מקלכ
ומקלכם בידכם ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא
ליהוה: ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי
כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי
מצרים אעשה שפטים אני יהוה: והיה הדם לכם
לאת על הבתים אשר אתם שם וראיתי את הדם
ופסחתי עלכם ולא יהיה בכם נגף למשחית
בהכתי בארץ מצרים: והיה היום הזה לכם לזכרון
וחגתם אתו חג ליהוה לדרתיכם חקת עולם תחגהו:
שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תש
תשביתו שאר מבתיכם כי כל אכל חמץ ונכרתה
הנפש ההוא מישראל מיום הראשן עד יום

למימר בעשרא לירחא הדין ויסבון להון גבר אמר לבית אבהן
אמרא לביתא: ואם זעיר ביתא
מלאתמנאה על אמרא ויסב הוא
ושיבביה דקריב לביתיה במנין
נפשתא גבר לפום מיכליה תתמנון
על אמרא: אמר שלים דכר
בר שתיה יהי לכון מן אמריא
ומן בני עזיא תסבון: ויהי
לכון למטרא עד ארבעה
עשרא יומא לירחא הדין
ויכסון יתיה כל קהלא כנשתא
דישראל בין שמשיא: ויסבון
מן דמא ויתנון על תרין ספיא
ועל שקופא על בתיא דייכלון
יתיה בהון: וייכלון ית בסרא
בליליא הדין טוי נור ופטיר על
מררין ייכלוניה: לא תיכלון מניה
כד חי ולא כד בשיל מבשל
במיא אלהין טוי נור רישיה
על כרעוהי ועל גויה: ולא
תשארון מניה עד צפרא
ודישתאר מניה עד צפרא
בנורא תוקדון: וכדין תיכלון
יתיה חרציכון יהון אסירין
מסניכון ברגליכון וחטריכון
ותיכלון יתיה בבהילו פסחא הוא
קדם יי: ואתגלי בארעא דמצרים
בליליא הדין ואקטול כל בוכרא
בארעא דמצרים מאנשא ועד
בעירא ובכל טעות מצראי
אעביד דינין אנא יי: ויהי
דמא לכון לאת על בתיא דאתון
תמן ואחזי ית דמא ואחוס עליכון
ולא יהי בכון מותא לחבלא
כד איקטול בארעא דמצרים:
ויהי יומא הדין לכון לדוכרנא
ותחגון יתיה חגא קדם יי לדריכון
קים עלם תחגוניה: שבעה יומין
פטירא תיכלון ברם ביומא
קדמאה תבטלון חמירא מבתיכון
ארי כל דייכול חמיעא וישתיצי
אנשא ההוא מישראל מיומא קדמאה עד יומא שביעאה: וביומא

[illegible]

59

השביעי וביום הראשון מקרא קדש וביום השביעי
מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכה לא יעשה בהם אך
אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם:
ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי
את צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את היום
הזה לדרתיכם חקת עולם: בראשן בארבעה עשר
יום לחדש בערב תאכלו מצת עד יום האחד
ועשרים לחדש בערב: שבעת ימים שאר לא
ימצא בבתיכם כי כל אכל מחמצת ונכרתה
הנפש ההוא מעדת ישראל בגר ובאזרח הארץ:
כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם תאכלו
מצות: פ ויקרא משה לכל זקני
ישראל ויאמר אלהם משכו וקחו לכם צאן
למשפחתיכם ושחטו הפסח: ולקחתם אגדת אזוב
וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם אל המשקוף
ואל שתי המזוזת מן הדם אשר בסף ואתם לא
תצאו איש מפתח ביתו עד בקר: ועבר יהוה
לנגף את מצרים וראה את הדם על המשקוף
ועל שתי המזוזת ופסח יהוה על הפתח ולא יתן
המשחית לבא אל בתיכם לנגף: ושמרתם את
הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם: והיה כי תבאו
אל הארץ אשר יתן יהוה לכם כאשר דבר ושמרתם
את העבדה הזאת: והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה
העבדה הזאת לכם: ואמרתם זבח פסח הוא ליהוה
אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את

וביומא קדמאה מערע קדיש וביומא שביעאה מערע קדיש יהי לכון כל עבידא לא יתעביד בהון ברם מא דיתאכיל לכל נפש הוא בלחודוהי יתעביד לכון: ותטרון ית פטיריא ארי בכרן יומא הדין אפיקית ית חיליכון מארעא דמצרים ותטרון ית יומא הדין לדריכון קים עלם: בניסן בארבעת עשרא יומא לירחא ברמשא תיכלון פטירא עד יומא חד ועשרין לירחא ברמשא: שבעא יומין חמירא לא ישתכח בבתיכון ארי כל דיכול מחמעא וישתיצי אנשא ההוא מכנשתא דישראל בגיוריא וביציבי ארעא: כל מחמעא לא תיכלון בכל מותבניכון תיכלון פטירא: וקרא משה לכל סבי ישראל ואמר להון אתנגידו וסבו לכון מן בני ענא לזרעיתכון וכוסו פסחא: ותסבון אסרת איזובא ותטבלון בדמא די במנא ותדון לשקפא ולתרין ספיא מן דמא די במנא ואתון לא תפקון אנש מתרע ביתיה עד צפרא: ויתגלי יי׳ למימחי ית מצראי ויחזי ית דמא על שקפא ועל תרין ספיא ויחוס יי׳ על תרעא ולא ישבוק לחבלא למיעל לבתיכון למימחי: ותטרון ית פתגמא הדין לקים לך ולבנך עד עלמא: ויהי ארי תיעלון לארעא די יתן יי׳ לכון כמא די מליל ותטרון ית פלחנא הדא: ויהי ארי יימרון לכון בניכון מה פלחנא הדא לכון: ותימרון דבח חיס הוא קדם יי׳ דחס על בתי בני ישראל במצרים כד מחא ית מצראי וית בתנא שיזיב וכרע עמא

מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו: וילכו
ויעשו בני ישראל כאשר צוה יהוה את משה
ואהרן כן עשו: ס ויהי בחצי הלילה ויהוה
הכה כל בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב
על כסאו עד בכור השבי אשר בבית הבור וכל
בכור בהמה: ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו
וכל מצרים ותהי צעקה גדלה במצרים כי אין
בית אשר אין שם מת: ויקרא למשה ולאהרן
לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי גם אתם גם
בני ישראל ולכו עבדו את יהוה כדברכם: גם
צאנכם גם בקרכם קחו כאשר דברתם ולכו וברכתם
גם אתי: ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם
מן הארץ כי אמרו כלנו מתים: וישא העם את
בצקו טרם יחמץ משארתם צררת בשמלתם
על שכמם: ובני ישראל עשו כדבר משה וישאלו
ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלת: ויהוה נתן את
חן העם בעיני מצרים וישאלום וינצלו את
מצרים: פ ויסעו בני ישראל מרעמסס
סכתה כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף:
וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר מקנה כבד
מאד: ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים
עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא
יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם: ומושב
בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה
וארבע מאות שנה: ויהי מקץ שלשים שנה

וסגידו: ואזלו ועבדו בני ישראל
כמא די פקיד יי ית משה ואהרן
כן עבדו: והוה בפלגות ליליא
ויי קטל כל בוכרא בארעא
דמצרים מבוכרא דפרעה ד
דעתיד למתב על כורסי מלכותיה
עד בוכרא דשביא די בבית
אסירי וכל בוכרא דבעירא:
וקם פרעה בליליא הוא וכל
עבדוהי וכל מצראי והות
צוחתא רבתא במצרים
ארי לית ביתא תמן די לא
הוה ביה מיתא: וקרא למשה
ולאהרן בליליא ואמר קומו
פוקו מגו עמי אף אתון אף בני
ישראל ואזילו פלחו קדם יי כמא
דהויתון אמרין: אף ענכון אף
תוריכון דברו כמא די מלילתון
ואזילו וצלו אף עלי: ותקיפו
מצראי על עמא לאוחאה
לשלחותהון מן ארעא ארי
אמרו כלנא מיתין: ונטל עמא
ית לישיהון עד לא חמע מותר
אצוותהון צריר בלבושיהון על
כתפיהון: ובני ישראל עבדו
כפתגמא דמשה ושאילו
ממצראי מנין דכסף ומנין דדהב
ולבושין: ויי יהב ית עמא לרחמין
בעיני מצראי ואשאלינון
ורוקינו ית מצרים:
ונטלו בני ישראל מרעמסס
לסכות כשית מאה אלפין גבריא
רגלאה בר מטפלא: ואף נוכראין
סגיאין סליקו עמהון ועאן ותורין
בעירא סגי לחדא: ואפיאו ית לישא
די אפיקו ממצרים גריצן פטירן
ארי לא חמע ארי אתתרכו
ממצרים ולא יכילו לאתעכבא
ואף זודין לא עבדו להון:
ומותבא דבני ישראל די יתיבו במצרים
ארבע מאה ותלתין שנין: והוה

[illegible]

וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו
כל צבאות יהוה מארץ מצרים: ליל שמרים הוא
ליהוה להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה
ליהוה שמרים לכל בני ישראל לדרתם: ס
ויאמר יהוה אל משה ואהרן זאת חקת הפסח כל
בן נכר לא יאכל בו: וכל עבד איש מקנת כסף
ומלתה אתו אז יאכל בו: תושב ושכיר לא יאכל
בו: בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית מן
הבשר חוצה ועצם לא תשברו בו: כל עדת
ישראל יעשו אתו: וכי יגור אתך גר ועשה פסח
ליהוה המול לו כל זכר ואז יקרב לעשתו והיה
כאזרח הארץ וכל ערל לא יאכל בו: תורה אחת
יהיה לאזרח ולגר הגר בתוככם: ויעשו כל בני
ישראל כאשר צוה יהוה את משה ואת אהרן
כן עשו: פ ויהי בעצם היום הזה
הוציא יהוה את בני ישראל מארץ מצרים על
צבאתם: פ וידבר יהוה אל משה לאמר:
קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם
ובבהמה לי הוא: ויאמר משה אל העם זכור
את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית
עבדים כי בחזק יד הוציא יהוה אתכם מזה
ולא יאכל חמץ: היום אתם יצאים בחדש האביב:
והיה כי יביאך יהוה אל ארץ הכנעני
והחתי והאמרי והחוי והיבוסי אשר נשבע
לאבתיך לתת לך ארץ זבת חלב ודבש ועבדת

את העבדה הזאת בחדש הזה: שבעת ימים תאכל
מצת וביום השביעי חג ליהוה: מצות יאכל את
שבעת הימים ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך
שאר בכל גבלך: והגדת לבנך ביום ההוא לאמר
בעבור זה עשה יהוה לי בצאתי ממצרים: והיה
לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת
יהוה בפיך כי ביד חזקה הוצאך יהוה ממצרים:
ושמרת את החקה הזאת למועדה מימים
ימימה: פ והיה כי יבאך יהוה אל
ארץ הכנעני כאשר נשבע לך ולאבתיך ונתנה
לך: והעברת כל פטר רחם ליהוה וכל פטר שגר
בהמה אשר יהיה לך הזכרים ליהוה: וכל פטר
חמר תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו וכל
בכור אדם בבניך תפדה: והיה כי ישאלך בנך מחר
לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו יהוה מ
ממצרים מבית עבדים: פ ויהי כי
הקשה פרעה לשלחנו ויהרג יהוה כל בכור בארץ
מצרים מבכר אדם ועד בכור בהמה על כן אני
זבח ליהוה כל פטר רחם הזכרים וכל בכור בני
אפדה: והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין
עיניך כי בחזק יד הוציאנו יהוה ממצרים:
ויהי בשלח פרעה את העם ולא ס
נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב אלהים
הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלח
מלחמה ושבו מצרימה: ויסב אלהים את העם

ירחא הדין: שבעה יומין תיכול
פטירא וביומא שביעאה חגא
קדם יי: פטירא יתאכיל ית
שבעא יומין ולא יתחזי לך
חמיע ולא יתחזי לך חמיר
בכל תחומך: ותחוי לברך
ביומא ההוא למימר בדיל
דין עבד יי לי במפקי ממצר
ויהי לך לאת על ידך ולדכרן
בין עינך בדיל דתהי אוריתא
דיי בפומך ארי ביד תקיפא
אפקך יי ממצרים: ותטר
ית קימא הדין לזמניה מזמן
לזמן:
ויהי ארי יעילנך יי לארעא
כנענאי כמא די קיים לך
ולאבהתך ויתננה לך: ותעבר
כל פתח ולדא קדם יי וכל
פתח ולד בעירא די יהון לך
דכרין תקדיש קדם יי: וכל
בכרא דחמרא תפרוק באמרא
ואם לא תפרוק ותנקפיה וכל
בכרא דאנשא בבנך תפרוק:
ויהי ארי ישאלנך ברך מחר
למימר מא דא ותימר ליה
בתקוף יד אפקנא יי ממצר
מבית עבדותא: והוה כד
אקשי פרעה לשלחותנא וקטל
יי כל בכרא בארעא דמצרים
מבכרא דאנשא ועד בכרא
דבעירא על כן אנא דבח
קדם יי כל פתח ולדא דכריא וכל
בוכרא דבני אפרוק: ויהי לאת
על ידך ולתפלין בין עינך ארי
בתקוף יד אפקנא יי ממצרים:
והוה כד שלח פרעה
ית עמא ולא
דברנון יי באורח
ארע פלשתאי ארי קריבא הוא
ארי אמר יי דלמא יתהון עמא במחזיהון קרבא ויתובון למצרים: ואסחר יי ית עמא אורח מדברא

ויהי בשלח

ודבורה אשה נביאה
אשת לפידות היא
שפטה את ישראל בעת
ההיא: והיא יושבת תחת
תמר דבורה בין הרמה
ובין בית אל בהר אפרים
ויעלו אליה בני ישראל
למשפט: ותשלח ותקרא
לברק בן אבינעם מקדש
נפתלי ותאמר אליו
הלא צוה יהוה אלהי

חסלת בא

דרך המדבר ים סוף וחמשים עלו בני ישראל
מארץ מצרים: ויקח משה את עצמות יוסף
עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר
פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמתי
מזה אתכם: ויסעו מסכת ויחנו באתם בקצה
המדבר: ויהוה הלך לפניהם יומם בעמוד ענן
לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם
ללכת יומם ולילה: לא ימיש עמוד הענן יומם
ועמוד האש לילה לפני העם: פ וידבר
יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל
וישבו ויחנו לפני פי החירת בין מגדל ובין
הים לפני בעל צפן נכחו תחנו על הים: ואמר
פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ סגר עליהם
המדבר: וחזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם
ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים כי
אני יהוה ויעשו כן: ויגד למלך מצרים כי ברח
העם ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו
מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו:
ויאסר את רכבו ואת עמו לקח עמו: ויקח שש מאות
רכב בחור וכל רכב מצרים ושלשם על כלו:
ויחזק יהוה את לב פרעה מלך מצרים וירדף
אחרי בני ישראל ובני ישראל יצאים ביד רמה:
וירדפו מצרים אחריהם וישיגו אותם חנים על הים
כל סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו על פי החירת
לפני בעל צפן: ופרעה הקריב וישאו בני ישראל

את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם וייר
ראו מאד ויצעקו בני ישראל אל יהוה ויאמרו
אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו
למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו
ממצרים הלא זה הדבר אשר דברנו אליך
במצרים לאמר חדל ממנו ונעבדה את מצרים
כי טוב לנו עבד את מצרים ממתנו במדבר
ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו
את ישועת יהוה אשר יעשה לכם היום כי א
אשר ראיתם את מצרים היום לא תספו
לראתם עוד עד עולם יהוה ילחם לכם ואתם
תחרשון ויאמר יהוה אל משה מה
תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו ואתה
הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו וי
ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה ואני הנני
מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם ואכבדה
בפרעה ובכל חילו ברכבו ובפרשיו וידעו מצרים
כי אני יהוה בהכבדי בפרעה ברכבו ובפרשיו
ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל
וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם
ויעמד מאחריהם ויבא בין מחנה מצרים ובין
מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את
הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה ויט משה
את ידו על הים ויולך יהוה את הים ברוח קדים
עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים

דבורה

[illegible]

ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם
חומה מימינם ומשמאלם: וירדפו מצרים ויבאו
אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים:
ויהי באשמרת הבקר וישקף יהוה אל מחנה מצרים
בעמוד אש וענן ויהם את מחנה מצרים: ויסר את
אפן מרכבתיו וינהגהו בכבדת ויאמר מצרים
אנוסה מפני ישראל כי יהוה נלחם להם במצרים:
פ ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך
על הים וישבו המים על מצרים על רכבו ועל
פרשיו: ויט משה את ידו על הים וישב הים
לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו וינער
יהוה את מצרים בתוך הים: וישבו המים ויכסו
את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים
אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד: ובני ישראל
הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חמה מימינם
ומשמאלם: ויושע יהוה ביום ההוא את ישראל
מיד מצרים וירא ישראל את מצרים מת על שפת
הים: וירא ישראל את היד הגדלה אשר עשה
יהוה במצרים וייראו העם את יהוה ויאמינו
ביהוה ובמשה עבדו: פ

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהוה ויאמרו
לאמר אשירה ליהוה כי גאה גאה סוס
ורכבו רמה בים עזי וזמרת יה ויהי לי
לישועה זה אלי ואנוהו אלהי
אבי וארממנהו יהוה איש מלחמה יהוה

[illegible]

שמו: מרכבת פרעה וחילו ירה בים ומבחר
שלשיו טבעו בים סוף: תהמת יכסימו ירדו במצולת כמו
אבן: ימינך יהוה נאדרי בכח ימינך
יהוה תרעץ אויב: וברב גאונך תהרס
קמיך תשלח חרנך יאכלמו כקש: וברוח
אפיך נערמו מים נצבו כמו נד
נזלים קפאו תהמת בלב ים: אמר
אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי
אריק חרבי תורישמו ידי: נשפת
ברוחך כסמו ים צללו כעופרת במים
אדירים: מי כמכה באלם יהוה מי
כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה
פלא: נטית ימינך תבלעמו ארץ: נחית
בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזך אל נוה
קדשך: שמעו עמים ירגזון חיל
אחז ישבי פלשת: אז נבהלו אלופי
אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמגו
כל ישבי כנען: תפל עליהם אימתה ופחד
בגדל זרועך ידמו כאבן עד
יעבר עמך יהוה עד יעבר עם זו
קנית: תבאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון
לשבתך פעלת יהוה מקדש אדני כוננו ידיך:
יהוה ימלך לעלם ועד:
כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים וישב יהוה עלהם את
מי הים ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים:

[illegible]

ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התף בידה
ותצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחלת׃
ותען להם מרים שירו ליהוה כי גאה גאה סוס
ורכבו רמה בים׃ ס ויסע משה את ישראל
מים סוף ויצאו אל מדבר שור וילכו שלשת
ימים במדבר ולא מצאו מים׃ ויבאו מרתה
ולא יכלו לשתת מים ממרה כי מרים הם על כן
קרא שמה מרה׃ וילנו העם על משה לאמר
מה נשתה׃ ויצעק אל יהוה ויורהו יהוה עץ
וישלך אל המים וימתקו המים שם שם לו חק
ומשפט ושם נסהו׃ ויאמר אם שמוע תשמע
לקול יהוה אלהיך והישר בעיניו תעשה והאזנת
למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר
שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני יהוה
רפאך׃ ס ויבאו אילמה ושם שתים
עשרה עינת מים ושבעים תמרים ויחנו שם על
המים׃ ויסעו מאילם ויבאו כל עדת בני ישראל
אל מדבר סין אשר בין אילם ובין סיני בחמשה
עשר יום לחדש השני לצאתם מארץ מצרים׃
וילנו כל עדת בני ישראל על משה ועל אהרן
במדבר׃ ויאמרו אלהם בני ישראל מי יתן מותנו
ביד יהוה בארץ מצרים בשבתנו על סיר הבשר
באכלנו לחם לשבע כי הוצאתם אתנו אל
המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב׃
ס ויאמר יהוה אל משה הנני ממטיר לכם

לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו
למען אנסנו הילך בתורתי אם לא׃ והיה ביום
הששי והכינו את אשר יביאו והיה משנה על
אשר ילקטו יום יום׃ ויאמר משה ואהרן
אל כל בני ישראל ערב וידעתם כי יהוה הוציא
אתכם מארץ מצרים׃ ובקר וראיתם את כבוד
יהוה בשמעו את תלנתיכם על יהוה ונחנו מה כי
תלונו עלינו׃ ויאמר משה בתת יהוה לכם בערב
בשר לאכל ולחם בבקר לשבע בשמע יהוה את
תלנתיכם אשר אתם מלינם עליו ונחנו מה לא
עלינו תלנתיכם כי על יהוה׃ ויאמר משה אל
אהרן אמר אל כל עדת בני ישראל קרבו לפני
יהוה כי שמע את תלנתיכם׃ ויהי כדבר אהרן אל
כל עדת בני ישראל ויפנו אל המדבר והנה כבוד
יהוה נראה בענן׃ וידבר יהוה אל
משה לאמר׃ שמעתי את תלונת בני ישראל דבר
אלהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר
תשבעו לחם וידעתם כי אני יהוה אלהיכם׃ ויהי
בערב ותעל השלו ותכס את המחנה ובבקר היתה
שכבת הטל סביב למחנה׃ ותעל שכבת הטל
והנה על פני המדבר דק מחספס דק ככפר
על הארץ׃ ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו
מן הוא כי לא ידעו מה הוא ויאמר משה
אלהם הוא הלחם אשר נתן יהוה לכם לאכלה
זה הדבר אשר צוה יהוה לקטו ממנו איש לפי

אכלו עמר לגלגלת מספר נפשתיכם איש
לאשר באהלו תקחו׃ ויעשו כן בני ישראל
וילקטו המרבה והממעיט׃ וימדו בעמר ולא
העדיף המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי
אכלו לקטו׃ ויאמר משה אלהם איש אל
יותר ממנו עד בקר׃ ולא שמעו אל משה
ויותרו אנשים ממנו עד בקר וירם תולעים
ויבאש ויקצף עלהם משה׃ וילקטו אתו בבקר
בבקר איש כפי אכלו וחם השמש ונמס׃ ויהי
ביום הששי לקטו לחם משנה שני העמר
לאחד ויבאו כל נשיאי העדה ויגידו למשה׃
ויאמר אלהם הוא אשר דבר יהוה שבתון
שבת קדש ליהוה מחר את אשר תאפו אפו
ואת אשר תבשלו בשלו ואת כל העדף הניחו
לכם למשמרת עד הבקר׃ ויניחו אתו עד הבקר
כאשר צוה משה ולא הבאיש ורמה לא היתה
בו׃ ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום
ליהוה היום לא תמצאהו בשדה׃ ששת ימים
תלקטהו וביום השביעי שבת לא יהיה בו׃ ויהי
ביום השביעי יצאו מן העם ללקט ולא מצאו׃
ויאמר יהוה אל משה עד אנה
מאנתם לשמר מצותי ותורתי׃ ראו כי יהוה
נתן לכם השבת על כן הוא נתן לכם ביום הששי
לחם יומים שבו איש תחתיו אל יצא איש
ממקמו ביום השביעי׃ וישבתו העם ביום

[illegible]

השביעי: ויקראו בית ישראל את שמו מן
והוא כזרע גד לבן וטעמו כצפיחת בדבש:
ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה מלא
העמר ממנו למשמרת לדרתיכם למען יראו
את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר
בהוציאי אתכם מארץ מצרים: ויאמר
משה אל אהרן קח צנצנת אחת ותן שמה
מלא העמר מן והנח אתו לפני יהוה למשמ
למשמרת לדרתיכם: כאשר צוה יהוה אל משה
ויניחהו אהרן לפני העדת למשמרת: ובני ישראל
אכלו את המן ארבעים שנה עד באם אל ארץ
נושבת את המן אכלו עד באם אל קצה ארץ
כנען: והעמר עשרית האיפה הוא: פ
ויסעו כל עדת בני ישראל ממדבר סין
למסעיהם על פי יהוה ויחנו ברפידים ואין
מים לשתת העם: וירב העם עם משה ויאמרו
תנו לנו מים ונשתה ויאמר להם משה מה
תריבון עמדי מה תנסון את יהוה: ויצמא
שם העם למים וילן העם על משה ויאמר
למה זה העליתנו ממצרים להמית אתי ואת
בני ואת מקני בצמא: ויצעק משה אל יהוה
לאמר מה אעשה לעם הזה עוד מעט וסקלני:
ויאמר יהוה אל משה עבר לפני העם וקח
אתך מזקני ישראל ומטך אשר הכית
בו את היאר קח בידך והלכת: הנני עמד

בשנת
מות המלך עזיהו
ואראה את אדני ישב על כסא רם
ונשא [illegible]
שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים
שש כנפים לאחד בשתים יכסה פניו
ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף:
וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש
קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ
כבודו:

לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור ויצאו
ממנו מים ושתה העם ויעש כן משה לעיני
זקני ישראל: ויקרא שם המקום מסה ומריבה
על ריב בני ישראל ועל נסתם את יהוה לאמר
היש יהוה בקרבנו אם אין: פ ויבא עמלק
וילחם עם ישראל ברפידם: ויאמר משה אל
יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק
מחר אנכי נצב על ראש הגבעה ומטה האלהים
בידי: ויעש יהושע כאשר אמר לו משה להלחם
בעמלק ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה:
והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכא
וכאשר יניח ידו וגבר עמלק: וידי משה
כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה
ואהרן וחור תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד
ויהי ידיו אמונה עד בא השמש: ויחלש
יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב: פ
ויאמר יהוה אל משה כתב זאת זכרון בספר
ושים באזני יהושע כי מחה אמחה את זכר
עמלק מתחת השמים: ויבן משה מזבח ויקרא
שמו יהוה נסי: ויאמר כי יד על כס יה מלחמה
ליהוה בעמלק מדר דר: פ וישמע
יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה
אלהים למשה ולישראל עמו כי הוציא יהוה
את ישראל ממצרים: ויקח יתרו חתן משה את
צפרה אשת משה אחר שלוחיה ואת שני

חסלת ויהי בשלח
וישמע יתרו

בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי
בארץ נכריה: ושם האחד אליעזר כי אלהי אבי
בעזרי ויצלני מחרב פרעה: ויבא יתרו חתן משה
ובניו ואשתו אל משה אל המדבר אשר הוא
חנה שם הר האלהים: ויאמר אל משה אני חתנך
יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה: ויצא
משה לקראת חתנו וישתחו וישק לו וישאלו
איש לרעהו לשלום ויבאו האהלה: ויספר משה
לחתנו את כל אשר עשה יהוה לפרעה ולמצרים
על אודת ישראל את כל התלאה אשר מצאתם
בדרך ויצלם יהוה: ויחד יתרו על כל הטובה
אשר עשה יהוה לישראל אשר הצילו מיד
מצרים: ויאמר יתרו ברוך יהוה אשר הציל אתכם
מיד מצרים ומיד פרעה אשר הציל את העם
מתחת יד מצרים: עתה ידעתי כי גדול יהוה מכל
האלהים כי בדבר אשר זדו עליהם: ויקח יתרו
חתן משה עלה וזבחים לאלהים ויבא אהרן וכל
זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני
האלהים: ויהי ממחרת וישב משה לשפט את
העם ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב:
וירא חתן משה את כל אשר הוא עשה לעם
ויאמר מה הדבר הזה אשר אתה עשה לעם
מדוע אתה יושב לבדך וכל העם נצב עליך מן
בקר עד ערב: ויאמר משה לחתנו כי יבא אלי העם
לדרש אלהים: כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי

בין איש ובין רעהו והודעתי את חקי האלהים
ואת תורתיו ויאמר חתן משה אליו לא טוב
הדבר אשר אתה עשה נבל תבל גם אתה גם
העם הזה אשר עמך כי כבד ממך הדבר לא
תוכל עשהו לבדך עתה שמע בקלי איעצך
ויהי אלהים עמך היה אתה לעם מול האלהים
והבאת אתה את הדברים אל האלהים והזהרתה
אתהם את החקים ואת התורת והודעת להם
את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון
ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים
אנשי אמת שנאי בצע ושמת עליהם שרי
אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרת
ושפטו את העם בכל עת והיה כל הדבר הגדל
יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם והקל
מעליך ונשאו אתך אם את הדבר הזה תעשה
וצוך אלהים ויכלת עמד וגם כל העם הזה על
מקמו יבא בשלום וישמע משה לקול חתנו
ויעש כל אשר אמר ויבחר משה אנשי חיל
מכל ישראל ויתן אתם ראשים על העם שרי
אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרת
ושפטו את העם בכל עת את הדבר הקשה יביאון
אל משה וכל הדבר הקטן ישפוטו הם וישלח
משה את חתנו וילך לו אל ארצו
בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ
מצרים ביום הזה באו מדבר סיני ויסעו

[illegible]

מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן
שם ישראל נגד ההר׃ ומשה עלה אל האלהים
ויקרא אליו יהוה מן ההר לאמר כה תאמר
לבית יעקב ותגיד לבני ישראל׃ אתם ראיתם
אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי
נשרים ואבא אתכם אלי׃ ועתה אם שמוע
תשמעו בקלי ושמרתם את בריתי והייתם לי
סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ׃ ואתם
תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים
אשר תדבר אל בני ישראל׃ ויבא משה ויקרא
לזקני העם וישם לפניהם את כל הדברים
האלה אשר צוהו יהוה׃ ויענו כל העם יחדו
ויאמרו כל אשר דבר יהוה נעשה וישב
משה את דברי העם אל יהוה׃ ויאמר יהוה
אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן
בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו
לעולם ויגד משה את דברי העם אל יהוה׃
ויאמר יהוה אל משה לך אל העם וקדשתם
היום ומחר וכבסו שמלתם׃ והיו נכנים ליום
השלישי כי ביום השלשי ירד יהוה לעיני
כל העם על הר סיני׃ והגבלת את העם סביב
לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגע
בקצהו כל הנגע בהר מות יומת׃ לא תגע בו
יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם
איש לא יחיה במשך היבל המה יעלו בהר׃

ואתו למדברא דסיני ושרו
במדברא ושרא תמן ישראל
לקבל טורא׃ ומשה סליק
לקדם יי׳ וקרא ליה יי׳ מן
טורא למימר כדנן תימר
לבית יעקב ותחוי לבני ישראל׃
אתון חזיתון דיעבדית למצר׳
ונטלית יתכון כד על גדפי
נשרין וקריבית יתכון לפלחני׃
וכען אם קבלא תקבלון למ׳
למימרי ותטרון ית קימי ותהון
קדמי חביבין מכל עממיא
ארי די לי כל ארעא׃ ואתון
תהון קדמי מלכין כהנין ועם
קדיש אלין פתגמיא די
תמליל עם בני ישר׳׃ ואתא מש׳
וקרא לסבי עמא וסדר
קדמיהון ית כל פתגמיא האלין
די פקדיה יי׳׃ ואתיבו כל עמ׳
כחדא ואמרו כל דימליל
יי׳ נעביד ואתיב משה ית
פתגמי עמא לקדם יי׳׃ ואמר
יי׳ למשה הא אנא מתגלי
לך בעבא דעננא בדיל
דישמע עמא במללות
עמך ואף בך יהימנון לעלם
וחוי משה ית פתגמי עמא קדם
יי׳׃ ואמר יי׳ למשה איזיל לות
עמא ותזמנינון יומא דין
ומחר ויחוורון לבושיהון׃
ויהון זמינין ליומא תליתאה
ארי ביומא תליתאה יתגלי
יי׳ לעיני כל עמא על טורא
דסיני׃ ותתחים ית עמא
סחור סחור למימר אסתמרו
אסתמרו לכון מלמסק
בטורא ולמקרב בסופיה
כל דיקרב בטורא ממת
אתקטלא יתקטיל׃ לא
תקרב ביה יד ארי אתרגמא
יתרגים או אשתדאה
ישתדי אם בעירא אם
אנשא לא יתקיים
במנגד שופרא אנון
מרשן למסק בטורא׃

[illegible]

[illegible]

וירד משה מן ההר אל העם ויקדש את העם
ויכבסו שמלתם: ויאמר אל העם היו נכנים
לשלשת ימים אל תגשו אל אשה: ויהי ביום
השלישי בהית הבקר ויהי קלת וברקים וענן
כבד על ההר וקל שפר חזק מאד ויחרד כל
העם אשר במחנה: ויוצא משה את העם
לקראת האלהים מן המחנה ויתיצבו בתחתית
ההר: והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו
יהוה באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד
כל ההר מאד: ויהי קול השפר הולך וחזק מאד
משה ידבר והאלהים יעננו בקול: וירד יהוה
על הר סיני אל ראש ההר ויקרא יהוה למשה
אל ראש ההר ויעל משה: ויאמר יהוה אל
משה רד העד בעם פן יהרסו אל יהוה
לראות ונפל ממנו רב: וגם הכהנים הנגשים
אל יהוה יתקדשו פן יפרץ בהם יהוה: ויאמר
משה אל יהוה לא יוכל העם לעלת אל הר
סיני כי אתה העדתה בנו לאמר הגבל את
ההר וקדשתו: ויאמר אליו יהוה לך רד ועלית
אתה ואהרן עמך והכהנים והעם אל יהרסו
לעלת אל יהוה פן יפרץ בם: וירד משה אל
העם ויאמר אלהם: ס וידבר אלהים
את כל הדברים האלה לאמר: ס אנכי
יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים
מבית עבדים: לא יהיה לך אלהים אחרים

ונחת משה מן טורא לות עמא
וזמין ית עמא וחורו לבושי
למקיריהון: ואמר לעמא הוו
זמינין לתלתא יומין לא
תקרבון לצד אתתא: והוה
ביומא תליתאה במהוי
צפרא והוו קלין וברקין
ועננא תקיף על טורא וקל
שופרא תקיף לחדא וזע כל
עמא די במשריתא: ואפיק
משה ית עמא לקדמות מימרא
דיי מן משריתא ואתעתדו
בשפולי טורא: וטורא דסיני
תנן כליה מן קדם די אתגלי
עלוהי יי באשתא וסליק
תנניה כתננא דאתונא וזע
כל טורא לחדא: והוה קל
שופרא אזיל ותקיף לחדא
משה ממליל ומן קדם יי
מתעניליה בקל: ואתגלי יי
על טורא דסיני בריש טורא
וקרא יי למשה לריש טורא
וסליק משה: ואמר יי למשה
חות אסהיד בעמא דלמא
יפגרון קדם יי למחזי ויפיל
מנהון סגי: ואף כהניא דקרבין
דקריבין לשמשא קדם יי
יתקדשון דלמא יקטול בהון
יי: ואמר משה קדם יי לא
יכול עמא למסק לטורא
דסיני ארי את אסהדתא
בנא למימר תחים ית טורא
וקדישהי: ואמר ליה יי
איזיל חות ותסק את ואהרן
עמך וכהניא ועמא לא
יפגרון למסק לקדם יי
דלמא יקטול בהון: ונחת
משה לות עמא ואמר להון:
ומליל יי ית כל פתגמיא
האלין למימר:
אנא יי אלהך די אפיקתך
מארעא דמצרים מבית
עבדותא:
לא יהי לך אלה
אחרן בר מני: לא תעביד

לפני׃ לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר
בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר
במים מתחת לארץ׃ לא תשתחוה להם ולא
תעבדם כי אנכי יהוה אלהיך אל קנא פקד עון
אבת על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי׃
ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי
מצותי׃ ס לא תשא את שם יהוה
אלהיך לשוא כי לא ינקה יהוה את אשר ישא
את שמו לשוא׃ פ זכור את יום השבת
לקדשו׃ ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך׃
ויום השביעי שבת ליהוה אלהיך לא תעשה כל
מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך
ובהמתך וגרך אשר בשעריך׃ כי ששת ימים
עשה יהוה את השמים ואת הארץ את הים
ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי על כן ברך
יהוה את יום השבת ויקדשהו׃ ס כבד
את אביך ואת אמך למען יארכון ימיך על
האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך׃
ס לא תרצח׃ ס לא תנאף׃
לא תגנב׃ ס לא תענה ברעך עד שקר׃
ס לא תחמד בית רעך לא תחמד אשת
רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמרו וכל אשר
לרעך׃ פ וכל העם ראים את הקולת
ואת הלפידם ואת קול השפר ואת ההר עשן
וירא העם וינעו ויעמדו מרחק׃ ויאמרו אל

ברית
אמר יהוה אלהי ישראל אנכי כרתי את
אבותיכם ביום הוציאי אותם מארץ
מצרים מבית עבדים לאמר׃ מקץ שבע
שנים תשלחו איש את אחיו העברי
אשר ימכר לך ועבדך שש שנים
ושלחתו חפשי מעמך ולא שמעו
אבותיכם אלי ולא הטו את אזנם׃
ותשבו אתם היום ותעשו את הישר
בעיני לקרא דרור איש לרעהו
ותכרתו ברית לפני בבית אשר נקרא
שמי עליו׃ ותשבו ותחללו את שמי
ותשבו איש את עבדו ואיש את
שפחתו אשר שלחתם חפשים
לנפשם ותכבשו אותם להיות לכם
לעבדים ולשפחות׃
לכן כה אמר יהוה אתם לא שמעתם
אלי לקרא דרור איש
לאחיו ואיש לרעהו הנני קרא לכם
דרור

נאם יהוה אל החרב אל הדבר ואל הרעב
ונתתי אתכם לזועה לכל ממלכות הארץ׃ ונתתי
את האנשים העברים את ברתי אשר לא הקימו
את דברי הברית אשר כרתו לפני העגל אשר
כרתו לשנים ויעברו בין בתריו׃ שרי יהודה ושרי
ירושלם הסרסים והכהנים וכל עם הארץ
העברים בין בתרי העגל׃ ונתתי אותם ביד
איביהם וביד מבקשי נפשם והיתה נבלתם
למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ׃ ואת
צדקיהו מלך יהודה ואת שריו אתן ביד
איביהם וביד מבקשי נפשם וביד חיל
מלך בבל העלים מעליכם׃ הנני מצוה
נאם יהוה והשבתים אל העיר הזאת
ונלחמו עליה ולכדוה ושרפה באש ואת
ערי יהודה אתן שממה מאין ישב׃

חסלת ואלה המשפטים׃

משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו
אלהים פן נמות ויאמר משה אל העם אל תיראו
כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה
יראתו על פניכם לבלתי תחטאו ויעמד העם
מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים
ס ויאמר יהוה אל משה כה תאמר אל
בני ישראל אתם ראיתם כי מן השמים דברתי
עמכם לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא
תעשו לכם מזבח אדמה תעשה לי וזבחת
עליו את עלתיך ואת שלמיך את צאנך ואת
בקרך בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא
אליך וברכתיך ואם מזבח אבנים תעשה לי לא
תבנה אתהן גזית כי חרבך הנפת עליה ותחללה
ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה
ערותך עליו פ ואלה המשפטים
אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי שש
שנים יעבד ובשבעת יצא לחפשי חנם אם בגפו
יבא בגפו יצא אם בעל אשה הוא ויצאה
אשתו עמו אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו
בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא
יצא בגפו ואם אמר יאמר העבד אהבתי את
אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי והגישו
אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל
המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו
לעלם ס וכי ימכר איש את בתו לאמה

לא תצא כצאת העבדים׃ אם רעה בעיני אדניה
אשר לא יעדה והפדה לעם נכרי לא ימשל
למכרה בבגדו בה׃ ואם לבנו ייעדנה כמשפט
הבנות יעשה לה׃ אם אחרת יקח לו שארה
כסותה ועונתה לא יגרע׃ ואם שלש אלה לא
יעשה לה ויצאה חנם אין כסף׃ ס מכה
איש ומת מות יומת׃ ואשר לא צדה והאלהים
אנה לידו ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה׃ וכי
יזד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי
תקחנו למות׃ ס ומכה אביו ואמו מות
יומת׃ וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות
יומת׃ ומקלל אביו ואמו מות יומת׃ ס וכי
יריבן אנשים והכה איש את רעהו באבן או
באגרף ולא ימות ונפל למשכב׃ אם יקום והתה
והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה רק
שבתו יתן ורפא ירפא׃ ס וכי יכה איש
את עבדו או את אמתו בשבט ומת תחת ידו
נקם ינקם׃ אך אם יום או יומים יעמד לא יקם
כי כספו הוא׃ ס וכי ינצו אנשים ונגפו
אשה הרה ויצאו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש
יענש כאשר ישית עליו בעל האשה ונתן
בפללים׃ ואם אסון יהיה ונתתה נפש תחת נפש׃
עין תחת עין שן תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל׃
כויה תחת כויה פצע תחת פצע חבורה תחת
חבורה׃ ס וכי יכה איש את עין עבדו

או את עין אמתו ושחתה לחפשי ישלחנו תחת
עינו: ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי
ישלחנו תחת שנו: ס וכי יגח שור את
איש או את אשה ומת סקול יסקל השור ולא
יאכל את בשרו ובעל השור נקי: ואם שור נגח
הוא מתמל שלשם והועד בבעליו ולא ישמרנו
והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו
יומת: אם כפר יושת עליו ונתן פדין נפשו
ככל אשר יושת עליו: או בן יגח או בת יגח
כמשפט הזה יעשה לו: אם עבד יגח השור או
אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו והשור
יסקל: ס וכי יפתח איש בור או כי
יכרה איש בר ולא יכסנו ונפל שמה שור או
חמור: בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו
והמת יהיה לו: ס וכי יגף שור איש את
שור רעהו ומת ומכרו את השור החי וחצו את
כספו וגם את המת יחצון: או נודע כי שור
נגח הוא מתמל שלשם ולא ישמרנו בעליו
שלם ישלם שור תחת השור והמת יהיה לו:
ס כי יגנב איש שור או שה וטבחו או
מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע
צאן תחת השה: אם במחתרת ימצא הגנב
והכה ומת אין לו דמים: אם זרחה השמש עליו
דמים לו שלם ישלם אם אין לו ונמכר בגנבתו:
אם המצא תמצא בידו הגנבה משור עד

חמור עד שה חיים שנים ישלם: ס כי יבער
איש שדה או כרם ושלח את בעירה ובער
בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם:
ס כי תצא אש ומצאה קצים ונאכל גדיש
או הקמה או השדה שלם ישלם המבער את
הבערה: פ כי יתן איש אל רעהו כסף או
כלים לשמר וגנב מבית האיש אם ימצא הגנב
ישלם שנים: אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל
הבית אל האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו:
על כל דבר פשע על שור על חמור על שה
על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד
האלהים יבא דבר שניהם אשר ירשיען אלהים
ישלם שנים לרעהו: פ כי יתן איש אל
רעהו חמור או שור או שה וכל בהמה לשמר
ומת או נשבר או נשבה אין ראה: שבעת יהוה
תהיה בין שניהם אם לא שלח ידו במלאכת
רעהו ולקח בעליו ולא ישלם: ואם גנב יגנב
מעמו ישלם לבעליו: אם טרף יטרף יבאהו עד
הטרפה לא ישלם: ס וכי ישאל איש מעם
רעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם:
אם בעליו עמו לא ישלם אם שכיר הוא בא
בשכרו: ס וכי יפתה איש בתולה אשר
לא ארשה ושכב עמה מהר ימהרנה לו לאשה:
אם מאן ימאן אביה לתתה לו כסף ישקל
כמהר הבתולת: ס מכשפה לא תחיה: ס

[illegible]

כל שכב עם בהמה מות יומת׃ ס זבח לאלהים
יחרם בלתי ליהוה לבדו׃ וגר לא תונה ולא
תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים׃ כל אלמנה
ויתום לא תענון׃ אם ענה תענה אתו כי אם צעק
יצעק אלי שמע אשמע צעקתו׃ וחרה אפי
והרגתי אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות
ובניכם יתמים׃ ס אם כסף תלוה את
עמי את העני עמך לא תהיה לו כנשה לא
תשימון עליו נשך׃ אם חבל תחבל שלמת רעך
עד בא השמש תשיבנו לו׃ כי הוא כסותה לבדה
הוא שמלתו לערו במה ישכב והיה כי יצעק
אלי ושמעתי כי חנון אני׃ ס אלהים לא
תקלל ונשיא בעמך לא תאר׃ מלאתך ודמעך
לא תאחר בכור בניך תתן לי׃ כן תעשה לשרך
לצאנך שבעת ימים יהיה עם אמו ביום
השמיני תתנו לי׃ ואנשי קדש תהיון לי ובשר
בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון אתו׃
ס לא תשא שמע שוא אל תשת ידך
עם רשע להית עד חמס׃ לא תהיה אחרי
רבים לרעת ולא תענה על רב לנטת אחרי
רבים להטת׃ ס ודל לא תהדר
בריבו׃ ס כי תפגע שור איבך או
חמרו תעה השב תשיבנו לו׃ ס כי תראה
חמור שנאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב
לו עזב תעזב עמו׃ ס לא תטה משפט

חצי הספר בפסוקים

אויבך ברובו: מדבר שקר תרחק ונקי וצדיק אל
תהרג כי לא אצדיק רשע: ושחד לא תקח כי
השחד יעור פקחים ויסלף דברי צדיקים: וגר לא
תלחץ ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם
בארץ מצרים: ושש שנים תזרע את ארצך
ואספת את תבואתה: והשביעת תשמטנה
ונטשתה ואכלו אביני עמך ויתרם תאכל חית
השדה כן תעשה לכרמך לזיתך: ששת ימים
תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת למען
ינוח שורך וחמרך וינפש בן אמתך והגר: ובכל
אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים
לא תזכירו לא ישמע על פיך: שלש רגלים תחג
לי בשנה: את חג המצות תשמר שבעת ימים
תאכל מצות כאשר צויתך למועד חדש האביב
כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני ריקם: וחג
הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה וחג
האסף בצאת השנה באספך את מעשיך מן
השדה: שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל
פני האדן יהוה: לא תזבח על חמץ דם זבחי
ולא ילין חלב חגי עד בקר: ראשית בכורי
אדמתך תביא בית יהוה אלהיך לא תבשל גדי
בחלב אמו: פ הנה אנכי שלח מלאך
לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר
הכנתי: השמר מפניו ושמע בקלו אל תמר בו
כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבו: כי אם

שמוע תשמע בקלו ועשית כל אשר אדבר ואיבתי
את איביך וצרתי את צרריך׃ כי ילך מלאכי לפניך
והביאך אל האמרי והחתי והפרזי והכנעני החוי
והיבוסי והכחדתיו׃ לא תשתחוה לאלהיהם ולא
תעבדם ולא תעשה כמעשיהם כי הרס תהרסם
ושבר תשבר מצבתיהם׃ ועבדתם את יהוה אלהם
אלהיכם וברך את לחמך ואת מימיך והסרתי
מחלה מקרבך׃ פ לא תהיה משכלה
ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא׃ את
אימתי אשלח לפניך והמתי את כל העם אשר
תבא בהם ונתתי את כל איביך אליך ערף׃ ושל
ושלחתי את הצרעה לפניך וגרשה את החוי
את הכנעני ואת החתי מלפניך׃ לא אגרשנו
מפניך בשנה אחת פן תהיה הארץ שממה ורבה
עליך חית השדה׃ מעט מעט אגרשנו מפניך
עד אשר תפרה ונחלת את הארץ׃ ושתי את
גבלך מים סוף ועד ים פלשתים וממדבר עד
הנהר כי אתן בידכם את ישבי הארץ וגרשתמו
מפניך׃ לא תכרת להם ולאלהיהם ברית׃ לא
ישבו בארצך פן יחטיאו אתך לי כי תעבד את
אלהיהם כי יהיה לך למוקש׃ פ ואל
משה אמר עלה אל יהוה אתה ואהרן נדב
ואביהוא ושבעים מזקני ישראל והשתחויתם
מרחק׃ ונגש משה לבדו אל יהוה והם לא
יגשו והעם לא יעלו עמו׃ ויבא משה ויספר

ויהוה נתן חכמה לשלמה כאשר דבר
לו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה
ויכרתו ברית שניהם׃ ויעל המלך
שלמה מס מכל ישראל ויהי
המס שלשים אלף איש׃ וישלחם
לבנונה עשרת אלפים בחדש
חליפות חדש יהיו בלבנון שנים
חדשים בביתו ואדנירם על המס׃
ויהי לשלמה שבעים
אלף נשא סבל ושמנים אלף
חצב בהר׃ לבד משרי הנצבים
לשלמה אשר על המלאכה
שלשת אלפים ושלש מאות
הרדים בעם העשים במלאכה
ויצו המלך ויסעו
אבנים גדלות אבנים יקרות

לעם את כל דברי יהוה ואת כל המשפטים ויען
כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר
יהוה נעשה ׃ ויכתב משה את כל דברי יהוה וישכם
בבקר ויבן מזבח תחת ההר ושתים עשרה מצבה
לשנים עשר שבטי ישראל ׃ וישלח את נערי בני
ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים ליהוה
פרים ׃ ויקח משה חצי הדם וישם באגנת וחצי
הדם זרק על המזבח ׃ ויקח ספר הברית ויקרא
באזני העם ויאמרו כל אשר דבר יהוה נעשה
ונשמע ׃ ויקח משה את הדם ויזרק על העם
ויאמר הנה דם הברית אשר כרת יהוה עמכם על
כל הדברים האלה ׃ ויעל משה ואהרן נדב
ואביהוא ושבעים מזקני ישראל ׃ ויראו את
אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר
וכעצם השמים לטהר ׃ ואל אצילי בני ישראל
לא שלח ידו ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו ׃
ויאמר יהוה אל משה עלה אלי
ההרה והיה שם ואתנה לך את לחת האבן
והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם ׃ ויקם
משה ויהושע משרתו ויעל משה אל הר
האלהים ׃ ואל הזקנים אמר שבו לנו בזה
עד אשר נשוב אליכם והנה אהרן וחור עמכם
מי בעל דברים יגש אלהם ׃ ויעל משה אל
ההר ויכס הענן את ההר ׃ וישכן כבוד יהוה
על הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים ויקרא

משה ביום השביעי מתוך הענן ומראה כבוד
יהוה כאש אכלת בראש ההר לעיני בני
ישראל ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר
ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים
לילה פ וידבר יהוה אל משה לאמר
דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל
איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי
וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף
ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ו
עזים וערת אילם מאדמים וערת תחשים ו
ועצי שטים שמן למאר בשמים לשמן המשחה
ולקטרת הסמים אבני שהם ואבני מלאים
לאפד ולחשן ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם
ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן
ואת תבנית כל כליו וכן תעשו ועשו ארון
עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי
רחבו ואמה וחצי קמתו וצפית אתו זהב
טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית עליו זר
זהב סביב ויצקת לו ארבע טבעת זהב ונתתה
על ארבע פעמתיו ושתי טבעת על צלעו
האחת ושתי טבעת על צלעו השנית ועשית
בדי עצי שטים וצפית אתם זהב והבאת את
הבדים בטבעת על צלעת הארן לשאת את
הארן בהם בטבעת הארן יהיו הבדים לא
יסרו ממנו ונתת אל הארן את העדת אשר

ויקחו לי

בליל

אתן אליך׃ ועשית כפרת זהב
טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה׃
ועשית שנים כרבים זהב מקשה תעשה אתם
משני קצות הכפרת׃ ועשה כרוב אחד מקצה
מזה וכרוב אחד מקצה מזה מן הכפרת תעשו
את הכרבים על שני קצותיו׃ והיו הכרבים
פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת
ופניהם איש אל אחיו אל הכפרת יהיו פני
הכרבים׃ ונתת את הכפרת על הארן מלמעלה
ואל הארן תתן את העדת אשר אתן אליך׃
ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת
מבין שני הכרבים אשר על ארון העדת את כל
אשר אצוה אותך אל בני ישראל׃ ועשית
שלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו
ואמה וחצי קמתו׃ וצפית אתו זהב טהור
ועשית לו זר זהב סביב׃ ועשית לו מסגרת טפח
סביב ועשית זר זהב למסגרתו סביב׃ ועשית לו
ארבע טבעת זהב ונתת את הטבעת על ארבע
הפאת אשר לארבע רגליו׃ לעמת המסגרת
תהיין הטבעת לבתים לבדים לשאת את השלחן׃
ועשית את הבדים עצי שטים וצפית
אתם זהב ונשא בם את השלחן׃ ועשית
קערתיו וכפתיו וקשותיו ומנקיתיו אשר יסך
בהן זהב טהור תעשה אתם׃ ונתת על השלחן
לחם פנים לפני תמיד׃ ועשית מנרת

זהב טהור מקשה תיעשה המנורה ירכה וקנה
גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו: וששה קנים
יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד
ושלשה קני מנרה מצדה השני: שלשה גבעים
משקדים בקנה האחד כפתר ופרח ושלשה גבעים
משקדים בקנה האחד כפתר ופרח כן לששת הקנים
היצאים מן המנרה: ובמנרה ארבעה גבעים
משקדים כפתריה ופרחיה: וכפתר תחת שני
הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר
תחת שני הקנים ממנה לששת הקנים היצאים מן
המנרה: כפתריהם וקנתם ממנה יהיו כלה מקשה
אחת זהב טהור: ועשית את נרתיה שבעה והעלה
את נרתיה והאיר על עבר פניה: ומלקחיה
ומחתתיה זהב טהור: ככר זהב טהור יעשה אתה
את כל הכלים האלה: וראה ועשה בתבניתם
אשר אתה מראה בהר: ס ואת המשכן
תעשה עשר יריעת שש משזר ותכלת וארגמן
ותלעת שני כרבים מעשה חשב תעשה אתם:
ארך היריעה האחת שמנה ועשרים באמה
ורחב ארבע באמה היריעה האחת מדה אחת לכל
היריעת: חמש היריעת תהיין חברת אשה אל
אחתה וחמש יריעת חברת אשה אל אחתה:
ועשית ללאת תכלת על שפת היריעה האחת
מקצה בחברת וכן תעשה בשפת היריעה
הקיצונה במחברת השנית: חמשים ללאת תע

דדהב דכי נגיד תתעביד מנרתא שידה וקנהא כלידהא חזורהא ושושנהא מנה יהון: ושתא קנין נפקין מסטרהא תלתא קני מנרתא מסטרה חד ותלתא קני מנרתא מסטרה תנינא: תלתא כלידין מצירין בקנא חד חזור ושושן ותלתא כלידין מצירין בקנא חד חזור ושושן כן לשתא קנין דנפקין מן מנרתא: ובמנרתא ארבעה כלידין מצירין חזורהא ושושנהא: וחזור תחות תרין קנין מנה וחזור תחות תרין קנין מנה וחזור תחות תרין קנין מנה לשתא קנין דנפקין מן מנרתא: חזוריהון וקניהון מנהון יהון כולה נגידא חדא דדהב דכי: ותעביד ית בוציניהא שבעא ותדליק ית בוציניהא ויהון מנהרין על קבל אפהא: ומלקטהא ומחתיתהא דדהב דכי: ככרא דדהב דכי יעביד יתה ית כל מניא האלין: וחזי ועביד בדמותהון דאת מתחזי בטורא: וית משכנא תעביד עשר יריען דבוץ שזיר ותכלא וארגונא וצבע זהורי צורת כרובין עובד אומן תעביד יתהון: ארכא דיריעתא חדא עשרין ותמני אמין ופותיא ארבע אמין דיריעתא חדא משחתא חדא לכל יריעתא: חמש יריען יהויין מלפפן חדא עם חדא וחמש יריען מלפפן חדא עם חדא: ותעביד ענובין דתכלא על ספתא דיריעתא חדא מסטרא בית לופי וכן תעביד בספתא דיריעתא בסטרא בית לופי תנינא: חמשין ענובין

[illegible]

תעשה ביריעה האחת וחמשים ללאת תעשה
בקצה היריעה אשר במחברת השנית מקבילת
הללאת אשה אל אחתה ועשית חמשים קרסי
זהב וחברת את היריעת אשה אל אחתה בקרסים
והיה המשכן אחד ועשית יריעת
עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעת
תעשה אתם ארך היריעה האחת שלשים באמה
ורחב ארבע באמה היריעה האחת מדה אחת
לעשתי עשרה יריעת וחברת את חמש היריעת
לבד ואת שש היריעת לבד וכפלת את היריעה
הששית אל מול פני האהל ועשית חמשים
ללאת על שפת היריעה האחת הקיצנה בחברת
וחמשים ללאת על שפת היריעה החברת השנית
ועשית קרסי נחשת חמשים והבאת את הקרסים
בללאת וחברת את האהל והיה אחד וסרח העדף
ביריעת האהל חצי היריעה העדפת תסרח על
אחרי המשכן והאמה מזה והאמה מזה בעדף
בארך יריעת האהל יהיה סרוח על צדי המשכן
מזה ומזה לכסתו ועשית מכסה לאהל ערת
אילם מאדמים ומכסה ערת תחשים מלמעלה
ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים
עמדים עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי
האמה רחב הקרש האחד שתי ידות לקרש
האחד משלבת אשה אל אחתה כן תעשה לכל
קרשי המשכן ועשית את הקרשים למשכן

תעביד ביריעתא חדא וחמשין
ענובין תעביד בסטרא דיריעתא
די בית לופי תנינא מכוונן ענוביא
חדא לקביל חדא ותעביד חמשין
פורפין דדהב ותלפיף ית יריעתא
חדא עם חדא בפורפיא ויהי
משכנא חד
ותעביד יריען דמעזי לפרסא
על משכנא חדא עשרי יריען
תעביד יתהון ארכא
דיריעתא חדא תלתין אמין
ופותיא ארבע אמין דיריעתא
חדא משחתא חדא לחדא
עשרי יריען ותלפיף ית חמש
יריען לחוד וית שית יריען לחוד
ותיעוף ית יריעתא שתיתיתא
לקביל אפי משכנא ותעביד
חמשין ענובין על שפתא
דיריעתא חדא מסטרא
בית לופי וחמשין ענובין על
שפתא דיריעתא דבית לופי
תנינא ותעביד פורפין דנחש
חמשין ותעיל ית פורפיא
בענוביא ותלפיף ית משכנא
ויהי חד וסרחא דיתיר
ביריעת משכנא פלגות
יריעתא דיתירא תסרח על
אחורי משכנא ואמתא
מכא ואמתא מכא בדיתיר
באורך יריעת משכנא יהי
סריח על סטרי משכנא מכא
ומכא לכסיותיה ותעביד
חופאה למשכנא משכי דכרי
מסמקי וחופאה דמשכי
ססגונא מלעילא
ותעביד ית דפיא למשכנא
דאעי שיטין קיימין עשר
אמין ארכא דדפא ואמתא
ופלגות אמתא פותיא דדפא
חד ותרתין צירין לדפא חד
משלבין חד לקביל חד כן
תעביד לכל דפי משכנא

[illegible]

עשרים קרש לפאת נגבה תימנה: וארבעים אדני
כסף תעשה תחת עשרים הקרש שני אדנים תחת
הקרש האחד לשתי ידתיו ושני אדנים תחת
הקרש האחד לשתי ידתיו: ולצלע המשכן השנית
לפאת צפון עשרים קרש: וארבעים אדניהם כסף
שני אדנים תחת הקרש האחד ושני אדנים תחת
הקרש האחד: ולירכתי המשכן ימה תעשה
ששה קרשים: ושני קרשים תעשה למקצעת
המשכן בירכתים: ויהיו תאמים מלמטה ויחדו
יהיו תמים על ראשו אל הטבעת האחת כן יהיה
לשניהם לשני המקצעת יהיו: והיו שמנה
קרשים ואדניהם כסף ששה עשר אדנים שני
אדנים תחת הקרש האחד ושני אדנים תחת הקרש
האחד: ועשית בריחם עצי שטים חמשה
לקרשי צלע המשכן האחד: וחמשה בריחם
לקרשי צלע המשכן השנית וחמשה בריחם
לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה: והבריח
התיכן בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל
הקצה: ואת הקרשים תצפה זהב ואת טבעתיהם
תעשה זהב בתים לבריחם וצפית את הבריחם
זהב: והקמת את המשכן כמשפטו אשר
הראית בהר: ועשית פרכת תכלת
וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה חשב
יעשה אתה כרבים: ונתתה אתה על ארבעה עמודי
שטים מצפים זהב וויהם זהב על ארבעה אדני כסף:

ותעביד ית דפיא למשכנא
עשרין דפין לרוח עבר דרומא:
וארבעין סמכין דכסף תחות
תעביד עשרין דפין תרין סמכין
תחות דפא חד לתרין צירוהי ותרין
סמכין תחות דפא חד לתרין
צירוהי: ולסטר משכנא תנינא
לרוח צפונא עשרין דפין:
וארבעין סמכיהון דכסף
תרין סמכין תחות דפא חד
ותרין סמכין תחות דפא חד:
ולסיפי משכנא מערבא
תעביד שתא דפין: ותרין
דפין תעביד לזוית משכנא
בסופיהון: ויהון מכונין
מלרע וכחדא יהון מכונין
על רישיהון בעזקתא
חדא כן יהי לתרויהון
לתרין זוין יהון: ויהון
תמניא דפין וסמכיהון
דכסף שתת עשר סמכין
תרין סמכין תחות דפא חד
ותרין סמכין תחות דפא חד:
ותעביד עברי דאעי שטין
חמשא לדפי משכנא סטר
חד: וחמשא עברין לדפי
סטר משכנא תנינא
וחמשא עברין לדפי
סטר משכנא לסופיהון
מערבא: ועברא מציעא
בגו דפיא מעבר מן סיפי
לסיפי: וית דפיא תחפי
דהבא וית עזקתהון
תעביד דהבא אתרא
לעבריא ותחפי ית
עבריא דהבא: ותקים
ית משכנא כהלכתיה
די אתחזיתא בטורא:
ותעביד פרכ
פרכתא דתכלא
וארגונא וצבע זהורי
ובוץ שזיר עובד
אמן יעביד יתה צורת
כרובין: ותתן יתה על
ארבעה עמודי
שטין מחפן דהבא
וויהון דהבא על
ארבעה סמכין דכסף:

ונתתה את הפרכת תחת הקרסים והבאת שמה
מבית לפרכת את ארון העדות והבדילה הפרכת
לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים׃ ונתת את
הכפרת על ארון העדת בקדש הקדשים׃ ושמת
את השלחן מחוץ לפרכת ואת המנרה נכח
השלחן על צלע המשכן תימנה והשלחן תתן
על צלע צפון׃ ועשית מסך לפתח האהל תכלת
וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה רקם׃
ועשית למסך חמשה עמודי שטים וצפית אתם זהב
וויהם זהב ויצקת להם חמשה אדני נחשת׃
ועשית את המזבח עצי שטים חמש אמות ארך
וחמש אמות רחב רבוע יהיה המזבח ושלש
אמות קמתו׃ ועשית קרנתיו על ארבע פנתיו
ממנו תהיין קרנתיו וצפית אתו נחשת׃ ועשית
סירתיו לדשנו ויעיו ומזרקתיו ומזלגתיו
ומחתתיו לכל כליו תעשה נחשת׃ ועשית לו
מכבר מעשה רשת נחשת ועשית על הרשת
ארבע טבעת נחשת על ארבע קצותיו׃ ונתתה
אתה תחת כרכב המזבח מלמטה והיתה הרשת
עד חצי המזבח׃ ועשית בדים למזבח בדי עצי
שטים וצפית אתם נחשת׃ והובא את בדיו
בטבעת והיו הבדים על שתי צלעת המזבח
בשאת אתו׃ נבוב לחת תעשה אתו כאשר הראה
אתך בהר כן יעשו׃ ועשית את חצר
המשכן לפאת נגב תימנה קלעים לחצר שש

ותתן ית פרכתא תחות פורפיא ותעיל לתמן מגו לפרכתא ית ארונא דסהדותא ותפריש פרכתא לכון בין קודשא ובין קודש קודשיא׃ ותתן ית כפורתא על ארונא דסהדותא בקודש קודשיא׃ ותשוי ית פתורא מברא לפרכתא וית מנרתא לקביל פתורא על סטר משכנא דרומא ופתורא תתן על סטר ציפונא׃ ותעביד פרסא לתרע משכנא תכלא וארגונא וצבע זהורי ובוץ שזיר עובד צייר׃ ותעביד לפרסא חמשא עמודי שטין ותחפי יתהון דהבא וויהון דהבא ותתיך להון חמשא סמכין דנחשא׃ ותעביד ית מדבחא דאעי שטין חמש אמין ארכא וחמש אמין פותיא מרבע יהי מדבחא ותלת אמין רומיה׃ ותעביד קרנוהי על ארבע זויתיה מניה יהויין קרנוהי ותחפי יתיה נחשא׃ ותעביד פסכתרוהי למספי קטמיה ומגרפתיה ומזרקוהי ומשילוהי ומחתיתיה לכל מנוהי תעביד נחשא׃ ותעביד ליה סרדא עובד מצדתא דנחשא ותעביד על מצדתא ארבע עזקן דנחשא על ארבע סטרוהי׃ ותתן יתה תחות סובב מדבחא מלרע ותהי מצדתא עד פלגות מדבחא׃ ותעביד אריחין למדבחא אריחין דאעי שטין ותחפי יתהון נחשא׃ ויהון מעלין ית אריחוהי בעזקתא ויהון אריחיא על תרין סטרי מדבחא במטל יתיה׃ חליל לוחין תעביד יתיה כמא דאחזיתך בטורא כן יעבדון׃ ותעביד ית דרת משכנא לרוח עבר דרומא סרדין לדרתא דבוץ שזיר מאה

משזר מאה באמה ארך לפאה האחת׃ ועמדיו
עשרים ואדניהם עשרים נחשת ווי העמדים
וחשקיהם כסף׃ וכן לפאת צפון בארך קלעים
מאה ארך ועמדו עשרים ואדניהם עשרים
נחשת ווי העמדים וחשקיהם כסף׃ ורחב החצר
לפאת ים קלעים חמשים אמה עמדיהם עשרה
ואדניהם עשרה׃ ורחב החצר לפאת קדמה
מזרחה חמשים אמה׃ וחמש עשרה אמה
קלעים לכתף עמדיהם שלשה ואדניהם
שלשה׃ ולכתף השנית חמש עשרה קלעים
עמדיהם שלשה ואדניהם שלשה׃ ולשער
החצר מסך עשרים אמה תכלת וארגמן ותו
ותולעת שני ושש משזר מעשה רקם עמדיהם
ארבעה ואדניהם ארבעה׃ כל עמודי החצר
סביב מחשקים כסף וויהם כסף ואדניהם נחשת׃
ארך החצר מאה באמה ורחב חמשים
בחמשים וקמה חמש אמות שש משזר
ואדניהם נחשת׃ לכל כלי המשכן בכל
עבדתו וכל יתדתיו וכל יתדת החצר נחשת׃
ס ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו
אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר
תמיד׃ באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על
העדת יערך אתו אהרן ובניו מערב עד בקר
לפני יהוה חקת עולם לדרתם מאת בני
ישראל׃ ואתה הקרב אליך את אהרן

אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו
לי אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני
אהרן ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד
ולתפארת ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר
מלאתיו רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן
לקדשו לכהנו לי ואלה הבגדים אשר יעשו
חשן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת
ואבנט ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו
לכהנו לי והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת
הארגמן ואת תולעת השני ואת השש
ועשו את האפד זהב תכלת וארגמן תולעת
שני ושש משזר מעשה חשב שתי כתפת
חברת יהיה לו אל שני קצותיו וחבר וחשב
אפדתו אשר עליו כמעשהו ממנו יהיה זהב
תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר
ולקחת את שתי אבני שהם ופתחת עליהם שמות
בני ישראל ששה משמתם על האבן האחת
ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית
כתולדתם מעשה חרש אבן פתוחי חתם תפתח
את שתי האבנים על שמות בני ישראל
מסבת משבצות זהב תעשה אתם ושמת את
שתי האבנים על כתפת האפד אבני זכרן
לבני ישראל ונשא אהרן את שמותם לפני
יהוה על שתי כתפיו לזכרן ועשית
משבצת זהב ושתי שרשרת זהב טהור

אחוך וית בנוהי עמיה מגו בני ישראל
לשמשא קדמי אהרן נדב
ואביהוא אלעזר ואיתמר
בני אהרן ותעביד לבושי קודשא
לאהרן אחוך ליקר ולתשבחא
ואת תמליל עם כל חכימי לבא
די אשלימית עמהון רוח חכמה
ויעבדון ית לבושי אהרן
לקדשותיה לשמשא קדמי
ואלין לבושיא די יעבדון
חושנא ואפודא ומעילא
וכתונין מרמצן מצנפן
והמיינין ויעבדון לבושי
קודשא לאהרן אחוך
ולבנוהי לשמשא קדמי
ואנון יסבון ית דהבא וית
תכלא וית ארגונא וית צבע
זהורי וית בוצא
ויעבדון ית אפודא דדהב
תכלא וארגונא צבע
זהורי ובוץ שזיר עובד
אומן תרין כתפין מלפפן
יהון ליה בתרין סטרוהי
ויתלפף והמיין תקוניה די
עלוהי כעובדיה מניה יהי
דדהבא תכלא וארגונא
וצבע זהורי ובוץ שזיר
ותסב ית תרתין אבני בורלא
ותגלוף עליהון שמהת בני
ישראל שתא משמהתהון
על אבנא חדא וית שמהת
שתא דאשתארו על אבנא
תנייתא כתולדתהון עובד
אומן אבן טבא כתב
מפרש כגלוף דעזקא
תגלוף ית תרתין אבניא על
שמהת בני ישראל
משקען מרמצן דדהב
תעביד יתהון ותשוי ית
תרתין אבניא על כתפי
אפודא אבני דכרנא
לבני ישראל ויטול אהרן
ית שמהתהון קדם יי על
תרין כתפוהי לדכרנא
ותעביד מרמצן
דדהב ותרתין תכין דדהב
דכי מתחמן תעביד

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

מגבלת תעשה אתם מעשה עבת ונתתה את
שרשרת העבתת על המשבצת׃ ועשית
חשן משפט מעשה חשב כמעשה אפד תעשנו
זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר
תעשה אתו׃ רבוע יהיה כפול זרת ארכו וזרת
רחבו׃ ומלאת בו מלאת אבן ארבעה טורים אבן טור
אדם פטדה וברקת הטור האחד׃ והטור השני
נפך ספיר ויהלם׃ והטור השלישי לשם שבו
ואחלמה׃ והטור הרביעי תרשיש ושהם וישפה
משבצים זהב יהיו במלואתם׃ והאבנים תהיין
על שמת בני ישראל שתים עשרה על שמתם
פתוחי חותם איש על שמו תהיין לשני עשר
שבט׃ ועשית על החשן שרשת גבלת מעשה
עבת זהב טהור׃ ועשית על החשן שתי טבעות
זהב ונתת את שתי הטבעות על שני קצות
החשן׃ ונתתה את שתי עבתת הזהב על שתי
הטבעת אל קצות החשן׃ ואת שתי קצות שתי
העבתת תתן על שתי המשבצות ונתתה על
כתפות האפד אל מול פניו׃ ועשית שתי טבעות
זהב ושמת אתם על שני קצות החשן על שפתו
אשר אל עבר האפד ביתה׃ ועשית שתי
טבעות זהב ונתתה אתם על שתי כתפות האפוד
מלמטה ממול פניו לעמת מחברתו ממעל לחשב
האפוד׃ וירכסו את החשן מטבעתו אל טבעת
האפוד בפתיל תכלת להיות על חשב האפוד

ולא יזח החשן מעל האפוד ונשא אהרן
את שמות בני ישראל בחשן המשפט על
לבו בבאו אל הקדש לזכרן לפני יהוה תמיד
ונתת אל חשן המשפט את האורים
ואת התמים והיו על לב אהרן בבאו לפני
יהוה ונשא אהרן את משפט בני ישראל
על לבו לפני יהוה תמיד ועשית את
מעיל האפוד כליל תכלת והיה פי ראשו
בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה ארג
כפי תחרא יהיה לו לא יקרע ועשית על
שוליו רמני תכלת וארגמן ותולעת שני על
שוליו סביב ופעמני זהב בתוכם סביב פעמן
זהב ורמון פעמן זהב ורמון על שולי המעיל
סביב והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו
בבאו אל הקדש לפני יהוה ובצאתו ולא
ימות ועשית ציץ זהב טהור ופתחת
עליו פתוחי חתם קדש ליהוה ושמת
אתו על פתיל תכלת והיה על המצנפת אל
מול פני המצנפת יהיה והיה על מצח אהרן
ונשא אהרן את עון הקדשים אשר יקדישו
בני ישראל לכל מתנת קדשיהם והיה על
מצחו תמיד לרצון להם לפני יהוה ושבצת
הכתנת שש ועשית מצנפת שש ואבנט
תעשה מעשה רקם ולבני אהרן תעשה
כתנת ועשית להם אבנטים ומגבעות תעשה

ולא יתפרק חושנא מעל אפודא ויטול אהרן ית שמהת בני ישראל בחושנא דינא על לביה במיעליה לקודשא לדכרנא קדם יי תדירא ותתן בחושן דינא ית אוריא וית תומיא ויהון על לבא דאהרן במיעליה לקדם יי ויטול אהרן ית דין בני ישראל על ליביה קדם יי תדירא ותעביד ית מעיל אפודא גמיר תכלא ויהי פום רישיה בגויה תורא יהי ליה מקף לפומיה סחור סחור עובד מחי כפום שרין יהי ליה דלא יתבזע ותעביד על שפולוהי רמוני תכלא וארגונא וצבע זהורי על שפולוהי סחור סחור וזגין דדהב ביניהון סחור סחור זגא דדהבא ורמונא זגא דדהבא ורמונא על שפולי מעילא סחור סחור ויהי על אהרן לשמשא וישתמע קליה במיעליה לקודשא לקדם יי ובמפקיה ולא ימות ותעביד ציצא דדהב דכי ותגליף עלוהי כתב מפרש קודש ליי ותשוי יתיה על חוטא דתכלא ויהי על מצנפתא לקבל אפי מצנפתא יהי ויהי על בית עינוהי דאהרן ויטול אהרן ית עוית קודשיא די יקדשון בני ישראל לכל מתנת קודשיהון ויהי על בית עינוהי תדירא לרעוא להון קדם יי ותרמיץ כתונא דבוצא ותעביד מצנפתא דבוצא והמין תעביד עובד צייר ולבני אהרן תעביד כתונין ותעביד להון המינין וכובעין תעביד

ולא יזח לשון נתוק ולשון ערבי הוא כדברי דונש בן לברט׃ את האורים ואת התמים הוא כתב שם המפורש שהיה נותן בתוך כפלי החשן שעל ידו היה מאיר את דבריו ומתים את דבריו ובמקדש שני היה החשן שאי אפשר להיות כהן גדול מחוסר בגדים אבל אותו השם לא היה בתוכו ועל שם אותו הכתב הוא קרוי משפט שנאמר במשפט האורים׃ את משפט בני ישראל דבר שהם נשפטים ונוכחים על ידו אם לעשות דבר אם לא לעשות ולפי מדרשו אגדה שהחשן מכפר על מעוותי הדין נקרא משפט על שם סליחת המשפט׃ את מעיל האפוד שהאפוד נתון עליו לחגורה׃ כליל תכלת כלו תכלת שאין מין אחר מעורב בו׃ והיה פי ראשו פי המעיל שבגבהו היא פתיחת בית הצואר׃ בתוכו כמתורגמו כפיל לגויה כפול להיות לו לשפה מבית והוא מעשה ארג ולא במחט׃ כפי תחרא למדנו שהשריונים שלהם פיהם כפול׃ לא יקרע כדי שלא יקרע והקורעו עובר בלאו שזה ממנין לאוין שבתורה וכן ולא יזח החשן וכן לא יסורו ממנו׃ רמני׃ עגולים וחלולים היו כמין רמונים העשוים כמין ביצת תרנגולת׃ ופעמוני זהב זגים עם ענבלים שבתוכם׃ בתוכם סביב ביניהם סביב בין שני רמונים פעמון אחד דבוק ותלוי בשולי המעיל׃ פעמן זהב ורמון אצלו פעמן זהב ורמון אצלו׃ ולא ימות אבל אם יחסר אחד מן הבגדים האלו חייב מיתה בידי שמים׃ ציץ מין טס זהב היה רחב שתי אצבעות מקיף על המצח מאזן לאזן׃ על פתיל תכלת ובמקום אחר הוא אומר ויתנו עליו פתיל תכלת ועוד כתוב והיה על המצנפת ולמטן הוא אומר והיה על מצח אהרן ובשחיטת קדשים שנינו שערו היה נראה בין ציץ למצנפת ששם מניח תפילין למדנו שהמצנפת למעלה בגובה הראש ואינה עמוקה ליכנס בה כל הראש עד המצח והציץ מלמטה והפתילין היו נקובים ותלויין בשני ראשין ובאמצעיתו ששה בשלשה מקומות הללו פתיל מלמעלה מבחוץ ואחד מכנגד כנגדו וקושר ראשי הפתילים מאחורי העורף שלשתן ונמצאו בין אורך הטס ופתילי ראשיו והמיצן את הקדקד והפתיל האמצעי כשראשו קשור עם ראשי השנים הולך על פני רוחב הראש מלמעלה ונמצא עשוי כמין כובע על פתיל האמצעי הוא אומר והיה על המצנפת והיה נותן על ראשו כמין כובע על המצנפת והפתיל האמצעי מחזיקו שאינו נופל והטס תלוי כנגד מצחו נתקיימו כל המקראות פתיל על הציץ וציץ על הפתיל ופתיל על המצנפת מלמעלה׃ ונשא אהרן לשון סליחה ואעפ״י כן אינו זז ממשמעו אהרן נושא את המשא של העון שנמצא מסולק העון מן הקדשים׃ עון הקדשים לרצות על הדם והחלב שקרבו בטומאה כמו ששנינו איזה עון הוא נושא אם עון פגול הרי כבר נאמר לא ירצה ואם עון נותר הרי כבר נאמר לא יחשב אינו נושא אלא עון טומאה שהותרה מכללה בציבור׃ על מצחו תמיד אי אפשר לומר שיהא עליו תמיד שהרי אינו עליו אלא בשעת עבודה אלא תמיד לרצות להם אפילו אינו על מצחו שלא היה כהן גדול עובד באותה שעה ולדברי האומר על מצחו מרצה ואם לאו אינו מרצה נדרש על מצחו תמיד ללמד שימשמש בו בשעה שהוא עליו שלא יסיח דעתו ממנו׃ ושבצת עשה אותה משבצות משבצות ושל שש׃ ולבני אהרן תעשה ארבעה בגדים הללו כתנת ואבנט ומגבעות היא מצנפת ומכנסיים כתובין למטה בפרשת והלבשת אותם את אהרן אחיך בגדים האמורים בו אהרן חשן ואפוד ומעיל כתנת תשבץ מצנפת ואבנט וציץ

בתוכו ויוחנה תשׂה ואתה בן אדם הגד את בית ישראל את הבית ויכלמו מעונותיהם ומדדו את תכנית ואם נכלמו מכל אשר עשו צורת הבית ותכונתו ומוצאיו ומובאיו וכל צורתו ואת כל חקותיו ועשו אותם וכל תורתו הודע אותם וכתב לעיניהם וישמרו את כל צורתו ואת כל חקתיו ועשו אתם זאת תורת הבית על ראש ההר כל גבולו סביב

קורות חזקיה ולפי שרואה רוח המרכבה והולך בין מי ולא שמים מלאכים לו ירד כמו ילורואה אותו יחת ויכלמו מעונותיהם כהיותם לשון מא חפר שאינם מאסם ממונים צורת הבית גבול הבנין המזרחית וראו אולמו ועד זה כן סדרו לאורכו ורחבו והמעשים חשבון תמי ולשכותיו את שערותיו כרוכבם התאורים גולים ואולמים ואת שערים מחוץ לא שמחו ויעשו אותו עינים הדות ממך שאתה ועשותם לעתיד לעבד כן וזאת תור

להם לכבוד ולתפארת: והלבשת אתם את אהרן
אחיך ואת בניו אתו ומשחת אתם ומלאת את
ידם וקדשת אתם וכהנו לי: ועשה להם מכנסי בד
לכסות בשר ערוה ממתנים ועד ירכים יהיו: והיו
על אהרן ועל בניו בבאם אל אהל מועד או
בגשתם אל המזבח לשרת בקדש ולא ישאו
עון ומתו חקת עולם לו ולזרעו אחריו:
וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש אתם לכהן
לי לקח פר אחד בן בקר ואילם שנים תמימם:
ולחם מצות וחלת מצת בלולת בשמן ורקיקי
מצות משחים בשמן סלת חטים תעשה אתם:
ונתת אותם על סל אחד והקרבת אתם בסל
ואת הפר ואת שני האילם: ואת אהרן ואת בניו
תקריב אל פתח אהל מועד ורחצת אתם במים:
ולקחת את הבגדים והלבשת את אהרן את
הכתנת ואת מעיל האפד ואת האפד ואת
החשן ואפדת לו בחשב האפד: ושמת המצנפת
המצנפת על ראשו ונתת את נזר הקדש על
המצנפת: ולקחת את שמן המשחה ויצקת
על ראשו ומשחת אתו: ואת בניו תקריב
והלבשתם כתנת: וחגרת אתם אבנט אהרן
ובניו וחבשת להם מגבעת והיתה להם כהנה
לחקת עולם ומלאת יד אהרן ויד בניו: והקרבת
את הפר לפני אהל מועד וסמך אהרן ובניו את
ידיהם על ראש הפר: ושחטת את הפר לפני

להון ליקר ולתשבחא: ותלביש
יתהון ית אהרן אחוך וית בנוהי
עמיה ותרבי יתהון ותקריב ית
קורבנהון ותקדיש יתהון וישמשון
קדמי: ועביד להון
מכנסין דבוץ לכסאה בשר
עריה מחרצין ועד ירכן יהון:
ויהון על אהרן ועל בנוהי
במיעלהון למשכן זמנא או
במיקרבהון למדבחא לשמשא
בקודשא ולא יקבלון חובה
ולא ימותון קים עלם ליה
ולבנוהי בתרוהי:
ודין פתגמא די תעביד להון
לקדשא יתהון לשמשא קדמי
סב תור חד בר תורי ודכרין
תרין שלמין: ולחים פטיר
וגריצן פטירן דפילן במשח
ואספוגין פטירין דמשיחין
במשח סלת חטין תעביד
יתהון: ותתן יתהון על סלא
חד ותקריב יתהון בסלא וית
תורא וית תרין דכרין:
וית אהרן וית בנוהי תקריב
לתרע משכן זמנא ותסחי
יתהון במיא: ותסב ית
לבושיא ותלביש ית אהרן
ית כתונא וית מעיל אפודא
וית אפודא וית חושנא
ותתקין ליה בהמין אפודא:
ותשוי מצנפתא על רישיה
ותתן ית כלילא דקודשא
על מצנפתא: ותסב ית
משחא דרבותא ותריק
על רישיה ותרבי יתיה:
וית בנוהי תקריב ותלבישנון
כתונין: ותזריז יתהון
המיינין אהרן ובנוהי
ותתקין להון קובעין
ותהי להון כהונתא לקים
עלם ותקריב קורבנא
דאהרן וקורבנא דבנוהי:
ותקריב ית תורא
קדם משכן זמנא
ויסמוך אהרן ובנוהי
ית ידיהון על ריש תורא:
ותכוס ית תורא קדם

ומכנסיים כתובים למטה בענין: ואת בניו אתו יותן הסתפקים בהן: ומשחת אותם את אהרן ואת בניו בשמן המשחה: ומלאת את ידם. כל מלוי ידים לשון חינוך שהוא נכנס לדבר להיות מוחזק בו מאותו יום והלאה הוא. ובלשון לעז כשממנין אדם על פקודת דבר נותן השליט בידו בית יד של עור שקורין גנט ועל ידו הוא מחזיקו בדבר וקורין לאותה מסירה רווישטי"ר בלעז והוא מילוי ידים: ועשה להם. לאהרן ולבניו מכנסי בד הרי שמנה לכהן גדול וארבעה להדיוט: והיו כל הבגדים האלה על אהרן הראויים לו ועל בניו האמורים בהם: בבאם אל אהל מועד. להיכל וכן למשכן: ומתו. הא למדת שהמשמש מחוסר בגדים במיתה: חקת עולם לו. כל מקום שנ' חקה לעכב: לקח. כמו קח ושתי גזרות הן אחת של קיחה ואחת של לקיחה ולהן פתרון אחד: פר אחד. לכפר על מעשה העגל שהוא פר: ולחם מצות וחלות מצות ורקיקי מצות. הרי אלו שלשה מינין רבוכה וחלות ורקיקין. לחם מצות היא הקרוי מעשה בעניין חלות לחם: שמן על שם שנותן שמן ברבוכה כנגד החלות והרקיקין וכל המינין מנין עשר עשר חלות: בלולות בשמן. כשהן קמח יוצק בהן השמן ובוללן: משוחים בשמן. אחר אפייתן מושחן כמין כי יוונית שהיא עשויה כמין נון. והקרבת אותם. אל חצר המשכן ביום הקמתו: ורחצת. טבילת כל הגוף: ואפדת. קשט ותקן החגורה והסינר סביבותיו: נזר הקדש. זה הציץ: על המצנפת. כמו שפי' למעלה על ידי הפתילים האמצעי ושני הפתילים שבראשו הקשורים שלשתן מאחורי העורף הוא נותן על המצנפת מין כובע: ומשחת אותו. אף משיחה זו מיין כי. נותן שמן על ראשו ובין ריסי עיניו ומחבר באצבעו: והיתה להם. מילוי ידים זה לכהונת עולם: ומלאת. על ידי אהרן הדברים האלה ידיהון וכנן מילוי הכהונה:

כ מוחמי יד רבן שמעיה פ"ק

סביב לקדש קדשים הנה זאת
תורת הבית: ואלה מדות
המזבח באמות אמה אמה
וטפח וחיק האמה ואמה
רחב וגבולה אל שפתה
סביב זרת האחד וזה גב
המזבח: ומחיק הארץ עד
העזרה התחתונה שתים
אמות ורחב אמה אחת
ומהעזרה הקטנה עד
העזרה הגדולה ארבע
אמות ורחב האמה:
וההראל ארבע אמות

ואת תורת הבית: לשבקן. תורה היתה בידם שניה של עזרא כבידה מסורה של יהושע לבא פרוע ימנה סדרשי ער יעבר ער יעבר ובין זה והיה היה מהו להם שעשו ין הגלה ואות עלה ולא שבא זה ונו שלא היתה ותשובה הוגבת על ענה טלא לחנות ויבא ו פרשות פרש וכן ערכין: ואלה מדות המזבח. שמפרש למטה ואמות יותר בזה אמות רחב. באמות: אמה וטפח. באמה בת ששה:

שהיא אמה וטפח באמה בת חמשה: וחיק האמה. יסוד שלא עודד באמה של חול שהיא בת חמשה. חיק לשון חיקו. וקבועות והוא היסוד: האמה ואמה רוחב ולא אמה וטפח שהיא בת ששה וכן שנינו במדות שהיסוד והסובב והקרנות מודדין באמה בת חמשה. וחיק האמה זה יסוד. ואמה רחב זה הסובב: וגבולה אל שפתה סביב זרת האחד. אלו הקרנות זרת האחד ואמצעיהן הוא מודד זרת לכל רוח הרי אמה על אמה: וזה גב המזבח. ובאמה זו היה נמדד גב המזבח הזהב באמה ואמה רחבן רבוע כך מפרש בעירובין ומנחות מפרש יותר לפי החשבון: חיק האמה כגבה עלה אמה ואמה רחב כמו במסכת הסובב באמה בת חמשה. אבל עלייתו

ששנינו עלה חמש וכנס אמה זהו באמה בת חמשה וגבולה אל שפתה סביב זרת האחד הקרנות בין לרחבן בין לגבהן באמה בת חמשה: ומחיק הארץ. מן היסוד. מקרקע הארץ עד עזרה התחתונה. עד גג מלבן התחתון שתים אמות. ולא כך היה בבית עולמים שם שנינו ומכין מלבן של שלשים ושתים ונגבהן אמה. וכונס בו בהן שתים ורוחב באמה אחת. כשהנח מלבן השני עליו היה מלבן השני שלשים על שלשים ומעלות כמסה לו סבב רוחב אמה והוא היסוד הרי עלה שתים וכנס אמה. הוא היסוד. ונתן תיבת עזרה מסתעיתא לשון רצפה. שהיה ממלא את המלבן חלוקי אבנים וסיד וזפת ונוטלן ומוחה ושופך ומחליק ולמעלה והרי הוא כמין רצפה ומהעזרה הקטנה עד העזרה הגדולה ארבע אמות. ונגבהן

ביקרת

יהוה פתח אהל מועד ולקחת מדם הפר ונתתה
על קרנת המזבח באצבעך ואת כל הדם תשפך
אל יסוד המזבח ולקחת את כל החלב המכסה
את הקרב ואת היתרת על הכבד ואת שתי
הכלית ואת החלב אשר עליהן והקטרת
המזבחה ואת בשר הפר ואת ערו ואת
פרשו תשרף באש מחוץ למחנה חטאת
הוא ואת האיל האחד תקח וסמכו אהרן
ובניו את ידיהם על ראש האיל ושחטת את
האיל ולקחת את דמו וזרקת על המזבח סביב
ואת האיל תנתח לנתחיו ורחצת קרבו וכרעיו
ונתת על נתחיו ועל ראשו והקטרת את כל
האיל המזבחה עלה הוא ליהוה ריח ניחוח
אשה ליהוה הוא ולקחת את האיל השני וסמך
אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל ושחטת
את האיל ולקחת מדמו ונתתה על תנוך אזן
אהרן ועל תנוך אזן בניו הימנית ועל בהן ידם
הימנית ועל בהן רגלם הימנית וזרקת את הדם
על המזבח סביב ולקחת מן הדם אשר על
המזבח ומשמן המשחה והזית על אהרן ועל
בגדיו ועל בניו ועל בגדי בניו אתו וקדש הוא
ובגדיו ובניו ובגדי בניו אתו ולקחת מן האיל
החלב והאליה ואת החלב המכסה את הקרב ואת
יתרת הכבד ואת שתי הכלית ואת החלב אשר
עליהן ואת שוק הימין כי איל מלאים הוא

קדם ה׳ בתרע משכן זמנא ותסב
מדמא דתורא ותתן על
קרנת מדבחא באצבעך וית
כל דמא תשפך ליסודא
דמדבחא ותסב ית כל תרבא
דחפי ית גוא וית חצרא
דעל כבדא וית תרתין
כולין וית תרבא דעליהן
ותסיק למדבחא וית
בסר תורא וית משכיה וית
אכליה תוקיד בנורא מברא
למשריתא חטתא הוא
וית דכרא חד תסב ויסמכון
אהרן ובנוהי ית ידיהון על
ריש דכרא ותכוס ית
דכרא ותסב ית דמיה
ותזרוק על מדבחא סחור
סחור וית דכרא תפלג
לאברוהי ותחליל גויה
וכרעוהי ותתן על אברוהי
ועל רישיה ותסיק ית כל
דכרא למדבחא עלתא
הוא קדם ה׳ לאתקבלא
ברעוא קרבנא קדם ה׳ הוא
ותסב ית דכרא תנינא
ויסמוך אהרן ובנוהי ית
ידיהון על ריש דכרא
ותכוס ית דכרא ותסב
מדמיה ותתן על רום ארנא
דאהרן ועל רום ארנא
דבנוהי דימינא ועל אליון
ידיהון דימינא ועל אליון
רגליהון דימינא ותזרוק ית
דמא על מדבחא סחור סחור
ותסב מדמא די על מדבחא
וממשחא דרבותא ותדי
על אהרן ועל לבושוהי ועל
בנוהי ועל לבושי
בנוהי עמיה ויהי קדיש הוא
ולבושוהי ובנוהי ולבושי
בנוהי עמיה ותסב מן דכרא
תרבא ואליתא וית תרבא
דחפי ית גוא וית חצר
כבדא וית תרתין כוליא
וית תרבא די עליהן וית
שקא דימינא ארי דכר
קרבניא הוא

ומהאריאל למעלה הקרנות
ארבע והאריאל שתים עשרה
ארך בשתים עשרה רחב
רבוע אל ארבעת רבעיו
והעזרה ארבע עשרה ארך
בארבע עשרה רחב אל
ארבעת רבעיה והגבול
סביב אותה חצי האמה והחיק
לה אמה סביב ומעלתהו
פנות קדים
ויאמר אלי בן אדם כה אמר
אדני יהוה אלה חקות המזבח
ביום העשותו להעלות עליו

עולה ולזרק עליו דם
ונתתה אל הכהנים הלוים
אשר הם מזרע צדוק
הקרובים אלי נאם
אדני יהוה לשרתני
פר בן בקר לחטאת
ולקחת מדמו ונתתה
על ארבע קרנתיו
ואל ארבע פנות
העזרה ואל הגבול
סביב וחטאת אותו
וכפרתהו ולקחת את
הפר החטאת ושרפו

וככר לחם אחת וחלת לחם שמן אחת ורקיק
אחד מסל המצות אשר לפני יהוה׃ ושמת
הכל על כפי אהרן ועל כפי בניו והנפת אתם
תנופה לפני יהוה׃ ולקחת אתם מידם והקטרת
המזבחה על העלה לריח ניחוח לפני יהוה
אשה הוא ליהוה׃ ולקחת את החזה מאיל
המלאים אשר לאהרן והנפת אתו תנופה לפני
יהוה והיה לך למנה׃ וקדשת את חזה התנופה
ואת שוק התרומה אשר הונף ואשר הורם
מאיל המלאים מאשר לאהרן ומאשר לבניו׃
והיה לאהרן ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל
כי תרומה הוא ותרומה יהיה מאת בני ישראל
מזבחי שלמיהם תרומתם ליהוה׃ ובגדי הקדש
אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו למשחה בהם
ולמלא בם את ידם׃ שבעת ימים ילבשם הכהן
תחתיו מבניו אשר יבא אל אהל מועד לשרת
בקדש׃ ואת איל המלאים תקח ובשלת את
בשרו במקם קדש׃ ואכל אהרן ובניו את בשר
האיל ואת הלחם אשר בסל פתח אהל מועד׃
ואכלו אתם אשר כפר בהם למלא את ידם
לקדש אתם וזר לא יאכל כי קדש הם׃ ואם יותר
מבשר המלאים ומן הלחם עד הבקר ושרפת את
הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא׃ ועשית
לאהרן ולבניו ככה ככל אשר צויתי אתכה
שבעת ימים תמלא ידם׃ ופר חטאת תעשה ליום

וּפְלָא דִלְחֵם חֲדָא וּגְרִיצְתָא דִלְחֵם מְשַׁח חֲדָא וְאֶסְפּוֹג חַד מִסַלָא דְפַטִירַיָא דִי קֳדָם יְיָ׃ וּתְשַׁוֵי כוֹלָא עַל יְדֵי אַהֲרֹן וְעַל יְדֵי בְנוֹהִי וּתְרִים יָתְהוֹן אֲרָמָא קֳדָם יְיָ׃ וְתִסַב יָתְהוֹן מִידֵיהוֹן וְתַסֵיק לְמַדְבְּחָא עַל עֲלָתָא לְאִתְקַבָּלָא בְרַעֲוָא קֳדָם יְיָ קֻרְבָּנָא הוּא קֳדָם יְיָ׃ וְתִסַב יָת חַדְיָא מִדְּכַר קֻרְבָּנַיָא דִי לְאַהֲרֹן וּתְרִים יָתֵיהּ אֲרָמָא קֳדָם יְיָ וִיהֵי לָךְ לְחוּלָק׃ וּתְקַדֵשׁ יָת חַדְיָא דַאֲרָמוּתָא וְיָת שׁוֹקָא דְאַפְרָשׁוּתָא דִי אִתָּרַם וְדִי אִתַּפְרַשׁ מִדְּכַר קֻרְבָּנַיָא מִדִּי לְאַהֲרֹן וּמִדִּי לִבְנוֹהִי׃ וִיהֵי לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי לִקְיָם עָלַם מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲרֵי אַפְרָשׁוּתָא הוּא וְאַפְרָשׁוּתָא יְהֵי מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנִּכְסַת קֻדְשֵׁיהוֹן אַפְרָשׁוּתְהוֹן קֳדָם יְיָ׃ וּלְבוּשֵׁי קֻדְשָׁא דִי לְאַהֲרֹן יְהוֹן לִבְנוֹהִי בַּתְרוֹהִי לְרַבָּאָה בְהוֹן וּלְקָרָבָא בְהוֹן יָת קֻרְבָּנְהוֹן׃ שִׁבְעָה יוֹמִין יִלְבְּשִׁנּוּן כָּהֲנָא דִּתְחוֹתוֹהִי מִבְּנוֹהִי דִּי יֵיעוֹל לְמַשְׁכַּן זִמְנָא לְשַׁמָּשָׁא בְקֻדְשָׁא׃ וְיָת דְּכַר קֻרְבָּנַיָא תִּסַּב וּתְבַשֵּׁיל יָת בִּסְרֵיהּ בַּאֲתַר קַדִּישׁ׃ וְיֵיכוֹל אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת בְּסַר דִּכְרָא וְיָת לַחְמָא דִּי בְסַלָּא בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְיֵיכְלוּן יָתְהוֹן דִּי אִתְכַפַּר בְּהוֹן לְקָרָבָא יָת קֻרְבָּנְהוֹן לְקַדָּשָׁא יָתְהוֹן וְחִלּוֹנַי לָא יֵיכוֹל אֲרֵי קֻדְשָׁא אִנּוּן׃ וְאִם יִשְׁתְּאַר מִבְּסַר קֻרְבָּנַיָא וּמִן לַחְמָא עַד צַפְרָא וְתוֹקֵיד יָת דְּאִשְׁתְּאַר בְּנוּרָא לָא יִתְאֲכֵיל אֲרֵי קֻדְשָׁא הוּא׃

וְתַעְבֵּיד לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי כְּדֵין כְּכֹל דִּי פַקֵּידִית יָתָךְ שִׁבְעָה יוֹמִין תְּקָרֵיב קֻרְבָּנְהוֹן׃ וְתוֹרָא דְחַטָּאתָא תַּעְבֵּיד לְיוֹמָא עַל כִּפּוּרַיָא וּתְדַכֵּי עַל מַדְבְּחָא בְּכַפָּרוּתָךְ עֲלוֹהִי וּתְרַבֵּי יָתֵיהּ לְקַדָּשׁוּתֵיהּ׃

במפקד הבית מחוץ למקדש׃ וביום השני תקריב
שעיר עזים תמים לחטאת וחטאו את המזבח
כאשר חטאו בפר׃ בכלותך מחטא תקריב
פר בן בקר תמים ואיל מן הצאן תמים׃ והקרבתם
לפני יהוה והשליכו הכהנים עליהם
מלח והעלו אותם עלה ליהוה׃ שבעת
ימים תעשה שעיר חטאת ליום ופר בן
בקר ואיל מן הצאן תמימים יעשו׃ שבעת
ימים יכפרו על המזבח וטהרו אתו
ומלאו ידיו׃ ויכלו את הימים והיה ביום
השמיני והלאה יעשו הכהנים על המזבח
את עולותיכם ואת שלמיכם ורצאתי
אתכם נאם אדני יהוה׃

על הכפרים וחטאת על המזבח בכפרך עליו
ומשחת אתו לקדשו׃ שבעת ימים תכפר על
המזבח וקדשת אתו והיה המזבח קדש קדשים
כל הנגע במזבח יקדש׃ {פ} וזה אשר
תעשה על המזבח כבשים בני שנה שנים
ליום תמיד׃ את הכבש האחד תעשה בבקר
ואת הכבש השני תעשה בין הערבים׃ ועשרן
סלת בלול בשמן כתית רבע ההין ונסך רביעת
ההין יין לכבש האחד׃ ואת הכבש השני
תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכה
תעשה לה לריח ניחח אשה ליהוה׃ עלת תמיד
לדרתיכם פתח אהל מועד לפני יהוה אשר
אועד לכם שמה לדבר אליך שם׃ ונעדתי
שמה לבני ישראל ונקדש בכבדי׃ וקדשתי
את אהל מועד ואת המזבח ואת אהרן ואת
בניו אקדש לכהן לי׃ ושכנתי בתוך בני ישראל
והייתי להם לאלהים׃ וידעו כי אני יהוה
אלהיהם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים
לשכני בתוכם אני יהוה אלהיהם׃ {פ}
ועשית מזבח מקטר קטרת עצי שטים תעשה
אתו׃ אמה ארכו ואמה רחבו רבוע יהיה
ואמתים קמתו ממנו קרנתיו׃ וצפית אתו זהב
טהור את גגו ואת קירתיו סביב ואת קרנתיו
ועשית לו זר זהב סביב׃ ושתי טבעת זהב תעשה
לו מתחת לזרו על שתי צלעתיו תעשה על

שבעא יומין תכפר על
מדבחא ותקדיש יתיה
ויהי מדבחא קדש
קודשין כל דיקרב במ
במדבחא יתקדש׃ ס
ודין די תעביד על מדבחא
אמרין בני שנא תרין ליומ
תדירא׃ ית אמרא חד תעביד
בצפרא וית אמרא תנינא
תעביד בין שמשיא׃ ועשרונא
סלתא דפיל במשח כתישא
רבעות הינא ונסכא רבעות
הינא חמרא לאמרא חד׃
וית אמרא תנינא תעביד
בין שמשיא כמנחת צפרא
וכנסכה תעביד לה לאתקבלא
ברעוא קורבנא קדם יי׃ עלת
תדירא לדריכון בתרע משכן
זמנא קדם יי די אזמן מימרי
לכון תמן למללא עמך תמן׃
ואזמין מימרי תמן לבני
ישראל ואתקדש ביקרי׃
ואקדש ית משכן זמנא
וית מדבחא וית אהרן וית
בנוהי אקדש לשמשא
קדמי׃ ואשרי שכינתי בגו
בני ישראל ואהוי להון
לאלה׃ וידעון ארי אנא
יי אלההון די אפיקית יתהון
מארעא דמצרים לאשראה
שכינתי ביניהון אנא יי
אלההון׃
ותעביד מדבחא לאקטרא
עלוהי קטורת בסמין דאעי
שטין תעביד יתיה׃ אמתא
ארכיה ואמתא פתיה מרבע
יהי ותרתין אמין רומיה מנה
קרנוהי׃ ותחפי יתיה דהב דכי
ית אגריה וית כתלוהי סחור
סחור וית קרנוהי ותעביד
ליה זיר דדהב סחור סחור׃
ותרתין עזקן דדהב תעביד
ליה מלרע לזיריה על
תרתין סטרוהי תעביד

הפטורה מלכים

וישלח אחאב בכל בני
ישראל ויקבץ את הנביאים אל הר
הכרמל׃ ויגש אליהו אל כל העם ויאמר
עד מתי אתם פסחים על שתי הסעפים
אם יהוה האלהים לכו אחריו ואם הבעל
לכו אחריו ולא ענו העם אתו דבר׃
ויאמר אליהו אל העם אני נותרתי
נביא ליהוה לבדי ונביאי הבעל ארבע
מאות וחמשים איש׃ ויתנו לנו שנים
פרים ויבחרו להם הפר האחד
וינתחהו וישימו על העצים ואש
לא ישימו ואני אעשה את הפר
האחד ונתתי על העצים
ואש לא אשים׃ וקראתם
בשם אלהיכם ואני אקרא
בשם יהוה והיה האלהים
אשר יענה באש הוא
האלהים ויען כל העם
ויאמרו טוב הדבר׃ ויאמר
אליהו לנביאי הבעל
בחרו לכם הפר האחד
ועשו ראשנה כי אתם
הרבים וקראו בשם
אלהיכם ואש לא תשימו׃
ויקחו את הפר אשר

שני צדיו והיו לבתים לבדים לשאת אתו בהמה
ועשית את הבדים עצי שטים וצפית אתם
זהב ונתתה אתו לפני הפרכת אשר על ארן
העדת לפני הכפרת אשר על העדת אשר
אועד לך שמה והקטיר עליו אהרן קטרת
סמים בבקר בבקר בהיטיבו את הנרת יקטירנה
ובהעלת אהרן את הנרת בין הערבים
יקטירנה קטרת תמיד לפני יהוה לדרתיכם
לא תעלו עליו קטרת זרה ועלה ומנחה ונסך
לא תסכו עליו וכפר אהרן על קרנתיו אחת
בשנה מדם חטאת הכפרים אחת בשנה יכפר
עליו לדרתיכם קדש קדשים הוא ליהוה
פ וידבר יהוה אל משה
לאמר כי תשא את ראש בני ישראל
לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו ליהוה בפקד
אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם זה יתנו
כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל
הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל
תרומה ליהוה כל העבר על הפקדים מבן
עשרים שנה ומעלה יתן תרומת יהוה העשיר
לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל
לתת את תרומת יהוה לכפר על נפשתיכם
ולקחת את כסף הכפרים מאת בני ישראל
ונתת אתו על עבדת אהל מועד והיה לבני
ישראל לזכרון לפני יהוה לכפר על נפשתיכם

על תרין סטרוהי ויהי לאתרא לאריחיא למטל יתיה בהון ותעביד ית אריחיא דאעי שטין ותחפי יתהון דהבא ותתן יתיה קדם פרכתא די על ארונא דסהדותא קדם כפורתא די על סהדותא די אזמן מימרי לך תמן ויקטר עלוהי אהרן קטרת בוסמין בצפר בצפר באתקנותיה ית בוציניא יקטרנה ובאדלקות אהרן ית בוציניא בין שמשיא יקטרנה קטרת בוסמין תדירא קדם יי לדריכון לא תסקון עלוהי קטרת בוסמין נוכראין ועלתא ומנחתא ונסכין לא תנסכון עלוהי ויכפר אהרן על קרנוהי חדא בשתא מדם חטאת כפוריא חדא בשתא יכפר עלוהי לדריכון קדש קודשין הוא קדם יי

ומליל יי עם משה למימר ארי תקביל ית חושבן בני ישראל למניניהון ויתנון גבר פורקן נפשיה קדם יי כד תמני יתהון ולא יהי בהון מותא כד תמני יתהון דין יתנון כל דעבר על מניניא פלגות סלעא בסלעי קודשא עשרין מעין סלעא פלגות סלעא אפרשותא קדם יי כל דעבר על מניניא מבר עשרין שנין ולעילא יתן אפרשותא קדם יי דעתיר לא יסגי ודמסכן לא יזער מפלגות סלעא למתן ית אפרשותא קדם יי לכפרא על נפשתכון ותסב ית כסף כפוריא מן בני ישראל ותתן יתיה על פולחן משכן זמנא ויהי לבני ישראל לדכרנא קדם יי לכפרא על נפשתכון

חסלת ואתה תצוה

כי תשא

וידבר יהוה אל משה לאמר׃ ועשית
כיור נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתת אתו בין
אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים׃
ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת
רגליהם׃ בבאם אל אהל מועד ירחצו מים
ולא ימתו או בגשתם אל המזבח לשרת
להקטיר אשה ליהוה׃ ורחצו ידיהם ורגליהם
ולא ימתו והיתה להם חק עולם לו ולזרעו
לדרתם׃ פ וידבר יהוה אל משה
לאמר׃ ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור
חמש מאות וקנמן בשם מחציתו חמשים
ומאתים וקנה בשם חמשים ומאתים׃ וקדה
חמש מאות בשקל הקדש ושמן זית הין׃ ועש
ועשית אתו שמן משחת קדש רקח מרקחת
מעשה רקח שמן משחת קדש יהיה׃ ומשחת
בו את אהל מועד ואת ארון העדת׃ ואת השלחן
ואת כל כליו ואת המנרה ואת כליה ואת
מזבח הקטרת׃ ואת מזבח העלה ואת כל כליו
ואת הכיר ואת כנו׃ וקדשת אתם והיו קדש
קדשים כל הנגע בהם יקדש׃ ואת אהרן ואת
בניו תמשח וקדשת אתם לכהן לי׃ ואל בני
ישראל תדבר לאמר שמן משחת קדש יהיה
זה לי לדרתיכם׃ על בשר אדם לא ייסך
ובמתכנתו לא תעשו כמהו קדש הוא קדש
יהיה לכם׃ איש אשר ירקח כמהו ואשר יתן

ממנו על זר ונכרת מעמיו׃ ויאמר
יהוה אל משה קח לך סמים נטף ושחלת
וחלבנה סמים ולבנה זכה בד בבד יהיה׃ ועשית
אתה קטרת רקח מעשה רוקח ממלח טהור
קדש׃ ושחקת ממנה הדק ונתתה ממנה לפני
העדת באהל מועד אשר אועד לך שמה
קדש קדשים תהיה לכם׃ והקטרת אשר תעשה
במתכנתה לא תעשו לכם קדש תהיה לך ליהוה׃
איש אשר יעשה כמוה להריח בה ונכרת
מעמיו׃ וידבר יהוה אל משה לאמר׃
ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה
יהודה׃ ואמלא אתו רוח אלהים בחכמה
ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה׃ לחשב מחשבת
לעשות בזהב ובכסף ובנחשת׃ ובחרשת אבן
למלאת ובחרשת עץ לעשות בכל מלאכה׃
ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן אחיסמך
אחיסמך למטה דן ובלב כל חכם לב נתתי חכמה
ועשו את כל אשר צויתך׃ את אהל מועד
ואת הארן לעדת ואת הכפרת אשר עליו
ואת כל כלי האהל׃ ואת השלחן ואת כליו
ואת המנרה הטהרה ואת כל כליה ואת מזבח
הקטרת׃ ואת מזבח העלה ואת כל כליו ואת
הכיור ואת כנו׃ ואת בגדי השרד ואת בגדי הקדש
לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן׃ ואת שמן
המשחה ואת קטרת הסמים לקדש ככל

אשר צויתך יעשו׃ ויאמר יהוה
אל משה לאמר׃ ואתה דבר אל בני ישראל
לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני
וביניכם לדרתיכם לדעת כי אני יהוה מקדשכם׃
ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה
מות יומת כי כל העשה בה מלאכה ונכרתה
הנפש ההוא מקרב עמיה׃ ששת ימים
יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון
קדש ליהוה כל העשה מלאכה ביום השבת
מות יומת׃ ושמרו בני ישראל את השבת
לעשות את השבת לדרתם ברית עולם׃
ביני ובין בני ישראל אות הוא לעלם כי
ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת
הארץ וביום השביעי שבת וינפש׃
ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו
בהר סיני שני לחת העדת לחת אבן כתבים
באצבע אלהים׃ וירא העם כי בשש משה
לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו
אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו
כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ
מצרים לא ידענו מה היה לו׃ ויאמר
אלהם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באזני
נשיכם בניכם ובנתיכם והביאו אלי׃
ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר
באזניהם ויביאו אל אהרן׃ ויקח מידם

ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל מסכה ויאמרו
אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ
מצרים׃ וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא
אהרן ויאמר חג ליהוה מחר׃ וישכימו
ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים וישב
העם לאכל ושתו ויקמו לצחק׃
וידבר יהוה אל משה לך רד כי שחת עמך
אשר העלית מארץ מצרים׃ סרו מהר מן הדרך
אשר צויתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו
לו ויזבחו לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל
אשר העלוך מארץ מצרים׃ ויאמר
יהוה אל משה ראיתי את העם הזה והנה עם
קשה ערף הוא׃ ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם
ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול׃ ויחל משה
את פני יהוה אלהיו ויאמר למה יהוה יחרה
אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים
בכח גדול וביד חזקה׃ למה יאמרו מצרים
לאמר ברעה הוציאם להרג אתם בהרים
ולכלתם מעל פני האדמה שוב מחרון אפך
והנחם על הרעה לעמך׃ זכר לאברהם ליצחק
ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר
אלהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל
הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו
לעלם׃ וינחם יהוה על הרעה אשר דבר לעשות
לעמו׃ ויפן וירד משה מן ההר ושני

הזה כי אתה יהוה
האלהים ואתה הסבת
את לבם אחרנית
ותפל אש יהוה ותאכל
את העלה ואת העצים
ואת האבנים ואת
העפר ואת המים אשר
בתעלה לחכה וירא
כל העם ויפלו על
פניהם ויאמרו יהוה
הוא האלהים יהוה
הוא האלהים׃

חסלת לכי תשא

לחת העדת בידו לחת כתבים משני עבריהם מזה
ומזה הם כתבים׃ והלחת מעשה אלהים המה
והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחת׃
וישמע יהושע את קול העם ברעה ויאמר אל
משה קול מלחמה במחנה׃ ויאמר אין קול
ענות גבורה ואין קול ענות חלושה קול ענות
אנכי שמע׃ ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא
את העגל ומחלת ויחר אף משה וישלך מידו
את הלחת וישבר אתם תחת ההר׃ ויקח את
העגל אשר עשו וישרף באש ויטחן עד אשר
דק ויזר על פני המים וישק את בני ישראל׃ ויאמר
משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה כי
הבאת עליו חטאה גדלה׃ ויאמר אהרן אל
יחר אף אדני אתה ידעת את העם כי ברע
הוא׃ ויאמרו לי עשה לנו אלהים אשר ילכו
לפנינו כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ
מצרים לא ידענו מה היה לו׃ ואמר להם למי
זהב התפרקו ויתנו לי ואשלכהו באש ויצא
העגל הזה׃ וירא משה את העם כי פרע הוא
כי פרעה אהרן לשמצה בקמיהם׃ ויעמד משה
בשער המחנה ויאמר מי ליהוה אלי ויאספו
אליו כל בני לוי׃ ויאמר להם כה אמר יהוה
אלהי ישראל שימו איש חרבו על ירכו
עברו ושובו משער לשער במחנה והרגו
איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרבו׃

[illegible]

על ירכיה עברו ותובו מתרע
לתרע במשריתא וקטולו גבר
ית אחוהי וגבר ית חבריה וגבר
ית קריביה׃

הפטרה לפרשה שקלים

בן שבע שנים יהואש במלכו׃
בשנת שבע ליהוא מלך יהואש
וארבעים שנה מלך בירושלם ושם
אמו צביה מבאר שבע׃ ויעש
הישר בעיני יהוה כל ימיו
אשר הורהו יהוידע הכהן׃ רק הבמות
לא סרו עוד העם מזבחים ומקטרים
בבמות׃ ויאמר יהואש אל הכהנים
כל כסף הקדשים אשר יובא בית יהוה
כסף עובר איש כסף נפשות ערכו
כל כסף אשר יעלה על לב איש
להביא בית יהוה׃ יקחו להם הכהנים
איש מאת מכרו והם יחזקו את בדק
הבית לכל אשר ימצא שם
בדק׃

ויהי בשנת עשרים ושלש שנה
למלך יהואש לא חזקו הכהנים
את בדק הבית׃ ויקרא המלך יהואש
ליהוידע הכהן ולכהנים ויאמר
אלהם מדוע אינכם מחזקים את
בדק הבית ועתה אל תקחו כסף מאת
מכריכם כי לבדק הבית תתנהו׃
ויאתו הכהנים לבלתי קחת כסף
מאת העם ולבלתי חזק את בדק
הבית׃ ויקח יהוידע הכהן ארון אחד
ויקב חר בדלתו ויתן אתו אצל
המזבח בימין בבוא איש בית
יהוה ונתנו שמה הכהנים שמרי
הסף את כל הכסף המובא בית

כל [illegible]

ויעשו בני לוי כדבר משה ויפל מן העם ביום
ההוא כשלשת אלפי איש׃ ויאמר משה
מלאו ידכם היום ליהוה כי איש בבנו ובאחיו
ולתת עליכם היום ברכה׃ ויהי ממחרת ויאמר
משה אל העם אתם חטאתם חטאה גדלה
ועתה אעלה אל יהוה אולי אכפרה בעד
חטאתכם׃ וישב משה אל יהוה ויאמר אנא
חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי
זהב׃ ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא
מספרך אשר כתבת׃ ויאמר יהוה אל
משה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי׃ ועתה
לך נחה את העם אל אשר דברתי לך הנה
מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם
חטאתם׃ ויגף יהוה את העם על אשר עשו
את העגל אשר עשה אהרן׃ וידבר יהוה
אל משה לך עלה מזה אתה והעם אשר העלית
מארץ מצרים אל הארץ אשר נשבעתי
לאברהם ליצחק וליעקב לאמר לזרעך
אתננה׃ ושלחתי לפניך מלאך וגרשתי את
הכנעני האמרי והחתי והפרזי החוי והיבוסי׃
אל ארץ זבת חלב ודבש כי לא אעלה בקרבך
כי עם קשה ערף אתה פן אכלך בדרך׃ וישמע
העם את הדבר הרע הזה ויתאבלו ולא שתו
איש עדיו עליו׃ ויאמר יהוה אל משה אמר
אל בני ישראל אתם עם קשה ערף רגע אחד

ועבדו בני לוי כפתגמא דמשה
ונפל מן עמא ביומא ההוא
כתלתא אלפין גברא׃ ואמר
משה קריבו ידכון יומא
דין קרבנא קדם יי ארי גבר
בבריה ובאחוהי ולאיתאה
עליכון יומא דין ברכן׃
והוה ביומא דבתרוהי ואמר
משה לעמא אתון חבתון
חובא רבא וכען אסק
לקדם יי מאים אכפר על
חוביכון׃ ותב משה לקדם
יי ואמר בבעו חב עמא
הדין חובא רבא ועבדו
להון דחלן דדהב׃ וכען
אם שבקת לחוביהון ואם
לא מחיני כען מספרך
די כתבתא׃
ואמר יי למשה מן דיחוב
קדמי אמחיניה מספרי׃
וכען איזיל דבר ית עמא
לאתר די מלילית לך הא
מלאכי יהך קדמך וביום
אסערותי ואסער עליהון
חוביהון׃ ומחא יי ית עמא
על דאשתעבדו לעגלא
די עבד אהרן׃
ומליל יי עם משה איזיל
סק מכא את ועמא די
אסיקתא מארעא דמ
דמצרים לארעא די
קיימית לאברהם ליצחק וליעקב
למימר לבנך אתנינה׃
ואשלח קדמך מלאכא
ואתרך ית כנענאי אמוראי
וחתאי ופרזאי חואי
ויבוסאי׃ לארעא עבדא
חלב ודבש ארי לא אסליק
שכינתי מבינך ארי עם
קשי קדל את דלמא
אשיצינך באורחא׃
ושמע עמא ית פתגמא
בישא הדין ואתאבלו
ולא שויו גבר תקון זיניה
עלוהי׃ ואמר יי למשה
אמר לבני ישראל

מלאו ידיכם · אתם ההורגים אותם בדבר
זה תתחנכו להיות כהנים למקום · כי
איש מכם ימלא ידו בבנו ובאחיו · אכפרה
בעד חטאתכם · אשים כופר וקינוח וסתום
לנגד חטאתכם · להבדיל ביניכם ובין
החטא · אלהי זהב · אתה הוא שגרמת
להם · שהשפעת להם זהב וכל חפצם ·
מה יעשו שלא יחטאו · משל למלך
שהיה מאכיל ומשקה את בנו ומקשטו
ותולה לו כיס בצוארו ומעמידו בפתח
בית זונות · ועתה אם תשא חטאתם ·
הרי טוב · איני אומר לך מחני · ואם אין
מחני · וזה מקרא קצר · וכן הרבה · מס
מספרך · מכל התורה שלא יאמרו עלי
שלא הייתי כדיי לבקש עליהם רחמים ·
אל אשר דברתי לך · יש כאן לך אצל דבר
במקום אליך · וכן לדבר לו על אדוניהו ·
הנה מלאכי · ולא אני · וביום פקדי · וגו׳ ·
עתה שמעתי אליך מלכלותם יחד ·
ותמיד תמיד כשאפקוד עליהם
עונותיהם · ופקדתי עליהם מעט מן העון
הזה עם שאר העונות · ואין פורענות
באה על ישר׳ שאין בה קצת מפירעון
עון העגל · ויגף · את העם · מיתה בידי
שמים · לעדים בלא התראה · לך עלה
מזה · ארץ ישר׳ גבוהה מכל הארצות ·
לכך נאמ׳ עלה · ד״א כלפי שאמ׳ לו בשעת
הכעס לך רד · אמר לו בשעת רצון לך עלה ·
אתה והעם · כאן לא נאמר והעם ·
וגרשתי את הכנעני · שש אומות הן ·
והגרגשי · עמד ופנה מפניהם מאליו ·
אל ארץ זבת חלב ודבש · אני אומ׳ לך
להעלותן · כי לא אעלה בקרבך · לכך
אני אומ׳ לך ושלחתי מלאך · כי עם קשה
ערף אתה · וכששכינתי בין קרבכם
ואתם ממרים בי אני מרבה עליכם זעם ·
אכלך · לשון כליון · הדבר הרע · שאין
שכינה מהלכת עמם · איש עדיו · כתרים
שנתנו להם בחורב כשאמרו
נעשה ונשמע · רגע אחד אעלה בקרבך
וכליתיך · אם אעלה בקרבך ואתם ממרים
בי בקשיות ערפכם · אזעום עליכם
רגע אחד · שהוא שיעור זעמו שנ׳
כמעט רגע עד יעבר זעם · ואכלה
אתכם · לפיכך טוב לכם שאשלח מלאך׃

בית יהוה׃ ויהי כראותם כי
רב הכסף בארון ויעל
ספר המלך והכהן
הגדול ויצרו וימנו את
הכסף הנמצא בית יהוה׃
ונתנו את הכסף המתכן
על ידי עשי המלאכה
המפקדים בית יהוה
ויוציאהו לחרשי העץ
והבנים העשים בית יהוה׃
ולגדרים ולחצבי האבן ולקנות
עצים ואבני מחצב לחזק את
בדק בית יהוה ולכל אשר יצא
על הבית לחזקה׃ אך לא יעשה
בית יהוה ספות כסף מזמרות
מזרקות חצצרות כל כלי זהב
וכלי כסף מן הכסף המובא בית
יהוה׃ כי לעשי המלאכה יתנהו
וחזקו בו את בית יהוה׃ ולא

ואת מכרו הרגיל איבו׃ בדק כל בקיעה וסדק
בחומה · ועתה אל תקחו הכסף ואל תחזקו
הבדק משלכם · כי לבדק הבית תתנהו · ויאב
יפתחות · יפתחו ויום יותר יותר · ויאמר כסף
איש · ויאמר בילות האנשים · שומרי הסף ·
סיפי העזרה · הממונים על מפתחות העזרה ·
שהרי השנים יותן אמרכלין · והאמרכלים
טבעה היו לשמרת שערי העזרה · במעות
רשקלים · ויהי · ויום אל יום · כראותם כי רב
הכסף · ויעל סופר המלך ינו · ונתנו את הכסף
המתכן · היו נותנין אותו כסף · המנוי לאחר
שהוציאוהו מן הארון ושקלוהו היו נותנין

ושקלוהו ומנוהו היו נותנין אותו על ידי
גזברים הממונים על עשה המלאכה׃
המתכן · לשון מנין · כמו ותוכן לבנים
תתנו · המופקדים · הממונים · ויוציאהו ·
לשון הוצאה · לשמר חרשי העץ והבונים
הם אדרכלים · חרשי האבן שחבריהם
עשים על פיהם ראשי האומנות · ולגדרים ·
בני החומה · תלמידי האדרכלים · ולחצבי
האבן מן ההר · ספות כסף · מזמרות
מעצב · און · הם כלי שיר · ולא יחשבו
האנשים · לא היו האמרכלים
מוים לחשבון עם האנשים הגזברים

אעלה בקרבך וכליתיך ועתה הורד עדיך
מעליך ואדעה מה אעשה לך ויתנצלו בני
ישראל את עדים מהר חורב ומשה יקח את
האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה
וקרא לו אהל מועד והיה כל מבקש יהוה יצא
אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה והיה
כצאת משה אל האהל יקומו כל העם ונצבו
איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד באו
האהלה והיה כבא משה האהלה ירד עמוד
הענן ועמד פתח האהל ודבר עם משה וראה
כל העם את עמוד הענן עמד פתח האהל
וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו ודבר
יהוה אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר
איש אל רעהו ושב אל המחנה ומשרתו
יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל
ויאמר משה אל יהוה ראה אתה אמר
אלי העל את העם הזה ואתה לא הודעתני
את אשר תשלח עמי ואתה אמרת ידעתיך
בשם וגם מצאת חן בעיני ועתה אם נא
מצאתי חן בעיניך הודעני נא את דרכך ואדעך
למען אמצא חן בעיניך וראה כי עמך הגוי הזה
ויאמר פני ילכו והנחתי לך ויאמר אליו אם
אין פניך הלכים אל תעלנו מזה ובמה יודע
אפוא כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלוא
בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם

ולא יחשבו את
האנשים אשר יתנו
את הכסף על ידם לתת
לעשי המלאכה כי
באמנה הם עשים
כסף אשם וכסף
חטאות לא יובא
בית יהוה לכהנים
יהיו חסלת
לשך לים

אשר על פני האדמה ׃ פ ויאמר יהוה אל
משה גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה כי
מצאת חן בעיני ואדעך בשם ׃ ויאמר הראני נא
את כבדך ׃ ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך
וקראתי בשם יהוה לפניך וחנתי את אשר אחן
ורחמתי את אשר ארחם ׃ ויאמר לא תוכל לר
לראות את פני כי לא יראני האדם וחי ׃ ויאמר
יהוה הנה מקום אתי ונצבת על הצור ׃ והיה
בעבר כבדי ושמתיך בנקרת הצור ושכתי כפי
עליך עד עברי ׃ והסרתי את כפי וראית את
אחרי ופני לא יראו ׃ ס ויאמר יהוה
אל משה פסל לך שני לחת אבנים כראשנים
וכתבתי על הלחת את הדברים אשר היו על
הלחת הראשנים אשר שברת ׃ והיה נכון לבקר
ועלית בבקר אל הר סיני ונצבת לי שם על ראש
ההר ׃ ואיש לא יעלה עמך וגם איש אל ירא
בכל ההר גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול
ההר ההוא ׃ ויפסל שני לחת אבנים כראשנים
וישכם משה בבקר ויעל אל הר סיני כאשר
צוה יהוה אתו ויקח בידו שני לחת אבנים ׃
וירד יהוה בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם
יהוה ׃ ויעבר יהוה על פניו ויקרא יהוה יהוה
אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת ׃ נצר
חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה
לא ינקה פקד עון אבות על בנים ועל בני בנים

על שלשים ועל רבעים: וימהר משה ויקד
ארצה וישתחו: ויאמר אם נא מצאתי חן
בעיניך אדני ילך נא אדני בקרבנו כי עם קשה
ערף הוא וסלחת לעונינו ולחטאתינו ונח
ונחלתנו: ויאמר הנה אנכי כרת ברית נגד כל
עמך אעשה נפלאת אשר לא נבראו בכל
הארץ ובכל הגוים וראה כל העם אשר אתה
בקרבו את מעשה יהוה כי נורא הוא אשר
אני עשה עמך: שמר לך את אשר אנכי מצוך
היום הנני גרש מפניך את האמרי
והכנעני והחתי והפרזי והחוי והיבוסי: השמר
לך פן תכרת ברית ליושב הארץ אשר אתה
בא עליה פן יהיה למוקש בקרבך: כי את מז
מזבחתם תתצון ואת מצבתם תשברון ואת
אשריו תכרתון: כי לא תשתחוה לאל אחר
כי יהוה קנא שמו אל קנא הוא: פן תכרת
ברית ליושב הארץ וזנו אחרי אלהיהם וזבחו
לאלהיהם וקרא לך ואכלת מזבחו: ולקחת
מבנתיו לבניך וזנו בנתיו אחרי אלהיהן והזנו
את בניך אחרי אלהיהן: אלהי מסכה לא תעשה
לך: את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל
מצות אשר צויתך למועד חדש האביב כי
בחדש האביב יצאת ממצרים: כל פטר רחם לי
וכל מקנך תזכר פטר שור ושה: ופטר חמור
תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו כל בכור בניך

ואמר אם כען אשכחית רחמין קדמך ייי תהך כען שכינת יקרא דייי ביננא ארי עם קשי קדל הוא ותשבוק לחובנא ולחטאנא ותחסניננא: ואמר הא אנא גזר קים קדם כל עמך אעביד פרישן דלא אתבריאו בכל ארעא ובכל עממיא ויחזי כל עמא די את ביניהון ית עובדא דייי ארי דחיל הוא די אנא עביד עמך: טר לך ית די אנא מפקיד לך יומא דין הא אנא מתריך מן קדמך ית אמוראי וכנענאי וחתאי ופרזאי וחואי ויבוסאי: אסתמר לך דלמא תגזר קים ליתיב ארעא די את עליל עלה דלמא יהי לתקלא בינך: ארי ית אגוריהון תתרעון וית קמתהון תתברון וית אשיריהון תקצצון: ארי לא תסגוד לטעות עממיא ארי ייי קנא שמיה אל קנא הוא: דלמא תגזר קים ליתיב ארעא ויטעון בתר טעותהון וידבחון לטעותהון ויקרון לך ותיכול מדבחיהון: ותסב מבנתהון לבנך ויטעין בנתהון בתר טעותהון ויטעין ית בנך בתר טעותהון: דחלן דמתכא לא תעביד לך: ית חגא דפטיריא תטר שבעת יומין תיכול פטירא די פקידתך לזמן ירחא דאביבא ארי בירחא דאביבא נפקתא ממצרים: כל פתח ולדא דילי הוא וכל בעירך תקדיש דכרין בכור תור ואמר: ובוכרא דחמרא תפרוק באמרא ואם לא תפרוק ותקפיה

כה אמר יהוה צבאות

פקדתי את אשר עשה
עמלק לישראל אשר שם לו בדרך
בעלותו ממצרים: עתה לך והכיתה
את עמלק והחרמתם את כל אשר
לו ולא תחמל עליו והמתה מאיש עד
אשה מעולל ועד יונק משור ועד שה
מגמל ועד חמור: וישמע שאול את העם ויפקדם
בטלאים מאתים אלף רגלי ועשרת
אלפים את איש יהודה: ויבא שאול
עד עיר עמלק וירב בנחל: ויאמר
שאול אל הקיני לכו סרו רדו
מתוך עמלקי פן אספך עמו
ואתה עשיתה חסד עם כל
בני ישראל בעלותם
ממצרים ויסר קיני מתוך
עמלק: ויך שאול את
עמלק מחוילה בואך שור
אשר על פני מצרים:
ויתפש את אגג מלך
עמלק חי ואת כל העם
החרים לפי חרב: ויחמל
שאול והעם על אגג ועל
מיטב הצאן והבקר

תפדה ולא יראו פני ריקם׃ ששת ימים תעבד
וביום השביעי תשבת בחריש ובקציר תשבת׃
וחג שבעת תעשה לך בכורי קציר חטים וחג
האסיף תקופת השנה׃ שלש פעמים בשנה
יראה כל זכורך את פני האדן יהוה אלהי
ישראל׃ כי אוריש גוים מפניך והרחבתי את
גבלך ולא יחמד איש את ארצך בעלתך לראות
את פני יהוה אלהיך שלש פעמים בשנה׃ לא
תשחט על חמץ דם זבחי ולא ילין לבקר זבח
חג הפסח׃ ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהוה
אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו׃ ויאמר
יהוה אל משה כתב לך את הדברים האלה כי על
פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל׃
ויהי שם עם יהוה ארבעים יום וארבעים לילה
לחם לא אכל ומים לא שתה ויכתב על הלחת
את דברי הברית עשרת הדברים׃ ויהי ברדת
משה מהר סיני ושני לחת העדת ביד משה ברדתו
מן ההר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו
אתו׃ וירא אהרן וכל בני ישראל את משה
והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו׃ ויקרא
אלהם משה וישבו אליו אהרן וכל הנשאים
בעדה וידבר משה אלהם׃ ואחרי כן נגשו כל בני
ישראל ויצום את כל אשר דבר יהוה אתו בהר סיני׃
ויכל משה מדבר אתם ויתן על פניו מסוה׃ ובבא
משה לפני יהוה לדבר אתו יסיר את המסוה עד

בכל בכרא דבנך תפרוק ולא
יתחזון קדמי ריקנין׃ שתא
יומין תפלח וביומא שביעאה
תנוח בזרועא ובחצדא תנוח׃
וחגא דשבועיא תעבד לך
בכורי חצד חטין וחגא דכנשא
במפקה דשתא׃ תלת זמנין
בשתא יתחזון כל דכורך
קדם רבון עלמא יי אלהא
דישראל׃ ארי אתריך
עממין מן קדמך ואפתי ית
תחומך ולא יחמיד אנש
ית ארעך במסקך לאתחז
לאתחזאה קדם יי
אלהך תלת זמנין בשתא׃
לא תכוס על חמיע דם פסחי
ולא יביתון לצפרא תרבי
נכסת חגא דפסחא׃ ריש
בכורי ארעך תיתי לבית
מקדשא דיי אלהך לא
תיכלון בסר בחלב׃
ואמר יי למשה כתב לך
ית פתגמיא האלין ארי
על מימר פתגמיא האלין
גזרית עמך קים ועם ישראל׃
והוה תמן קדם יי ארבעין
יממין וארבעין לילון
לחמא לא אכל ומיא לא
אשתי וכתב על לוחיא ית
פתגמי קימא עשרה פתגמין׃
והוה כד נחת משה מטורא
דסיני ותרין לוחי סהדותא
בידא דמשה במחתיה מן
טורא ומשה לא ידע ארי
סגי זיו יקרא דאפוהי
במללותיה עמיה׃ וחזא אהרן
וכל בני ישראל ית משה והא סגי
זיו יקרא דאפוהי ודחילו
מלאתקרבא לותיה׃ וקרא
להון משה ותבו לותיה אהרן
וכל רברביא בכנשתא ומליל
משה עמהון׃ ובתר כן אתקריבו
כל בני ישראל ופקדנון ית כל די
מליל יי עמיה בטורא דסיני׃
ושיצי משה מלמללא עמהון
ויהב על אפוהי בית אפי׃

[illegible]

יצוהו: ויצא ודבר אל בני ישראל את אשר יצוה:
וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני
משה והשיב משה את המסוה על פניו עד
באו לדבר אתו: ס ויקהל משה
את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם אלה
הדברים אשר צוה יהוה לעשת אתם: ששת
ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם
קדש שבת שבתון ליהוה כל העשה בו מלאכה
יומת: לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום
השבת: ס ויאמר משה אל כל עדת
בני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה יהוה
לאמר: קחו מאתכם תרומה ליהוה כל נדיב
לבו יביאה את תרומת יהוה זהב וכסף ונחשת:
ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים: וערת
אילם מאדמים וערת תחשים ועצי שטים:
ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה ול
ולקטרת הסמים: ואבני שהם ואבני מלאים
לאפד ולחשן: וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו
את כל אשר צוה יהוה: את המשכן את אהלו
ואת מכסהו את קרסיו ואת קרשיו את בריחו
את עמדיו ואת אדניו: את הארן ואת בדיו את
הכפרת ואת פרכת המסך: את השלחן ואת בדיו
ואת כל כליו ואת לחם הפנים: ואת מנרת המאור
ואת כליה ואת נרתיה ואת שמן המאור: ואת
מזבח הקטרת ואת בדיו ואת שמן המשחה

וכד עליל משה לקדם יי למללא עמיה
מעדי ית בית אפי עד מפקיה ונפיק
וממליל עם בני ישראל ית די
מתפקיד: וחזן בני ישראל ית
אפי משה ארי סגי זיו יקרא
דאפי משה ומתיב משה ית
בית אפי על אפוהי עד דעליל
למללא עמיה:

ויכנש (וכנש) משה ית כל
כנשתא דבני
ישראל ואמר
להון אלין פתגמיא די פקיד יי
למעבד יתהון: שתא יומין
תתעביד עבידתא וביומא
שביעאה יהי לכון קודשא שבא
שבתא קדם יי כל דיעבד ביה
עבידתא יתקטיל: לא תבערון
אשתא בכל מותבניכון ביומא
דשבתא:
ואמר משה לכל כנשתא דבני
ישראל למימר דין פתגמא די פקיד
יי למימר: סבו מנכון אפרשותא
קדם יי כל דיתרעי לביה ייתי ית
אפרשותא קדם יי דהבא וכספא
ונחשא: ותכלא וארגונא וצבע
זהורי ובוץ ומעזי: ומשכי
דדכרי מסמקי ומשכי ססגונא
ואעי שטין: ומשחא לאנהורא
ובוסמיא למשח רבותא ולקטרת
בוסמיא: ואבני בורלא ואבני
אשלמותא לשקעא באפדא
ובחושנא: וכל חכימי לבא
דבכון ייתון ויעבדון ית כל די
פקיד יי: ית משכנא ית פרסיה
וית חופאיה פורפוהי דפוהי עמודוהי
ועמודוהי וסמכוהי: וית ארונא
וית אריחוהי ית כפורתא וית
פרכתא דפרסא: וית פתורא וית
אריחוהי וית כל מנוהי וית לחים
אפיא: וית מנרתא דאנהורי
וית מנהא וית בוצינהא וית
משחא דאנהורתא: וית מדבחא
דקטרת בוסמיא וית אריחוהי
וית משחא דרבותא וית

ובצאתו ויצא בלא מסוה ודבר
אל בני ישראל וראו קרן
ההוד שבפניו וכשהוא מסלק
מהם והשיב את המסוה על
פניו עד בואו לדבר אתו וכשב
לדבר אתו נוטלו מעל פניו:

חסלת כי
תשא: ריך

ויקהל למחרת יום הכפורים
כשירד מן ההר: ויקהל לשון
הפעיל הוא שאינו אוסף
אנשים בידים אלא הם
נאספים על פי דבורו ותרגו
ואכנש: ששת ימים תעשה
מלאכה הקדים להם אזהרת
שבת לצווי מלאכת המשכן
לומר שאינה דוחה שבת:
לא תבערו אש יש מרבותי
אומ׳ הבערה ללאו יצאת ויש
שאומ׳ לחלק יצאת:
זה הדבר אשר צוה לי לאמ׳
לכם: נדיב לב על שם שלבו
נודבו קרוי נדיב לב כבר
פירש׳ נדבת המשכן ומלאכ׳
במקום צוואתן: את המשכן
יריעות התחתונות הנראות
בתוכו קרוי משכן: את אהלו
הוא אהל יריעות עזים
העשוי לגג: ואת מכסהו
מכסה עורות האילים
והתחשים: פרכת המסך
פרכת המחיצה כל דבר
המגין בין מלמעלה בין
מכנגד קרוי מסך וסכך
וכן שכת בעדו הגנ׳
סך את דרכך: לחם הפנ׳
כבר פירשתי על שם שהיו
לו פנים לכאן ולכאן שהוא
עשוי כמין תיבה פרוצה:

ויפן ויעבר וירד הגלגל: ויבא
שמואל אל שאול ויאמר לו
שאול ברוך אתה ליהוה הקימתי
את דבר יהוה: ויאמר שמואל ומה
קול הצאן הזה באזני וקול
הבקר אשר אנכי שמע: ויאמר
שאול מעמלקי הביאום אשר
חמל העם על מיטב הצאן והבקר
למען זבח ליהוה אלהיך ואת
היותר החרמנו: ויאמר שמואל אל שאול הרף
ואגידה לך את אשר דבר יהוה

אלי הלילה ויאמרו לו דבר:
ויאמר שמואל הלוא אם קטן
אתה בעיניך ראש שבטי ישראל
אתה וימשחך יהוה למלך על ישראל:
וישלחך יהוה בדרך ויאמר לך
והחרמתה את החטאים את עמלק
ונלחמת בו עד כלותם אתם: ולמה
לא שמעת בקול יהוה ותעט אל
השלל ותעש הרע בעיני יהוה:
ויאמר שאול אל שמואל
אשר שמעתי בקול יהוה ואלך בדרך
אשר שלחני יהוה ואביא את אגג

ואת מלקחיה כליה ואת
ומחתות: נרותיה לוצש
בלעז בזיכין שהשמן
והפתילות שוקעין בה:
ואת שמן המאור אף
הוא צריך חכמי לב
שהוא משונה משאר
שמנים כמה שמפורש
במנחות מגרגרין בראש
הזית והוא כתית וזך:
ואסך

והנשאים הביאו אבני שהם
... ראש
בני ישראל ...
... כמה
... עד כלות
... ושמן
...
... מן ראשית
... ותחלום
...
... טוב
... ומסב
... טוב

וית קטרת בוסמיא וית פרסא
דמשכנא לתרע משכנא: ית
מדבחא דעלתא וית סרדא
דנחשא דיליה ית אריחוהי
וית כל מנוהי ית כיורא וית
בסיסיה: ית ווילוות דרתא ית
עמודוהי וית סמכהא וית
פרסא דתרע דרתא: ית סכי
משכנא וית סכי דרתא וית
אטוניהון: ית לבושי שמושא
לשמשא בקודשא ית לבושי
קודשא לאהרן כהנא וית לבושי
בנוהי לשמשא: ונפקו כל
כנשתא דבני ישראל
מן קדם משה: ואתו כל גבר
די אתרעי לביה וכל די
אשלימת רוחיה עמיה איתיו
ית אפרשותא קדם יי לעבידת
משכן זמנא ולכל פולחניה
וללבושי קודשא: ואתו גבריא
על נשיא כל דאתרעי
לביה איתיו שירין ושבכין
עזקן ומחוך כל מאן דדהב וכל
גבר די ארים ארמות דהבא
קדם יי: וכל גבר דאשתכח
עמיה תכלא וארגונא וצבע
זהורי ובוץ ומעזי ומשכי
דדכרי מסמקי ומשכי ססגונא
איתיו: כל דארים ארמות כסף
ונחש איתיאו ית אפרשותא
קדם יי וכל דאשתכח עמיה
אעי שטין לכל עבידת פולחנא
איתיו: וכל אתתא חכימת לבא
בידהא עזלא ומיתן כד עזיל
ית תכלא וית ארגונא וית צבע
זהורי וית בוצא: וכל נשיא די
אתרעי לבהין עמהין בחכמה
עזלן ית מעזיא: ורברביא
איתיו ית אבני בורלא וית
אבני אשלמותא [illegible]

ואת קטרת הסמים ואת מסך הפתח לפתח
המשכן: את מזבח העלה ואת מכבר
הנחשת אשר לו את בדיו ואת כל כליו
ואת הכיר ואת כנו: את קלעי החצר את
עמדיו ואת אדניה ואת מסך שער החצר:
את יתדת המשכן ואת יתדת החצר ואת
מיתריהם: את בגדי השרד לשרת בקדש את
בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן:
ויצאו כל עדת בני ישראל מלפני משה:
ויבאו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר
נדבה רוחו אתו הביאו את תרומת יהוה
למלאכת אהל מועד ולכל עבדתו ולבגדי
הקדש: ויבאו האנשים על הנשים כל נדיב
לב הביאו חח ונזם וטבעת וכומז כל כלי
זהב וכל איש אשר הניף תנופת זהב ליהוה:
וכל איש אשר נמצא אתו תכלת וארגמן
ותולעת שני ושש ועזים וערת אילם מאדמים
וערת תחשים הביאו: כל מרים תרומת כסף
ונחשת הביאו את תרומת יהוה וכל אשר
נמצא אתו עצי שטים לכל מלאכת העבדה
הביאו: וכל אשה חכמת לב בידיה טוו
ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן את
תולעת השני ואת השש: וכל הנשים אשר
נשא לבן אתנה בחכמה טוו את העזים: והנשאם
הביאו את אבני השהם ואת אבני

מסך הפתח: וילון שלפני המזרח
שלא היו שם קרשים ולא יריעות:
את עמודיו ואת אדניה: הרי
חצר קרוי כאן לשון זכר ולשון
נקבה וכן דברים הרבה: ואת
מסך שער החצר: וילון פרוס
לצד המזרח עשרים אמה היה
אמצעיות של רחב החצר שהיה
חמשים רחב וחמשים מימין
ולצפון ט״ו אמה וכן לדרום של
חמש עשרה אמה קלעים
לסתום: יתדת ליתקוע ולקשור
בהם סופי היריעות בארץ
שלא ינוע ברוח: מיתרי חבלים
לקשור: בגדי השרד לכסות
הארון והשלחן והמנורה
והמזבחות בשעת סילוק
המסעות: חח הוא תכשיט
זהב שנותן על זרועה והוא
צמיד: כומז כלי זהב הוא
נתון כנגד אותו מקום של
אשה ורבותינו פירשו שם
כומז כאן מקום זמה: וכל
אשר נמצא אתו או תכלת או
ארגמן או עורות אלים או
תחשים כולם הביאו: טוו את
העזים היא היתה אומנות יתירה
שעל גבי העזים טוו אותן:
והנשאם הביאו אמר רבי נתן מה
ראו הנשיאים להתנדב בחנוכת
המשכן בתחילה ובמלאכת
המשכן לא התנדבו בתחילה
אלא כך אמרו הנשיאים
יתנדבו צבור מה שמתנדבין
ומה שמחסרין אנו משלימין
כיון שהשלימו צבור את הכל
שנאמר והמלאכה היתה דים
אמרו הנשיאים מה עלינו לעשות
הביאו את אבני השהם לכך
התנדבו בחנוכה תחילה
ולפי שנתעצלו מתחילה נחסרה
אות משמם והנשאם כתיב:
[illegible]

מיד עמלק ואת עמלק
החרמתי: ויקח העם
מהשלל צאן ובקר
ראשית החרם לזבח
ליהוה אלהיך בגלגל:
ויאמר שמואל
החפץ ליהוה בעלות
וזבחים כשמע בקול
יהוה הנה שמע מזבח
טוב להקשיב מחלב
אילים: כי חטאת קסם
מרי ואון ותרפים הפצר

יען מאסת את דבר יהוה וימאסך
ממלך: ויאמר שאול אל
שמואל חטאתי כי עברתי את פי
יהוה ואת דבריך כי יראתי את
העם ואשמע בקולם: ועתה שא
נא את חטאתי ושוב עמי ואש
תחוה ליהוה: ויאמר שמואל
אל שאול לא אשוב עמך כי
מאסתה את דבר יהוה וימאסך
יהוה מהיות מלך על ישראל:
ויסב שמואל ללכת ויחזק
בכנף מעילו ויקרע: ויאמר

אליו שמואל קרע יהוה את
ממלכות ישראל מעליך היום
ונתנה לרעך הטוב ממך: וגם
נצח ישראל לא ישקר ולא
ינחם כי לא אדם הוא להנחם:
ויאמר חטאתי עתה כבדני נא
נגד זקני עמי ונגד ישראל ושוב
עמי והשתחויתי ליהוה אלהיך:
וישב שמואל אחרי
שאול וישתחו שאול ליהוה:
ויאמר שמואל
הגישו אלי את אגג מלך

וגם להקשיב בעבור [illegible]
[illegible]

הַמִּלֻּאִים לָאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן׃ וְאֶת הַבֹּשֶׂם וְאֶת
הַשֶּׁמֶן לְמָאוֹר וּלְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת
הַסַּמִּים׃ כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נָדַב לִבָּם אֹתָם
לְהָבִיא לְכָל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת
בְּיַד מֹשֶׁה הֵבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל נְדָבָה לַיהוָה׃
פ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּ
קָרָא יְהוָה בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמַט
לְמַטֵּה יְהוּדָה׃ וַיְמַלֵּא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים
בְּחָכְמָה בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה׃ וְלַחְשֹׁב
מַחֲשָׁבֹת לַעֲשֹׂת בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת׃ וּבַחֲרֹשֶׁת
אֶבֶן לְמַלֹּאת וּבַחֲרֹשֶׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּמ
בְּכָל מְלֶאכֶת מַחֲשָׁבֶת׃ וּלְהוֹרֹת נָתַן בְּלִבּוֹ הוּא
וְאָהֳלִיאָב בֶּן אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה דָן׃ מִלֵּא אֹתָם
חָכְמַת לֵב לַעֲשׂוֹת כָּל מְלֶאכֶת חָרָשׁ וְחֹשֵׁב
וְרֹקֵם בַּתְּכֵלֶת וּבָאַרְגָּמָן בְּתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁשׁ
וְאֹרֵג עֹשֵׂי כָּל מְלָאכָה וְחֹשְׁבֵי מַחֲשָׁבֹת׃ וְעָשָׂה
בְצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב וְכֹל אִישׁ חֲכַם לֵב אֲשֶׁר נָתַן
יְהוָה חָכְמָה וּתְבוּנָה בָּהֵמָּה לָדַעַת לַעֲשֹׂת אֶת כָּל
מְלֶאכֶת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃
וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל בְּצַלְאֵל וְאֶל אָהֳלִיאָב וְאֶל
כָּל אִישׁ חֲכַם לֵב אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה חָכְמָה בְּלִבּוֹ
כֹּל אֲשֶׁר נְשָׂאוֹ לִבּוֹ לְקָרְבָה אֶל הַמְּלָאכָה לַעֲשֹׂת
אֹתָהּ׃ וַיִּקְחוּ מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה אֵת כָּל הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר
הֵבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִמְלֶאכֶת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ
לַעֲשֹׂת אֹתָהּ וְהֵם הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֹּקֶר

באפודא ובחושנא׃ וית בוסמא
וית משחא לאנהורא ולמשח
רבותא ולקטרת בוסמיא׃ כל
גבר ואתתא דאתרעי לבהון
עמהון לאיתאה לכל עבידתא
דפקיד יי למעבד בידא דמשה
אתיו בני ישראל נדבתא קדם
יי׃ ואמר משה לבני
ישראל חזו דרבי יי בשום בצלאל
בר אורי בר חור
לשבטא דיהודה׃
ואשלים עמיה
רוח מן קדם יי
בחכמה בסכלתנו
ובמנדע ובכל
עבידא׃ ולאלפא
אומנון למעבד
בדהבא ובכספא
ובנחשא׃
ובאומנות אבן טבא לאשלמא
ובנגרות אעא למעבד בכל
עבידת אומנון׃ ולאלפא יהב
בלביה הוא ואהליאב בר אחיסמך
לשבטא דדן׃ אשלים עמהון
חכמת לבא למעבד כל עבידת
נגר ואומן וצייר בתכלא ובארג
בארגונא בצבע זהורי ובבוצא
כל עבידא ומלפי אומנון׃ ויעבד
בצלאל ואהליאב וכל גבר חכים לבא
דיהב יי חכמתא וסכלתנו
בהון למידע למעבד ית כל עבידת
פלחן קודשא לכל דפקיד יי׃
וקרא משה לבצלאל ולאהליאב ולכל
גבר חכים לבא דיהב יי חכמתא
בליביה כל דאתרעי ליביה למקרב
לעבידתא למעבד יתה׃
מן קדם משה ית כל אפרשותא
דאיתיו בני ישראל לעבידת פלחן
קודשא למעבד יתה ואינון מייתן
ליה עוד נדבתא בצפר בצפר׃

הפטרה לפרה ויהי דבר

וַיְהִי דְבַר יְהוָה
אֵלַי לֵאמֹר׃
בֶּן אָדָם בֵּית יִשְׂרָאֵל
יֹשְׁבִים עַל אַדְמָתָם
וַיְטַמְּאוּ אוֹתָהּ
בְּדַרְכָּם וּבַעֲלִילוֹתָם
כְּטֻמְאַת הַנִּדָּה הָיְתָה
דַרְכָּם לְפָנָי׃
וָאֶשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם
עַל הַדָּם אֲשֶׁר שָׁפְכוּ
עַל הָאָרֶץ וּבְגִלּוּלֵיהֶם
טִמְּאוּהָ׃ וָאָפִיץ אֹתָם
בַּגּוֹיִם וַיִּזָּרוּ בָּאֲרָצוֹת
כְּדַרְכָּם וְכַעֲלִילוֹתָם
שְׁפַטְתִּים׃ וַיָּבוֹא אֶל
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁם
וַיְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם
קָדְשִׁי בֶּאֱמֹר לָהֶם
עַם יְהוָה אֵלֶּה
וּמֵאַרְצוֹ יָצָאוּ׃
וָאֶחְמֹל עַל שֵׁם
קָדְשִׁי אֲשֶׁר
חִלְּלֻהוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל
בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר בָּאוּ
שָׁמָּה׃ לָכֵן אֱמֹר
לְבֵית יִשְׂרָאֵל כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לֹא
לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה
בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם
לְשֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר
חִלַּלְתֶּם בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר
בָּאתֶם שָׁם׃ וְקִדַּשְׁתִּי אֶת
שְׁמִי הַגָּדוֹל הַמְחֻלָּל
בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם
בְּתוֹכָם וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם

כִּי אֲנִי יְהוָה נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה בְּהִקָּדְשִׁי בָכֶם
לְעֵינֵיהֶם׃ וְלָקַחְתִּי
אֶתְכֶם מִן הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל
הָאֲרָצוֹת וְהֵבֵאתִי
אֶתְכֶם אֶל אַדְמַתְכֶם׃
וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם
טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם
מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל
גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם׃

מֶלֶךְ עֲמָלֵק וַיֵּלֶךְ אֵלָיו
אֲגַג מַעֲדַנֹּת וַיֹּאמֶר
אֲגָג אָכֵן סָר מַר הַמָּוֶת׃
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
כַּאֲשֶׁר שִׁכְּלָה נָשִׁים
חַרְבֶּךָ כֵּן תִּשְׁכַּל מִנָּשִׁים
אִמֶּךָ וַיְשַׁסֵּף
שְׁמוּאֵל אֶת אֲגָג לִפְנֵי
יְהוָה בַּגִּלְגָּל׃
וַיֵּלֶךְ שְׁמוּאֵל הָרָמָתָה
וְשָׁאוּל עָלָה אֶל
בֵּיתוֹ גִּבְעַת שָׁאוּל׃

[illegible]

אתכם׃ ונתתי לכם לב
חדש ורוח חדשה אתן
בקרבכם והסרתי את לב
האבן מבשרכם ונתתי
לכם לב בשר׃ ואת רוחי
אתן בקרבכם ועשיתי
את אשר בחקי תלכו
ואת משפטי תשמרו
ועשיתם׃ וישבתם
בארץ אשר נתתי
לאבתיכם והייתם לי
לעם ואנכי אהיה לכם
לאלהים׃ והושעתי
אתכם מכל טמאותיכם
וקראתי אל הדגן והרב
והרביתי אתו ולא אתן
עליכם רעב׃ והרביתי
את פרי העץ ותנובת
השדה למען אשר
לא תקחו עוד חרפת
רעב בגוים׃ וזכרתם
את דרכיכם הרעים
ומעלליכם אשר לא
טובים ונקטתם בפנ
בפניכם על עונתיכם
ועל תועבותיכם׃ לא
למענכם אני עשה נאם
אדני יהוה יודע לכם
בשו והכלמו מדרכי
מדרכיכם בית ישראל׃
כה אמר אדני
יהוה ביום טהרי אתכם
מכל עונותיכם והושבתי
את הערים ונבנו החר
החרבות׃ והארץ הנשמה
תעבד תחת אשר היתה
שממה לעיני כל עובר׃
ואמרו הארץ הלזו
הנשמה היתה כגן עדן

בנקרו׃ ויבאו כל החכמים העשים את כל מלאכת
הקדש איש איש ממלאכתו אשר המה
עשים׃ ויאמרו אל משה לאמר מרבים העם
להביא מדי העבדה למלאכה אשר צוה יהוה
לעשת אתה׃ ויצו משה ויעבירו קול במחנה
לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה
לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא׃ והמלא
והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות
אתה והותר׃ ויעשו כל חכם לב בעשי
המלאכה את המשכן עשר יריעת שש ממ
משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני כרבים
מעשה חשב עשה אתם׃ ארך היריעה האחת
שמנה ועשרים באמה ורחב ארבע באמה
היריעה האחת מדה אחת לכל היריעת׃
ויחבר את חמש היריעת אחת אל אחת
וחמש יריעת חבר אחת אל אחת׃ ויעש
ללאת תכלת על שפת היריעה האחת מקצה
במחברת כן עשה בשפת היריעה הקיצונה
במחברת השנית׃ חמשים ללאת עשה
ביריעה האחת וחמשים ללאת עשה בקצה
היריעה אשר במחברת השנית מקבילת
הללאת אחת אל אחת׃ ויעש חמשים קרסי
זהב ויחבר את היריעת אחת אל אחת בקז
בקרסים ויהי המשכן אחד׃ ויעש
יריעת עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה

ואתו כל חכימיא דעבדין ית
כל עבידת קודשא גבר גבר
מעבידתיה די אנון עבדין׃
ואמרו למשה למימר מסגן עמא
לאתאה מסת פולחנא לעבידתא
דפקיד יי למעבד יתה׃ ופקיד
משה ואעברו כרוזא במשריתא
למימר גבר ואתתא לא יעבדון
עוד עבידתא לאפרשות קודשא
ופסק עמא מלאתאה׃ ועבידתא
הוות מסת לכל עבידתא למעבד
יתה ויתרת׃ ועבדו כל
חכימי לבא בעבדי עבידתא ית
משכנא עשר יריען דבוץ שזיר
ותכלא וארגונא וצבע
זהורי ציורת כרובין עבד אומן
עבד יתהון׃ ארכא דיריעתא
חדא עשרין ותמניא אמין ופתיא
ארבע אמין דיריעתא חדא
משחתא חדא לכל יריעתא׃
ולפית ית חמש יריען חדא עם
חדא וחמש יריען לפית חדא
עם חדא׃ ועבד ענובין דתכלא
על ספתא דיריעתא חדא מסט
מסטרא בית לופי כן עבד
בספתא דיריעתא בסטרא בית
לופי תנינא׃ חמשין ענובין עבד
ביריעתא חדא וחמשין ענובין
עבד בסטרא דיריעתא דבית
לופי תנינא מכונן ענוביא חדא
לקביל חדא׃ ועבד חמשין
פורפין דדהב ולפית ית יריעתא
חדא עם חדא בפורפיא והוה
משכנא חד׃ ועבד יריען
דמעזי לפרסא
על משכנא
חדא עשרי

ודי העבודה יותר מכדי
ערך העבודה׃ ויכלא
לשון מניעה׃ והמלאכה
היתה דים לכל המלאכה
ומלאכת ההבאה היתה דים של עושי המשכן
לכל המלאכה של משכן לעשות אותה׃ והותר
כמו והכבד את לבו והכות את מואב׃ ויעש

והערים החרבות והנשמות
והנהרסות בצורות ישבו׃
וידעו הגוים אשר ישארו
סביבותיכם כי אני יהוה בניתי
הנהרסות נטעתי הנשמה אני
יהוה דברתי ועשיתי׃ כה
אמר אדני יהוה עוד זאת אדרש
לבית ישראל לעשות להם ארבה
אתם כצאן אדם׃ כצאן קדשים
כצאן ירושלים במועדיה כן
תהיינה הערים החרבות מלאות
צאן אדם וידעו כי אני יהוה׃
חסלת לפרה
אדמה׃

היה יכולת בידו להציל את שמו ואת ארצו׃ לא
למענכם אני עושה התשועה שאני מושיע אתכם׃
וקדשתי את שמי ומה הוא הקידוש ולקחתי
אתכם מכל הערים׃ מים טהורים אכפר עליכם׃
ואעביר עוונותיכם שהיות כי חטאת האנשים
המעבירים עוונות הזאת׃ לכחדש הזה ער
שיתחדש לטובה׃ ונקוטותם בפניהם דאומר
כלשון ונקוטו מעשיכם בנוטיכם על הגזול
הרע אשר גמלתם לפני ואני גמלתי לכם טובה׃
והארץ הנשמה תעבד הארץ אשר היתה שוממה
על עמה ונהיה עכברת וזרועה׃ היתה כגן עדן והוא
החרב וזה ואמרו רבים עכשיו בצורות ישבו׃ אדרש לבית
ישראל אתפתה להם ממלכותם בדרשם אותי על זאת׃ אר
אותם כצאן אדם לרוב׃ כצאן קדשים שהיה ירושלים
במועדי פסחים׃

כה
ומפטירין לפרשת
החדש ביחזקאל׃
אמר אדני יהוה
בראשון באחד לחדש
תקח פר בן בקר תמים
וחטאת את המקדש׃
ולקח הכהן מדם החטאת
ונתן אל מזוזת הבית ואל
ארבע פנות העזרה למזבח
ועל מזוזת שער החצר
הפנימית׃ וכן תעשה
בשבעה בחדש מאיש
שגה ומפתי וכפרתם את

פרשת החדש תקח פר בן בקר תמים
הוא פר המלואים האמור בפרשת
העגל ואומר כמו שיהו המלואים
מאחד בניסן׃ וכן תעשה בשבעה לחדש
ישראל כן תעשה כל שמונה מיום שאמור
לעלה שמונה ימים יכפרו על החדש
ותחיל פירשון׃ וכן תעשה בשבעה
כמו שמונה שבעים שחדשו דבר
והורו בית דין שלהם שהלכו אחרי משה
שמונה שבטים שהם רוב ציבור על
פיהם שאמרים בר העלם דבר׃ מאיש
שוגה ומפתי וגו׳ הרי זה מקרא מסורס
וכפרתם את הבית שוגה ומפתי׃ שנא

יריען עבד יתהון: ארכא דיריעתא
חדא תלתין אמין וארבע אמין
אמין פותיא דיריעתא חדא
משחתא חדא לחדא עשר
יריען: ולפית ית חמש יריען
לחוד וית שית יריען לחוד:
ועבד ענובין חמשין על ספת
ספתא דיריעתא בסטרא בית
לופי וחמשין ענובין עבד
על ספתא דיריעתא דבית לופ
לופי תנינא: ועבד פורפין דנח
נחש חמשין לפפא ית
משכנא למהוי חד: ועבד
חפאה למשכנא ממשכי
דדכרי מסמקי וחפאה דמשכי
משכי ססגונא מלעילא:
ועבד ית דפיא למשכנא
דאעי שטין קימין: עשר אמין
ארכא דדפא ואמתא ופלגות
אמתא פתיא דדפא חד: תרין
צירין לדפא חד משלבין חד
לקביל חד כן עבד לכל דפי משכ
משכנא: ועבד ית דפיא למשכ
עשרין דפין לרוח עבר דרומא:
וארבעין סמכין דכסף עבד
תחות עשרין דפין תרין סמכין
תחות דפא חד לתרין צירוהי
ותרין סמכין תחות דפא חד לתרין
צירוהי: ולסטר משכנא תנינא
לרוח ציפונא עבד עשרין
דפין: וארבעין סמכיהון
דכסף תרין סמכין תחות
דפא חד ותרין סמכין תחות
דפא חד: ולסיפי משכנא
מערבא עבד שתא דפי:
ותרין דפין עבד לזוית משכ
משכנא בסופיהון: ויהון

יריעת עשה אתם: ארך היריעה האחת שלשים
באמה וארבע אמות רחב היריעה האחת מדה
אחת לעשתי עשרה יריעת: ויחבר את חמש
היריעת לבד ואת שש היריעת לבד: ויעש
ללאת חמשים על שפת היריעה הקיצנה
במחברת וחמשים ללאת עשה על שפת
היריעה החברת השנית: ויעש קרסי נחשת
חמשים לחבר את האהל להית אחד: ויעש
מכסה לאהל ערת אילם מאדמים ומכסה
ערת תחשים מלמעלה: ויעש את
הקרשים למשכן עצי שטים עמדים: עשר
אמת ארך הקרש ואמה וחצי האמה רחב
הקרש האחד: שתי ידת לקרש האחד משל
משלבת אחת אל אחת כן עשה לכל קרשי
המשכן: ויעש את הקרשים למשכן עשרים
קרשים לפאת נגב תימנה: וארבעים אדני
כסף עשה תחת עשרים הקרשים שני אדנ
אדנים תחת הקרש האחד לשתי ידתיו
ושני אדנים תחת הקרש האחד לשתי
ידתיו: ולצלע המשכן השנית לפאת צפון
עשה עשרים קרשים: וארבעים אדניהם
כסף שני אדנים תחת הקרש האחד ושני
אדנים תחת הקרש האחד: ולירכתי המש
המשכן ימה עשה ששה קרשים: ושני
קרשים עשה למקצעת המשכן בירכתים:

את הבית: בראשון
בארבעה עשר יום
לחדש יהיה לכם הפסח
חג שבעת ימים מצות
יאכל: ועשה הנשיא
ביום ההוא בעדו ובעד
כל עם הארץ פר
חטאת: ושבעת ימי
החג יעשה עולה ליהוה
שבעת פרים ושבעת
אילים תמימים ליום
שבעת הימים וחטאת
שעיר עזים ליום: ומ
ומנחה איפה לפר
ואיפה לאיל יעשה
ושמן הין לאיפה: בש
בשביעי בחמשה
עשר יום לחדש בחג
יעשה כאלה שבעת הימים
כחטאת כעלה כמנחה
וכשמן: כה אמר
אדני יהוה שער החצר
הפנימית הפנה קדים
יהיה סגור ששת ימי
המעשה וביום השבת
יפתח וביום החדש
יפתח: ובא הנשיא
דרך אולם השער
מחוץ ועמד על מזוזת
השער ועשו הכהנים
את עולתו ואת שלמיו
והשתחוה על מפתן
השער ויצא והשער
לא יסגר עד הערב:
והשתחוו עם הארץ
פתח השער ההוא
בשבתות ובחדשים
לפני יהוה: והעלה
אשר יקריב הנשיא
ליהוה ביום השבת

וכפרתם את הבית ... שוגה ומפתי:
שבוע ... על שם שרתה ...
לספר שבועות: ועשה הנשיא ביום
ההוא ... טבקשו ... עז
ספר ... דברי ...
... בן חזקיה בן גוריון ...
... ודרשו ...
... בקרבנות האלה פר
... ואינו ...
... שטעון ...
... על בן בקר שהקריב
... למלואים ... שאכלו
... למלואים ... רבן ...
... שהחנך לעבודה קודם

קודם יום טוב לפי שעלין עולות וקרבנות
המועד לעשות כמו שאמר ... והנשי
יהיה העלות והמנחה והנסך בחגים ...
שבעת פרים ושבעת אילים ... והתור
אומרה פרים בני בקר ... אחד ...
להעמיד ... זה אלא שבעה פרים
ושבעה אילים לשבעת הימים ...
ואיל ליום ובא ללמד שאין הפרים ...
זה ... ומנחה ... אין
הביאו ... זה ...
של ... ובמה החדש פר בן בקר
תמים וששת כבשים ואיל ... אף
זה בא ללמד ... ששה פרים
ושבעה אלים ליום ...

עלה ז' פרים לז' ימים: וחטאת שעיר עזים ליום
שעירי הרגלים: ומנחה איפה לפר ואחד
הנסכים: איפה לפר ... זו ... שהרי
אומרה תורה שלשה עשרנים לפר ... איפת
קמח שהאיפה ... עשרון ...
שהאיפה ג' סאין: ואיפה לאיל ...
להוציא ממנה ב' עשרונים ... כל
עשרה: כמו ששנו ... בעשרונים
... סאין: ואיפה לפר ... לא יוציא
סלת ... ... עשרון ...
הין לאיפה: לא ידענו ...
שיקריב ... אלא
ויקריב ... לפי ... משפטו ...
למבר ... משפטו ... לפי
היך: שער

שער החצר הפנימית הפונה
קדים: ... ששת ימים ...
... היום
לשער ההיכל ...
ואחד ... לא
... ומעולם עלי
ופירש ... לא
כן והיה סגור: וביום השבת
אשר ... ומשו
יום טוב: דרך אולם השער
מחוץ ... ואולם
אל החצר החיצונה: ועמד על
מזוזת השער: שער הפנימי
הוא הפנימי ...

והיו תאמים מלמטה ויחדו יהיו תמים אל
ראשו אל הטבעת האחת כן עשה לשניהם
לשני המקצעת: והיו שמנה קרשים
ואדניהם כסף ששה עשר אדנים שני
אדנים שני אדנים תחת הקרש האחד:
ויעש בריחי עצי שטים חמשה לקרשי
צלע המשכן האחת: וחמשה בריחם לקרשי
צלע המשכן השנית וחמשה בריחם
לקרשי המשכן לירכתים ימה: ויעש את
הבריח התיכן לברח בתוך הקרשים מן
הקצה אל הקצה: ואת הקרשים צפה זהב
ואת טבעתם עשה זהב בתים לבריחם ויצף
את הבריחם זהב: ויעש את הפרכת תכלת
וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה
חשב עשה אתה כרבים: ויעש לה ארבעה
עמודי שטים ויצפם זהב וויהם זהב ויצק
להם ארבעה אדני כסף: ויעש מסך לפתח
האהל תכלת וארגמן ותולעת שני ושש
משזר מעשה רקם: ואת עמודיו חמשה
ואת וויהם וצפה ראשיהם וחשקיהם
זהב ואדניהם חמשה נחשת: ויעש
בצלאל את הארן עצי שטים אמתים
וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי
קמתו: ויצפהו זהב טהור מבית ומחוץ
ויעש לו זר זהב סביב: ויצק לו ארבע טבעת

השבת ששה כבשים
תמימם ואיל תמים:
ומנחה איפה לאיל
ולכבשים מנחה מתת
ידו ושמן הין לאיפה:
וביום החדש
פר בן בקר תמימם
וששת כבשים ואיל
תמימים יהיו: ואיפה
לפר ואיפה לאיל
יעשה מנחה ולכבשים
כאשר תשיג ידו
ושמן הין לאיפה:
ובבוא הנשיא דרך
אולם השער יבא
ובדרכו יצא: ובבוא
עם הארץ לפני יהוה
במועדים הבא דרך
שער צפון להשתחות
יצא דרך שער נגב
והבא דרך שער נגב
יצא דרך שער צפונה
לא ישוב דרך השער
אשר בא בו כי נכחו
יצאו: והנשיא בתוכם
בבואם יבוא ובצאתם
יצאו: ובחגים ובמועדים
תהיה המנחה
איפה לפר ואיפה לאיל
ולכבשים מתת ידו
ושמן הין לאיפה: וכי
יעשה הנשיא נדבה
עולה או שלמים
נדבה ליהוה ופתח לו
את השער הפנה קדים
ועשה את עלתו ואת
שלמיו כאשר יעשה
ביום השבת ויצא
וסגר את השער

זהב על ארבע פעמתיו ושתי טבעת על צלעו
האחת ושתי טבעת על צלעו השנית ויעש
בדי עצי שטים ויצף אתם זהב ויבא את
הבדים בטבעת על צלעת הארן לשאת את
הארן ס ויעש כפרת זהב
טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי
רחבה ויעש שני כרבים זהב מקשה עשה
אתם משני קצות הכפרת כרוב אחד מקצה
מזה וכרוב אחד מקצה מזה מן הכפרת עשה
את הכרבים משני קצותיו ויהיו הכרבים
פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על
הכפרת ופניהם איש אל אחיו אל הכפרת
היו פני הכרבים ס ויעש את
השלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה
רחבו ואמה וחצי קמתו ויצף אתו זהב
טהור ויעש לו זר זהב סביב ויעש לו מסגרת
טפח סביב ויעש זר זהב למסגרתו סביב ויצק
לו ארבע טבעת זהב ויתן את הטבעת על
ארבע הפאת אשר לארבע רגליו לעמת
המסגרת היו הטבעת בתים לבדים לשאת
את השלחן ויעש את הבדים עצי שטים
ויצף אתם זהב לשאת את השלחן ויעש את
הכלים אשר על השלחן את קערתיו ואת
כפתיו ואת מנקיתיו ואת הקשות אשר יסך
בהן זהב טהור ס ויעש את המנרה

קצותיו ק׳ במקום שלימא כתב קצותו

דדהב על ארבע זויתיה ותרתין
עזקן על סטריה חד ותרתין
עזקן על סטריה תנינא׃
ועבד אריחי דאעי שטין
וחפא יתהון דהבא׃ ואעיל
ית אריחיא בעזקתא על
סטרי ארונא למטל ית ארונא׃
ועבד כפרתא דדהב דכי
תרתין אמין ופלגא ארכה
ואמתא ופלגא פתיה׃ ועבד
תרין כרובין דדהב נגיד עבד
יתהון מתרין סטרי כפרתא׃
כרובא חד מסטרא מכא
וכרובא חד מסטרא מכא
מן כפרתא עבד ית כרוביא
מתרין סטרוהי׃ והוו כרוביא
פריסין גדפיהון לעילא
מטלין בגדפיהון על כפרתא
ואפיהון חד לקביל חד
לקביל כפרתא הוו אפי
כרוביא׃ ועבד ית
פתורא דאעי שטין תרתין
אמין ארכיה ואמתא פתיה
ואמתא ופלגא רומיה׃
וחפא יתיה דהב דכי ועבד
ליה זיר דדהב סחור סחור׃
ועבד ליה גדנפא רומיה
פושכא סחור סחור ועבד זיר
דדהב לגדנפיה סחור סחור׃ ואתיך
ליה ארבע עזקן דדהב ויהב ית
עזקתא על ארבע זויתא די
לארבע רגלוהי׃ לקביל גדנפא
הואה עזקתא אתרא לאריחיא
למטל ית פתורא׃ ועבד ית אריחי
דאעי שטין וחפא יתהון דהב
למטל ית פתורא׃ ועבד ית מניא
די על פתורא ית מגיסוהי וית
בזיכוהי וית מכילתיה וית
קסותא די מנסכין בהין דדהב דכי׃
ועבד ית מנרתא

בתרגום מהענק ותרין פסק׃

הפטרה ויקהל מלכים

וישלח המלך שלמה
ויקח את חירם מצר׃
בן אשה אלמנה הוא
ממטה נפתלי ואביו
איש צרי חרש נחשת
וימלא את החכמה
ואת התבונה ואת
הדעת לעשות כל
מלאכה בנחשת ויבוא
אל המלך שלמה ויעש
את כל מלאכתו׃
ויצר את שני
העמודים נחשת
שמנה עשרה אמה
קומת העמוד האחד
וחוט שתים עשרה
אמה יסב את העמוד
השני׃ ושתי כתרת
עשה לתת על ראשי
העמודים מצק נחשת
חמש אמות קומת
הכתרת האחת וחמש
אמות קומת הכתרת השנית׃
שבכים מעשה שבכה
גדלים מעשה שרשרות
לכתרת אשר על ראש
העמודים שבעה
לכתרת האחת ושבעה
לכתרת השנית׃ ויעש
את העמודים ושני
טורים סביב על
השבכה האחת לכסות
את הכתרת אשר על
ראש הרמנים וכן

השער אחרי צאתו׃ וכבש בן
שנתו תמים תעשה עולה ליום
ליום ליהוה בבקר בבקר תעשה
אתו׃ ומנחה תעשה עליו
בבקר בבקר ששית האיפה
ושמן שלישית ההין לרס
את הסלת מנחה ליהוה חקת
עולם תמיד׃ ועשו את
הכבש ואת המנחה ואת
השמן בבקר בבקר עולת
תמיד׃
חסלת לפ׳ החדש׃

ואינו רואה׳ כיון והשער לא יסגר עד הערב׳ כיון
שאמור בום השבת שביום השבת הוא אומר
והשתחוו עם הארץ פתח שער ההוא׳ ופינך
מנחו פתוח׳ אבל מחול אין דרכם לבוא והשב
והשתחוות של אחד עמוק מלאכתן לפיכ
וסגר את השער אחרי צאתו׃ וכבש בן שנתו
עולת התמיד׃ ששית האיפה׳ ירושלמית׳
שהיא חומש שלמדברית והן שני עשרונים
האחד למנחת התמיד׳ ואחד לחביתים׳ ומעט
שחביתין קריבן לחצאין מביא הוא בבקר
עשרון שלם וחוצהו׳ כמו שטעמו מנחות׳
לרס את הסלת׳ לכתת בו את הסולת׳ לשון רסיסים׳
כמו הבית הגדול רסיסין ול מעונה אם היה
עבה או מרוסס׃ חסלת׳

לויקהל במלכים
וימלא את החכמה ואת
התבונה ואת הדעת ג׳ כלי
וגבלי האומות שהעולם נברא בהן שני
בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה
בדעתו תהומות נבקעו מלמטה נבנה
ב הבית׃ את שני העמודים שהעמיד בפתח
יכין ובעז׃ שמנה עשרה אמה וגו׳ ובדברי
הימים אומ׳ שלשים וחמש אמה קומתן
שניהם כאחד׳ והאמה החסירה
אומ׳ את חיבי האמה היתה בכל אחד בראשו
שאין דומה למלאכת שאר העמוד מן
שאמור מעשה ועל ראש העמודים מעשה
שושן׃ וחוט שתים עשרה אמה יסוב את

העמוד השני׳ לומר שהוא ד׳ אמות
על ד׳ אמות עגול׳ של שבח היקפו
ג׳ טפחים יש בו רוחב טפח׳ ועובין
ד׳ אמות והוא חלול׳ ומפורש
בכון׳ ספר ירמיה׳ והעמודים הוה
דינר׳ פירש אורך של אחד ואמר׳
השני אומן׳ ופירש היקפו ולא שני
ולמד הראשון ואומן וקומתם
יונתן וחוט אמה ותרי עשרי
אמין היקף ליה וכן לעמודא תניינא׃
ושתי כתרת׳ פוישלש בלע׳ ואין
עריישיטי׳ בלע׳ חמש אמות
קומת הכותרת האחת ובמקומות
הספר׳ הוא אומ׳ ג׳ אמות שכן

זהב טהור מקשה עשה את המנרה ירכה
וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה היו
וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני
מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה מצדה
השני: שלשה גבעים משקדים בקנה האחד
כפתר ופרח ושלשה גבעים משקדים בקנה
אחד כפתר ופרח כן לששת הקנים היצאים
מן המנרה: ובמנרה ארבעה גבעים משקדים
כפתריה ופרחיה: וכפתר תחת שני הקנים
ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה
וכפתר תחת שני הקנים ממנה לששת
הקנים היצאים ממנה: כפתריהם וקנתם
ממנה היו כלה מקשה אחת זהב טהור:
ויעש את נרתיה שבעה ומלקחיה ומחתתיה
זהב טהור: ככר זהב טהור עשה אתה ואת
כל כליה: ס ויעש את מזבח הקטרת
עצי שטים אמה ארכו ואמה רחבו רבוע
ואמתים קמתו ממנו היו קרנתיו: ויצף
אתו זהב טהור את גגו ואת קירתיו סביב
ואת קרנתיו ויעש לו זר זהב סביב: ושתי
טבעת זהב עשה לו מתחת לזרו על שתי
צלעתיו על שני צדיו לבתים לבדים
לשאת אתו בהם: ויעש את הבדים עצי
שטים ויצף אתם זהב: ויעש את שמן
המשחה קדש ואת קטרת הסמים טהור

דדהב דכי נגיד עבד ית מנרתא
שידה וקנה כלידהא חזורהא
ושושנהא מינה הוו: ושתא
קנין נפקין מסטרהא תלתא
קני מנרתא מסטרה חד ותלתא
קני מנרתא מסטרה תניינא:
תלתא כלידין מצירין בקניא
חד חזור ושושן ותלתא כלידין
מצירין בקניא חד חזור ושושן
כן לשתא קנין דנפקין מן מנרתא:
ובמנרתא ארבעה כלידין
מצירין שושנהא וחזורהא:
וחזור תחות תרין קנין דמנה
וחזור תחות תרין קנין דמנה
וחזור תחות תרין קנין דמנה
לשתא קנין דנפקין מנה:
חזוריהון וקניהון מנה הוו
כלה נגידא חדא דדהב דכי:
ועבד ית בוציניהא שבעא
וצבתהא ומחתיתהא
דדהב דכי: ככרא דדהבא
דכיא עבד יתה וית כל
מנהא: ועבד ית מדבחא
דקטרת בוסמיא דאעי
שטין אמתא ארכיה
ואמתא פתיה מרבע
ותרתין אמין רומיה מנה
הואה קרנוהי: וחפא יתיה
דהב דכי ית אגריה וית
כתלוהי סחור סחור וית
קרנוהי ועבד ליה זיר דדהב
סחור סחור: ותרתין עזקן
דדהב עבד ליה מלרע לזיריה
על תרתין זויתיה על תרין
סטרוהי לאתרא לאריחיא
למטל יתיה בהון: ועבד ית
אריחיא דאעי שטין וחפא
יתהון דהבא: ועבד ית משחא
דרבותא קדשא וית קטרת
בוסמיא דכי עבד

וכן עשה לכתרת השנית:
וכתרת אשר על ראש
העמודים מעשה שושן
באולם ארבע אמות:
וכתרת על שני העמודים
גם ממעל מלעמת הבטן
אשר לעבר שבכה
והרמונים מאתים טרים
סביב על הכתרת השנית:
ויקם את העמדים
לאלם ההיכל ויקם את
העמוד הימני ויקרא את
שמו יכין ויקם את
העמוד השמאלי
ויקרא את שמו בעז:
ועל ראש העמודים
מעשה שושן ותתם
מלאכת העמודים:
ויעש את הים
מוצק עשר באמה
משפתו עד שפתו
עגל סביב וחמש באמה
קומתו וקוה שלשים
באמה יסב אתו סביב:
ופקעים מתחת לשפתו
סביב סבבים אתו עשר
באמה מקפים את הים
סביב שני טורים הפקעים
יצקים ביצקתו: עמד על
שני עשר בקר שלשה
פנים צפונה ושלשה
פנים ימה ושלשה
פנים נגבה ושלשה
פנים מזרחה והים
עליהם מלמעלה וכל אחריהם
ביתה: ועביו טפח ושפתו
כמעשה שפת
כוס פרח שושן אלפים
בת יכיל:

ויקהל

וישלח

המלך שלמה
ויקח את
חירם מצר: בן אשה אלמנה היא
ממטה נפתלי ואביו איש צרי
חרש נחשת וימלא את החכמה ואת
התבונה ואת הדעת לעשות כל מלאכה
בנחשת ויבוא אל המלך שלמה ויעש
את כל מלאכתו: ויצר את שני העמודים
נחשת שמנה עשרה אמה קומת העמוד
האחד וחוט שתים עשרה אמה יסב
את העמוד השני: ושתי כתרת עשה
לתת על ראשי העמודים מצק נחשת
חמש אמות קומה הכתרת האחת וחמש

שנין מיטנת ורמונים והשעמידות
באמות הכתרות של כותרות
היו שוות לעמוד שלא היה מהן
שוה ... העליונות עודפות לחוץ
... שבכה מעשה
שבכה ... של ... הין
... ...
... אותן ...
הכותרות ... שהיו
שוות לעמוד והעמוד ...
... כותרת ... אמות: שבכים
מעשה שבכה ... היו ...
של ... ... שבכה
... וגדולים היו ... מעשה
שרשרות שמנה לכותרת האחת

שבכה ... ולפן ... אחד ... אחד
ושני טורים של רמון של נחשת הרמונים
החובים בשרשרות והשרשרות ...
הכותרת ... מפני ...
... לכסות את הכותרת
אשר על ראש הרמונים הרי זה מקרא מסורס
לכסות את הרמונים את הכותרות אשר על
ראש הרמונים וכך היו הכותרות ...
... ...
היותה ... את ... בתיקון
למעלה הרי הוא ... מנין גלות
הכותרת ... העליון
... על ... בית ... ולמעלה והעליון
בית ... ולמעלה והיא ... סבבה כמו ...
... והשבכות ... לכסות את ...
הכותרות ... ...

... עלה ... יורדת והוא
דרך ... ...
... ... ארבע
וזהו ... מעשה שושן ... באולם ארבע
... ... שושנ
... ...
... והאמה ... היא
קומת ... ... והיא ...
וכותרות על שני העמודים: גם ממעל מלעמת
הבטן אשר לעבר השבכה ...
השבכה ... היא ... מקום החבן
... ...
והרמונים מאתים רמונים ... טורים
סביב ... ...
הסבבה על הכותרת השנית ...

מעשה רקח׃ ויעש את מזבח
העלה עצי שטים חמש אמות ארכו
וחמש אמות רחבו רבוע ושלש אמות
קמתו׃ ויעש קרנתיו על ארבע פנתיו ממנו
היו קרנתיו ויצף אתו נחשת׃ ויעש את
כל כלי המזבח את הסירת ואת היעים ואת
המזרקת ואת המזלגת ואת המחתת כל
כליו עשה נחשת׃ ויעש למזבח מכבר
מעשה רשת נחשת תחת כרכבו מלמטה
עד חציו׃ ויצק ארבע טבעת בארבע
הקצות למכבר הנחשת בתים לבדים׃ ויעש
את הבדים עצי שטים ויצף אתם נחשת׃
ויבא את הבדים בטבעת על צלעת המזבח
לשאת אתו בהם נבוב לחת עשה אתו׃
ויעש את הכיור נחשת ואת כנו
נחשת במראת הצבאת אשר צבאו פתח
אהל מועד׃ ויעש את החצר לפאת
נגב תימנה קלעי החצר שש משזר מאה
באמה׃ עמודיהם עשרים ואדניהם עשרים
נחשת ווי העמדים וחשקיהם כסף׃ ולפאת
צפון מאה באמה עמודיהם עשרים וארנ
ואדניהם עשרים נחשת ווי העמודים
וחשקיהם כסף׃ ולפאת ים קלעים חמשים
באמה עמודיהם עשרה ואדניהם עשרה
ווי העמדים וחשוקיהם כסף ולפאת

מקמנו׃ ועבד ית מדבחא
דעלתא דאעי שטין חמש אמין
אורכיה וחמש אמין פותיה מרבע
ותלת אמין רומיה ועבד קרנוהי
על ארבע זויתיה מניה הואה
קרנוהי וחפא יתיה נחשא׃
ועבד ית כל מני מדבחא ית
פסכתרותא וית מגרופיתא
וית מזרקיא וית צנוריתא וית
מחתיתא כל מנוהי עבד נחשא׃
ועבד למדבחא סרדא עובד
מצדתא דנחשא תחות סובביה
מלרע עד פלגיה׃ ואתיך ארבע
עזקתא בארבע זויתא לסרדא
דנחשא אתרא לאריחיא׃ ועבד
ית אריחיא דאעי שטין וחפא
יתהון נחשא׃ ואעיל ית אריחיא
בעזקתא על סטרי מדבחא למטל
יתיה בהון חליל לוחין עבד יתיה׃
ועבד ית כיורא דנחשא
וית בסיסיה דנחשא במחזית נשיא
דאתין לצלאה בתרע משכן
זמנא׃ ועבד ית דרתא לרוח
דרומא סרדי דרתא דבוץ
שזיר מאה באמין׃ עמודיהון
עשרין וסמכיהון עשרין דנחשא
ווי עמודיא וכבושיהון כסף׃
ולרוח צפונא מאה אמין
עמודיהון עשרין וסמכיהון
עשרין דנחשא ווי עמודיא
וכבושיהון כסף׃ ולרוח מערבא
סרדי חמשין אמין עמודיהון
עשרה וסמכיהון עשרה ווי
עמודיא וכבושיהון כסף׃ ולרוח

[illegible]

חסלת ויקהל

[illegible]

קדמה מזרחה חמשים אמה׃ קלעים חמש
עשרה אמה אל הכתף עמדיהם שלשה
ואדניהם שלשה׃ ולכתף השנית מזה ומזה
לשער החצר קלעים חמש עשרה אמה
עמדיהם שלשה ואדניהם שלשה׃ כל
קלעי החצר סביב שש משזר׃ והאדנים
לעמדים נחשת ווי העמדים וחשוקיהם
כסף וצפוי ראשיהם כסף והם מחשקים
כסף כל עמדי החצר׃ ומסך שער החצר
מעשה רקם תכלת וארגמן ותולעת שני
ושש משזר ועשרים אמה ארך וקומה
ברחב חמש אמות לעמת קלעי החצר׃
ועמדיהם ארבעה ואדניהם ארבעה נחשת
נחשת וויהם כסף וצפוי ראשיהם
וחשקיהם כסף׃ וכל היתדת למשכן ולחצר
סביב נחשת׃ ס אלה פקודי המשכן
משכן העדת אשר פקד על פי משה עבדת
הלוים ביד איתמר בן אהרן הכהן׃ ובצלאל
בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל
אשר צוה יהוה את משה׃ ואתו אהלי
אהליאב בן אחיסמך למטה דן חרש
וחשב ורקם בתכלת ובארגמן ובתולעת
השני ובשש׃ פ כל הזהב העשוי
למלאכה בכל מלאכת הקדש ויהי זהב
התנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות

קדמא מדינחא חמשין אמין׃
סרדי חמש עשרי אמין לעברא
עמודיהון תלתא וסמכיהון תלתא׃
ולעברא תנינא מכא ומכא לתרע
דרתא סרדי חמש עשרי אמין
עמודיהון תלתא וסמכיהון תלתא׃
כל סרדי דרתא סחור סחור דבוץ
שזיר׃ וסמכיא לעמודיא דנחש
ווי עמודיא וכבושיהון כסף
וחפוי רישיהון כסף ואנון
מכבשין כסף כל עמודי דרתא׃
ופרסא דתרע דרתא עובד צייר
תכלא וארגונא וצבע זהורי
ובוץ שזיר ועשרין אמין ארכה
ורומה בפתיא חמש אמין
לקביל סרדי דרתא׃ ועמודיהון
ארבעה וסמכיהון ארבעה
דנחשא וויהון כסף וחפוי
רישיהון וכבושיהון כסף׃
וכל סכיא למשכנא ולדרתא
סחור סחור דנחשא׃
אלין מנייני משכנא
משכנא דסהדותא
די אתמניו על מימרא דמשה
פלחן לואי בידא דאיתמר בר
אהרן כהנא׃ ובצלאל בר אורי בר
חור לשבטא דיהודה עבד ית כל
די פקיד יי ית משה׃ ועמיה
אחיסמך בר אהליאב לשבטא דדן
נגר ואומן וצייר בתכלא ובארגונא
ובצבע זהורי ובבוצא׃
כל דהבא דאתעביד לעבידתא
בכל עבידת קודשא והוה דהב
ארמותא עשרין ותשע ככרין

בעת ההיא
אמר
יהוה אל
יהושע
עשה לך
חרבות צרים
ושוב מול
את בני
ישראל
שנית׃
ויעש לו

יומיא דהוואה [illegible] אלה פקודי
[illegible] פקודי זו נאמרו
[illegible] ונמנו כל משקל
[illegible] סכום המשכן
בעת ההיא לכסף ולזהב
[illegible] ולנחשת ונמנו
[illegible] כל כליו לכל עבודתו
[illegible] משכן שני פעמים
[illegible] רמז למקדש
[illegible] שנתמשכן בשני
[illegible] חורבנין על עונותיהם
[illegible] של ישראל׃ משכן
[illegible] העדות עדות
[illegible] לישראל שויתר להם
[illegible] על מעשה העגל
[illegible] שהרי השרה
[illegible] שכינתו ביניהם׃
עבודת הלוים
פקודי המשכן ומשא היו עבודה
המסורה ללוים במדבר לשאת ולהוריד
ולהקים איש איש משאו האמור בפקודי׃
על כמו שאמור בפר׳ נשא׃ ביד
איתמר׳ כ הוא היה פקיד עליהם
למסור לכל בית אב עבודה שעליו׃
ובצלאל בן אורי׳ עשה את כל אשר
צוה יהוה את משה׳ אין כת׳ כאן
אשר צוה משה אלא את כל אשר צוה יי את
משה׳ אפילו דברים שלא אמ׳
לו רבו הסכימה דעתו למה שנ׳
למשה בסיני׳ הכמי שושבין
אתה׳ ומנה של קדש כפול
היה׳ הרי הככר מאה ועשרים
מנה והמנה ס״ה סלעים הרי ככר
של קדש שלשת אלפים סלע
לפיכך מנה [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] של
ושלשת
אלפים
שוי
מנוין
לכבר׃

יהושע חרבות צרים וימל
את בני ישראל אל גבעת
הערלות׃ וזה הדבר אשר מל
יהושע כל העם היצא ממצ
הזכרים כל אנשי המלחמה
מתו במדבר בדרך בצאתם
ממצרים׃ אמר דאיתאמר
בעידנא ההיא אמר יי
ליהושע עביד
לך אזמלין חריפין ותהוב
גזר ית בני ישראל תניינות׃
ועבד ליה יהושע אזמלין

חריפין וגזר ית בני ישראל בגבעתא
דקרו ליה גבעת ערלתא׃ ודין
פתגמא דגזר יהושע כל עמא דנפקו
ממצרים דכוריא כל גברי מגיחי
קרבא מיתו במדברא באורחא
במפקהון ממצרים׃ ארי מלים היו
כל העם היצאים וכל העם
הילדים במדבר בדרך בצאתם
ממצרים לא מלו׃ ארי גזירין
הוו כל עמא דנפקו וכל עמא
דאיתילידו במדברא באורחא
במפקהון ממצרים לא גזרו׃ כי
ארבעים שנה הלכו בני ישראל

חרבות׳ צורים׳ כתרגומו׳ אזמלין חריפין׳
וכן תשוב צור חרבו כשחריפות נוהג
[illegible] ואינו חותך וכן כלי יוצר עליך ישוב
עליך וכן כלי יוצר עליך ישוב עליך׃ שנית
שמלו כבר בליל יציאתם ממצרים קהל גדול יחד
וזו פעם שניה׳ של מ׳ שנה שהיו במדבר לא
נשבה להם רוח צפונית ולא היה להם יכולת
למול׳ מה שמפני כבמות׳ ורבותינו אמרו
[illegible] זו פריעת מילה שלא נתנה לאברהם
[illegible] גבעת הערלות׳ על שם המאורע שעשוה
כמין גבעה׃ וזה הדבר׳ על ידי דיבור אל יהושע
[illegible] להם כמבוררים׳ יתנם לירש את הארץ עולים
[illegible] [illegible] לאברהם׳ ונתתה את בריתי תשמור
[illegible] ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארץ מגוריך׃

ט׳ העם היוצאים ולא היו
[illegible] מהם כמו שפוס
[illegible] והם היו מולים
[illegible] כי מולים היו׳
[illegible] [illegible]
שפירשתי שלא
נשבה להם רוח
צפונית׳ והם הב
שמלו עכשיו׃ ואת
בניהם הקים
תחתם׳ ואת בניהם אשר
הקים תחתם׳ הם הילודים
במדבר לא אותם מל יהושע׳
תחתם כי ערלים היו׃

במדבר עד תם כל
הגוי אנשי המלחמה
היצאים ממצרים
אשר לא שמעו
בקול יהוה אשר
נשבע יהוה להם
לבלתי הראותם את
הארץ אשר נשבע
יהוה לאבותם לתת
לנו ארץ זבת חלב
ודבש׃ [illegible]
[illegible]

ושלשים שקל בשקל הקדש: וכסף פקודי
העדה מאת ככר ואלף ושבע מאות וחמשה
ושבעים שקל בשקל הקדש: בקע לגלגלת
מחצית השקל בשקל הקדש לכל העבר על
הפקדים מבן עשרים שנה ומעלה לשש
מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות
וחמשים: ויהי מאת ככר הכסף לצקת את
אדני הקדש ואת אדני הפרכת מאת אדנים
למאת הככר ככר לאדן: ואת האלף ושבע
המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים
וצפה ראשיהם וחשק אתם: ונחשת התנופה
שבעים ככר ואלפים וארבע מאות שקל:
ויעש בה את אדני פתח אהל מועד ואת
מזבח הנחשת ואת מכבר הנחשת אשר לו
ואת כל כלי המזבח: ואת אדני החצר
סביב ואת אדני שער החצר ואת כל
יתדת המשכן ואת כל יתדת החצר סביב:
ומן התכלת והארגמן ותולעת השני עשו
בגדי שרד לשרת בקדש ויעשו את בגדי
הקדש אשר לאהרן כאשר צוה יהוה את
משה: ויעש את האפד זהב תכלת
וארגמן ותולעת שני ושש משזר: וירקעו
את פחי הזהב וקצץ פתילים לעשות בתוך
התכלת ובתוך הארגמן ובתוך תולעת
השני ובתוך השש מעשה חשב: כתפת

ושבע מאה ותלתין סלעין בסלעי
קודשא: וכסף מנין כנשתא מאה
ככרין ואלף ושבע מאה ושבעין
וחמש סלעין בסלעי קודשא: תקלא
לגלגלתא פלגות סלעא בסלעי
קודשא לכל דעבר על מניניא מבר
עשרין שנין ולעילא לשית מאה
אלפין ותלתא אלפין וחמש מאה וחמשין:
והואה מאה ככרי כספא לאתכא
ית סמכי קודשא וית סמכי פרכתא
מאה סמכין למאה ככרין ככרא
לסמכא: וית אלף ושבע מאה
ושבעין וחמש עבד ווין לעמודיא
וחפי רישיהון וכבש יתהון:
ונחש ארמותא שבעין ככרין
ותרין אלפין וארבע מאה סלעין:
ועבד בה ית סמכי תרע משכן
זמנא וית מדבחא דנחשא וית
סרדא דנחשא דיליה וית כל מני
מדבחא: וית סמכי דרתא
וית כל סחור סחור וית סמכי תרע דרתא
וית כל סיכי משכנא וית כל סיכי
דרתא סחור סחור: ומן תכלא וית
ארגונא וצבע זהורי עבדו לבושי
שמושא לשמשא בקודשא ועבדו
ית לבושי קודשא דילאהרן
כמא די פקיד יי ית משה:

ועבד ית אפודא דדהבא תכלא
וארגונא וצבע זהורי ובוץ שזיר:
ורדידו ית טסי דדהבא וקציצו
חוטין למעבד בגו תכלא ובגו
ארגונא ובגו צבע זהורי ובגו
בוצא עובד אומן:

בקע לגלגלת: הוא משקל מחצית השקל
מחצית השקל: שש מאות
אלף וג׳ ק׳ היו ישר׳ וכן עלו
מנינם אחר שהוקם המשכן
בספר וידבר וראו עשה מנבת
המשכן כן היו ישר׳ וכן עלו
מניינם. כיצד שש מאות אלף
חצאין עולין הרי שש מאות
אלף שלמים הרי מאות ככר
ושלשת אלפים וחמש מאות
וחמשים חצאין עולין אלף
ושבע מאות ושבעים וחמשה: לצקת:
כתרגומו לאתכא: אדני הקדש
של קרשי המשכן שהן מאה
וששה קרשים ולהן תשעים
ושמונה אדנים ואדני הפרכת
ארבעה הרי מאה וכל שאר
האדנים נחשת:
ויצפה ראשיהם של
עמודים והם שכמולן סטב
ויצפה ראשיהם וחשוקיהם
כסף: ומן התכלת והארגמן ושש
לא נאמר כאן ומכאן אני אומ׳
שאין בגדי שרד הללו בגדי
כהונה שבבגדי כהונה היה
שש אלא הם בגדים שמכסין
בהן כלי הקדש בשעת סילוק
מסעות שלא היה בהן שש
וירקעו: כמו לרקע החו׳
כתרגו׳ ורדידו טסין
היו מרדדין מן הזהב
ואיש ואיש מן הם פתילין
דקות כמין מלאכת
האורג היו טוין את הזהב
עם החוטין
הטסין דקין וקוצצין
פתילין ואורג הטפ לעשות
פתילין הערובות עם כל מין
ומין בחוט ומעשה טובה
זהב חוט אחד של זהב עם
ששה חוטי תכלת וכן עם כל
מין ומין שכל המינין חוטן
כפול ששה והזהב חוט
שביעי עם כל אחד ואחד

ישראל במדברא עד דסף כל דרא גברי
מגיחי קרבא דנפקו ממצרים דלא
קבילו במימרא דיי דקיים יי להון דלא
יחזינון ית ארעא דקיים יי
לאבהתהון למיתן לנא ארעא עבדא
חלב ודבש: ואת בניהם הקים תחתם
אתם מל יהושע כי ערלים היו כי לא
מלו אתם בדרך: וית בניהון דקמו
באתרהון יתהון גזר יהושע ארי
גזירין הוו ארי לית גזרו יתהון
באורחא: ויהי כאשר תמו כל
הגוי להמול וישבו תחתם במחנה
עד חיתם:

עד חיותם: עד חוסה: גלותי חרפת מצרים מעליכם: שאומרין לכם רואו כי רעה נגד
פניכם: כוכב ששמו רעה והיו סבורין שלדם
והם אינם יודעים שהוא דם מילה וכשמלו
בני יהושע ובא ראו הדם הוסרה אותה
חרפה שעדיין ערב רב טעה עמם
סומכים לה כך דרש ר׳ יהודה הדרשן: גלותי
הסירותי כמו גל ועלי חרפה ובוו ויגלגליית
הירדן ועל פי הכרוך: ממחרת הפסח יום
הנפת העומר שהקריבו עומר תחלה
ושבעה בחדר שנות משה שפסק המן הן
מסתפקין עבשין ומזה שלקטו כל כורי הוא
של יכלו את המן ארבעים שנה והלא חסר
שנה חסר ל׳ יום שהרי תחילות המן בט״ו

והוה כד שלימו כל עמא למיגזר ויתיבו
באתרהון במשריתא עד דאיתסיאו:
ויאמר יהוה אל יהושע היום
גלותי את חרפת מצרים מעליכם ויקרא
שם המקום ההוא גלגל עד היום הזה:
ואמר יי ליהושע יומא דין אעדיתי ית
חיסודא דמצראי מעליכון וקרא
שמא דאתרא ההיא גלגלא עד
יומא הדין: ויחנו בני ישראל בגלגל
ויעשו את הפסח בארבעה
עשר יום לחדש בערב בערבות יריחו:
ושרו בני ישראל בגלגלא ועבדו ית פיסחא
בניסן בארבעא עשרא יומא לירחא

עשו לו חברת אל שני קצותיו חבר׃ וחשב
אפדתו אשר עליו ממנו הוא כמעשהו זהב
תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר
כאשר צוה יהוה את משה׃ ויעשו את
אבני השהם מסבת משבצת זהב מפתחת
פתוחי חתם על שמות בני ישראל׃ וישם
אתם על כתפת האפד אבני זכרון לבני
ישראל כאשר צוה יהוה את משה׃
ויעש את החשן מעשה חשב כמעשה אפד
זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר׃
רבוע היה כפול עשו את החשן זרת ארכו
וזרת רחבו כפול׃ וימלאו בו ארבעה טורי
אבן טור אדם פטדה וברקת הטור האחד׃
והטור השני נפך ספיר ויהלם׃ והטור
השלישי לשם שבו ואחלמה׃ והטור
הרביעי תרשיש שהם וישפה מוסבת
משבצת זהב במלאתם׃ והאבנים על שמת
בני ישראל הנה שתים עשרה על שמתם
פתוחי חתם איש על שמו לשנים עשר
שבט׃ ויעשו על החשן שרשרת גבלת
מעשה עבת זהב טהור׃ ויעשו שתי משבצת
זהב ושתי טבעת זהב ויתנו את שתי הטבעת
על שני קצות החשן׃ ויתנו שתי העבתת
הזהב על שתי הטבעת על קצות החשן׃
ואת שתי קצות שתי העבתת נתנו על שתי
וית תרתין גדילן דעל תרתין סטרוהי יהבו על תרתין מרמצתא ויהבונון

כתפין עבדו ליה מלפפין על תרין
סטרוהי מלפף׃ והמין תקוניה די
עלוהי מניה הוא כעובדוהי דדהבא
תכלא וארגונא וצבע זהורי ובוץ
שזיר כמא דפקיד יי ית משה׃
ועבדו ית אבני בורלא משקען
מרמצן דדהב גליפן כתב מפרש
על שמהת בני ישראל׃ ושוי יתהון
על כתפי אפודא אבני דוכרנא
לבני ישראל כמא דפקיד יי ית משה׃
ועבד ית חשנא
עובד אומן כעובד אפודא דדהבא
תכלא וארגונא וצבע זהורי
ובוץ שזיר׃ מרבע הוה עיף עבדו
ית חשנא זרתא אורכיה וזרתא
פתייה עיף׃ ואשלימו ביה
ארבעה סדרין דאבן טבא סדרא
קדמאה סמקן ירקן וברקן סדרא
חד׃ וסדרא תנינא אזמרגדין
שבזיז וסבהלום׃ וסדרא תליתאה
קנכירי טרקיא ועין עגלא׃ וסדרא
רביעאה כרום ימא בורלא ופנטירי
משקען מרמצן דדהב
באשלמותהון׃ ואבניא על
שמהת בני ישראל אנין תרתא
עשרי על שמהתהון כתב מפרש
גלף דעזקא גבר על שמיה
לתרי עשר שבטין׃ ועבדו על
חשנא תכין מתחמן עובד גדיל
דדהב דכי׃ ועבדו תרתין מרמצן
דדהב ותרתין עזקן דדהב ויהבו
ית תרתין עזקתא על תרין סטרי
חשנא׃ ויהבו תרתין גדילן דדהב
על תרתין עזקתא על סטרי חשנא׃

במישריא דיריחו׃ ויאכלו מעבור הארץ
ממחרת הפסח מצות וקלוי
בעצם היום הזה׃ ואכלו
מעבורא דארעא מבתר יומא
דפסחא פטירין וקלין בכרן
יומא הדין׃ וישבת המן
ממחרת באכלם מעבור
הארץ ולא היה עוד לבני
ישראל מן ויאכלו מתבואת
ארץ כנען בשנה ההיא׃
ופסק מנא מיומא דאכלו
מעבורא דארעא
ולא הוה עוד לבני ישראל
מנא ואכלו מעללת ארעא
דכנען בשתא ההיא׃
ויהי בהיות יהושע
ביריחו וישא עיניו וירא
והנה איש עמד לנגדו
וחרבו שלופה בידו
וילך יהושע אליו
ויאמר לו הלנו אתה
אם לצרינו׃ והוה כד
הוה יהושע ביריחו וזקף
עינוהי וחזא והא גברא
קאים לקבליה וחרביה
שליפא בידיה ואזל יהושע
לותיה ואמר ליה
הלמסעדנא אתיתא אם
לסייעא דבעלי דבבנא׃ ויאמר
לא כי אני שר צבא
יהוה עתה באתי ויפל
יהושע על פניו ארצה
וישתחו ויאמר לו מה
אדני מדבר עם עבדו׃
ואמר ליה ארי צבאמלאך
שליחא מן קדם יי אנא
אתיתי ונפל יהושע על
אפוהי ארעא וסגיד
ואמר ליה מה רבוני

ממלל עם עבדיה׃ ויאמר שר צבא
יהוה אל יהושע של נעלך מעל
רגלך כי המקום אשר אתה עמד
עליו קדש הוא ויעש יהושע כן׃
ואמר מלאך שליח מן קדם יי ליהושע
שרי סינך מעל רגלך ארי אתרא
דאת קאים עלוהי קדיש הוא
ועבד יהושע כן׃ ויריחו סגרת
ומסגרת מפני בני ישראל אין יוצא
ואין בא׃ ויריחו אחידא בדשין
דפרזלא ומתקפא בעברין דנחש
מן קדם בני ישראל לית דנפיק
מינה לאגחא קרבא ולית

דעליל לגוה למשאל בשלמא׃
ויהי יהוה את יהושע ויהי
שמעו בכל הארץ׃ והוה מימרא
דיי בסעדיה דיהושע והוה
מיתבא... בכל ארעא׃
ויהי... עליו

וישלח המלך ויאספו
אליו כל זקני יהודה
וירושלם׃ ויעל המלך בית
יהוה וכל איש יהודה וכל

יושבי ירושלם אתו והכהנים והנביאים
וכל העם למקטן ועד גדול ויקרא באזניהם
את כל דברי ספר הברית הנמצא בבית יהוה׃
ויעמד המלך על העמוד ויכרת את
הברית לפני יהוה ללכת אחרי יהוה
ולשמר מצותיו ואת עדותיו ואת חקתיו
בכל לב ובכל נפש להקים את דברי
הברית הזאת הכתבים על הספר הזה
ויעמד כל העם בברית׃
ושלח מלכא וכנשו לותיה כל
סבי יהודה ויתבי ירושלם׃ וסליק מלכא
לבית מקדשא דיי וכל
אנשי יהודה ויתבי ירושלם

עמיה וכהניא וספריא וכל
עמא למזעירא ועד רבא
וקרא קדמיהון ית כל פתגמי
ספרא דקימא דאשתכח
בבית מקדשא דיי׃ וקם מלכא
על איסטונא וגזר ית קימא
קדם יי למהך בתר פולחנא
דיי ולמיטר פקודוהי וית
סהדוותיה וית קימוהי בכל
לב ובכל נפש לקיימא ית
פתגמי קימא הדין דכתיבין
על ספרא הדין וקבילו כל
עמא עליהון קיים׃

המשבצת ויתנם על כתפת האפד אל מול
פניו ויעשו שתי טבעת זהב וישימו על
שני קצות החשן על שפתו אשר אל עבר
האפד ביתה ויעשו שתי טבעת זהב ויתנם
על שתי כתפת האפד מלמטה ממול פניו
לעמת מחברתו ממעל לחשב האפד
וירכסו את החשן מטבעתיו אל טבעת האפד
בפתיל תכלת להית על חשב האפד ולא
יזח החשן מעל האפד כאשר צוה יהוה
את משה ויעש את מעיל האפד
מעשה ארג כליל תכלת ופי המעיל בתוכו
כפי תחרא שפה לפיו סביב לא יקרע ויע
ויעשו על שולי המעיל רמוני תכלת
וארגמן ותולעת שני משזר ויעשו פעמני
זהב טהור ויתנו את הפעמנים בתוך הרמנים
על שולי המעיל סביב בתוך הרמנים פעמן
ורמן פעמן ורמן על שולי המעיל סביב
לשרת כאשר צוה יהוה את משה ויעשו
את הכתנת שש מעשה ארג לאהרן ולבניו
ואת המצנפת שש ואת פארי המגבעת שש
ואת מכנסי הבד שש משזר ואת האבנט
שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני
מעשה רקם כאשר צוה יהוה את משה
ויעשו את ציץ נזר הקדש זהב
טהור ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש

על כתפי אפודא לקבל אפוהי ועבדו
תרתין עזקן דדהב ושויאו על תרי
סטרי חשנא על ספתיה דילעברא
דאפודא לגיו ועבדו תרתין עזקן
דדהב ויהבונין על תרין כתפי אפוד
אפודא מלרע מלקביל אפוהי לקבל
בית לופי מעלוי המין אפודא
ואחדו ית חשנא מעזקתיה לעזקת
אפודא בחוטא דתכלתא למהוי
על המין אפודא ולא יתפרק
חשנא מעלוי אפודא כמא דפ
פקיד יי׳ ית משה
ועבד ית מעיל אפודא עובד
מחי גמיר תכלא ופומיה דמעילא
כפיל לגויה כפום שרין תורא מקף
לפמיה סחור סחור דלא יתבזע
ועבדו על שפולי מעילא רמונין
תכלא וארגונא וצבע זהורי שזיר
ועבדו זגין דדהב דכי ויהבו ית זגיא
בגו רמוניא על שפולי מעילא
סחור סחור בגו רמוניא זגא
ורמונא זגא ורמונא על שפולי
מעילא סחור סחור לשמשא
כמא דפקיד יי׳ ית משה
ועבדו ית כתונין דבוץ עובד מחי
לאהרן ולבנוהי וית מצנפתא דבוצא
דבוצא וית שבח קוביעיא דבוצא
וית מכנסי בוצא דבוץ שזיר וית
המינא דבוץ שזיר ותכלא וארגונא
וצבע זהורי עובד צייר כמא דפקיד
יי׳ ית משה
ועבדו ית ציצא כלילא דקודשא
דדהב דכי וכתבו עלוהי גליפן כתב
מפרש קודש ליי׳ ויהבו עלוהי

פאורי המגבעות תפארת
המגבעות [illegible]
[illegible]

ויצו המלך את חלקיהו הכהן
הגדול ואת כהני המשנה ואת
שמרי הסף להוציא מהיכל יהוה
את כל הכלים העשוים לבעל
ולאשרה ולכל צבא השמים
וישרפם מחוץ לירושלם בשדמות
קדרון ונשא את עפרם בית אל
ופקיד מלכא ית חלקיהו כהנא
רבא וית סגני כהניא וית
אמרכלין לאפקא מהיכלא
דיי׳ ית כל מניא דעבידין לבעלא
ולאשירתא ולכל חילי שמיא
ואוקידינון מברא לירושלם
בשדי קדרון ואוביל ית

עפריהון לבית אל והשבית את הכמרים
אשר נתנו מלכי יהודה ויקטר בבמות
בערי יהודה ומסבי ירושלם ואת
המקטרים לבעל לשמש ולירח
ולמזלות ולכל צבא השמים ובטיל
ית כומריא דיהבו מלכיא דבית
יהודה ואוקידו בנורא על במתא
בקירויא דבית יהודה ובספחרי
ירושלם ית דאסיקו בוסמא לבעלא
ולאשרתא לשמשא ולסהרא
ולמזלתא ולכל חילי שמיא ויוצא
את האשרה מבית יהוה מחוץ
לירושלם אל נחל קדרון וישרף
אתה בנחל קדרון וידק לעפר וישלך

את עפרה אל קבר בני העם ואפיק ית אשירתא מבית
מקדשא דיי׳ מברא לירושלם בנחלא דקדרון ואוקיד
יתה בנחלא ודקא לעפרא ורמא ית עפרא לקברי
גליא ויצו המלך את כל העם לאמר עשו פסח
ליהוה אלהיכם ככתוב על ספר הברית הזה ופקיד
מלכא ית כל עמא למימר עבידו פיסחא קדם יי׳
אלהכון כמה דכתיב על סיפרא דקיימא הדין כי לא
נעשה כפסח הזה מימי השפטים אשר שפטו את
ישראל וכל ימי מלכי ישראל ומלכי יהודה ארי
לא איתעבד כפיסחא הדין מיומי נגודיא דדנו בני
ישראל כל יומי מלכיא דישראל ומלכיא דבית
יהודה כי אם בשמנה עשרה שנה למלך יאשיהו
נעשה הפסח הזה ליהוה בירושלם ואלהין בתמני

ליהוה׃ ויתנו עליו פתיל תכלת לתת על
המצנפת מלמעלה כאשר צוה יהוה את
משה׃ ותכל כל עבדת משכן אהל
מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה
יהוה את משה כן עשו׃ ויביאו את
המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו
קרסיו קרשיו בריחו ועמדיו ואדניו׃ ואת
מכסה עורת האילם המאדמים ואת מכסה
ערת התחשים ואת פרכת המסך׃ את ארון
העדת ואת בדיו ואת הכפרת׃ את השלחן את
כל כליו ואת לחם הפנים׃ את המנרה הטהרה
את נרתיה נרת המערכה ואת כל כליה ואת
שמן המאור׃ ואת מזבח הזהב ואת שמן
המשחה ואת קטרת הסמים ואת מסך פתח
האהל׃ את מזבח הנחשת ואת מכבר הנחשת
אשר לו את בדיו ואת כל כליו את הכיר
ואת כנו׃ את קלעי החצר את עמדיה ואת
אדניה ואת המסך לשער החצר את
מיתריו ויתדתיה ואת כל כלי עבדת המשכן
לאהל מועד׃ את בגדי השרד לשרת בקדש
את בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי
בניו לכהן׃ ככל אשר צוה יהוה את משה
כן עשו בני ישראל את כל העבדה׃ וירא
משה את כל המלאכה והנה עשו אתה
כאשר צוה יהוה כן עשו ויברך אתם משה׃

וידבר יהוה אל משה לאמר׃ ביום
החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן
משכן אהל מועד׃ ושמת שם את ארון
העדות וסכת על הארן את הפרכת׃ והבאת
את השלחן וערכת את ערכו והבאת את
המנרה והעלית את נרתיה׃ ונתתה את מזבח
הזהב לקטרת לפני ארון העדת ושמת את
מסך הפתח למשכן׃ ונתתה את מזבח
העלה לפני פתח משכן אהל מועד׃ ונתת
את הכיר בין אהל מועד ובין המזבח ונתת
שם מים׃ ושמת את החצר סביב ונתת את
מסך שער החצר׃ ולקחת את שמן המשחה
ומשחת את המשכן ואת כל אשר בו וקדשת
אתו ואת כל כליו והיה קדש׃ ומשחת את
מזבח העלה ואת כל כליו וקדשת את המזבח
והיה המזבח קדש קדשים׃ ומשחת את הכיר
ואת כנו וקדשת אתו׃ והקרבת את אהרן ואת
בניו אל פתח אהל מועד ורחצת אתם במים׃
והלבשת את אהרן את בגדי הקדש ומשחת
אתו וקדשת אתו וכהן לי׃ ואת בניו תקריב
והלבשת אתם כתנת׃ ומשחת אתם כאשר
משחת את אביהם וכהנו לי והיתה להית להם
משחתם לכהנת עולם לדרתם׃ ויעש משה
ככל אשר צוה יהוה אתו כן עשה׃ ויהי
בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש

ובלילי׃ ביום ירחא קדמאה בחד
לירחא תקים ית משכנא משכן
זמנא׃ ותשוי תמן ית ארונא דסהדותא
ותטיל על ארונא ית פרכתא׃
ותעיל ית פתורא ותסדר ית סדרוהי
ותעיל ית מנרתא ותדליק ית בוצינהא׃
ותתין ית מדבחא
דדהבא לקטרת בוסמיא קדם
ארונא דסהדותא ותשוי ית פרסא
דתרעא למשכנא׃ ותתן ית מדבח
דעלתא קדם תרע משכנא משכן
זמנא׃ ותתן ית כיורא בין משכן
זמנא ובין מדבחא ותתן תמן מיא׃
ותשוי ית דרתא סחור סחור ותתן
ית פרסא דתרע דרתא׃ ותסב
ית משח רבותא ותרבי ית
משכנא וית כל דביה ותקדיש
יתיה וית כל מנוהי ויהי קדשא׃
ותרבי ית מדבחא דעלתא וית
כל מנוהי ותקדיש ית מדבחא
ויהי מדבחא קדש קודשין׃ ותרבי
ית כיורא וית בסיסיה ותקדיש
יתיה׃ ותקריב ית אהרן וית בנוהי
לתרע משכן זמנא ותסחי יתהון
במיא׃ ותלביש לאהרן ית לבושיה
קדשא ותרבי יתיה ותקדיש יתיה
וישמיש קדמי׃ וית בנוהי תקרב
ותלביש יתהון כתונין׃ ותרבי יתהון
כמא די רביתא ית אבוהון וישמשון
קדמי ותהי למהוי להון רבותהון
לכהנת עלם לדריהון׃ ועבד משה
ככל דיפקיד יי יתיה כן עבד׃
והוה בירחא קדמאה בשתא תניתא בחד
לירחא אתקם משכנא׃

וסכת על הארן׃ לשון הגנה שהרי מחיצה היתה׃ וערכת את ערכו׃ שתים מערכות של לחם הפנים׃

וראיתי והנה עליהם גדים ובשר
עלה ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח
אין בהם׃ וחזיתי והא עליהון גידין
ובשרא סליק וקרם עליהון משכא
מלעילא ורוחא לית בהון׃ ויאמר
אלי הנבא אל הרוח הנבא בן אדם
ואמרת אל הרוח כה אמר אדני
יהוה מארבע רוחות באי הרוח ופחי
בהרוגים האלה ויחיו׃ ואמר לי
איתנבי לרוחא איתנבי בר אדם ותימר
לרוחא כדנן אמר יי אלקים מארבע
רוחי שמיא עולי רוחא ועולי
בקטיליא האילין וייחון
והתנבאתי כאשר צוני
ותבוא בהם הרוח ויחיו
ויעמדו על רגליהם חיל
גדול מאד מאד׃ ואתנביתי
כמה דאפקדני ועלת בהון
רוחא וחיו וקמו על רגליהון
משריין סגיאין לחדא לחדא׃
ויאמר אלי בן אדם העצמות
האלה כל בית ישראל המה
הנה אמרים יבשו עצמותינו
אבדה תקותינו נגזרנו לנו׃

ויחוב הרוח אומ׳ עור ובשר תלבישני תחילה ואחר
כך ובעצמות וגידים תסוככני אלו לזה הוא
דומה לאדם שפושט וחוזר ולובש שמה
טופשט אחרון לובש ראשון אבל בתחילה
בריאת הוולד עור ובשר תחילה ואחר כך
עצמות וגידים׃ וקרמתי לשון קרום׃ ויהי
קול׃ והנה רעש העצמות שהיו נוקשים זה
לזה׃ עצם אל עצמו׃ עצמות כל אחד ואחד
כל מקום שהעצמות היו זוקפן ומקרבן כל
כל אחד אל מקום חבירו׃ מארבע רוחות
כל מקום שהלכו שמה ותיהם לשוט
לד׳ רוחות העולם משם יקבצו ויבאו׃
ופחי כמו נפח כמו פחם׃ והעצמות הא׳

והעצמות האלה כל בית ישראל
הוא׳ רמז ודוגמא לכל מת
ישראל המליכים הוא׳ שהרי
הם אומרים יבשו עצמותינו
בצרות׃ אבדה תקותינו
ואין מחיל לתשועה עוד׃ ראו
מלם אילו משל ישראל הין
ומפני שהחייתם עכשיו
הם אומרים אבדה תקותינו
ולא נחיה עוד שמת כשיחיו
המתים׃ לכן הנבא שעתיד
אני להחיותם שנית׃

הוקם המשכן׃ ויקם משה את המשכן ויתן
את אדניו וישם את קרשיו ויתן את בריחיו
ויקם את עמודיו׃ ויפרש את האהל על
המשכן וישם את מכסה האהל עליו מלמעלה
כאשר צוה יהוה את משה׃ ויקח ויתן
את העדת אל הארן וישם את הבדים על
הארן ויתן את הכפרת על הארן מלמעלה׃
ויבא את הארן אל המשכן וישם את פרכת
המסך ויסך על ארון העדות כאשר צוה יהוה
את משה׃ ויתן את השלחן באהל מועד
על ירך המשכן צפנה מחוץ לפרכת׃ ויערך
עליו ערך לחם לפני יהוה כאשר צוה יהוה
את משה׃ וישם את
המנרה באהל מועד נכח השלחן על ירך
המשכן נגבה׃ ויעל הנרת לפני יהוה כאשר
צוה יהוה את משה׃ וישם את מזבח
הזהב באהל מועד לפני הפרכת׃ ויקטר עליו
קטרת סמים כאשר צוה יהוה את משה׃
וישם את מסך הפתח למשכן׃ ואת מזבח
העלה שם פתח משכן אהל מועד ויעל עליו
את העלה ואת המנחה כאשר צוה יהוה את
משה׃ וישם את הכיר בין אהל מועד
ובין המזבח ויתן שמה מים לרחצה׃ ורחצו
ממנו משה ואהרן ובניו את ידיהם ואת
רגליהם׃ בבאם אל אהל מועד ובקרבתם

ואקים משה ית משכנא ויהב ית
סמכוהי ושוי ית דפוהי ויהב ית
עברוהי ואקים ית עמודוהי׃ ופרס
ית פרסא על משכנא ושוי ית חופאה
דמשכנא עלוהי מלעילא כמא
די פקיד יי ית משה׃
ונסיב ויהב ית סהדותא בארונא
ושוי ית אריחיא על ארונא
ויהב ית כפרתא על ארונא
מלעילא׃ ואעיל ית ארונא
למשכנא ושוי ית פרכתא דפרסא
ואטיל על ארונא דסהדותא
כמא די פקיד יי ית משה׃
ויהב ית פתורא במשכן זמנא
על שידא דמשכנא צפונא מברא
לפרכתא׃ וסדר עלוהי סדרי
דלחים קדם יי כמא די פקיד יי
ית משה׃ ושוי ית
מנרתא במשכן זמנא לקביל פתורא
על שידא דמשכנא דרומא׃
ואדליק בוציניא קדם יי כמא די
פקיד יי ית משה׃ ושוי ית מדבחא
דדהבא במשכן זמנא קדם פרכתא׃
ואקטר עלוהי קטרת בסמין כמא
די פקיד יי ית משה׃ ושוי
ית פרסא דתרעא למשכנא׃ וית
מדבחא דעלתא שוי בתרע משכנא
משכן זמנא ואסיק עלוהי ית
עלתא וית מנחתא כמא די פקיד
יי ית משה׃ ושוי ית כיורא בין
משכן זמנא ובין מדבחא ויהב תמן
מיא לקדוש׃ ומקדשין מניה
משה ואהרן ובנוהי ית ידיהון וית
רגליהון׃ במיעלהון למשכן זמנא

ואמר לי בר אדם גרמיא
האלין כל בית ישראל
אינון והא אינון אמרין
יבישו גרמנא ספק
סברנא איתגזרנא
לנא׃ לכן הנבא ואמרת
אליהם כה אמר אדני
יהוה הנה אני פתח את
קברותיכם והעליתי
אתכם מקברותיכם
עמי והבאתי אתכם אל
אדמת ישראל׃

בכין איתנבי ותימר להון כדנן
אמר יי אלהים הא אנא פתח
ית קבריכון ואסיק יתכון מקבריכון
עמי ואעיל יתכון לארעא
דישראל׃ וידעתם כי אני יהוה
בפתחי את קברותיכם ובהעלותי
אתכם מקברותיכם עמי׃
ותדעון ארי אנא יי כד אפתח
ית קבריכון וכד אסיק יתכון
מקבריכון עמי׃ ונתתי רוחי
בכם וחייתם והנחתי אתכם
על אדמתכם וידעתם כי אני

יהוה דברתי ועשיתי נאם
יהוה׃ ואיתין רוחי בכון ותיחון
ואשרי יתכון על ארעכון
ותידעון ארי אנא יי גזרית
במימרי ואקיים אמר יי׃
ונתתי עד הן

אל המזבח ירחצו כאשר צוה יהוה את
משה׃ ויקם את החצר סביב למשכן
ולמזבח ויתן את מסך שער החצר ויכל
משה את המלאכה׃ ויכס הענן
את אהל מועד וכבוד יהוה מלא את
המשכן׃ ולא יכל משה לבוא אל אהל
מועד כי שכן עליו הענן וכבוד יהוה מלא
את המשכן׃ ובהעלות הענן מעל המשכן
יסעו בני ישראל בכל מסעיהם׃ ואם לא
יעלה הענן ולא יסעו עד יום העלתו׃ כי
ענן יהוה על המשכן יומם ואש תהיה
לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל
מסעיהם׃

סכום פסוקי ואלה שמות אלף ומאתים ותשעה וסימנך א״רט״
וחציו אלהים לא תקלל ופרשיותיו י״א וסדריו כ״ט
וספר צריך להניח ד׳ שיטין לבד שיטין שמשלים בה מסוף

ובמקרבהון למדבחא מקדשין כמא
דפקיד יי ית משה׃
ואקים ית דרתא סחור סחור למשכנא
ולמדבחא ויהב ית פרסא דתרע
דרתא ושיצי משה ית עבידתא׃
וחפא ענגא ית
משכן זמנא ויקרא דיי אתמלי
משכנא׃ ולא יכיל משה למיעל
למשכן זמנא ארי שרא עלוהי
ענגא ויקרא דיי אתמלי
משכנא׃ ובאסתלקות
ענגא מעלוי משכנא נטלין בני
ישראל בכל מטלניהון׃ ואם לא
מסתלק ענגא ולא נטלין עד יום
אסתלקותיה׃ ארי ענגא דיי
על משכנא ביממא ועמודא דאשתא
הוי בליליא ביה לעיני כל בית
ישראל בכל מטלניהון׃

ובבוא משה אל אהל מועד
הכריע ביניהם כי שכן עליו
הענן אמור מעתה כל זמן
שהיה הענן עליו לא היה
יכול משה לבוא נסתלק
הענן נכנס משה ומדבר
עמו׃ לעיני כל בית ישראל
בכל מסעיהם בכל מסע שהיו
נוסעין היה הענן שוכן
במקום אשר חנו שם מקום
חנייתן אף הן קרוי מסע
וכן וילך למסעיו וכן אלה
מסעי לפי שממקום החניה
חזרו ונסעו לכך נקראו כלם
מסעות׃ חסלת אלה
פקודי׃

ויקרא אל משה וידבר יהוה אליו מאהל
מועד לאמר׃ דבר אל בני ישראל ואמרת
אלהם אדם כי יקריב מכם קרבן ליהוה מן
הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את
קרבנכם׃ אם עלה קרבנו מן הבקר זכר
תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד יקריב
אתו לרצנו לפני יהוה׃ וסמך ידו על ראש
העלה ונרצה לו לכפר עליו׃ ושחט את
בן הבקר לפני יהוה והקריבו בני אהרן

וקרא למשה ומליל יי עמיה ממשכן
זמנא למימר׃ מליל עם בני ישראל
ותימר להון אנש ארי יקריב מנכון
קורבנא קדם יי מן בעירא מן תורי
ומן ענא תקרבון ית קורבנכון׃ אם
עלתא קורבניה מן
תורי דכר שלים יקרביניה לתרע
משכן זמנא יקריב יתיה לרעוא
ליה קדם יי׃ ויסמוך ידיה על ריש
עלתא ויתרעי ליה לכפרא עלוהי׃
ויכוס ית בר תורי קדם יי ויקרבון בני

ויקרא אל משה לכל
דברות ולכל
אמירות ולכל צוויים קדמה
קריאה לשון חבה לשון
שמלאכי השרת משתמשין
בו שנאמר וקרא זה אל זה אבל
לנביאי אומות העולם נגלה
עליהם בלשון עראי וטומאה
שנאמר ויקר אלהים
אל בלעם׃ ויקרא אליו משה
הקול הולך ומגיע לאזניו
וכל ישראל לא שומעין׃ יכול
אף להפסקות היתה קריאה
תלמוד לומר וידבר לדיבור היתה
קריאה ולא להפסקות ומה
היו הפסקות משמשות ליתן
ריוח למשה להתבונן בין
פרשה לפרשה ובין ענין
לענין קל וחומר להדיוט

הלומד מן ההדיוט׃ אליו למעט את אהרן׃ ר׳ יהודה בן בתירא אומר שלשה עשר דברות נאמרו בתורה למשה ולאהרן וכנגדן נאמרו י״ג מיעוטין ללמדך שלא לאהרן נאמרו אלא למשה שיאמר לאהרן ואלו הן י״ג מיעוטין [illegible] יכול ישמעו את קול הקריאה תלמוד לומר קול לו קול אליו משה שומע וכל ישראל לא שומעין׃ מאהל מועד מלמד שהיה הקול נפסק ולא היה יוצא חוץ לאהל יכול מפני שהקול נמוך תלמוד לומר את הקול מהו הקול הוא הקול המתפרש בכתובים [illegible]

[illegible] קול ה׳ שדי בדברו אם כן למה נאמר מאהל מועד [illegible] עד החצר החיצונה כיון שמגיע שם היה נפסק׃ מאהל מועד יכול מכל הבית תלמוד לומר מעל הכפרת יכול מעל הכפרת כולה תלמוד לומר מבין שני הכרובים׃ לאמר צא ואמור להם דברי כבושין בשבילכם הוא נדבר עמי שכל שלשים ושמונה שנה שהיו ישראל כמנודין מן המרגלים ואילך לא נתייחד הדיבור עם משה שנאמר ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות וידבר ה׳ אלי לאמר אלי היה הדבור׃ דבר אחר צא ואמור להם דבר והשיבני אם יקבלום [illegible]׃ אדם כי יקריב כשיקריב בקרבנות נדבה דיבר הענין׃ אדם למה נאמר מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל שהכל היה שלו אף אתם לא תקריבו מן הגזל׃ מן הבהמה [illegible]

לא תקריבו מן הגזל׃ מן הבהמה יכול אף חיה בכלל תלמוד לומר בקר וצאן׃ מן הבהמה ולא כולה להוציא את הרובע ואת הנרבע׃ מן הבקר להוציא את הנעבד׃ מן הצאן להוציא את המוקצה׃ ומן הצאן להוציא את הנוגח שהמית׃ כשהוא אומר למטה מן הבקר שאין תלמוד לומר להוציא את הטרפה׃ תקריבו מלמד שנים מתנדבים עולה בשותפות׃ קרבנכם מלמד שהיא באה נדבת צבור היא עולת קיץ המזבח הבאה מן המותרות׃ זכר ולא נקבה כשהוא אומר זכר למטה שאין תלמוד לומר זכר ולא טומטום ואנדרוגינוס׃ תמים בלא מום׃ אל פתח אהל מועד מטפל בהבאתו עד העזרה ומהו אומר יקריב יקריב אפילו נתערבה עולת ראובן בעולת שמעון יקריב כל אחד לשם מי שהוא וכן עולה בחולין ימכרו החולין לצרכי עולות והרי הן כולן

עולות ויקריב כל אחד לשם מי שהוא יכול אפילו נתערבה בפסולין או בשאינן מינן תלמוד לומר יקריבנו יקריב אותו מלמד שכופין אותו יכול בעל כרחו תלמוד לומר לרצונו הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני׃ לפני ה׳ וסמך אין סמיכה בבמה׃ על ראש העולה להביא עולת חובה לסמיכה ולהביא עולת צאן׃ העולה פרט לעולת העוף׃ ונרצה לו על מה הוא מרצה אם תאמר על כריתות ומיתות בית דין או מיתה בידי שמים או מלקות הרי עונשן אמור הא אינו מרצה אלא על מצוה ועל לאו שניתק לעשה׃ ושחט והקריבו מן הסמיכה והשחיטה כשרה בזר׃ לפני ה׳ בעזרה׃ והקריבו זו קבלה

עַמֵּיה יִשְׁתַּמְּשׁוּן לְהוֹן׃
וְהֶחֱרִים יְהוָה אֵת לְשׁוֹן יָם
מִצְרַיִם וְהֵנִיף יָדוֹ עַל
הַנָּהָר בַּעְיָם רוּחוֹ וְהִכָּהוּ
לְשִׁבְעָה נְחָלִים וְהִדְרִיךְ
בַּנְּעָלִים׃ וְיַבֵּשׁ יְיָ יָת לִישַׁן
יַמָּא דְמִצְרַיִם וִירִים מְחַת
גְּבוּרְתֵּיהּ עַל פְּרָת בְּמֵימַר
נְבִיאֵהּ וִימְחִינֵּיהּ לְשִׁבְעָא
נַחְלִין וִיהָכוּן בֵּיהּ בְּסַנְדְּלִין׃
וְהָיְתָה מְסִלָּה לִשְׁאָר
עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשָּׁאֵר
מֵאַשּׁוּר כַּאֲשֶׁר הָיְתָה
לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם עֲלֹתוֹ
מִמִּצְרָיִם׃ וּתְהֵא אוֹרַח
כְּבִישָׁא לִשְׁאָרָא
דְעַמֵּיהּ דְיִשְׁתְּאַר
מֵאַתּוּרָא כְּמָא דַהֲוָה
לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא
דְמִיסַּקְהוֹן מֵאַרְעָא
דְמִצְרָיִם׃
וְאָמַרְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא
אוֹדְךָ יְיָ כִּי אָנַפְתָּ בִּי
יָשֹׁב אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי
וְתֵימַר בְּיוֹמָא הַהִיא
אוֹדֶה קֳדָמָךְ יְיָ אֲרֵי עַל
דְחָבִית קֳדָמָךְ הֲוָה רוּגְזָךְ
עֲלַי וְכַד תָּבִית רוּגְזָךְ
מִנִּי וְתִרְחֵים עֲלוֹי
הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי
אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי
עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְהוָה
וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה׃ הָא אֲנָא
עַל מֵימַר אֱלָהָא קְיָם
פּוּרְקָנָא אֲנָא רְחִיץ
וְלָא אִיזְדַּעְזַע
אֲרֵי תָּקְפִּי וְתֻשְׁבַּחְתִּי דְחִילָא יְיָ
אָמַר בְּמֵימְרֵיהּ וַהֲוָה לִי לְפָרִיק׃
וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן
מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה׃ וּתְקַבְּלוּן
אוּלְפַן חֲדַת בְּחֶדְוָא מִבְּחִירֵי
צַדִּיקַיָּא׃ וַאֲמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא
הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ
בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו
הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ׃ וְתֵימְרוּן
בְּיוֹמָא הַהִיא אוֹדוּ קֳדָם יְיָ
צַלּוֹ בִשְׁמֵיהּ חַוּוֹ בְעַמְמַיָּא
עוֹבָדוֹהִי אַדְכַּרוּ אֲרֵי תַּקִּיף
שְׁמֵיהּ׃ זַמְּרוּ יְהוָה כִּי גֵאוּת
עָשָׂה מוּדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ׃
שַׁבַּחוּ קֳדָם יְיָ אֲרֵי גְבוּרָן עֲבַד
גַּלְיָא דָא בְּכָל אַרְעָא׃ צַהֲלִי
וָרֹנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן כִּי גָדוֹל בְּקִרְבֵּךְ
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ בּוּעִי וְשַׁבַּחִי
כְּנִשְׁתָּא דְצִיּוֹן אֲרֵי רַבָּא
אֲמַר לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ
בְּגַוִּיךְ קַדִּישָׁא דְיִשְׂרָאֵל׃
חסלת

וַיַּקְרֵב אֶת בְּנֵי אַהֲרֹן וַיִּתֵּן מֹשֶׁה מִן הַדָּם עַל
תְּנוּךְ אָזְנָם הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדָם הַיְמָנִית
וְעַל בֹּהֶן רַגְלָם הַיְמָנִית וַיִּזְרֹק מֹשֶׁה אֶת הַדָּם
עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וַיִּקַּח אֶת הַחֵלֶב וְאֶת
הָאַלְיָה וְאֶת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֵת
יֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְאֶת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת חֶלְבְּהֶן
וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין׃ וּמִסַּל הַמַּצּוֹת אֲשֶׁר
לִפְנֵי יְהוָה לָקַח חַלַּת מַצָּה אַחַת וְחַלַּת לֶחֶם
שֶׁמֶן אַחַת וְרָקִיק אֶחָד וַיָּשֶׂם עַל הַחֲלָבִים
וְעַל שׁוֹק הַיָּמִין׃ וַיִּתֵּן אֶת הַכֹּל עַל כַּפֵּי
אַהֲרֹן וְעַל כַּפֵּי בָנָיו וַיָּנֶף אֹתָם תְּנוּפָה
לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֹתָם מֵעַל כַּפֵּיהֶם
וַיַּקְטֵר הַמִּזְבֵּחָה עַל הָעֹלָה מִלֻּאִים הֵם
לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה הוּא לַיהוָה׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה
אֶת הֶחָזֶה וַיְנִיפֵהוּ תְנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵיל
הַמִּלֻּאִים לְמֹשֶׁה הָיָה לְמָנָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה מִשֶּׁמֶן הַ
הַמִּשְׁחָה וּמִן הַדָּם אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיַּז
עַל אַהֲרֹן עַל בְּגָדָיו וְעַל בְּגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ (ועל בניו)
וַיְקַדֵּשׁ אֶת אַהֲרֹן אֶת בְּגָדָיו וְאֶת בָּנָיו
וְאֶת בִּגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל
אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו בַּשְּׁלוּ אֶת הַבָּשָׂר פֶּתַח
אֹהֶל מוֹעֵד וְשָׁם תֹּאכְלוּ אֹתוֹ וְאֶת
הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בְּסַל הַמִּלֻּאִים כַּאֲשֶׁר צִוֵּיתִי
לֵאמֹר אַהֲרֹן וּבָנָיו יֹאכְלֻהוּ׃ וְהַנּוֹתָר

וְקָרֵיב יָת בְּנֵי אַהֲרֹן וִיהַב מֹשֶׁה מִן
דְּמָא עַל רוּם אֻדְנְהוֹן דְּיַמִּינָא
וְעַל אִלְיוֹן יְדֵיהוֹן דְּיַמִּינָא וְעַל
אִלְיוֹן רַגְלֵיהוֹן דְּיַמִּינָא וּזְרַק מֹשֶׁה
יָת דְּמָא עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר׃
וּנְסֵיב יָת תַּרְבָּא וְיָת אֲלִיתָא וְיָת
כָּל תַּרְבָּא דִּי עַל גַּוָּא וְיָת חֲצַר
כַּבְדָּא וְיָת תַּרְתֵּין כֻּלְיָן וְיָת תַּרְבְּהֵן
וְיָת שָׁקָא דְּיַמִּינָא׃ וּמִסַּלָּא דְּפַטִּירַיָּא
דִּי קֳדָם יְיָ נְסֵיב גְּרִיצְתָּא פַּטִּירְתָּא
חֲדָא וּגְרִיצְתָּא דִּלְחֵים מְשַׁח חֲדָא
וְאֶסְפּוֹג חַד וְשַׁוִּי עַל תַּרְבַּיָּא
וְעַל שָׁקָא דְּיַמִּינָא׃ וִיהַב יָת
כּוֹלָּא עַל יְדֵי אַהֲרֹן וְעַל יְדֵי בְנוֹהִי
וַאֲרֵים יָתְהוֹן אֲרָמָא קֳדָם יְיָ׃
וּנְסֵיב מֹשֶׁה יָתְהוֹן מֵעַל
יְדֵיהוֹן וְאַסֵּיק לְמַדְבְּחָא עַל עֲלָתָא
קֻרְבָּנַיָּא אִנּוּן לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא
קֻרְבָּנָא הוּא קֳדָם יְיָ׃ וּנְסֵיב מֹשֶׁה
יָת חַדְיָא וַאֲרִימֵיהּ אֲרָמָא קֳדָם
יְיָ מִדְּכַר קֻרְבָּנַיָּא לְמֹשֶׁה הֲוָה
לְחוּלָק כְּמָא דִּי פַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃
וּנְסֵיב מֹשֶׁה מִמִּשְׁחָא דִּרְבוּתָא וּמִן
דְּמָא דִּי עַל מַדְבְּחָא וְאַדִּי עַל
אַהֲרֹן וְעַל לְבוּשׁוֹהִי וְעַל בְּנוֹהִי
וְעַל לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ וְקַדֵּישׁ
יָת אַהֲרֹן יָת לְבוּשׁוֹהִי וְיָת בְּנוֹהִי
וְיָת לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ׃ וַאֲמַר
מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי בַּשִּׁילוּ
יָת בִּסְרָא בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא
וְתַמָּן תֵּיכְלוּן יָתֵיהּ וְיָת לַחְמָא
דִּי בְּסַל קֻרְבָּנַיָּא כְּמָא דִּי
פַקֵּידִית לְמֵימַר אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי
יֵיכְלֻנֵּיהּ׃

עוד היום בנב לעמוד׳ כל הדרך הזה
כדי לעמוד בנב בעוד היום׳ לפי שאמרו לו
איצטגניניו אם תלחם בה היום תכבשנה וכשבא
בנב וראה את ירושלים ובזית בעיניו לא חש
לדברי איצטגניניו והמתין להם...
... הלילה... בת
ציון... הנה האדון׳ בלילה ההוא
... מפרק... פארות׳ עקר
... כמשור המקנן
... פארה... לשון...
... פארה... וכמו לחשוף
... פארה... כמו ותרכבנה

כמורותם׳ ומסעף׳ הוא לשון ויקצץ ענפים׳
אישברינציט בלע״ז והוא סעיפיה׳ וכמו
בסעיפיה פוריה׳ מערצה׳ ...
... ושברו אותם׳ ורמי הקומה׳ האלו
והשרים גדועים׳ ...
... ודבר קשה׳ ונקף׳ ... זה לשון כם
... כמו כנוקף זית ... לשון נפעל׳
סבכי היער׳ העמים החשובים׳ הגבורים׳
והלבנון׳ שמי יען וכראיון הם ...
חיילותיו׳ באדיר יפול׳ על ידי ... יפולו
... באדיר׳ בזכות חזקיהו שהיה ...
וירושלם על של׳ ...
ויצא חטר מגזע ישי׳ ...

בבשר ובלחם באש תשרפו׃ ומפתח אהל
מועד לא תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי מלאיכם
כי שבעת ימים ימלא את ידכם׃ כאשר עשה
ביום הזה צוה יהוה לעשת לכפר עליכם׃
ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת
ימים ושמרתם את משמרת יהוה ולא תמותו
כי כן צויתי׃ ויעש אהרן ובניו את כל הדברים
אשר צוה יהוה ביד משה׃ פ פרשה ויהי
ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו
ולזקני ישראל׃ ויאמר אל אהרן קח לך
עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימם והקרב
לפני יהוה׃ ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו
שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה
תמימם לעלה׃ ושור ואיל לשלמים לזבח
לפני יהוה ומנחה בלולה בשמן כי היום יהוה
נראה אליכם׃ ויקחו את אשר צוה משה אל
פני אהל מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו
לפני יהוה׃ ויאמר משה זה הדבר אשר צוה
יהוה תעשו וירא אליכם כבוד יהוה׃ ויאמר
משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את
חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם
ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה
יהוה׃ ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את
עגל החטאת אשר לו׃ ויקרבו בני אהרן את
הדם אליו ויטבל אצבעו בדם ויתן על קרנות

ודישתאר בבסרא ובלחמא בנורא
תוקדון׃ ומתרע משכן זמנא לא
תפקון שבעא יומין עד יום משלם
יומי קרבניכון ארי שבעא יומין
יתקרב קרבנכון׃ כמא די עבד ביומא
הדין פקיד יי למעבד לכפרא עליכון׃
ובתרע משכן זמנא תתבון
יימם ולילי שבעא יומין ותטרון ית
מטרת מימרא דיי ולא תמותון ארי
כן אתפקדית׃ ועבד אהרן ובנוהי ית
כל פתגמיא די פקיד יי בידא דמשה׃
והוה ביומא תמינאה
קרא משה לאהרן ולבנוהי
ולסבי ישראל׃ ואמר לאהרן סב
לך עגל בר תורין לחטאתא ודכר
לעלתא שלמין וקריב קדם יי׃
ועם בני ישראל תמליל למימר
סבו צפיר בר עזין לחטאתא
לחטאתא ועגלא ואמר בני
בני שנא שלמין לעלתא׃ ותור
ודכר לנכסת קודשיא לדבחא קדם יי׃
ומנחתא דפילא במשח ארי יומא
דין יקרא דיי מתגלי לכון׃ וקריבו
ית די פקיד משה לקדם משכן
זמנא וקריבו כל כנשתא וקמו קדם
יי׃ ואמר משה דין פתגמא
די פקיד יי תעבדון ויתגלי לכון יקרא
דיי׃
ואמר משה לאהרן קרב למדבחא
ועביד ית חטאתך וית עלתך וכפר
עלך ועל עמא ועביד ית קרבן עמא
וכפר עליהון כמא די פקיד יי׃
וקריב אהרן למדבחא ונכס ית
עגלא דחטאתא דיליה׃
וקריבו בני אהרן ית דמא ליה
וטבל אצבעיה בדמא ויהב על קרנת

ויהי ביום השמיני למילואים
הוא ראש חדש ניסן
שהוקם המשכן בו ביום ונטל
עשר עטרות השנויות בסדר
עולם׃ ולזקני ישראל להשמיעם
שעל פי הדבור אהרן נכנס ומשמש
בכהונה גדולה ולא יאמרו מאליו
נכנס לה׃ קח לך עגל להודיע
שמכפר לו הקב״ה על ידי עגל
זה על מעשה העגל שעשה׃
כי היום יי נראה אליכם להשרות
שכינתו במעשה ידיכם לכך
קרבנות הללו באין חובה ליום זה׃
קרב אל המזבח שהיה אהרן בוש
וירא לגשת אמר לו משה מה אתה
בוש לכך נבחרת׃ את חטאתך
עגל בן בקר׃ ואת עלתך האיל׃
קרבן העם שעיר עזים ועגל
וכבש׃ כל מקום שנ׳ עגל סתם
בן שנה הוא׳ ומכאן אתה למד׃
ואת הבשר ואת העור וגו׳
לא מצינו חטאת
חיצונה נשרפת חוץ מזו ושל
מלואים וכולן על פי הדבור׃
וימציאו לשון הושטה והזמנה׃
ויחטאהו עשאו כמשפט חטאת
חטאת׃ כראשון כעגל שלו׃
ויעשה כמשפט המפורש ב
בעולה בויקרא׃ וימלא כפו ה
היא קמיצה׃ מלבד עלת הבקר
כל אלה עשה אחר עולת התמיד
והמכסה חלב המכסה את הקרב׃
וישימו את החלבים על החזות
לאחר התנופה נתנן כהן המניף
לכהן אחר להקטירם נמצאו כ
העליונים למטה׃ ויברכם ברכת
כהנים יברכך יאר ישא׃ וירד
מעל המזבח׃ ויבאו ויברכו את
העם אמרו ויהי נעם יי׳ אלהינו
עלינו יהי רצון שתשרה שכינה
במעשה ידיכם לפי שכל שבעת
ימי המלואים שהעמידו
משה ... ומשמש בו ופירקו

תנחומין לחזקיהו ועין שלא יפלו בידו׳ ומהתה
על הגולה יושר הגלה בחלח וחבור׳ שמא יאבד
סיברם׳ לא יאבד סוף שיבוא ילד המשיח ויגאלם׳
חוטר שבט מלוכה׃ ונצר׳ לשון יונק אילן׳ ונצר
משרשיו יפרה וכל הענין וכמוהו׳ והיה ביום ההוא
יוסף יי׳ שנית ידו וגו׳ הרי שנוסרה נבואה זו
לנחמות הגולים לאשור׃ והריחו בירא׳ת יי׳
ולא כמראה עיניו ישפוט כי במומות
בקרבן ידעו בין זכאי ומי חייב׳ במישור׳ בלשון
עם ורך׳ והכה ארץ׳ כתרגומו׳ ומחי בחייבי
ארעא׳ וברוח שפתיו ובמאמר שפותיה׳ והיה
צדק אזור מתניו׳ ויהון צדיקיא סחור סחוריה׳
דבקים בו כאזור׳ ומריא שור פטם׳ ושעשע׳
ושיחק על חורפתן׳ על חור פתן׳ שהנחש
ויקונן בתוכם׳ קלוט׳ כלשון פתן׳ נחש׳ ושפיפון

שנשה חדש ונקרא פתן ושובאין לו לחש משני
שניו שר ישמעאל מולתים׳ ועל מאורת צפעוני׳
יונקן תירגם וחיוו גלגלי עני׳ ומנחם פתרם לשון
נקע וחור עכבר וכן אור מגדים׳ וכן מאורים
כבדו את יי׳ גמול תינוק הגמול משדי אמו׳
ידו הדה יושיט׳ הדהדים׳ כמו הודד
שהוא לשון הראות קול׳ אף זה לשון הראות יד׳ והי
והרואה מזה מטכה׳ וגר טלה׳ כמו עשה בעדה׳
קנה׳ דעה את יי׳ לדעת את יי׳׃ לנס עמים׳ להיו
עלים והרואים נס׳ להקים אליו׳ והמוגליו ת
כ׳ שלו מנוחה לו׳ אפרים לא יקנא את אפרים יהודה
משיח בן יוסף׳ ומשיח בן דוד לא יקטנו זה את
זה ועפו ישר בכתף פלשת׳ אל עבר פלשתים׳ אשר
הם במערבה של ישר׳ ויכבשו את ארצם׳ ובני
עמון משמעתם׳ משתמעין להון׳ ויקבלים

ויקבלים מצותם עליהם׳ והחרים׳ ויבשו׳ כד׳
שיעברו בו גלות ישר׳ על הנהר׳ על הפרת לעבור
גלות׃ בעים רוחו׳ אין לו דמיון במקרא׳ ולפי הענין
יפתר בחוזק רוחו׃ לשבעה נחלים׳ לשבעה גזרים
לעבור בו שבעה גליות האומות׃ ומעלה אשור
ומאיים וגו׳ ואיי הים אינם מאותן צד׳ והדריך
מתוכן את הגליות׃ בנעלים ביבשה׃ והיתה מסילה
מתוך הים לשאר עמו וגו׳ ׃ ואמרת ביום ההוא
האומות תרועם לחרפת הרעות ׃ יודך כי אנפת
כי והגלתנו ומכפר גלותי עלי׳ ועתה נרצה עוני
וישוב אפך ותנחמני׳ יונתן תרגם׳ אודך יי׳ מחטאי
לך׳ ועל כן יאבת כי׳ לולי רחמיך לא הייתי סר
לטוב אפך ולמחמני׳ והנה טבאפך ממנו׳ עזי וזמר
יה יי׳ עוזו וש׳ח של הקב״ה הוא היה לנו לישועה ואין
ופרט עזי עם סלו׳ שלא מצינו במקרא עזי נקוד

חתן קווין אלא שורק שהוא בשלשה וקוי דוד
שהוא פתוח ויש לי ווזמרת ולא וזמרת כמו וזמרתי
ולא על כרחך ורוח זמרת רפוק הוא למבה שלאחריו
לכך אמ׳ עזי טוען יוד של עזי ואלא בור שפא פגה
יה יי׳ יפר הנה היה כמו חלוף ובמקום של עם
שנטה שלם וכן הוא אומ׳ כי יד על כס יה אין השם שלם
ולא הכסא שלם עד שיהא מלחמה לה מעמלק
ויהי לי לישועה כמו היה לי לישועה דוד אין ראוי
לדבר כך כמו ואשר לא שם לבו וגו׳ ויעזב ויעבן
ואת מקנהו כמו עזב ועד הבקר היום ובני אפרים
היושבים בהרי יהודה ויולך עליהם חכמה יחד לו
לא מלך עליהם ושיאבתם מים ומקבלין אולפן חדת
מבחירי הישועה כי יהיה לכם על ידי הישועה
הבאה לכם יגלו לכם רזי עמקי תורה שנשתכחו
גלות על ידי הישראת עלילותיו מעללים הזמרו
נשואותי כמו כי נשגב הוא׃
חסלת

המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח׃ ואת
החלב ואת הכלית ואת היתרת מן הכבד מן
החטאת הקטיר המזבחה כאשר צוה יהוה
את משה׃ ואת הבשר ואת העור שרף
באש מחוץ למחנה׃ וישחט את העלה
וימצאו בני אהרן אליו את הדם ויזרקהו על
המזבח סביב׃ ואת העלה המציאו אליו
לנתחיה ואת הראש ויקטר על המזבח׃ וירחץ
את הקרב ואת הכרעים ויקטר על העלה
המזבחה׃ ויקרב את קרבן העם ויקח את שעיר
החטאת אשר לעם וישחטהו ויחטאהו
כראשון׃ ויקרב את העלה ויעשה כמשפט׃
ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ויקטר
על המזבח מלבד עלת הבקר׃ וישחט
את השור ואת האיל זבח השלמים
אשר לעם וימצאו בני אהרן את הדם אליו
ויזרקהו על המזבח סביב׃ ואת החלבים מן
השור ומן האיל האליה והמכסה
והכלית ויתרת הכבד׃ וישימו את החלבים
על החזות ויקטר החלבים המזבחה׃ ואת
החזות ואת שוק הימין הניף אהרן תנופה
לפני יהוה כאשר צוה משה׃ וישא אהרן
את ידו אל העם ויברכם וירד מעשת
החטאת והעלה והשלמים׃ ויבא משה
ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את

מדבחא וית דמא אריק ליסודא דמדבחא׃ וית תרבא וית כוליתא וית חצרא מן כבדא מן חטאתא אסיק למדבחא כמא די פקיד יי ית משה׃ וית בסרא וית משכא אוקיד בנורא מברא למשריתא׃ ונכס ית עלתא ואמטיו בני אהרן ליה ית דמא וזרקיה על מדבחא סחור סחור׃ וית עלתא אמטיו ליה לאברהא וית רישא ואסיק על מדבחא׃ וחליל ית גווא וית כרעיא ואסיק על עלתא למדבחא׃ וקריב ית קרבן עמא ונסיב ית צפירא דחטאתא די לעמא ונכסיה וכפר בדמיה כדקדמאה׃ וקריב ית עלתא ועבדה כדחזי׃ וקריב ית מנחתא ומלא ידיה מנה ואסיק על מדבחא בר מעלת צפרא׃ ונכס ית תורא וית דכרא נכסת קודשיא די לעמא ואמטיו בני אהרן ית דמא ליה וזרקיה על מדבחא סחור סחור׃ וית תרביא מן תורא ומן דכרא אליתא וחופי גווא וכוליתא וחצר כבדא׃ ושויו ית תרביא על חדותא ואסיק תרביא למדבחא׃ וית חדותא וית שקא דימינא ארים אהרן ארמא קדם יי כמא די פקיד משה׃ וארים אהרן ית ידוהי לעמא ובריכינון ונחת מלמעבד חטאתא ועלתא ונכסת קודשיא׃ ועאל משה ואהרן למשכן זמנא ונפקו ובריכו ית

ויסף עוד דוד את כל בחור בישראל שלשים אלף׃ ויקם וילך דוד וכל העם אשר אתו מבעלי יהודה להעלות משם את ארון האלהים אשר נקרא שם שם יהוה צבאות ישב הכרבים עליו׃ וירכבו את ארון האלהים אל עגלה חדשה וישאהו מבית אבינדב אשר בגבעה ועזא ואחיו בני אבינדב נהגים את העגלה חדשה׃ וישאהו מבית אבינדב אשר בגבעה עם ארון האלהים ואחיו הלך לפני הארון׃ ודוד וכל בית ישראל משחקים לפני יהוה בכל עצי ברושים ובכנרות ובנבלים ובתפים ובמנענעים ובצלצלים׃ ויבאו עד גרן נכון וישלח עזא אל ארון האלהים ויאחז בו כי שמטו הבקר׃ ויחר אף יהוה בעזא ויכהו שם האלהים על השל וימת שם עם ארון האלהים׃ ויחר לדוד על אשר פרץ יהוה פרץ בעזא ויקרא למקום ההוא פרץ עזא עד היום הזה׃ ויירא דוד את יהוה ביום ההוא ויאמר איך יבוא אלי ארון יהוה׃ ולא אבה דוד להסיר אליו את ארון יהוה על עיר דוד ויטהו דוד בית עבד אדם הגתי׃ וישב ארון יהוה בית עבד אדם הגתי שלשה חדשים ויברך יהוה את עבד אדם ואת כל ביתו׃

ויגד למלך דוד לאמר ברך יהוה את בית עבד אדם ואת כל אשר לו בעבור ארון האלהים וילך דוד ויעל את ארון האלהים מבית עבד אדם עיר דוד בשמחה׃ ויהי כי צעדו נשאי ארון יהוה ששה צעדים ויזבח שור ומריא׃ ודוד מכרכר בכל עז לפני יהוה ודוד חגור אפוד בד׃ ודוד וכל בית ישראל מעלים את ארון יהוה בתרועה ובקול שופר׃ והיה ארון יהוה בא עיר דוד ומיכל בת שאול נשקפה בעד החלון ותרא את המלך דוד מפזז ומכרכר לפני יהוה ותבז לו בלבה׃ ויבאו את ארון יהוה ויצגו אתו במקומו בתוך האהל אשר נטה לו דוד ויעל דוד עלות לפני יהוה ושלמים׃ ויכל דוד מהעלות העלה והשלמים ויברך את העם בשם יהוה צבאות׃ ויחלק לכל העם לכל המון ישראל למאיש ועד אשה לאיש חלת לחם אחת ואשפר אחד ואשישה אחת וילך כל העם איש לביתו׃

ויברכו את העם וירא כבוד יהוה אל כל העם׃
ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על המזבח
את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו
ויפלו על פניהם׃ ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא
ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו
וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני יהוה אש
זרה אשר לא צוה אתם׃ ותצא אש
מלפני יהוה ותאכל אותם וימתו לפני
יהוה׃ ויאמר משה אל אהרן הוא אשר
דבר יהוה לאמר בקרבי אקדש ועל פני
כל העם אכבד וידם אהרן׃ ויקרא משה
אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד
אהרן ויאמר אלהם קרבו שאו את אחיכם
מאת פני הקדש אל מחוץ למחנה׃ ויקרבו
וישאם בכתנתם אל מחוץ למחנה כאשר
דבר משה׃ ויאמר משה אל אהרן ולאלעזר
ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם
לא תפרמו ולא תמתו ועל כל העדה יקצף
ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה
אשר שרף יהוה׃ ומפתח אהל מועד לא
תצאו פן תמתו כי שמן משחת יהוה
עליכם ויעשו כדבר משה׃ וידבר
יהוה אל אהרן לאמר׃ יין ושכר אל תשת
אתה ובניך אתך בבאכם אל אהל מועד
ולא תמתו חקת עולם לדרתיכם׃ ולהבדיל

עמא ואתגלי יקרא דיי׳ לכל עמא׃
ונפקת אשתא מן קדם יי׳ ואכלת
על מדבחא ית עלתא וית תרביא
וחזו כל עמא ושבחו ונפלו על
אפיהון׃ ונסיבו בני אהרן נדב
ואביהוא גבר מחתיתיה ויהבו
בהון אישתא ושויאו עלה קטורת
בוסמין וקריבו קדם יי׳ אשתא נוכריתא דילא
פקיד יתהון׃
ונפקת אשתא מן קדם יי׳ ואכלת
יתהון ומיתו קדם יי׳׃

ואמר משה לאהרן הוא דמליל יי׳
למימר בקריבי אתקדש ועל אפי
כל עמא אתיקר ושתיק אהרן׃
וקרא משה למישאל
ולאלצפן בני עזיאל אחבוהי
דאהרן ואמר להון קריבו טולו
ית אחיכון מן קדם קודשא
למברא למשריתא׃ וקריבו
ונטלונון בכיתוניהון למברא
למשריתא כמא דמליל משה׃
ואמר משה לאהרן ולאלעזר
ולאיתמר בנוהי רישיכון לא
תרבון פרוע ולבושיכון לא
תבזעון ולא תמותון ועל כל
כנשתא יהי רוגזא ואחיכון כל
בית ישראל יבכון ית יקידתא
דאוקיד יי׳׃ ומתרע משכן זמנא
לא תפקון דלמא
תמותון ארי משח רבותא
דיי׳ עליכון ועבדו כפתגמא
דמשה׃ ומליל יי׳ עם אהרן
למימר׃ חמר ומרוי לא תשתי את ובנך עמך
במיעלכון למשכן זמנא
ולא תמותון קים עלם
לדריכון׃

בקירוש ירים ורגלים יהל׳ נוה להלן שש
בשת מזבח כביות יהל׳
עשה בשת ויבא כביות יהל׳ ולא
והבריל כרי שתבריו כן עבודה
דרושה ... ולא היו
שיום עבר פסל׳ ולהרות׳
שיפור שיטר בהוראה׳
חייב מיתה
ולא תמותו׳ כהנים בעבודתן
ויין תכניים בהוראה במיתה
הנותרים ... הוויתה׳ ... שיין
נקנסה מיתה ... ומעשה

...מעשה העגל ... שנ׳ ובאהרן התאנף׳
... להשמידו ... השמד
...שנ׳ ... ותפילתו
של משה ... שנ׳ ... גם
בעד אהרן׳ קחו את המנחה ...
... שהקדשים
המנחה ... מנחת שמיני ומנחת נחשון
... לפי שהיא
מנחת ציבור ומנחת שעה ... מקדשי
דורות׳ ...
... בקדשים׳

בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור׃
ולהורת את בני ישראל את כל החקים אשר
דבר יהוה אליהם ביד משה׃ ס וידבר
משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו
הנותרים קחו את המנחה הנותרת מאשי יהוה
ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש קדשים
הוא׃ ואכלתם אתה במקום קדוש כי חקך
וחק בניך הוא מאשי יהוה כי כן צויתי׃ ואת
חזה התנופה ואת שוק התרומה תאכלו בם
במקום טהור אתה ובניך ובנתיך אתך כי חקך
וחק בניך נתנו מזבחי שלמי בני ישראל׃ שוק
התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים
יביאו להניף תנופה לפני יהוה והיה לך ולבניך
אתך לחק עולם כאשר צוה יהוה׃ ואת שעיר
החטאת דרש דרש משה והנה שרף ויקצף
על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרם
לאמר׃ מדוע לא אכלתם את החטאת במקום
הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן לכם
לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני יהוה׃
הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה
אכל תאכלו אתה בקדש כאשר צויתי׃
וידבר אהרן אל משה הן היום הקריבו את
חטאתם ואת עלתם לפני יהוה ותקראנה
אתי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב
בעיני יהוה׃ וישמע משה וייטב בעיניו׃

ולאפרשא בין קודשא ובין חולא
ובין מסאבא ובין דכיא׃ ולאלפא
ית בני ישראל ית כל קימיא די
מליל יי להון בידא דמשה׃
ומליל משה עם אהרן ועם אלעזר ועם
איתמר בנוהי דאשתארו סבו ית
מנחתא דאשתארת מקרבניא
דיי ואכלוה פטיר בסטר מדבחא
ארי קדש קודשין היא׃ ותיכלון
יתה באתר קדיש ארי חלקך וחולק
בנך היא מקרבניא דיי ארי כין
אתפקדית׃ וית חדיא דארמותא
וית שקא דאפרשותא תיכלון באתר
דכי את ובנך ובנתך עמך ארי חלקך
וחלק בנך איתיהיבו מנכסת קודשיא
דבני ישראל׃ שקא דאפרשותא
וחדיא דארמותא על קורבני תרביא
יתיתון לארמא ארמא קדם יי ויהי
לך ולבנך עמך לקים עלם כמא דפקיד
יי׃ וית צפירא דחטאתא מתבע
תבעיה משה והא איתוקד ורגיז
על אלעזר ועל איתמר בני אהרן
דאשתארו למימר׃ מא דין לא
אכלתון ית חטאתא באתר קדיש
ארי קדש קודשין היא ויתה יהב
לכון לסלחא על חובי כנשתא
לכפרא עליהון קדם יי׃ הא
לא אתעל מדמה לבית קודשא
גואה מיכל תיכלון יתה בקודשא
כמא די אתפקדית׃ ומליל אהרן
עם משה הא יומא דין קריבו
ית חטאתהון וית עלותהון קדם
יי וערעא יתי עקן כאלין ואילו
אכלית חטאתא יומא דין התקין
קדם יי׃ ושמע משה ושפר בעינוהי׃

[illegible]

[illegible]

וידבר יהוה אל משה ואל אהרן
לאמר אלהם: דברו אל בני ישראל לאמר זאת
החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ:
כל מפרסת פרסה ושסעת שסע פרסת מעלת
גרה בבהמה אתה תאכלו: אך את זה לא תאכלו
ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה את הגמל כי
מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא
לכם: ואת השפן כי מעלה גרה הוא ופרסה לא
יפריס טמא הוא לכם: ואת הארנבת כי מעלת
גרה הוא ופרסה לא הפריסה טמאה היא לכם:
ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושסע שסע
פרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם: מבשרם
לא תאכלו ובנבלתם לא תגעו טמאים הם לכם:
את זה תאכלו מכל אשר במים
כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים
ובנחלים אתם תאכלו: וכל אשר אין לו סנפיר
וקשקשת בימים ובנחלים מכל שרץ המים
ומכל נפש החיה אשר במים שקץ הם לכם:
ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ואת נבלתם
תשקצו: כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים
שקץ הוא לכם: ואת אלה תשקצו
מן העוף לא יאכלו שקץ הם את הנשר ואת
הפרס ואת העזניה: ואת הדאה ואת האיה
למינה: את כל ערב למינו: ואת בת היענה ואת
התחמס ואת השחף ואת הנץ למינהו: ואת

ומליל יי עם משה ולאהרן למימר
להון: מלילו עם בני ישראל למימר
דא חיתא די תיכלון מכל בעירא
די על ארעא: כל די סדיקא
פרסתא ומטלפן טלפין פרסתא
מסקא פשרא בבעירא יתה תיכלון:
ברם ית דין לא תיכלון ממסקי
פשרא וממסדיקי פרסתא ית גמלא
ארי מסיק פשרא הוא ופרסתיה
לא סדיקא מסאב הוא לכון:
וית טפזא ארי מסיק פשרא טמא
הוא ופרסתיה לא סדיקא מסאב
הוא לכון: וית ארנבא ארי מסקא
פשרא היא ופרסתה לא סדיקא
מסאבא היא לכון: וית חזירא
ארי סדיק פרסתא הוא ומטלפא
טלפין פרסתא והוא פשרא לא פשר
מסאב הוא לכון: מבשרהון לא
תיכלון ובנבלתהון לא תקרבון מסאבין
אינון לכון: ית דין תיכלון מכל די במיא
כל דליה ציצין וקלפין במיא בימא
ובנחליא יתהון תיכלון: בין
וכל דלית ליה ציצין וקלפין בימיא
ובנחליא מכל רחשא דמיא ומכל
נפשא חיתא די במיא שקצא
אינון לכון: ושקצא יהון לכון
מבסריהון לא תיכלון וית נבילתהון
תשקצון: כל דלית ליה ציצין
וקלפין במיא שקצא הוא לכון:
וית אלין תשקצון מן עופא לא
יתאכלון שקצא אינון נשרא
וער ועזיא: ודיתא וטרפיתא
לזנה: ית כל עורבא לזנוהי:
וית בת נעמיתא וציצא ושחפא
וינצא לזנוהי:

[illegible]

הכוס ואת השלך ואת הינשוף: ואת התנשמת
ואת הקאת ואת הרחם: ואת החסידה האנפה
למינה ואת הדוכיפת ואת העטלף: כל שרץ
העוף ההלך על ארבע שקץ הוא לכם: אך את
זה תאכלו מכל שרץ העוף ההלך על ארבע
אשר לא כרעים ממעל לרגליו לנתר בהן על
הארץ: את אלה מהם תאכלו את הארבה למינו
ואת הסלעם למינהו ואת החרגל למינהו ואת
החגב למינהו: וכל שרץ העוף אשר לו ארבע
רגלים שקץ הוא לכם: ולאלה
תטמאו כל הנגע בנבלתם יטמא עד הערב: וכל
הנשא מנבלתם יכבס בגדיו וטמא עד
הערב: לכל הבהמה אשר היא מפרסת פרסה
ושסע איננה שסעת וגרה איננה מעלה טמאים
הם לכם כל הנגע בהם יטמא: וכל הולך על כפיו
בכל החיה ההלכת על ארבע טמאים הם לכם
כל הנגע בנבלתם יטמא עד הערב: והנשא
את נבלתם יכבס בגדיו וטמא עד הערב טמאים
המה לכם: וזה לכם הטמא בשרץ
השרץ על הארץ החלד והעכבר והצב למינהו:
והאנקה והכח והלטאה והחמט והתנשמת:
אלה הטמאים לכם בכל השרץ כל הנגע בהם
במתם יטמא עד הערב: וכל אשר יפל עליו
מהם במתם יטמא מכל כלי עץ או בגד או עור
או שק כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים

וקריא ושלינונא וקיפופא: ובותא
וקקא ויורקא:
ואיבו לזנה ונגר טורא ועטליפא: וחוריתא
כל רחשא דעופא דמהלך על
ארבע שקצא הוא לכון: ברם ית
דין תיכלון מכל רחשא דעופא דמהלך
על ארבע די ליה קרסולין מעלוי רגלוהי
לקפצא בהון על ארעא: ית
אלין מנהון תיכלון ית גובא לזניה
וית רשונא לזנוהי וית חרגלא לזנוהי
וית חגבא לזנוהי: וכל רחשא דעופא
די ליה ארבע רגלין שקצא הוא לכון:
ולאלין תסתאבון כל דיקרב
בנבילתהון יהי מסאב עד רמשא:
וכל דיטול מנבילתהון יצבע
לבושוהי ויהי מסאב עד רמשא:
לכל בעירא די היא סדיקא
פרסתה וטלפין ליתהא מטלפא
ופשרא ליתהא מסקא מסאבין
אינון לכון כל דיקרב בהון יהי
מסאב: וכל דמהליך על ידוהי בכל
חיתא דמהלכא על ארבע מסאבין
אינון לכון כל דיקרב בנבילתהון
יהי מסאב עד רמשא: ודיטול ית
נבילתהון יצבע לבושוהי ויהי מסאב
עד רמשא מסאבין אינון לכון:
ודין לכון דמסאב ברחשא
דרחיש על ארעא חלדא ועכברא
וצבא לזנוהי: ומלא וכוחא והלטאה
וחמטא ואשותא: אלין דמסאבין
לכון בכל רחשא כל דיקרב בהון
במותהון יהי מסאב עד רמשא:
וכל דיפל עלוהי מנהון במותהון
יהי מסאב מכל מאן דאע או לבוש
או משך או סק כל מן דיתעביד

כל מקום שנאמרה טומאת משא
חמורה מטומאת המגע שהיא טעונה
כבוס בגדים: מפרסת פרסה ושסע
איננה שוסעת. כגון גמל שפרסתו
סדוקה למעלה אבל למטה היא
מחוברת: כגון ...
...
ופרשה פרש על כפיו טהורה: על
כפיו. כגון דוב וכלב וחתול: טמאים
הם לכם. למגע: וזה לכם הטמא
כל טומאות הללו אינן לאיסור
אכילה אלא לטומאה ממש להיות
טמא במגען ונאסר לאכול תרומה
ולכנס למקדש: החלד. מושטילא: והצב. פרוייט.
שדומה לצפרדע: האנקה. הירי-
צון: הלטאה. לשירדא:
חומט. לימצא: התנשמת. טלפא:
במים יובא. ואף לאחר
טבילתו טמא הוא לתרומה עד הערב ואחר
כך וטהר בהערב שמש: אל
תוכו. אין כלי חרס מטמא אלא
מאוירו: כל אשר בתוכו יטמא.
הכלי חוזר ומטמא מה שבאוירו
שבירתו: ואותו תשברו. לימד
שאין לו טהרה במקוה:
מכל האוכל אשר יאכל אשר
יבא עליו מוסב על מקרא
העליון וכל אשר בתוכו יטמא
מכל האוכל אשר יאכל אשר
יבא עליו מים והוא בתוך כלי
חרס הטמא יטמא. ולמדנו
מכאן דברים הרבה. למדנו
שאין אוכל מוכשר ומתקן
לקבל טומאה עד שיבאו מים
עליו פעם אחת מקבל טומאה
לעולם ואפילו נגוב. והיין
והשמן וכל שנקרא משקה

מכשיר זרעים לטומאה כמים שכך
יש לדרוש המקרא אשר יבא עליו מים
או כל משקה אשר ישתה בכל כלי
יטמא האוכל. ועוד למדו רבותינו
מכאן שאין וולד הטומאה מטמא
כלים שכך שנינו יכול יהו כל הכלים
מטמאין מאויר כלי חרס תל' לו' אשר
בתוכו יטמא מכל האוכל וגו' אוכל
ומשקה מיטמאין מאויר כלי חרס
ואין כל הכלים מיטמאין מאויר כלי
חרס. לפי שהשרץ אב הטומאה
והכלי שנטמא ממנו וולד הטומאה ולפיכך
אינו חוזר ומטמא כלים שבתוכו ולא
ולמדנו עוד שהשרץ שנפל לאויר התנור
והפת בתוכו ולא נגע השרץ בפת
התנור ראשון והפת שניה ולא נאמר
יחזור את התנור כולו תחילה טומאה
ותהא הפת תחילה שאם אתה אומר כן
לא נתמעטו כל הכלים מליטמא מאויר
כלי חרס שהרי טומאה עצמה
נוגעת בהן מגבן. ולמדנו עוד על
ביאת מים שאינה מכשרת זרעים
אלא אם כן נתנו עליהם שתלושין.
שאם אתה אומר מקבלים הכשר מחובר
אין לך שלא באו עליו מים ומהו אומר
אשר יבא עליו מים. ולמדנו עוד שאין
אוכל מטמא אחרים אלא אם כן יש
בו כביצה. שנ' אשר יאכל אוכל הנאכל
בבת אחת ושיערו חכמים אין בית
הבליעה יותר מחזיק מביצת תרנגולת: תנור וכירים. כלים
המיטלטלים הן והן של חרס ויש
להם תוך ונותנת על נקב החלל את
הקדירה ושניהם פיהם למעלה:
יותץ. שאין לכלי חרס טהרה בטבילה: וטמאים
יהיו לכם. שלא תאמר מצוה אני לנתצם ת"ל
וטמאים יהיו לכם. אם רצה לקיימם בטומאתו רשאי:
אך מעין ובור מקוה מים המחוברים לקרקע
אינן מקבלין טומאה. ועוד יש ללמד יהיה טהור
הנוגע בהן מטומאתו: ונוגע בנבלתם יטמא.
אפילו בתוך מעין ובור ונוגע בטומאה
יטמא. שלא תאמר קל וחומר אם מטהר את
הטמאים מטומאתן קל וחומר שיציל את
הטהור מליטמא. לכך נאמר ונוגע בנבלתם
יטמא: זרוע זרוע. זריעה של מיני זרעונים:

יבא וטמא עד הערב וטהר׃ וכל כלי חרש
אשר יפל מהם אל תוכו כל אשר בתוכו
יטמא ואתו תשברו׃ מכל האכל אשר יאכל
אשר יבוא עליו מים יטמא וכל משקה אשר
ישתה בכל כלי יטמא׃ וכל אשר יפל מנבלתם
עליו יטמא תנור וכירים יתץ טמאים הם
וטמאים יהיו לכם׃ אך מעין ובור מקוה מים יהיה
טהור ונגע בנבלתם יטמא׃ וכי יפל מנבלתם על
כל זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא׃ וכי יתן מים
על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם׃
וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם
לאכלה הנגע בנבלתה יטמא עד הערב׃ והאכל
מנבלתה יכבס בגדיו וטמא עד הערב והנשא
את נבלתה יכבס בגדיו וטמא עד הערב׃ וכל
השרץ השרץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל׃
כל הולך על גחון וכל הולך על ארבע עד כל
מרבה רגלים לכל השרץ השרץ על הארץ לא
תאכלום כי שקץ הם׃ אל תשקצו את נפשתיכם
בכל השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם
בם׃ כי אני יהוה אלהיכם והתקדשתם קדשים
והייתם קדשים כי קדוש אני ולא תטמאו
את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ׃
כי אני יהוה המעלה אתכם מארץ מצרים
להית לכם לאלהים והייתם קדשים כי קדוש
אני׃ וזאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש

וי״ו דגחון חצי אותיות של תורה

תזריע · א״ר שמלאי כשם
שיצירתו אחר
כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית
כך תורתו נתפרשה אחר
תורת בהמה חיה ועוף: כי
תזריע · לרבות שאפילו ילדתו
מחוי שנימוחה ונעשה כמין
זרע · אמו טמאה לידה: כימי
נדת דותה · כסדר כל
טומאה האמורה בנדה
מטמאה בטומאת לידה
ואפילו נפתח הקבר בלא דם:
דותה · לשון דבר הזב מגופה
לשון מדוה וחולי שאין
אשה רואה דם שלא תחלה
וראשה ואבריה כבדים
עליה: תשב · אין לשון ישיבה
אלא לשון עכבה · כמו ותשבו
בקדש · וישב באלוני ממרא:
בדמי טהרה · אע״פ שרואה
טהורה · דמי טהרה · אין
מפיק ה״א והוא שם דבר
כמו טוהר · ימי טהרה ·
מפיק ה״א טוהר שלה: לא תגע
אזהרה לאוכל · שלה כגון
ששניה מבמות: בכל קדש ·
לרבות את התרומה · לפי
שזו טבולה יום ארוך ·
שט״ב טבולת לסוף
טבעה ואין שמשה מעריב
לטהרה עד שקיעת החמה
של יום ארבעים שלאחר
הביאה את כפרת טהרתה:
והקריבו · ליתן לך שאין
מעכבת לאכול בקדשים
אלא אחד מהן ואיזה זה
החטאת שנ׳ וכפר עליה
וטהרה · מי שהוא בא
לכפר בו הטהרה תלויה:

החיה הרמשת במים ולכל נפש השרצת על
הארץ: להבדיל בין הטמא ובין הטהר ובין ס
החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל:
וידבר יהוה אל משה לאמר:
דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע
וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת
דותה תטמא: וביום השמיני ימול בשר
ערלתו: ושלשים יום ושלשת ימים תשב
בדמי טהרה בכל קדש לא תגע ואל המקדש
לא תבא עד מלאת ימי טהרה: ואם נקבה
תלד וטמאה שבעים כנדתה וששים יום
וששת ימים תשב על דמי טהרה: ובמלאת
ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו
לעלה ובן יונה או תר לחטאת אל פתח אהל
מועד אל הכהן: והקריבו לפני יהוה וכפר
עליה וטהרה ממקר דמיה זאת תורת
הילדת לזכר או לנקבה: ואם לא תמצא
ידה די שה ולקחה שתי תרים או שני בני
יונה אחת לעלה ואחד לחטאת וכפר
עליה הכהן וטהרה: וידבר יהוה
אל משה ואל אהרן לאמר: אדם כי יהיה
בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה
בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן
הכהן או אל אחד מבניו הכהנים: וראה
הכהן את הנגע בעור הבשר ושער בנגע הפך

דרחשא במיא ולכל נפשא דרח
דרחשא על ארעא: לאפרשא
בין מסאבא ובין דכיא ובין
חיתא דמתאכלא ובין חיתא די
לא מתאכלא:
תזריע
ומליל יי עם משה למימר: מליל עם בני ישראל
למימר אתתא ארי
תעדי ותליד דכר ותהי מסאבא
שבעא יומין כיומי ריחוק סאובתה
תהי מסאבא: וביומא תמינאה יתגזר
בסרא דעורלתיה: ותלתין ותלתא יומין
תתיב בדם דכי בכל קודשא לא תקרב
ולמקדשא לא תיעול עד משלם יומי
דכותה: ואם נקבתא תליד ותהי
מסאבא ארבעת עשר כריחוקה
ושתין ושתא יומין תתיב על דם דכו
ובמשלם יומי דכותה לברא או
לברתא תיתי אמר בר שתיה
לעלתא ובר יונה או שפנינא
לחטאתא לתרע משכן זמנא לות
כהנא: ויקרביניה קדם יי ויכפר עלה
ותדכי מסואבת דמהא דא אוריתא
דמלידתא לדכר או לנקבא:
ואם לא תשכח ידה כמסת אמרא
ותסב תרין שפנינין או תרין בני יונה
חד לעלתא וחד לחטאתא ויכפר
עלה כהנא ותדכי: ומליל:
אנש ארי יהי במשך בסריה עמקא
או עדיא או בהרא ויהי במשך
בסריה למכתש סגירו ויתיתי לות
אהרן כהנא או לות חד מבנוהי
כהניא: ויחזי כהנא ית מכתשא
במשך בסרא ושערא במכתשא
אתהפיך למחור ומחזי מכתשא
עמיק ממשך בסריה מכתש

וטהרה · מכלל שעד כאן היא קרויה
טמאה: אחד לעלה ואחד לחטאת ·
לא הקדימה הכת׳ אלא למקראה ד׳
אבל בהקרבת החטאת קודם לעולה כך
שנינו בזבחים כל המזבח קודמת
ספחת וגו׳ · שמות נגעים הם · ולבנות
זו מזו : בהרת · חברבורות · טייא ·
וכת׳ בהיר הוא בשחקים : אל אהרן
וגו׳ · גזירת הכת׳ היא שאין טומאת
נגעים וטהרתן אלא על פי כהן :
הפך לבן · מתחלתו שחור והפך
לבן בתוך הנגע : ומעוט שער שנים :

תזריע הפטר׳ ואיש בא מבעל
שלשה ויבא
לאיש
האלהים לחם בכורים עשרים
לחם שערים וכרמל בצקלנו ו
ויאמר תן לעם ויאכלו: ויאמר
משרתו מה אתן זה לפני מאה
איש ויאמר תן לעם ויאכלו כי
כה אמר יהוה אכול והותר: ויתן
לפניהם ויאכלו ויותרו כדבר
יהוה: ונעמן שר צבא מלך
ארם היה איש גדול לפני

אדניו ונשא פנים כי בו נתן
יהוה תשועה לארם והאיש
היה גבור חיל מצרע: וארם
יצאו גדודים וישבו מארץ
ישראל נערה קטנה ותהי
לפני אשת נעמן: ותאמר
אל גברתה אחלי אדני לפני
הנביא אשר בשמרון אז
יאסף אתו מצרעתו: ויבא
ויגד לאדניו לאמר כזאת
וכזאת דברה הנערה אשר

מבעל שלשה · שם מדינה · ויונתן תרגם
מארעא דרומא · בצקלנו · לשון מגורי
והרבה מקרא : לחם בכורים · בפסח נתבר
שהתבואה מבכרת : בצקלונו · כמשמעו · ויש
תלמידים שתרגמו ... ואיזה היא ... לחם
ולחם · ונעמן שר צבא · מקום שנעשה על ידי
אלישע הוא מסדר והולך : תשועה לארם ·
הוא משך בקשת לתמו והרג את אחאב ·
יצאו גדודים · שהולכים מאה או מאתים
מעצמן לשלול ... איש ... קדמי
גדודי · נערה קטנה · ... נעמן ·
אחלי לפני · ... שה קדם ... נעמן ·

לבן ומראה הנגע עמק מעור בשרו נגע צרעת הוא
וראהו הכהן וטמא אתו: ואם בהרת לבנה הוא
בעור בשרו ועמק אין מראה מן העור ושערה
לא הפך לבן והסגיר הכהן את הנגע שבעת
ימים: וראהו הכהן ביום השביעי והנה הנגע
עמד בעיניו לא פשה הנגע בעור והסגירו
הכהן שבעת ימים שנית: וראה הכהן אתו
ביום השביעי שנית והנה כהה הנגע ולא פשה
הנגע בעור וטהרו הכהן מספחת היא וכבס
בגדיו וטהר: ואם פשה תפשה המספחת
בעור אחרי הראתו אל הכהן לטהרתו
ונראה שנית אל הכהן: וראה הכהן והנה
פשתה המספחת בעור וטמאו הכהן צרעת
היא: נגע צרעת כי תהיה באדם
והובא אל הכהן: וראה הכהן והנה שאת
לבנה בעור והיא הפכה שער לבן ומחית
בשר חי בשאת: צרעת נושנת היא בעור
בשרו וטמאו הכהן לא יסגרנו כי טמא
הוא: ואם פרוח תפרח הצרעת בעור
וכסתה הצרעת את כל עור הנגע מראשו
ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן: וראה
הכהן והנה כסתה הצרעת את כל בשרו
וטהר את הנגע כלו הפך לבן טהור הוא:
וביום הראות בו בשר חי יטמא: וראה
הכהן את הבשר החי וטמאו הבשר החי
טמא הוא צרעת הוא:

סגירותא היא ויחזיניה כהנא ויסאיב
יתיה: ואם בהרא חורא היא
במשך בסריה ועמיק לית
מחזהא מן משכא וסערה לא
אתהפיך למחור ויסגר כהנא ית
מכתשא שבעא יומין: ויחזיניה
כהנא ביומא שביעאה והא מכתשא
קם כד הוה לא אוסיף מכתשא
במשכא ויסגריניה כהנא שבעא יומין
תנינות: ויחזי כהנא יתיה ביומא
שביעאה תנינות והא עמא מכתשא
ולא אוסיף מכתשא במשכא
וידכיניה כהנא עדיתא היא ויצבע
לבושוהי וידכי: ואם אוספא
תוסיף עדיתא במשכא בתר דאתחזי
לכהנא לדכותיה ויתחזי תנינות
לכהנא: ויחזי כהנא והא אוסיפת
עדיתא במשכא ויסאיביניה כהנא
סגירותא היא: מכתש סגירו
ארי תהי באנשא ויתיתי לות כהנא:
ויחזי כהנא והא עמקא חורא במשך
במשכא והיא הפכת סערא למחור
ורושם בשר חי בעמקיתא:
סגירות עתיקא היא במשך בסריה
ויסאיביניה כהנא לא יסגריניה ארי
מסאב הוא: ואם מסגא תסגי
סגירותא במשכא ותחפי סגירותא
ית כל משך מכתשא מרישיה ועד
רגלוהי לכל חיזו עיני כהנא: ויחזי
כהנא והא חפת סגירותא ית כל
בסריה וידכי ית מכתשא כוליה
אתהפיך למחור דכי הוא:
וביומא דאיתחזי ביה בסרא
חיא יהי מסאב: ויחזי כהנא ית
בסרא חיא ויסאיביניה בסרא חיא
מסאב הוא סגירותא היא:

עמוק מעור בשרו: כל מראה
לבן עמוק הוא כמראה חמה
עמוקה מן הצל: וטמא אתו:
יאמר לו טמא אתה שהשער לבן
סימן טומאה גזירת הכתוב:
ועמוק אין מראהו: העור
לא ידעתי פירושו: והסגיר: יסגירנו
בבית אחד ולא יראה עד סוף
שבוע ויוכיחו סימנים עליו:
בעיניו: במראהו ובשיעורו
הראשון: והסגירו שנית: הא
אם פשה בשבוע ראשון טמא
מוחלט: כהה: הוכהה מראיתו
הא אם עמד במראיתו או פשה
או פשה טמא: מספחת: שם
נגע טהור: וכבס בגדיו וטהר:
הואיל ונזקק להסגר נקרא טמא
וצריך טבילה: ונראה הכה
ומשנזקק הרי הוא מוחלט
ויזקק לצפרים ולתגלחת ולקרבן
האמור בפרשת תזריע: צרעת
היא: המספחת הזאת צרעת
לשון נקבה נגע לשון זכר:
ומחיית: שנהפך מעט שנהפך
מקצת הלובן שבתוך השאת
למראה בשר זה הוא סימן
טומאה: ...
ומחיה בלא שער לבן ...
שלא נאמר ...
...
היא ...
מכה ישנה היא תחת המחיה
...
...
...
...

ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן פרט
לכהן שחשך מאורו: וביום: מה
תלמוד ... יום שאתה רואה ...
יום שאין אתה רואה ...
...
...
...
...
...
...
...
...

אשר מארץ ישראל ויאמר מלך
ארם לך בא ואשלחה ספר אל
מלך ישראל וילך ויקח בידו
עשר ככרי כסף וששת אלפים
זהב ועשר חליפות בגדים:
ויבא הספר אל מלך ישראל
לאמר ועתה כבוא הספר הזה
אליך הנה שלחתי אליך את
נעמן עבדי ואספתו מצרעתו:
ויהי כקרא מלך ישראל את

הספר ויקרע את בגדיו ויאמר האלהים
אני להמית ולהחיות כי זה שלח אלי
לאסף איש מצרעתו כי אך דעו נא
וראו כי מתאנה הוא לי:
ויהי כשמע אלישע איש האלהים
כי קרע מלך ישראל את בגדיו
וישלח אל המלך לאמר למה
קרעת את בגדיך יבא נא אלי
וידע כי יש נביא בישראל: ויבא
נעמן בסוסו וברכבו ויעמד פתח

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

טמא הוא׃ או כי ישוב הבשר החי ונהפך
ללבן ובא אל הכהן׃ וראהו הכהן והנה נהפך
הנגע ללבן וטהר הכהן את הנגע טהור הוא׃
ובשר כי יהיה בו בערו שחין ונר
ונרפא׃ והיה במקום השחין שאת לבנה
או בהרת לבנה אדמדמת ונראה אל הכהן׃
וראה הכהן והנה מראה שפל מן העור
ושערה הפך לבן וטמאו הכהן נגע צרעת
הוא בשחין פרחה׃ ואם יראנה הכהן והנה
אין בה שער לבן ושפלה איננה מן העור
והיא כהה והסגירו הכהן שבעת ימים׃ ואם
פשה תפשה בעור וטמא הכהן אתו נגע הוא׃
ואם תחתיה תעמד הבהרת לא
פשתה צרבת השחין הוא וטהרו הכהן׃
או בשר כי יהיה בערו מכות אש
והיתה מחית המכוה בהרת לבנה אדמדמת או
לבנה׃ וראה אתה הכהן והנה נהפך שער לבן
בבהרת ומראה עמק מן העור צרעת הוא
במכוה פרחה וטמא אתו הכהן נגע צרעת
הוא׃ ואם יראנה הכהן והנה אין בבהרת
שער לבן ושפלה איננה מן העור והוא כהה
והסגירו הכהן שבעת ימים׃ וראהו הכהן
ביום השביעי אם פשה תפשה בעור וטמא
הכהן אתו נגע צרעת הוא׃ ואם
תחתיה תעמד הבהרת לא פשתה בעור והוא

או ארי יתוב בסרא חיא ויתהפיך
למחור וייתי לות כהנא׃ ויחזיניה
כהנא והא אתהפיך מכתשא
למחור וידכי כהנא ית מכתשא
דכי הוא׃ ואנש ארי יהי ביה
במשכיה שחנא ויתסי׃ ויהי
באתר שחנא עמקא חורא או
בהרא חורא סמקא ויתחזי לכהנא׃
ויחזי כהנא והא מחזהא מכיך
מן משכא ושערה אתהפיך
למחור ויסאיביניה כהנא מכתש
סגירותא היא בשחנא סגיאת׃
ואם יחזיניה כהנא והא לית בה
סער חיור ומכיכא ליתהא
מן משכא והיא עמיא ויסגריניה
כהנא שבעה יומין׃ ואם אוספא
תוסיף במשכא ויסאיב כהנא יתיה
מכתשא היא׃ ואם באתרה קמת
בהרתא לא אוסיפת רושם שחנא
היא וידכיניה כהנא׃
או אנש ארי יהי במשכיה כואה
דנור ויהי רושם כואה בהרא חורא
סמקא או חורא׃ ויחזי יתה כהנא
והא אתהפיך סערא למחור בבהרתא
ומחזהא עמיק מן משכא מכ
סגירותא היא בכואה סגיאת
ויסאיב יתיה כהנא מכתש סגירותא
היא׃ ואם יחזיניה כהנא והא
לית בבהרתא סער חיור ומכיכא
ליתהא מן משכא והיא עמיא
ויסגריניה כהנא שבעא יומין׃
ויחזיניה כהנא ביומא שביעאה
אם אוספא תוסיף במשכא ויסאיב
כהנא יתיה מכתש סגירותא היא׃
ואם באתרה קמת בהרתא
לא אוסיפת במשכא והיא עמיא

יומרים שאין מטמאין משום
מחיה לפי שאין נראה הנגע
כלו כאחד שמשופע הילך
והילך וחוזר ראש האיבר
ומקצתו שופע על ידי שווין
[illegible]
[illegible]
[illegible]
המטר ההוא׃ בשר לשון זכר׃
שחין׃ לשון חימום שנתחמם
הבשר בלקוי הבא לו מחמת
מכה שלא מחמת האור׃
ונרפא השחין העלה ארוכה
ובמקומו עלה נגע אחר׃
או בהרת לבנה אדמדמת
שאין הנגע לבן חלק אלא
פתוך ומעורב בשתי מראות
לובן ואדום׃ מראה שפל
אין מראה שפל אלא
[illegible]
ועמוק כמראה חמה עמוק
מן הצל׃ נגע היא השאת
והבהרת׃ וטהרו הכהן׃
במקומה׃ צרבת השחין
כתרגומו רושם שחנא
אינו אלא רושם החימום
הנכר בבשר
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
המכוה
המכוה נהפכה למהחי
פתוכה או לבנה חלקה׃
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ולא ידונו בבגרים׃

פתח הבית לאלישע׃ וישלח אליו
אלישע מלאך לאמר הלוך ורח
ורחצת שבע פעמים בירדן וישב
בשרך לך וטהר׃ ויקצף נעמן
וילך ויאמר הנה אמרתי אלי
יצא יצוא ועמד וקרא בשם
יהוה אלהיו והניף ידו אל המקום
ואסף המצרע׃ הלא טוב
אמנה ופרפר נהרות דמשק מכל
מימי ישראל הלא ארחץ בהם
וטהרתי ויפן וילך בחמה׃ ויגשו
עבדיו וידברו אליו ויאמרו אבי דבר
גדול הנביא דבר אליך הלוא תעשה
ואף כי אמר אליך רחץ וטהר׃
וירד ויטבל בירדן שבע פעמים כדבר
איש האלהים וישב בשרו כבשר
נער קטן ויטהר׃ וישב אל איש
האלהים הוא וכל מחנהו ויבא
ויעמד לפניו ויאמר הנה נא
ידעתי כי אין אלהים בכל הארץ
כי אם בישראל ועתה קח נא
ברכה מאת עבדך׃ ויאמר חי
יהוה אשר עמדתי לפניו
אם אקח ויפצר בו לקחת
וימאן׃ ויאמר נעמן ולא
יתן נא לעבדך משא
צמד פרדים אדמה כי
לא יעשה עוד עבדך
עלה וזבח לאלהים אחרים
כי אם ליהוה׃
לדבר הזה יסלח יהוה

[illegible]

כהה שאת המכוה הוא וטהרו הכהן כי צרבת
המכוה הוא ואיש או אשה כי
יהיה בו נגע בראש או בזקן וראה הכהן את
הנגע והנה מראהו עמק מן העור ובו שער
צהב דק וטמא אתו הכהן נתק הוא צרעת
הראש או הזקן הוא וכי יראה הכהן את
נגע הנתק והנה אין מראהו עמק מן העור
ושער שחר אין בו והסגיר הכהן את נגע
הנתק שבעת ימים וראה הכהן את הנגע
ביום השביעי והנה לא פשה הנתק ולא היה
בו שער צהב ומראה הנתק אין עמק מן
העור והתגלח ואת הנתק לא יגלח והסגיר
הכהן את הנתק ביום השביעי והנה לא פשה
הנתק בעור ומראהו איננו עמק מן העור
וטהר אתו הכהן וכבס בגדיו וטהר ואם פשה
יפשה הנתק בעור אחרי טהרתו וראהו
הכהן והנה פשה הנתק בעור לא יבקר הכהן
לשער הצהב טמא הוא ואם בעיניו עמד
הנתק ושער שחר צמח בו נרפא הנתק
טהור הוא וטהרו הכהן ואיש או
אשה כי יהיה בעור בשרם בהרת בהרת לבנת
וראה הכהן והנה בעור בשרם בהרת כהות
לבנת בהק הוא פרח בעור טהור הוא
ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא
טהור הוא ואם מפאת פניו ימרט ראשו

עמיק כואה היא וידכיניה כהנא ארי
רושם כואה היא וגבר או איתא
ארי יהי ביה מכתשא ברישא או
בדקנו ויחזי כהנא ית מכתשא
והא מחזוהי עמיק מן משכא
וביה סער סמיק דעדק ויסאיב יתיה
כהנא נתקא הוא סגירות רישא
או דקנא הוא וארי יחזי כהנא
ית מכתש נתקא והא לית מחזוהי
עמיק מן משכא וסער אוכם לית
ביה ויסגר כהנא ית מכתש נתקא
שבעא יומין ויחזיניה כהנא ית מכתשא
ביומא שביעאה והא לא אוסיף
נתקא ולא הוה ביה סער סומק
ומחזי נתקא לית עמיק מן משכא
ויגלח סחרני נתקא ודעים נתקא
לא יגלח ויסגר כהנא ית נתקא
שבעא יומין תנינות ויחזי כהנא
ית נתקא ביומא שביעאה והא לא
אוסיף נתקא במשכא ומחזוהי ליתוהי
עמיק מן משכא וידכי יתיה כהנא
ויצבע לבושוהי וידכי ואם אוספא
יוסף נתקא במשכא בתר דכותיה
ויחזיניה כהנא והא אוסף כה במשכא
לא יבקר כהנא לסער סומק מסאב
הוא ואם כד הוה קם נתקא וסער
אוכם צמח ביה נתקא אתסי דכי
הוא וידכיניה כהנא וגבר
או איתא ארי יהי במשך בסרהון
בהרן בהרן חורן ויחזי כהנא והא
במשך בסרהון בהרן עמיא חורן
בהקא הוא סגי במשכא דכי הוא
וגבר ארי יתר סער רישיה
קרח הוא דכי הוא ואם מקבל
אפוהי יתר סער רישיה גלוש הוא

גבחת הוא טהור הוא׃ וכי יהיה בקרחת או בגבחת
נגע לבן אדמדם צרעת פרחת הוא בקרחתו או
בגבחתו׃ וראה אתו הכהן והנה שאת הנגע לבנה
אדמדמת בקרחתו או בגבחתו כמראה צרעת עור
בשר׃ איש צרוע הוא טמא הוא טמא יטמאנו
הכהן בראשו נגעו׃ והצרוע אשר בו הנגע
בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע ועל שפם
יעטה וטמא טמא יקרא׃ כל ימי אשר הנגע
בו יטמא טמא הוא בדד ישב מחוץ למחנה
מושבו׃ והבגד כי יהיה בו נגע צרעת
בבגד צמר או בבגד פשתים׃ או בשתי או בערב
לפשתים ולצמר או בעור או בכל מלאכת עור׃
והיה הנגע ירקרק או אדמדם בבגד או בעור
או בשתי או בערב או בכל כלי עור נגע צרעת
הוא והראה את הכהן׃ וראה הכהן את הנגע
והסגיר את הנגע שבעת ימים׃ וראה את הנגע
ביום השביעי כי פשה הנגע בבגד או בשתי
או בערב או בעור לכל אשר יעשה העור
למלאכה צרעת ממארת הנגע טמא הוא׃
ושרף את הבגד או את השתי או את הערב
בצמר או בפשתים או את כל כלי העור אשר
יהיה בו הנגע כי צרעת ממארת היא באש
תשרף׃ ואם יראה הכהן והנה לא פשה הנגע
בבגד או בשתי או בערב או בכל כלי עור׃ וצוה
הכהן וכבסו את אשר בו הנגע והסגירו שבעת

דכי הוא׃ וארי יהי בקרחותא או
בגלשותא מכתש חור סמוק סגירות
סגיא היא בקרחותיה או בגלשותיה׃
ויחזי יתיה כהנא והא עמיק מכתשא
חור סמוק בקרחותיה או בגלשותיה
כמחזי סגירות משך בסרא׃
גבר סגיר הוא מסאב הוא סאבא
יסאביניה כהנא ברישיה מכתשיה׃
וסגירא דביה מכתשא לבושוהי
יהון מבזעין ורישיה יהי פריע
ועל שפם כאבילא יתעטף ולא
תסתאבו ולא תסתאבו יקרי׃
כל יומין דימכתשא ביה יהי מסאב
מסאב הוא בלחודוהי יתיב מברא
למשריתא מותביה׃ ולבושא
ארי יהי ביה מכתש סגירו בלבוש
עמר או בלבוש כיתן׃ או בשתיא
או בערבא לכתנא ולעמרא או במשכא
או בכל עבידת משך׃ ויהי
מכתשא ירוק או סמוק בלבושא
או במשכא או בשתיא או בערבא
או בכל מן דמשך מכתש סגירו
היא ויתחזי לכהנא׃ ויחזי כהנא ית
מכתשא ויסגר ית מכתשא שבעה
יומין׃ ויחזי ית מכתשא ביומא
שביעאה ארי אוסיף מכתשא בלבושא
או בשתיא או בערבא או במשכא
לכל דיתעביד משכא לעבידא
סגירות מחסרא מכתשא מסאב הוא׃
ויוקיד ית לבושא או ית שתיא או
ית ערבא בעמרא או בכתנא או
ית כל מן דמשך דיהי ביה מכתשא
ארי סגירות מחסרא היא בנורא
תתוקד׃ ואם יחזי כהנא והא לא
אוסיף מכתשא בלבושא או
בשתיא או בערבא או בכל מן
דמשך׃ ויפקד כהנא ויחורון
ית דביה מכתשא ויסגריה שבעה
יומין תנינות׃

ויאמר לו לך
לשלום וילך
מאתו כברת
הארץ׃
חסלת

ימים שנית׃ וראה הכהן אחרי הכבס את הנגע
והנה לא הפך הנגע את עינו והנגע לא פשה
טמא הוא באש תשרפנו פחתת היא בקרחתו
או בגבחתו׃ ואם ראה הכהן והנה כהה הנגע
אחרי הכבס אתו וקרע אתו מן הבגד או מן
העור או מן השתי או מן הערב׃ ואם תראה
עוד בבגד או בשתי או בערב או בכל כלי עור
פרחת היא באש תשרפנו את אשר בו הנגע׃
והבגד או השתי או הערב או כל כלי העור
אשר תכבס וסר מהם הנגע וכבס שנית וטהר׃
זאת תורת נגע צרעת בגד הצמר או הפשתים
או השתי או הערב או כל כלי עור לטהרו או
לטמאו׃ פ וידבר יהוה אל משה
לאמר׃ זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו
והובא אל הכהן׃ ויצא הכהן אל מחוץ למחנה
וראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע׃
וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות
טהרות ועץ ארז ושני תולעת ואזב׃ וצוה
הכהן ושחט את הצפור האחת אל כלי חרש
על מים חיים׃ את הצפר החיה יקח אתה ואת
עץ הארז ואת שני התולעת ואת האזב
וטבל אותם ואת הצפר החיה בדם הצפר
השחטה על המים החיים׃ והזה על המטהר
מן הצרעת שבע פעמים וטהרו ושלח את
הצפר החיה על פני השדה׃ וכבס המטהר

ויחזי כהנא בתר דחוורו ית מכתשא והא לא שנא מכתשא מן כד הוה ומכתשא לא אוסיף מסאב הוא בנורא תוקדניה תברא היא בשחקותיה או בחדתותיה׃ ואם חזא כהנא והא עמא מכתשא בתר דחוורו יתיה ויבזע יתיה מן לבושא או מן משכא או מן שתיא או מן ערבא׃ ואם תתחזי עוד בלבושא או בשתיא או בערבא או בכל מן דמשך סגיא היא בנורא תוקדניה ית דביה מכתשא׃ ולבושא או שתיא או ערבא או כל מן דמשך די תחור ויעדי מנהון מכתשא ויצטבע תנינות וידכי׃ דא אוריתא דמכתש סגירו לבוש עמר או כתנא או שתיא או ערבא או כל מן דמשך לדכאותיה או לסאבותיה׃ סז ומליל׃
דא תהי אוריתא דסגירא ביומא דדכותיה ויתיתי לות כהנא׃ ויפוק כהנא למברא למשריתא ויחזי כהנא והא איתסי מכתש סגירותא מן סגירא׃ ויפקד כהנא ויסב לדמדכי תרין צפרין חיין דכין ואעא דארזא וצבע זהורי ואיזובא׃ ויפקד כהנא ויכוס ית צפרא חדא למן דחסף על מי מבוע׃ ית צפרא חיתא יסב יתה וית אעא דארזא וית צבע זהורי וית איזובא ויטבול יתהון וית צפרא חיתא בדמא דצפרא דנכיסא על מי מבוע׃ ויזי על דמדכי מן סגירותא שבע זמנין וידכיניה וישלח ית צפרא חיתא על אפי חקלא׃

וארבעה אנשים היו מצרעים פתח השער ויאמרו איש אל רעהו מה אנחנו ישבים פה עד מתנו׃ אם אמרנו נבוא העיר והרעב בעיר ומתנו שם ואם ישבנו פה ומתנו ועתה לכו ונפלה אל מחנה ארם אם יחינו נחיה ואם ימיתנו ומתנו׃ ויקמו בנשף לבוא אל מחנה ארם ויבאו עד קצה מחנה ארם והנה אין שם איש׃ ויהוה השמיע את מחנה ארם קול רכב קול סוס קול חיל גדול ויאמרו איש אל אחיו הנה שכר עלינו מלך ישראל את מלכי החתים ואת מלכי מצרים לבוא עלינו׃ ויקומו וינוסו בנשף ויעזבו את אהליהם ואת סוסיהם ואת חמריהם המחנה כאשר היא וינסו אל נפשם׃ ויבאו המצרעים האלה עד

חסלת תזריע

ביום טהרתו. מלמד
שאין מטהרין אותו
בלילה: אל מחוץ למחנה. חוץ
לשלש מחנות שנשתלח שם
בימי חלוטו: חיות. פרט לטריפות:
טהורות. פרט לטמאה. לפי
שהנגעים באים על לשון הרע
שהוא מעשה פטפוט. פטפטוי
דברים. לפיכך הוזקקו לצפרים
לטהרתו צפרים שמפטפטין תמיד
בצפצוף קול: ועץ ארז. לפי
שהנגעים באים על גסות הרוח:
ומה תקנתו ויתרפא ישפיל עצמו
מגאותו כתולעת ואזוב: עץ
ארז. מקל של ארז: ושני תולעת.
לשון של צמר צבועה זהורית:
על מים חיים. נותן אותם תחלה
בכלי כדי שיהא דם צפור ניכר
בהן וכמה הן רביעית: את
הצפור החיה יקח אותה. מלמד
שאינו אוגדה עמהם אלא
מפרישה לעצמה יכול שכשם
שאינה בכלל אגודה כך לא
תהא בכלל טבילה ת"ל וטבל אותם.
ואת הצפור החיה. החזיר את
הצפור לכלל טבילה: וישב
מחוץ לאהלו. שאסור
בתשמיש המטה: את כל שערו
וגו'. כלל ופרט וכלל להביא
כל מקום כינוס שער ונראה:
וכבשה אחת. לחטאת: ושלשה
ושלשה עשרונים. לנסכי שלשת
הכבשים הללו. שחטאתו
ואשמו של מצורע טעונין
נסכים: ולוג אחד שמן. להזות
שמנו ויתן ממנו על תנוך אזן
ומתן בהונות: לפני יי. בשער
נקנור. ולא בעזרה עצמה לפי
שהוא מחוסר כפורים: והקריב אותו
לאשם. יכול יקריבנו להעד העזרה ישם
אשם: להכין. שהוא טעון תנופה חי:
והניף אותם. את האשם ואת הלוג:
במקום אשר ישחט וגו'. על ירך המזבח
בצפון. ומה ת"ל והלא כבר נאמר בפרשת
אשם בפרשת צו את אהרן שהאשם
טעון שחיטה בצפון לפי שיצא זה
מכלל אשמות לידון בהעמדה יכול
תהא שחיטתו במקום העמדתו לכך
נאמר ושחט במקום אשר ישחט וגו'
כי כחטאת. כי ככל החטאות האשם הזה
הוא לכהן בכל עבודות התלויות בכהן
השוה אשם זה לחטאות שלא תאמר
הואיל ויצא דמו מכלל שאר אשמות ליתן
על תנוך ובהונות לא יהא טעון מתן דמים
ואימורים לגבי מזבח לכך נאמר כי כחטאת
האשם הוא לכהן יכול יהא דמו ניתן
למעלה כחטאת ת"ל כי מנחת מנחב
תנוך. גדר אמצעי שבאוזן ולשון
תנוך לא נודע לי והפותרים קורין לו
טנדרום: בהן. גודל: לפני יי. כנגד בית קדשי הקדשים:

את בגדיו וגלח את כל שערו ורחץ במים וטהר
ואחר יבוא אל המחנה וישב מחוץ לאהלו
שבעת ימים׃ והיה ביום השביעי יגלח את כל
שערו את ראשו ואת זקנו ואת גבת עיניו וא
ואת כל שערו יגלח וכבס את בגדיו ורחץ את
בשרו במים וטהר׃ וביום השמיני יקח שני
כבשים תמימם וכבשה אחת בת שנתה תמימה
ושלשה עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן ולג
אחד שמן׃ והעמיד הכהן המטהר את האיש
המטהר ואתם לפני יהוה פתח אהל מועד׃
ולקח הכהן את הכבש האחד והקריב אתו
לאשם ואת לג השמן והניף אתם תנופה
לפני יהוה׃ ושחט את הכבש במקום אשר
ישחט את החטאת ואת העלה במקום הקדש
כי כחטאת האשם הוא לכהן קדש קדשים הוא׃
ולקח הכהן מדם האשם ונתן הכהן על תנוך
אזן המטהר הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל
בהן רגלו הימנית׃ ולקח הכהן מלג השמן ויצק
על כף הכהן השמאלית׃ וטבל הכהן את
אצבעו הימנית מן השמן אשר על כפו
השמאלית והזה מן השמן באצבעו שבע
פעמים לפני יהוה׃ ומיתר השמן אשר על
כפו יתן הכהן על תנוך אזן המטהר הימנית ועל
בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית על דם
האשם׃ והנותר בשמן אשר על כף הכהן יתן

בתרגום בבלי את

ויצבע דמדכי ית לבושוהי ויגלח ית
כל שעריה ויסחי במיא וידכי ובתר
כן ייעול למשריתא ויתיב מברא
למשכניה שבעה יומין׃ ויהי ביומא
שביעאה יגלח ית כל שעריה ית רישיה
וית דקניה וית גביני עינוהי וית כל שעריה
יגלח ויצבע ית לבושוהי ויסחי ית
בשריה במיא וידכי׃ וביומא תמינאה
יסב תרין אמרין שלמין ואמרתא
חדא בת שתא שלמתא ותלתא
עשרונין סלתא מנחתא דפילא
במשח ולוגא חד דמשחא׃
ויקים כהנא דמדכי ית גברא
דמדכי ויתהון קדם יי בתרע משכן
זמנא׃ ויסב כהנא ית אמרא
חד ויקריב יתיה לאשמא וית לוגא
דמשחא וירים יתהון ארמא קדם יי׃
ויכוס ית אמרא באתרא די יכוס
ית חטאתא וית עלתא באתר קדיש
ארי כחטאתא אשמא הוא לכהנא
קודש קודשין הוא׃
ויסב כהנא מדמא דאשמא ויתן
כהנא על רום אודנא דמדכי
דימינא ועל אליון ידיה דימינא
ועל אליון רגליה דימינא׃
ויסב כהנא מלוגא דמשחא
ויריק על ידא דכהנא דסמלא׃
ויטבול כהנא ית אצבעיה דימינא
מן משחא די על ידיה דסמלא
וידי מן משחא באצבעיה שבע
זמנין קדם יי׃ ומשאר משחא
די על ידיה יתן כהנא על רום אדני
אודנא דמדכי דימינא ועל אליון
ידיה דימינא ועל אליון רגליה
דימינא על דמא דאשמא׃

שער קצה המחנה ויבאו אל
אהל אחד ויאכלו וישתו
וישאו משם כסף וזהב
ובגדים וילכו ויטמנו וישבו
ויבאו אל אהל אחר וישאו
משם וילכו ויטמנו׃ ויאמרו
איש אל רעהו
לא כן אנחנו עשים היום
הזה יום בשרה הוא ואנחנו
מחשים וחכינו עד אור

עלות האשם
שיהיו חיים
הדם ושמן
ועברי ר' יהודה

הבקר ומצאנו עון ועתה
לכו ונבאה ונגידה בית
המלך׃ ויבאו ויקראו
אל שער העיר ויגידו
להם לאמר באנו אל מחנה
ארם והנה אין שם איש וקול
אדם כי אם הסוס אסור
והחמור אסור ואהלים
כאשר המה׃ ויקרא
השערים ויגידו בית המלך

ודישתאר ממשחא די על ידא דכהנא
יתן על רישא דמדכי ויכפר עלוהי
כהנא קדם יי׃ ויעביד כהנא ית
חטאתא ויכפר על דמדכי מסאובתיה
ובתר כן יכוס ית עלתא׃ ויסק
כהנא ית עלתא וית מנחתא למדבחא
ויכפר עלוהי כהנא וידכי׃
ואם מסכן הוא ולית ידיה מדבקא
ויסב אימר חד אשמא לארמא
לכפרא עלוהי ועסרונא סלתא
חד דפיל במשח למנחתא ולגא
דמשחא׃ ותרין שפנינין או
תרין בני יונה די תדביק ידיה ויהי
חד חטאתא וחד עלתא׃ וייתי
יתהון ביומא תמינאה לדכותיה לות
כהנא לתרע משכן זמנא קדם יי׃
ויסב כהנא ית אמרא דאשמא
וית לוגא דמשחא וירים יתהון
כהנא ארמא קדם יי׃ ויכוס
ית אמרא דאשמא ויסב כהנא
מדמא דאשמא ויתן על רום
אדנא דמדכי דימינא ועל
אליון ידיה דימינא ועל אליון
רגליה דימינא׃ ומן משחא
יריק כהנא על ידא דכהנא
דשמאלא׃ וידי כהנא באצבעיה
דימינא מן משחא די על ידיה
דסמלא שבע זמנין קדם יי׃
ויתן כהנא מן משחא די על ידיה
על רום אדנא דמדכי דימינא
ועל אליון ידיה דימינא ועל
אליון רגליה דימינא על
אתר דמא דאשמא׃
ודישתאר מן משחא די
על ידא דכהנא יתן על
רישא דמדכי לכפרא עלוהי
קדם יי׃

על ... ראש המטהר וכפר עליו הכהן לפני
יהוה׃ ועשה הכהן את החטאת וכפר על
המטהר מטמאתו ואחר ישחט את העלה׃
והעלה הכהן את העלה ואת המנחה המזבחה
וכפר עליו הכהן וטהר׃ ואם דל הוא
ואין ידו משגת ולקח כבש אחד אשם
לתנופה לכפר עליו ועשרון סלת אחד בלול
בשמן למנחה ולג שמן׃ ושתי תרים או שני
בני יונה אשר תשיג ידו והיה אחד חטאת
והאחד עלה׃ והביא אתם ביום השמיני
לטהרתו אל הכהן אל פתח אהל מועד לפני
יהוה׃ ולקח הכהן את כבש האשם ואת
לג השמן והניף אתם הכהן תנופה לפני
יהוה׃ ושחט את כבש האשם ולקח הכהן
מדם האשם ונתן על תנוך אזן המטהר
הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו
הימנית׃ ומן השמן יצק הכהן על כף הכהן
השמאלית׃ והזה הכהן באצבעו הימנית
מן השמן אשר על כפו השמאלית שבע
פעמים לפני יהוה׃ ונתן הכהן מן השמן
אשר על כפו על תנוך אזן המטהר הימנית
ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית על
מקום דם האשם׃ והנותר מן השמן אשר
על כף הכהן יתן על ראש המטהר לכפר עליו
לפני יהוה׃ ועשה את האחד מן התרים או מן

לפני יי׃ ואת המנחה מנחת
נסכים של כבשים׃ ועשרון סלת
לכבש זה שהוא אחד יביא
עשרון אחד לנסכו׃ ולג שמן
לתת ממנו על הבהנות ושמן
של נסכי המנחה לא הוזקק
הכתוב לפרש׃ ביום השמיני
לטהרתו שמיני לצפרים
להזיות עץ ארז ואזוב ושני
תולעת׃ ונתתי נגע צרעת
בשורה היא להם
שהגנים כמוס עליהם לפי
שהטמינו אמוריים מטמוניות
של זהב בקירות בתיהם כל
ארבעים שנה שהיו ישראל
במדבר ועל ידי הנגע נותץ
הבית ומוצאן׃ כנגע
נראה לי׃ שאפילו הוא
חכם ויודע שהוא נגע ודאי
לא יפסוק דבר ברור ולומר
נגע נראה לי אלא כנגע
בטרם יבא הכהן׃ ונוה
של זמן שאין כהן עוסק
בו אין שם תורת טומאה
ולא יטמאו כל אשר בבית
שאם לא יפנהו ויבא כהן
ויראה הנגע עוסק ונסגר
כל מה שבתוכו טמא׃ ועל
מה חסה התורה אם על כלי
מתכות יטבילם ויטהרו ואם
על אוכלים ומשקין יאכלם
בימי טומאתו הא לא
חסה התורה אלא על כלי
חרס שאין להם טהרה
במקוה׃ שקערורת
שוקעין במראיהן׃ וחלוק

כמשר הדבר ... שהם
אלוהים ... אין
... שבמעכם
כי רעבים אנחנו ...
אמנות ... ולא ל
החזון׃ אשר נשאר ...
כאשר שלא מתו ברעב׃
הנה ככל ההמון ישראל אשר
שאין בה ... ותמה
מסוכנים הם שלא ...
... בבבת

המלך פנימה׃ ויקם המלך
לילה ויאמר אל עבדיו
אגידה נא לכם את אשר
עשו לנו ארם ידעו כי
רעבים אנחנו ויצאו מן
המחנה להחבה בשדה
לאמר כי יצאו מן העיר
ונתפשם חיים ואל העיר נבא׃
ויען אחד מעבדיו ויאמר
ויקחו נא

חמשה מן הסוסים הנשארים
אשר נשארו בה הנם ככל ההמון
ישראל אשר נשארו בה הנם
ככל המון ישראל אשר תמו
ונשלחה ונראה׃ ויקחו שני רכב
סוסים וישלח המלך אחרי מחנה
ארם לאמר לכו וראו׃ וילכו
אחריהם עד הירדן והנה כל
הדרך מלאה בגדים וכלים
אשר השליכו ארם בחפזם

וישבו המלאכים
ויגדו למלך׃
ויצא העם ויבזו
את מחנה ארם
ויהי סאה סלת
בשקל וסאתים
שערים בשקל
כדבר יהוה׃
והמלך הפקיד את
השליש אשר

בני היונה מאשר תשיג ידו את אשר תשיג
ידו את האחד חטאת ואת האחד עלה על
המנחה וכפר הכהן על המטהר לפני יהוה
זאת תורת אשר בו נגע צרעת אשר לא
תשיג ידו בטהרתו׃ וידבר יהוה
אל משה ואל אהרן לאמר׃ כי תבאו אל
ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי
נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם׃ ובא אשר
לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי
בבית׃ וצוה הכהן ופנו את הבית בטרם יבא
הכהן לראות את הנגע ולא יטמא כל אשר
אשר בבית ואחר כן יבא הכהן לראות את
את הבית׃ וראה את הנגע והנה הנגע
בקירת הבית שקערורת ירקרקת או אדמ
אדמדמת ומראיהן שפל מן הקיר׃ ויצא
הכהן מן הבית אל פתח הבית והסגיר את
הבית שבעת ימים׃ ושב הכהן ביום השביעי
וראה והנה פשה הנגע בקירת הבית׃ וצוה
הכהן וחלצו את האבנים אשר בהן הנגע והשליכו
אתהן אל מחוץ לעיר אל מקום טמא׃ ואת
הבית יקצע מבית סביב ושפכו את העפר אשר
הקצו אל מחוץ לעיר אל מקום טמא׃ ולקחו
אבנים אחרות והביאו אל תחת האבנים ועפר
אחר יקח וטח את הבית׃ ואם ישוב הנגע
ופרח בבית אחר חלץ את האבנים ואחרי

ויעביד ית חד מן שפניניא או
מן בני יונא מדי תדביק ידיה׃
ית די תדביק ידיה ית חד חטאתא
וית חד עלתא על מנחתא ויכפר
כהנא על דמידכי קדם יי׃ דא
אוריתא די ביה מכתש סגירו
די לא תדביק ידיה בדכותיה׃
ומליל יי עם משה ועם אהרן
למימר׃ ארי תיעלון לארעא
דכנען די אנא יהיב לכון לאחסנא
ואתין מכתש סגירו בבית ארע
אחסנתכון׃ וייתי דדיליה ביתא
ויחוי לכהנא למימר כמכתשא
אתחזי לי בביתא׃ ויפקיד כהנא
ויפנון ית ביתא עד לא יעול כהנא
למחזי ית מכתשא ולא יסתאב
כל די בביתא ובתר כן ייעול כהנא
למחזי ית ביתא׃ ויחזי ית מכתשא
והא מכתשא בכותלי ביתא
פחתין ירקן או סמקן ומחזיהין
מכיך מן כותלא׃ ויפוק כהנא
מן ביתא לתרע ביתא ויסגר
ית ביתא שבעא יומין׃ ויתוב
כהנא ביומא שביעאה ויחזי
והא אוסיף מכתשא בכתלי
ביתא׃ ויפקיד כהנא וישלפון
ית אבניא די בהין מכתשא
וירמון יתהין למברא לקרתא
לאתר מסאב׃ וית ביתא יקלפון
מגיו סחור סחור וירמון ית
עפרא די קליפו למברא
לקרתא לאתר מסאב׃ ויסבון
אבנין אחרנין ויעלון באתר
אבניא ועפר אחרן יסב וישוע
ית ביתא׃ ואם יתוב מכתשא

שקערורות ירקרקות
ומראיהן שפל ואדמדמות
אדמדמות לומר
זה וזה עמוק הירוק
והאדום׃ אלו
כל הכן שמעה׃

וחלצו את האבנים
כתרגומו וישלפון יעוס
משם כמו וחליצה שלן
לשון הסרה׃ אל מקום
טמא׃ מקום שאין טהרות
משתמשות שם׃ למד
הכתוב שהאבנים
הללו מטמאות את
מקומן בעודן שם׃ יקצע
יקציע דוכיר בלע״ז
משנה יש הרסה׃
מבית׃ מבפנים׃ סביב׃
סביבות הנגע׃ מסורת
סהנים נדרש כן שיקלוף
הטיח שסביבות
הנגע׃ הקצו׃ לשון
קצה׃ אשר קיצעו בקצות
הנגע סביב׃ הקצות׃
לשון העשות׃ וכו
הטוח׃ אבל חליצות
האבנים ושפכו הטשון
אל הידוס שהוליך
והוא המשכל ולשון
כבר כמו דבר כפן׃
ואם ישוב הנגע
וגו׳ יכול יחזור בו
בו יהיו טמאין תל׳ לוו
ושב הכהן ואם ישוב
זה סיכה ואורה להלן
בסוף. שבעה שב
האוול מין בסוף. שבע׳

אשר נשען על ידו על
השער וירמסהו העם
בשער וימת כאשר דבר
איש האלהים אשר דבר
ברדת המלך אליו׃ ויהי
כדבר איש האלהים
אל המלך לאמר סאתים
שערים בשקל וסאה
סלת בשקל יהיה כעת
מחר בשער שמרון׃
ויען השליש את איש
האלהים ויאמר והנה
יהוה עשה ארבות בשמים
היהיה הדבר הזה
ויאמר הנך ראה
בעיניך ומשם לא
תאכל׃ ויהי לו כן וירמסו אתו
העם בשער וימת׃ ולא אבה
יהוה להשחית את יהודה
למען דוד עבדו כאשר אמר
לו לתת לו ניר ולבניו כל
הימים׃ חסלת

בספנת הרעב משורר כל המון ישראל
אשר נשארו בה׃ אם יאותו הנם
כל המון ישראל אשר תמו מרעב׃
בחטם במהרם ולכם׃ אשר
נשען על ידו׃ אתמול כשבא
לבית אלישע׃ חסלת

ויסגון בביתא בתר דשליפו ית אבניא
ובתר דקליפו ית ביתא ובתר דאתשע:
ויעול כהנא ויחזי והא אוסיף מכתשא
בביתא סגירות מחסרא היא בביתא
מסאב הוא: ויתרע ית ביתא
ית אבנוהי וית אעוהי וית כל
עפר ביתא ויפק למברא לקרתא
לאתר מסאב: ודיעול לביתא כל
יומין דיסגר יתיה יהי מסאב עד
רמשא: ודישכוב בביתא יצבע
ית לבושוהי ודייכול בביתא יצבע
ית לבושוהי: ואם מיעל ייעול
כהנא ויחזי והא לא אוסיף
מכתשא בביתא בתר דאתשע
ביתא וידכי כהנא ית ביתא ארי
אתסי מכתשא: ויסב לדכאה ית
ביתא תרתין צפרין ואעא דארזא
וצבע זהורי ואזובא: ויכוס
ית צפרא חדא למן דחסף על מי
מבוע: ויסב ית אעא דארזא
וית אזובא וית צבע זהורי וית
צפרא חיתא ויטבול יתהון בדמא
דצפרא דנכיסתא ובמי מבוע
וידי לביתא שבע זמנין:
וידכי ית ביתא בדמא דצפרא
ובמי מבוע ובצפרא חיתא
ובאעא דארזא ובאזובא
ובצבע זהורי:
וישלח ית צפרא חיתא למברא
לקרתא לאפי חקלא ויכפר
על ביתא וידכי:
דא אוריתא לכל מכתש
סגירותא ולנתקא:
ולסגירות לבושא ולביתא:
ולשומא ולעדיתא ולבהקא:
לאלפא ביום מסאבא וביום
דכיא דא אוריתא דסגירותא:

הקצות את הבית ואחרי הטוח: ובא הכהן
וראה והנה פשה הנגע בבית צרעת ממארת
הוא בבית טמא הוא: ונתץ את הבית את
אבניו ואת עציו ואת כל עפר הבית והוצי
והוציא אל מחוץ לעיר אל מקום טמא:
והבא אל הבית כל ימי הסגיר אתו יטמא
עד הערב: והשכב בבית יכבס את בגדיו
והאכל בבית יכבס את בגדיו: ואם בא יבא
הכהן וראה והנה לא פשה הנגע בבית
אחרי הטח את הבית וטהר הכהן את הבית
כי נרפא הנגע: ולקח לחטא את הבית
שתי צפרים ועץ ארז ושני תולעת
ואזב: ושחט את הצפר האחת אל כלי
חרש על מים חיים: ולקח את עץ הארז
ואת האזב ואת שני התולעת ואת הצפר
החיה וטבל אתם בדם הצפר השחוטה
ובמים החיים והזה אל הבית שבע פעמים:
וחטא את הבית בדם הצפור ובמים
החיים ובצפר החיה ובעץ הארז ובאזב
ובשני התולעת: ושלח את הצפר החיה
אל מחוץ לעיר אל פני השדה וכפר על
הבית וטהר: זאת התורה לכל נגע הצרעת
ולנתק: ולצרעת הבגד ולבית: ולשאת
ולספחת ולבהרת: להורת ביום הטמא
וביום הטהר זאת תורת הצרעת:

ובא הכהן וראה והנה פשה: יכול
לא יהא החוזר טעון אלא אם כן
פשה ת״ל צרעת ממארת בבתים
ונאמר צרעת ממארת בבגדים מה
להלן עשה את החוזר כפושה
שאינו פושה אף כאן [illegible]
את החוזר [illegible]
[illegible] והנה פשה [illegible]
כתוב מקומו של מקרא זה
אלא [illegible] ונתץ את הבית [illegible]
לכתוב אחר ואם ישוב הנגע
וראה והנה פשה [illegible]
בא ללמד אלא על הנגע העומד
בעינו בשבוע ראשון [illegible]
בסוף שבוע שני [illegible]
שפשה שלא פירש בו הכתוב
[illegible] בעומד בעינו
בשבוע ראשון [illegible]
בפסיון זה [illegible]
אלא בעומד בראשון ופשה
בשני [illegible]
[illegible] ונתץ
את הבית [illegible]
ובא הכהן [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

פסיון [illegible] כך הוא [illegible]
ישוב ונתץ [illegible] הבית [illegible]
בבית ובא הכהן וראה והנה פשה
[illegible] בעומד בראשון [illegible]
שבוע שני [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
לסוף שבוע שני וראה והנה לא

פשה [illegible] בעומד בעינו [illegible]
בראשון ובשני [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] עד הערב
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
להורות ביום הטמא [illegible]
[illegible]

וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר׃ דברו
אל בני ישראל ואמרתם אלהם איש איש כי
יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא׃ וזאת תהיה
טמאתו בזובו רר בשרו את זובו או החתים
בשרו מזובו טמאתו הוא׃ כל המשכב
אשר ישכב עליו הזב יטמא וכל הכלי
אשר ישב עליו יטמא׃ ואיש אשר יגע
במשכבו יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא
עד הערב׃ והישב על הכלי אשר ישב עליו
הזב יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב׃
והנגע בבשר הזב יכבס בגדיו ורחץ במים
וטמא עד הערב׃ וכי ירק הזב בטהור וכבס
בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב׃ וכל
המרכב אשר ירכב עליו הזב יטמא׃ וכל
הנגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא עד
הערב והנשא אותם יכבס בגדיו ורחץ
במים וטמא עד הערב׃ וכל אשר יגע בו
הזב וידיו לא שטף במים וכבס בגדיו ורחץ
במים וטמא עד הערב׃ וכלי חרש אשר
יגע בו הזב ישבר וכל כלי עץ ישטף
במים׃ וכי יטהר הזב מזובו וספר לו שבעת
ימים לטהרתו וכבס בגדיו ורחץ בשרו
במים חיים וטהר׃ וביום השמיני יקח לו
שתי תרים או שני בני יונה ובא לפני יהוה
אל פתח אהל מועד ונתנם אל הכהן׃ ועשה

ומליל ייי עם משה ולאהרן למימר׃ מלילו עם בני ישראל ותימרון להון גבר גבר ארי יהי דאיב מבסריה דוביה מסאב הוא׃ ודא תהי סאובתיה בדוביה דאיב בסריה ית דוביה או חתים בסריה מדוביה סאובתיה היא׃ כל משכבא דישכוב עלוהי דובנא יהי מסאב וכל מנא דיתיב עלוהי יהי מסאב׃ וגבר די יקרב במשכביה יצבע לבושוהי ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא׃ ודיתיב על מנא דיתיב עלוהי דובנא יצבע לבושוהי ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא׃ ודיקרב בבסר דובנא יצבע לבושוהי ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא׃ וארי ירוק דובנא בדכיא ויצבע לבושוהי ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא׃ וכל מרכבא דירכב עלוהי דובנא יהי מסאב׃ וכל דיקרב בכל דיהי תחותוהי יהי מסאב עד רמשא ודיטול יתהון יצבע לבושוהי ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא׃ וכל די יקרב ביה דובנא וידוהי לא שטף במיא ויצבע לבושוהי ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא׃ ומאן דחסף די יקרב ביה דובנא יתבר וכל מן דאע ישתטף במיא׃ וארי ידכי דובנא מדוביה ויימני ליה שבעא יומין לדכותיה ויצבע לבושוהי ויסחי בסריה במי מבוע וידכי׃ וביומא תמינאה יסב ליה תרין שפנינין או תרין בני יונה וייתי לקדם ייי לתרע משכן זמנא ויתנינון לכהנא׃

כי יהיה זב. יכול זב בכל מקום יהי טמא תל׳ מבשרו ולא כל בשרו אחר שחלק הכת׳ בין בשר לבשר זכיתי לדין טמא בזב וטמא בזבה ומה זבה ממקום שהיא מטמאה טומאה קלה נדה מטמאה טומאה חמורה זיבה אף הזב ממקום שמטמא טומאה קלה קרי מטמא טומאה חמורה זיבה׃ זובו טמא. למד על הטיפה שהיא מטמאה׃ זוב דומה למי בצק של שעורים ודחוי ודומה ללובן ביצה המוזרת שכבת זרע קשור כלובן ביצה שאינה מוזרת׃ רר. לשון ריר שזב בשרו את זובו ...

[illegible]

אתם הכהן אחד חטאת והאחד עלה וכפר
עליו הכהן לפני יהוה מזובו׃
ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע ורחץ במים
את כל בשרו וטמא עד הערב׃ וכל בגד וכל
עור אשר יהיה עליו שכבת זרע וכבס במים
וטמא עד הערב׃ ואשה אשר
ישכב איש אתה שכבת זרע ורחצו במים
וטמאו עד הערב׃ ואשה
כי תהיה זבה דם יהיה זבה בבשרה שבעת
ימים תהיה בנדתה וכל הנגע בה יטמא עד
הערב׃ וכל אשר תשכב עליו בנדתה יטמא
וכל אשר תשב עליו יטמא׃ וכל הנגע
במשכבה יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא
עד הערב׃ וכל הנגע בכל כלי אשר תשב
עליו יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד
הערב׃ ואם על המשכב הוא או על הכלי
אשר הוא ישבת עליו בנגעו בו יטמא
עד הערב׃ ואם שכב ישכב איש אתה
ותהי נדתה עליו וטמא שבעת ימים וכל
המשכב אשר ישכב עליו יטמא׃
ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים
בלא עת נדתה או כי תזוב על נדתה כל ימי
זוב טמאתה כימי נדתה תהיה טמאה הוא׃
כל המשכב אשר תשכב עליו כל ימי זובה
כמשכב נדתה יהיה לה וכל הכלי אשר תשב

בסה״מ פרק ס׳

ויעביד יתהון כהנא חד חטאתא וחד
עלתא ויכפר עלוהי כהנא קדם
יי מדוביה׃ וגבר ארי
תפוק מניה שכבת זרעא ויסחי
במיא ית כל בסריה ויהי מסאב
עד רמשא׃ וכל לבוש וכל משך
דיהי עלוהי שכבת זרעא
ויצטבע במיא ויהי מסאב עד
רמשא׃ ואתתא די
ישכוב גבר יתה שכבת זרעא
ויסחון במיא ויהון מסאבין
עד רמשא׃ ואתתא
ארי תהי דיבא דם יהי דובה
בבסרה שבעא יומין תהי
בריחוקה כל דיקרב בה יהי
מסאב עד רמשא׃ וכל די
תשכוב עלוהי בריחוקה יהי
מסאב וכל די תתיב עלוהי יהי
מסאב׃ וכל דיקרב במשכבה
יצבע לבושוהי ויסחי במיא
ויהי מסאב עד רמשא׃ וכל דיקרב בכל
מנא די תתיב עלוהי יצבע לבושוהי
ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא׃
ואם על משכבא הוא או על
מנא דיהיא יתבא עלוהי
במקרביה ביה יהי מסאב עד רמשא׃
ואם משכב ישכוב גבר יתה
ותהי ריחוקה עלוהי
ויהי מסאב שבעא יומין
וכל משכבא די ישכוב
עלוהי יהי מסאב׃
ואתתא ארי ידוב דוב דמה
יומין סגיאין בלא עידן
ריחוקה או ארי תדוב על
ריחוקה כל יומי דוב סאובתה
כיומי ריחוקה תהי מסאבא
היא׃ כל משכבא דתשכוב עלוהי
כל יומי דובה כמשכב ריחוקה
יהי לה וכל מנא דתתיב עלוהי
מסאב יהי כסואבת ריחוקה׃

ותהי ריחוקה עלוהי

ורחץ במים את כל בשרו שלא יהא דבר חוצץ
בין בשרו למים...
כי תהיה זבה... דם
יהיה זבה בבשרה...
בנדתה...
תהיה בנדתה אפילו לא ראתה
אלא ראייה ראשונה׃ ואם
על המשכב הוא השוכב
או היושב על משכבה או
על מושבה אפילו לא נגע
בו...
שטעון כיבוס בגדים׃
על הכלי לרבות את המרכב׃
בנגעו בו... אינו מדבר אלא
על המרכב שנאמר בו ...
הכלי׃ בנגעו בו יטמא ואינו
טעון כיבוס בגדים
שהמרכב אין מגעו מטמא
אדם לטמא בגדים...
... מטמא אדם לטמא
בגדים׃ ותהי נדתה עליו
יכול יעלה לרגליה שאם בא
עליה בחמישי לנדתה לא
יטמא אלא שלשה ימים
כמותה ת״ל וטמא שבעת
ימים׃ ומה ת״ל ותהי נדתה
עליו מה היא מטמאה אדם
וכלי חרס אף הוא מטמא
אדם וכלי חרס׃ ימים

ימים רבים שלשה ימים׃ בלא עת נדתה
אחר שיצאו שבעת ימי נדתה׃ ...
כי תזוב שלשה ימים הללו על
נדתה מופלגת מנדתה יום אחד
זו היא זבה...
...

נדה ... שלשה...
...
...

מדת הנדה שהיא טעונה ספירת
שבעה נקיים ...
...

יוחד׃ ...
...
חסלת מצורע׃

103

עליו טמא יהיה כמשכב נדתה וכל הנגע בם
וטמא יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד
הערב: ואם טהרה מזובה וספרה לה שבעת
ימים ואחר תטהר: וביום השמיני תקח לה
שתי תרים או שני בני יונה והביאה אותם אל
הכהן אל פתח אהל מועד: ועשה הכהן את
האחד חטאת ואת האחד עלה וכפר עליה
הכהן לפני יהוה מזוב טמאתה: והזרתם את
בני ישראל מטמאתם ולא ימתו בטמאתם
בטמאם את משכני אשר בתוכם: זאת תורת
הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע לטמאה
בה: והדוה בנדתה והזב את זובו לזכר
ולנקבה ולאיש אשר ישכב עם טמאה:

פ חצי

וידבר יהוה אל משה
אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני
יהוה וימתו: ויאמר יהוה אל משה דבר אל
אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש
מבית לפרכת אל פני הכפרת אשר על
הארן ולא ימות כי בענן אראה על
הכפרת: בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר
בן בקר לחטאת ואיל לעלה: כתנת בד קדש
ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו ובאבנט
בד יחגר ובמצנפת בד יצנף בגדי קדש
הם ורחץ במים את בשרו ולבשם: ומאת
עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים

וכל דיקרב בהון יהי מסאב ויצבע
לבושוהי ויסחי במיא ויהי מסאב עד
רמשא: ואם דכיאת מדובה
ותמני לה שבעא יומין ובתרכן
תדכי: וביומא תמינאה תסב
לה תרין שפנינין או תרין בני יונה
ותיתי יתהון לות כהנא לתרע
משכן זמנא: ויעביד כהנא
ית חד חטאתא וית חד עלתא
ויכפר עלה כהנא קדם יי מדוב
סאובתה: ותפרשון ית בני ישראל
מסואבתהון ולא ימותון
בסואבתהון בסאובהון ית
משכני די ביניהון: דא אוריתא
דדובנא ודי תפוק מנה שכבת
זרעא לאסתאבא בה:
ולדסאובתה בריחוקה ולדדאיב
ית דוביה לדכר ולנוקבא ולגבר
דישכוב עם מסאבתא:

ומליל יי עם
משה בתר דמיתו
תרין בני אהרן בקרוביהון
אשתא נכריתא קדם יי ומיתו:
ואמר יי למשה מליל עם אהרן אחוך
ולא יהי עליל בכל עידן לקודשא
מגו לפרכתא לקדם כפרתא די
על ארונא ולא ימות ארי בענגא
אנא מתגלי על בית כפורי:
בדא יהי עליל אהרן לקודשא
בתור בר תורי לחטאתא ודכר
לעלתא: כתונא דבוצא קודשא
ילבש ומכנסין דבוץ יהון על בסריה
ובהמינא דבוצא ייסר ומצנפתא
דבוצא יחית ברישיה לבושי
קודשא אנון ויסחי במיא ית בסריה
וילבשינון:

אחרי מות שני בני אהרן
מה ת"ל היה ר' אלעזר בן
עזריה מושלו משל לחולה
שנכנס אצלו רופא ...
...

ויהי
אחרי מות מחזקאל
דבר יהוה אלי
לאמר: ואתה בן אדם
התשפט התשפט את עיר
הדמים והודעתה את כל
תועבותיה: ואמרת כה אמר
אדני יהוה עיר שפכת דם
בתוכה לבוא עתה ועשתה
גלולים עליה לטמאה:
בדמך אשר שפכת
אשמת ובגלוליך אשר

עשית טמאת ותקריבי ימיך ותבוא
עד שנותיך על כן נתתיך חרפה
לגוים וקלסה לכל הארצות:
הקרבות והרחקות ממך יתקלסו
בך טמאת השם רבת המהומה:
הנה נשיאי ישראל איש
לזרעו היו בך למען שפך דם:

עיר הדמים ירושלם: והודעתה
...
עד שנותיך ...

כל חליפותיו ... פנים ועבודות חוץ ... טעון טבילה ...

לחטאת ואיל אחד לעלה: והקריב אהרן
את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד
ביתו: ולקח את שני השעירם והעמיד אתם
לפני יהוה פתח אהל מועד: ונתן אהרן על שני
השעירם גרלות גורל אחד ליהוה וגורל אחד
לעזאזל: והקריב אהרן את השעיר אשר עלה
עליו הגורל ליהוה ועשהו חטאת: והשעיר
אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי
לפני יהוה לכפר עליו לשלח אתו לעזאזל
המדברה: והקריב אהרן את פר החטאת
אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו ושחט את פר
החטאת אשר לו: ולקח מלא המחתה גחלי
אש מעל המזבח מלפני יהוה ומלא חפניו
קטרת סמים דקה והביא מבית לפרכת: ונתן
את הקטרת על האש לפני יהוה וכסה ענן
הקטרת את הכפרת אשר על העדות ולא ימות:
ולקח מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת
קדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים מן הדם
באצבעו: ושחט את שעיר החטאת אשר לעם
והביא את דמו אל מבית לפרכת ועשה את
דמו כאשר עשה לדם הפר והזה אתו על
הכפרת ולפני הכפרת: וכפר על הקדש מטמאת
בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה
לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם:
וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר

ומן כנשתא דבני ישראל יסב תרין
צפירי עזי לחטאתא ודכר חד לעלתא:
ויקרב אהרן ית תורא דחטאתא
דיליה ויכפר עלוהי ועל אנש
ביתיה: ויסב ית תרין צפירין ויקים
יתהון קדם יי׳ בתרע משכן זמנא:
ויתן אהרן על תרין צפירין
עדבין עדבא חד לשמא דיי׳
ועדבא חד לעזאזל: ויקרב
אהרן ית צפירא דסליק עלוהי
עדבא לשמא דיי׳ ויעבדיניה
חטאתא: וצפירא דסליק עלוהי
עדבא לעזאזל יתקם כד חי קדם
יי׳ לכפרא עלוהי לשלחא יתיה
לעזאזל למדברא: ויקריב אהרן ית
תורא דחטאתא דיליה ויכפר עלוהי
ועל אנש ביתיה ויכוס ית תורא
דחטאתא דיליה: ויסב מלי מחתיתא
גומרין דאישא מעלוי מדבחא
מן קדם יי׳ ומלי חפנוהי קטרת בוסמין
דקיקין ויעיל מגיו לפרכתא:
ויתן ית קטורת בוסמיא על אשתא
קדם יי׳ ויחפי ענן קטרתא ית
כפרתא די על סהדותא ולא
ימות: ויסב מדמא דתורא וידי
באצבעיה על אפי כפרתא קדמא
וקדם כפרתא ידי שבע זמנין מן
דמא באצבעיה: ויכוס ית
צפירא דחטאתא די לעמא
ויעיל ית דמיה למגיו לפרכתא
ויעביד לדמיה כמא די עבד לדמא
דתורא וידי יתיה על כפרתא
וקדם כפרתא: ויכפר על קודשא
מסואבת בני ישראל וממרדיהון
לכל חטאיהון וכן יעביד למשכן
זמנא דשרי עמהון בגו סואבתהון:
וכל אנש לא יהי במשכן זמנא
במעליה לכפרא בקודשא עד
מפקיה ויכפר עלוהי ועל אנש

את פר החטאת אשר לו הוא
האמור למעלה ולמדך כאן
שמשלו הוא בא ולא משל
צבור: וכפר בעדו ובעד
ביתו מתודה עליו עונו
ועונות ביתו:
ונתן גורלות מעמיד אחד
לימין ואחד לשמאל ונותן
שתי ידיו בקלפי ונוטל גורל
בימין וחברו בשמאל ונותן
עליהם. ואת שכתוב בו לשם
הוא לשם ושכתוב בו לעזאזל
משתלח: לעזאזל הר עז
וקשה צוק גבוה שנאמר ארץ
גזירה חתוכה: ועשהו
חטאת כשמניח גורל עליו
קורא לו שם ואומר לה׳ חטאת:
יעמד חי כמו יועמד חי על
ידי אחרים. ותרגומו יתקם
חי מה תלמוד לומר לפי שנאמר
ואתו לעזאזל ואיני יודע אם
שילוחו אם למיתה אם לחיים
לכך נאמר יעמד חי עומדתו
חי עד שישתלח מכאן
ששילוחו למיתה: לכפר עליו
שיתודה עליו כדכתיב והתודה
עליו וגו׳. וכפר בעדו וגו׳ וידוי
שיני עליו ועל אחיו הכהנים
שהן כלן קרוין ביתו שנאמר
אהרן ברכו וגו׳ מיכן שהכהנים
מתכפרים כולם | והקריב אהרן
כפרתן ויורד | בכולו ספק
אולו על טומאת | כן סתם שלפני
מקדש וקדשיו כמה שנאמר
על הקדש מטמאות וגו׳:
מעל המזבח | אשר לו׳ שנה ושלש
| נעבב לא משל צבור
החיצון: | לא משל אחיו אלא לפי
מלפני יי׳ | שמתכפרין כי נראה

מלפני יי׳ מצד שלפני הפתח והוא צד
מערבי: דקה מה תלמוד לומר דקה והלא כל
הקטרת דקה היא שנאמר ושחקת ממנה
הדק אלא שתהא דקה מן הדקה
שמערב יום הכפורים היה מחזירה
למכתשת: על האש שבתוך המחתה:
ולא ימות הא אם לא עשאה כתקנה
חייב מיתה: והזה באצבעו הזאה
אחת במשמע: ולפני הכפרת שבע הרי
אחת למעלה ושבע למטה: אשר לעם
מה שהפר מכפר על הכהנים מכפר

השעיר על ישראל: והוא השעיר שעלה
עליו הגורל לשם: כאשר עשה לדם הפר
אחת למעלה ושבע למטה: מטמאות בני ישראל
על הנכנסין למקדש בטומאה ולא נודע להם
בכן. שנאמר לכל חטאתם וחטאת הוא שוגג:
ומפשעיהם אף הנכנסים למקדש מזידין
בטומאה: וכן יעשה לאהל מועד כשם
שהזה משניהם אחת למעלה ושבע למטה
כך מזה על הפרכת מבחוץ אחת משניהם
למעלה ושבע למטה: השכן אתם בתוך
טומאותם אף על פי שהם טמאים שכינה

בינהם: אל המזבח אשר לפני יי׳ זה
מזבח הזהב שהוא לפני יי׳
בהיכל: ומה תלמוד לומר ויצא לפי
שהזה ההזאות על הפרכת ועמד
מן המזבח ולפנים והזה וכיפר
המזבח מזקיקו ליצאת מן המזבח
ולחוץ ויתחיל מקרן מזרחית צפונית:
וסבב עליו ומה היא כפרתו: ולקח
מדם הפר ומדם השעיר מעורבין
זה לתוך זה: והזה עליו מן הדם
אחר שנתן מתנות באצבע על קרנותיו

מזה שבע הזאות על גגו: וטהרו
וקדשו טהרו מה שעבר וקדשו
לעתיד לבוא: מאת עונות בני ישראל
לכך היום יוצאין: ובא אהרן
אל אהל מועד רבותינו אמרו שאין
זה מקומו של מקרא זה: ונתנו
טעם לדבריהם במסכת יומא
ואמרו כל הפרשה כולה סדורה
על סדר העבודה חוץ מביאה
זו שהייתה אחר עשיית עולתו
ועולת העם והקטרת אימורי פר

בקדש עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובע
ובעד כל קהל ישראל ויצא אל המזבח
אשר לפני יהוה וכפר עליו ולקח מדם הפר
ומדם השעיר ונתן על קרנות המזבח סביב
והזה עליו מן הדם באצבעו שבע פעמים
וטהרו וקדשו מטמאת בני ישראל וכלה
מכפר את הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח
את השעיר החי וסמך אהרן את שתי ידו על
ראש השעיר החי והתודה את כל עונת בני עליו
ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם ונתן
אתם על ראש השעיר ושלח ביד איש עתי
המדברה ונשא השעיר עליו את כל עונתם
אל ארץ גזרה ושלח את השעיר במדבר
ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד
אשר לבש בבאו אל הקדש והניחם שם
ורחץ את בשרו במים במקום קדוש ולבש
את בגדיו ויצא ועשה את עלתו ואת עלת
העם וכפר בעדו ובעד העם ואת חלב החטאת
יקטיר המזבחה והמשלח את השעיר
לעזאזל יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים
ואחרי כן יבוא אל המחנה ואת פר החטאת
ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר בקדש החטאת
יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו באש את
ערתם ואת בשרם ואת פרשם והשרף אתם
יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים ואחרי כן

בקודשא ועל כל קהלא דישראל
ויפוק למדבחא דקדם יי ויכפר
עלוהי ויסב מדמא דתורא ומדמא
דצפירא ויתן על קרנת מדבחא
סחור סחור ויזי עלוהי מן
דמא באצבעיה שבע זמנין
וידכיניה ויקדשניה מסואבת
בני ישראל ויש(י)צי מלכפרא
על קודשא ועל משכן זמנא
ועל מדבחא ויקרב ית צפירא
חיא ויסמוך אהרן ית תרתין
ידוהי על ריש צפירא חיא
ויודי עלוהי ית כל עוית בני
ישראל וית כל מרדיהון לכל
חטאיהון ויתן יתהון על ריש
צפירא וישלח ביד גבר דזמין
למהך למדברא ויטול צפירא
עלוהי ית כל חוביהון לארע לא
יתבא וישלח ית צפירא במדברא
ויעול אהרן למשכן זמנא
וישלח ית לבושי בוצא די
לביש במיעליה לקודשא ויצנעינון
תמן ויסחי ית בסריה במיא
באתר קדיש וילבש ית לבושוהי
ויפוק ויעביד ית עלתיה וית עלת
עמא ויכפר עלוהי ועל עמא
וית תרבי חטאתא יסיק למדבחא
ודמוביל ית צפירא לעזאזל יצבע
לבושוהי ויסחי ית בסריה במיא
ובתר כן ייעול למשריתא וית
תורא דחטאתא וית צפירא דחטאתא
די אתעל מדמהון לכפרא בקודשא
יתפקון למברא למשריתא ויוקדון
בנורא ית משכיהון וית בסרהון וית
אכליהון ודמוקיד יתהון יצבע
לבושוהי ויסחי ית בסריה במיא ובתר
כן ייעול למשריתא

פר ושעיר שנעשין בחוץ
בבגדי זהב תוכו ומקדש
ופושטן ולובש בגדי לבן ובא
אל אהל מועד להוציא את
הכף ואת המחתה שהקטיר
את הקטרת לפני ולפנים
ופושט את בגדי הבד ואחר
שהוציאה ולובש בגדי זהב
לתמיד של בין הערבים וזהו
סדר העבודות תמיד של שחר
בבגדי זהב ועבודות פר
ושעיר הפנימיים וקטרת
של מחתה בבגדי לבן ואילו
ואיל העם ומקצת המוספין
בבגדי זהב והוצאת כף
ומחתה בבגדי לבן ושירי
המוספין ותמיד של בין
הערבים וקטרת ההיכל שעל
גבי מזבח הפנימי בבגדי
זהב וסדר המקראות לפי
העבודות כך הוא ושלח
את השעיר במדבר ורחץ
את בשרו במים וגו' ויצא
ועשה את עלתו ואת עלת
העם וגו' ואת חלב החטאת
וגו' כל הפרשה עד ואחר
יבוא אל המחנה ואחר כך
ובא אהרן והניחם שם
מלמד שטעונין גניזה ולא
ישתמש בארבעה בגדים
בגדים ליום כפורים אחר
ורחץ את בשרו וגו' ומעלה
למדנו מורחץ במים את
בשרו ולבשם שכשהוא משנה
מבגדי זהב לבגדי לבן טעון
טבילה טבילה זו טבילה
פשט בגדי זהב שעבד בהן
עבודת תמיד של שחר

שחר ולובש בגדי לבן
לעבודת היום וכן למדנו
שכשהוא משנה מבגד
לבן לבגדי זהב טעון טבילה
במקום קדוש המקודש
בקדושת עזרה והיא
היתה בגג בית הפרוה
וכן ארבע הטבילות

המצוות חובה ליום ובפר
הראשונה היתה בחול ולבש
את בגדיו שמונה בגדים
שהוא עובד בהן כל השנה
ויצא מן ההיכל אל החצר
שמזבח העלה שם ועשה את
עלתו ואיל לעולה האמור
למעלה

באית יבוא אהרן וגו' ואת עלת
העם ואיל אחד לעולה האמור
למעלה ואיל עדת בני ישראל וגו'
ואת חלב החטאת אימורי פר
ושעיר יקטיר המזבחה על
מזבח החיצון דאילו פנימי
כל לא תעלו עליו קטרת זרה ועולה
ומנחה

אשר הובא את דמם להיכל ולפני
ולפנים וכפר הכהן אשר
ימשח וגו' סדרה
זו של יום הכפורים אינה
כשרה אלא בכהן גדול לפי
שנאמרה כל הפרשה באהרן
הוצרך לומר בכהן גדול הבא
אחריו

יבוא אל המחנה והיתה לכם לחקת עולם בחדש
השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם
וכל מלאכה לא תעשו האזרח והגר הגר
בתוככם: כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם
מכל חטאתיכם לפני יהוה תטהרו: שבת שבתון
היא לכם ועניתם את נפשתיכם חקת עולם:
וכפר הכהן אשר ימשח אתו ואשר ימלא
את ידו לכהן תחת אביו ולבש את בגדי הבד
בגדי הקדש: וכפר את מקדש הקדש ואת
אהל מועד ואת המזבח יכפר ועל הכהנים
ועל כל עם הקהל יכפר: והיתה זאת לכם
לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם
אחת בשנה ויעש כאשר צוה יהוה את משה:
וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר
אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת
אליהם זה הדבר אשר צוה יהוה לאמר: איש
איש מבית ישראל אשר ישחט שור או ש
כשב או עז במחנה או אשר ישחט מחוץ
למחנה: ואל פתח אהל מועד לא הביאו להק
להקריב קרבן ליהוה לפני משכן יהוה דם
יחשב לאיש ההוא דם שפך ונכרת האיש
ההוא מקרב עמו: למען אשר יביאו בני
ישראל את זבחיהם אשר הם זבחים על פני
השדה והביאם ליהוה אל פתח אהל מועד
אל הכהן וזבחו זבחי שלמים ליהוה אותם:

ויהי לכון לקים עלם בירחא שביעאה
בעשרא לירחא תענון ית נפשתכון
וכל עבידא לא תעבדון יציבא
וגיורא דיתגייר ביניכון:
ארי ביומא הדין יכפר עליכון
לדכאה יתכון מכל חוביכון
קדם יי תדכון: שבא שבתא
היא לכון ותענון ית נפשתכון
קים עלם: ויכפר כהנא
דירבי יתיה ודי יקרב ית קרבניה
לשמשא תחות אבוהי וילבש
ית לבושי בוצא לבושי קודשא:
ויכפר על מקדש קודשא ועל
משכן זמנא ועל מדבחא יכפר
ועל כהניא ועל כל עמא דקהלא
יכפר: ותהי דא לכון לקים
עלם לכפרא על בני ישראל
מכל חוביהון חדא בשתא
ועבד כמא די פקיד יי ית משה:
ומליל יי עם משה למימר: מליל עם אהרן
ועם בנוהי ועם כל בני ישראל
ותימר להון דין פתגמא די פקיד
יי למימר: גבר גבר מבית
ישראל די יכוס תור או אמר
אמר או עז במשריתא או
די יכוס מברא למשריתא:
ולתרע משכן זמנא לא איתיה
לקרבא קרבנא קדם יי קדם
משכנא דיי דמא יתחשב
לגברא ההוא דמא אשד
וישתיצי אנשא ההוא
מגו עמיה: בדיל די ייתון
בני ישראל ית דבחיהון די
אנון דבחין על אפי חקלא
וייתונון לקדם יי לתרע
משכן זמנא לות כהנא ויכסון
נכסת קודשין קדם יי יתהון:

אחרין שיהא מותו:
ואשר ימלא את ידו
וגו׳ שיכול יורש לאותו
המשוח כשהוא במשחה
וריבה כבגדים משמן
ת״ל ואשר ימלא וגו׳
והן כל הכתוב
גדולים שעיר
מיוחסים וכו׳
שבימין עמוד
ולוחות של שמו
המשחה: לכהן תחת
אביו: ללמד שאם
בנו ממלא מקומו
הוא קודם לכל אדם:
ויעש כאשר צוה
וגו׳ כשהגיע יום
הכפורים עשה סדר
הזה ולהגיד שבחו
של אהרן שלא היה
לובשן לגדולתו אלא
כמקיים גזירת המלך:
אשר ישחט שור או
כשב: במוקדשין הכת׳
מדבר שנ׳ להקריב קרבן:
במחנה חוץ לעזרה:
דם יחשב כשופך
דם האדם שמתחייב
בנפשו: דם שפך
לרבות את הזורק
דאים בחוץ: אשר
הם זובחים
אשר הם רגילים
לזבוח
לשעירים שדים
שנ׳ ואשר
ושעירים ירקדו שם:

והבצעי רעיך
בעשק ואתי
שכחת נאם
אדני יהוה
והנה הכיתי
כפי אל בצעך
אשר עשית

טמאת הנדה ענו בך: ואיש
את אשת רעהו עשה
תועבה ואיש את כלתו
טמא בזמה ואיש את
אחתו בת אביו ענה בך:
שחד לקחו בך למען שפך
דם נשך ותרבית לקחת

ימים: אב ואם הקלו בך לגר עשו
בעשק בתוכך יתום ואלמנה
הונו בך: קדשי בזית ואת
שבתתי חללת: אנשי רכיל
היו בך למען שפך דם ואל
ההרים אכלו בך זמה עשו
בתוכך: ערות אב גלה בך

ויהו הקלם · עמיות השם רבה וו הוא
שנטמאות את טמא · שהיו נקראים
שם בנים לקדש יונרם · ונביא לעמים
והקרות עם עמו שפתים: איש ורעו
כל ראשים גבר · אב ואם הקלו בך · כל
התועבות שהקרבו שקלים קדושים וזמן
שהוזהרו עליהם עשו כמו: קדשי בזית:
ולא פניה שמוררתיך ורעגבם ותבחו:

105

שם׃ לומר יעלה עלה לחייב
על המקטיר איברים בחוץ
כשוחט בחוץ שאם שחט
אחד והעלה חברו שניהם
חייבין׃ ונכרת׳ זרעו נכרת
וימיו נכרתין׃ כל דם׳ לפי שנ׳
כי נפש יכפר יכול לא יהא
חייב אלא על דם המוקדשים
תל׳ לומ׳ כל דם׃ ונתתי
פני׳ פנאי שלי פונה
אני מכל עסקיי ועוסק בו׃
כי נפש הבשר׳ של כל
בשר בריה בדם היא
תלויה לפיכך נתתיו לכפר
על נפש האדם׳ תבוא
נפש ותכפר על הנפש׃
כל נפש מכם׳ להזהיר
גדולים על הקטנים׃ אשר
יצוד׳ אין לי אלא יצוד
אווזין ותרנגולין מנין ת״ל
ציד׃ אשר יאכל׳ פרט
לטמאים׃ דמו בנפשו הוא׳
דמו הוא לו במקום נפש
שהנפש תלויה בו׳ דם ובשר
לשון זכר׳ נפש לשון נקבה׃
אשר תאכל נבלה וטרפה׳ בנבלת
עוף טהור דבר הכת׳ שאין לה
טומאה אלא בשעה שנבלעת
בבית הבליעה׳ ולימדך כאן
שמטמאה באכילה׳ וטריפה
האמורה כאן לא נכתבה אלא
לדרוש׳ וכן שנינו יכול תהא
נבלת עוף טמא מטמאה
בבית הבליעה׳ תל׳ טריפה׳ מי
שיש במינו טריפה׳ יצא עוף
טמא שאין במינו טריפה׃
ונשא עונו׳ אם יאכל קדש׳
או יבוא למקדש חייב על טומאה
זו ככל שאר טומאות׃ ובשרו
לא ירחץ ונשא עונו׳ על רחיצת
גופו ענוש כרת ועל כבוס בגדים
במלקות׃

וזרק הכהן את הדם על מזבח יהוה פתח אהל
מועד והקטיר החלב לריח ניחח ליהוה׃ ולא
יזבחו עוד את זבחיהם לשעירם אשר הם זנים
אחריהם חקת עולם תהיה זאת להם לדרתם׃
ואלהם תאמר איש איש מבית ישראל ומן
הגר אשר יגור בתוכם אשר יעלה עלה או
זבח׃ ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות
אתו ליהוה ונכרת האיש ההוא מעמיו׃
ואיש איש מבית ישראל ומן הגר הגר
בתוכם אשר יאכל כל דם ונתתי פני בנפש
האכלת את הדם והכרתי אתה מקרב עמה׃ כי
נפש הבשר בדם הוא ואני נתתיו לכם על
המזבח לכפר על נפשתיכם כי הדם הוא בנפש
יכפר׃ על כן אמרתי לבני ישראל כל נפש
מכם לא תאכל דם והגר הגר בתוככם לא יאכל
דם׃ כאן פסק ואיש איש מבני ישראל ומן
הגר הגר בתוכם אשר יצוד ציד חיה או עוף
אשר יאכל ושפך את דמו וכסהו בעפר׃ כי
נפש כל בשר דמו בנפשו הוא ואמר לבני
ישראל דם כל בשר לא תאכלו כי נפש כל
בשר דמו הוא כל אכליו יכרת׃ וכל נפש
אשר תאכל נבלה וטרפה באזרח ובגר וכבס
בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב וטהר׃
ואם לא יכבס ובשרו לא ירחץ ונשא עונו׃
וידבר יהוה אל משה לאמר׃ דבר

ויזרוק כהנא ית דמא על מדבחא
דיי בתרע משכן זמנא ויסיק
תרבא לאתקבלא ברעוא קדם
יי׃ ולא ידבחון עוד ית דבחיהון
לשידין די אינון טען בתריהון
קים עלם תהי דא להון לדריהון׃
ולהון תימר גבר גבר מבית ישר׳
ומן גיוריא דיתגיירון ביניהון די
יסיק עלתא או נכסת קודשיא׃
ולתרע משכן זמנא לא ייתיניה
למעבד יתיה קדם יי וישתיצי
אנשא ההוא מעמיה׃
וגבר גבר מבית ישר׳ ומן גיוריא
דיתגיירון ביניהון די ייכול
כל דם ואתין רוגזי באנשא
דייכול ית דמא ואשיצי יתיה
מגו עמיה׃ ארי נפש בסרא
בדמא היא ואנא יהבתיה
לכון על מדבחא לכפרא
על נפשתכון ארי דמא הוא
על נפשא מכפר׃ על כן אמרית
לבני ישר׳ כל אנש מנכון לא
ייכול דם וגיוריא דיתגיירון
ביניכון לא ייכלון דם׃ וגבר גבר
מבני ישר׳ ומן גיוריא דיתגיירון
ביניהון די יצוד צידא חיתא או
עופא די מתאכיל וישוד ית
דמיה ויכסיניה בעפרא׃ ארי
נפש כל בסרא דמיה בנפשיה הוא
ואמרית לבני ישר׳ דם כל בסרא
לא תיכלון ארי נפש כל בסרא
דמיה היא כל דייכלניה ישתיצי׃
וכל אנש די ייכול נבילא ותבירא
ביציבא ובגיוריא ויצבע לבושוהי
ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא
וידכי׃ ואם לא יצבע ובסריה
לא יסחי ויקבל חוביה׃

ועל דמך אשר היו בתוך
בתוכך׃ היעמד לבך
אם תחזקנה ידיך
לימים אשר אני עשה
אתך אני יהוה דברתי
ועשיתי׃
והפיצותי אותך
בגוים וזריתיך בארצות
והתמתי טמאתך ממך׃
ונחלת בך לעיני הגוים
וידעת כי אני יהוה׃
חסלת

ועל דמך׳ על הדמים שהיו בך׳
וכטוריו להם כך לעשותם׳ ודוה
עצת של רשעים׃ ותבצעי ריעך
בעושק׳ העשית ריעיך׳ בעושק
שהעשקת את העניים׃ הכיתי כפי׳
צעקתי ווי וקינה על בצעך׳ כמו
שאמרו שהגזל קשה מן הכל שעון
נחתם לפני גזר דין׃ אשר אני

אני עשה אותך׳ פעליך׳
מפעליך׃ והתמותי׳
וכליתי׃ ונחלת בך׳ ותחלל
בעצמך על מה שעשית׃
חסלת

אל בני ישראל ואמרת אלהם אני יהוה
אלהיכם: כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם
בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען אשר אני
מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיהם לא
תלכו: את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו
ללכת בהם אני יהוה אלהיכם: ושמרתם את
חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם
וחי בהם אני יהוה: איש איש אל כל
שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אני יהוה:
ערות אביך וערות אמך לא תגלה אמך
הוא לא תגלה ערותה: ערות אשת
אביך לא תגלה ערות אביך הוא: ערות
אחותך בת אביך או בת אמך מולדת בית או
מולדת חוץ לא תגלה ערותן: ערות
בת בנך או בת בתך לא תגלה ערותן כי ערותך
הנה: ערות בת אשת אביך מולדת
אביך אחותך היא לא תגלה ערותה:
ערות אחות אביך לא תגלה שאר אביך הוא:
ערות אחות אמך לא תגלה כי שאר
אמך הוא: ערות אחי אביך לא תגלה
אל אשתו לא תקרב דדתך הוא:
ערות כלתך לא תגלה אשת בנך הוא לא תגלה
ערותה: ערות אשת אחיך לא תגלה
ערות אחיך הוא: ערות אשה ובתה
לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקח

מליל עם בני ישראל ותימר להון אנא יי אלהכון: כעובדי עמא דארעא דמצרים דיתיבתון בה לא תעבדון וכעובדי עמא דארעא דכנען דאנא מעיל יתכון לתמן לא תעבדון ובנימוסיהון לא תהכון: ית דיני תעבדון וית קימי תטרון להלכא בהון אנא יי אלהכון: ותטרון ית קימי וית דיני די אם יעביד יתהון אנשא ויחי בהון בחיי עלמא אנא יי: גבר גבר לכל קריב בסריה לא תקרבון לגלאה עריה אנא יי: ערית אבוך וערית אמך לא תגלי אמך היא לא תגלי עריתה: ערית אתת אבוך לא תגלי ערית אבוך היא: ערית אחתך בת אבוך או בת אמך דילידא מן אבוך מן אתא אחרי או מן אמך מן גבר אחרן לא תגלי עריתהין: ערית בת ברך או בת ברתך לא תגלי עריתהין ארי עריתך אנין: ערית בת אתת אבוך דילידא מן אבוך אחתך היא לא תגלי עריתה: ערית אחת אבוך לא תגלי קריבת אבוך היא: ערית אחת אמך לא תגלה ארי קריבת אמך היא: ערית אחא דאבוך לא תגלי לאתתיה לא תקרב אתת אחבוך היא: ערית כלתך לא תגלי אתת ברך היא לא תגלי עריתה: ערית אתת אחוך לא תגלי עריתא דאחוך היא: ערית אתתא וברתה לא תגלי ית בת ברה וית בת ברתה לא תסב לגלאה עריתה קריבן אינון עיצת חטאין היא:

[illegible]

[illegible]

לגלות ערותה שארה הנה זמה הוא׃ ואשה אל
אחתה לא תקח לצרר לגלות ערותה עליה בחייה׃
ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה׃
ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך לזרע לטמאה
בה׃ ומזרעך לא תתן להעביר למלך ולא תחלל
את שם אלהיך אני יהוה׃ ואת זכר לא תשכב
משכבי אשה תועבה הוא׃ ובכל בהמה לא תתן
שכבתך לטמאה בה ואשה לא תעמד לפני בהמה
לרבעה תבל הוא׃ אל תטמאו בכל אלה כי בכל
אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניכם׃
ותטמא הארץ ואפקד עונה עליה ותקא הארץ
את ישביה׃ ושמרתם אתם את חקתי ואת
משפטי ולא תעשו מכל התועבת האלה האזרח
והגר הגר בתוככם׃ כי את כל התועבת האל עשו
אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ׃ ולא
תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה
את הגוי אשר לפניכם׃ כי כל אשר יעשה מכל
התועבת האלה ונכרתו הנפשת העשת מקרב
עמם׃ ושמרתם את משמרתי לבלתי עשות
מחקות התועבת אשר נעשו לפניכם ולא
תטמאו בהם אני יהוה אלהיכם׃
פ
וידבר יהוה אל משה לאמר׃ דבר
אל כל עדת בני ישראל ואמרת אלהם קדשים
תהיו כי קדוש אני יהוה אלהיכם׃ איש אמו
ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו אני יהוה׃

ואתתא עם אחתהא לא תסב
לאעקא לה לגלאה ערייתה עלה
בחייהא׃ ולאתתא בריחוק
סאובתה לא תקרב לגלאה
ערייתה׃ ובאתת חברך לא תתן
שכבתך לזרעא לאסתאבא
בה׃ ומזרעך לא תתן לאעברא
למולך ולא תחיל ית שמא
דאלהך אנא יי׃ וית דכורא לא
תשכוב משכבי אתתא תועבא
היא׃ ובכל בעירא לא תתן
שכבתך לאסתאבא בה ואתתא
לא תקום קדם בעירא למשלט
בה תבלא היא׃ לא תסתאבון
בכל אלין ארי בכל אלין אסתאבו
עממיא דאנא מגלי מן קדמיכון׃
ואסתאבת ארעא ואסערית חובה
עלה ורוקינת ארעא ית יתבהא׃
ותטרון אתון ית קימי וית דיני ולא
תעבדון מכל תועבתא האלין יציבא
וגיורא דיתגיירון בינכון׃ ארי
ית כל תועבתא האלין עבדו אנשי
ארעא די קדמיכון ואסתאבת
ארעא׃ ולא תרוקין ארעא יתכון
בסאובתכון יתה כמא די רוקינת
ית עממיא די קדמיכון׃ ארי כל
די יעביד מכל תועבתא האלין
וישתיצון נפשתא דיעבדן
מגו עמהון׃ ותטרון ית מטרת מימרי
בדיל דלא למעבד מנימוסי תועבתא
דאתעבדא קדמיכון ולא תסתאבון
בהון אנא יי אלהכון׃ ומליל יי
עם משה למימר׃ מליל עם כל כנשתא דבני
ישראל ותימר להון קדישין תהון
ארי קדיש אנא יי אלהכון׃ גבר
מן אמיה ומן אבוהי יהון דחלין
וית יומי שביא די לי תטרון אנא
יי אלהכון׃

אלהיכם: אל תפנו אל האלילם ואלהי מסכה לא
תעשו לכם אני יהוה אלהיכם: וכי תזבחו זבח
שלמים ליהוה לרצנכם תזבחהו: ביום זבחכם יאכל
וממחרת והנותר עד יום השלישי באש ישרף:
ואם האכל יאכל באש יש ביום השלישי פגול
הוא לא ירצה: ואכליו עונו ישא כי את קדש
יהוה חלל ונכרתה הנפש ההוא מעמיה: וב
ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת
שדך לקצר ולקט קצירך לא תלקט: וכרמך
לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט לעני ולגר
תעזב אתם אני יהוה אלהיכם: לא תגנבו ולא
תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו: ולא תשח
תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם אלהיך
אני יהוה: לא תעשק את רעך ולא תגזל לא
תלין פעלת שכיר אתך עד בקר: לא תקלל
חרש ולפני עור לא תתן מכשל ויראת
מאלהיך אני יהוה: לא תעשו עול במשפט
לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול בצדק
תשפט עמיתך: לא תלך רכיל בעמיך לא
תעמד על דם רעך אני יהוה: לא תשנא את
אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא
תשא עליו חטא: לא תקם ולא תטר את בני
עמך ואהבת לרעך כמוך אני יהוה: את חקתי
תשמרו בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא
תזרע כלאים ובגד כלאים שעטנז לא יעלה

לא תתפנון בתר טעון וחלן דמתכא
לא תעבדון לכון אנא יי אלהכון:
וארי תכסון נכסת קודשין קדם יי
לרעוא לכון תכסונה: ביומא
דיתכסיס יתאכיל ומיומא דבתרוהי
ודישתאר עד יומא תליתאה בנורא
יתוקד: ואם אתאכלא יתאכיל
ביומא תליתאה מרחק הוא לא יהי
לרעוא: ודייכלניה חוביה יקביל ארי
ית קודשא דיי אחיל וישתיצי אנשא
ההוא מעמיה: ובמחצדכון ית
חצדא דארעכון לא תשיצי פאתא
דחקלך למחצד ולקטא דחצדך
לא תלקיט: וכרמך לא תעולל ונתרא
דכרמך לא תלקיט לעניי ולגיורי
תשבוק יתהון אנא יי אלהכון:
לא תגנבון ולא תכדבון ולא תשקרון
אנש בחבריה: ולא תשתבעון
בשמי לשקרא ותחיל ית שמא
דאלהך אנא יי: לא תעשוק ית חברך
ולא תינוס לא תבית אגרא דאגירא
לותך עד צפרא: לא תלוט דלא
שמע וקדם דלא חזי לא תשים תקלא
ותדחל מאלהך אנא יי: לא
תעבדון שקר בדין לא תסב אפי
מסכנא ולא תהדר אפי רבא בקשטא
תדיניה לחברך: לא תיכול
קורצין בעמך לא תקום על דמא
דחברך אנא יי:
לא תסני ית אחוך בלבך אוכחא
תוכח ית חברך ולא תקביל על
דיליה חובא:
לא תהי נקים ולא נטר דבבו לבני
עמך ותרחמיה לחברך כותך אנא יי
ית קימי תטרון בעירך לא תרביב
ערובין חקלך לא תזרע ערובין
ולבוש ערובין שעטנזא לא
יסק עלך:

עליך ׃ ואיש כי ישכב את אשה
שכבת זרע והוא שפחה נחרפת לאיש והפדה
לא נפדתה או חפשה לא נתן לה בקרת תהיה
לא יומתו כי לא חפשה ׃ והביא את אשמו
ליהוה אל פתח אהל מועד איל אשם ׃ וכפר
עליו הכהן באיל האשם לפני יהוה על חטאתו
אשר חטא ונסלח לו מחטאתו אשר חטא ׃
וכי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל
וערלתם ערלתו את פריו שלש שנים יהיה לכם
ערלים לא יאכל ׃ ובשנה הרביעת יהיה כל פריו
קדש הלולים ליהוה ׃ ובשנה החמישת תאכלו
את פריו להוסיף לכם תבואתו אני יהוה
אלהיכם ׃ לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא
תעוננו ׃ לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית
את פאת זקנך ׃ ושרט לנפש לא תתנו בבשרכם
וכתבת קעקע לא תתנו בכם אני יהוה ׃ אל תחלל
את בתך להזנותה ולא תזנה הארץ ומלאה
הארץ זמה ׃ את שבתתי תשמרו ומקדשי
תיראו אני יהוה ׃ אל תפנו אל האבת ואל
הידענים אל תבקשו לטמאה בהם אני יהוה
אלהיכם ׃ מפני שיבה תקום והדרת פני זקן
ויראת מאלהיך אני יהוה ׃ וכי יגור
אתך גר בארצכם לא תונו אתו ׃ כאזרח מכם
יהיה לכם הגר הגר אתכם ואהבת לו כמוך כי
גרים הייתם בארץ מצרים אני יהוה אלהיכם ׃

וגבר ארי ישכוב ית איתתא שכבת
זרעא והיא אמתא אחידא לגבר
ואתפרקא לא אתפריקת בכספא
או חירותא לא אתיהיבת לה
בקרתא תהי לא יתקטלון
ארי לא אתחררת ׃ וייתי ית
אשמיה קדם יי לתרע משכן זמנא
דכרא לאשמא ׃ ויכפר עלוהי
כהנא בדכרא דאשמא קדם יי
על חובתיה די חב וישתביק ליה
מחובתיה די חב ׃ וארי
תיעלון לארעא ותצבון כל אילן
דמיכל ותרחקון רחקא ית אביה
תלת שנין יהי לכון מרחק לאבדא
לא יתאכיל ׃ ובשתא רביעיתא
יהי כל אביה קדש תשבחן קדם יי
ובשתא חמישיתא תיכלון ית
אביה לאוספא לכון עללתיה אנא
יי אלהכון ׃ לא תיכלון על דמא
לא תנחשון ולא תעננון ׃ לא
תקפון פאתא דרישכון ולא
תחבלון ית פאתא דדקנכון ׃
וחבול על מית לא תתנון בבסרכון
ורושמין חריתין לא תתנון בכון
אנא יי ׃ לא תחיל ית ברתך
לאטעיותה ולא תטעי ארעא
ותתמלי ארעא עצת חטאין ׃
ית יומי שביא דילי תטרון ולבית
מקדשי תהון דחלין אנא יי ׃
לא תתפנון בתר בדין ודכורו לא
תתבעון לאסתאבא בהון אנא יי
אלהכון ׃ מן קדם דסביר באוריתא
תקום ותהדר אפי סבא ותדחל
מאלהך אנא יי ׃ וארי יתגייר
עמכון גיורא בארעכון לא
תונון יתיה ׃ כיציבא מנכון יהי
לכון גיורא דיתגייר עמכון ותרחם
ליה כותך ארי דיירין הויתון
בארעא דמצרים אנא יי אלהכון ׃

[illegible]

לא תעבדון שקר בדין במשחתא במתקלא ובמכילתא׃ מוזנן דקשוט מתקלן דקשוט מכילן דקשוט והינין דקשוט יהון לכון אנא יי אלהכון די אפיקית יתכון מארעא דמצרים׃ ותטרון ית כל קימי וית כל דיני ותעבדון יתהון אנא יי׃
ומליל יי עם משה למימר׃ ולבני ישראל תימר גבר גבר מבני ישראל ומן גיוריא דיתגיירו בישראל די יתן מזרעיה למולך אתקטלא יתקטיל עמא בית ישראל ירגמניה באבנא׃ ואנא אתן ית רגזי בגברא ההוא ואשיצי יתיה מגו עמיה ארי מזרעיה יהב למולך בדיל לסאבא ית מקדשי ולאחלא ית שמא דקודשי׃ ואם מכבש יכבשון עמא בית ישראל ית עיניהון מן גברא ההוא בדיהב מזרעיה למולך בדיל דלא למקטל יתיה׃ ואשוי אנא ית רגזי בגברא ההוא ובסעדוהי ואשיצי יתיה וית כל דטען בתרוהי למטעי בתר מולך מגו עמהון׃ ואנש דיתפני בתר בדין ודכורו למטעי בתריהון ואתין ית רגזי באנשא ההוא ואשיצי יתיה מגו עמיה׃
ותתקדשון ותהון קדישין ארי אנא יי אלהכון׃
ותטרון ית קימי ותעבדון יתהון אנא יי מקדשכון׃
ארי גבר גבר די לוט ית אבוהי וית אמיה אתקטלא יתקטיל אבוהי ואמיה לט קטלא חייב׃ וגבר די יגוף ית אתת גבר דיגוף ית אתת חבריה אתקטלא יתקטיל גייפא וגיפתא׃ וגבר די ישכוב ית איתת אבוהי ערייתא דאבוהי

לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה׃
מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק
יהיה לכם אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי
אתכם מארץ מצרים׃ ושמרתם את כל חקתי
ואת כל משפטי ועשיתם אתם אני יהוה׃
פ וידבר יהוה אל משה לאמר׃ ואל בני
ישראל תאמר איש איש מבני ישראל ומן הגר
הגר בישראל אשר יתן מזרעו למלך מות יומת
עם הארץ ירגמהו באבן׃ ואני אתן את פני
באיש ההוא והכרתי אתו מקרב עמו כי מזרעו
נתן למלך למען טמא את מקדשי ולחלל את
שם קדשי׃ ואם העלם יעלימו עם הארץ את
עיניהם מן האיש ההוא בתתו מזרעו למלך
לבלתי המית אתו׃ ושמתי אני את פני באיש
ההוא ובמשפחתו והכרתי אתו ואת כל הזנים
אחריו לזנות אחרי המלך מקרב עמם׃
והנפש אשר תפנה אל האבת ואל הידענים
לזנות אחריהם ונתתי את פני בנפש ההוא
והכרתי אתו מקרב עמו׃ והתקדשתם והייתם
קדשים כי אני יהוה אלהיכם׃ ושמרתם את חקתי
ועשיתם אתם אני יהוה מקדשכם׃ כי איש איש
אשר יקלל את אביו ואת אמו מות יומת אביו
ואמו קלל דמיו בו׃ ואיש אשר ינאף את אשת
איש אשר ינאף את אשת רעהו מות יומת
הנאף והנאפת׃ ואיש אשר ישכב את אשת אביו

ישיש... זה זקן׳ אין זקן אלא שקנה חכמה׃ והדרת פני זקן׳ איזהו הידור לא ישב במקומו ולא מדבר ולא סותר את דבריו׳ יכול יעצים עיניו כמי שלא ראהו׳ לכך נא׳ ויראת מאלהיך שהרי דבר זה מסור ללבו של עושהו שאין מכיר בו אלא הוא וכל דבר המסור ללב נא׳ בו ויראת מאלהיך׃ לא תונו אותו׳ אונאת דברים׳ לא תאמר לו אמש היית עובד ע״ז ועכשיו אתה בא ללמוד תורה שנתנה מפי הגבורה׃ כי גרים הייתם׳ מום שבך אל תאמר לחבריך׃ אני יי׳ אלהיכם׳ אלהיך ואלהיו אני׃ לא תעשו עול במשפט׳ ומהו משפט׳ השנוי כאן היא המדה והמשקל והמשורה׳ מלמד שהמודד קרוי דיין׳ שאם שיקר במדה הרי הוא כמקלקל את הדין וקרוי עול ושנוי ומשוקץ חרם ותועבה וגורם לחמשה דברים האמורים בדיין׳ מטמא את הארץ ומחלל את השם ומסלק את השכינה ומפיל את ישר׳ בחרב ומגלה אותם מארצם׃ במדה׃ זו מדת הארץ׃ במשקל׃ כמשמעו׃ במשורה׃ היא מדת הלח והיבש׃ אבני צדק׳ הם המשקולות ששוקלין כנגדם׃ איפה׳ היא מדת היבש׃ הין׳ זו מדת הלח׃ אשר הוצאתי אתכם׳ על מנת כן׃ ד״א אני הבחנתי במצרים בין טיפה של בכור לטיפה שאינה של בכור ואני הנאמן ליפרע ממי שטומן משקלותיו במלח להונות את הבריות שאינן מכירין בהן׃ ואל בני ישר׳ תאמר׃ עונשין על האזהרות׃ מות יומת׃ בב״ד׃ ואם אין כח בב״ד עם הארץ מסייעין אותם׃ עם הארץ׳ עם שבשבילו נבראת הארץ׳ עם שעתידין לירש את הארץ׳ על ידי מצות הללו׃ אתן את פני׳ את פנאי שלי׳ פונה אני מכל עסקיי ועוסק בו׃ באיש׃ ולא בציבור׳ שאין כורתין כולם׃ כי מזרעו נתן למלך׳ לפי שנ׳ מעביר בנו ובתו

אתפב׳ האבות כת׳

יו פרישת... אביו ואמו קלל׳ לרבות לאחר מיתה׃ דמיו בו׳ זו סקילה וכן בכל מקום שנ׳ דמיהם בם׳ ולמדנו מאוב וידעוני שנ׳ בהם׳ באבן ירגמו אותם דמיהם בם׳ ופשוטו של מקרא כמו דמו בראשו׳ אין נענש על מיתתו אלא הוא שהוא גרם לעצמו שיהרג׃ ואיש פרט לקטן׳ אשר ינאף את אשת איש׳ פרט לאשת קטן׳ לומר שאין לקטן קדושין׳ ועל אחת אשת איש חייבת לך אשר ינאף את אשת רעהו׳ פרט לאשת נכרי׳ לומר שאין אישות לנכרי׳ מות יומת׳ כל מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק׃

ק׳ בחום וק׳ בכן הלכ׳ ו... זרעם... ... תל׳ בכסף וזרעו למולך׃ ... העלם יעלימו׳ אם העלימו בדבר אחד סוף שיעלימו בדברים הרבה׳ ... העלי׳ ... סוף שמעלים ... ובמשפחתו׳ א״ר שמעון וכי מה חטאה משפחה ... אלא ללמדך שאין לך משפחה שיש בה מוכס שאין כלה מוכסין שכולן מחפין עליו׃ והכרתי אותו׳ למה נאמר לפי שנ׳ ... ... כל המשפחה בהכרת׳ הכרתי אותו בהכרת ואין כל המשפחה ... אלא ביסורין׃ לזנות אחרי המולך׳ לרבות שאר ע״ז שעבדה בכך ואפי׳ אין זו עבודתה׃ והתקדשתם׃

הלא כבני כשיים אתם לי בני ישראל נאם יהוה הלא את
ישראל העליתי מארץ מצרים
ופלשתיים מכפתור וארם מקיר
הנה עיני אדני יהוה בממלכה
החטאה והשמדתי אתה מעל פני
האדמה אפס כי לא השמיד אשמיד
את בית יעקב נאם יהוה׃ כי הנה
אנכי מצוה והנעותי בכל הגוים את
כל בית ישראל כאשר ינוע בכברה
ולא יפול צרור ארץ׃ בחרב ימותו
כל חטאי עמי האומרים לא תגיש
ותקדים בעדינו הרעה׃
ביום ההוא אקים את סכת דויד

הלא כבני כשיים ... כבני עשיי ... אתם לי בני ישראל׳ ... ... הלא מובדל ... ... עד ... ...

ערות אביו גלה מות יומתו שניהם דמיהם בם׃ ואיש
אשר ישכב את כלתו מות יומתו שניהם תבל עשו
דמיהם בם׃ ואיש אשר ישכב את זכר משכבי
אשה תועבה עשו שניהם דמיהם בם׃ ואיש
אשר יקח את אשה ואת אמה זמה היא באש
ישרפו אתו ואתהן ולא תהיה זמה בתוככם׃
ואיש אשר יתן שכבתו בבהמה מות יומת ואת
הבהמה תהרגו׃ ואשה אשר תקרב אל כל בהמה
לרבעה אתה והרגת את האשה ואת הבהמה
מות יומתו דמיהם בם׃ ואיש אשר יקח את אחתו
בת אביו או בת אמו וראה את ערותה והיא תראה
את ערותו חסד הוא ונכרתו לעיני בני עמם ערות
אחתו גלה עונו ישא׃ ואיש אשר ישכב את
אשה דוה וגלה את ערותה את מקרה הערה
והיא גלתה את מקור דמיה ונכרתו שניהם
מקרב עמם׃ ס וערות אחות אמך ואחות אביך
לא תגלה כי את שארו הערה עונם ישאו׃ ואיש
אשר ישכב את דדתו ערות דדו גלה חטאם
ישאו ערירים ימתו׃ ואיש אשר יקח את
אשת אחיו נדה היא ערות אחיו גלה ערירים
יהיו׃ ושמרתם את כל חקתי ואת כל משפטי
ועשיתם אתם ולא תקיא אתכם הארץ אשר
אני מביא אתכם שמה לשבת בה׃ ולא תלכו
בחקת הגוי אשר אני משלח מפניכם כי את כל
אלה עשו ואקץ בם׃ ואמר לכם אתם תירשו

גלי אתקטלא יתקטלון תרויהון קטלא
חיבין׃ וגבר די ישכוב ית כלתיה
אתקטלא יתקטלון תרויהון תבלא
עבדו קטלא חיבין׃ וגבר די ישכוב
ית דכורא משכבי אתא תועיבא
עבדו תרויהון אתקטלא יתקטלון
קטלא חיבין׃ וגבר די יסב ית אתתא
וית אמה עצת חטאין היא בנורא
יוקדון יתיה ויתהין ולא תהי עצת
חטאין ביניכון׃ וגבר דאי יתן
שכבתיה בבעירא אתקטלא יתקטיל
וית בעירא תקטלון׃ ואתתא די
תקרב לות כל בעירא למשלט בה
ותקטול ית אתתא וית בעירא
אתקטלא יתקטלון קטלא חיבין׃
וגבר די יסב ית אחתיה בת אבוהי
או בת אמיה ויחזי ית עריתהא
והיא תחזי ית עריתיה קלנא הוא
וישתיצון לעיני בני עמהון עירית
אחתיה גלי חוביה יקביל׃ וגבר
די ישכוב ית אתתא סאבתא ויגלי ית
עריתהא ית קלנה גלי והיא תגלי
ית סואבת דמהא וישתיצון
תרויהון מגו עמהון׃ ועירית אחת
אמך ואחת אבוך לא תגלי ארי
ית קריבתיה גלי חובהון יקבלון׃ וגבר
די ישכוב ית אתת אחבוהי עירית
אחבוהי גלי חובהון יקבלון דלא
ולד ימותון׃ וגבר די יסב ית אתת
אחוהי מרחקא היא עריתא
דאחוהי גלי דלא ולד יהון׃ ותטרון
ית כל קימי וית כל דיני ותעבדון
יתהון ולא תרוקין יתכון ארעא
די אנא מעיל יתכון לתמן למתב בה׃
ולא תהכון בנימוסי עממיא
די אנא מגלי מן קדמיכון ארי ית
כל אלין עבדו ורחיק מימרי
יתהון׃ ואמרית לכון אתון תירתון

דוד הנפלת וגדרתי את פרציהן והריסתיו
אקים ובניתיה כימי עולם׃ למען ירשו
את שארית אדום וכל הגוים אשר נקרא
שמי עליהם נאם יהוה עשה זאת׃
הנה ימים באים נאם יהוה ונגש
חורש בקוצר ודרך ענבים במשך
הזרע והטיפו ההרים עסיס וכל
הגבעות תתמוגגנה׃ ושבתי את
שבות עמי ישראל ובנו ערים
נשמות וישבו ונטעו כרמים ושתו
את יינם ועשו גנות ואכלו את
פריהם׃ ונטעתים על אדמתם
ולא ינתשו
עוד מעל
אדמתם אשר נתתי
להם אמר
יהוה
אלהיך׃
חסלת

את אדמתם ואני אתננה לכם לרשת אתה
ארץ זבת חלב ודבש אני יהוה אלהיכם אשר
הבדלתי אתכם מן העמים׃ והבדלתם בין
הבהמה הטהרה לטמאה ובין העוף הטמא
לטהר ולא תשקצו את נפשתיכם בבהמה
ובעוף ובכל אשר תרמש האדמה אשר
הבדלתי לכם לטמא׃ והייתם לי קדשים כי
קדוש אני יהוה ואבדל אתכם מן העמים
להיות לי׃ ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב
או ידעני מות יומתו באבן ירגמו אתם דמי
דמיהם בם׃ פ ויאמר יהוה אל משה
אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם
לנפש לא יטמא בעמיו׃ כי אם לשארו הקרב
אליו לאמו ולאביו ולבנו ולבתו ולאחיו׃
ולאחתו הבתולה הקרובה אליו אשר לא
היתה לאיש לה יטמא׃ לא יטמא בעל
בעמיו להחלו׃ לא יקרחה קרחה בראשם
ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו
שרטת׃ קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו
שם אלהיהם כי את אשי יהוה לחם אלהיהם
הם מקריבם והיו קדש׃ אשה זנה וחללה לא
יקחו ואשה גרושה מאישה לא יקחו כי קדש
הוא לאלהיו׃ וקדשתו כי את לחם אלהיך הוא
מקריב קדש יהיה לך כי קדוש אני יהוה
מקדשכם׃ ובת איש כהן כי תחל לזנות את

ית ארעהון ואנא אתנה לכון ית
למירת יתה ארע עבדא חלב ודבש
אנא יי אלהכון דאפרשית יתכון
מן עממיא׃ ותפרשון בין
בעירא דכיא למסאבא ובין עופא
מסאבא לדכיא ולא תשקצון
ית נפשתכון בבעירא ובעופא
ובכל דתרחיש ארעא די אפרישית
לכון לסאבא׃ ותהון
קדמי קדישין ארי קדיש אנא
יי ואפרישית יתכון מן עממיא
למהוי פלחין קדמי׃ וגבר או
איתא ארי יהי בהון בידין או זכורו
אתקטלא יתקטלון באבנא ירגמון
יתהון קטלא חיבין׃ סד״
ואמר יי למשה אמר לכהניא
בני אהרן ותימר להון
על מית לא יסתאב בעמיה׃
אלהין לקריביה דקריב ליה לאמיה
ולאבוהי ולבריה ולברתיה ולאחוהי׃
ולאחתיה בתולתא
דקריבא ליה דלא הות לגבר
לה יסתאב׃ לא יסתאב רבא
בעמיה לאחלותיה׃ לא
יפרטון מרט ברישיהון ופאתא
דדקניהון לא יגלחון ובבסרהון
לא יחבלון חיבול׃ קדישין
יהון קדם אלההון ולא יחלון שמא
דאלההון ארי ית קרבניא דיי קרבן
אלההון אינון מקרבין ויהון
קדישין׃ איתתא מטעיא
ומחלא לא יסבון ואיתתא
המתרכא מבעלה לא יסבון
ארי קדיש הוא קדם אלהיה׃
ותקדשניה ארי ית קרבן אלהך
הוא מקריב קדיש יהי לך ארי
קדיש אנא יי מקדשכון׃ ובת
גבר כהין ארי תתחל למטעי

[illegible]

חסלת קדושים

[illegible]

והכהנים

[illegible]

את אביה היא מחללת באש תשרף׃

והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על
ראשו שמן המשחה ומלא את ידו ללבש
את הבגדים את ראשו לא יפרע ובגדיו לא
יפרם׃ ועל כל נפשת מת לא יבא לאביו
ולאמו לא יטמא׃ ומן המקדש לא יצא ולא
יחלל את מקדש אלהיו כי נזר שמן משחת
אלהיו עליו אני יהוה׃ והוא אשה בבתוליה
יקח׃ אלמנה וגרושה וחללה זנה את אלה לא
יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה׃ ולא יחלל
זרעו בעמיו כי אני יהוה מקדשו׃

וידבר יהוה אל משה לאמר׃ דבר אל אהרן
לאמר איש מזרעך לדרתם אשר יהיה בו
מום לא יקרב להקריב לחם אלהיו׃ כי כל איש
אשר בו מום לא יקרב איש עור או פסח או
חרם או שרוע׃ או איש אשר יהיה בו שבר
רגל או שבר יד׃ או גבן או דק או תבלל
בעינו או גרב או ילפת או מרוח אשך׃
כל איש אשר בו מום מזרע אהרן הכהן
לא יגש להקריב את אשי יהוה מום בו את
לחם אלהיו לא יגש להקריב׃ לחם אלהיו מ
מקדשי יהוה הקדשים ומן הקדשים יאכל׃
אך אל הפרכת לא יבא ואל המזבח לא יגש
כי מום בו ולא יחלל את מקדשי כי אני יהוה
מקדשם׃ וידבר משה אל אהרן ואל בניו ואל

מקודשת אבהא היא מחלא בנורא
תתוקד׃ וכהנא דרבא
מאחוהי דיתרק על רישיה משחא
דרבותא ודיקרב ית קרבניה למלבש
ית לבושיא ית רישיה לא ירבי
פירוע ולבושוהי לא יבזע׃
ועל כל נפשת מיתא לא ייעול
לאבוהי ולאמיה לא יסתאב׃ ומן
מקדשא לא יפוק ולא יחיל ית
מקדשא דאלהיה ארי כליל משח
רבותא דאלהיה עלוהי אנא יי׃
והוא אתתא בבתולהא יסב׃
ארמלא ומתרכא וחלא מטעיא
ית אלין לא יסב אלהין בתולתא
מעמיה יסב איתתא׃ ולא יחיל
זרעיה בעמיה ארי אנא יי מקדשיה׃
ומליל יי עם משה למימר׃ מליל עם אהרן למימר
גבר מבנך לדריהון דיהי ביה מומא
לא יקרב לקרבא קרבנא קדם אלהיה׃
ארי כל גבר דביה מומא לא
יקרב גבר עויר או חגיר או חרים
או שריע׃ או גבר דיהי ביה תב
תבר רגלא או תבר ידא׃ או גבין
או דוקא או חילין בעינוהי או גרב
גרבן או חזזן או מרים פחדין׃
כל גבר דביה מומא מזרעא
דאהרן כהנא לא יקרב לקרבא ית
קרבניא דיי מומא ביה ית קורבן
אלהיה לא יקרב לקרבא׃
קרבן אלהיה מקודשי קודשיא
ומן קודשיא ייכול׃
ברם לפרכתא לא ייעול ולמדבחא
לא יקרב ארי מומא ביה ולא יחיל
ית מקדשי ארי אנא יי מקדישהון׃
ומליל משה עם אהרן ועם בנוהי
ועם כל בני ישראל׃

כל בני ישראל׃ פ וידבר יהוה אל משה
לאמר׃ דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו מקדשי בני
ישראל ולא יחללו את שם קדשי אשר הם
מקדשים לי אני יהוה׃ אמר אלהם לדרתיכם כל
איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר
יקדישו בני ישראל ליהוה וטמאתו עליו ונכרתה
הנפש ההוא מלפני אני יהוה׃ איש איש מזרע
אהרן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד
אשר יטהר והנגע בכל טמא נפש או איש אשר
תצא ממנו שכבת זרע׃ או איש אשר יגע בכל
שרץ אשר יטמא לו או באדם אשר יטמא לו
לכל טמאתו׃ נפש אשר תגע בו וטמאה עד הערב
ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים׃
ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי
לחמו הוא׃ נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה
אני יהוה׃ ושמרו את משמרתי ולא ישאו עליו
חטא ומתו בו כי יחללהו אני יהוה מקדשם׃
וכל זר לא יאכל קדש תושב כהן ושכיר לא יאכל
קדש׃ וכהן כי יקנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו
ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו׃ ובת כהן כי תהיה
לאיש זר הוא בתרומת הקדשים לא תאכל׃ ובת
כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה
אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל וכל
זר לא יאכל בו׃ ס ואיש כי יאכל קדש
בשגגה ויסף חמשיתו עליו ונתן לכהן את

ומליל יי עם אהרן ועם בנוהי ויתפרשון
מקודשיא דבני ישראל ולא יחלון ית שמא
דקודשי די אנון מקדשין קדמי אנא יי׃
אמר להון לדריכון כל גבר די יקרב
מכל בניכון לקודשיא די יקדשון בני
ישראל קדם יי וסאובתיה עלוהי וישתיצי
אנשא ההוא מן קדמי אנא יי׃
גבר גבר מזרעא דאהרן והוא סגירא
או דאיב בקודשיא לא ייכול עד די ידכי
ודיקרב בכל טמא נפשא או גבר די
תפוק מניה שכבת זרעא׃
או גבר די יקרב בכל רחשא די
יסתאב ליה או באנשא די יסתאב
ליה לכל סאובתיה׃
אנש די יקרב ביה ויהי מסאב
עד רמשא ולא ייכול מן קודשיא
אלהין אסחי בסריה במיא׃
ויטמע שמשא וידכי ובתר כן
ייכול מן קודשיא ארי לחמיה
הוא׃ נבילא ותבירא לא ייכול
לאסתאבא בה אנא יי׃
ויטרון ית מטרת מימרי ולא
יקבלון עלוהי חובא וימותון ביה
ארי יחלניה אנא יי מקדשהון׃
וכל חלוני לא ייכול קודשא תותבא
דכהנא ואגירא לא ייכול קודשא׃
וכהין ארי יקני נפש קנין כספיה
הוא ייכול ביה ויליד ביתיה אנון
ייכלון בלחמיה׃ ובת כהין ארי
תהי לגבר חלוני היא באפרשות
קודשיא לא תיכול׃ ובת כהין ארי
תהי ארמלא ומתרכא ובר לית
לה ותתוב לבית אבוהא כרביותה
מלחמא דאבוהא תיכול וכל
חלוני לא ייכול ביה׃ וגבר
ארי ייכול קודשא בשלו ויוסף
חומשא עלוהי ויתן לכהנא ית קודשא׃

וראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו כסום יכסמו את ראשיהם׃
ויין לא ישתו כל כהן בבאם אל
החצר הפנימית׃ ואלמנה וגרושה
לא יקחו להם לנשים כי אם
בתולת מזרע ישראל והאלמנה
אשר תהיה אלמנה מכהן יקחו׃
ואת עמי יורו בין קדש לחול
ובין טמא לטהור יודיעם׃
ועל ריב המה יעמדו למשפט
במשפטי ישפטהו

ולא יחלון ית קודשיא דבני ישראל
ית דיפרשון קדם יי׃ ויקבלון עליהון
עליהון חובין וחובין במיכלהון בסואבא
ית קודשיהון ארי אנא יי מקדשהון׃
ומליל יי עם משה למימר׃ מליל עם אהרן ועם
בנוהי ועם כל בני ישראל ותימר
להון גבר גבר מבית ישראל ומן גיוריא
דבישראל די יקריב קורבניה לכל נדריהון
ולכל נדבתהון די יקרבון קדם יי לעלתא׃
לרעוא לכון שלים דכר בתורי באמ
באמריא ובעזיא׃ כל דביה מומא
לא תקרבון ארי לא לרעוא יהי לכון׃
וגבר ארי יקריב נכסת קודשיא קדם יי
לפרשא נדרא או לנדבתא בתורי או
בענא שלים יהי לרעוא כל מום לא יהי
ביה׃ עויר או תביר או פסיק או
יבלן או גרבן או חזזן לא תקרבון
אלין קדם יי וקורבנא לא תתנון מנהון
על מדבחא קדם יי׃ ותור ואמר
יתיר וחסיר נדבתא תעביד יתיה
ולנדרא לא יתרעי׃ ודמריס
ודריס ודשליף ודגזיר לא
תקרבון קדם יי ובארעכון לא
תעבדון׃ ומיד בר עממין לא
תקרבון ית קורבן אלהכון מכל
אלין ארי חבולהון בהון מומא
מומא בהון לא לרעוא יהון לכון׃
ומליל יי עם משה למימר׃ תור או אמר
או עז ארי יתיליד ויהי שבעא
יומין בתר אמיה ומיומא תמינאה
ולהלאה יתרעי לקרבא קורבנא קדם
יי׃ ותורתא או סיתא לה ולברה לא
תכסון ביומא חד׃ וארי תכסון
נכסת תודתא קדם יי לרעוא לכון
תכסון׃ ביומא ההוא יתאכיל

הקדשו ולא יחללו את קדשי בני ישראל ואת
אשר ירימו ליהוה והשיאו אותם עון
אשמה באכלם את קדשיהם כי אני יהוה
מקדשם פ וידבר יהוה אל משה לאמר
דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל
ואמרת אלהם איש איש מבית ישראל ומן הגר
בישראל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל
נדבותם אשר יקריבו ליהוה לעלה לרצנכם תמים
זכר בבקר בכשבים ובעזים כל אשר בו מום לא
תקריבו כי לא לרצון יהיה לכם ואיש כי יקריב
זבח שלמים ליהוה לפלא נדר או לנדבה בבקר או
בצאן תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו עורת
או שבור או חרוץ או יבלת או גרב או ילפת לא
תקריבו אלה ליהוה ואשה לא תתנו מהם על
המזבח ליהוה ושור ושה שרוע וקלוט נדבה
תעשה אתו ולנדר לא ירצה ומעוך וכתות ונתוק
וכרות לא תקריבו ליהוה ובארצכם לא
תעשו ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אלהיכם
מכל אלה כי משחתם בהם מום בם לא ירצו
לכם פ וידבר יהוה אל משה לאמר שור
או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת
אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה
ליהוה ושור או שה אתו ואת בנו לא תשחטו
ביום אחד וכי תזבחו זבח תודה ליהוה לרצנכם
תזבחו ביום ההוא יאכל לא תותירו ממנו עד בקר

[illegible]

אני יהוה׃ ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי
בתוך בני ישראל אני יהוה מקדשכם׃ המוציא
אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני
יהוה׃ וידבר יהוה אל משה לאמר׃
דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם מועדי יהוה
אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי׃
ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי
שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו
שבת הוא ליהוה בכל מושבתיכם׃
אלה מועדי יהוה מקראי קדש אשר תקראו
אתם במועדם׃ בחדש הראשון בארבעה עשר
לחדש בין הערבים פסח ליהוה׃ ובחמשה עשר
יום לחדש הזה חג שבעת ימים מצות תאכלו׃
ביום הראשון מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת
עבדה לא תעשו׃ והקרבתם אשה ליהוה שבעת
ימים ביום השביעי מקרא קדש כל מלאכת
עבדה לא תעשו׃ וידבר יהוה אל
משה לאמר׃ דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם
כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם
את קצירה והבאתם את עמר ראשית קצירכם
אל הכהן׃ והניף את העמר לפני יהוה לרצנכם
ממחרת השבת יניפנו הכהן׃ ועשיתם ביום
הניפכם את העמר כבש תמים בן שנתו לעלה
ליהוה׃ ומנחתו שני עשרנים סלת בלולה בשמן
אשה ליהוה ריח ניחח ונסכה יין רביעת ההין׃

לא תשארון מניה עד צפרא אנא יי׃
ולא תחלון ית שום קודשי ואתקדש בגו
בני ישראל אנא יי מקדשכון׃ דאפיק
יתכון מארעא דמצרים למהוי לכון
לאלה אנא יי׃
ומליל יי עם משה למימר׃ מליל עם בני ישראל ותימר להון
מועדיא דיי דתערעון יתהון
מערע קדיש אלין אנון מועדי׃
שתא יומין תתעבד עבידתא
וביומא שביעאה שבא שבתא
מערע קדיש כל עבידא לא
תעבדון שבתא היא קדם יי בכל
מותבניכון׃
אלין מועדיא דיי מערעי קדיש
די תערעון יתהון בזמניהון׃ בירחא
קדמאה בארבעה עשרא לירחא
בין שמשיא פסחא קדם יי׃
ובחמישא עשרא יומא לירחא
הדין חגא דפטיריא קדם יי שבעא
יומין פטירא תיכלון׃ ביומא
קדמאה מערע קדיש יהי לכון כל
עבידת פלחן לא תעבדון׃ ותקרבון
קורבנא קדם יי שבעא יומין ביומא
שביעאה מערע קדיש כל עבידת
פלחן לא תעבדון׃
ומליל יי עם משה למימר׃ מליל עם בני ישראל ותימר להון
ארי תיעלון לארעא די אנא יהיב
לכון ותחצדון ית חצדה ותיתון
ית עומר ריש חצדכון לות כהנא׃
וירים ית עומרא קדם יי לרעוא
לכון מבתר יומא טבא ירימניה כהנא׃
ותעבדון ביום ארמותכון ית עומרא
אמר שלים בר שתיה לעלתא
קדם יי׃ ומנחתיה תרין עסרונין
סולתא דפילא במשח קורבנא קדם יי
לאתקבלא ברעוא ונסכיה חמרא

ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה
עד הביאכם את קרבן אלהיכם חקת עולם לדרתיכם
בכל משבתיכם ׃ וספרתם לכם
ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה
שבע שבתות תמימת תהיינה ׃ עד ממחרת השבת
השביעת תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה
חדשה ליהוה ׃ ממושבתיכם תביאו לחם תנופה
שתים שני עשרנים סלת תהיינה חמץ תאפינה
בכורים ליהוה ׃ והקרבתם על הלחם שבעת
כבשים תמימם בני שנה ופר בן בקר אחד ואילם
שנים יהיו עלה ליהוה ומנחתם ונסכיהם אשה
ריח ניחח ליהוה ׃ ועשיתם שעיר עזים אחד
לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים ׃
והניף הכהן אתם על לחם הבכרים תנופה לפני
יהוה על שני כבשים קדש יהיו ליהוה
לכהן ׃ וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש
יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו חקת
עולם בכל מושבתיכם לדרתיכם ׃ ובקצרכם את
קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט
קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני
יהוה אלהיכם ׃ וידבר יהוה אל משה לאמר ׃
דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד
לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא
קדש ׃ כל מלאכת עבדה לא תעשו והקרבתם
אשה ליהוה ׃ וידבר יהוה אל משה לאמר ׃

ולחים וקלי ופירוכן לא תיכלון עד
כרן יומא הדין עד איתאיכון ית
קרבנא דאלהכון קים עלם לדריכון
בכל מותבניכון ׃
ותמנון לכון מבתר יומא טבא מיום
איתאיכון ית עומרא דארמותא
שבע שבוען שלמן יהוין ׃ עד
מבתר שבועתא שביעתא תמנון
חמשין יומין ותקרבון מנחתא
חדתא קדם יי ׃ ממותבניכון תיתון
לחים ארמותא תרתין גריצן תרין
עשרונין סלתא יהוין חמיע יתאפין
בכורין קדם יי ׃ ותקרבון על לחמא
שבעא אמרין שלמין בני שנא
ותור בר תורי חד ודכרין תרין יהון
עלתא קדם יי ומנחתהון ונסכיהון
קרבן דמתקבל ברעוא קדם יי ׃
ותעבדון צפיר בר עזין חד לחטאתא
ותרין אמרין בני שנא לנכסת קודשיא
ויריםכהנא יתהון על לחמא דבכוריא
ארמא קדם יי על תרין אמרין
קודשא יהון קדם יי לכהנא ׃ ותערעון
בכרן יומא הדין מערע קדיש יהי
לכון כל עבידת פלחן לא תעבדון
קים עלם בכל מותבניכון לדריכון ׃
ובמחצדכון ית חצדא דארעכון
לא תשיצי פאתא דחקלך בחצדך
ולקטא דחצדך לא תלקיט לעניי
ולגיורי תשבוק יתהון אנא יי
אלהכון ׃ ומליל יי עם משה למימר ׃
מליל עם בני ישראל למימר בירחא שביעאה
בחד לירחא יהי לכון נייח דכרן
יבבא מערע קדיש ׃ כל עבידת
פלחן לא תעבדון ותקרבון קרבנא
קדם יי ׃

להם בישראל אני אחזתם ׃
המנחה והחטאת והאשם המה
יאכלום וכל חרם בישראל להם
יהיה ׃ וראשית כל בכורי כל
וכל תרומת כל מכל תרומתיכם
לכהנים יהיה וראשית עריסתיכם
תתנו לכהן להניח ברכה אל ביתך ׃
כל נבלה וטרפה מן העוף ומן
הבהמה לא יאכלו הכהנים ׃
חסלת

[illegible]

אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא
מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשתיכם
והקרבתם אשה ליהוה וכל מלאכה לא תעשו
בעצם היום הזה כי יום כפרים הוא לכפר עליכם
לפני יהוה אלהיכם כי כל הנפש אשר לא תענה
בעצם היום הזה ונכרתה מעמיה וכל הנפש אשר
תעשה כל מלאכה בעצם היום הזה והאבדתי את
הנפש ההוא מקרב עמה כל מלאכה לא תעשו
חקת עולם לדרתיכם בכל משבתיכם שבת שבתון
הוא לכם ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש
מערב עד ערב תשבתו שבתכם וידבר
יהוה אל משה לאמר דבר אל בני ישראל לאמר
בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסכות
שבעת ימים ליהוה ביום הראשון מקרא קדש
כל מלאכת עבדה לא תעשו שבעת ימים תקריבו
אשה ליהוה ביום השמיני מקרא קדש יהיה לכם
והקרבתם אשה ליהוה עצרת הוא כל מלאכת
עבדה לא תעשו אלה מועדי יהוה אשר תקראו
אתם מקראי קדש להקריב אשה ליהוה עלה
ומנחה זבח ונסכים דבר יום ביומו מלבד שבתת
יהוה ומלבד מתנותיכם ומלבד כל נדריכם ומלבד
כל נדבתיכם אשר תתנו ליהוה אך בחמשה עשר
יום לחדש השביעי באספכם את תבואת הארץ
תחגו את חג יהוה שבעת ימים ביום הראשון
שבתון וביום השמיני שבתון ולקחתם לכם ביום

ברם בעשרא לירחא שביעאה הדין
יומא דכפוריא הוא מערע קדיש
יהי לכון ותענון ית נפשתכון
ותקרבון קורבנא קדם יי וכל עבידא
לא תעבדון בכרן יומא הדין ארי
יומא דכפוריא הוא לכפרא עליכון
קדם יי אלהכון ארי כל אנש דלא
יתעני בכרן יומא הדין וישתיצי
מעמיה וכל אנש די יעביד כל
עבידא בכרן יומא הדין ואוביד
ית אנשא ההוא מגו עמיה כל
עבידא לא תעבדון קים עלם לדריכון
בכל מותבניכון שבא שבתא הוא
לכון ותענון ית נפשתכון בתשעה
לחדש מערב לירחא ברמשא מרמש
עד רמשא תנוחון נחיכון
ומליל מליל עם בני ישראל למימ׳
בחמישת עשרה יומא לירחא
שביעאה הדין חגא דמטליא שבעא
יומין קדם יי ביומא קדמאה
מערע קדיש כל עבידת פלחן לא
תעבדון שבעא יומין תקרבון קרבנא
קדם יי ביומא תמינאה מערע קדיש
יהי לכון ותקרבון קרבנא קדם יי
כנישין תהון כל עבידת פלחן לא
תעבדון אלין מועדיא דיי דתערעון
יתהון מערע קדיש לקרבא קרבנא קדם
יי עלתא ומנחתא נכסת קודשין ונסכין
פתגם יום ביומיה בר משביא דיי
ובר ממתנתכון ובר מכל נדריכון ובר
מכל נדבתכון די תתנון קדם יי ברם
בחמישת עשרא יומא לירחא שביעאה
במכנשכון ית עללתא דארעא תחגון
ית חגא קדם יי שבעא יומין ביומא
קדמאה נחא וביומא תמינאה נחא

[illegible]

הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת
וערבי נחל ושמחתם לפני יהוה אלהיכם שבעת
ימים: וחגתם אתו חג ליהוה שבעת ימים בשנה
חקת עולם לדרתיכם בחדש השביעי תחגו אתו:
בסכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל
ישבו בסכת: למען ידעו דרתיכם כי בסכות
הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ
מצרים אני יהוה אלהיכם: וידבר משה את
מעדי יהוה אל בני ישראל: פ וידבר
יהוה אל משה לאמר: צו את בני ישראל ויקחו
אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד
מחוץ לפרכת העדת באהל מועד יערך אתו אהרן
מערב עד בקר לפני יהוה תמיד חקת עולם
לדרתיכם: על המנרה הטהרה יערך את הנרות
לפני יהוה תמיד: ס ולקחת סלת ואפית
אתה שתים עשרה חלות שני עשרנים יהיה החלה
האחת: ושמת אותם שתים מערכות שש המערכת
על השלחן הטהר לפני יהוה: ונתת על המערכת
לבנה זכה והיתה ללחם לאזכרה אשה ליהוה:
ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני יהוה תמיד
מאת בני ישראל ברית עולם: והיתה לאהרן ול
בניו ואכלהו במקום קדש כי קדש קדשים הוא לו
מאשי יהוה חק עולם: ס ויצא בן אשה
ישראלית והוא בן איש מצרי בתוך בני ישראל
וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי:

ותסבון לכון ביומא קדמאה פירי
אילנא אתרוגין ולולבין והדסין ו
ערבין דנחל ותחדון קדם יי אלהכון
שבעא יומין: ותחגון יתיה חגא
קדם יי שבעא יומין בשתא קים עלם
לדריכון בירחא שביעאה תחגון יתיה:
במטליא תתבון שבעא יומין כל
יציבא בישראל יתבון במטלין:
בדיל דידעון דריכון ארי במטלת
ענני אותיבית ית בני ישראל כד
אפקותי יתהון מארעא דמצרים
אנא יי אלהכון: ומליל משה ית
סדר מועדיא דיי ואליפינון לבני
ישראל: ומליל יי עם משה למימר: פקיד ית
בני ישראל ויסבון לך משח זיתא
דכיא כתישא לאנהרא לאדלקא
בוצינא תדירא: מברא לפרכתא
דסהדותא במשכן זמנא יסדר
יתיה אהרן מרמשא עד צפרא
קדם יי תדירא קים עלם לדריכון:
על מנרתא דכיתא יסדר ית בוציניא
קדם יי תדירא: ותסב סלתא
ותיפי יתה תרתא עשרי גריצן תרין
עשרונין תהי גריצתא חדא:
ותשוי יתהון תרין סדרין שית סדרא
על פתורא דכיא קדם יי: ותתן
על סדריא לבונתא דכיתא ותהי
ללחם לאדכרה קרבנא קדם יי:
ביומא דשבתא ביומא דשבתא
יסדרניה קדם יי תדירא מן בני
ישראל קים עלם: ותהי לאהרן
ולבנוהי וייכלניה באתר קדיש
ארי קדש קודשין היא ליה מקרבניא
דיי קים עלם: ונפק בר אתתא
בת ישראל והוא בר גבר מצראי בגו
בני ישראל ונצו במשריתא
בר אתתא בת ישראל וגברא בר
ישראל:

ויקב בן האשה הישראלית את השם ויקלל
ויביאו אתו אל משה ושם אמו שלמית בת
דברי למטה דן ויניחהו במשמר לפרש להם
על פי יהוה׃ וידבר יהוה אל משה
לאמר׃ הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה
וסמכו כל השמעים את ידיהם על ראשו ורגמו
אתו כל העדה׃ ואל בני ישראל תדבר לאמר
איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו׃ ונקב
שם יהוה מות יומת רגום ירגמו בו כל העדה
כגר כאזרח בנקבו שם יומת׃ ואיש כי יכה
כל נפש אדם מות יומת׃ ומכה נפש בהמה ישלמנה נפש תחת
נפש׃ ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן
יעשה לו׃ שבר תחת שבר עין תחת עין שן תחת
שן כאשר יתן מום באדם כן ינתן בו׃ ומכה
בהמה ישלמנה ומכה אדם יומת׃ משפט אחד
יהיה לכם כגר כאזרח יהיה כי אני יהוה אלהיכם׃
וידבר משה אל בני ישראל ויוציאו את
המקלל אל מחוץ למחנה וירגמו אתו אבן
ובני ישראל עשו כאשר צוה יהוה את משה׃
פ וידבר יהוה אל משה בהר
סיני לאמר׃ דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם
כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה
הארץ שבת ליהוה׃ שש שנים תזרע שדך ושש
שנים תזמר כרמך ואספת את תבואתה׃ ובשנה

ופריש בר איתתא בת ישראל ית שמא וארגיז
ואיתיו יתיה לות משה ושום אמיה
שלומית בת דברי לשבטא דדן׃
ואסרוהי בבית מטרא עד דיתפרש
להון על גזירת מימרא
דיי׃ ומליל יי עם משה למימר׃ אפיק ית
דארגיז למברא למשריתא
ויסמכון כל דשמעו ית ידיהון על
רישיה ויִרגמון יתיה כל כנישתא׃
ועם בני ישראל תמליל למימר גבר
גבר ארי ירגיז קדם אלהיה
ויקביל חוביה׃ ודיפריש שמא
דיי אתקטלא יתקטיל מרגם
ירגמון ביה כל כנשתא גיורא
כיציבא כאפרשותיה שמא
יתקטיל׃ וגבר
ארי יקטול כל נפשא דאינשא
אתקטלא יתקטיל׃ ודיקטול
נפש בעירא ישלמינה נפשא
חלף נפשא׃ וגבר ארי יתן מומא
בחבריה כמא די עבד כן יתעביד
ליה׃ תברא חלף תברא עינא חלף
עינא שינא חלף שינא כמא די
יהב מומא באנשא כן יתיהיב ביה׃
ודיקטול בעירא ישלמינה ודיקטול
אנשא יתקטיל׃ דינא חד יהי לכון
גיורא כיציבא יהי ארי אנא יי אלהכון׃
ומליל משה עם בני ישראל ואפיקו
ית דארגיז למברא למשריתא
ורגמו יתיה באבנא ובני ישראל
עבדו כמא די פקיד יי ית משה׃
ומליל יי עם משה
בטורא דסיני למימר׃
מליל עם בני ישראל ותימר להון ארי
תיעלון לארעא די אנא יהיב לכון
ותשמיט ארעא שמיטתא קדם
יי׃ שית שנין תזרע חקלך ושית
שנין תכסח כרמך ותכנוש עללתה׃

ויאמר
ירמיהו היה דבר
יהוה אלי
לאמר׃ הנה חנמאל בן
שלום דדך בא אליך
לאמר קנה לך את
שדי אשר בענתות
כי לך משפט הגאלה
לקנות׃ ויבא אלי
חנמאל בן דדי כדבר
יהוה אל חצר המטרה
ויאמר אלי קנה נא

חסלת אמור

השביעת שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה
ליהוה שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר ואת
ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא
תבצר שנת שבתון יהיה לארץ: והיתה שבת
הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך ולאמתך
ולשכירך ולתושבך הגרים עמך: ולבהמתך
ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכ
לאכל: ס וספרת לך שבע שבתת
שנים שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי
שבע שבתת השנים תשע וארבעים שנה:
והעברת שופר תרועה בחדש השבעי בעש
בעשור לחדש ביום הכפרים תעבירו שופר
בכל ארצכם: וקדשתם את שנת החמשים
שנה וקראתם דרור בארץ לכל ישביה יבל
הוא תהיה לכם ושבתם איש אל אחזתו
ואיש אל משפחתו תשבו: יובל הוא שנת
החמשים שנה תהיה לכם לא תזרעו ולא
תקצרו את ספיחיה ולא תבצרו את נזריה: כי
יובל הוא קדש תהיה לכם מן השדה תאכלו
את תבואתה: בשנת היובל הזאת תשבו איש
אל אחזתו: ס וכי תמכרו ממכר
לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את
אחיו: במספר שנים אחר היובל תקנה מאת
עמיתך במספר שני תבואת ימכר לך: לפי רב
השנים תרבה מקנתו ולפי מעט השנים תמעיט

ובשתא שביעתא נייח שמטתא
יהי לארעא דתשמיט קדם יי חקלך
לא תזרע וכרמך לא תכסח: ית כתי
חצדך לא תחצוד וית ענבי שבקך לא
תקטוף שנת שמטתא יהי לארעא:
ותהי שמטת ארעא לכון למיכל לך
ולעבדך ולאמתך ולאגירך ולתותבך
דדירין עמך: ולבעירך ולחיתא
די בארעך תהי כל עללתה למיכל:
ותמני לך שבע שמיטין דשנין שבע
שנין שבע זמנין ויהון לך יומי שבע
שמטין דשנין ארבעין ותשע שנין:
ותעבר שופר יבבא בירחא שביעאה בעשרא לירחא ביומא
דכפוריא תעברון שופרא בכל
ארעכון:
ותקדשון ית שנת חמשין שנין
ותקרון חירותא בארעא לכל
יתבהא יובלא היא תהי לכון ותתובון
גבר לאחסנתיה וגבר לזרעיתיה תתובון:
יובלא היא שנת חמשין שנין תהי
לכון לא תזרעון ולא תחצדון ית
כתהא ולא תקטפון ית שבקהא:
ארי יובלא היא קודשא תהי לכון
מן חקלא תיכלון ית עללתה:
בשתא דיובלא הדא תתובון גבר
לאחסנתיה: וארי תזבנון זבינין
לחברך או תזבנון מיד חברך לא
תונון גבר ית אחוהי: במנין שניא
בתר יובלא תזבין מן חברך במנין
שני עללתא יזבין לך: לפום סגי אות
שניא תסגי זבינוהי ולפום זעירות
שניא תזער זבינוהי ארי מנין
עללתא הוא מזבין לך: ולא

יהיה לארץ׳ לשדות ולכרמים: לא
תזמור׳ שקוצצין זמורותיה: לא תבצ׳
דומה לו קוצצים כפוחים׳ טרופ׳ מבד
כמו כפוחה: ואת ספיח קצירך׳
אפילו לא זרעתה׳ והיא עולה
שנפל בה בעת הקציר הוא קרוי
ספיח: לא תקצור׳ להיות מחזיקים בו
כשאר קציר׳ אלא הפקר יהיה לכל:
נזירך׳ שהנזרתה והפרשתה בני
אדם מהם ולא הפקרתם: לא תבצר
אותם׳ אינך בוצר אלא מן המופקר:
והיתה שבת הארץ וגו׳ אף על
פי שאסרתים עליך לא באכילה ובהנאה
אסרתים לך׳ אלא שלא תנהוג
בהם כבעל הבית והכל יהו שוין
בה את ואתה ושכירך ותושבך:
שבת הארץ לכם לאכלה׳ מן השבו׳
השבותה אתה אוכל ואי אתה אוכל
מן השמור: לך ולעבדך ולאמתך׳
לפי שנא׳ ואכלו אביוני עמך יכול
יהו אסורין באכילה לעשירים
ת״ל לך ולעבדך ולאמתך הרי
בעלים עבדים ושפחות אמורים כאן:
ולשכירך ולתושבך אף הגוים:
ולבהמתך ולחיה אם חיה אוכלת
בהמה לא כל שכן שמזונותיה עליך
מה ת״ל ולבהמתך הקיש בהמה
לחיה כל זמן שחיה אוכלת מן
השדה האכל לבהמתך שבבית כלה
לחיה מן השדה כלה לבהמתך מן
הבית: שבתות שנים׳ שמיטות שנים׳
יכול יעשה שבע שנים רצופות
שמיטה ויעשה יובל אחריהם ת״ל
שבע שנים שבע פעמים הוי כל
שמיטה ושמיטה בזמנה: והיו לך
ימי שבע וגו׳ מגיד לך שאע״פ
שלא עשית שמיטות עשה יובל
לסוף מ״ט שנים: ת״ל והעברת
והעברת׳ לשון ויעבירו קול במחנה׳ לשון הכרזה׳ ופשוטו

ופשוטו של מקרא ועלויך השמן [illegible]
[illegible] השמיעות ומספר אלא שמע:
ביום הכפורים בכל ארצכם ת״ל ממשמ׳
יובל תקיעה שלמדנו שלי יחיד
[illegible] דוחה שבת ותקיע
בכל ארצכם אלא [illegible]
בבית דין בלבד: וקדשתם — ת״ב
בכניסתה מקדשין אותה בבית דין
ואו׳ מקודשת השנה: וקראתם
דרור לעבדים עברים בין נרצע
בין שלא כלו לו שש שנים משנמכר
אמר ר׳ יהודה מה לשון דרור —
כמדייר בדירה כל שדר בכל מקום
שהוא רוצה ואינו ברשות אחרים:
יובל:

יובל היא שנה זו מובדלת משאר שנים
בקביעת שם לה לבדה ומה שמה יובל
שמה על שם תקיעת שופר: ושבתם
איש אל אחזתו שהשדות חוזרות
לבעלים: ואיש אל משפחתו תשובו לרבות
את הנרצע: יובל היא שנת החמשים
מה ת״ל לפי שנ׳ וקדשתם וגו׳ כו׳ כמה
בעת כהנים ובראש השנה׳ את
נזריה את ענבים המשומרים יכול
בוצר אתה מן המופקרים כשם שנ׳
בשביעית כך נאמ׳ ביובל נמצאו שתי
שנים קדושות סמוכות זו לזו שנת
מ״ט שמיטה ושנת חמשים יובל: קדש
תהיה לכם תופשת דמיה כהקדש׳

יכול תצא היא לחולין ת״ל תהיה בהווייתה
תהא: מן השדה תאכלו וגו׳ על ידי השדה
אתה אוכל מן הבית שיום כלה לחיה מן
השדה אתה צריך לבער מן הבית כשם
שנ׳ בשביעית נאמ׳ ביובל: תשבו איש
אל אחזתו והרי כבר נא׳ ושבתם איש
אל אחזתו אלא לרבות המוכר שדהו
ועמד בנו וגאלה שחוזרת לאביו ביובל:
וכי תמכרו וגו׳ לפי פשוטו משמעו ועוד
יש דרשה מנין כשאתה מוכר מכור לישראל
חבירך ת״ל וכי תמכרו ממכר לעמיתך
מכור ומנין אם באת לקנות קנה מישראל
חבירך ת״ל או קנה מיד עמיתך: אל תונו
זו אונאת ממון: במספר שנים אחר

היובל תקנה זהו פשוטו לישב המקרא על
אופניו על האונאה בא להזהיר כשאתה מוכר
או קונה קרקע דע כמה שנים יש עד
היובל ולפי השנים ותבואות השדה שהיא
ראויה לעשות ימכור המוכר ויקנה
הקונה שהרי סופו להחזירה לו בשנת
היובל ואם יש שנים מועטות וזה מוכרה
בדמים יקרים הרי נתאנה לוקח ואם יש
שנים מרובות ואכל ממנה תבואות
הרבה [illegible] צריך להעמיד לפי הזמן זהו
שכת במספר שני תבואות לפי מנין
שני התבואות שתהא עומדת ביד
הלוקח תמכור לו ורבותינו דרשו מכאן
[illegible]

[illegible]

מִקְנָתוֹ כִּי מִסְפַּר תְּבוּאֹת הוּא מֹכֵר לָךְ וְלֹא תוֹנוּ
אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי
תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וִישַׁבְתֶּם עַל הָאָרֶץ
לָבֶטַח וְנָתְנָה הָאָרֶץ פִּרְיָהּ וַאֲכַלְתֶּם לָשֹׂבַע
וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח עָלֶיהָ וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל
בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא נִזְרָע וְלֹא נֶאֱסֹף אֶת
תְּבוּאָתֵנוּ וְצִוִּיתִי אֶת בִּרְכָתִי לָכֶם בַּשָּׁנָה
הַשִּׁשִּׁית וְעָשָׂת אֶת הַתְּבוּאָה לִשְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים
וּזְרַעְתֶּם אֵת הַשָּׁנָה הַשְּׁמִינִת וַאֲכַלְתֶּם מִן
הַתְּבוּאָה יָשָׁן עַד הַשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִת עַד בּוֹא
תְּבוּאָתָהּ תֹּאכְלוּ יָשָׁן וְהָאָרֶץ לֹא תִמָּכֵר
לִצְמִתֻת כִּי לִי הָאָרֶץ כִּי גֵרִים וְתוֹשָׁבִים אַתֶּם
עִמָּדִי וּבְכֹל אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם גְּאֻלָּה תִּתְּנוּ לָאָרֶץ
כִּי יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָכַר מֵאֲחֻזָּתוֹ וּבָא
גֹאֲלוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו וְגָאַל אֵת מִמְכַּר אָחִיו
וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה לּוֹ גֹּאֵל וְהִשִּׂיגָה יָדוֹ וּמָצָא
כְּדֵי גְאֻלָּתוֹ וְחִשַּׁב אֶת שְׁנֵי מִמְכָּרוֹ וְהֵשִׁיב
אֶת הָעֹדֵף לָאִישׁ אֲשֶׁר מָכַר לוֹ וְשָׁב
לַאֲחֻזָּתוֹ וְאִם לֹא מָצְאָה יָדוֹ דֵּי הָשִׁיב לוֹ
וְהָיָה מִמְכָּרוֹ בְּיַד הַקֹּנֶה אֹתוֹ עַד שְׁנַת הַיּוֹבֵל
וְיָצָא בַּיֹּבֵל וְשָׁב לַאֲחֻזָּתוֹ וְאִישׁ
כִּי יִמְכֹּר בֵּית מוֹשַׁב עִיר חוֹמָה וְהָיְתָה גְּאֻלָּתוֹ
עַד תֹּם שְׁנַת מִמְכָּרוֹ יָמִים תִּהְיֶה גְאֻלָּתוֹ וְאִם
לֹא יִגָּאֵל עַד מְלֹאת לוֹ שָׁנָה תְמִימָה וְקָם הַבַּיִת

ולא תונון גבר ית חבריה ותדחל
מאלהך ארי אנא יי אלהכון
ותעבדון ית קימי וית דיני תטרון
ותעבדון יתהון ותיתבון על ארעא
לרוחצן ותתן ארעא איבה
ותיכלון לשבע ותיתבון לרוחצן עלה
וארי תימרון מה ניכול בשתא
שביעיתא הא לא נזרע ולא
נכנוש ית עללתנא ואפקיד
ית בירכתי לכון בשתא שתיתיתא
ותעביד ית עללתא לתלת שנין
ותזרעון ית שתא תמינתא
ותיכלון מן עללתא עתיקא עד שתא
תשיעיתא עד מיעל עללתה תיכלון
עתיקא וארעא לא תזדבן
לחלוטין ארי דילי ארעא ארי
דיירין ותותבין אתון קדמי
ובכל ארע אחסנתכון פורקנא
תתנון לארעא
ארי יתמסכן אחוך ויזבין
מאחסנתיה וייתי פריקיה דקריב
ליה ויפרוק ית זביני אחוהי וגבר
ארי לא יהי ליה פריק ותדבק
ידיה וישכח כמסת פורקניה ויחשב
ויחשיב ית שני זבינוהי ויתיב ית
מותרא לגברא דזבין ליה ויתוב
לאחסנתיה ואם לא תשכח ידיה
כמסת דיתיב ליה ויהון זבינוהי ביד
דזבין יתיה עד שתא דיובלא ויפוק
ביובלא ויתוב לאחסנתיה
וגבר ארי יזבין בית מותב קרתא
מקפא שור ויהי פורקניה עד משלם
שתא דזבינוהי עדן בעדן
יהי פורקניה ואם לא יתפריק עד
משלם ליה שתא שלמתא ויקום
ביתא די בקרתא דיליה שורא

[illegible]

קנה נא את שדי אשר בענתות אשר בארץ בנימן
כי לך משפט הירשה ולך הגאלה קנה לך ואדע
כי דבר יהוה הוא ואקנה את השדה מאת חנמאל
בן דדי אשר בענתות ואשקלה לו את הכסף
שבעה שקלים ועשרה הכסף ואכתב בספר
ואחתם ואעד עדים ואשקל הכסף במאזנים
ואקח את ספר המקנה את החתום המצוה והחקים
ואת הגלוי ואתן את הספר המקנה אל ברוך בן
נריה בן מחסיה לעיני חנמאל בן דדי ולעיני
העדים הכתבים בספר המקנה לעיני כל היהודים
הישבים בחצר המטרה ואצוה את ברוך לעיני
לעיניהם לאמר כה אמר יהוה צבאות אלהי

[illegible]

אשר בעיר אשר לא חמה לצמיתת לקנה אתו
לדרתיו לא יצא ביבל ובתי החצרים אשר אין
להם חמה סביב על שדה הארץ יחשב גאלה
תהיה לו וביבל יצא׃ וערי הלוים בתי ערי
אחזתם גאלת עולם תהיה ללוים׃ ואשר יגאל
מן הלוים ויצא ממכר בית ועיר אחזתו ביבל
כי בתי ערי הלוים הוא אחזתם בתוך בני ישראל׃
ושדה מגרש עריהם לא ימכר כי אחזת עולם
הוא להם׃ וכי ימוך אחיך ומטה ידו
עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך׃ אל תקח
מאתו נשך ותרבית ויראת מאלהיך וחי אחיך
עמך׃ את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא
תתן אכלך׃ אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי
אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ כנען
להיות לכם לאלהים׃ וכי ימוך אחיך
עמך ונמכר לך לא תעבד בו עבדת עבד׃ כשכיר
כתושב יהיה עמך עד שנת היבל יעבד עמך׃
ויצא מעמך הוא ובניו עמו ושב אל משפחתו
ואל אחזת אבתיו ישוב׃ כי עבדי הם אשר
הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו
ממכרת עבד׃ לא תרדה בו בפרך ויראת
מאלהיך׃ ועבדך ואמתך אשר יהיו לך מאת
הגוים אשר סביבתיכם מהם תקנו עבד ואמה׃
וגם מבני התושבים הגרים וממשפחתם אשר
עמכם אשר הולידו בארצכם והיו לכם לאחזה׃

שורא לחלוטין לדזבן יתיה לדרוהי
לא יפוק ביובלא׃ ובתי פצחיא
די לית להון שור מקף סחור סחור
על חקל ארעא יתחשבן פרקנא יהי
להון וביובלא יפקון׃ וקרוי ליואי
בתי קרוי אחסנתהון פרקן עלם יהי
לליואי׃ ודי יפרוק מן ליואי ויפוק
זבין ביתא וקרוי אחסנתיה ביובלא
ארי בתי קרוי ליואי היא אחסנתהון
בגו בני ישראל׃ וחקל רוח קרויהון
לא יזדבן ארי אחסנת עלם הוא להון׃
וארי יתמסכן אחוך ותמוט
ידיה עמך ותתקף ביה יתור ותותב
ויחי עמך׃ לא תסב מניה חבוליא
ורביתא ותדחל מאלהך ויחי אחוך
עמך׃ ית כספך לא תתן ליה בחבו
בחבוליא וברביתא לא תתן מיכלך׃
אנא יי אלהכון די אפיקית יתכון
מארעא דמצרים למתן לכון ית
ארעא דכנען למהוי לכון לאלה׃
וארי יתמסכן אחוך עמך
ויזדבן לך לא תפלח ביה פלחן עבדין׃
כאגירא כתותבא יהי עמך עד
שתא דיובלא יפלח עמך׃ ויפוק
מעמך הוא ובנוהי עמיה ויתוב
לזרעיתיה ולאחסנת אבהתוהי
יתוב׃ ארי עבדי אנון די אפיקית
יתהון מארעא דמצרים לא יזדבנון
זבון עבדין׃ לא תפלח ביה בקשיו
ותדחל מאלהך׃ ועבדך ואמתך די
יהון לך מן בני עממיא די בסחרניכון
מנהון תקנון עבדין ואמהן׃
ואף מבני תותביא ערליא דדירין
עמכון מנהון תקנון ומזרעיתהון
די עמכון די אתילידו בארעכון
ויהון לכון לאחסנא׃

והתנחלתם אתם לבניכם אחריכם לרשת אחזה
לעלם בהם תעבדו ובאחיכם בני ישראל איש
באחיו לא תרדה בו בפרך׃ וכי תשיג יד גר
ותושב עמך ומך אחיך עמו ונמכר לגר תושב
עמך או לעקר משפחת גר׃ אחרי נמכר גאלה
תהיה לו אחד מאחיו יגאלנו׃ או דדו או בן
דדו יגאלנו או משאר בשרו ממשפחתו
יגאלנו או השיגה ידו ונגאל׃ וחשב עם קנהו
משנת המכרו לו עד שנת היבל והיה כסף
ממכרו במספר שנים כימי שכיר יהיה עמו׃
אם עוד רבות בשנים לפיהן ישיב גאלתו
מכסף מקנתו׃ ואם מעט נשאר בשנים עד
שנת היבל וחשב לו כפי שניו ישיב את גאלתו׃
כשכיר שנה בשנה יהיה עמו לא ירדנו בפרך
לעיניך׃ ואם לא יגאל באלה ויצא בשנת
היבל הוא ובניו עמו׃ כי לי בני ישראל עבדים
עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים
אני יהוה אלהיכם׃ לא תעשו לכם אלילם
ופסל ומצבה לא תקימו לכם ואבן משכית
לא תתנו בארצכם להשתחות עליה כי אני
יהוה אלהיכם׃ את שבתתי תשמרו ומקדשי
תיראו אני יהוה׃ פ כ״ו אם בחקתי
תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם׃
ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ
השדה יתן פריו׃ והשיג לכם דיש את בציר

ותחסנון יתהון לבניכון בתריכון
לירותת אחסנא לעלם בהון תפלחון
ובאחיכון בני ישראל גבר באחוהי
לא תפלח ביה בקשיו׃ וארי תדבק
יד ערל ותותב עמך ויתמסכן
אחוך עמיה ויזדבן לערל תותב
עמך או לארמי מזרעית גיורא׃
בתר דיזדבן פורקנא יהי ליה חד
מאחוהי יפרקניה׃ או אחבוהי
או בר אחבוהי יפרקניה או מקריב
בסריה מזרעיתיה יפרקניה או
תדבק ידיה ויתפרק׃ ויחשב עם
קניניה משתא דיזדבן ליה עד שתא
דיובלא ויהי כסף זבינוהי במנין שניא
כיומי אגירא יהי עמיה׃ אם עוד
סגיאות בשניא לפומהין יתיב פורקניה
מכסף זבינוהי׃ ואם זעיר אשתאר
בשניא עד שתא דיובלא ויחשב
ליה כפום שנוהי יתיב ית פורקניה׃
כאגיר שנא בשנא יהי עמיה לא
יפלח ביה בקשיו לעינך׃ ואם לא
יתפרק באלין ויפוק בשתא דיובלא
הוא ובנוהי עמיה׃ ארי דילי בני
ישראל עבדין עבדי אנון די אפקית
יתהון מארעא דמצרים אנא יי אלהכון׃
לא תעבדון לכון טעון וצלם וקמא
לא תקימון לכון ואבן סגידא לא
תתנון בארעכון למסגד עלה ארי אנא
יי אלהכון׃ ית יומי שביא דילי תטרון
ולבית מקדשי תהון דחלין אנא יי׃
אם בקימי תהכון וית פקודי
תטרון ותעבדון יתהון׃ ואתן
מטריכון בעדנהון ותתן ארעא
עללתה ואילן חקלא יתן אביה׃
ויארע לכון דישא לקטפא

אלהי ישראל לקח את הספרים האלה את ספר המקנה הזה
ואת החתום ואת ספר הגלוי הזה ונתתם בכלי חרש למען
יעמדו ימים רבים׃ כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל
עוד יקנו בתים ושדות וכרמים בארץ הזאת׃ ואתפלל
אל יהוה אחרי תתי את ספר המקנה אל ברוך בן נריה
לאמר׃ אהה אדני יהוה הנה אתה עשית את השמים
ואת הארץ בכחך הגדול ובזרעך הנטויה לא יפלא ממך כל
דבר׃ עשה חסד לאלפים ומשלם עון אבות אל חיק בניהם
אחריהם האל הגדול הגבור יהוה צבאות שמו׃ גדל העצה ורב
העליליה אשר עיניך פקחות על כל דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו וכפרי
מעלליו׃ אשר שמת אתות ומפתים בארץ מצרים עד היום הזה ובישראל
ובאדם ותעשה לך שם כיום הזה׃ ותצא את עמך את ישראל מארץ מצרים באתות ובמופתים וביד חזקה
ובאזרוע נטויה ובמורא גדול׃ ותתן להם את הארץ הזאת אשר נשבעת לאבותם לתת להם
ארץ זבת חלב ודבש׃

ובציר ישיג את זרע ואכלתם לחמכם לשבע
וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ
ושכבתם ואין מחריד והשבתי חיה רעה מן
הארץ וחרב לא תעבר בארצכם ורדפתם את
איביכם ונפלו לפניכם לחרב ורדפו מכם
חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו ונפלו
איביכם לפניכם לחרב ופניתי אליכם והפריתי
אתכם והרביתי אתכם והקימתי את בריתי
אתכם ואכלתם ישן נושן וישן מפני חדש
תוציאו ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי
אתכם והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים
ואתם תהיו לי לעם אני יהוה אלהיכם אשר
הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהית להם
עבדים ואשבר מטת עלכם ואולך אתכם
קוממיות ואם לא תשמעו לי
ולא תעשו את כל המצות האלה ואם בחקתי
תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם לבלתי
עשות את כל מצותי להפרכם את בריתי אף
אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם בהלה
את השחפת ואת הקדחת מכלות עינים ומדיבת
נפש וזרעתם לריק זרעכם ואכלהו איביכם
ונתתי פני בכם ונגפתם לפני איביכם ורדו בכם
שנאיכם ונסתם ואין רדף אתכם
ואם עד אלה לא תשמעו לי ויספתי ליסרה
אתכם שבע על חטאתיכם ושברתי את גאון עזכם

ויערע לאפקות בר זרעא ותיכלון לחמכון
למסבע ותיתבון לרחצן בארעכון
ואתן שלמא בארעא ותשרון ולית
דמניד ואבטיל חיתא בישא מן
ארעא ודקטלין בחרבא לא יעדון
בארעכון ותרדפון ית בעלי דבביכון
ויפלון קדמיכון לחרבא וירדפון
מנכון חמשה למאה ומאה מנכון
לריבותא יערקון ויפלון
בעלי דבביכון קדמיכון לחרבא ואתפני
במימרי לאוטבא לכון ואפיש יתכון
ואסגי יתכון ואקים ית קימי עמכון
ותיכלון עתיקא דעתיק ועתיקא מן
קדם חדתא תפנון ואתן מקדשי
ביניכון ולא ירחק מימרי יתכון ואשרי
שכינתי ביניכון ואהוי לכון לאלה ואתון
תהון קדמי לעם אנא יי אלהכון דאפקית
יתכון מארעא דמצרים מלמהוי להון
עבדין ותברית נר עממיא מנכון
ודברית יתכון בחירותא ואם
לא תקבלון למימרי ולא תעבדון ית כל
פקודיא האלין ואם בקימי תקוצון ואם
ית דיני תרחיק נפשכון בדיל דלא למעבד
ית כל פקודי לאשניותכון ית קימי
אף אנא אעביד דא לכון ואסער עליכון
בהלתא ית שחפתא וית קדחתא מחשכן
עינן ומפחן נפש ותזרעון לריקנו
זרעכון וייכלוניה בעלי דבביכון
ואתן רוגזי בכון ותתברון קדם בעלי
דבביכון וירדון בכון שנאיכון ותערקון ולית דרדיף יתכון
ואם עד אלין לא תקבלון למימרי
ואוסיף למרדי יתכון שבע על
חוביכון ואתבר ית יקר תקפכון
ואתן ית שמיא דעליכון תקיפין

[illegible]

ונתתי את שמיכם כברזל ואת ארצכם כנחשה׃
ותם לריק כחכם ולא תתן ארצכם את יבולה ועץ
הארץ לא יתן פריו׃ ואם תלכו עמי קרי ולא
תאבו לשמע לי ויספתי עליכם מכה שבע
כחטאתיכם׃ והשלחתי בכם את חית השדה
ושכלה אתכם והכריתה את בהמתכם והמעיטה
אתכם ונשמו דרכיכם׃ ואם באלה לא תוסרו
לי והלכתם עמי קרי׃ והלכתי אף אני עמכם
בקרי והכיתי אתכם גם אני שבע על חטאתיכם׃
והבאתי עליכם חרב נקמת נקם ברית ונאספתם
אל עריכם ושלחתי דבר בתוככם ונתתם ביד
אויב׃ בשברי לכם מטה לחם ואפו עשר נשים
לחמכם בתנור אחד והשיבו לחמכם במשקל
ואכלתם ולא תשבעו׃ ואם בזאת
לא תשמעו לי והלכתם עמי בקרי׃ והלכתי עמכם
בחמת קרי ויסרתי אתכם אף אני שבע על
חטאתיכם׃ ואכלתם בשר בניכם ובשר בנתיכם
תאכלו׃ והשמדתי את במתיכם והכרתי את
חמניכם ונתתי את פגריכם על פגרי גלוליכם
וגעלה נפשי אתכם׃ ונתתי את עריכם חרבה
והשמותי את מקדשיכם ולא אריח בריח ניחחכם׃
והשמתי אני את הארץ ושממו עליה איביכם
הישבים בה׃ ואתכם אזרה בגוים והריקתי אחריכם
חרב והיתה ארצכם שממה ועריכם יהיו חרבה׃
אז תרצה הארץ את שבתתיה כל ימי השמה

כפרזלא דלא מחתא מטרא וארעכון כנחשא
דלא מעבדא פירין׃ ויסוף לריקנו חילכון ולא תתן ארעכון
ית עללתה ואילן ארעא לא יתן אביה׃
ואם תהכון קדמי בקשיו ולא תיבון
לקבלא למימרי ואוסיף לאיתאה עליכון
מחא שבע כחוביכון׃ ואגרי בכון ית חית
ברא ותתכל יתכון ותשיצי ית בעירכון
ותזער יתכון ויצדון
אורחתכון׃ ואם באלין לא תתרדון למימרי
ותהכון קדמי בקשיו׃ ואהך אף אנא
עמכון בקשיו ואלקי יתכון אף אנא שבע
על חוביכון׃ ואיתי עליכון דקטלין בחרבא
ויתפרעון מנכון פורענותא על דעברתון
על אוריתא ותתכנשון לקרויכון ואגרי
מותנא ביניכון ותתמסרון ביד סנאה׃
כד איתבר לכון סעיד מיכלא ויפון
עשר נשין לחמכון בתנורא חד ויתיבון
לחמכון במתקלא ותיכלון ולא תסבעון׃
ואם בדא לא תקבלון למימרי
ותהכון קדמי בקשיו׃ ואהך עמכון
בתקוף רגז ואדרי יתכון אף אנא
שבע על חוביכון׃ ותיכלון בשר
בניכון ובשר בנתיכון תיכלון׃ ואשיצי
ית במתיכון ואקצץ ית חנסניכון
ואתן ית פגריכון על פגרי טעותכון
וירחק מימרי יתכון׃ ואתן ית
קרויכון חרבא ואצדי ית מקדשיכון
ולא אקביל ברעוא קרבן כנישתכון׃
ואצדי אנא ית ארעא ויצדון עלה
בעלי דבביכון דיתבין בה׃ ויתכון
אבדר ביני עממיא ואגרי
בתריכון דקטלין בחרבא ותהי
ארעכון צדיא וקרויכון יהון חרבא׃

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ואתם בארץ איביכם אז תרצה הארץ את שבתתיה והרצת את
שבתתיה׃ כל ימי השמה תשבת את אשר לא שבתה
בשבתתיכם בשבתכם עליה׃ והנשארים בכם
והבאתי מרך בלבבם בארצת איביהם ורדף אתם
קול עלה נדף ונסו מנסת חרב ונפלו ואין רדף׃
וכשלו איש באחיו כמפני חרב ורדף אין ולא
תהיה לכם תקומה לפני איביכם׃ ואבדתם בגוים
ואכלה אתכם ארץ איביכם׃ והנשארים בכם ימקו
בעונם בארצת איביכם ואף בעונת אבתם אתם ימקו׃
והתודו את עונם ואת עון אבתם במעלם אשר מעלו
בי ואף אשר הלכו עמי בקרי׃ אף אני אלך עמם
בקרי והבאתי אתם בארץ איביהם או אז יכנע
לבבם הערל ואז ירצו את עונם׃ וזכרתי את
בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי
אברהם אזכר והארץ אזכר׃ והארץ תעזב מהם
ותרץ את שבתתיה בהשמה מהם והם ירצו את עונם
יען וביען במשפטי מאסו ואת חקתי געלה נפשם׃
ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים
ולא געלתים לכלתם להפר בריתי אתם כי אני יהוה
אלהיהם׃ וזכרתי להם ברית ראשנים אשר הוצאתי
אתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם
לאלהים אני יהוה׃ אלה החקים והמשפטים והתורת
אשר נתן יהוה בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד
משה׃
וידבר יהוה אל משה לאמר׃
דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם איש כי יפלא נדר

בכין תרעי ארעא ית שמיטהא כל
יומין דיצדיאת ואתון בארע בעלי
דבביכון בכין תשמיט ארעא ותרעי
ית שמיטהא׃ כל יומין דיצדיאת
תשמיט ית די לא שמטת בשמיטיכון
כד הויתון יתבין עלה׃ ודישתארון
בכון ואעיל תברא בלבהון בארעתא
דסנאיהון ויהי רדיף יתהון קל טרפא
דשקיף ויערקון מעירק כרמן קדם
דקטלין בחרבא ויפלון וליה רדיף׃
ויתקלון גבר באחוהי כד מן קדם דקטלין
בחרבא ורדיף לית ולא תהי לכון
תקומה קדם בעלי דבביכון׃ ותיבדון ביני
עממיא ותגמר יתכון ארע בעלי דבביכון׃
ודישתארון בכון יתמסון בחוביהון בארעתא
דסנאיכון ואף בחובי אבהתהון בישיא
דאחידין בידיהון יתמסון׃ ויודון ית חוביהון
וית חובי אבהתהון בשקריהון די שקרו במימרי
ואף די הלכו קדמי בקשיו׃ אף אנא
אהך עמהון בקשיו ואעיל יתהון בארע
בעלי דבביהון בכין יתבר לבהון טפשא
ובכין ירעון ית חוביהון׃ ודכירנא ית קימי
דעם יעקב ואף ית קימי דעם יצחק ואף
ית קימי דעם אברהם אנא דכיר וארעא
אנא דכיר׃ וארעא תתרטש מנהון
ותרעי ית שמטהא כד צדיאת מנהון ואינון
ירעון ית חוביהון לוטין חלף ברכן איתי
עליהון דבדיני קצו וית קימי רחיקת
נפשהון׃ ואף ברם דא במהויהון בארע
בעלי דבביהון לא ארטושנון ולא
ארחקינון לשיציותהון לאשנאה קימי
עמהון ארי אנא יי אלההון׃ ודכירנא
להון קים קדמאי די אפיקית יתהון
מארעא דמצרים לעיני עממיא למהוי
להון לאלה אנא יי׃ אלין קימיא ודיניא
ואוריתא די יהב יי בין מימריה ובין בני
ישראל בטורא דסיני בידא דמשה׃

בערכך נפשת ליהוה׃ והיה ערכך הזכר מבן
עשרים שנה ועד בן ששים שנה והיה ערכך
חמשים שקל כסף בשקל הקדש׃ ואם נקבה הי
הוא והיה ערכך שלשים שקל׃ ואם מבן חמש
שנים ועד בן עשרים שנה והיה ערכך הזכר
עשרים שקלים ולנקבה עשרת שקלים׃ ואם
מבן חדש ועד בן חמש שנים והיה ערכך
הזכר חמשה שקלים כסף ולנקבה ערכך שלשת
שקלים כסף׃ ואם מבן ששים שנה ומעלה אם
זכר והיה ערכך חמשה עשר שקל ולנקבה עש׳
עשרה שקלים׃ ואם מך הוא מערכך והעמידו
לפני הכהן והעריך אתו הכהן על פי אשר תשיג
יד הנדר יעריכנו הכהן׃ ס ואם בהמה אשר
יקריבו ממנה קרבן ליהוה כל אשר יתן ממנו
ליהוה יהיה קדש׃ לא יחליפנו ולא ימיר אתו
טוב ברע או רע בטוב ואם המר ימיר בהמה
בבהמה והיה הוא ותמורתו יהיה קדש׃ ואם כל
בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן
ליהוה והעמיד את הבהמה לפני הכהן׃ והעריך
הכהן אתה בין טוב ובין רע כערכך הכהן כן
יהיה׃ ואם גאל יגאלנה ויסף חמישתו על
ערכך׃ ואיש כי יקדש את ביתו קדש ליהוה
והעריכו הכהן בין טוב ובין רע כאשר יעריך
אתו הכהן כן יקום׃ ואם המקדיש יגאל את
ביתו ויסף חמישית כסף ערכך עליו והיה לו׃

מלל עם בני ישראל ותימר להון גבר
ארי יפריש נדר בפרסן נפשתא קדם יי׃
ויהי פרסניה דדכרא מבר עשרין שנין
ועד בר שתין שנין ויהי פרסניה חמשין
סלעין דכסף בסלעי קודשא׃ ואם נוקבתא
היא ויהי פרסנה תלתין סלעין׃ ואם מבר
חמש שנין ועד בר עשרין שנין ויהי פרס׳
פרסניה דדכרא עשרין סלעין ולנוקבתא
עשר סלעין׃ ואם מבר ירחא ועד בר
חמש שנין ויהי פרסניה דדכרא חמש
סלעי דכסף ולנוקבתא פרסנה תלת
סלעין דכסף׃ ואם מבר שתין שנין
ולעילא אם דכרא ויהי פרסניה חמש
עשרי סלעין ולנוקבתא עשר סלעין׃
ואם מסכין הוא מפרסנה
ויקימניה קדם כהנא
ויפרוס יתיה כהנא על פום
די תדביק ידא דנדרא יפרסיניה
כהנא׃ ואם בעירא די
יקרבון מנה קרבנא קדם
יי כל די יתן מנה קדם יי
יהי קודשא׃ לא יחלפניה
ולא יעבר יתיה טב בביש או
ביש בטב ואם חלפא יחליף בעירא
בבעירא ויהי הוא וחלופיה יהי קודשא׃
ואם כל בעירא מסאבא די לא יקרבון
מנה קרבנא קדם יי ויקים ית בעירא
קדם כהנא׃ ויפרוס כהנא יתה בין טב
ובין ביש כפרסן כהנא כן יהי׃ ואם מפרק
יפרקנה ויוסף חומשיה על
פרסניה׃ וגבר ארי יקדיש ית ביתיה
קודשא קדם יי ויפרסניה כהנא
בין טב ובין ביש כמא די יפרוס יתיה
כהנא כן יקום׃ ואם דאקדיש י׳
יפרוק ית ביתיה ויוסף חומש כסף פרסניה
עלוהי ויהי ליה׃ ואם

ובך מנחלתך אשר נתתי לך
והעבדתיך את איביך בארץ
אשר לא ידעת כי אש קדחתם
באפי עד עולם תוקד׃ כה
אמר יהוה ארור הגבר אשר
יבטח באדם ושם בשר זרעו
ומן יהוה יסור לבו׃ והיה כערער
בערבה ולא יראה כי [illegible]
[illegible] ושכן חררים
במדבר ארץ מלחה ו
ולא תשב׃
[illegible] הגבר אשר
[illegible] ביהוה

מבטחו׃ והיה כעץ שתול
על מים ועל יובל ישלח
שרשיו ולא יראה כי יבא
חם והיה עלהו רענן ובשנת
בצרת לא ידאג ולא ימיש
מעשות פרי׃ עקב הלב
מכל ואנש הוא מי ידענו׃
אני יהוה חקר לב בחן
כליות ולתת לאיש כדרכיו
וכפרי מעלליו׃ קרא
דגר ולא ילד עשה עשר
ולא במשפט בחצי ימיו

ואם משדה אחזתו יקדיש איש ליהוה והיה
ערכך לפי זרעו זרע חמר שערים בחמשים שקל
כסף: אם משנת היבל יקדיש שדהו כערכך יקום:
ואם אחר היבל יקדיש שדהו וחשב לו הכהן את
הכסף על פי השנים הנותרת עד שנת היבל ונגרע
מערכך: ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אתו
ויסף חמשית כסף ערכך עליו וקם לו: ואם לא יגאל
את השדה ואם מכר את השדה לאיש אחר לא יגאל
עוד: והיה השדה בצאתו ביבל קדש ליהוה כשדה
החרם לכהן תהיה אחזתו: ואם את שדה מקנתו אשר
לא משדה אחזתו יקדיש ליהוה: וחשב לו הכהן את
מכסת הערכך עד שנת היבל ונתן את הערכך ביום
ההוא קדש ליהוה: בשנת היובל ישוב השדה לאשר
קנהו מאתו לאשר לו אחזת הארץ: וכל ערכך
יהיה בשקל הקדש עשרים גרה יהיה השקל:
אך בכור אשר יבכר ליהוה בבהמה לא יקדיש
איש אתו אם שור אם שה ליהוה הוא: ואם בבהמה
הטמאה ופדה בערכך ויסף חמשתו עליו ואם לא
יגאל ונמכר בערכך: אך כל חרם אשר יחרם איש
ליהוה מכל אשר לו מאדם ובהמה ומשדה אחזתו
לא ימכר ולא יגאל כל חרם קדש קדשים הוא
ליהוה: כל חרם אשר יחרם מן האדם לא יפדה
מות יומת: וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי
העץ ליהוה הוא קדש ליהוה: ואם גאל יגאל איש
ממעשרו חמשיתו יסף עליו: וכל מעשר בקר
ואם מפרק יפרוק גבר ממעשריה חמשיה יוסף עלוהי:

ואם מחקל אחסנתיה יקדיש גבר קדם יי
ויהי פרסניה לפום זרעיה בית זרע כור
סערין בחמשין סלעין דכסף:
אם משתא דיובלא יקדיש חקליה
כפרסניה יקום: ואם בתר יובלא
יקדיש חקליה ויחשיב ליה כהנא
ית כספא על פום שניא דאשתארא
עד שתא דיובלא ויתמנע מפרסניה:
ואם מפרק יפרוק ית חקלא דאקדיש
יתיה ויוסף חומש כסף פרסניה
עלוהי ויקום ליה: ואם לא יפרוק
ית חקלא ואם זבין ית חקלא לגבר
אחרן לא יתפריק עוד: ויהי
חקלא במפקיה ביובלא קודשא
קדם יי כחקל חרמא לכהנא תהי
אחסנתיה: ואם ית חקל זבינוהי
די לא מחקל אחסנתיה יקדיש
קדם יי: ויחשב ליה כהנא ית נסיב
פרסניה עד שתא דיובלא ויתן
ית פרסניה ביומא ההוא קודשא קדם
יי: בשתא דיובלא יתוב חקלא
לדי זבניה מניה לדי דיליה אחסנת
ארעא: וכל פרסניה יהי בסלעי
קודשא עשרין מעין הוין סלעא:
ברם בוכרא די יתבכר קדם יי
בבעירא לא יקדיש גבר יתיה אם
תור אם אמר דיי הוא: ואם בבעירא
מסאבא ויפרוק בפרסניה ויוסיף
חומשיה עלוהי ואם לא יתפריק
ויזדבן בפרסניה: ברם כל חרמא די
יחרם גבר קדם יי מכל די ליה
מאנשא ובעירא ומחקל
אחסנתיה לא יזדבן ולא יתפרק
כל חרמא קודש קודשין הוא קדם יי:
כל חרמא די יתחרם מן אנשא
לא יתפריק אתקטלא יתקטיל:
וכל מעשר ארעא מזרעא דארעא
מפירי אילנא דיי הוא קודשא קדם יי:

ויש כור לגאול בזרע עומר לפי
החשבון סלע ופונדיון לשנה לפי
שאינה הקדש אלא למנין שנות
היובל שלם גאולה הרי טוב
ואם לאו הגזבר מוכרה כשיגיע
הלא לאחר ועומדת ביד הלוקח
עד היובל כשאר השדות
המכורות וכשהיא יוצאה מידו
חוזרת לכהנים של אותו משמר
שהיובל פוגע בו והחולקת ביניהם
זה המשפט האומר מקדיש שדהו
ועכשיו אפרש על סדר המקראות
אם משנת היובל יקדיש וגו' אם
משעברה שנת היובל הקדישה
ובא אדם לגאלה מיד: שנים
יקום כערך זה האמור יהיה
חמשים כסף יתן: ואם אחר
היובל יקדיש וכן אם הקדישה
משנת היובל ושהתה ביד
גזבר ובא זה לגאלה אחר היובל
וחשב לו הכהן את הכסף: על פי
שנים הנותרות כפי חשבון כיצד
הרי קצב לדמיה של מ"ט שנה
חמשים שקל הרי שקל לכל שנה
ושקל יתר על כולם והשקל מ"ח
פונדיונים הרי סלע ופונדיון
לשנה אלא שחסר פונדיון אחד
לכולם ואמרו רבותינו שאותו
פונדיון קולבון לפרוטרוט והכן
לגואל יתן סלע ופונדיון לכל שנה
לשנים הנותרות עד שנת היובל
ונגרע מערכך מנין השנים
משנת היובל עד שנת הפדיון:
אם גאל יגאל המקדיש אותו
יותן יוסיף חומש על הקיצבה
הזאת: ואם לא יגאל את השדה
המקדישו: ואם מכר הגזבר את
השדה לאיש אחר לא יגאל
עוד לשוב ליד המקדישו:

זה חסרה בצאתו ביובל מיד
לוקחו מן הגזבר כדרך שאר
השדות היוצאות מיד לוקחיהן
ביובל: קדש לה' לא שישוב
להקדש לבדק הבית ליד הגזבר
אלא כשדה החרם המתן לכהנים
שנ' כל חרם בישראל לך יהיה אף זו
תתחלק לכהנים של אותו משמר
ואומר שיום הכפורים של יובל
פוגע בו ואם את שדה מקנתו
וגו' חילוק יש בין שדה מקנה לשדה
אחוזה ששדה מקנה לא תתחלק
לכהנים ביובל לפי שאינו יכול להקדישה

להקדישה אלא עד היובל שהרי ביובל
היתה עומדת לצאת מידו ולשוב
לבעלים לפיכך אם לא גאלה יגאל
[illegible] בדמים הללו הקיצבה כמו
לשדה אחוזה ואם לא
יגאלו [illegible] ה גזבר לאחר
[illegible] לאו אם [illegible] הגזבר
[illegible] משנת היובל [illegible] ישוב
השדה לא [illegible] אותו
אותו שהקדישו [illegible]
ומן המוכר לאשר קנהו
הלוקח הזה האחרון ממנו
וזהו הגזבר לכך הוצרך לומר לאשר לו
אחוזת הארץ מירושת אבות וזה

הגזבר לכך הוצרך לומר לאשר לו אחוזת
הארץ מירושת אבות וזהו בעליה
הראשונים שמכרה להקדישה וכל ערכך
יהיה בשקל הקדש כל ערך שכתוב בו
שקלים יהו בשקל הקדש: עשרים גרה
עשרים מעות כך היה מתחלה ולאחר
מיכן הוסיפו שתות ואמרו שש מעה כסף
דינר ד' מעות לסלע: לא יקדיש איש אותו
לשם קרבן אחר לפי שאינו שלו: ואם
בבהמה הטמאה וגו' אין המקרא הזה
מוסב אל הבכור שאין לומר בבכור בהמה
טמאה ופדה בערכך וחומש שהרי
אין פדיון פטר חמור אלא טלה והוא
לכהן ונותנו לכהן ואינו להקדש אלא
הכתוב מוסב על הקדש [illegible] ומעלה

פדיון ההקדש [illegible] וכן כל דבר במקדש
[illegible] לבדק הבית [illegible]
[illegible] ופדה [illegible] הכהן אם
לא יגאל על פי [illegible] ונמכר בערכך [illegible]
אך כל חרם וגו' [illegible]
[illegible] להקדש [illegible]
כל חרם בישראל לך יהיה [illegible]
[illegible] חרם [illegible]
חרמים לכהנים [illegible]
לכהנים [illegible]
[illegible] זה [illegible]
לבדק הבית [illegible]
[illegible] אין [illegible]
[illegible]

וכל מעשר תורין ועאן כל די יעבר תחות ע׳ חוטרא עשיראה יהי קדשא קדם יי׳׃ לא יבקר בין טב לביש לא יחלפניה ואם חלפא יחלפניה ויהי הוא וחלופיה יהי קדשא לא יתפריק׃ אלין פקודיא די פקיד יי׳ ית משה לות בני ישראל בטורא דסיני׃

וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש ליהוה׃ לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו ואם המר ימירנו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש לא יגאל׃ אלה המצות אשר צוה יהוה את משה אל בני ישראל בהר סיני׃

סכום פסוקי ויקרא תתנט וסימן נטף וחיצים והנגע בבשר הזב

כל חרם קדש קדשים הוא׳ האומר סתם חרמים לבדק הבית ומביא ראיה מכאן׳ והאומר סתם חרמים לכהנים מפרש כל חרם קדש קדשים ללמד שחרמי כהנים חלים על קדש קדשים ועל קדשים קלים׳ ונותן לכהן מה ששנינו מוכב ערכין׃ יום נדר׳ יתן את דמיו׳ יום נודב את טובתו׃ ואם גאל יגאל וגו׳ והיא ליתן׃ אחד עבד עלי לא טוב׃ ... לא יפדה אין לו דמים ... וכל מעשר הארץ׳ במעשר שני הכתוב מדבר׃ מזרע הארץ׳ דגן׳ ומפרי העץ׳ תירוש ויצהר׃ ליי׳ הוא׳ ... ומשולחן ... לעלות ולאכול בירושלים ... ואכלת לפני יי׳ אלהיך מעשר דגנך וגו׳׃ ממעשרו ולא ממעשר חברו׳ ... ומעשר שני ... גאולתו׳ ... בכל מקום׳ והמעות יעלה ויאכל ... תחת השבט׳ ... עשירי ... יהיה קדש׳ ליקרב למזבח דמו ואימוריו והבשר נאכל לבעלים ... ומתנות כהונה ... ניתן לכהנים׃ לא יגאל׳ ... לא יבקר ... ולפי ... ובכל ... מבחר בקדושתו ... כך הם ... ואסור ליגזז וליעבד׃

חסלת אם בחקתי

ובמדבר

במדברא

ומליל יי׳ עם משה במדברא דסיני במשכן זמנא בחד לירחא תנינא בשתא תנייתא למפקהון מארעא דמצרים למימר׃ קבילו ית חושבן כל כנשתא דבני ישראל לזרעיתהון לבית אבהתהון במנין שמהן כל דכורא לגלגלתהון׃ מבר עשרין שנין ולעילא כל נפיק חילא בישראל תמנון יתהון לחיליהון את ואהרן׃ ועמכון יהון גברא גברא לשבטא גבר ריש לבית אבהתוהי הוא׃ ואלין שמהת גבריא די יקומון עמכון לראובן אליצור בר שדיאור׃

לשמעון
ליהודה
ליששכר
לבני יוסף
לבנימן
לדן
לאשר

וידבר יהוה אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר׃ שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם׃ מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא בישראל תפקדו אתם לצבאתם אתה ואהרן׃ ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית אבתיו הוא׃ ואלה שמות האנשים אשר יעמדו אתכם לראובן אליצור בן שדיאור׃ לשמעון שלמיאל בן צורי שדי׃ ליהודה נחשון בן עמינדב׃ ליששכר נתנאל בן צוער׃ לזבולן אליאב בן חלן׃ לבני יוסף לאפרים אלישמע בן עמיהוד למנשה גמליאל בן פדהצור׃ לבנימן אבידן בן גדעני׃ לדן אחיעזר בן עמישדי׃ לאשר

ימיו יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל׃ כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו׃ מקוה ישראל יהוה כל עזביך יבשו וסורי בארץ יכתבו כי עזבו מקור מים חיים את יהוה׃ רפאני יהוה וארפא הושיעני ואושעה כי תהלתי אתה׃
חסלת

במדבר סיני עשר׳ ומספר וגו׳

והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי׃ ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדיו ושמו להם ראש אחד ועלו מן הארץ כי גדול יום יזרעאל׃ אמרו לאחיכם עמי

עניין פורענות ונחמה סמוכין ... בפסחים ... על ... ומספר ... והיה מספר בני ישראל ... ושלא בין הסופר ...

... כסא כבוד וגו׳ ... מקוה ישראל יהוה כל עזביך יבשו ... רפאני יהוה וארפא ... כי תהלתי אתה ...

במדבר

פגעיאל בן עכרן׃ לגד אליסף בן דעואל׃ לנפתלי
אחירע בן עינן׃ אלה קריאי העדה נשיאי מטות
אבותם ראשי אלפי ישראל הם׃ ויקח משה ואהרן
את האנשים האלה אשר נקבו בשמות׃
ואת כל העדה הקהילו באחד לחדש השני ויתילדו
על משפחתם לבית אבתם במספר שמות מבן
עשרים שנה ומעלה לגלגלתם׃ כאשר צוה יהוה
את משה ויפקדם במדבר סיני׃ ויהיו
בני ראובן בכר ישראל תולדתם למשפחתם לבית
אבתם במספר שמות לגלגלתם כל זכר מבן עשרים
שנה ומעלה כל יצא צבא׃ פקדיהם למטה ראובן
ששה וארבעים אלף וחמש מאות׃
לבני שמעון תולדתם למשפחתם לבית אבתם
פקדיו במספר שמות לגלגלתם כל זכר מבן
עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא׃ פקדיהם למטה
שמעון תשעה וחמשים אלף ושלש מאות׃
לבני גד תולדתם למשפחתם לבית
אבתם במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה
כל יצא צבא׃ פקדיהם למטה גד חמשה
וארבעים אלף ושש מאות וחמשים׃
לבני יהודה תולדתם למשפחתם לבית
אבתם במספר שמת מבן עשרים שנה ומעלה
כל יצא צבא׃ פקדיהם למטה יהודה ארבעה
ושבעים אלף ושש מאות׃ לבני
יששכר תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר

לגד
לנפתלי

אלין מעריע כנשתא רברבי שבטי
אבהתהון רישי אלפיא דישראל אנון׃
ודבר משה ואהרן ית גבריא האלין
די אתפרשו בשמהן׃
וית כל כנשתא כנשו בחד לירחא
תנינא ואתיחסו על זרעיתהון לבית
אבהתהון במנין שמהן מבר עשרין
שנין ולעילא לגלגלתהון׃ כמא די
פקיד יי ית משה ומנינון במדברא
דסיני׃ והוו
בני ראובן בכריה דישראל תולדתהון
לזרעיתהון לבית אבהתהון במנין
שמהן לגלגלתהון כל דכורא מבר
עשרין שנין ולעילא כל נפיק
חילא׃ מניניהון לשבטא דראובן
ארבעין ושתא אלפין וחמש מאה׃
לבני שמעון תולדתהון
לזרעיתהון לבית אבהתהון מנינוהי
במנין שמהן לגלגלתהון כל דכורא
מבר עשרין שנין ולעילא כל
נפיק חילא׃ מניניהון לשבטא
דשמעון חמשין ותשעה אלפין
ותלת מאה׃ לבני גד תולדתהון
לזרעיתהון לבית אבהתהון במנין
שמהן מבר עשרין שנין ולעילא
כל נפיק חילא׃ מניניהון לשבטא
דגד ארבעין וחמשה אלפין ושית
מאה וחמשין׃
לבני יהודה תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון
במנין שמהן מבר עשרין שנין ולעילא
כל נפיק חילא׃ מניניהון לשבטא
דיהודה שבעין וארבעה אלפין
ושית מאה׃
לבני יששכר תולדתהון לזרעיתהון לבית
אבהתהון במנין שמהן מבר עשרין

סיני׳ באחד לחדש השני׳
מתוך חיבתן לפניו מונה
אותן כל שעה׳ כשיצאו ממ׳
ממצרים מנאן׳ כשנפלו
בעגל מנאן לידע הנותרים׳
כשבא להשרות שכינתו
עליהם מנאן׳ באחד בניסן
הוקם המשכן׳ ובאחד
באייר מנאן׃ למשפחתם׳
לידע מנין כל שבט ושבט׳
לבית אבתם׳ מי שאביו
משבט אחד ואמו משבט
אחר יקום על שבט
אביו׃ לגלגלתם על ידי
שקלים בקע לגלגלת׃ איש
כל ידיעו עבודו׳ ויגד שיוין
ועמו בעבודו פחות מיננדי׳
ואתכם יהיו׳ כשתפקדו
אותם יהיו עמכם נשיא
כל שבט ושבט׃ קריאי
העדה׳ הנקראים
לכל דבר חשיבות שבעדה׃
האנשים האלה׳
את שנים עשר
נשיאים הללו׳ אשר
נקבו לו כאן בשמות׃
ויתילדו׳ על משפחתם׳
הביאו ספרי יחוסיהם
ועדי חזקת לידתם
כל אחד ואחד
להתייחס
על השבט׃
כאשר צוה
משה וגו׳

עמי ולאחותיכם רחמה׃
ריבו באמכם ריבו כי היא
לא אשתי ואנכי לא אישה
ותסר זנוניה מפניה
ונאפופיה מבין שדיה׃
פן אפשיטנה ערמה
והצגתיה כיום הולדה
ושמתיה כמדבר ושתיה
כארץ ציה והמתיה
בצמא׃ ואת בניה לא
ארחם כי בני זנונים המה׃
כי זנתה אמם הובישה

הורתם כי אמרה אלכה אחרי מאהבי
נתני לחמי ומימי צמרי
ופשתי שמני ושקויי׃ לכן הנני
שך את דרכך בסירים וגדרתי את
גדרה ונתיבותיה לא תמצא׃
ורדפה את מאהביה ולא תשיג
אתם ובקשתם ולא תמצא
ואמרה אלכה ואשובה אל אישי
הראשון כי טוב לי אז מעתה׃
והיא לא ידעה כי אנכי נתתי לה
את הדגן ואת התירוש ואת
היצהר וכסף הרביתי לה וזהב

הולך ואומר יום׳ הולך ואומר יגדל
זה מכין חלוק׳ לו׳ לבן חלוק ותניה וגו׳
ומה שלח יחדיו וגו׳ לו כו וספיג ליה
שאמר ספל לה מעכסה ולפי שהוא כך
היו מאיכתך כי אתם לא עמי ואנכי לא
אהיה לכם׳ אראה עיני כאילו אינני לכם׳
ותגלו לבן הריומות׳ ואו׳ שם ותם ותניחון
ושם תשיבן את לבבכם לשוב אלי׳ מיה שן
על ידי משה והשבות לך אל לבבך בכל הגוים
אשר הדיחך וגו׳ ושבת את שבותך וגו׳
אז מן ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדיו
וגו׳ ראש אחד דוד מלכם׳ כי גדול יום
קיבוץ ודיעלם׃ אמרו לאחיכם ע׳ מ׳
התנבאו׃

השבטו על דור האחרון שאני עמד לקבץ
שיהו עמי׃ ריבו באמכם׳ בנביאים שלכם׳ תובן
לאוייתי ועל עשתבן אוחם׃ מבין שדיה׳
דרך השאשת׳ שאשעבן להן דדיהן׃ ויותן
דגם ופתחון עעותיא ומבין תחוריו׃ כיום
הולדה׳ סוו שהיצתיה מינרים׃ כיו שמפרש
ביחוקיאל׃ ומולדותיך ביום הולדת אותך
ומשליבי על פני השדה׃ בגעל נפשך
לא חסה עליך עין מדבר׃ פירות שגרות׳
עליהם מהחמר׳ שם יצעון ושם יחותן והוייתיה
ומקטליהה׃ יואם מטא שלהם והומעה תוריתם׳
בדיית מלמיהון׳ הזובחים האורים לחם חו אוי
מוסים מונז׳ עצי הזורח׳ אוורוי לחם לא הגויו׃

שמת מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא:
פקדיהם למטה יששכר ארבעה וחמשים א
אלף וארבע מאות: פ לבני זבולן
תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת
מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: ופקדיהם
פקדיהם למטה זבולן שבעה וחמשים אלף
וארבע מאות: פ לבני יוסף לבני
אפרים תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר
שמת מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא:
פקדיהם למטה אפרים ארבעים אלף וחמש
מאות: פ לבני מנשה תולדתם
למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מבן
עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה
מנשה שנים ושלשים אלף ומאתים: פ
לבני בנימן תולדתם למשפחתם לבית אבתם
במספר שמת מבן עשרים שנה ומעלה כל
יצא צבא: פקדיהם למטה בנימן חמשה
ושלשים אלף וארבע מאות: פ לבני
דן תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת
מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: ופקדיהם
למטה דן שנים וששים אלף ושבע מאות:
פ לבני אשר תולדתם למשפחתם
לבית אבתם במספר שמת מבן עשרים שנה
ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה אשר
אחד וארבעים אלף וחמש מאות: פ

מניניהון לשבטא דיששכר
חמשין וארבעה אלפין
וארבע מאה:
לבני זבולן:
מניניהון לשבטא דזבולן
חמשין ושבעה אלפין
וארבע מאה:
לבני יוסף:
מניניהון לשבטא
דאפרים ארבעין
אלפין וחמש מאה:
לבני מנשה:
מניניהון לשבטא
דמנשה תלתין ותרין
אלפין ומאתן:
לבני בנימן:
מניניהון לשבטא
דבנימן תלתין וחמשה
אלפין וארבע מאה:
לבני דן:
מניניהון לשבטא דדן
שתין ותרין אלפין
ושבע מאה:
לבני אשר:
מניניהון לשבטא
דאשר ארבעין וחד
אלפין וחמש מאה:

וזהב עשו לבעל: לכן אשוב ולקחתי
דגני בעתו ותירושי במועדו והצלתי
צמרי ופשתי לכסות את ערותה:
ועתה אגלה את נבלתה לעיני
מאהביה ואיש לא יצילנה מידי:
והשבתי כל משושה חגה חדשה
ושבתה וכל מועדה: והשמתי גפנה
ותאנתה אשר אמרה אתנה המה
לי אשר נתנו לי מאהבי ושמתים
ליער ואכלתם חית השדה: ופקדתי
עליה את ימי הבעלים אשר תקטיר
להם ותעד נזמה וחליתה ותלך אחרי
מאהביה ואתי שכחה נאם יהוה:
לכן הנה אנכי מפתיה והלכתיה
המדבר ודברתי על לבה: ונתתי לה
את כרמיה משם ואת עמק עכור
לפתח תקוה וענתה שמה כימי
נעוריה וכיום עלותה מארץ
מצרים: והיה ביום
ההוא נאם יהוה תקראי אישי
ולא תקראי עוד בעלי: והסירתי לי
את שמות הבעלים מפיה ולא
יזכרו עוד בשמם: וכרתי להם ברית
ביום ההוא עם חית השדה ועם עוף
השמים ורמש האדמה וקשת וחרב
ומלחמה אשבור מן הארץ
והשכבתים לבטח: וארשתיך
לי לעולם וארשתיך לי בצדק
ובמשפט ובחסד וברחמים:
וארשתיך לי
באמונה וידעת
את
יהוה:
חסלת לבמ׳

תעשבן והם גנבים. לא היו פריכות
והם אלוים: אחרי מאהבי. בדרכי הגוים
האוהבות: הנני סך. לשון סגירה. כמו
הסך ומסוכך. כמסוכת. את דרכך
דרכים ושבילים. שאת הולכת בהם. אחרי
מאהבייך. מצרים ואשור. ולא תמצא
לבקשתם עזרה: ורדפה ומטקולת
לשון סבר הוא זה. כמו ומרדף. ריקים.
פניך יכיר בעת. בזה תחזור אחריהם.
ולא תשיגם. ובקשתם. ובקשה אותם.
לא ידעה. לא שמה אל לבה והרגישה
נעזרה בלא ידעה. וכסף הרביתי לה
וזהב. והם עשו אותו לבעל. מעתן

גמיר משול הפירות: והצלתי ממנה
צמרי ופשתי. אשר היה לכסות את
ערותה. כל הגלה שכמוכרה. לשון הגלה
והפרשה היא ומוסת עלין ואולייקים
את מקטה אובק. כל העושר אשר
הצלתי: ואיש לא יצילנה מידי. את
זכות אבות תמיה: והשמותי. לשון
שממה: אתנה. כמו אתנן: ושמתים
ליער. שהחיות ומהלכות שם ואוכלות
פירותיהם: ופקדתי עליהם. שכר פורענות
ימי הבעלים אשר תקטיר תמיד להם
ולשון הוה הוא: ותעד נזמה וחליתה
לשון עדי הוא:

כמוה המתקשטת לקראת אוהבה:
וחליתה לשון עדי הוא. קישוט:
לכן הנה אנכי מפתה. מטרלה להמשך
אחרי פורענות לכל. וזו היא ה
הפתוי: והולכתיה המדבר. בגולה
שהיא לה כמדבר וציה. ושם תשיב
אל לבה. כי טוב לה כשעשתה רצוני
מכשהורדה בו: ונתתי לה לשו ז
פרנסים ומנהיגים. וכן לא יפגעו
כרמים. וכן כרמי שלי לא נטרתי.
והולכה המדברה. למדבר
ובסיג
גשן

וכסיגנון זה מתנבא יחזקאל הנביא:
והוצאתי אתכם אל ארץ העמים:
ושפטתי אתכם שם כאשר נשפטתי
את אבותיכם וגו' והבאתי אתכם
במסורת הברית. אתכם
מכם המורדים וגו'
והו את כרמיה. ואת עמק עכור.
עמק הגלות שהיו עכורים שם.
אתן לה לפתח תקוה. תחילת תקוה
שתמשך אותן יגאות. תתן לה לשוב
אלי. וענתה שמה. לשון דירה כמו
מעון אריות. כימי נעוריה. שישבה
במצרים ימים רבים. וכיום עלותה

בני נפתלי תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר
שמת מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא
פקדיהם למטה נפתלי שלשה וחמשים אלף
וארבע מאות׃ אלה הפקדים אשר פקד
משה ואהרן ונשיאי ישראל שנים עשר איש
איש אחד לבית אבתיו היו׃ ויהיו כל פקודי בני
ישראל לבית אבתם מבן עשרים שנה ומעלה כל
יצא צבא בישראל׃ ויהיו כל הפקדים שש מאות
אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים׃
והלוים למטה אבתם לא התפקדו בתוכם׃
וידבר יהוה אל משה לאמר׃ אך את
מטה לוי לא תפקד ואת ראשם לא תשא בתוך
בני ישראל׃ ואתה הפקד את הלוים על משכן
העדת ועל כל כליו ועל כל אשר לו המה ישאו
את המשכן ואת כל כליו והם ישרתהו וסביב
למשכן יחנו׃ ובנסע המשכן יורידו אתו הלוים
ובחנת המשכן יקימו אתו הלוים והזר הקרב יומת׃
וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו
לצבאתם׃ והלוים יחנו סביב למשכן העדת ולא
יהיה קצף על עדת בני ישראל ושמרו הלוים את
משמרת משכן העדות׃ ויעשו בני ישראל ככל
אשר צוה יהוה את משה כן עשו׃
וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר׃ איש על
דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד
סביב לאהל מועד יחנו׃ והחנים קדמה מזרחה

בני נפתלי׃

מניניהון לשבטא דנפתלי חמשין ותלתה
אלפין וארבע מאה׃ אלין
מנינא די מנא משה ואהרן ורברבי
ישראל תרי עשר גברין גברא חד
לבית אבהתוהי הוו׃ והוו כל מנייני
בני ישראל לבית אבהתהון מבר
עשרין שנין ולעילא כל נפיק חילא
בישראל׃ והוו כל מניניא שית מאה
ותלתה אלפין וחמש מאה וחמשין׃
וליואי לשבטא דאבהתהון
לא אתמניאו ביניהון׃
ומליל׃ ברם ית שבטא דלוי לא
תמני וית חשבנהון לא תקביל בגו
בני ישראל׃

ואת מני ית ליואי על משכנא
דסהדותא ועל כל מנוהי ועל כל
די ליה אנון יטלון ית משכנא וית
כל מנוהי ואנון ישמשונה וסחור
סחור למשכנא ישרון׃ ובמטל
משכנא יפרקון יתיה ליואי
ובמשרי משכנא יקימון יתיה
ליואי וחלונאי דיקרב יתקטיל׃ וישרון
בני ישראל גבר על משריתיה וגבר על
טקסיה לחיליהון׃ וליואי ישרון סחור
סחור למשכנא דסהדותא ולא יהי רוגזא
על כנשתא דבני ישראל ויטרון ליואי
ית מטרת משכנא דסהדותא׃ ועבדו בני
ישראל ככל די פקיד יי
ית משה כן עבדו׃
ומליל׃ גבר על טקסיה באתון
לבית אבהתהון ישרון בני ישראל
מקביל סחור למשכן זמנא ישרון׃

[illegible]

כוס הראשון של שבועות ... הפטר ...

ויהי בשלשים שנה ברביעי
בחמשה לחדש ואני
בתוך הגולה על נהר כבר נפתחו
השמים ואראה מראות אלהים׃
בחמשה לחדש היא השנה
החמישית לגלות המלך יויכין׃ היה
היה דבר יהוה אל יחזקאל בן
בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר
כבר ותהי עליו שם יד יהוה׃
והוה בתלתין שנין בזמן
דאשכח חלקיה כהנא רבא

[illegible]

[illegible]

ודישרן קדומא מדנחא טיקס משרית
יהודה לחיליהון ורבא לבני יהודה
נחשון בר עמינדב׃ וחיליה ומניניהון
שבעין וארבעה אלפין ושית מאה׃
ודישרן סמיכין עלוהי שבטא דיששכר
ורבא לבני יששכר נתנאל בר צוער׃
וחיליה ומנינוהי חמשין וארבעה
אלפין וארבע מאה׃ שבטא דזבולן
ורבא לבני זבולן אליאב בר חלון׃
וחיליה ומנינוהי חמשין ושבעה
אלפין וארבע מאה׃ כל מניניא
למשרית יהודה מאה ותמנן
ושתא אלפין וארבע מאה לחיליהון
לחיליהון בקדמיתא נטלין׃
טיקס משרית ראובן דרומא לחיל
לחיליהון ורבא לבני ראובן אליצור בר שדיאור׃
וחיליה ומנינוהי ארבעין ושתא
אלפין וחמש מאה׃ ודישרן
סמיכין עלוהי שבטא דשמעון
ורבא לבני שמעון שלומיאל
בר צורישדי׃ וחיליה ומניניהון
חמשין ותשעה אלפין ותלת מאה׃
ורבא דגד ורבא לבני גד
אליסף בר רעואל׃ וחיליה ומנינ
ארבעין וחמשה אלפין ושית מאה
וחמשין׃ כל מניניא למשרית
ראובן מאה וחמשין וחד אלפין
וארבע מאה וחמשין לחיליהון
ובתנייתא נטלין׃ ויטול משכן
זמנא משרית ליואי בגו
משריתא כמא דשרן
כן נטלין גבר
על אתריה לטקסיהון׃
טיקס משרית
אפרים לחיליהון
מערבא ורבא לבני אפרים
אלישמע בר עמיהוד׃ וחיליה
ומניניהון ארבעין אלפין וחמש מאה׃
ודסמיכין עלוהי שבטא דמנשה ורבא לב
מנשה גמליאל בר פדהצור׃

דגל מחנה יהודה לצבאתם ונשיא לבני יהודה
נחשון בן עמינדב׃ וצבאו ופקדיהם ארבעה ושב
ושבעים אלף ושש מאות׃ והחנים עליו מטה
יששכר ונשיא לבני יששכר נתנאל בן צוער׃
וצבאו ופקדיו ארבעה וחמשים אלף וארבע
מאות׃ מטה זבולן ונשיא לבני זבולן אליאב בן
חלן׃ וצבאו ופקדיו שבעה וחמשים אלף וארבע
מאות׃ כל הפקדים למחנה יהודה מאת אלף ושמנים
אלף וששת אלפים וארבע מאות לצבאתם ראשנה
יסעו׃ דגל מחנה ראובן תימנה
לצבאתם ונשיא לבני ראובן אליצור בן שדיאור׃
וצבאו ופקדיו ששה וארבעים אלף וחמש מאות׃
והחונם עליו מטה שמעון ונשיא לבני שמעון
שלמיאל בן צורישדי׃ וצבאו ופקדיהם תשעה
וחמשים אלף ושלש מאות׃ ומטה גד ונשיא
לבני גד אליסף בן רעואל׃ וצבאו ופקדיהם חמשה
וארבעים אלף ושש מאות וחמשים׃ כל הפקדים
למחנה ראובן מאת אלף ואחד וחמשים אלף
וארבע מאות וחמשים לצבאתם ושנים יסעו׃
ונסע אהל מועד מחנה הלוים בתוך
המחנת כאשר יחנו כן יסעו איש על ידו לדגליהם׃
דגל מחנה אפרים לצבאתם ימה
ונשיא לבני אפרים אלישמע בן עמיהוד׃ וצבאו
ופקדיהם ארבעים אלף וחמש מאות׃ ועליו מטה
מנשה ונשיא לבני מנשה גמליאל בן פדה צור׃

וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּמָאתָיִם׃
וּמַטֵּה בִּנְיָמִן וְנָשִׂיא לִבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן גִּדְעֹנִי׃
וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃
כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה אֶפְרַיִם מְאַת אֶלֶף וּשְׁמֹנַת
אֲלָפִים וּמֵאָה לְצִבְאֹתָם וּשְׁלִשִׁים יִסָּעוּ׃ פ
דֶּגֶל מַחֲנֵה דָן צָפֹנָה לְצִבְאֹתָם וְנָשִׂיא
לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי׃ וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם
שְׁנַיִם וְשִׁשִּׁים אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת׃ וְהַחֹנִים עָלָיו
מַטֵּה אָשֵׁר וְנָשִׂיא לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן
עָכְרָן׃ וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אֶחָד וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ
מֵאוֹת׃ וּמַטֵּה נַפְתָּלִי וְנָשִׂיא לִבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע
בֶּן עֵינָן׃ וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף
וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃ כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה דָן מְאַת אֶלֶף
וְשִׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת לָאַחֲרֹנָה
יִסְעוּ לְדִגְלֵיהֶם׃ פ אֵלֶּה פְּקוּדֵי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם כָּל פְּקוּדֵי הַמַּחֲנֹת לְצִבְאֹתָם
שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
וַחֲמִשִּׁים׃ וְהַלְוִיִּם לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כֵּן חָנוּ לְדִגְלֵיהֶם
וְכֵן נָסָעוּ אִישׁ לְמִשְׁפְּחֹתָיו עַל בֵּית אֲבֹתָיו׃
פ וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה בְּיוֹם דִּבֶּר
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה בְּהַר סִינָי׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אַהֲרֹן
הַבְּכֹר נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר׃ אֵלֶּה שְׁמוֹת
בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים הַמְּשֻׁחִים אֲשֶׁר מִלֵּא יָדָם לְכַהֵן׃

וְחֵילֵיהּ וּמִנְיָנֵיהוֹן תְּלָתִין וּתְרֵין אַלְפִין
וּמָאתָן׃ וְשִׁבְטָא דְבִנְיָמִן וְרַבָּא
לִבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בַּר גִּדְעוֹנִי׃
וְחֵילֵיהּ וּמִנְיָנֵיהוֹן תְּלָתִין וְחַמְשָׁה
אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃ כָּל מִנְיָנַיָּא
לְמַשְׁרִית אֶפְרַיִם מְאָה וּתְמָנְיָא
אַלְפִין וּמְאָה לְחֵילֵיהוֹן בִּתְלִיתָאָה
נָטְלִין׃
טִיקַס מַשְׁרִית דָּן צִפּוּנָא לְחֵילֵיהוֹן
וְרַבָּא לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בַּר עַמִּישַׁדָּי׃
וְחֵילֵיהּ וּמִנְיָנֵיהוֹן שִׁתִּין וּתְרֵין אַלְפִין
וּשְׁבַע מְאָה׃ וְדִשְׁרַן סְמִיכִין
עֲלוֹהִי שִׁבְטָא דְאָשֵׁר וְרַבָּא
לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בַּר עָכְרָן׃ וְחֵילֵיהּ
וּמִנְיָנֵיהוֹן אַרְבְּעִין וְחַד אַלְפִין
וַחֲמֵשׁ מְאָה׃ וְשִׁבְטָא דְנַפְתָּלִי וְרַבָּא לִבְנֵי
נַפְתָּלִי אֲחִירַע בַּר עֵינָן׃ וְחֵילֵיהּ וּמִנְיָנֵיהוֹן
חַמְשִׁין וּתְלָתָא אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃
כָּל מִנְיָנַיָּא לְמַשְׁרִית דָּן מְאָה וְחַמְשִׁין
וְשִׁבְעָא אַלְפִין וְשִׁית מְאָה בְּבַתְרֵיתָא
נָטְלִין לְטִקְסֵיהוֹן׃
אִלֵּין מִנְיָנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן כָּל מִנְיָנֵי מַשְׁרְיָתָא
לְחֵילֵיהוֹן שִׁית מְאָה וּתְלָתָא אַלְפִין
וַחֲמֵשׁ מְאָה וְחַמְשִׁין׃ וְלֵיוָאֵי
לָא אִתְמְנִיאוּ בְּגוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא
דְּאַפְקֵיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וַעֲבַדוּ
בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דְּפַקֵּיד יְיָ יָת
מֹשֶׁה כֵּן שְׁרַן לְטִקְסֵיהוֹן וְכֵן
נָטְלִין גְּבַר לְזַרְעֲיָתֵיהּ עַל בֵּית
אֲבָהָתוֹהִי׃ וְאִלֵּין תּוֹלְדָת
אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה בְּיוֹמָא דְּמַלֵּיל יְיָ עִם
מֹשֶׁה בְּטוּרָא דְסִינָי׃ וְאִלֵּין שְׁמָהָת
בְּנֵי אַהֲרֹן בּוּכְרָא נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר
וְאִיתָמָר׃ אִלֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי אַהֲרֹן
כָּהֲנַיָּא דְּאִתְרַבִּיוּ דְּאִתְקָרַב קֻרְבָּנְהוֹן
לְשַׁמָּשָׁא׃

רַבָּא כְּפָרָא דְאוֹרָיְתָא בְּבֵית
מִדְרָשָׁא דַיְיָ בִּשְׁרִיתָא תְּחוֹת
אוּלְמָא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא בָּתַר
מֵעַלֵּי סִיהֲרָא בְּיוֹמֵי יֹאשִׁיָּה
בַּר אָמוֹן מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית
אָמַר יְחֶזְקֵאל נְבִיָּא אֲנָא
הֲוֵיתִי שָׁרֵי בְּגוֹ בְנֵי גָלוּתָא
עַל נְהַר כְּבָר אִתְפְּתַחוּ לִי
שְׁמַיָּא וַחֲזֵית בְּחֵיזוּ
נְבוּאָה דִשְׁרַת עֲלַי
קֳדָם יְיָ חֵיזוּ יְקַר שְׁכִינְתָא
דַיְיָ׃ בְּחַמְשָׁא לְיַרְחָא הִיא
שַׁתָּא חֲמִישֵׁתָא לְגָלוּת בֵּית
יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַרְעֲהוֹן
וְגָלוּת עַמֵּיהוֹן מַלְכָּא
יְהוֹיָכִין׃ מֵהֲוָה הֲוָה פִּתְגָם
נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ לִיחֶזְקֵאל
בַּר בּוּזִי כַּהֲנָא בְּאַרְעָא
דְיִשְׂרָאֵל תָּב תִּנְיָנוּת
וְאִתְמַלֵּל עִמֵּיהּ בִּמְדִינַת
אַרְעָא כַּסְדָּאֵי עַל נְהַר
כְּבָר וּשְׁרַת עֲלוֹהִי תַּמָּן
רוּחַ נְבוּאָה מִן קֳדָם
יְיָ׃ וָאֵרֶא וְהִנֵּה רוּחַ
סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן עָנָן
גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנֹגַהּ
לוֹ סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין
הַחַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ׃
וַחֲזֵית וְהָא רוּחַ עַלְעוֹלָא
אָתַת מִן צִפּוּנָא עֲנָן וְאִי
וְאִישָׁתָא מִשְׁתַּלְהֲבָא
וְזֵיהוֹרָא לֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר וּמִגּוֹ
עֲנָנָא וּמִגּוֹ עַלְעוֹלָא
כְּעֵין חַשְׁמַלָּא מִגּוֹ
אִישָׁתָא׃ וּמִתּוֹכָהּ
דְּמוּת אַרְבַּע חַיּוֹת וְזֶה
מַרְאֵיהֶן דְּמוּת אָדָם לָהֵנָּה׃

וּמִגַּוַּהּ דְּמוּת אַרְבַּע בִּרְיָן
דְּרַיִן חֵיזוּהוֹן דְּמוּת אֱנָשָׁא
לְהוֹן׃ וְאַרְבָּעָה פָנִים
לְאַחַת וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם
לְאַחַת לָהֶם׃ וְאַרְבְּעָא אַפִּין
לְחֲדָא וְאַרְבְּעָא אַפִּין לְכָל
חַד וְחַד שִׁיתַּת עֲשַׂר אַפִּין
לְכָל אַפָּא וְאַפָּא שִׁתִּין
וְאַרְבְּעָה אַפִּין לִבְרִיְּתָא
חֲדָא וְאַרְבְּעָא גַּדְפִּין לַחֲדָא
וְאַרְבְּעָא גַּדְפִּין לְכָל חַד וְחַד
שִׁיתַּת עֲשַׂר גַּדְפִּין לְכָל אַפָּא

וְאַפָּא שִׁתִּין וְאַרְבְּעָא גַּדְפִּין
לִבְרִיְּתָא חֲדָא דַּהֲוָה מִינַיְּ
גַּדְפַיָּא דְאַרְבַּע בִּרְיָן מְאָתָן
וְחַמְשִׁין וְשִׁיתָּא גַּדְפִּין׃ וְרַגְלֵיהֶם
רֶגֶל יְשָׁרָה וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף
רֶגֶל עֵגֶל וְנֹצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת
קָלָל׃ וְרִגְלֵיהוֹן רִגְלִין כְּוִינָן
וּפַרְסַת רִגְלֵיהוֹן כְּפַרְסַת רִגְלִין
סַגְלְגָלִין וּמְזִיעִין עָלְמָא בִּמְהַכְּהוֹן וּמְנַצְּצִין כְּעֵין נְחָשׁ
מִצְלְהַב׃ וִידֵי אָדָם מִתַּחַת
כַּנְפֵיהֶם עַל אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם

ואללות׳ אינו ונחשב לו על העניין׳ דמות ארבע
להנה׳ יש להיות שהרי און׳ חיות שור ואריה
ונשר להנה׳ ונראה כמני לפי שזה און׳ וסוף קולו
הנביא המרכבה כן׳ והוא חיות פרצוף שור
יעקב יכין׳ וארבעה פנים לאחת׳ לאחת׳ ז ו
ופרצוף׳ האדם לכתה היו ד׳ פנים׳ וכן ואריה
ונשר ושור הרי שש עשרה לחיה׳ וכן לכל חיה
וחיה׳ וארבע פנים לכל אחת מן הפנים הרי
ששים וארבע פנים לחיה׳ והוא שתרגם
יונתן ושיתין וחמשין ושיתא גפין׳ רגל ישרה׳
רגלין כוונן׳ מכוונין זה כנגד זה׳ לא ישרה׳
שאין להם קפיצי ארכובות לכוף את שוקיהם
לפי שאין להם לא ישיבה ולא

ולא שכבה ואין צריכין והיו רגליהם
להם קפיצים כשן שיש ובהמה
קופץ עליו וקופץ ומחזן עשה
היא מפספת שוקיה לשכב׳ רגל עגל
רגל עגול׳ וכן תרגם יונתן רגלין סגלגלין׳
ועגולים אותך זהרורית׳ דחיות כולן
עגולות והן משיעות מאומה במהלכם
יחזור אנו היא עשויה
של זהב כו׳ כמשנה שחוזה זורחי
כפנינות ויוצאות חיוטה כו׳ עגולים
אי שעמלים כלו נחשת קלל מזוקק
ומאיר ומנהה חיבור עשקלו ביום
[illegible]

וימת נדב ואביהוא לפני יהוה בהקרבם אש זרה
לפני יהוה במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן
אלעזר ואיתמר על פני אהרן אביהם
וידבר יהוה אל משה לאמר הקרב את
מטה לוי והעמדת אתו לפני אהרן הכהן ושרתו
אתו ושמרו את משמרתו ואת משמרת
כל העדה לפני אהל מועד לעבד את עבדת המשכן
ושמרו את כל כלי אהל מועד ואת משמרת בני
ישראל לעבד את עבדת המשכן ונתתה את
הלוים לאהרן ולבניו נתונם נתונם המה לו מאת
בני ישראל ואת אהרן ואת בניו תפקד ושמרו
את כהנתם והזר הקרב יומת וידבר
יהוה אל משה לאמר ואני הנה לקחתי את
הלוים מתוך בני ישראל תחת כל בכור פטר רחם
מבני ישראל והיו לי הלוים כי לי כל בכור ביום
הכתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור
בישראל מאדם עד בהמה לי יהיו אני
יהוה וידבר יהוה אל משה במדבר
סיני לאמר פקד את בני לוי לבית אבתם
למשפחתם כל זכר מבן חדש ומעלה תפקדם
ויפקד אתם משה על פי יהוה כאשר צוה ויהיו
אלה בני לוי בשמתם גרשון וקהת ומררי
ואלה שמות בני גרשון למשפחתם לבני
ושמעי ובני קהת למשפחתם עמרם ויצהר
חברון ועזיאל ובני מררי למשפחתם מחלי ומושי

ומית נדב ואביהוא קדם יי בקרבותהון
אשתא נוכריתא קדם יי במדברא
דסיני ובנין לא הוו להון ושמיש
אלעזר ואיתמר על אפי אהרן
אבוהון ומליל יי עם משה למימר קריב ית
שבטא דלוי ותקים יתיה קדם
אהרן כהנא וישמשון יתיה
ויטרון ית מטרתיה וית מטרת
כל כנשתא קדם משכן זמנא
למפלח ית פולחן משכנא
ויטרון ית כל מני משכן זמנא
וית מטרת בני ישראל למפלח
ית פולחן משכנא ותתן ית
ליואי לאהרן ולבנוהי מסירין
יהיבין אנון ליה מן בני ישראל
וית אהרן וית בנוהי תמני
ויטרון ית כהונתהון וחילוני
דיקרב יתקטיל ומליל
יי עם משה למימר ואנא הא קריבית ית ליואי
מגו בני ישראל חלף כל בוכרא
פתח וולדא מבני ישראל ויהון
משמשין קדמי ליואי ארי
דילי כל בוכרא ביומא דקטילית
כל בוכרא בארעא דמצרים
אקדישית קדמי כל בוכרא בישראל
מאנשא עד בעירא דילי יהון
אנא יי ומליל יי עם משה
במדברא דסיני למימר מני ית
בני לוי לבית אבהתהון לזרעיתהון
כל דכורא מבר ירחא ולעילא
תמנינון ומנא יתהון משה על
מימרא דיי כמא די אתפקד
והוו אלין בני לוי בשמהתהון
גרשון וקהת ומררי ואלין שמהת בני
גרשון לזרעיתהון לבני ושמעי
ובני קהת לזרעיתהון עמרם
ויצהר חברון ועזיאל ובני מררי
לזרעיתהון מחלי ומושי אלין

ופניהם וכנפיהם לארבעתם
חברת אשה אל אחתה
כנפיהם לא יסבו בלכתן איש
אל עבר פניו ילכו ודמות
פניהם פני אדם ופני אריה אל
הימין לארבעתם ופני שור
מהשמאל לארבעתן ופני
נשר לארבעתן ופניהם
וכנפיהם פרדות מלמעלה
לאיש שתים חברות
איש ושתים מכסות את
גויתיהנה ואיש אל עבר
פניו ילכו אל אשר יהיה
שמה הרוח ללכת ילכו לא
יסבו בלכתם ודמות החיות
מראיהם כגחלי אש בערות
כמראה הלפדים היא
מתהלכת בין החיות ונגה
לאש ומן האש יוצא ברק
והחיות רצוא ושוב כמראה
הבזק

אלה הם משפחת הלוי לבית אבתם: לגרשון משפ
משפחת הלבני ומשפחת השמעי אלה הם משפחת
הגרשני: פקדיהם במספר כל זכר מבן חדש ומעלה
פקדיהם שבעת אלפים וחמש מאות: משפחת
הגרשני אחרי המשכן יחנו ימה: ונשיא בית אב
לגרשני אליסף בן לאל: ומשמרת בני גרשון
באהל מועד המשכן והאהל מכסהו ומסך פתח
אהל מועד: וקלעי החצר ואת מסך פתח החצר
אשר על המשכן ועל המזבח סביב ואת מיתריו
לכל עבדתו: ולקהת משפחת העמרמי
ומשפחת היצהרי ומשפחת החברני ומשפחת
העזיאלי אלה הם משפחת הקהתי: במספר כל זכר
מבן חדש ומעלה שמנת אלפים ושש מאות שמ
שמרי משמרת הקדש: משפחת בני קהת יחנו
על ירך המשכן תימנה: ונשיא בית אב למשפחת
הקהתי אליצפן בן עזיאל: ומשמרתם הארן
והשלחן והמנרה והמזבחת וכלי הקדש אשר
ישרתו בהם והמסך וכל עבדתו: ונשיא נשיאי
הלוי אלעזר בן אהרן הכהן פקדת שמרי משמרת
הקדש: למררי משפחת המחלי ומשפחת
המושי אלה הם משפחת מררי: ופקדיהם במי
במספר כל זכר מבן חדש ומעלה ששת אלפים
ומאתים: ונשיא בית אב למשפחת מררי צורי
צוריאל בן אביחיל על ירך המשכן יחנו צפנה:
ופקדת משמרת בני מררי קרשי המשכן ובריחיו

אלין זרעית לוי לבית אבהתהון:
לגרשון זרעית לבני וזרעית שמעי
אלין אנון זרעית גרשון:
מנינהון במנין כל דכורא מבר
ירחא ולעילא מנינהון שבעה
אלפין וחמש מאה: זרעית
גרשון אחורי משכנא ישרון
מערבא: ורב בית אבא לבית גרשון
אליסף בר לאל: ומטרת בני גרשון
במשכן זמנא משכנא ופרסא
חפאיה ופרסא דתרע משכן
זמנא: וסרדי דרתא וית פרסא
דתרע דרתא די על משכנא ועל
מדבחא סחור סחור וית אטונוהי
לכל פלחניה: ולקהת זרעית
עמרם וזרעית יצהר וזרעית חברון
וזרעית עזיאל אלין אנון זרעית
קהת: במנין כל דכורא מבר ירחא
ולעילא תמניא אלפין ושית מאה
נטרי מטרתא דקודשא:
זרעית בני קהת ישרון על שדא
דמשכנא דרומא: ורב בית
אבא לזרעית קהת אליצפן בר
עזיאל: ומטרתהון ארונא
ופתורא ומנרתא ומדבחיא
ומני קודשא די ישמשון בהון
ופרסא וכל פלחניה: ואמרכלא
דממנא על רברבי ליואי אלעזר
בר אהרן כהנא דמתחות ידוהי
ממנן נטרי מטרתא דקודשא:
למררי זרעית מחלי וזרעית מושי
אלין אנון זרעית מררי:
ומנינהון במנין כל דכורא מבר
ירחא ולעילא שתא אלפין
ומאתן: ורב בית אבא לזרעית מררי
צוריאל בר אביחיל על שדא
דמשכנא ישרון צפונא:
ודמסיר למטר לבני מררי

ועמודי ואדניו וכל כליו וכל עבדתו ועמדי
החצר סביב ואדניהם ויתדתם ומיתריהם והחנים
לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה משה
ואהרן ובניו שמרים משמרת המקדש למשמרת
בני ישראל והזר הקרב יומת כל פקודי הלוים
אשר פקד משה ואהרן על פי יהוה למשפחתם
כל זכר מבן חדש ומעלה שנים ועשרים אלף
ויאמר יהוה אל משה פקד כל בכר
זכר לבני ישראל מבן חדש ומעלה ושא את
מספר שמתם ולקחת את הלוים לי אני יהוה תחת
כל בכר בבני ישראל ואת בהמת הלוים תחת כל
בכור בבהמת בני ישראל ויפקד משה כאשר
צוה יהוה אתו את כל בכור בבני ישראל ויהי כל
בכור זכר במספר שמת מבן חדש ומעלה
לפקדיהם שנים ועשרים אלף שלשה ושבעים
ומאתים וידבר יהוה אל משה לאמר
קח את הלוים תחת כל בכור בבני ישראל ואת בהמת
הלוים תחת בהמתם והיו לי הלוים אני יהוה ואת
פדויי השלשה והשבעים והמאתים העדפים על
הלוים מבכור בני ישראל ולקחת חמשת חמשת
שקלים לגלגלת בשקל הקדש תקח עשרים גרה
השקל ונתתה הכסף לאהרן ולבניו פדויי העדפים
בהם ויקח משה את כסף הפדיום מאת העדפים
על פדויי הלוים מאת בכור בני ישראל לקח
את הכסף חמשה וששים ושלש מאות ואלף

מררי דפי משכנא ועברוהי ועמודוהי
וסמכוהי וכל מנוהי וכל פלחניה
ועמודי דרתא סחור סחור וסמכיהון וסיכיהון ואטוניהון
ודישרן קדם משכנא קדומא קדם משכן זמנא
מדינחא משה ואהרן ובנוהי נטרין
מטרת מקדשא למטרת בני ישראל וחילוני דיקרב יתקטיל
כל מנייני ליואי די מנא משה ואהרן
על מימרא דיי לזרעיתהון כל דכורא
מבר ירחא ולעלא עשרין ותרין אלפין
ואמר יי למשה מני כל
בוכריא דכוריא לבני ישראל
מבר ירחא ולעלא וקביל ית חושבן
שמהתהון ותקריב ית ליואי קדמי
אנא יי חלף כל בוכרא בבני ישראל
וית בעירא דליואי חלף כל בוכרא
בבעירא דבני ישראל ומנא משה
כמא דפקיד יי יתיה ית כל בוכרא
בבני ישראל והוו כל בוכריא
דכוריא במנין שמהן מבר ירחא
ולעלא למנייניהון עשרין ותרין
אלפין מאתן שבעין ותלתא
ומליל יי עם משה למימר קריב ית ליואי חלף כל בוכרא
בבני ישראל וית בעירא דליואי
חלף בעירהון ויהון משמשין
קדמי ליואי אנא יי וית פרקן
מאתן שבעין ותלתא דיתירין על
ליואי מבוכריא דבני ישראל
ותסב חמש חמש סלעין לגלגלתא
בסלעי קודשא תסב עשרין מעין
סלעא ותתן כספא לאהרן
ולבנוהי פרקן דיתירין בהון ונסיב
משה ית כסף פורקנא לאהרן
דלבנוהי על מימרא דיי דיתירין
על פורקני ליואי מן בוכריא דבני
ישראל נסיב ית כספא אלף ותלת
מאה ושתין וחמש סלעין בסלעי

בשקל הקדש: ויתן משה את כסף הפדים לאהרן
ולבניו על פי יהוה כאשר צוה יהוה את משה:
וידבר יהוה אל משה ואל אהרן
לאמר: נשא את ראש בני קהת מתוך בני לוי לבית
למשפחתם לבית אבתם: מבן שלשים שנה ומעלה
ועד בן חמשים שנה כל בא לצבא לעשות מלאכה
באהל מועד: זאת עבדת בני קהת באהל מועד
קדש הקדשים: ובא אהרן ובניו בנסע המחנה
והורדו את פרכת המסך וכסו בה את ארן העדת:
ונתנו עליו כסוי עור תחש ופרשו בגד כליל תכלת
מלמעלה ושמו בדיו: ועל שלחן הפנים יפרשו
בגד תכלת ונתנו עליו את הקערת ואת הכפת ואת
המנקית ואת קשות הנסך ולחם התמיד עליו
יהיה: ופרשו עליהם בגד תולעת שני וכסו אתו
במכסה עור תחש ושמו את בדיו: ולקחו בגד
תכלת וכסו את מנרת המאור ואת נרתיה ואת
מלקחיה ואת מחתתיה ואת כל כלי שמנה אשר
ישרתו לה בהם: ונתנו אתה ואת כל כליה אל
מכסה עור תחש ונתנו על המוט: ועל מזבח
הזהב יפרשו בגד תכלת וכסו אתו במכסה עור
תחש ושמו את בדיו: ולקחו את כל כלי השרת
אשר ישרתו בם בקדש ונתנו אל בגד תכלת
וכסו אותם במכסה עור תחש ונתנו על המוט:
ודשנו את המזבח ופרשו עליו בגד ארגמן: ונתנו
עליו את כל כליו אשר ישרתו עליו בהם את

בסלעי קודשא: ויהב משה ית כסף
פריקנא לאהרן ולבנוהי על מימרא
דיי כמא דפקיד יי ית משה:
ומליל יי עם משה ועם אהרן
למימר: קביל ית חושבן בני קהת
מגו בני לוי לזרעיתהון לבית אבהתהון:
מבר תלתין שנין ולעילא ועד בר
חמשין שנין כל דאתי לחילא
למעבד עבידתא במשכן זמנא:
דין פולחן בני קהת במשכן זמנא
קודש קודשיא: וייעול אהרן
ובנוהי במיטל משריתא ויפרקון
ית פרגודא דפרסא ויכסון בה ית
ארונא דסהדותא: ויתנון עלוהי
חופאה דמשך ססגונא ויפרסון
לבוש גמיר תכלא מלעילא וישוון
אריחוהי: ועל פתורא דלחם אפיא
יפרסון לבוש תכלא ויתנון עלוהי
ית מגיסיא וית בזיכיא וית מכילתא
וית קסוות ניסוכא ולחמא תדירא
עלוהי יהי: ויפרסון עליהון לבוש
צבע זהורי ויכסון יתיה בחופאה דמשך
ססגונא וישוון ית אריחוהי: ויסבון לבוש
תכלא ויכסון ית מנרתא דאנהורי
וית בוצינהא וית צבתהא וית
מחתיתהא וית כל מני משחה די
ישמשון לה בהון: ויתנון יתה וית כל
מנהא לחופאה דמשך ססגונא ויתנון
על אריחא: ועל מדבחא דדהבא יפרסון
לבוש תכלא ויכסון יתיה בחופאה דמשך
ססגונא וישוון ית אריחוהי: ויסבון ית כל
מני שמושא די ישמשון בהון בקודשא
ויתנון ללבוש תכלא ויכסון יתהון בחופאה
דמשך ססגונא ויתנון על אריחא:
ויספון ית קטמא דמדבחא ויפרסון
עלוהי לבוש ארגואן: ויתנון

המחתת את המזלגת ואת היעים ואת המזרקת
כל כלי המזבח ופרשו עליו כסוי עור תחש
ושמו בדיו וכלה אהרן ובניו לכסת את הקדש
ואת כל כלי הקדש בנסע המחנה ואחרי כן יבאו
בני קהת לשאת ולא יגעו אל הקדש ומתו אלה
משא בני קהת באהל מועד ופקדת אלעזר בן
אהרן הכהן שמן המאור וקטרת הסמים ומנחת
התמיד ושמן המשחה פקדת כל המשכן וכל
אשר בו בקדש ובכליו · פ וידבר יהוה
אל משה ואל אהרן לאמר אל תכריתו את שבט
משפחת הקהתי מתוך הלוים וזאת עשו להם
וחיו ולא ימתו בגשתם את קדש הקדשים
אהרן ובניו יבאו ושמו אתם איש איש על
עבדתו ועל משאו ולא יבאו לראות כבלע את
הקדש ומתו · פ קנט
וידבר יהוה אל משה לאמר נשא את
ראש בני גרשון גם הם לבית אבתם למשפחתם
מבן שלשים שנה ומעלה עד בן חמשים שנה
תפקד אתם כל הבא לצבא צבא לעבד עבדה
באהל מועד זאת עבדת משפחת הגרשני
לעבד ולמשא ונשאו את יריעת
המשכן ואת אהל מועד מכסהו ומכסה
התחש אשר עליו מלמעלה ואת מסך פתח
אהל מועד ואת קלעי החצר ואת מסך פתח
שער החצר אשר על המשכן ועל המזבח סביב

ויתנון עלוהי ית כל מנוהי די ישמשון
עלוהי בהון ית מחתיתא ית צנוריתא
וית מגרופיתא וית מזרקיא כל מני
מדבחא ויפרסון עלוהי חופאה דמשך
ססגונא וישוון אריחוהי וישיצי
אהרן ובנוהי לכסאה ית קודשא וית
כל מני קודשא במטל משריתא ובתר
כן ייעלון בני קהת למטל ולא יקרבון
לקודשא ולא ימותון אלין מטול בני קהת
במשכן זמנא ודמסיר לאלעזר בר אהרן
כהנא משחא דאנהרותא וקטרת
בוסמיא ומנחתא תדירא ומשחא
דרבותא מסרת כל משכנא וכל די ביה
בקודשא ובמנוהי · ומליל יי עם
משה ועם אהרן למימר לא תשיצון
ית שבט זרעית קהת מגו ליואי ודא
עבידו להון וייחון ולא ימותון במקרבהון
לקודש קודשיא אהרן ובנוהי ייעלון
וימנון יתהון גבר גבר על פולחניה
ולמטוליה ולא ייעלון למחזי
כד מכסן ית מני קודשא ולא
ימותון · ומליל
קביל ית חושבן בני גרשון
אף אנון לבית אבהתהון לזרעיתהון
מבר תלתין שנין ולעילא עד בר
חמשין שנין תמני יתהון כל דאתי
לחילא חילא למפלח פולחנא
במשכן זמנא · דין פולחן זרעית
גרשון למפלח ולמטול · ויטלון
ית יריעת משכנא וית משכן זמנא
חופאה וחופאה דססגונא די עלוהי
מלעילא וית פרסא דתרע
משכן זמנא ·

שמן וקטורת ושמן המשחה ומנחת
התמיד · עליו מוטל ליטול ולצוות
ולהקריב בשעת חניין : פקודת כל
המשכן · ועוד היה ממונה על משא
בני קהת לצוות איש איש על עבודתו
ומשאו והיינו המשכן וכל אשר בו ·
כ׳ הסדורין ושעלה בפרש זו · יכול
אם מי גרשון ומי מררי ...
ויקדש הקדשים על פי איתמר היה
...
על פי איתמר היה ...
וכמון ...
ושוין ...
ויעך שמעין הולכין ובאין
היו אלא שראשיהן ...
יכולין לישא ובשעת סילוק
מסעות היו ...
כעין חיבין שיהיו ראשון ...
הארון ...
מאיר זה ...
המשא לעד ...
אותן ובשעת חניות היו מחזירין
אותן ליושנן והולכין ובאין כבראשונה ·
ועד כאן תשובה ...
אל תכריתו · אל תגרמו שימותו להם ·
ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ·
לתוך נרתק שלו · כמו שמפורש למעלה
בפרשה זו · ופרשו עליהם בגד ...
וכסו אותו במכסה ... זהו בלוע
שלו · כיסויו · חסלת

נשא

במדבר ·
גם הם · כמו שצויתיך
על בני קהת · לראות כמה יש

ויהי איש אחד מצרעה
ממשפחת הדני ושמו מנוח
ואשתו עקרה ולא ילדה וירא
מלאך יהוה אל האשה ויאמר
אליה הנה נא את עקרה ולא ילדת
והרית וילדת בן ועתה השמרי
נא אל תשתי יין ושכר ואל תאכלי
כל טמא כי הנך הרה וילדת בן
ומורה לא יעלה על ראשו כי נזיר
אלהים יהיה הנער מן הבטן והוא
יחל להושיע את ישראל מיד
פלשתים ותבא האשה ותאמר
לאישה לאמר איש האלהים בא
אלי ומראהו כמראה מלאך
האלהים נורא מאד ולא שאלתיהו
אי מזה הוא ואת שמו לא הגיד
לי ויאמר לי הנך הרה וילדת בן
ועתה אל תשתי יין ושכר ואל
תאכלי כל טמאה כי נזיר אלהים
יהיה הנער מן הבטן עד יום
מותו ויעתר מנוח אל יהוה
ויאמר בי אדוני איש האלהים אשר
שלחת יבוא נא עוד אלינו
ויורנו מה נעשה לנער היולד וישמע האלהים בקול
מנוח ויבא מלאך האלהים
עוד אל האשה והיא יושבת
בשדה ומנוח אישה אין עמה
ותמהר האשה ותרץ ותגד
לאישה ותאמר אליו הנה
נראה אלי האיש אשר בא
ביום אלי ויקם וילך מנוח
אחרי אשתו ויבא אל האיש
ויאמר לו האתה האיש אשר
דברת אל האשה ויאמר אני
ויאמר מנוח עתה יבא דבריך
מה יהיה
משפט הנער ומעשהו
ויאמר מלאך יהוה אל
מנוח מכל אשר אמרתי
אל האשה תשמר
מכל אשר יצא מגפן
היין לא תאכל ויין ושכר
אל תשת וכל טמאה לא
תאכל כל אשר צויתיה
תשמר ויאמר מנוח אל
מלאך יהוה נעצרה נא
אותך ונעשה לפניך גדי
עזים ויאמר מלאך יהוה

ואת מיתריהם ואת כל כלי עבדתם ואת כל
אשר יעשה להם ועבדו׃ על פי אהרן ובניו תהיה
כל עבדת בני הגרשני לכל משאם ולכל עבדתם
ופקדתם עלהם במשמרת את כל משאם׃ זאת
עבדת משפחת בני הגרשני באהל מועד
ומשמרתם ביד איתמר בן אהרן הכהן׃
בני מררי למשפחתם לבית אבתם
תפקד אתם׃ מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן
חמשים שנה תפקדם כל הבא לצבא לעבד את
עבדת אהל מועד׃ וזאת משמרת משאם לכל
עבדתם באהל מועד קרשי המשכן ובריחיו וע
ועמודיו ואדניו׃ ועמודי החצר סביב ואדניהם
ויתדתם ומיתריהם לכל כליהם ולכל עבדתם
ובשמת תפקדו את כלי משמרת משאם׃
זאת עבדת משפחת בני מררי לכל עבדתם באהל
מועד ביד איתמר בן אהרן הכהן׃ ויפקד משה
ואהרן ונשיאי העדה את בני הקהתי למשפחתם
ולבית אבתם׃ מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן
חמשים שנה כל הבא לצבא לעבדה באהל מועד׃
ויהיו פקדיהם למשפחתם אלפים שבע מאות
וחמשים׃ אלה פקודי משפחת הקהתי כל העבד
באהל מועד אשר פקד משה ואהרן על פי יהוה
ביד משה׃ ופקודי בני גרשון למשפח
למשפחותם ולבית אבתם׃ מבן שלשים שנה
ומעלה ועד בן חמשים שנה כל הבא לצבא לעבדה

ויָת סרדי דרתא וית פרסא דמעלנא
דתרע דרתא די על משכנא ועל מדבחא
סחור סחור וית אטוניהון וית כל מני פלחנהון
וית כל דיתמסר להון ויפלחון׃ על
מימר אהרן ובנוהי יהי כל פלחן בני גרשון לכל
מטולהון ולכל פלחנהון ותמנון עליהון
במטרא ית כל מטולהון׃ דין פלחן זרעית
בני גרשון במשכן זמנא ומטרתהון בידא
דאיתמר בר אהרן כהנא׃
בני מררי לזרעיתהון לבית אבהתהון
תמני יתהון׃ מבר תלתין שנין ולעילא
ועד בר חמשין שנין תמנינון כל דאתי
לחילא למפלח ית פלחן משכן זמנא׃
ודא מטרת מטולהון לכל פלחנהון במשכן
זמנא דפי משכנא ועברוהי ועמודוהי
וסמכוהי׃ ועמודי דרתא סחור וסמכיהון
וסכיהון ואטוניהון לכל מניהון ולכל
פלחנהון ובשמהן תמנון ית מני מטרת
מטולהון׃ דין פלחן זרעית בני מררי
לכל פלחנהון במשכן זמנא בידא
דאיתמר בר אהרן כהנא׃ ומנא משה
ואהרן ורברבי כנשתא ית בני קהת
לזרעיתהון ולבית אבהתהון׃ מבר
תלתין שנין ולעילא ועד בר חמשין
שנין כל דאתי לחילא לפלחנא
במשכן זמנא׃ והוו מנינהון
לזרעיתהון תרין אלפין
שבע מאה וחמשין׃ אלין מניני
זרעית קהת כל דפלח במשכן זמנא די
מנא משה ואהרן על מימרא דיי
בידא דמשה׃ ומניני בני גרשון
לזרעיתהון ולבית אבהתהון׃ מבר
תלתין שנין ולעילא ועד בר חמשי
שנין כל דאתי לחילא לפלחנא במשכן

סיה יש שהגיעו לכלי עבודה
עבודה׃ את יריעת המשכן
עשר התחתונות׃ ואת אהל
מועד יריעות עזים העשויות
לאהל עליו׃ מכסהו ער תח
אילים מאדמים׃ מסך פתח
ווילון המזרחי׃ אשר על
המשכן כלו׳ הקלעים והמסך
של חצר הסוככים ומגינים
על המשכן ועל מזבח הנחושת
סביב׃ ואת כל אשר יעשה
להם סרגמון ית כל דיתמסר
להון׃ לבני גרשון׃ על פי
אהרן ובניו ואיזה מן הבנים
ממונה עליהם בד איתמר
בן אהרן׃ את אהרן ובניו
עשין לא הוערם כזה מין
לבני קהת׃ כב תם שני׃
ויתדותם ומיתריהם׃ של
עמודים׃ שהרי יתדו דבר
ומיתרי הקלעים במשכן
בני גרשון היו׳ יתדות
ומיתרים היו לדעת דבר
וקלעים מלמטה שלא
תגביהם הרוח׳ ויתדו דבר
ומיתרים הין לעמודים סביב
לתלות בהם הקלעים בשפתם
העליונה בלולאות וקרסים
כמין טשטיה כמוזכר
במשכן׃ עבודת עבודה
והאחיד
במצלתים וכנורות שהיו
שהיו עבודה לעבודה
אחרת׃ ועבודת משא
כמשמעו׃ ופקודיו אשר
פקד ה׳ את משה ואת
הפקודים היו כמנינה מבן
שלשים ועד בן חמשים׃
על את כני ישר׳ וגו׳ פרש
זו ממוריה ביום שהוקם

יהוה אל מנוח אם
תעצרני לא אכל
בלחמך ואם תעשה
עלה ליהוה תעלנה כי
לא ידע מנוח כי מלאך
יהוה הוא׃ ויאמר מנוח
אל מלאך יהוה מי שמך
כי יבא דברך וכבדנוך׃
ויאמר לו מלאך יהוה
למה זה תשאל לשמי
והוא פלאי׃ ויקח מנוח
את גדי העזים ואת
המנחה ויעל על הצור ליהוה
ומפלא לעשות ומנוח
ואשתו ראים׃ ויהי בעלות
הלהב מעל המזבח השמימה
ויעל מלאך יהוה בלהב
המזבח ומנוח ואשתו
ראים ויפלו על פניהם ארצה׃
ולא יסף עוד מלאך יהוה
להראה אל מנוח ואל אשתו
אז ידע מנוח כי מלאך יהוה
הוא׃ ויאמר מנוח אל אשתו
מות נמות כי אלהים ראינו׃ ותאמר לו אשתו לו חפץ יהוה
להמיתנו לא לקח מידנו עלה ומנחה
ומנחה ולא הראנו את
כל אלה וכעת לא
השמיענו כזאת׃ ותלד
האשה בן ותקרא את
שמו שמשון ויגדל
הנער ויברכהו יהוה׃
ותחל רוח יהוה לפעמו
במחנה דן בין צרעה ובין
אשתאל׃ חסלת

שת׳ משפטים׳ רזן ושכר
חמר חדת ועתיק׃ ומוחה
הנער על שורה ומשליך
השיער׃ ולא הוכל לעשות
דברים האסורין לנזיר׃
ולא יוכל בעלה הראשון׃
ישר הנוגעים׃ ואת האי
שעופיה עלן בחששה ואת
בכשרות׃ ת׳ יצחק כזו׃ לנער הולד
העתיד להיולד׃ אחרי אשתו
אחרי עצתה׃ ואת יקו׳ ידי
ושפט העם ועשתו׃ מה
חזי לאעבד ועלוהא
ואת שביד ליה׃

שינה כו׳ ניפון׳ ואמר לו׳
כי יבוא דברך׳ אם יבוא לנו של
דבר ואמר לו ישמרנו ונכיר
שמך׃ ת׳ כי יבא דברך
את התקיים פתגמיך׃ ומהו
שקראוהו על שמו כשמו פלאי׳
ושמשון׳ שם שונה׳
וכבדנוך׳ ונצוה את
והוא פלאי׳ מכוסה
ושתומה׳ אינו יודע
קיום׳ וכעת הזאת׳ לא השמיענו
לא היה דמשמיענו כבשורה זו׳
ראוי אנו לזאת׳ לפעמו׳ לבא
בקרוב לפעמים׃ חסלת׃

באהל מועד׃ ויהיו פקדיהם למשפחתם לבית אבתם
אלפים ושש מאות ושלשים׃ אלה פקודי משפחת
בני גרשון כל העבד באהל מועד אשר פקד משה
ואהרן על פי יהוה׃ ופקודי משפחת בני מררי
למשפחתם לבית אבתם׃ מבן שלשים שנה ומעלה
ועד בן חמשים שנה כל הבא לצבא לעבדה באהל
מועד׃ ויהיו פקדיהם למשפחתם שלשת אלפים
ומאתים׃ אלה פקודי משפחת בני מררי אשר פקד
משה ואהרן על פי יהוה ביד משה׃ כל הפקדים
אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל את הלוים
למשפחתם ולבית אבתם׃ מבן שלשים שנה ומעלה
ועד בן חמשים שנה כל הבא לעבד עבדת עבדה
ועבדת משא באהל מועד׃ ויהיו פקדיהם שמנת
אלפים וחמש מאות ושמנים׃ על פי יהוה פקד
אותם ביד משה איש איש על עבדתו ועל
משאו ופקדיו אשר צוה יהוה את משה׃
וידבר יהוה אל משה לאמר׃ צו
את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל
טמא לנפש׃ מזכר עד נקבה תשלחו אל מחוץ
למחנה תשלחום ולא יטמאו את מחניהם אשר
אני שכן בתוכם׃ ויעשו כן בני ישראל וישלחו
אתם אל מחוץ למחנה כאשר דבר יהוה אל
משה כן עשו בני ישראל׃
וידבר יהוה אל משה לאמר׃ דבר אל בני ישראל
איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל

במשכן זמנא׃ והוו מניניהון לזרעי
לזרעיתהון לבית אבהתהון תרין
אלפין ושית מאה ותלתין׃ אלין
מניני זרעית בני גרשון כל דפלח
במשכן זמנא די מנא משה ואהרן
על מימרא דיי׃ ומניני זרעית
בני מררי לזרעיתהון לבית בית
אבהתהון׃ מבר תלתין שנין
ולעילא ועד בר חמשין שנין
כל דאתי לחילא לפלחנא במשכן
זמנא׃ והוו מניניהון לזרעיתהון
תלתה אלפין ומאתן׃ אלין מניני
זרעית בני מררי די מנא משה
ואהרן על מימרא דיי בידא דמשה׃
כל מניניא די מנא משה ואהרן ורברבי
ישראל ית ליואי לזרעיתהון
ולבית אבהתהון׃ מבר תלתין
שנין ולעילא ועד בר חמשין
שנין כל דאתי למפלח פלח
פלחנא ופלחן מטול במשכן זמנא׃ והוו
מניניהון תמניה אלפין וחמש מאה
ותמנן׃ על מימרא דיי מנא יתהון
בידא דמשה גבר גבר על פלחניה
ועל מטוליה ומנינוהי די פקיד ייי
ית משה׃ ומליל ייי עם משה למימר׃ פקיד ית
בני ישראל וישלחון מן משריתא
כל דסגיר וכל דדאיב וכל דמסאב
לטמי נפשא׃ מדכר עד נקבא תשלחון
למברא למשריתא תשלחונון
ולא יסאבון ית משריתהון די
שכינתי שריא בניהון׃ ועבדו
כן בני ישראל ושלחו יתהון למברא
למשריתא כמא דמליל
ייי עם משה כן עבדו בני ישראל׃
ומליל ייי עם משה למימר׃ מליל עם בני
ישראל גבר או אתתא ארי

שהוקם המשכן ושאותה פרשיות
נאמרו בו ביום שריצים גטין
פרק המוכין׃ וישלחו מן המחנה
שלש מחנות היו שם בשעת
חנייתן תוך הקלעים היו מחנה
שכינה חניית הלוים סביב כמו
שמפורש בפרשת במדבר סיני היא
מחנה לויה ומשם ועד סוף מחנה
הדגלים לכל ארבע הרוחות היא
מחנה ישראל הצרוע נשלח חוץ
לכולן הזב מותר במחנה ישראל
ומשולח מן השתים וטמא לנפש
מותר אף בשל לויה ואינו משולח
אלא משל שכינה וכל זה דרשו
רבותינו מן המקראות במסכת פסחים
לטמא לנפש לטומאת המת אומר אני
שהוא לשון עצמות אדם בלשון
ארמי והרבה יש בבראשית רבה
אנדריינוס שחיק טמיא שחיק
עצמות׃ למעול מעל ביי
הרי חזר וכתב
פרשת גזל ונשבע על שקר היא
האמורה בפרשת ויקרא׃ ומעלה
מעל ביי וכחש בעמיתו וגו׳ ושנית
כאן בשביל שני דברים שנתחדשו
בה׃ האחד שכתב כאן והתודו
לימד שאינו חייב חומש ואשם
על פי עדים עד שיודה בדבר
והשני שפירש על גזל הגר
שהוא נתן לכהנים׃ את אשמו
בראשו הוא הקרן שנשבע
עליו׃ לאשר אשם לו׳ למי
שנתחייב לו׃ ואם אין לאיש גואל
שמת התובע שהשביעו ואין
לו יורשין׳ להשיב האשם אליו
כשנמלך זה להתודות על עונו
ואמרו רבותינו וכי יש לך איש
בישראל שאין לו יורשין או אח
או בן אח או שאר בשר הקרוב
קרוב ממשפחת אביו למעלה עד

עד יעקב׳ אלא זה הגר שמת ואין לו יורשין׃
האשם המושב לייי לכהן׳ זה הקרן והחומש
לכהן׳ קנאו השם ונתנו לכהן שבאותו
משמר׃ מלבד איל הכפורים׳ האמור בויקרא
שהוא צריך להביא׃ וכל תרומה וגו׳ אמר
ישמעאל וכי תרומה מקריבין לכהן והלא
הוא מוליך אחריה לבית הגרנות׳ מה תלמוד
אשר יקריבו לכהן׳ אילו הבכורים שנאמר
תביא בית יי׳ אלהיך איני יודע מה יעשה
בהן׳ ת״ל לכהן לו יהיה בא הכתוב ולימד על
הבכורים שיהיו נתונין לכהן׃ ואיש את
קדשיו לו יהיו׳ לפי שנאמר מתנות כהונה

ולויה׳ יכול יבואו ויטלום בזרוע׳ ת״ל ואיש א
את קדשיו לו יהיו מגיד שטובת הנאתן
לבעלים׳ ועוד מדרשים הרבה דרשו בספרי
ומדרש אגדה ואיש את קדשיו׳ שמעכב
את מעשרותיו ואינו נותנן׳ לו יהיו
המעשרות׳ סופו שאין שדהו עושה אלא
אלא אחד מעשרה שהיתה למודה
לעשות׃ ואיש אשר יתן לכהן׳ מתנות
הראויות לו׳ לו יהיה ממון הרבה׃ איש איש כי
תשטה אשתו׳ מה כתיב למעלה מן הענין
ואיש את קדשיו לו יהיו׳ אם אינך

אם אינך מעכב מתנות הכהן חייך
שתצטרך לבא אצלו להביא לו את
הסוטה׃ איש איש׳ ללמדך
שמועלת בשנים במיש מלמעלה
של מעלה ובאישה של מטה׃ כי
תשטה׳ שיש אדם רמותיך יי׳
המנאפין מואפין עד שיכנס בהם
רוח שטות׳ כתיב כי תשטה
נואף אשה חסר לב׳ כיתש
תנו רבנן אשה חסר לב ריש
כמו שטה מעליו׳ אל ישט אל
דרכיה לבך׃

ומעלה בו׳ ומהו המעל׳ ושכב
איש אותה׃ ונעלם מעיני
אישה׳ הא אם היה רואה
ומעמעם אין המים בודקין
אותה׃ ונסתרה׳ שיעור
שתהא לטומאה ביאה׃
ועד אין בה׳ הא אם היה
בה אפילו עד אחד שאומר
שנטמאת לא היתה שותה
ואסורה לבעלה׃ ועד אין
בה׳ בטומאה׳ אבל יש עדים

למעל ביהוה ואשמה הנפש ההוא׃ והתודו
את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשו
וחמישתו יסף עליו ונתן לאשר אשם לו׃
ואם אין לאיש גאל להשיב האשם אליו האשם
המושב ליהוה לכהן מלבד איל הכפרים אשר
יכפר בו עליו׃ וכל תרומה לכל קדשי בני ישראל
אשר יקריבו לכהן לו יהיה׃ ואיש את קדשיו לו
יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה׃ פ
וידבר יהוה אל משה לאמר׃ דבר אל בני ישראל
ואמרת אלהם איש איש כי תשטה אשתו ומעלה
בו מעל׃ ושכב איש אתה שכבת זרע ונעלם
מעיני אישה ונסתרה והיא נטמאה ועד אין
בה והוא לא נתפשה׃ ועבר עליו רוח קנאה
וקנא את אשתו והוא נטמאה או עבר עליו
רוח קנאה וקנא את אשתו והיא לא נטמאה׃
והביא האיש את אשתו אל הכהן והביא את
קרבנה עליה עשירת האיפה קמח שערים לא
יצק עליו שמן ולא יתן עליו לבנה כי מנחת קנאת
היא מנחת זכרון מזכרת עון׃ והקריב אתה הכהן
והעמדה לפני יהוה׃ ולקח הכהן מים קדשים בכלי
חרש ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן
יקח הכהן ונתן אל המים׃ והעמיד הכהן את
האשה לפני יהוה ופרע את ראש האשה ונתן
על כפיה את מנחת הזכרון מנחת קנאת הוא וביד
הכהן יהיו מי המרים המאררים׃ והשביע אתה

יעבדון מכל חובי אנשא לשקרא שקר
קדם יי ויחוב אנשא ההוא׃ ויודון
ית חוביהון די עבדו ויתיב ית חוביה
ברישיה וחומשיה יוסיף עלוהי ויתין לדי
חב ליה׃ ואם לית לגבר פריק לאתבא
חובתא ליה חובתא דמתתבא קדם יי
לכהנא בר מדכר כפוריא די יכפר ביה
עלוהי׃ וכל אפרשותא לכל קודשיא
דבני ישראל די יקרבון לכהנא דיליה
יהי׃ וגבר ית מעשר קודשוהי דיליה
יהון גבר די יתין לכהנא דיליה יהי׃
ומליל יי עם משה למימר׃ מליל עם בני
ישראל ותימר להון גבר גבר
ארי תסטי אתתיה ותשקר ביה
שקר׃ וישכוב גבר יתה שכבת
זרעא ויהי מכסא מעיני בעלה
ומטמרא והיא מסאבא וסהיד לית
בה והיא לא אתחדת׃ ויעבר עלוהי
רוח קנאה ויקני ית אתתיה והיא
מסאבא או עבר עלוהי רוח קנאה
ויקני ית אתתיה והיא לא מסאבא׃
וייתי גברא ית אתתיה לות כהנא
וייתי ית קרבנה עלה חד מן עשרא
בתלת סאין קמחא דסערין לא יריק
עלוהי משחא ולא יתין עלוהי
לבונתא ארי מנחת קנאתא היא
מנחת דכרנא מדכרת חובין׃
ויקריב יתה כהנא ויקימינה קדם יי׃
ויסב כהנא מי כיור במן דחסף ומן
עפרא די יהי בארעית משכנא
יסב כהנא ויתין למיא׃ ויקים
כהנא ית אתתא קדם יי ויפרע
ית רישא דאתתא ויתין על ידהא ית
מנחת דכרנא מנחת קנאתא היא
ובידא דכהנא יהון מיא מריריא
מלטטיא׃ ויומי יתה כהנא כמ

תפלה לחבקוק
הנביא על שגינות׃
יהוה שמעתי שמעך יראתי יהוה
פעלך בקרב שנים חייהו בקרב שנים
תודיע ברגז רחם תזכור׃ אלוה
מתימן יבוא וקדוש מהר פארן סלה
כסה שמים הודו ותהלתו מלאה
הארץ׃ צלותא דצלי חבקוק
נביא כד איתגלי ליה על ארכא
דאיתיהיב לרשיעיא הא אם יתובון
לאוריתא בלבב שלים
...
ובכן אמר חי וקיים שמיה
לית אנא שרי מן יקרתא
הדא עד יתחזון ...
דעתיד למיתי מתיבא רוח
דקודשא ובכן אמר ליה לחבקוק
נביא חבקוק נביא על עיסק
ארכא דאיתיהיב לרשיעיא
דאם יתובון בלבב שלים
לאוריתא וישתביק להון
ויהון כל חוביהון דחבו
קדמוהי די בית ישראל הא
כשלותא׃ ... שמעית

הכהן ואמר אל האשה אם לא שכב איש
אתך ואם לא שטית טמאה תחת אישך הנקי
ממי המרים המאררים האלה ואת כי שטית
תחת אישך וכי נטמאת ויתן איש בך את שכבתו
מבלעדי אישך והשביע הכהן את האשה
בשבעת האלה ואמר הכהן לאשה יתן
יהוה אותך לאלה ולשבעה בתוך עמך בתת
יהוה את ירכך נפלת ואת בטנך צבה ובאו המים
המאררים האלה במעיך לצבות בטן ולנפל ירך
ואמרה האשה אמן אמן וכתב את האלת האל
האלה הכהן בספר ומחה אל מי המרים והשקה
את האשה את מי המרים המאררים ובאו בה
המים המאררים למרים ולקח הכהן מיד האשה
את מנחת הקנאת והניף את המנחה לפני יהוה
והקריב אתה אל המזבח וקמץ הכהן מן המנחה
את אזכרתה והקטיר המזבחה ואחר ישקה
את האשה את המים והשקה את המים והיתה
אם נטמאה ותמעל מעל באישה ובאו בה המים
המים המאררים למרים וצבתה בטנה ונפלה
ירכה והיתה האשה לאלה בקרב עמה ואם לא
נטמאה האשה וטהרה הוא ונקתה ונזרעה
זרע זאת תורת הקנאת אשר תשטה אשה
תחת אישה ונטמאה או איש אשר תעבר עליו
רוח קנאה וקנא את אשתו והעמיד את האשה
האשה לפני יהוה ועשה לה הכהן את כל התורה

ויומי יתה כהנא ויימר לאתתא אם
לא שכיב גבר יתיך ואם לא סטית
לאסתאבא בר מבעליך הואי זכאה
ממיא מריריא מלטטיא האלין
ואת ארי סטית בר מבעליך וארי
אסתאבת ויהב גבר ביך ית שכבתיה
בר מבעליך ויומי כהנא ית
אתתא במומתא דלוטא ויימר
כהנא לאתתא יתן יי יתיך ללוט
ולמומי בגו עמיך כד יתין יי ית
ירכיך מסיא וית מעכי נפיחין ויעלון
מיא מלטטיא האלין במעכי
לאפחא מעין ולאמסאה ירך
ותימר אתתא אמן אמן ויכתוב
ית לוטיא האלין כהנא בספרא
וימחוק למיא מריריא וישקי
ית אתתא ית מיא מריריא מלטטיא
ללוט ויסב כהנא מידא דאתתא
ית מנחתא דקנאתא וירים ית
מנחתא דקנאתא קדם יי ויקריב
יתה למדבחא ויקמוץ כהנא
מן מנחתא ית אדכרתה ויסיק
למדבחא ובתר כן ישקי ית אתתא
ית מיא וישקינה ית מיא ותהי
אם אסתאבת ושקרת שקר בבעלה
ויעלון בה מיא מלטטיא ללוט
ויפחון מעהא ותתמסי ירכה
ותהי אתתא ללוטא בגו עמה
ואם לא אסתאבת אתתא
ודכיא היא ותפוק זכאה ותעדי
עדו דא אוריתא דקנאתא
די תסטי אתתא בר מבעלה
ותסתאב או גבר דתעבר
עלוהי רוח קנאה ויקני ית אתתיה
ויקים ית אתתא קדם יי ויעביד
לה כהנא ית אוריתא הדא

[illegible]

הזאת׃ ונקה האיש מעון והאשה ההוא תשא
את עונה׃ פ שורה וידבר יהוה אל משה
לאמר׃ דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם איש או
אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר ליהוה׃ מיין
ושכר יזיר חמץ יין וחמץ שכר לא ישתה וכל
משרת ענבים לא ישתה וענבים לחים ויבשים
לא יאכל׃ כל ימי נזרו מכל אשר יעשה מגפן
היין מחרצנים ועד זג לא יאכל׃ כל ימי נדר
נזרו תער לא יעבר על ראשו עד מלאת הימם
אשר יזיר ליהוה קדש יהיה גדל פרע שער
ראשו׃ כל ימי הזירו ליהוה על נפש מת לא
יבא׃ לאביו ולאמו לאחיו ולאחתו לא יטמא
להם במתם כי נזר אלהיו על ראשו׃ כל ימי נזרו
קדש הוא ליהוה׃ וכי ימות מת עליו
בפתע פתאם וטמא ראש נזרו וגלח ראשו
ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו׃ וביום השמיני
יבא שתי תרים או שני בני יונה אל הכהן אל
פתח אהל מועד׃ ועשה הכהן אחד לחטאת
ואחד לעלה וכפר עליו מאשר חטא על הנפש
וקדש את ראשו ביום ההוא׃ והזיר ליהוה את ימי
נזרו והביא כבש בן שנתו לאשם והימים הראשנים
יפלו כי טמא נזרו׃ וזאת
תורת הנזיר ביום מלאת ימי נזרו יביא אתו אל
פתח אהל מועד׃ והקריב את קרבנו ליהוה כבש
בן שנתו תמים אחד לעלה וכבשה אחת בת

לפי מעט׃ וטמא׃ וכבשה׃ נקוד כבי׃

ויהי זכאה גברא מחובין ואתתא ההיא תקביל ית חובהא׃ ומליל יי
עם משה למימר׃ מליל עם בני ישראל ותימר להון גבר
או אתא ארי יפריש למדר נדר נזירו למיזר קדם יי׃ מחמר
חדת ועתיק יזר חל דחמר חדת וחל דחמר עתיק לא ישתי וכל מתרות
ענבין לא ישתי וענבין רטיבין ויבישין לא ייכול׃ כל יומי נזריה
מכל די מתעביד מגופנא דחמרא מפורצנין ועד עצורין לא ייכול׃ כל
יומי נדר נזריה מספר לא יעבר על
רישיה עד משלם יומיא דינזר
קדם יי קדיש יהי מרבי פרוע שער
רישיה׃ כל יומין דנזיר קדם יי
על נפשא דמיתא לא ייעול׃ לאבוהי
ולאמיה לאחוהי ולאחתיה לא
יסתאב להון במותהון ארי כלילא
דאלהיה על רישיה׃ כל יומי נזריה
קדיש הוא קדם יי׃ וארי ימות
מיתא עלוהי בתכוף שלו ויסאב
ריש נזריה ויגלח רישיה ביומא
דדכותיה ביומא שביעאה יגלחנה׃
וביומא תמינאה ייתי תרין שפנינין
או תרין בני יונה לות כהנא לתרע
משכן זמנא׃ ויעביד כהנא חד
לחטתא וחד לעלתא ויכפר עלוהי
מדי חב על מיתא ויקדיש ית רישיה
ביומא ההוא׃ ויזר קדם יי ית יומי
נזריה וייתי אמר בר שתיה לאשמא
ויומיא קדמאי יבטלון ארי
אסתאב נזריה׃ ודא אוריתא
דנזירא ביום משלם יומי
נזריה ייתי יתיה לתרע משכן
זמנא׃ ויקריב ית קורבניה קדם

יי שמעית שמע גבורתך מה
דעברת בדרת דטופנא מן
בראשית ואת על מחת פורעו
פורענותא ראיתיתא על
אינשי סדום כד ארגיזו קדמך
שמעית ודעית ... ... רבון
שכינך וחסינו נבך ואת
יהיב ארכא לרשיעא ... אם
יתובון לאוריתא בלבב שלים
ולא תבו ואינון מרגזין קדמי
קדמך בגו שנתא היהבת להון
חייא

חייא בכין את עתיר להודעא
גבורתך לאיתפרעא מן רשיעי
דעברו על מימרך וצדיקיא
עבדי רעותך בגו שניא דאמרת
לחדתא עלמא דמן בראשית
לצדיקיא על עדיקיא תדכר
רחמך עליהון׃ במיתן אוריתא
לעמיה אלהא מדרומא איתגלי
וקדישא מטורא דפארן ...
עלמין איתחמאו שמיא מזיו יקריה
ואמרי תושבחתא מליא כל ארעא

שנתה תמימה לחטאת ואיל אחד תמים לשלמים׃
וסל מצות סלת חלת בלולת בשמן ורקיקי מצות
משחים בשמן ומנחתם ונסכיהם׃ והקריב הכהן
לפני יהוה ועשה את חטאתו ואת עלתו׃ ואת
האיל יעשה זבח שלמים ליהוה על סל המצות
ועשה הכהן את מנחתו ואת נסכו׃ וגלח הנזיר
פתח אהל מועד את ראש נזרו ולקח את שער
ראש נזרו ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים׃
ולקח הכהן את הזרע בשלה מן האיל וחלת
מצה אחת מן הסל ורקיק מצה אחד ונתן על
כפי הנזיר אחר התגלחו את נזרו׃ והניף אותם
הכהן תנופה לפני יהוה קדש הוא לכהן על
חזה התנופה ועל שוק התרומה ואחר ישתה הנזיר
יין׃ זאת תורת הנזיר אשר ידר קרבנו ליהוה על
נזרו מלבד אשר תשיג ידו כפי נדרו אשר ידר
כן יעשה על תורת נזרו׃ וידבר
יהוה אל משה לאמר׃ דבר אל אהרן ואל בניו
לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם׃
יברכך יהוה וישמרך׃
יאר יהוה פניו אליך ויחנך׃ ישא יהוה
פניו אליך וישם לך שלום׃ ושמו
את שמי על בני ישראל ואני אברכם׃
ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן וימשח
אתו ויקדש אתו ואת כל כליו ואת המזבח ואת
כל כליו וימשחם ויקדש אתם׃ ויקריבו נשיאי

ויקדם יי׳ ואמר ברשותה שלים חד
לעלתא ואמרתא חדא בת שתא
שלמתא לחטתא ודכר חד שלים
לנכסת קדשיא׃ וסל פטיר סלתא
גריצן דפילן במשח ואספוגין פטירין
דמשיחין במשח ומנחתהון ונסכיהון׃
ויקריב כהנא קדם יי׳ ויעביד ית
חטתיה וית עלתיה׃ וית דכרא יעביד
נכסת קדשיא קדם יי׳ על סלא דפטיריא
ויעביד כהנא ית מנחתיה וית נסכיה׃
ויגלח נזירא בתרע משכן זמנא ית
ריש נזריה ויסב ית שער ריש נזריה
ויתין על אשתא דתחות דבח
נכסת קדשיא׃ ויסב כהנא ית דרעא
בשלה מן דכרא וגריצתא פטירתא
חדא מן סלא ואספוג פטיר חד
ויתין על ידי נזירא בתר דיגלח
ית נזריה׃ וירים יתהון כהנא ארמא
קדם יי׳ קודשא הוא לכהנא על
חדיא דארמותא ועל שוקא דאפרשותא
ובתר כן ישתי נזירא חמרא׃
דא אוריתא דנזירא די ידר
קרבניה קדם יי׳ על נזריה בר
מדי תדביק ידיה כפום נדריה די
ידר כן יעביד על
אוריתא נזריה׃
ומליל
מליל עם אהרן
ועם בנוהי למימר
כדין תברכון ית
בני ישראל כד תימרון
להון׃ ישוון ית ברכת
שמי על בני ישראל ואנא
אברכינון׃ והוה ביומא דשיצי
משה לאקמא ית משכנא ורבי
יתיה וקדיש יתיה וית כל מנוהי
וית מדבחא וית כל מנוהי ורבינון
וקדיש יתהון׃ וקריבו רברבי

וישראל ראשי בית אבתם הם נשיאי המטת הם
העמדים על הפקדים ויביאו את קרבנם לפני
יהוה שש עגלת צב ושני עשר בקר עגלה על
שני הנשאים ושור לאחד ויקריבו אותם לפני
המשכן ויאמר יהוה אל משה לאמר קח
מאתם והיו לעבד את עבדת אהל מועד ונתתה
אותם אל הלוים איש כפי עבדתו ויקח
משה את העגלת ואת הבקר ויתן אתם אל
הלוים את שתי העגלות ואת ארבעת הבקר
נתן לבני גרשון כפי עבדתם ואת ארבע העגלת
ואת שמנת הבקר נתן לבני מררי כפי עבדתם
ביד איתמר בן אהרן הכהן ולבני קהת לא נתן
כי עבדת הקדש עלהם בכתף ישאו ויקריבו
הנשאים את חנכת המזבח ביום המשח אתו
ויקריבו הנשיאם את קרבנם לפני המזבח
ויאמר יהוה אל משה נשיא אחד ליום נשיא
אחד ליום יקריבו את קרבנם לחנכת המזבח

ויהי המקריב ביום הראשון
את קרבנו נחשון בן עמינדב למטה יהודה
וקרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה
משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל
הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן
למנחה כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת
פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו
לעלה שעיר עזים אחד לחטאת ולזבח

ורברבי ישראל רישי בית אבהתהון אינון רברבי שבטיא אינון דקימין על מניניא: ואיתיו ית קרבנהון קדם יי שית עגלן כריכן ותרי עשר תורין עגלתא על תרין רברביא ותורא לחד וקריבו יתהון קדם משכנא: ואמר יי למשה למימר: קביל מנהון ויהון למפלח ית פולחן משכן זמנא ותתן יתהון לליואי גבר כמיסת פולחניה: ונסיב משה ית עגלתא וית תורי ויהב יתהון לליואי: ית תרתין עגלן וית ארבעה תורין יהב לבני גרשון כמיסת פולחנהון: וית ארבע עגלן וית תמניא תורין יהב לבני מררי כמיסת פולחנהון בידא דאיתמר בר אהרן כהנא: ולבני קהת לא יהב ארי פולחן קודשא עליהון בכתפא נטלין: וקריבו רברביא ית חנכת מדבחא ביומא דרביו יתיה וקריבו רברביא ית קורבנהון קדם מדבחא: ואמר יי למשה רבא חד ליומא רבא חד ליומא יקרבון ית קורבנהון לחנכת מדבחא: והוה דמקריב ביומא קדמאה ית קורבניה נחשון בר עמינדב לשבטא דיהודה: וקורבניה מגיסתא דכספא חדא מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה מזרקא חד דכסף שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלן סולתא דפילא במשח למנחתא: בזיכא חדא מתקלה עסר סלעין דדהב מליא קטרת בוסמין: תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתיה לעלתא: צפיר בר עזין חד לחטאתא:

השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים
חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן נחשן
בן עמינדב׃ ביום השני
הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר׃ הקרב
את קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה
משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל
הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן
למנחה׃ כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת׃
פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו
לעלה׃ שעיר עזים אחד לחטאת׃ ולזבח השלמים
בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים
בני שנה חמשה זה קרבן נתנאל בן צוער׃
ביום השלישי נשיא לבני זבולן אליאב
בן חלן׃ קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה
משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל
הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה׃
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת׃ פר אחד
בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה׃
שעיר עזים אחד לחטאת׃ ולזבח השלמים בקר
שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני
שנה חמשה זה קרבן אליאב בן חלן׃
ביום הרביעי נשיא לבני ראובן אליצור בן
שדיאור׃ קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה
משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל
הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה׃

הקריב נתנאל בן צוער · הקריב את קרבנו
מה ת״ל הקריב בשמנו של יששכר · לפי
שלא נאמר בכל השבטים לפי שמו ראובן
ושמעון · ואמ׳ דין שקידמנו יהודה יקריב
אני אחריו · אמ׳ לו משה מפי הגבורה
נאמ׳ לי שיקריבו כסדר המסעות
לדגליהם לכך נ״א והקריב את קרבנו והוא
חסר יו״ד שהוא משמע הקרב לשון צווי
שמפי הגבורה נצטווה הקריב · ומהו
הקריב הקריב שני פעמים · שמשכל
שני דברים זכה להקריב שני לשבטים
אחת שהיו יודעים בתורה שנ׳ ומבני
יששכר יודעי בינה לעתים · ואחרת
שהם נתנו עצה לנשיאים שיתנדבו
קרבנות הללו · ומצאתי ביסודו של ר׳
משה הדרשן · ארבנם בן יאיר טמאו
בן צוער השיאן עצה זו: קערת כסף
מניין אותיות בגימטריאן תתקל״ד
ושלשים · כנגד שנותיו של אדם הראשון
שלשים ומאה משקלה על שם שמשם
שמשהעמיד תולדות לקיום העולם בן
מאה ושלשים היה · שנא׳ ויחי אדם
שלשים ומאת שנה ויולד · ונו׳ מזרק
אחד כסף · בגימטריאן חמש מאות
ועשרים על שם נח שהעמיד תולדות
בן חמש מאות שנה · ועל שם עשרים
שנה שנגזרה גזירה המבול קודם
תולדותיו כמו שפי׳ אינו״ב והיו ימיו
מאה ועשרים שנה ולמכך נאמר
מזרק אחד כסף · ולא מזרק כסף · אחד
כמו שנ׳ בקערה לומ׳ שאין אותיות של
אחד מצטרפות למניין שמנים
שקל כנגד שבעים אומות שיצאו
ממנו · כף אחת כנגד התורה
שנתנה מידו של הק׳ · עשרה זהב
כנגד הדברות · מלאה קטרת · כנג׳
גימטריא של קטרת שש מאות ושלש
עשרה ולכך שנתחליף ק׳ בד׳ על ידי

ולנכסת קודשיא תורין תרין
דכרין חמשה גדיין חמשה
אמרין בני שנא חמשה
דין קורבנא דנחשון בר
עמינדב׃ ביומא תנינא
קריב נתנאל בר צוער רב
שבטא דיששכר׃ קריב
ית קורבניה מגיסתא דכסף
חדא מאה ותלתין סלעין
הוי מתקלה מזרקא חד
דכספא מתקליה שבעין
סלעין בסלעי קודשא
תרויהון מלן סולתא דפילא
במשח למנחתא׃ בזיכא
חדא מתקלה עשר סלעין
היא דדהב מליא קטרת
בוסמיא׃ תור חד בר תורי
דכר חד אמר חד בר
שתיה לעלתא׃ צפיר בר
עזין חד לחטתא׃ ולנכסת׃
ביומא תליתאה
רבא לבני זבולן אליאב
בר חלון׃

ביומא רביעאה׃

יי שמעית שמע גבורתך מרה
דעבדתא מרא דטופנא מן ראשי
בראשית ההילית ואתעל מחת
פורענותא ואתיתא על אנשי
סדום כד ארגיזו קדמך שמעית
וזעית יי כמא רברבן עובדך
וחסינין נסך דאת יהיב ארכא
לאר שיעיא דאם יתובון לאוריתא
בלבב שלים ולא תבו ואינון
מרגיזין קדמך בנו שנא דיהבת
להון חייא בכין את

עתיד להודעא גבורתך בגו שמיא דאמרית
לחדתא עלמא לאיתפרעא מרשיעיא דעברו
על מימרך מגו רוגזך דארגיזתא על רשיעיא רחמך
על צדיקיא תדכר ותרחם עליהון׃ במתן אוריתא
לעמיה אלהא מדרומא אתגלי וקדישא מטורא
דפארן בגבורת עלמין איתחפיאו שמיא
מזיו יקריה ואמרי תושבחתיה מליא ארעא׃
ונגה כאור תהיה וקרנים מידו לו ושם
חביון עזה׃ ונהור יקריה כזיהור יומי
בראשית איתגלי וזיקוקין מבית רכבא דיה

יקריה נפקין תמן גלי ית שכינתיה דהות
מטמרא מבני אנשא בתקוף רומא׃
לפניו ילך דבר ויצא רשף לרגליו׃
מן קדמוהי משתלח מלאך מלאך מותא
ונפיק בשלהובית אישתא מיקריה׃
עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים
ויתפוצצו הררי עד שחו גבעות עולם
הליכות עולם לו׃ ואזיע ארעא ואבי תי
מבולא על עם דרא דעברו על מימריה
ואת בתניתא בר חבו קדמוהי בחוביהון
כן בלבלנון בעממיא איתפרקו טוריא

עלידי יוה בשובר דרך:
פר אחד כנגד אברהם
ויקח בן בקר ואיל
אחד כנגד יצחק ויקח
את האיל וגו׳ כבש
כנגד יעקב והכשבים
הפריד יעקב: שעיר
עזים
לכפר על
מכרתו של
יוסף שנגבה
וישחטו שעיר עזים
ולזבח השלמים בקר
שנים כנגד משה
ואהרן שנתנו שלום
בין ישראל לאביהם
שבשמים אילים
כבשים ועתודים שלשה
מינים כנגד הנים לוים
וישראלים כנגד תורה
נביאים וכתובים שלש
חומשות כנגד
חמשה חומשי
וחמש דברות
הכתובים על לוח
אחת וחמש
הכתובים על השיני עד
כאן מיסודו של ר׳ משה הדרשן:
ביום השלישי נשיא וגו׳
ביום השלישי היה הנשיא
המקריב לבני זבולן וכן
כולן ואלמנתו של בן
הקריב מתוב וגו׳ על אחרון
השוין לפי שכולן שוין
שכבר החמר שוין והקרבן
ובשיר שלא נוי כתוב
הקריב על אליהן לשון
זה נשיא לבני
פלוני אותו
היום
היה
הנשיא המקריב לשבט
פלוני: ביום החמשה

בירומא חמישאה:

בירומא שתיתאה:

בירומא שביעאה:

כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן
בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר
עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שנים
אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה
חמשה זה קרבן אליצור בן שדיאור:
ביום החמישי נשיא לבני שמעון שלמיאל בן
צורי שדי: קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה
משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל
הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן
בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר
עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שנים
אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה
חמשה זה קרבן שלמיאל בן צורי שדי:
ביום הששי נשיא לבני גד אליסף בן דעואל:
קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה
מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש
שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כף
אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד
בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה:
שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים
בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כב
כבשים בני שנה חמשה זה קרבן אליסף בן
דעואל: פ ביום השביעי נשיא
לבני אפרים אלישמע בן עמיהוד: קרבנו

טורייא דמלקדמין מפא רמי
רמתא דמן עלמא גבורת
עלמין דיליה: תחת און
ראיתי אהלי כושן ירעון
יריעות ארץ מדין: פרפלחו
בית ישראל לטעוות א
מסרתנון ביד כושן חייבא
וכד תבו למעבד אורייתא
עבדתא להון נסין וגבורן
ופרקתנון מיד מדינאי על
יד גדעון בר יואש: הבנהרים
חרה יהוה אם בנהרים אפך
ואם בים עברתך כי תרכב על
סוסיך מרכבותיך ישועה:
העל מלכין ומשריתהון
סגיאין כמי נהרא הוי רגז
מן קדמך יי׳ ועל מלכיא הוה
רוגזך ובימא הודעת להון
פורענות גבורתך ארי
איתגליתא על מרכבתי יקרך
שכינתך לעמך תקות ופרקן:
עריה תעור קשתך שבועות
מטות אומר סלה נהרות
תבקע ארץ: איתגליא
איתגליתא בגבורתך בדיל
קיימך דעם שבטיא מימרך
קיים לעלמין להון בועת
טינרין תקיפין נפקו נהרין
שטפין ארעא: ראוך
יחילו הרים זרם מים עבר
נתן תהום קולו רום ידיהו
נשא: באתגליתך על טורא
דסיני חזו יקרך זעו טוריא
עננ מיטרא עדו אריבד
תהומא קליה חילי מרומא

חבוי ומיטע בסתר עליון: לפניו
ילך דבר: זה מדרש אגדה בשעה
שנתן הקב״ה תורה לישראל
עירן למלאך המות להפליגן
בדברים אחרים שלא יעמיד
לקטרג: ולזה אומה שעתידה
לכפור כך לשון: ורבנים יוס׳
אותה עמו להם את התורה:
ויצא רשף לרגליו מלאכי
רשף מוז את לפניו: עמד
וימודד ארץ: המתין לרדין

בדין דור המבול: ומדור להם מדה
כנגד מדה ומדד ועמד כי לא ניטב
לריב ועומד לדין עליהם ומתן וודרקן
בדינו: ויימודד ארץ: ברותחין דילקלון
וברותחין נדונו: ראה בדור הפלגה
שעל ידי שהיו שפה אחת שבאו לכם
בניינה מרמת ויהי כל הארץ שפה
אחת וגו׳ ויתר גוים הקים עם לשבעים
לשון כמו ויתר ואקדמון: ויתר בהם:
הררי עד שרי האומות: הליכות עולם
לו הראה להם שכל והולכן של עולם

עולם שלו הוא: תחת און שעיתא
מסור ראיתי אהלי עומדים בגלו
ומקריבן את ישר׳ וכה כתוב ופנך
ירגזו יריעות וגו׳ הכל כמנוגן:
הבנהרים חרה ה׳ יש תמיה ודב
מתקיימות שכל אלה
עשה ופירוש המקרא כתרגומו:
מרכבותיך לנו ישועה: עריה תעור
קשתך: עלה עלית גבורתך שבוע
שנשבעת לשבטים אומר סלה ואומר
הקיים לעולם: אומר נקוד פתח קטן

מרומא תמהו וקמו:
שמש ירח עמד זבולה
לאור חציך יהלכו לברק
ברק חניתך: את במעברך
נסין ליהושע במישר גבעון
פר איתגברו וסליקו עלה
חמשה מלכין מלכא
דירושלם מלכא דחברון
מלכא דירמות מלכא
דלכיש מלכא דעגלון

דעגלין שמשא וסיהרא קמו
במדוריהון תלתין ושית שעין
עמך במימרך איתגברו בתקוף
בתקוף ניצחון גבורתך ת
באיתיתהך לוט על שנאי י
עמך באיתגליותך למתבר
רשיעא ארעא במימרך
הקטל עממיא׃ יצאת
לישע עמך לישע את משיחך
משיחך מחצת ראש מבית
רשע ערות יסוד עד צואר
כלהו איתגליתא למפרק ית
עמך למפרק ית משיחך
שיזבתא מן קדמיהון בכמ
מלכיא ושלטוניא מפתיהון
תרפתא חייביא תברת חיליה
חיליהון דיגלי עמך על
פריקת צוארי מלכיהון ז
תדירך מימרך קים
לעלמין׃
נקבת במטיו ראש פרזיו
יסערו להפיצני עליצתם
לאכל עני במסתרו
פועת יומא בחוטריה דמש
גיברי רישי משרית פרעה
דחשיבו מחשבן בישן על
עמך תברתנון ברוח על עולא
טבעתנון בימא דסוף על
דרחיקו ושעבידו ית
עמך ויהבו עצה בסתרא
לאובדיהון׃ דרכת בים
סוסיך חמר מים רבים׃
איתגליתא על ימא במרכבת
יקרך בגיור מיין תקיפין׃
שמעתי ותרגז בטני

קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק
אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש
שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה׃ כף
אחת עשרה זהב מלאה קטרת׃ פר אחד בן בקר
איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה׃ שעיר
עזים אחד לחטאת׃ ולזבח השלמים בקר שנים
אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה
חמשה זה קרבן אלישמע בן עמיהוד׃
ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן פדה
צור׃ קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה
משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל
הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן
למנחה׃ כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת׃ פר
אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה׃
שעיר עזים אחד לחטאת׃ ולזבח השלמים
בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים
בני שנה חמשה זה קרבן גמליאל בן פדה צור׃
ביום התשיעי נשיא לבני בנימן
אבידן בן גדעני׃ קרבנו קערת כסף אחת
שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה
בשמן למנחה׃ כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת׃
פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו
לעלה׃ שעיר עזים אחד לחטאת׃ ולזבח השלמים
בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים

קרבניה מגיסתא דכסף חדא
מאה ותלתין סלעין חד
מתקלה מזרקא חד דכסף
מתקליה שבעין סלעין בסלעי
קודשא תרויהון מלן סלתא
דפילא במשח למנחתא׃
בזיכא חדא מתקלה עשר
סלעין היא דדהב מליא
קטרת בוסמיא׃ תור חד בר
תורי דכר חד אמר חד בר
שתיה לעלתא׃ צפיר בר
עזין חד לחטתא׃ ולנכסת׳

ביומא תמינאה׃

ולנכסת קודשיא תורין ת
תרין דכרין חמשה גדי׳
חמשה אמרין בני שנא
חמשה דין קרבן א
דגמליאל בר פדה צור׃
ביומא תשיעאה׃

נקודשתה קטן ושמו למעלה שהוא
אם דכר / נהרות תבקע ארץ מתרגמין
ריווך יתיון הרים. הרי נחלי ארנון ז
סגרבתו זה לזה׃ זרם מים עבר שפכו
בזרון; תהום נתן קולו. ועבר קילוח
שיעור המים ושפכו של הר
והכמיו. ואיתגלה קוו שידו׃ נתן
תהום קולו שבמהום יושבי הארץ׃
רוב

חם ידיהו נשאו / עבר השמים הוזן
לן׃ עמד זבולה במדוריהון׃ כל
הבה שעיבה ולוד בתחילתה הע׳
יהי בסופה׃ לאור חציך הלכו
ישר׃ בזעם תצעד ארץ׃ לגרש
שבעה אומות׃ לישע את
משיחך שאול ודוד׃
כובות יסוד חומות יריחו׃ עד
צואר היו גבה חומות והגדלים׃

נקבת במטיו על סנחריב וסיעתו היו סוע
מועדים ברוח סערה להפיצני והוא היה
ואמר שהיה רודה בן את האומות ומשבו
וסער להפיצני׃ נקבת ראשי גיסותיו במטיו
שהיה בן לרדות בהן׃ עליצתם היה
כשהיו יכולין לאכל עני במסתר׃ ישרא׳
הקרויים עם עני׃ ראש פרזיו ראש ערי
ועירותיו׃ סוס פרזות תרגם ירושלים עני
העזי׃ דרכת בים סוסיך במילותו ז

הכבדים כמו היום׃ חומר וכנגד
יונתן בגבור׃ לשון חמרים חומים
שמעתי ותרגז בטני תרגם יונתן
יאמרת בכל שמועות זוע׳ ו
אלבייא מן קדם דינך דאיתרגם
בית מצרים׃ לקול צללו שפתי
לקול השמועה יאחזוני רעדה
עד ששפתי נקשות זו לזו׃ א
והולך נשמע׃ צללו כמו מצילות

בני שנה חמשה זה קרבן אבידן בן גדעני

ביום העשירי נשיא לבני דן אחיעזר
בן עמי שדי קרבנו קערת כסף אחת שלשים
ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה
בשמן למנחה כף אחת עשרה זהב מלאה
קטרת פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן
שנתו לעלה שעיר עזים אחד לחטאת
ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה
עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה
קרבן אחיעזר בן עמישדי

ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר פגעיאל בן
עכרן קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה
משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל
הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנ
למנחה כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת
פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו
לעלה שעיר עזים אחד לחטאת ולזבח השלמ
השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים
חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן פגעיאל
פגעיאל בן עכרן

ביום שנים עשר
יום נשיא לבני נפתלי אחירע בן עינן קרבנו
קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה
מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש
שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה

ביומא עשיראה

ביום חד עשר יומין

ביום תרי עשר יומין

בקטני לקול צללו שפתי יבוא רקב
בעצמי ותחתי ארגז אשר אנוח
ליום צרה לעלות לעם יגודנו
אמרת בבל שמעית וזעו מלכוון
קדם דינא דאיתדנו פיה מיראי
לקל מיליא אליך עלא שפותי
אחר זיעא לחכימי יבאתר
דשריא אנא זעית דשבקני
ליום עקא לעידן אסקא גלוות
עמיה מני יתברינון כי תאנה
לא תפרח ואין יבול בגפנים כחש
מעשה זית ושדמות לא עשה
אכל גזר ממכלה צאן ואין בקר
ברפתים ארי מלכות לא תתקיים
ולא תתעביר שולטן על ישראל
יתקטלון מלכי יון וגברי מדי
לא יצלחון ישתיצון רומאי
ולא יגבון קיסומין מירושלם
ואני ביהוה אעלוזה אגילה
באלהי ישעי בכן על ניסא
ופורקנא דעבדת למשיחך
ולשארא דעמך דאישתארו
יודון למימר אמר נביא קדם יי
אודיאו ואמרו אנא במימריה
דיי איבוע ואידוץ באלהא
עביד פורקני יהוה אדני חילי
וישם רגלי כאילות ועל במותי
ידרכני למנצח בנגינותי אלהים
יי השעיר לי בחילא ומשוי רגלי
קלילין באילתא ועל שרת תוקפי
יקימינני לדחליה גמחני
וגברין גנא מנגן בנונישבחתיו
יהוה אדני חילי חסלת

בב

ביומי ארבעה אעתיק יהודה
ויתנגד לדהון על בכל בעלמא

מיגלות הסום טוטניתא בלשון
ותחתי ירגז מיקומיין
ואושע ישראל לאם צרה
אשר מעותי ומכאת ליום צרה
להעלות לעם יגודנו ליום אשר
אור להעלות ומטי את העם
אשר הוא יגודנו עקב בגדודין

בגדודין וזרעו כי תאנה לא
תפרח סנבתון ויש לשער
כמשמע טוב יין העולה בכל
מעשה בכל מעשה ושדמות
לא עשה אכל ושדמות שדה
לבן מכלה דיר הצאן ונו
כנסת ישראל בלי מעשה

לא כיוה בנגינותי לבן לוי המנצח
בשיר בית המקדש מצנים לן
בנגינותי והלוי יתן קול
בנגינות כלי השיר למנצח
כדלי ויעמדו הלוים מבן עשרים
עשרים שנה ומעלה לנצח
על

ולאכות בית יי וגו בנגינותי
הוא לשון נגינות קול להרים
ולהשפיל וירננו ורש בלעז
חסלת

כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת שעירי
עזים אחד לחטאת ולזבח השלמים בקר
שנים אלים חמשה עתדים חמשה כבשים
בני שנה חמשה זה קרבן אחירע בן עינן
זאת חנכת המזבח ביום המשח
אתו מאת נשיאי ישראל קערת כסף אחת
שתים עשרה מזרקי כסף שנים עשר כפות
זהב שתים עשרה שלשים ומאה משקלה
הקערה האחת כסף ושבעים המזרק האחד כל
כסף הכלים אלפים וארבע מאות בשקל
הקדש כפות זהב שתים עשרה מלאת קטרת
עשרה עשרה הכף בשקל הקדש כל זהב
הכפות עשרים ומאה כל הבקר לעלה שנים
עשר פרים אלם שנים עשר כבשים בני
שנה שנים עשר ומנחתם ושעירי עזים
שנים עשר לחטאת וכל בקר זבח השלמים
עשרים וארבעה פרים אלם ששים עתדים
ששים כבשים בני שנה ששים זאת חנכת
המזבח אחרי המשח אתו ובבא משה אל
אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר
מדבר אליו מעל הכפרת אשר על ארן
העדת מבין שני הכרבים וידבר אליו
וידבר יהוה אל משה לאמר
דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרת
אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות

בזיכא חדא מתקלה עשר סלעין
היא דדהב מליא קטרת בוסמין
תור חד בר תורי דכר חד אמר בר
שתיה לעלתא צפיר בר עזין חד
לחטאתא ולנכסת קודשיא תורין תרין
דכרין חמשה גדיין חמשה אמרין בני
שנא חמשה דין קרבנא דאחירע בר
עינן
דא חנכת מדבחא ביומא
דרבו יתיה מן רברבי ישראל מגיסי
כספא תרתא עשרי מזרקי כספא
תרי עשר בזיכי דדהבא תרתא עשרי
מאה ותלתין סלעין הוי
מתקלה דמגיסתא חדא דכספא
ושבעין דמזרקא חד כל כסף מניא
תרין אלפין וארבע מאה בסלעי קודשא
כל בזיכי דדהבא תרתא עשרי
מליין קטרת בוסמיא מתקל עשר
סלעין הוי מתקלה דבזיכא בסלעי
קודשא כל דהב בזיכיא מאה ועשרין
כל תורי לעלתא תרי
עשר תורין דכרין תרי עשר אמרין
בני שנה תרי עשר ומנחתהון
וצפירי בני עזי תרי עשר לחטאתא
וכל תורי לנכסת קודשיא עשרין
וארבעה תורין דכרין שתין
גדיי שתין אמרין בני שנא שתין
דא חנכת מדבחא בתר דרביאו
יתיה וכד עליל משה
למשכן זמנא למללא עמיה ושמע
ית קלא דמתמלל עמיה מעל
כפרתא די על ארונא דסהדותא
מבין תרין כרוביא ומתמלל
עמיה
ומליל יי עם משה למימר
מליל עם אהרן ותימר
ליה באדלקותך ית
בוציניא לקביל אפי מנרתא
יהון מנהרין שבעה בוציניא

ביום המשח אותו. בו ביום
שנמשח הקריב. ומה אני
מקיים אחרי המשח אותו
שנמשח תחילה ואחר כך
הקריב. או אחרי המשח
לאחר זמן. ולא בא ללמד
ביום המשח. אלא ללמד
שנמשח ביום. שהוא אומ'
ביום משחו אותם למדנו
שנמשח ביום. וזה ת"ל
ביום המשח. ביום
שנמשח הקריב. קערת
כסף. שתים עשרה וגו'
הם הם שהתנדבו ולא אירע
בהן פסול. ת' ושלושים ומאה
שלשים וגו'. מה ב"ל להכר'
הקערה ... ת"ל
האחת. מה ת"ל וגו' לפי שנ'
שלשים ומאה משקלה
ולא פירש באיזו שקל לכך
חזר ושנאן כאן וכללן
כלן. כסף הכלים בשקל
הקדש. כל כסף הכלים וגו'
למדך שהיו כלי מקדש
הקדש מכוונין במשקלן
שוקלן אחד אחד וחוזר
ושוקלן כלן כאחד. לא
רבה ולא מיעט. כפות זהב
שתים עשרה. למה נאמ' לפי
שנ' כף אחת עשרה זהב
היא של זהב ומשקלה
עשרה שקלים שלכסף. אין
אתה אלא כף אחת של
כסף. ומשקלה עשרה
שקלים שלזהב ושיקלי
הזהב אינן שוין משקלן
שוה לשקלי כסף. ת"ל
כפות זהב שלזהב היו.

דין. ובבא משה וגו'. שני כתובים המכחישין זה את זה שלישי בא
ומכריע ביניהם. כת' אחד אומ' וידבר
אליו מאהל מועד והוא חוץ לפרכת.
וכת' אחד אומ' ודברתי אתך מעל הכפר'.
בא זה והכריע ביניהם. משה בא אל
אהל מועד ושם שומע את הקול הבא
מעל הכפרת מבין שני הכרובים. הקול
יוצא משמים לבין הכרובים ומשם
יוצא לאהל מועד. מדבר. כמו מתדבר.
מדבר. כבודו של מעלה לומר כן.
מדבר בינו
לבין עצמו ומשה שומע מאליו.
וידבר אליו. למעט את אהרן מן
הדברות. וישמע את הקול. יכול קול נמוך
ת"ל את הקול. הוא הקול שנדבר
עם משה בסיני. וכשהגיע לפתח
היה נפסק ולא היה יוצא חוץ לאהל.
חסלת נשא

בהעלתך

על שם שהלהב עולה כתוב
בהדלקה לשון עליה. שצריך להדליק
עד שתהא שלהבת עולה מאליה. ועוד
דרשו רבותינו מכאן שמעלה היתה
לפני המנורה שעליה הכהן עומד ומטיב.
אל מול פני המנורה. אל מול נר מערבי שאינו
בקנים אלא בגוף המנורה. יאירו שבעת
הנרות. ששה שעל ששת הקנים. שלשה
המזרחיים פונים למול האמצעי
וכן שלשה המערביים ראשי
הפתילות שבהן
הפתילות למול האמצעי. ולמה
כדי שלא יאמרו לאורה הוא
צריך. ויעש כן אהרן. להגיד
שבחו של אהרן שלא שינה.
וזה מעשה המנורה. שהראהו
הקב"ה באצבע לפי שנתקשה
בה. לכך נאמ' וזה. מקשה.
בטידי"ן. לשון ראש ולאו נקש.
עשת של ככר זהב היתה ומקיש
בקורנס וחותך בכשיל לפשט
איבריה כתקנן. ולא נעשת

ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה
נרתיה כאשר צוה יהוה את משה׃ וזה מעשה
המנרה מקשה זהב עד ירכה עד פרחה מק
מקשה היא כמראה אשר הראה יהוה את
משה כן עשה את המנרה׃ פ וידבר
יהוה אל משה לאמר׃ קח את הלוים מתוך
בני ישראל וטהרת אתם׃ וכה תעשה להם
לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער
על כל בשרם וכבסו בגדיהם והטהרו׃ ולקחו
פר בן בקר ומנחתו סלת בלולה בשמן ופר שני
בן בקר תקח לחטאת׃ והקרבת את הלוים
לפני אהל מועד והקהלת את כל עדת בני
ישראל׃ והקרבת את הלוים לפני יהוה וסמכו
בני ישראל את ידיהם על הלוים׃ והניף אהרן
את הלוים תנופה לפני יהוה מאת בני ישראל
והיו לעבד את עבדת יהוה׃ והלוים יסמכו את ידיהם את
על ראש הפרים ועשה את האחד חטאת ואת
האחד עלה ליהוה לכפר על הלוים׃ והעמדת
את הלוים לפני אהרן ולפני בניו והנפת אתם
תנופה ליהוה׃ והבדלת את הלוים מתוך
בני ישראל והיו לי הלוים׃ ואחרי כן יבאו הלוים
לעבד את אהל מועד וטהרת אתם והנפת
אתם תנופה׃ כי נתנים נתנים המה לי מתוך
בני ישראל תחת פטרת כל רחם בכור כל
מבני ישראל לקחתי אתם לי׃ כי לי כל בכור

ועבד כן אהרן לקביל אפי מנרתא
אדליק בוצינהא כמא די פקיד
יי ית משה׃ ודין עובד מנרתא
נגדא דדהב עד שידה עד שושנהא
נגדא הוא כחזוא די אחזי יי ית
משה כן עבד ית מנרתא׃
ומליל יי עם משה למימר׃ קרב ית ליואי
מגו בני ישראל ותדכי יתהון׃
וכדין תעביד להון לדכואיהון
אדי עליהון מי חטאתא
ויעברון מספר על כל בסרהון
ויחוורון לבושיהון וידכון׃
ויסבון תור בר תורי ומנחתיה
סלתא דפילא במשח ותור
תנין בר תורי תסב לחטאתא׃
ותקריב ית ליואי לקדם משכן
זמנא ותכנוש ית כל כנשתא
דבני ישראל׃ ותקריב ית ליואי
קדם יי ויסמכון בני ישראל ית
ידיהון על ליואי׃ ויריםאהרן
ית ליואי ארמא קדם יי מן בני
ישראל ויהון למפלח ית פלחנא
דיי׃ וליואי יסמכון ית ידיהון
על ריש תורי ועביד ית חד
חטאתא וית חד עלתא קדם יי
לכפרא על ליואי׃ ותקים ית
ית ליואי קדם אהרן וקדם בנוהי
ותרים יתהון ארמא קדם יי׃
ותפריש ית ליואי מגו בני ישראל
ויהון משמשין קדמי ליואי׃
ובתר כן ייעלון ליואי למפלח ית
משכן זמנא ותדכי יתהון ותרים
יתהון ארמא׃ ארי אפרשא
מפרשין אנון קדמי מגו בני יש
ישראל חלף פתח כל וולדא בכרא
כולא מבני ישראל קריבית יתהון
לקדמי׃

נעשות יוצרים יוצרים על ידי
חיבור׃ עד ירכה עד פרחה
ירכה היין השידה [illegible]
חלול כדין ומערות
כבן׃ שלפני הקנים׃ עד ירכה
עד פרחה׃ כלומר גופה של מנור׃
סוף וכל החלוי בה עד ירכה
שהוא אבר גדול עד פרחה
שהוא מעשה דק שבה
הכל מקשה והרך [illegible]
בלשון זה מין ורישוע [illegible]
קוה על כרם זית׃ כמראה
אשר הראה וגו׳ כתבנית
אשר הראהו בהר׃ מה שנ׳
וראה ועשה כתבניתם וגו׳
כן עשה את המנורה׃
שעשה׃ ומדרשו הגדה על
ידי הק׳ נעשית מאליה׃
קח את הלוים׃ קחם בדברים
אשריכם שתזכו להיות
שמשים למקום׃ הזה עליה
מי חטאת של אפר פרה
מפני טמאי מתים שבהן׃
והעבירו תער׃ מצאתי בדברי
ר׳ משה הדרשן׳ לפי שניתן
כפרה על הבכורות שעבדו
ע״ז והיא קרויה זבחי מתים
והמצורע קרוי מת׃ הזקיקם
תגלחת כמצורעים׃ ולקחו
פר בן בקר והוא עולה כמו
שכת׳ ועשה את האחד
וגו׳ והוא קרבן צבור בע״ז
ופר שני׳ והה כל לו שני
לו׳ לך זה עולה לך עולה׃
אין חטאת לך נאכלה׳
[illegible] ישמך [illegible]
מנחת נסכים׳ [illegible]
שהוראת שעה היתה
שטעיר היה להם להביא
לחטאת׳ [illegible] [illegible]
והקהלת את כל עדת׳ לפי
שעבודת דרשן הקדשים

לפי שהלוים ניתנו
קרבן כפרה תחתיהן יבואו
ויעמדו על קרבן ויסמכו
ידיהם עליהם׳ והניף אהרן
את הלוים תנופה׳ כדרך שאשם
מצורע טעון תנופה חי׳
שלש תנופות נאמרו בפרשה
הראשונה לבני קהת לכך
נאמ׳ שם והיו לעבד את
עבודת יי׳ לפי שעבודת קדש
הקדשים עליהם הארון והשלחן
והשלחן׳ וגו׳ השניה לבני
גרשון [illegible]
[illegible] שוין עליהם׳

היתה עבודת הקדש ירועות וקרסים
כבית קדשי הקדשים והשלישית לבני מררי
נתונים נתונים׳ נתונים למשא
נתונים לשיר׳ פטרת׳ פתיחת׳
כל כל בכור׳ של היו הבכורות בכלן
הדין שתתגעה עליהם כן בכור
מצרים ולקחתי אותם לי עד שטעו
בעגל׳ ונפסלו ולקח את הלוים
ובן׳ חמשה פעמים נאמרו בני ישר׳
במקרא זה להודיע חבתן שנכפל
שמותן׳ ומזכירותיהן במקרא
אחד כמנין חמשה חומשי תורה׳ זו
ראיתי בבר׳ רבה׳ ולא יהיה נגף׳

נתנים נתני
ויהודן ית׳
[illegible]
[illegible]
נתנים נתני
שוגבה
מפרשא
מפרשין
כבבי׳
מפרשין
כמן
מפרשין
בתורית

בה עלותך כתבי׳ נשר
ואשר היה של חנוכה׳

רני ושמחי בת ציון
כי הנני בא
ושכנתי בתוכך נאם יהוה׃ ונלוו גוים
רבים אל יהוה ביום ההוא והיו לי לעם
ושכנתי בתוכך וידעת כי יהוה צבאות
שלחני אליך׃ ונחל יהוה את יהודה
חלקו על אדמת הקדש ובחר עוד
בירושלם׃ הס כל בשר מפני יהוה כי
נעור ממעון קדשו׃ ויראני את
יהושע הכהן הגדול עמד לפני

ולחטה רני ושמחי ותחכה׳ [illegible]
יהודה׳ ולמלין ולחלקו׳ [illegible]
[illegible] לשון [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

בבני ישראל באדם ובבהמה ביום הכתי כל
בכור בארץ מצרים הקדשתי אתם׃ ואקח את
הלוים תחת כל בכור בבני ישראל׃ ואתנה את
הלוים נתנים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל
לעבד את עבדת בני ישראל באהל מועד
ולכפר על בני ישראל ולא יהיה בבני ישראל
נגף בגשת בני ישראל אל הקדש׃ ויעש משה
ואהרן וכל עדת בני ישראל ללוים ככל
אשר צוה יהוה ללוים כן עשו להם בני ישראל׃ (את משה)
ויתחטאו הלוים ויכבסו בגדיהם וינף אהרן
אתם תנופה לפני יהוה ויכפר עליהם אהרן
לטהרם׃ ואחרי כן באו הלוים לעבד את עבדתם
באהל מועד לפני אהרן ולפני בניו כאשר צוה
יהוה את משה על הלוים כן עשו להם׃
וידבר יהוה אל משה לאמר׃ זאת אשר ללוים
מבן חמש ועשרים שנה ומעלה יבוא לצבא
צבא בעבדת אהל מועד׃ ומבן חמשים שנה
ישוב מצבא העבדה ולא יעבד עוד׃ ושרת
את אחיו באהל מועד לשמר משמרת ועבדה
לא יעבד ככה תעשה ללוים במשמרתם׃
וידבר יהוה אל משה במדבר
סיני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים
בחדש הראשון׃ ויעשו בני ישראל את הפסח
במועדו׃ בארבעה עשר יום בחדש הזה בין
הערבים תעשו אתו במעדו ככל חקתיו

ארי דילי כל בוכרא בבני ישראל
באנשא ובבעירא ביומא דקטלית
כל בוכרא בארעא דמצרים
אקדישית יתהון קדמי׃ וקריבית
ית ליואי חלף כל בוכרא בבני
ישראל׃ ויהבית ית ליואי יהיבין
לאהרן ולבנוהי מגו בני ישראל
למפלח ית פלחן בני ישראל במשכן
זמנא ולכפרא על בני ישראל
ולא יהי בבני ישראל מותא
במקרב בני ישראל לקודשא׃
ועבד משה ואהרן וכל כנשתא
דבני ישראל לליואי ככל די
פקיד יי ית משה לליואי כן
עבדו להון בני ישראל׃ ואדכיאו
ליואי וחורו לבושיהון וארים
אהרן יתהון ארמא קדם יי וכפר
עליהון אהרן לדכאותהון׃ ובתר
כן עלו ליואי למפלח ית פלחנהון
במשכן זמנא קדם אהרן וקדם
בנוהי כמא די פקיד יי ית משה
על ליואי כן עבדו להון׃
ומליל יי עם משה למימר׃ דא די לליואי מבר
עשרין וחמש שנין ולעילא
ייתי לחיילא חילא בפלחן משכן
זמנא׃ ומבר חמשין שנין
יתוב מחיל פלחנא ולא יפלח עוד׃
וישמש עם אחוהי במשכן
זמנא למטר מטרא ופלחנא לא
יפלח כדין תעביד לליואי
במטרתהון׃
ומליל יי
עם משה במדברא דסיני בשתא
תניתא למפקהון מארעא
דמצרים בירחא קדמאה למימר׃
ויעבדון בני ישראל ית
פסחא בזמניה׃ בארבעה
עשרא יומא בירחא הדין ...

לפני מלאך יהוה והשטן עמד
על ימינו לשטנו׃ ויאמר יהוה
אל השטן יגער יהוה בך השטן
ויגער יהוה בך הבחר בירושלם
הלא זה אוד מצל מאש׃
ויהושע היה לבוש בגדים צואים
ועמד לפני המלאך׃ ויען
ויאמר אל העמדים לפניו
לאמר הסירו הבגדים הצאים
מעליו ויאמר אליו ראה

העברתי מעליך עונך
והלבש אתך מחלצות׃
ואמר ישימו צניף טהור
על ראשו וישימו הצניף
הטהור על ראשו
וילבשהו בגדים ומלאך
יהוה עמד׃ ויעד מלאך
יהוה ביהושע לאמר׃ כה
אמר יהוה צבאות אם
בדרכי תלך ואם את משמרתי

וככל משפטיו תעשו אתו׃ וידבר משה אל בני
ישראל לעשת הפסח׃ ויעשו את הפסח בראשון
בארבעה עשר יום לחדש בין הערבים במדבר
סיני ככל אשר צוה יהוה את משה כן עשו
בני ישראל׃ ויהי אנשים אשר היו טמאים
לנפש אדם ולא יכלו לעשת הפסח ביום
ההוא ויקרבו לפני משה ולפני אהרן ביום
ההוא׃ ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו
טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקרב
את קרבן יהוה במעדו בתוך בני ישראל׃
ויאמר אלהם משה עמדו ואשמעה מה
יצוה יהוה לכם׃ וידבר יהוה אל
משה לאמר׃ דבר אל בני ישראל לאמר
איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך
רחקה לכם או לדרתיכם ועשה פסח ליהוה׃
בחדש השני בארבעה עשר יום בין הערבים
יעשו אתו על מצות ומררים יאכלהו׃ ולא
ישאירו ממנו עד בקר ועצם לא ישברו בו
ככל חקת הפסח יעשו אתו׃ והאיש אשר
הוא טהור ובדרך לא היה וחדל לעשות
הפסח ונכרתה הנפש ההוא מעמיה כי קרבן
יהוה לא הקריב במעדו חטאו ישא האיש
ההוא׃ וכי יגור אתכם גר ועשה פסח ליהוה
כחקת הפסח וכמשפטו כן יעשה
חקה אחת יהיה לכם ולגר ולאזרח הארץ׃

בין שמשיא תעבדון יתיה בזמניה
ככל גזירתיה וככל דחזי ליה תעבדון
יתיה׃ ומליל משה עם בני
ישראל למעבד פסחא׃ ועבדו ית
פסחא בניסן בארבעת עשרא יומא
לירחא בין שמשיא במדברא דסיני ככל די פקיד יי ית משה כן עבדו
בני ישראל׃ והוו גבריא דהוו מסאבין
לטמי נפשא דאנשא ולא יכלו
למעבד פסחא ביומא ההוא וקריבו
קדם משה וקדם אהרן ביומא ההוא׃
ואמרו גבריא האנון ליה אנחנא
מסאבין לטמי נפשא דאנשא
למה נתמנע בדיל דלא לקרבא
ית קרבנא דיי בזמניה בגו בני
ישראל׃ ואמר להון משה
אוריכו עד דאשמע מא
דאתפקד מן קדם יי עליכון׃
ומליל יי עם משה למימר׃ מליל עם בני
ישראל למימר גבר גבר ארי
יהי מסאב לטמי נפשא דאינשא
או באורח רחיקא לכון או
לדריכון ויעביד פסחא קדם יי׃
בירחא תנינא בארבעת עשרה
יומא בין שמשיא יעבדון יתיה
על פטיר ומררין ייכלוניה׃ לא
ישארון מניה עד צפרא וגרמא
לא יתברון ביה ככל גזירת
פסחא יעבדון יתיה׃ וגברא
די הוא דכי ובאורח לא הוה
ויתמנע מלמעבד פסחא וישתיצי
אנשא ההיא מעמיה ארי קרבנא
דיי לא קריב בזמניה חוביה יקביל
גברא ההוא׃ וארי יתגייר עמכון
גיורא ויעביד פסחא וכדחזי ליה
כן יעביד קימא חד יהי לכון
ולגיורא ולייציבא דארעא׃

משמרתי תשמר וגם אתה
תדין את ביתי וגם תשמר
את חצרי ונתתי לך מהלכים
בין העמדים האלה׃ שמע
נא יהושע הכהן הגדול אתה
ורעיך הישבים לפניך כי
אנשי מופת המה כי הנני
מביא את עבדי צמח׃ כי
הנה האבן אשר נתתי לפני
יהושע על אבן אחת שבעה

עינים הנני מפתח פתחה נאם
יהוה צבאות ומשתי את עון
הארץ ההיא ביום אחד׃ ב
ביום ההוא נאם יהוה צבאות
תקראו איש לרעהו אל תחת
גפן ואל תחת תאנה׃ וישב
המלאך הדבר בי ויעירני
כאיש אשר יעור משנתו׃
ויאמר אלי מה אתה ראה
ואמר ראיתי והנה מנורת

זהב כלה וגלה על ראשה
ושבעה נרתיה עליה שבעה
ושבעה מוצקות לנרות אשר
על ראשה׃ ושנים זיתים
עליה אחד מימין הגלה
ואחד על שמאלה׃ ואען
ואמר אל המלאך הדבר
בי לאמר מה אלה אדני׃ ויען
המלאך הדבר בי ויאמר אלי
הלוא ידעת מה המה אלה

וביום הקים את המשכן כסה
הענן את המשכן לאהל העדת ובערב יהיה
על המשכן כמראה אש עד בקר׃ כן יהיה
תמיד הענן יכסנו ומראה אש לילה׃ ולפי
העלות הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו בני
ישראל ובמקום אשר ישכן שם הענן שם
יחנו בני ישראל׃ על פי יהוה יסעו בני ישראל
ועל פי יהוה יחנו כל ימי אשר ישכן הענן
על המשכן יחנו׃ ובהאריך הענן על המשכן
ימים רבים ושמרו בני ישראל את משמרת
יהוה ולא יסעו׃ ויש אשר יהיה הענן ימים
מספר על המשכן על פי יהוה יחנו ועל פי
יהוה יסעו׃ ויש אשר יהיה הענן מערב
עד בקר ונעלה הענן בבקר ונסעו או יומם
ולילה ונעלה הענן ונסעו׃ או ימים או חדש או
ימים בהאריך הענן על המשכן לשכן עליו
יחנו בני ישראל ולא יסעו ובהעלתו יסעו׃
על פי יהוה יחנו ועל פי יהוה יסעו את
משמרת יהוה שמרו על פי יהוה ביד משה׃
וידבר יהוה אל משה
לאמר׃ עשה לך שתי חצוצרת כסף מקשה
תעשה אתם והיו לך למקרא העדה ולמסע
את המחנות׃ ותקעו בהן ונועדו אליך כל
העדה אל פתח אהל מועד׃ ואם באחת
יתקעו ונועדו אליך הנשיאים ראשי אלפי

וביומא דאתקם משכנא
חפא ענגא ית משכנא למשכנא
דסהדותא וברמשא הוי על משכנא
כחיזו אישתא עד צפרא׃ כן הוי
תדירא עננא חפי ליה וחיזו אשתא
בליליא׃ ולפום אסתלקות עננא
מעלוי משכנא ובתר כן נטלין
בני ישראל ובאתרא דישרי
תמן עננא תמן שרן בני ישראל
על מימרא דיי נטלין בני
ישראל ועל מימרא דיי שרן
כל יומין די שרי עננא על משכנא
שרן׃ ובאורכות עננא על
משכנא יומין סגיאין ויטרון בני
ישראל ית מטרת מימרא דיי
ולא נטלין׃ ואית די הוי עננא יומ
יומין דמנין על משכנא על מימרא
דיי שרן ועל מימרא דיי נטלין׃
ואית די הוי עננא מרמשא עד
צפרא ומסתלק עננא בצפרא
ונטלין או יימם ולילי ומסתלק
עננא ונטלין׃ או תרין יומין
או ירחא או עידן בעידן
באורכות עננא על משכנא
למשרי עלוהי שרן בני ישראל
ולא נטלין ובאסתלקותיה
נטלין׃ על מימרא דיי שרן
ועל מימרא דיי נטלין ית מטרת
מימרא דיי נטרין על מימרא דיי
בידא דמשה׃ ומליל
עביד לך תרתין חצוצרן דכסף
נגיד תעביד יתהון ויהון לך
לערעא כנשתא ולאטלא ית
משריתא׃ ויתקעון בהון
ויזדמנון לותך כל כנשתא לתרע
משכן זמנא׃ ואם בחדא יתקעון
ויזדמנון לותך רברביא רישי
אלפיא דישראל׃

לשון כל הפרשה׃ העלות הענן
כתרגומו איסתלקות וכן ונעלה
הענן ולא יתכן לכתוב
ולפי עלות הענן ועליית
הענן שאין זה לשון סילוק
אלא לשון עמידה ועלייה כמו
והנה עב קטנה ככף איש עולה
מים׃ על פי יי׳ יסעו שנינו במל
מלאכת המשכן כיון שהיו
ישראל נוסעין היה עמוד הענן
מתקפל ונמשך על גבי
בני יהודה כמין קורה ותקעו
והריעו ותקעו ולא היה מהלך
עד שהיה משה אומ׳ קומה
יי׳ זו בסיפרי ונסעו דגל יהודה׃
על פי יי׳ יחנו כיון שהיו ישר׳
חונים עמוד הענן מתמר והולך
ונמשך על גבי בני יהודה כמין
סוכה ולא היה נפרש עד
שאומר משה אומ׳ שובה יי׳ רבבות וג׳
הוי על פי יי׳ וביד משה׃ ויש
אומ׳ ופעמים׃ ימים מספר
ימים מועטין׃ או ימים שנה׃ למקרא העדה כשת
כשתרצה לדבר עם סנהדרין
ושאר העם ותקראם ליאסף
אליך יתקראם על ידי חצוצרות׃
ולמסע את המחנות כשעת
סילוק מסעות תתקעו בהן לסימן
נסיעת אומ׳ על פי שלשה
היו נוסעים על פי הקדש על
פי משה על פי חצוצרות׃
מקשה מן העשת מעשה
הקשה קורנס׃ ותקעו בהן׳
בשתיהן והוא סימן מקרא
העדה ונועדו אליך פתח אהל
מועד׃ ואם באחת יתקעו
הוא סימן למקרא הנשיאים
ונועדו אליך הנשיאים ואף
הסימן אל פתח אהל מועד׃
ובגזירה שוה הוא כן בסיפרי׃

אומרים אשר כתוב שבעה לשבעה לנרות אשר על ראשה והמוצקות׳
ומוצק והסירות כוס אחד׃ וגלה על ראשה
כמו גלות עליות לשון מעיין כמו גלת
עליה׃ ושבעה מוצקות כמין מיכין שהשמן
והפתילה ליחן׃ ושבעה ושבעה מוצקות׃
ונר׳ ולא כר׳ וגו׳ ושנים זיתים עליה
בתוך בגלות׃ שהזיתים גדולים עליהם
מוציאין השמן ונוסך לתוך על שורת
צנתרות כמין עריבות ועריסים אל

בית הכד שקן עמידין אצל הזיתים
והזיתים עומדים מאליהן להוריד
הצנתרות ומשמשין שם במעטן
ועושין שמן בבית הכד והשמן
נופל והצנתרות לתוך הגולה והגולה
אל המוצקות והמוצקות אל הנרות׃
והמוצקות׃ ולא הודיעוני אור שלעמד
לבי׳ אור החנוכה יהיה שבעבעים מאור

שבעת הימים ולא על אור של בראשית׃
מה אלה אדוני מה זה שהזיתים מסקים
ונגד ועושים מאליהם והשמן בא
אל הנרות מאליו וזה דבר אל זרובבל
וגו׳ והסימן לך המנורה והמזבח כשם
שהשלכו הזיתים זה עשה מאליו בו
דברים כן לא בחיל ולא בכח שבכם ובנשים
את בית כי אם ברוחי מי אתה הר על

ואען ואמר לא אדני׃
ויען ויאמר אלי לאמר
זה דבר יהוה אל זרובבל לאמר לא
בחיל ולא בכח כי אם
ברוחי אמר יהוה צבאות׃
מי אתה הר הגדול

ישראל׃ ותקעתם תרועה ונסעו המחנות
החנים קדמה׃ ותקעתם תרועה שנית ונסעו
המחנות החנים תימנה תרועה יתקעו למסעיהם׃
ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו׃ ובני
אהרן הכהנים יתקעו בחצצרות והיו לכם לחקת
עולם לדרתיכם׃ וכי תבאו מלחמה בארצכם
על הצר הצרר אתכם והרעתם בחצצרת
ונזכרתם לפני יהוה אלהיכם ונושעתם מאיביכם׃
וביום שמחתכם ובמועדיכם
ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצצרת על עלתיכם
ועל זבחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני
אלהיכם אני יהוה אלהיכם׃
ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים
בחדש נעלה הענן מעל משכן העדת׃ ויסעו
בני ישראל למסעיהם ממדבר סיני וישכן
הענן במדבר פארן׃ ויסעו בראשנה על פי יהוה
ביד משה׃ ויסע דגל מחנה בני יהודה בראשנה
לצבאתם ועל צבאו נחשון בן עמינדב׃ ועל
צבא מטה בני יששכר נתנאל בן צוער׃ ועל
צבא מטה בני זבולן אליאב בן חלן׃ והורד
המשכן ונסעו בני גרשון ובני מררי נשאי
המשכן׃ ונסע דגל מחנה
ראובן לצבאתם ועל צבאו אליצור בן שדיאור׃
ועל צבא מטה בני שמעון שלמיאל בן צורישדי׃
ועל צבא מטה בני גד אליסף בן דעואל׃ ונסעו

ותתקעון יבבתא ויטלון משריתא
דשרן קדומא׃ ותתקעון יבבתא
תנינות ויטלון משריתא דשרן
דרומא יתקעון יבבתא למטלניהון׃
ובמכנש ית קהלא תתקעון ולא
תיבבון׃ ובני אהרן כהניא
יתקעון בחצוצרתא ויהון לכון לקים
עלם לדריכון׃ וארי תיעלון לאגחא
קרבא בארעכון על מעיקי
דמעיקין לכון ותיבבון בחצוצרתא ויעול
דוכרנכון לטבא קדם יי אלהכון ותתפרקון
מסנאיכון׃ וביום חדותכון
ובמועדיכון וברישי ירחיכון
ותתקעון בחצוצרתא על עלותכון
ועל נכסת קודשיכון ויהון לכון
לדכרנא קדם אלהכון אנא יי
אלהכון׃ והוה בשתא תניתא
בירחא תנינא בעשרין בירחא
אסתלק עננא מעלוי משכנא
דסהדותא׃ ונטלו בני ישראל למטלניהון
ממדברא דסיני ושרא עננא במדברא
דפארן׃ ונטלו בקדמיתא על מימרא
דיי בידא דמשה׃
ונטיל טקס משרית בני יהודה
בקדמיתא לחיליהון ועל חיליה
נחשון בר עמינדב׃ ועל חילא דשבט
בני יששכר נתנאל בר צוער׃ ועל חילא דשבטא
דבני זבולן אליאב בר חלון׃ ומתפרק
משכנא ונטלין בני גרשון ובני מררי
נטלי משכנא׃ ונטיל טקס
משרית ראובן לחיליהון ועל חיליה
אליצור בר שדיאור׃ ועל חילא דשבטא
דבני שמעון שלמיאל בר צורישדי׃ ועל חילא
דשבטא דבני גד אליסף בר דעואל׃

[illegible]

הגדול ל
לפני
הראשה
תשואות
חן חן
חסלת׃

[illegible]

ונטלין בני קהת נטלי מקדשא ומקימין
ית משכנא עד מיתיהון ונטיל טקס
משרית בני אפרים לחיליהון ועל
חיליה אלישמע בר עמיהוד ועל
חילא דשבטא דבני מנשה גמליאל
בר פדהצור ועל חילא דשבטא
דבני בנימן אבידן בר גדעוני
ונטיל טקס משרית בני
דן מכניש לכל משריתא לחיליהון
ועל חיליה אחיעזר בר עמי שדי
ועל חילא דשבטא דבני אשר
פגעיאל בר עכרן ועל חילא
דשבטא דבני נפתלי אחירע בר
עינן אלין מטלני בני ישראל
לחיליהון ונטלו ואמר
משה לחובב בר רעואל מדינאה
חמוהי דמשה נטלין אנחנא
לאתרא די אמר יי יתיה אתין
לכון אתא עמנא ונוטיב לך ארי
יי מליל לאיתאה טבתא על ישראל
ואמר ליה לא איזיל אלהין
לארעי ולילדותי איזיל
ואמר לא כען תשבוק יתנא
ארי על כן ידעתא כד
הוינא שרן במדברא
וגבורן דאתעבידא לנא חזיתא
בעינך ויהי ארי תיזיל עמנא
ויהי טבא ההוא די יוטיב יי עמנא
ונוטיב לך ונטלו מטורא
דאתגלי עלוהי יקרא דיי מהלך
תלתא יומין וארון קימא דיי נטיל
קדמיהון מהלך תלתא יומין לאתקנא
להון בית משרי ועננא דיקרא דיי מטל
עליהון ביממא במטלהון מן משריתא
והוה במטל ארונא ואמר משה
אתגלי יי ויתבדרון סנאך ויעריקון בעלי דבבך מן
קדמך ובמשריה אמר תוב יי אשרי
ביקרך בגו רבבת אלפיא דישראל

הקהתים נשאי המקדש והקימו את המשכן עד
באם ונסע דגל מחנה בני אפרים
לצבאתם ועל צבאו אלישמע בן עמיהוד ועל
צבא מטה בני מנשה גמליאל בן פדה צור
ועל צבא מטה בני בנימן אבידן בן גדעוני
ונסע דגל מחנה בני דן מאסף לכל
המחנת לצבאתם ועל צבאו אחיעזר בן עמי
שדי ועל צבא מטה בני אשר פגעיאל
בן עכרן ועל צבא מטה בני נפתלי אחירע בן
עינן אלה מסעי בני ישראל לצבאתם
ויסעו ויאמר משה לחבב בן רעואל
המדיני חתן משה נסעים אנחנו אל המקום
אשר אמר יהוה אתו אתן לכם לכה אתנו והטבנו לך
כי יהוה דבר טוב על ישראל ויאמר אליו לא
אלך כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך ויאמר
אל נא תעזב אתנו כי על כן ידעת
חנתנו במדבר והיית לנו לעינים והיה כי תלך
עמנו והיה הטוב ההוא אשר ייטיב יהוה עמנו
והטבנו לך ויסעו מהר יהוה דרך שלשת
ימים וארון ברית יהוה נסע לפניהם דרך שלשת
ימים לתור להם מנוחה וענן יהוה עליהם יומם
בנסעם מן המחנה
ויהי בנסע הארן ויאמר משה קומה יהוה
ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך ובנחה יאמר
שובה יהוה רבבות אלפי ישראל

[illegible]

ויהי העם כמתאננים רע באזני יהוה
וישמע יהוה ויחר אפו ותבער בם אש יהוה
ותאכל בקצה המחנה׃ ויצעק העם אל משה
ויתפלל משה אל יהוה ותשקע האש׃ ויקרא
שם המקום ההוא תבערה כי בערה בם אש יהוה׃
והאספסף אשר בקרבו התאוו תאוה וישבו
ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר׃
זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם את
הקשאים ואת האבטחים ואת החציר ואת
הבצלים ואת השומים׃ ועתה נפשנו יבשה
אין כל בלתי אל המן עינינו׃ והמן כזרע גד הוא
ועינו כעין הבדלח׃ שטו העם ולקטו וטחנו ברחים
או דכו במדכה ובשלו בפרור ועשו אתו עגות
והיה טעמו כטעם לשד השמן׃ וברדת הטל
על המחנה לילה ירד המן עליו׃ וישמע משה את
העם בכה למשפחתיו איש לפתח אהלו ויחר אף
יהוה מאד ובעיני משה רע׃ ויאמר משה אל
יהוה למה הרעת לעבדך ולמה לא מצתי חן
בעיניך לשום את משא כל העם הזה עלי׃ האנכי
הריתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתיהו כי תאמר
אלי שאהו בחיקך כאשר ישא האמן את הינק
על האדמה אשר נשבעת לאבתיו׃ מאין לי בשר
לתת לכל העם הזה כי יבכו עלי לאמר תנה לנו
בשר ונאכלה׃ לא אוכל אנכי לבדי לשאת את כל
העם הזה כי כבד ממני׃ ואם ככה את עשה לי

והוה כד עמא מסתקפין ביש קדם יי
ושמיע קדם יי ותקיף רגזיה ודליקת
בהון אשתא מן קדם יי ושיציאת
בסיפי משריתא׃ וצוח עמא על
משה ובעא משה קדם יי ואשתקעת
אשתא׃ וקרא שמיה
דאתרא ההוא דליקתא ארי
דליקת בהון אשתא מן קדם יי׃ וערברבין
די בניהון שאילו שאילתא
ותבו ובכו אף בני ישראל ואמרו מן
יוכלננא בשרא׃ דכירין אנחנא ית
נוניא דהוינא אכלין
במצרים מגן ית בוציניא
וית אבטיחיא וית כרתי
ובצלי ותומי׃ וכען
נפשנא תאיבא לית
כל מדעם אלהין למנא עיננא׃ ומנא
כבר זרע גדא הוא וחזויה כחיזו
בדלחא׃ שטן עמא ולקטין דצבי
טחין בריחיא ודצבי דאיך במדוכתא
ומבשלין ליה בקדרא ועבדין יתיה
גריצן והוי טעמיה כטעם דליש
במשחא׃
וכד נחית
טלא על
משריתא
בליליא נחית מנא עלוהי׃ ושמע משה ית
עמא בכן לזרעיתהון גבר בתרע משכניה
ותקיף רוגזא דיי לחדא ובעיני משה ביש׃ ואמר
משה קדם יי למה אבאישתא לעבדך ולמה
לא אשכחית רחמין קדמך לשואה ית מטול
כל עמא הדין עלי׃ האב אנא לכל עמא הדין
אם בני אנון דאמרת לי סוברהי בתקפך כמא
די מסובר תרבינא ית ינקא על ארעא די
קימתא לאבהתהון׃ מנן לי
בסרא למיתן לכל עמא הדין
ארי בכן עלי למימר הב לנא
בסרא וניכול׃ לית אנא
יכיל בלחודי למסובר ית
כל עמא הדין ארי יקיר
מני׃

הרגני נא הרג ואם מצאתי חן בעיניך ואל
אראה ברעתי ויאמר יהוה אל
משה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל
אשר ידעת כי הם זקני העם ושטריו ולקחת אתם
אל אהל מועד והתיצבו שם עמך וירדתי
ודברתי עמך שם ואצלתי מן הרוח אשר עליך
ושמתי עליהם ונשאו אתך במשא העם ולא
תשא אתה לבדך ואל העם תאמר התקדשו
למחר ואכלתם בשר כי בכיתם באזני יהוה לאמר
מי יאכלנו בשר כי טוב לנו במצרים ונתן
יהוה לכם בשר ואכלתם לא יום אחד תאכלון
ולא יומים ולא חמשה ימים ולא עשרה ימים
ולא עשרים יום עד חדש ימים עד אשר יצא
מאפכם והיה לכם לזרא יען כי מאסתם את יהוה
אשר בקרבכם ותבכו לפניו לאמר למה זה
יצאנו ממצרים ויאמר משה שש מאות אלף
רגלי העם אשר אנכי בקרבו ואתה אמרת בשר
אתן להם ואכלו חדש ימים אם את כל דגי הים
הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם אם את כל דגי
הים יאסף להם ומצא להם ויאמר
יהוה אל משה היד יהוה תקצר עתה תראה
היקרך דברי אם לא ויצא משה וידבר אל העם
את דברי יהוה ויאסף שבעים איש מזקני העם
ויעמד אתם סביבת האהל וירד יהוה בענן
וידבר אליו ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על

ואם כדין את עביד לי קטולני כען
מקטל אם אשכחית רחמין קדמך
ולא אחזי בבשתי ואמר
יי למשה כנוש קדמי שבעין גברא
גברא מסבי ישראל די ידעת ארי
אנון סבי עמא וסרכוהי ותדבר
יתהון למשכן זמנא ויתעתדון
תמן עמך ואתגלי ואמליל
עמך תמן וארבי מן רוחא די
עלך ואשוי עליהון ויסוברון
עמך בטורח עמא ולא תסובר את
בלחודך ולעמא תימר אזדמנו
למחר ותיכלון בסרא ארי בכיתון
קדם יי למימר מן יוכלננא בסרא
ארי טב לנא במצרים ויתין יי לכון
בסרא ותיכלון לא יומא חד
תיכלון ולא יומין ולא חמשה
יומין ולא עשרה יומין ולא עס
עשרין יומין עד ירח יומין עד
עד דתקוצון ביה ויהי לכון לתקלא
חלף דקצתון במימרא דיי דשכינ
דשכינתיה שריא ביניכון ובכיתון
קדמוהי למימר למא דנן נפקנא
ממצרים ואמר משה שית מאה
אלפין גברא רגלאה עמא
די אנא ביניהון ואת אמרת
בסרא אתן לכון ויכלון ירח
יומין הען ותורין יתנכסון
להון היספקון להון אם ית כל
נוני ימא יתכנשון להון ה
היספקון להון ואמר יי למשה
המימרא דיי מתעכב כען
תחזי היערעינך פתגמי אם לא
ונפק משה ומליל עם עמא ית פתגמיא דיי
וכנש שבעין גברא מסבי עמא
ואקים יתהון סחור סחור למשכנא

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

שבעים איש הזקנים ויהי כנוח עליהם הרוח
ויתנבאו ולא יספו: וישארו שני אנשים
במחנה שם האחד אלדד ושם השני מידד
ותנח עליהם הרוח והמה בכתבים ולא יצאו
האהלה ויתנבאו במחנה: וירץ הנער ויגד
למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה:
ויען יהושע בן נון משרת משה מבחריו
ויאמר אדני משה כלאם: ויאמר לו משה
המקנא אתה לי ומי יתן כל עם יהוה נביאים
כי יתן יהוה את רוחו עליהם: ויאסף משה
אל המחנה הוא וזקני ישראל: ורוח נסע
מאת יהוה ויגז שלוים מן הים ויטש על
המחנה כדרך יום כה וכדרך יום כה סביבות
המחנה וכאמתים על פני הארץ: ויקם העם
כל היום ההוא וכל הלילה וכל יום המחרת
ויאספו את השלו הממעיט אסף עשרה
חמרים וישטחו להם שטוח סביבות המחנה:
הבשר עודנו בין שניהם טרם יכרת ואף יהוה
חרה בעם ויך יהוה בעם מכה רבה מאד:
ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאוה
כי שם קברו את העם המתאוים: מקברות
התאוה נסעו העם חצרות ויהיו בחצרות:
ותדבר מרים ואהרן במשה
על אדות האשה הכשית אשר לקח כי אשה
כשית לקח: ויאמרו הרק אך במשה דבר יהוה

הלא גם בנו דבר וישמע יהוה. והאיש משה
ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה.
ויאמר יהוה פתאם אל משה
ואל אהרן ואל מרים צאו שלשתכם אל אהל
מועד ויצאו שלשתם. וירד יהוה בעמוד ענן
ויעמד פתח האהל ויקרא אהרן ומרים ויצאו
שניהם. ויאמר שמעו נא דברי אם יהיה
נביאכם יהוה במראה אליו אתודע בחלום
אדבר בו. לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן
הוא. פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת
ותמנת יהוה יביט ומדוע לא יראתם לדבר
בעבדי במשה. ויחר אף יהוה בם וילך. והענן
סר מעל האהל והנה מרים מצרעת
כשלג ויפן אהרן אל מרים והנה מצרעת.
ויאמר אהרן אל משה בי אדני אל נא תשת
עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו.
אל נא תהי כמת אשר בצאתו מרחם אמו
ויאכל חצי בשרו. ויצעק משה אל יהוה
לאמר אל נא רפא נא לה. ויאמר
יהוה אל משה ואביה ירק ירק בפניה הלא
תכלם שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחוץ
למחנה ואחר תאסף. ותסגר מרים מחוץ
למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף
מרים. ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו
במדבר פארן. פ וידבר יהוה אל

ואמרו הלחוד ברם עם משה מליל יי הלא
אף עימנא מליל ושמיע קדם יי. וגברא
משה ענותן לחדא מכל אנשא דעל
אפי ארעא. ואמר יי בתכיף
למשה ולאהרן ולמרים פוקו תלתיכון
למשכן זמנא ונפקו תלתיהון.
ואתגלי יי בעמודא דעננא וקם בתרע
משכנא וקרא אהרן ומרים
ונפקו תרויהון. ואמר שמעו כען
פתגמי אם יהון לכון נביין אנא יי
בחזוין אנא מתגלי להון בחלמין
אנא ממליל עמהון. לא כן עבדי
משה בכל עמי מהימן הוא.
ממלל עם ממלל מלילנא
עמיה בחיזו ולא בחידוין ודמות
יקרא דיי מסתכל ומדין לא
דחילתון למללא בעבדי במשה.
ותקיף רוגזא דיי בהון ואסתלק. ועננא
אסתלק מעלוי משכנא והא מרים
חורא כתלגא ואתפני אהרן לות מרים
והא סגירא. ואמר אהרן למשה בבעו
רבוני לא כען תשוי עלנא חובא די
אטפשנא ודי סרחנא.
לא כען תתרחק דא מבינ(נ)א ארי אחתנא
היא ...
וצלי משה קדם יי למימר אלהא בבעו
אסי כען יתה.
ואמר יי למשה ואלו אבוהא ...
... הלא תתכלם
שבעא יומין תסתגר ...
ובתר כן תתכניש. ואסתגרת
מרים מברא למשריתא שבעא
יומין ועמא לא נטל עד
דאתכנישת מרים. ובתר כן
נטלו עמא מחצרות ושרו
במדברא דפארן.

[illegible]

[illegible]

משה לאמר שלח לך אנשים ויתרו את ארץ
כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד
איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא
בהם וישלח אתם משה ממדבר פארן על
פי יהוה כלם אנשים ראשי בני ישראל המה
ואלה שמותם למטה ראובן שמוע בן זכור
למטה שמעון שפט בן חורי למטה יהודה
כלב בן יפנה למטה יששכר יגאל בן יוסף
למטה אפרים הושע בן נון למטה בנימן
פלטי בן רפוא למטה זבולן גדיאל בן סודי
למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי למטה
דן עמיאל בן גמלי למטה אשר סתור בן מיכאל
למטה נפתלי נחבי בן ופסי למטה גד גאואל בן
מכי אלה שמות האנשים אשר שלח משה
לתור את הארץ ויקרא משה להושע בן נון
יהושע וישלח אתם משה לתור את ארץ
כנען ויאמר אלהם עלו זה בנגב ועליתם
את ההר וראיתם את הארץ מה הוא ואת
העם הישב עליה החזק הוא הרפה המעט
הוא אם רב ומה הארץ אשר הוא ישב בה
הטובה הוא אם רעה ומה הערים אשר הוא
יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים ומה
הארץ השמנה הוא אם רזה היש בה עץ אם
אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים
ימי בכורי ענבים ויעלו ויתרו את הארץ

ומליל יי עם משה למימר שלח לך גברין ויאללון ית
ארעא דכנען דאנא
יהיב לבני ישראל גברא חד גברא חד
לשבטא דאבהתוהי תשלחון כל
רבא דבהון ושלח יתהון משה
ממדברא דפארן על מימרא דיי
כלהון גברין רישי בני ישראל
אינון
ואלין שמהתהון לשבטא דראובן
שמוע בר זכור

לשבטא דגד גאואל בר מכי

אלין שמהת גבריא דשלח משה
לאללא ית ארעא וקרא משה להושע
בר נון יהושע
ושלח יתהון משה לאללא ית ארעא
דכנען ואמר להון סקו דא בדרומא
ותסקון לטורא
ותחזון ית ארעא מה היא וית עמא
דיתיב עלה התקיף הוא אם
חלש הזעיר הוא אם סגי
ומה ארעא דהוא יתיב בה
הטבא היא אם בישא ומה
קרויא דהוא יתיב בהין
הבפצחין אם בכרכין ומה
ארעא העתירא היא אם בצירא
האית בה אילנין אם לית
ותתקפון ותיסבון מאבא דארעא
ויומיא יומי בכורי עינבין

שלח לך אנשים
למה נסמכה פרשת
מרגלים לפרשת מרים שלקתה
על עסקי דבה שדברה באחיה
ורשעים הללו ראו ולא לקחו
מוסר. שלח לך. לדעתך אני
איני מצוה לך

וישלח
יהושע בן נון
מן השטים שנים אנשים
מרגלים חרש לאמר לכו
וראו את הארץ ואת יריחו
וילכו ויבאו בית אשה זונה
ושמה רחב וישכבו שמה
ויאמר למלך יריחו לאמר
הנה אנשים באו הנה

ממדבר צן עד רחב לבא חמת: ויעלו בנגב
ויבא עד חברון ושם אחימן ששי ותלמי ילידי
הענק וחברון שבע שנים נבנתה לפני צען
מצרים: ויבאו עד נחל אשכל ויכרתו משם
זמורה ואשכול ענבים אחד וישאהו במוט
בשנים ומן הרמנים ומן התאנים: למקום ההוא
קרא נחל אשכול על אדות האשכול אשר כרתו
משם בני ישראל: וישבו מתור הארץ מקץ
ארבעים יום: וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן
ואל כל עדת בני ישראל אל מדבר פארן קדשה
וישיבו אתם דבר ואת כל העדה ויראום את
פרי הארץ: ויספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ
אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש הוא וזה
פריה: אפס כי עז העם הישב בארץ והערים
בצרות גדלת מאד וגם ילדי הענק ראינו שם:
עמלק יושב בארץ הנגב והחתי והיבוסי והאמרי
יושב בהר והכנעני יושב על הים ועל יד הירדן:
ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה
וירשנו אתה כי יכול נוכל לה: והאנשים
אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל
העם כי חזק הוא ממנו: ויציאו דבת הארץ
אשר תרו אתה אל בני ישראל לאמר הארץ
אשר עברנו בה לתור אתה ארץ אכלת
יושביה הוא וכל העם אשר ראינו בתוכה
אנשי מדות: ושם ראינו את הנפלים בני

וסליקו ואלילו ית ארעא ממדברא
דצין עד רחוב למטי חמת: וסליקו
בדרומא ואתא עד חברון ותמן
אחימן ששי ותלמי בני גברא
ושבע שנין אתבניאת קדם טאנס
דמצרים: ואתו עד נחלא דאתכלא
וקצו מתמן עוברתא ואתכל
דענבין חד ונטלוהי באריחא
בתרין ומן רמוניא ומן
תיניא: לאתרא ההוא קרא
נחלא דאתכלא על עיסק אתכלא
דיקצו מתמן בני ישראל: ותבו
מלאללא ארעא מסוף ארבעין
יומין: ואזלו ואתו לות משה ולות
אהרן ולות כל כנשתא דבני ישראל
למדברא דפארן לרקם ואתיבו
יתהון פתגמא וית כל כנשתא
ואחזיאונון ית איבא דארעא:
ואשתעיו ליה ואמרו אתינא
לארעא דשלחתנא ואף עבדא
חלב ודבש היא ודין איבה: לחוד
ארי תקיף עמא דיתיב בארעא
וקרויא כריכן רברבן לחדא ואף
בני גברא חזינא תמן: עמלקאה
יתיב בארע דרומא וחתאה ויבוסאה
ואמוראה יתיב בטורא וכנענאה
יתיב על ימא ועל כיף ירדנא: ואצית
כלב ית עמא למשה ואמר
מסק ניסק ונירת יתה ארי מיכל
ניכול להו: וגבריא די סליקו
עמיה אמרו לא נכול למיסק
לות עמא ארי תקיף הוא מננא:
ואפיקו שום ביש על ארעא די
אלילו יתה לבני ישראל למימר
ארעא די עברנא בה לאללא
יתה ארע מקטלא יתבהא היא
וכל עמא דחזינא בגוה אנשין
דמשחן: ותמן חזינא ית גבריא

ממדבר צן עד רחב לבא חמת
הלכו בגבוליה באורך וברוחב
כמין גאם הלכו רוח גבול
דרומי ממקצוע מזרח עד
מקצוע מערב כמו שצוה
משה עלו זה בנגב דרך
גבול שפת דרומית של ארץ
ישראל והוא ממדבר צן
שהוא במקצוע דרומית מזרחית
עד הים שהים הוא גבול מערבי
ומשם חזרו והלכו כל גבול
מערבי על שפת הים עד לבא
חמת שהוא אצל הר ההר
במקצוע מערבית צפונית כמו
שמפורש בגבולות הארץ בפרשת
אלה מסעי: ויבא עד חברון
כלב לבדו
הלך שם ונשתטח
על קברי אבות
שלא יהא ניסת
לחבריו להיות
בעצתם וכן הוא אומר
ולו אתן את
הארץ אשר דרך בה [illegible]
ויתן לכלב את חברון: שבע
שנים נבנתה וגו' איפשר שבנה
חם את חברון לכנען בנו הקטן
קודם שיבנה את צען למצרים
בנו הגדול
אלא שהיתה
מבונה בכל
טוב על אחד
שבעה בצוען:
ולהודיעך
שבחה של ארץ ישראל באת
שאין לך טרשין בארץ ישר'

יותר מחברון לכך הקצוה לקבורת
מתים ואין לך מעולה בכל הארצות
כמצרים שנ' כגן ה' כארץ מצרים ובצען
היה המעולה שבארץ מצרים ששם
מושב המלכים שנ' כי היו בצען שריו
והיתה חברון טובה ממנה [illegible]
זמורה. זמורה גפן ואשכול ענבים תלוי
בה: במוט בשנים. מכלל שנ' איני יודע
[illegible]
[illegible]

שמונה [illegible] אחד [illegible]
ואחד [illegible] ואם חפץ אתה לידע
כמה משאוי אחד מהם [illegible]
שהקימו בגלגל [illegible]
אחת על שכמו [illegible]
אחת ארבעים סאה [illegible]
[illegible]
[illegible] יהושע
וכלב לא נטלו כלום לפי שכל עצמן להוציא
דבה נתכוונו כשם שפריה משונה

כך עמה משונה: וישבו מקץ ארבעים יום
והלא ארבע מאות פרסה על ארבע
מאות פרסה היא ומהלך אדם בינוני
[illegible] עשר פרסאות הרי מהלך
ארבעים יום [illegible]
[illegible] והם הלכו ארכה ורחבה אלא
שגלוי לפניו שיגזור עליהם יום לשנה
קיצר לפניהם את הדרך: וילכו ויבאו
מהו וילכו להקיש הליכתם לביאתם מה
ביאתן בעצה רעה אף הליכתן בעצה

רעה: וישיבו אותם דבר. את משה ואת
אהרן: זבת חלב ודבש הוא. כל דבר
שקר שאין אומרים בו קצת אמת
בתחילתו אין מתקיים: בצרות. לשון
חוזק [illegible]
[illegible]
עמלק יושב בארץ וגו' לפי
שנכוו בעמלק [illegible]
מרגלים כדי ליראם: עמלק
[illegible]

ענק מן הנפלים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו
בעיניהם: ותשא כל העדה ויתנו את קולם
ויבכו העם בלילה ההוא: וילנו על משה
ועל אהרן כל בני ישראל ויאמרו אלהם
כל העדה לו מתנו בארץ מצרים או במ
במדבר הזה לו מתנו: ולמה יהוה
מביא אתנו אל הארץ הזאת לנפל בחרב
נשינו וטפנו יהיו לבז הלוא טוב לנו שוב
מצרים: ויאמרו איש אל אחיו נתנה
ראש ונשובה מצרימה: ויפל משה וא
ואהרן על פניהם לפני כל קהל עדת בני ישראל
ויהושע בן נון וכלב בן יפנה מן התרים את
הארץ קרעו בגדיהם: ויאמרו אל כל עדת
בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה
לתור אתה טובה הארץ מאד מאד: אם חפץ בנו
יהוה והביא אתנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו
ארץ אשר הוא זבת חלב ודבש: אך ביהוה א
אל תמרדו ואתם אל תיראו את עם הארץ
כי לחמנו הם סר צלם מעליהם ויהוה אתנו
אל תיראם: ויאמרו כל העדה לרגום אתם
באבנים וכבוד יהוה נראה באהל מועד
אל כל בני ישראל:

ויאמר יהוה אל משה עד אנה ינאצני העם
הזה ועד אנה לא יאמינו בי בכל האתת
אשר עשיתי בקרבו: אכנו בדבר ואו
ואורשנו ואעשה אתך לגוי גדול

ותאמר אל האנשים ידעתי כי נתן יהוה
לכם את הארץ וכי נפלה אימתכם עלינו
וכי נמגו כל ישבי הארץ מפניכם: כי שמ
שמענו את אשר הוביש יהוה את מי ים
סוף מפניכם בצאתכם מארץ מצרים
ואשר עשיתם לשני מלכי האמרי אשר
בעבר הירדן לסיחן ולעוג אשר החרמתם
אותם: ונשמע וימס לבבנו ולא קמה
עוד רוח באיש מפניכם כי יהוה אלהיכם
הוא אלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת:

בני ענק מן גבריא והוינא בעיני נפשנא כקמצין וכן הוינא בעיניהון: וארימת כל כנשתא ויהבו ית קלהון ובכו עמא בליליא ההוא: ואתרעמו על משה ועל אהרן כל בני ישראל ואמרו להון כל כנשתא לוי דמיתנא בארעא דמצרים או במדברא הדין לוי דמיתנא: ולמה יי מעיל יתנא לארעא הדא למפל בחרבא נשנא וטפלנא יהון לביזא הלא טב לנא דנתוב למצרים: ואמרו גבר לאחוהי נמני רישא ונתוב למצרים: ונפל משה ואהרן על אפיהון קדם כל קהל כנשתא דבני ישראל: ויהושע בר נון וכלב בר יפנה מן מאללי ית ארעא בזעו לבושיהון: ואמרו לכל כנשתא דבני ישראל למימר ארעא דעברנא בה לאללא יתה טבא ארעא לחדא לחדא: אם רעוא בנא דיי ויעיל יתנא לארעא הדא ויתננה לנא ארעא דהיא עבדא חלב ודבש: ברם במימרא דיי לא תמרדון ואתון לא תדחלון מעמא דארעא ארי בידנא מסירין אנון עדא תקפהון מנהון ומימרא דיי בסעדנא לא תדחלון מנהון: ואמרו כל כנשתא למרגם יתהון באבניא ויקרא דיי אתגלי במשכן זמנא לכל בני ישראל: ואמר יי למשה עד אימתי יהון מרגזין קדמי עמא הדין ועד אימתי לא יהימנון במימרי בכל אתיא דעבדית ביניהון:

הנפלים ענקים שנופלים ...
שחרוני ... מן
מן השמים ...
וכן היינו בעיניהם ...
... כמו ... לו מתנו ...
... נתנה ראש
ונשובה מצרימה ...
... אם חפץ בנו ...
... כי לחמנו הם ...
... יהושע וכלב ...
... בכל האותות ...
... אשר עשיתי להם ...
... ואעשה אותך ...
מה תעשה משמך הגדול

ועצום ממנו: ויאמר משה אל יהוה ושמעו
מצרים כי העלית בכחך את העם הזה מקרבו:
ואמרו אל יושב הארץ הזאת שמעו כי אתה
יהוה בקרב העם הזה אשר עין בעין נראה אתה
יהוה ועננך עמד עליהם ובעמוד ענן אתה
הולך לפניהם יומם ובעמוד אש לילה: והמתה
את העם הזה כאיש אחד ואמרו הגוים אשר
שמעו את שמעך לאמר: מבלתי יכלת יהוה
להביא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע
להם וישחטם במדבר: ועתה יגדל נא כח יהוה
אדני כאשר דברת לאמר: יהוה ארך אפים
ורב חסד נשא עון ופשע ונקה לא ינקה פקד
עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים:
סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר
נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה: ויאמר
יהוה סלחתי כדברך: ואולם חי אני וימלא
כבוד יהוה את כל הארץ: כי כל האנשים
הראים את כבדי ואת אתתי אשר עשיתי
במצרים ובמדבר וינסו אתי זה עשר פעמים
ולא שמעו בקולי: אם יראו את הארץ אשר
נשבעתי לאבתם וכל מנאצי לא יראוה:
ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא
אחרי והביאתיו אל הארץ אשר בא שמה
וזרעו יורשנה: והעמלקי והכנעני יושב
בעמק מחר פנו וסעו לכם המדברה דרך ים
סוף: וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: עד מתי לעדה הרעה

חקית מנהון: ויימרון ליתב אסקתא
בחילך ית עמא הדין מביניהון:
ויימרון ליתיב ארעא הדא דשמעו
ארי את יי דשכינתך שריא בגו
עמא הדין דבעיניהון חזו שכינת
יקרא דיי ועננך מטיל עליהון
ובעמודא דעננא את מדבר
קדמיהון בימם ובעמודא ד
דאישתא בליליא: ותקטול ית עמא
הדין כגברא חד ויימרון עממיא
דישמעו ית שמע גבורתך
למימר: מדלית יוכלא קדם יי
לאעלא ית עמא הדין לארעא
דקיים להון וקטלינון במדברא:
וכען יסגי כען חילא דיי כמא
דמלילתא למימר: יי מרחיק
רגז ומסגי למעבד טבון ושביק
שביק לעויא למרוד ולחובין
סלח לדתיבין לאורייתיה ודלא
תיבין לא מזכי מסער חובי א
אבהן על בנין מרדין על דר תלי
תליתי ועל דר רביעי:
שבוק כען לחובי עמא הדין כסגי
שבקות [illegible]:
ו[illegible] אנא ואתמלי יקר
דיי ית כל ארעא:
ארי כל גבריא דחזו ית יקרא
וית אתתי דעבדית במצרים
ובמדברא ונסיו קדמי דנן עשר
זמנין ולא קבילו במימרי:
אם יחזון ית ארעא דקיימית ל
לאבהתהון וכל דארגיזו קדמיי
לא יחזונה:
ועבדי כלב חלף דהות רוח א
אחרי עמיה ואשלים בתר
דחלתי ואעיליניה לארעא
דעל לתמן ובנוהי ירתונה:
והעמלקאי וכנענאי יתיב במ
במישרא מחר פנו וטולו
לכון אורח מדברא ימה דסוף:
ומליל יי עם משה ועם
אהרן למימר:
עד אימתי לכנישתא בישתא:

ושמעו מצרים כי העלית
וגו' ושמעו מצרים יושב תרגום
כי העלית כי משמש בלשון אשר
והם ראו אשר העלית בכחך
אותם מקרבם וכשישמעו ש
שהרגת אותם לא יאמרו שח
שחטאו לך אלא יאמרו ש
שכנגדם יכולת להלחם אבל
כנגד יושבי הארץ הזאת לא
יכול להלחם וזהו ואמרו אל
יושבי הארץ הזאת כמו יושבי
על הארץ הזאת ומה יאמרו
עליהם מה שאמור בענין
הענין מבלתי יכלת וגו' כי
שמעו ששמעו כי אתה יי
שוכן בקרבם ופנים בפנים אתה
נראה להם והכל דרך חבה
ולא הכרת בם שנתקה אהבתך
מהם עד הנה. והמתה את העם
הזה פתאום כאיש אחד ומתוך
כך ואמרו הגוים אשר שמעו
וגו'. מבלתי יכלת וגו' לפי
שיושבי הארץ חזקים וגבורים
ואינו דומה פרעה לשלשים
ואחד מלכים זאת יאמרו על
יושבי הארץ הזאת מבלתי יכלת
לפי שלא יכולת של הכניסם
שחטם. יכלת. שם דבר הוא.
כאשר דברת לאמר לאיזה דבר
הוא ארך אפים לצדיקים
ולרשעים כשעלה משה למרום
מצאו שיושב וכותב ארך אפים
אמ' לו לצדיקים. אמ' לו
לרשעים. אמ' לו חייך ש
שתצטרך לדבר כשחטאו ב
בעגל ובמרגלים והתפלל לפניו
בארך אפים אמ' לו הקב"ה הלא
אמרת לצדיקים אמ' והלא
אמרת לי אף לרשעים יגדל
נא כח לעשות דבורך. ונקה
לשבים לא ינקה לשאינן
שבים מחסד [illegible]
כן אומר מבלתי יכלת ואולם
כמו אבל זאת אעשה להם וי
וכבוד מעשיו זה עשר פעמים
שנים בים שנים במן שנים
שנים בשלו שנים במים כדאית
במסכת ערכין. לא יראו את הארץ
הם. רוח אחרת שתי רוחות אחת בפה
ואחת בלב. למרגלים אמר אני
עמכם בעצה ובלבו היה לומר
האמת. וזה וימלא אחרי מלא את
לבו אחרי. כאן שלא יהיו בלב וגו'
שיהיו מכוונין שאמר טורח וחז
של כלב ודבר משה וזוז
דבר כאשר עם לבבי ולא כאשר
עם פי: וימלא את אחרי וימלא
מקרא קצר. יורשנה. כתרג'
חסין העתד לו. יורשנה. יורשו את הענקים
ויורשוה. יורשו את העם אשר בה
לתרגמן ירתונה ולא כתוב
יורשנה: והעמלקי וגו' אם

הלילה מבני ישראל לחפר את הארץ: וישלח מלך
יריחו אל רחב לאמר הוציאי האנשים
הבאים אליך אשר באו לביתך כי לחפר את כל
באו: ותקח האשה את שני האנשים ותצפנו
ותאמר כן באו אלי האנשים ולא ידעתי מאין
המה: ויהי השער לסגור בחשך והאנשים
יצאו לא ידעתי אנה הלכו האנשים רדפו מהר
כי תשיגום: והיא העלתם הגגה ותטמנם בפשתי
העץ הערכות לה על הגג: והאנשים רדפו אחרי
אחריהם דרך הירדן על המעברות והשער סגרו
אחרי כאשר יצאו הרדפים אחריהם: והמה
טרם ישכבון והיא עלתה עליהם על הגג:

ולפי שב[illegible] הקהל אותם מיתה שאין אנ'
ערכים [illegible] למקוריהם וכעו וגו'
לפרה היתה אלו עשרת המרגלים ו
ויהושע לפרה שבמין עשרה יושר
הרה [illegible] אותם על שמעם:

הזאת אשר המה מלינים עלי את תלנות בני
ישראל אשר המה מלינים עלי שמעתי׃ אמר
אלהם חי אני נאם יהוה אם לא כאשר דברתם
באזני כן אעשה לכם׃ במדבר הזה יפלו פגרכם
פגריכם וכל פקדיכם לכל מספרכם מבן עשרים
שנה ומעלה אשר הלינתם עלי׃ אם אתם תבאו
אל הארץ אשר נשאתי את ידי לשכן אתכם
בה כי אם כלב בן יפנה ויהושע בן נון׃ וטפכם
אשר אמרתם לבז יהיה והבאתי אתם וידעו
את הארץ אשר מאסתם בה׃ ופגריכם אתם
יפלו במדבר הזה׃ ובניכם יהיו רעים במדבר
ארבעים שנה ונשאו את זנותיכם עד תם פגריכ
פגריכם במדבר׃ במספר הימים אשר תרתם
את הארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה
תשאו את עונתיכם ארבעים שנה וידעתם את
תנואתי׃ אני יהוה דברתי אם לא זאת אעשה
לכל העדה הרעה הזאת הנועדים עלי במדבר
הזה יתמו ושם ימתו׃ והאנשים אשר שלח
משה לתור את הארץ וישבו וילונו עליו
את כל העדה להוציא דבה על הארץ׃ וימתו
האנשים מוציאי דבת הארץ רעה במגפה לפני
יהוה׃ ויהושע בן נון וכלב בן יפנה חיו מן האנשים
ההם ההלכים לתור את הארץ׃ וידבר משה את
הדברים האלה אל כל בני ישראל ויתאבלו העם
מאד׃ וישכמו בבקר ויעלו אל ראש ההר לאמר

הדא דאנון מתרעמין עלי ית
תרעמת בני ישראל די אנון
מתרעמין עלי שמיע קדמי׃
אמר להון קים אנא אמר יוי אם
לא כמא די מלילתון קדמי כן
אעביד לכון׃ במדברא הדין יפלון
פגריכון וכל מנינכון לכל
חושבנכון מבר עסרין שנין
ולעלא די אתרעמתון עלי׃ אם
אתון תיעלון לארעא די קיימית
במימרי לאשראה יתכון בה אלהין
כלב בר יפנה ויהושע בר נון׃ וטפלכון
די אמרתון לביזא יהי ואעיל יתהון
וידעון ית ארעא די קצתון בה׃
ופגריכון דילכון יפלון במדברא
הדין׃ ובניכון יהון מאחרין במ
במדברא ארבעין שנין ויקבלון
ית חוביכון עד דיסופון פגריכון
במדברא׃ במנין יומיא די אללתון
ית ארעא ארבעין יומין יומא
לשתא יומא לשתא תקבלון ית
חוביכון ארבעין שנין ותדעון ית
דאתרעמתון עלי׃ אנא יוי
גזרית במימרי אם לא דא אעביד
לכל כנשתא בישתא הדא דאזדמנו
עלי במדברא הדין יסופון ותמן
ימותון׃ וגבריא דשלח משה
לאללא ית ארעא ותבו וארעימו
עלוהי ית כל כנשתא לאפקא שום
ביש על ארעא׃ ומיתו גבריא
דאפיקו שום ביש על ארעא
במותנא קדם יוי׃ ויהושע בר נון
וכלב בר יפנה אתקיימו מן גבריא
האנון דאזלו לאללא ית ארעא׃
ומליל משה ית פתגמיא האלין עם
כל בני ישראל ואתאבלו עמא לחדא׃

האמרי אשר בעבר הירדן
לסיחון ולעוג אשר החרמתם
אתם׃ ונשמע וימס
לבבנו ולא קמה עוד רוח
באיש מפניכם כי יהוה
אלהיכם הוא אלהים
בשמים ממעל ועל הארץ
מתחת׃ ועתה השבעו נא
לי ביהוה כי עשיתי עמכם
חסד ועשיתם גם אתם עם
בית אבי חסד ונתתם לי
אות אמת׃

הננו ועלינו אל המקום אשר אמר יהוה כי
חטאנו׃ ויאמר משה למה זה אתם עברים
את פי יהוה והוא לא תצלח׃ אל תעלו כי אין
יהוה בקרבכם ולא תנגפו לפני איביכם׃ כי
העמלקי והכנעני שם לפניכם ונפלתם בחרב
כי על כן שבתם מאחרי יהוה ולא יהיה יהוה
עמכם׃ ויעפלו לעלות אל ראש ההר וארון
ברית יהוה ומשה לא משו מקרב המחנה׃
וירד העמלקי והכנעני הישב בהר ההוא
ויכום ויכתום עד החרמה׃ פ
וידבר יהוה אל משה לאמר׃ דבר אל בני
ישראל ואמרת אלהם כי תבאו אל ארץ
מושבתיכם אשר אני נתן לכם׃ ועשיתם
אשה ליהוה עלה או זבח לפלא נדר או בנדבה
או במעדיכם לעשות ריח ניחח ליהוה מן
הבקר או מן הצאן׃ והקריב המקריב קרבנו
ליהוה מנחה סלת עשרון בלול ברבעית
ההין שמן׃ ויין לנסך רביעית ההין תעשה
על העלה או לזבח לכבש האחד׃ או לאיל
תעשה מנחה סלת שני עשרנים בלולה בשמן
שלשית ההין׃ ויין לנסך שלשית ההין תקריב
ריח ניחח ליהוה׃ וכי תעשה בן בקר עלה או
זבח לפלא נדר או שלמים ליהוה׃ והקריב על
בן הבקר מנחה סלת שלשה עשרנים בלול
בשמן חצי ההין׃ ויין תקריב לנסך חצי ההין

ואקדימו בצפרא וסליקו לריש
טורא למימר האנחנא סלקין
לאתרא דאמר יי ארי חבנא׃
ואמר משה למא דנן אתון
עברין על גזירת מימרא דיי והיא
לא תצלח׃ לא תסקון ארי לית
שכינתא דיי ביניכון ולא תתברון
קדם בעלי דבביכון׃ ארי עמלקאה
וכנענאה תמן קדמיכון ותפלון
בחרבא ארי על כן תבתון מבתר
פלחנא דיי ולא יהי מימרא דיי
בסעדכון׃ וארשעו למיסק לריש
טורא וארון קימא דיי ומשה
לא עדו מגו משריתא׃ ונחת
עמלקאה וכנענאה דיתיב בטורא
ההוא ומחונון וטרדונון עד
חרמה׃ ומליל יי עם משה למימר׃ מליל עם בני
ישראל ותימר להון ארי תיעלון
לארע מותבניכון די אנא יהיב
לכון׃ ותעבדון קורבנא קדם יי
עלתא או נכסת קודשיא לפרשא
נדרא או בנדבתא או במועדיכון
למעבד לאתקבלא ברעוא קדם
יי מן תורי או מן ענא׃ ויקריב
דמקריב קורבניה קדם יי מנחתא סלתא
עסרונא דפיל ברבעות הינא
משחא׃ וחמרא לנסכא רבעות
הינא תעביד על עלתא או לנכסת קודשיא
לאמרא חד׃ או לדכרא תעביד
מנחתא סלתא תרין עסרונין דפילא
במשח תלתות הינא׃ וחמרא
לנסכא תלתות הינא תקריב לאתקבלא
ברעוא קדם יי׃ וארי תעביד
בר תורי עלתא או נכסת קודשיא לפרשא
נדרא או נכסת קודשיא קדם יי׃ ויקריב על
בר תורי מנחתא סלתא תלתא עסרונין
דפיל במשח פלגות הינא׃ וחמרא

והוא לא תצלח׳ זו שעתם
עשויה לא תצלח׃ כי על כן
שבתם׳ כלו׳ על אשר שבתם
כ׳ זאת תבוא לכם על אשר
שבתם וגו׳׃ ויעפלו׳ לשון
חוזק׳ וכן הנה עפלה
...

והחייתם את אבי ואת אמי ואת
אחי ואת אחיותי ואת כל אשר
להם והצלתם את נפשתינו ממות׃
ויאמרו לה האנשים נפשנו
תחתיכם למות אם לא תגידו את
דברנו זה והיה בתת יהוה לנו את
הארץ ועשינו עמך חסד ואמת׃
ותורידם בחבל בעד החלון כי
ביתה בקיר החומה ובחומה היא
יושבת׃ ותאמר להם ההרה
לכו פן יפגעו
בכם הרדפים ונחבתם

מקום מעברות המים שהיו סבורים שחזרו לאחוריהם אל
עברות מואב׳ והירדן מפסיק ביניהם והשער סגרו השוערים׃
ולא קמה עוד רוח׳ אפילו לשכב עם אשה׳ אמרו אין לך כל
שר ונגיד שלא בא אל רחב הזונה׳ בת עשר שנים כשיצאו
ישראל ממצרים׳ וזינתה כל ארבעים שנה׃ אות אמת׳ שאעשה
כשתבואו ותכבשו העיר׳ שתחיו את האות והחייתם׃ ותורידם
בחבל בעד החלון׳ באותו חלון וחבל היו המנאפים עולים
אליה׳ אמרה רבונו של עולם באילו חטאתי באילו מחול לי׃
עד שוב הרודפים׳ נכנסה בה רוח הקודש שישובו לסוף ג׳
ימים׃ נקיים אנחנו׳ הרי אנו תלוים הדבר ביד לעשות האות הזה׃
את תקות׳ לשון קו וחבל׃ דמו בראשו׳ עון הריגתו על ראשו
וכו׳ כי הוא יגרום מיתתו׃ דמו בראשינו׳ עון הריגתו תהיה
עלינו׃ חסלת לשלח

מן פרעה והלא בת פרעה בכל היתה׳ ואיה
יצאת שהיה מחכמה נגב טלס׳ ולפי
חטא שהחטיאתן יותר מכולם׳ קטועה
בסיפרי׃ לחפור לרגל׳ וכן משם חפר
אכל׃ ותצפנו׳ יש מקראות ודברים על
הרבים כיחיד׳ לפי שאיהרה בטמנתם
ובמקום צר כאילו יחיד׳ ומדרש אגדה
ב׳ תצפנו׳ יש פינחס וכלב היו׳ ופינחס
עמד לפניהם׳ ולא ראוהו לפי שהיה כ
מלאך׳ ולא ותצפנם כי אחד ואחד
בפני עצמו׳ ותצפנו׳ ... ויתכן שמן וקטרת
ישאוה לב׳ ולא אזו ישאוהו לב׳ בפשתי
העץ׳ פשתים בגבעוליהם׳ על המעברות

אשה ריח ניחח ליהוה׃ ככה יעשה לשור
האחד או לאיל האחד או לשה בכבשים או
בעזים׃ כמספר אשר תעשו ככה תעשו לאחד
כמספרם׃ כל האזרח יעשה ככה את אלה
להקריב אשה ריח ניחח ליהוה׃ וכי יגור אתכם
גר או אשר בתוככם לדרתיכם ועשה אשה
ריח ניחח ליהוה כאשר תעשו כן יעשה׃ הקהל
חקה אחת לכם ולגר הגר אתכם חקת עולם
לדרתיכם ככם כגר יהיה לפני יהוה׃ תורה אחת
ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם׃
וידבר יהוה אל משה
לאמר׃ דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם
בבאכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה׃
והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה
ליהוה׃ ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה
כתרומת גרן כן תרימו אתה׃ מראשית ערסתיכם
תתנו ליהוה תרומה לדרתיכם׃ וכי
תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה אשר
דבר יהוה אל משה׃ את כל אשר צוה יהוה
אליכם ביד משה מן היום והלאה לדרתיכם׃ (אשר צוה יהוה)
והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה ועשו
כל העדה פר בן בקר אחד לעלה לריח ניחח
ליהוה ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר עזים
אחד לחטת׃ וכפר הכהן על כל עדת בני
ישראל ונסלח להם כי שגגה הוא והם הביאו
את קרבנם אשה ליהוה וחטאתם לפני יהוה

וחמרא לנסכא תקריב פלגות הינא
קרבן דמתקבל ברעוא קדם יי׃ כדין
יתעביד לתורא חד או לדכרא
חד או לאמר באמריא או בעזיא׃
כמנין די תעבדון קרבן תעבדון
לחד כמנינהון׃ כל יציבא יעביד
כדין ית אלין לקרבא קרבן מא
דמתקבל ברעוא קדם יי׃ וארי
יתגיר עמכון גיורא או די בינכון
לדריכון ויעבד קרבן דמתקבל
ברעוא קדם יי כמא די תעבדון כן
יעבד׃ קהלא קימא חד לכון
ולגיורא דיתגיירון קים עלם לדריכון
כותכון גיורא יהי קדם יי׃ אוריתא
חדא ודינא חד יהי לכון ולגיורא
דיתגיירון עמכון׃ ומליל
מליל עם בני ישראל ותימר להון
במיעלכון לארעא דאנא
מעיל יתכון לתמן׃ ויהי במיכלכון
מלחמא דארעא תפרשון אפרשותא
קדם יי׃ רישית עצותכון חלתא תפרשון
אפרשותא כמא די מפרשין מן
אדרא כן תפרשון יתה׃ מריש
עצותכון תתנון קדם יי אפרשותא
לדריכון׃ וארי תשתלון ולא
תעבדון ית כל פקודיא האלין די
מליל יי עם משה׃ ית כל דפקיד
יי לותכון בידא דמשה מן יומא די
פקיד יי ולהלא לדריכון׃ ויהי אם
מעיני כנשתא אתעבידת לשלו
ויעבדון כל כנשתא תור בר תורי
חד לעלתא לאתקבלא ברעוא קדם
יי ומנחתיה ונסכיה כהלכתיה וצפיר
בר עזין חד לחטאתא׃ ויכפר כהנא
על כל כנשתא דבני ישראל וישת
ביק להון ארי שלותא היא
ואנון אייתיו ית קרבנהון קרבנא
קדם יי וחטאתהון קדם יי על שלותהון

[illegible]

ונחבאתם שמה שלשת ימים עד שוב
הרדפים ואחר תלכו לדרככם׃ ויאמרו
אליה האנשים נקים אנחנו משבעתך
הזה אשר השבעתנו׃ הנה אנחנו באים
בארץ את תקות חוט השני הזה
בחלון אשר הורדתנו בו ואת אביך
ואת אמך ואת אחיך ואת כל
בית אביך תאספי אליך הביתה׃ והיה
כל אשר יצא מדלתי ביתך החוצה דמו
בראשו ואנחנו נקים וכל אשר
יהיה אתך בבית דמו בר

[illegible]

שגגתם׃ ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר
הגר בתוכם כי לכל העם בשגגה׃ ואם
נפש אחת תחטא בשגגה והקריבה עז בת
שנתה לחטאת׃ וכפר הכהן על הנפש השגגת
בחטאה בשגגה לפני יהוה לכפר עליו ונסלח לו׃
האזרח בבני ישראל ולגר הגר בתוכם תורה אח
אחת יהיה לכם לעשה בשגגה׃ והנפש אשר
תעשה ביד רמה מן האזרח ומן הגר את יהוה
הוא מגדף ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמה׃
כי דבר יהוה בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת
הנפש ההוא עונה בה׃ ויהיו בני
ישראל במדבר וימצאו איש מקשש עצים
ביום השבת׃ ויקריבו אתו המצאים אתו מקשש
עצים אל משה ואל אהרן ואל כל העדה׃
ויניחו אתו במשמר כי לא פרש מה יעשה
לו׃ ויאמר יהוה אל משה מות יומ
יומת האיש רגום אתו באבנים כל העדה מחוץ
למחנה׃ ויציאו אתו כל העדה אל מחוץ
למחנה וירגמו אתו באבנים וימת כאשר צוה
יהוה את משה׃ ויאמר יהוה אל
משה לאמר׃ דבר אל בני ישראל ואמרת
אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם
לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת׃ והיה
לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות
יהוה ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם
ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם׃ למען

וישתביק לכל כנשתא דבני ישראל
ולגיוריא דיתגיירון ביניהון ארי
לכל עמא בשלותא׃
ואם אנש חד יחוב בשלו ויקרב
עזא בת שתה לחטאתא׃ ויכפר
כהנא על אנש דאשתלי
במחוביה בשלו קדם יי
לכפרא עלוהי וישתביק
ליה׃ יציבא בבני ישראל
ולגיוריא דיתגיירון ביניהון
אוריתא חדא תהי לכון לדיעביד
בשלו׃ ואנש דיעביד בריש גלי
מן יציבא ומן גיורא קדם יי הוא
מרגיז וישתיצי אנשא ההוא
מגו עמיה׃ ארי על פתגמא דיי
בסר וית פקודוהי אשני אשתיצאה
ישתיצי אנשא ההוא חוביה ביה׃
והוו בני ישראל במדברא
ואשכחו גברא כד מגבב אעין
ביומא דשבתא׃ וקריבו יתיה
דאשכחו יתיה כד מגבב אעין
לות משה ולות אהרן ולות כל
כנשתא׃ ואסרו יתיה בבית מטרא
ארי לא אתפריש להון מה
דיעבדון ליה׃ ואמר יי
למשה אתקטלא יתקטיל גברא
גברא ירגמון יתיה באבנא כל
כנשתא מברא למשריתא׃
ואפיקו יתיה כל כנשתא למברא
למשריתא ורגמו יתיה באבנא
ומית כמא די פקיד יי ית משה׃
ואמר יי עם בני ישראל
ותימר להון ויעבדון להון כרוספדין
על כנפי כסותהון לדריהון ויתנון
על כרוספד כנפא חוטא
דתכלתא׃ ויהי לכון לכרוס
לכרוספדין ותחזון יתיה
ותדכרון ית כל פקודיא דיי ותעבדון
יתהון ולא תטעון בתר הרהור לבכון
ובתר חיזו עיניכון דאתון טען בתריהון׃

יד תהיה בו׃ ואם תגידי את דברינו זה
והיינו נקיים משבעתך אשר השבעתנו׃
ותאמר כדבריכם כן הוא ותשלחם
ותלכו ותקשר את תקות השני
וילכו ויבאו ההרה וישבו שם
שלשת ימים עד שבו הרדפים ויבקשו
הרדפים בכל הדרך ולא מצאו׃
וישבו שני האנשים וירדו מן ההר
ויבאו אל יהושע בן נון ויספרו
לו את כל המצאות אותם׃ ויאמרו
אל יהושע כי נתן יהוה בידנו את כל
הארץ וגם נמגו כל ישבי הארץ מפנינו׃

יחיד יחיד ויביא כשבה וזהו
שעירה וזו זכנו לה שעירה׃
כד רמה מזיד׃ מגדף וחר
וחרף כמו והיתה חרופה
וגדופה אשר גדפו נערי מלך
אשור ועוד דרשו רבותי מגדף
ממון מגדף ומברך את
השם׃ דבר יי זהו עבודת ומפי
הגבורה והשאר מפי משה׃
עונה בה׃ בזמן שעונה בה
שלא עשה תשובה׃ ויהיו בני ישראל
במדבר ויימצאו גנותן של
ישראל דבר הכתוב שלא שמרו
אלא שבת ראשונה ובשניה
בא זה וחללה׃ המוצאים
אותו מקושש עצים שהתרו
בו ולא הניח מלקושש עוד
משמצאוהו והתרו בו׃ לא
פרש מה יעשה׃ כי ידוע היה
מות יומת אבל לא נודע היו באיזו
מיתה׃ רגום׃ עשה׃ פישנט
בלעז וכן הלוך אלוהי יוקן ונור
ושמור׃ ועשו להם ציצית׃ על
שם פתילים התלויים בה כמו
ויקחני בציצית ראשי׃ דבר אחר
ציצית על שם הפתילים התלויים
וראיתם אותו כמו מציץ מן
החרכים׃ תכלת צבע ירוק
מין חלזון׃ וזכרתם את כל מצות
שמנין גימטריא של ציצית
שש מאות ושמונה חוטין
וחמשה קשרין הרי תרי״ג׃
ולא תתורו אחרי לבבכם כמו
מתור הארץ הלב והעינים הם
מרגלים לגוף מסרסרים לו את
העבירות העין רואה הלב

הלב חומד והגוף עושה העבירה׃
אני יי׃ נאמן לשלם
שכר׃ אלקיכם׃ נאמן
ליפרע׃ אשר הוצאתי
אתכם על מנת כן
פדיתי אתכם שתקבלו
עליכם גזירותי׃ אני יי
אלקיכם׃ עוד למה
נאמר שלא יאמרו ישראל מפני מה אמר
המקום לא שנעשה ונטול שכר לא
עושין ולא נוטלין שכר על כרחכם
אני מלככם׃ וכן הוא אומר אם לא
ביד חזקה אמלוך עליכם׃ דבר אחר למה
נאמר יציאת מצרים אני הוא שה

וראיתם וזכרתם
ועשיתם תורות
ומביאין לידי זכירה
וזכירה מביאה לידי עשיה כי
לא דבר ריק הוא
מכם

שהבחנתי במצרים בין טיפה של בכור
לטיפה שאינה של בכור אני הוא עתיד
להבחין ולפרע מן התולה קלא אילן
בבגדו ואומר תכלת היא׃ קדושים׃
ויסוד של משה הדרשן העתקתי
למה נסמכה פרשת מקושש לפרשת
עבודה זרה לומר לך שהמחלל שבת כמחלל
עבודה זרה שאף היא שקולה ככל המצות וכן
הוא אומר בעזרא ועל הר סיני ירדת
ותתן להם תורה ומצות ואת שבת
קדשך הודעת להם׃ ואף פרשת ציצית
לכך נסמכה לאלו שאף היא שקולה
ככל המצות שנאמר ועשיתם את כל מצותי

את כל מצותי׃ על כנפי בגדיהם כנגד
ישראל אותם על כנפי נשרים׃ על ארבע
כנפות׃ ולא בעלת שלש ולא בעלת חמש
כנגד ארבע לשונות של גאולה שנאמר
במצרים והוצאתי והצלתי וגאלתי
ולקחתי׃ פתיל תכלת׃ על שם שכול
בכורות תרגומו של שכול תכלא
ומכתם היתה בלילה וכן צבע התכלת
דומה לצבע רקיע המשחיר לעת
הערב׃ ושמונה חוטין שבה כנגד שמונה
ימים ששהו ישראל משיצאו ממצרים
עד שאמרו שירה על הים׃ ותכלת

תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים
לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי
אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני
יהוה אלהיכם: פ

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם
בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן: ויקמו לפני
משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים
נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם: ויקהלו
על משה ועל אהרן ויאמרו אלהם רב לכם
כי כל העדה כלם קדשים ובתוכם יהוה ומדוע
תתנשאו על קהל יהוה: וישמע משה ויפל על
פניו: וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר
וידע יהוה את אשר לו ואת הקדוש והקריב
אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו: זאת עשו
קחו לכם מחתות קרח וכל עדתו: ותנו בהן אש
ושימו עליהן קטרת לפני יהוה מחר והיה
האיש אשר יבחר יהוה הוא הקדוש רב לכם
בני לוי: ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני
לוי: המעט מכם כי הבדיל אלהי ישראל
אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו
לעבד את עבדת משכן יהוה ולעמד לפני
העדה לשרתם: ויקרב אתך ואת כל אחיך
בני לוי אתך ובקשתם גם כהנה: לכן אתה וכל
עדתך הנעדים על יהוה ואהרן מה הוא כי
תלונו עליו: וישלח משה לקרא לדתן

בכל דתדכרון ותעבדון ית כל פקודי
ותהון קדישין קדם אלהכון: אנא
יי אלהכון די אפקית יתכון מארעא
דמצרים למהוי לכון לאלה אנא יי
אלהכון: קי"ט:

ואתפליג קרח בר יצהר
בר קהת בר לוי ודתן
ואבירם בני אליאב ואון בר פלת בני
ראובן: וקמו לאפי משה וגבריא
מבני ישראל מאתן וחמשין רברבי
כנשתא מערעי זמן אנשין דשמא:
ואתכנשו על משה ועל אהרן
ואמרו להון סגי לכון ארי כל כנשתא
כלהון קדישין וביניהון שריא שכינ
שכינתא דיי ומא דין אתון מתרברבין
על קהלא דיי: ושמע משה ונפל
על אפוהי: ומליל עם קרח ועם כל כנשת
כנשתיה למימר בצפרא ויהודע
יי ית די כשר ליה וית דקדיש
ויקריב לקדמוהי וית דיתרעי
ביה יקריב לשמשותיה: דא עבידו
סבו לכון מחתין קרח וכל כנשתיה:
והבו בהין אשתא ושוו עליהין
קטרת בוסמין קדם יי מחר ויהי גברא
די יתרעי ביה יי הוא קדיש סגי לכון
בני לוי: ואמר משה לקרח שמעו כען
בני לוי: הזעיר לכון ארי אפריש אלהא
דישראל יתכון מכנשתא דישראל
לקרבא יתכון לקדמוהי למפלח ית
פלחן משכנא דיי ולמקם קדם כנשתא
לשמשותהון: וקריב יתך וית כל
אחך בני לוי עמך ובען אתון אף
כהונתא רבתא: בכן את וכל כנשתך
דאזדמנתון על יי ואהרן מה הוא
ארי מתרעמיתון עלוהי: ושלח

ויקח קרח פרשה זו יפה
נדרשת במדרש ר' תנחומא: ויקח
קרח לקח עצמו לצד אחד להיות
נחלק מתוך העדה לעורר
על הכהונה וזהו שתרגם אונקלוס
ואתפליג נחלק משאר העדה
להחזיק במחלוקת וכן מה יקחך
לבך לוקח אותך להפליגך
משאר בני אדם: בן יצהר בן
קהת בן לוי

ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא נעלה׃
המעט כי העליתנו מארץ זבת חלב ודבש
להמיתנו במדבר כי תשתרר עלינו גם
השתרר׃ אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש
הביאתנו ותתן לנו נחלת שדה וכרם העיני
האנשים ההם תנקר לא נעלה׃ ויחר למשה
מאד ויאמר אל יהוה אל תפן אל מנחתם
לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעתי
את אחד מהם׃ ויאמר משה אל קרח
אתה וכל עדתך היו לפני יהוה אתה והם
ואהרן מחר׃ וקחו איש מחתתו ונתתם
עליהם קטרת והקרבתם לפני יהוה איש
מחתתו חמשים ומאתים מחתת ואתה
ואהרן איש מחתתו׃ ויקחו איש מחתתו
ויתנו עליהם אש וישימו עליהם קטרת
ויעמדו פתח אהל מועד ומשה ואהרן׃
ויקהל עליהם קרח את כל העדה אל פתח
אהל מועד וירא כבוד יהוה אל כל העדה׃
וידבר יהוה אל משה ואל
אהרן לאמר׃ הבדלו מתוך העדה הזאת
ואכלה אתם כרגע׃ ויפלו על פניהם ויאמרו
אל אלהי הרוחת לכל בשר האיש אחד
יחטא ועל כל העדה תקצף׃
וידבר יהוה אל משה לאמר׃ דבר אל
העדה לאמר העלו מסביב למשכן קרח

ושלח משה למקרי לדתן ולאבירם
בני אליאב ואמרו לא נסק׃ הזעיר
ארי אסיקתנא מארע עבדא חלב
ודבש לקטלותנא במדברא ארי
מ אתרברבת עלנא אף אתרברבא׃
אף לא לארע עבדא חלב ודבש אעילתנא
ויהבת לנא אחסנת חקלין וכרמין
העיני גבריא האנון תשלח
לשיצאה לא נסק׃ ותקיף למשה
לחדא ואמר קדם יי לא תקביל
ברעוא קרבנהון לא חמרא
דחד מנהון שחרית ולא אבאישית
לחד מנהון׃ ואמר משה לקרח
את וכל כנשתך הוו זמינין לקדם
יי את ואנון ואהרן מחר׃
וסבו גבר מחתיתיה ותתנון
עליהין קטרת בוסמין ותקרבון
קדם יי גבר מחתיתיה מאתן
וחמשין מחתין ואת ואהרן
גבר מחתיתיה׃ ונסיבו גבר
מחתיתיה ויהבו עליהין אשתא
ושויאו עליהין קטורת בוסמין
וקמו בתרע משכן זמנא ומשה
ואהרן׃ וכנש עליהון קרח ית
כל כנשתא לתרע משכן זמנא
ואתגלי יקרא דיי לכל כנשתא׃
ומליל [illegible] אתפרשו
מגו כנשתא הדא ואשיצי
יתהון כשעא׃ ונפלו על
אפיהון ואמרו אל אלהא
רוחיא לכל בסרא גברא חד
יחוב ועל כל כנשתא יהי
רוגזא׃
ומליל יי עם משה
למימר׃ מליל עם כנשתא
למימר אסתלקו מסחור
סחור למשכנא דקרח דתן ואבירם׃

וישלח משה וגו׳ מכאן שאין
מחזיקין במחלוקת שהיה משה
מחזר אחריהם להשלימם בדברי
שלום׃ לא נעלה׳ פיהם הכשילם
אין להם אלא ירידה׃ המעט וגו׳
הדבר מועט על אין [illegible]
לא עלה׃ לא הביאותנו׳ ולא נתת
לנו נחלת שדה וכרם׳ אמרת לנו
אעלה אתכם מעני מצרים אל
ארץ טובה וגו׳ משם הוצאתנו
ולא לארץ זבת חלב ודבש יוצאים
אף לא הביאותנו אלא גזרת
עלינו להמיתנו במדבר שאמרת
לנו במדבר הזה יפלו פגריכם׃
העיני האנשים׳ וגו׳ אפילו
אתה שולח לנקר את עינינו אם
לא נעלה אליך לא נעלה׃ האנשי
ההם׳ כאדם שתולה [illegible]
[illegible] קללתו בחבירו׳ ויחר
למשה מאד׳ [illegible]
אל תפן אל
מנחתם׳
לפי פשוטו
הקטורת
שהם
מקריבים
לפניך מחר
אל תפן אליה׳ ומדרשו יודע
אני שיש להם חלק
בתמידי צבור אף חלקם לא
יקובל לפניך ברצון
[illegible]
לא חמור אחד מהם נשאתי׳
לא חמור של אחד מהם נטלתי
אפילו כשהלכתי ממדין למצרים
והרכבתי את אשתי ואת
בני על החמור והיה לי ליטול
אותו חמור משלהם לא נטלתי
אלא משלי׃ לא חמור אחד
שחריתי׳ [illegible]

ויאמר שמואל אל העם לכו ונלכה הגלגל
ונחדש שם המלוכה׃ וילכו כל העם
הגלגל וימליכו את שאול לפני יהוה בגלגל
ויזבחו שם זבחים שלמים לפני יהוה וישמח שם
שאול וכל אנשי ישראל עד מאד׃ ויאמר שמואל
אל כל ישראל הנה שמעתי בקלכם לכל אשר
אמרתם לי ואמליך עליכם מלך׃ ועתה הנה
המלך מתהלך לפניכם ואני זקנתי ושבתי
ובני הנם אתכם ואני התהלכתי לפניכם מנערי
עד היום הזה׃ הנני ענו בי נגד יהוה ונגד
משיחו את שור מי לקחתי ואת חמור מי

[illegible] כשמואל׳ ויאמר
שמואל׳ אנת
ונחדש שם המלוכה׳ לפי
שמתחלה היו מערערין על
דבריו׳ ועתה נתרצו כולם׃
ואני זקנתי ושבתי׳ אומר
[illegible] זקנה קפצה עליו
כדאית במסכת תענית׃ את
שור מי לקחתי׳ לעבודתי׃ ואת
וחמור מי לקחתי׳ כשהייתי
מחזר מעיר לעיר לשפוט אותם
[illegible] עם [illegible]

שחרית׳ לשון ארמי׳ כך נקראת
אנגריא של מלך שחור׃ והם׳
עדתך׃ והקרבתם איש איש
מחתתו׳ החמשים ואיש ואיש
איש שבכם׃ ויקהל עליהם קרח׳
בדברי ליצנות כל הלילה ההוא
הלך אצל כל השבטים ופיתה
אותם כסבורים אתם שעלי
לבדי אני מקפיד איני מקפיד
אלא בשביל כולכם אלו באים
ונוטלים להם כל הגדולות
[illegible] לאחיו כהונה עד
שנתפתו כולם׃ וירא כבוד יי׳

כבוד יי׳ בא בעמוד ענן׃ אלהי
הרוחות׳ יודע המחשבות אין
מדתך כמדת בשר ודם מלך
בשר ודם שסרחה עליו מקצת
מדינה אינו יודע מי החוטא
לפיכך כשהוא כועס נפרע
מכולם אבל אתה לפניך גלויות
כל המחשבות ויודע מי החוטא
האיש אחד יחטא הוא החוטא ואתה
על כל העדה תקצוף׃ העלו
הסתלקו מסביבות משכן
קרח וגו׳׃ יצאו

דתן ואבירם׃ ויקם משה וילך אל דתן ואבירם
וילכו אחריו זקני ישראל׃ וידבר אל העדה
לאמר סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים
האלה ואל תגעו בכל אשר להם פן תספו בכל
חטאתם׃ ויעלו מעל משכן קרח דתן ואבירם
מסביב ודתן ואבירם יצאו נצבים פתח
אהליהם ונשיהם ובניהם וטפם׃ ויאמר
משה בזאת תדעון כי יהוה שלחני לעשות את
כל המעשים האלה כי לא מלבי׃ אם כמות כל
האדם ימתון אלה ופקדת כל האדם יפקד
עליהם לא יהוה שלחני׃ ואם בריאה יברא
יהוה ופצתה האדמה את פיה ובלעה אתם ואת
כל אשר להם וירדו חיים שאלה וידעתם כי
נאצו האנשים האלה את יהוה׃ ויהי
ככלתו לדבר את כל הדברים ותבקע האדמה
אשר תחתיהם׃ ותפתח הארץ את פיה ותבלע
אתם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח
ואת כל הרכוש׃ וירדו הם וכל אשר להם
חיים שאלה ותכס עליהם הארץ ויאבדו
מתוך הקהל׃ וכל ישראל אשר סביבתיהם נסו
לקלם כי אמרו פן תבלענו הארץ׃ ואש יצאה
מאת יהוה ותאכל את החמשים ומאתים איש
מקריבי הקטרת׃ פ וידבר יהוה
אל משה לאמר׃ אמר אל אלעזר בן אהרן
הכהן וירם את המחתת מבין השרפה ואת

וקם משה ואזל לות דתן ואבירם
ואזלו בתרוהי סבי ישראל׃
ומליל עם כנשתא למימר זורו
כען מעלוי משכני גבריא חיביא
האלין ולא תקרבון בכל דילהון
דלמא תלקון בכל חוביהון׃
ואסתלקו מעלוי משכנא דקרח
דתן ואבירם מסחור סחור ודתן
ואבירם נפקו קימין בתרע משכני
משכניהון ונשיהון ובניהון וטפלהון׃
ואמר משה בדא תדעון ארי ייי שלחני
למעבד ית כל עובדיא האלין
האלין ארי לא מרעותי׃ אם
כמותא דכל אנשא ימותון
אלין וסערא דכל אנשא יסתער
עליהון לא ייי שלחני׃ ואם
בריאה יברי ייי ותפתח ארעא
ית פומה ותבלע יתהון וית כל
דילהון ויחתון כד חיין לשאול
ותדעון ארי ארגיזו גבריא האלין
קדם ייי׃ והוה כד שיצי למללא ית
כל פתגמיא האלין ואתבזעת
ארעא די תחותיהון׃ ופתחת ארעא
ית פומה ובלעת יתהון וית אנש
בתיהון וית כל אנשא די לקרח
וית כל קניינא׃ ונחתו אינון וכל די
להון כד חיין לשאול וחפת עליהון
ארעא ואבדו מגו קהלא׃ וכל ישראל
די בסחרניהון ערקו לקלהון
ארי אמרו דלמא תבלענא ארעא׃
ואשתא נפקת מן קדם ייי ואכלת
ית מאתן וחמשין גברא מקרבי
קטרת בוסמיא׃
ומליל ייי עם משה למימר׃ אמר לאלעזר בר אהרן
כהנא ויפרש ית מחתיא מבין
יקידיא וית אשתא רחיק להלא

יצאו נצבים׃ בקומה זקופה
לחרף ולגדף כמו ויתיצב
ארבעים יום דגלית׃ ונשיהם
ובניהם וטפם׃ בא וראה
כמה קשה המחלוקת שהרי
בית דין של מטה אין עונשין
עד שיביא שתי שערות
ובית דין של מעלה עד עשרים
שנה וכאן אבדו אף יונקי
שדים׃ לעשות את כל המעשים
האלה׃ שעשיתי על פי הדבור
ליתן לאהרן הכהונה
גדולה ובניו סגני כהונה
ואליצפן נשיא הקהתי׃ אם
כמות כל אדם ימותון ונפקד
כי לא ה׳ שלחני אלא אני
עשיתי הכל מדעתי ובדין
הוא חולקין עלי׃ ואם בריאה
יברא ה׳ ...
...
...
...

מי לקחתי ואת מי עשקתי
ואת מי רצותי ומיד מי
לקחתי כפר ואעלים עיני
בו ואשיב לכם׃ ויאמרו לא
עשקתנו ולא רצותנו
ולא לקחת מיד איש
מאומה׃ ויאמר אליהם עד
יהוה בכם ועד משיחו היום
הזה כי לא מצאתם בידי
מאומה ויאמר עד׃

ויאמר שמואל אל העם יהוה
אשר עשה את משה ואת
אהרן ואשר העלה את אבתיכם
מארץ מצרים׃ ועתה התיצבו
ואשפטה אתכם לפני יהוה
את כל צדקות יהוה אשר
עשה אתכם ואת אבתיכם׃
כאשר בא יעקב מצרים
ויזעקו אבתיכם אל יהוה
וישלח יהוה את משה ואת אהרן

ויוציאו את אבתיכם ממצרים
וישיבום במקום הזה׃ וישכחו
את יהוה אלהיהם וימכר אתם
ביד סיסרא שר צבא חצור
וביד פלשתים וביד מלך מואב
וילחמו בם׃ ויזעקו אל יהוה
ויאמרו חטאנו כי עזבנו את
את יהוה ונעבד את הבעלים
ואת העשתרות ועתה הצילנו
מיד איבינו ונעבדך׃ וישלח

ערבכם חייתי הולך ...
[illegible]

האש זרה הלאה כי קדשו את מחתות
החטאים האלה בנפשתם ועשו אתם רקעי
פחים צפוי למזבח כי הקריבם לפני יהוה
ויקדשו ויהיו לאות לבני ישראל ויקח אלעזר
הכהן את מחתות הנחשת אשר הקריבו
השרפים וירקעום צפוי למזבח זכרון לבני
ישראל למען אשר לא יקרב איש זר אשר
לא מזרע אהרן הוא להקטיר קטרת לפני
יהוה ולא יהיה כקרח וכעדתו כאשר דבר
יהוה ביד משה לו   וילנו כל עדת
בני ישראל ממחרת לאמר אתם המתם את
עם יהוה ויהי בהקהל העדה על משה ועל
אהרן ויפנו אל אהל מועד והנה כסהו הענן
וירא כבוד יהוה ויבא משה ואהרן אל פני
אהל מועד   וידבר יהוה אל משה
לאמר הרמו מתוך העדה הזאת ואכלה
אתם כרגע ויפלו על פניהם ויאמר משה אל
אהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל
המזבח ושים קטרת והולך מהרה אל העדה
וכפר עליהם כי יצא הקצף מלפני יהוה החל
הנגף ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל
תוך הקהל והנה החל הנגף בעם ויתן את
הקטרת ויכפר על העם ויעמד בין המתים
ובין החיים ותעצר המגפה ויהיו המתים
במגפה ארבעה עשר אלף ושבע מאות

ארי אתקדשו ית מחתית חיביא
האלין דאתחיבו בנפשתהון ויע
ויעבדון יתהון טסין רדידין חפאה
למדבחא ארי קריבנון קדם יי
ואתקדשא ויהון לאת לבני
ישראל: ונסיב אלעזר כהנא
ית מחתית נחשא די קריבו יקידיא
ורדדינון חפאה למדבחא
דכרנא לבני ישראל בדיל די
לא יקרב גבר חילוני דלא
מזרעא דאהרן הוא לאסקא
קטרת בסמין קדם יי ולא יהי
כקרח וכבנשתיה כמא די מליל
יי בידא דמשה ליה:
ואתרעמו כל כנשתא
דבני ישראל ביומא דבתרוהי על
משה ועל אהרן למימר אתון גרמתון
דמותא לעמא דיי: והוה
באתכנשות כנשתא על משה ועל
אהרן ואתפניאו למשכן זמנא
והא חפהי ענניא ואתגלי יקרא
דיי: ועאל משה ואהרן לקדם משכן
זמנא:
ומליל יי עם משה למימר: אתפרשו מגו כנשתא
הדא ואשיצי יתהון כשעה ונפלו
על אפיהון: ואמר משה לאהרן סב
ית מחתיתא והב עלה אשתא
מעלוי מדבחא ושוי קטרת
בסמין ואוביל בפריע לכנשתא
וכפר עליהון ארי נפק רוגזא מן
קדם יי שרי מותנא: ונסיב אהרן
כמא די מליל משה ורהט לגו
קהלא והא שרי מותנא בעמא
ויהב ית קטרת בסמיא וכפר על
עמא: וקם בין מיתיא ובין חייא
ואתכלי מותנא: והוו דמיתו
במותנא ארבעת עשר אלפין
ושבע מאה בר מדמיתו על

וישלח יהוה את ירבעל
ואת בדן ואת יפתח
ואת שמואל ויצל
אתכם מיד איביכם
מסביב ותשבו בטח:
ותראו כי נחש מלך בני
עמון בא עליכם ותאמרו
לי לא כי מלך ימלך עלינו
ויהוה אלהיכם מלככם:

מלבד המתים על דבר קרח׃ וישב אהרן אל
משה אל פתח אהל מועד והמגפה נעצרה׃
וידבר יהוה אל משה לאמר׃
דבר אל בני ישראל וקח מאתם מטה מטה
לבית אב מאת כל נשיאהם לבית אבתם שנים
עשר מטות איש את שמו תכתב על מטהו׃
ואת שם אהרן תכתב על מטה לוי כי מטה
אחד לראש בית אבותם׃ והנחתם באהל
מועד לפני העדות אשר אועד לכם שמה׃
והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח
והשכתי מעלי את תלנות בני ישראל אשר
הם מלינם עליכם׃ וידבר משה אל בני ישראל
ויתנו אליו כל נשיאיהם מטה לנשיא אחד
מטה לנשיא אחד לבית אבתם שנים עשר
מטות ומטה אהרן בתוך מטותם׃ ויניח
משה את המטת לפני יהוה באהל העדת׃
ויהי ממחרת ויבא משה אל אהל העדות
והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח
ויצץ ציץ ויגמל שקדים׃ ויצא משה את
כל המטת מלפני יהוה אל כל בני ישראל
ויראו ויקחו איש מטהו׃
ויאמר יהוה אל משה השב את מטה אהרן
לפני העדות למשמרת לאות לבני מרי ותכל
תלונתם מעלי ולא ימתו׃ ויעש משה
כאשר צוה יהוה אתו כן עשה׃

על פלוגתא דקרח׃ ותב אהרן לות
משה לתרע משכן זמנא ומותנא
אתכליו׃
ומליל יי עם משה למימר׃ מליל עם בני ישראל וסב
מנהון חטרא חטרא לבית אבא
מן כל רברבניהון לבית אבהתהון
תרי עשר חטרין גבר ית שמיה
תכתוב על חטריה׃
וית שמא דאהרן תכתוב
על חטרא דלוי ארי חטרא
חד לריש בית אבהתהון׃
ותצנעינון במשכן זמנא קדם
סהדותא די אזמין מימרי לכון
תמן׃ ויהי גברא די אתרעי ביה
חטריה יצמח ואניח מן קדמי
ית תרעמת בני ישראל די אנון
מתרעמין עליכון׃ ומליל
משה עם בני ישראל ויהבו ליה
כל רברבניהון חטרא לרבא חד
חטרא לרבא חד לבית
אבהתהון תרי עשר חטרין וחטרא דאהרן בגו חטריהון׃
ואצנע משה ית חטריא קדם
יי במשכנא דסהדותא׃ והוה
ביומא דבתרוהי ועל משה
למשכנא דסהדותא והא יעא
חטרא דאהרן לבית לוי ואפיק
לבלבין ואניץ נץ וכפית שגדין׃
ואפיק משה ית כל חטריא מן
קדם יי לכל בני ישראל ואשתמודעו
ונסיבו גבר חטריה׃
ואמר יי למשה אתיב ית חטרא דאהרן
לקדם סהדותא למטרא לאת לעמא
סרבנא ויסופן תרעמתהון מן
קדמי ולא ימותון׃ ועבד משה
כמא די פקיד יי יתיה כן עבד׃

כי מטה אחד׃ אע״פ שחלקתים
לשתי משפחות כהונה לבד
ולויה לבד מכל מקום שבט
אחד הוא׃ והשכתי׃ כמו
וישכו המים׃ וחמת המלך
שככה׃ בתוך מטותם׃ הניחו
באמצע שלא יאמרו
מפני שהניחו לצד
השכינה פרח׃ ויוצא
פרח׃ כמשמעו׃ ציץ׃
הוא חנטת הפרי׃
כשהפרח נפל׃ ויגמל שקדים׃
כשהוכר הפרי הוכר שהם
שקדים׃ לשון ויגמל הילד ויגמל
ולשון זה מצוי בפרי האילן
כגון ובסר גומל יהיה נצה׃
ולמה שקדים׃ הוא פרי הממהר
להפריח מכל הפירות׃
אף המעורר על הכהונה
פורענותו ממהרת לבא
כמו שמצינו בעוזיה והצרעת
זרחה במצחו׃ וכפת שיגדין
כמין אשכול שקדים יחד
מחוברין זה על גב זה׃ ותכל
תלונתם׃ ותכלה תלונתם׃
תלונתם לשון שם דבר
יחיד לנקבה כמו
למשמרת׃ לאות׃ לזכרון
שבחרתי באהרן
לכהן ולא ילינו
עוד על הכהונה׃
כל הקרב הקרב׃
אין אנו יכולין
להזהר בזה׃
ההרגין כל כולנו
רשאין ליכנס
לחצר אהל מועד
ואחד שיקריב ונכנס לתוך
ההיכל׃ ויכנס לתוך ההיכל
ימות׃ האם תמנו
לגוע׃ שמא הופקרנו

[illegible]

מלפנים׃ ועתה הנה המלך
אשר בחרתם ואשר
שאלתם והנה נתן יהוה
עליכם מלך׃ אם תיראו
את יהוה ועבדתם אתו
ושמעתם בקולו ולא
תמרו את פי יהוה והיי
והיתם גם אתם וגם
המלך אשר מלך

ויאמרו בני ישראל אל משה לאמר הן
גוענו אבדנו כלנו אבדנו כל הקרב הקרב אל
משכן יהוה ימות האם תמנו לגוע
ויאמר יהוה אל אהרן אתה ובניך ובית אביך
אתך תשאו את עון המקדש ואתה ובניך
אתך תשאו את עון כהנתכם וגם את אחיך
מטה לוי שבט אביך הקרב אתך וילוו עליך
וישרתוך ואתה ובניך אתך לפני אהל העדת
ושמרו משמרתך ומשמרת כל האהל אך אל
כלי הקדש ואל המזבח לא יקרבו ולא ימתו
גם הם גם אתם ונלוו עליך ושמרו את משמרת
אהל מועד לכל עבדת האהל וזר לא יקרב
אליכם ושמרתם את משמרת הקדש ואת
משמרת המזבח ולא יהיה עוד קצף על
בני ישראל ואני הנה לקחתי את אחיכם
הלוים מתוך בני ישראל לכם מתנה נתנים ליהוה
לעבד את עבדת אהל מועד ואתה ובניך
אתך תשמרו את כהנתכם לכל דבר המזבח
ולמבית לפרכת ועבדתם עבדת מתנה אתן
את כהנתכם והזר הקרב יומת
וידבר יהוה אל אהרן ואני הנה נתתי לך את
משמרת תרומתי לכל קדשי בני ישראל לך
נתתים למשחה ולבניך לחק עולם זה יהיה
לך מקדש הקדשים מן האש כל קרבנם לכל
מנחתם ולכל חטאתם ולכל אשמם אשר

ואמרו בני ישראל למשה למימר
הא מננא קטילת חרבא הא מננא
בלעת ארעא הא מננא מיתו במותנא
כל דקריב מקרב למשכנא דיי מאית
הא אנחנא סיפין למימת
ואמר יי לאהרן את
ובנך ובית אבוך עמך תקבלון
על חובי מקדשא ואת ובנך עמך
תקבלון על חובי כהנתכון ואף
ית אחך שבטא דלוי שבטא דאבוך
קריב לותך ויתוספון עלך וישמשנך
ואת ובנך עמך קדם משכנא
דסהדותא ויטרון מטרתך ומטרת
כל משכנא ברם למני קודשא
ולמדבחא לא יקרבון ולא ימותון
אף אנון אף אתון ויתוספון
עלך ויטרון ית מטרת משכן זמנא
לכל פלחן משכנא וחילוני לא
יקרב לותכון ותטרון ית
מטרת קודשא וית מטרת מדבחא
ולא יהי עוד רוגזא על בני ישראל
ואנא הא קריבית ית אחיכון
ליואי מגו בני ישראל לכון מתנה
יהיבין קדם יי למפלח ית פלחן
משכן זמנא
ואת ובנך עמך תטרון ית
כהנתכון לכל פתגם מדבחא
ולמגיו לפרכתא ותפלחון פלחן
מתנה אתן ית כהנתכון וחילוני
דיקרב יתקטיל
ומליל יי עם אהרן ואנא הא יהבית
לך ית מטרת אפרשותי לכל
קודשיא דבני ישראל לך יהבתנון
לרבו ולבנך לקים עלם דין
יהי לך מקודש קודשיא מותר
מן אשתא כל קורבנהון לכל
מנחתהון ולכל חטאתהון ולכל
אשמהון די יתיבון קדמי

[illegible]

[illegible]

ישימו לי קדש קדשים לך הוא ולבניך: בקדש
הקדשים תאכלנו כל זכר יאכל אתו קדש יהיה
לך: וזה לך תרומת מתנם לכל תנופת בני ישראל
לך נתתים ולבניך ולבנתיך אתך לחק עולם כל
טהור בביתך יאכל אתו: כל חלב יצהר וכל
חלב תירוש ודגן ראשיתם אשר יתנו ליהוה
לך נתתים: בכורי כל אשר בארצם אשר יביאו
ליהוה לך יהיה כל טהור בביתך יאכלנו: כל חרם
בישראל לך יהיה: כל פטר רחם לכל בשר אשר
יקריבו ליהוה באדם ובבהמה יהיה לך אך פדה
תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה הטמאה
הטמאה תפדה: ופדויו מבן חדש תפדה
בערכך כסף חמשת שקלים בשקל הקדש
עשרים גרה הוא: אך בכור שור או בכור כשב
או בכור עז לא תפדה קדש הם את דמם תזרק
על המזבח ואת חלבם תקטיר אשה לריח
ניחח ליהוה: ובשרם יהיה לך כחזה התנופה
וכשוק הימין לך יהיה: כל תרומת הקדשים
אשר ירימו בני ישראל ליהוה נתתי לך
ולבניך ולבנתיך אתך לחק עולם ברית מלח
עולם הוא לפני יהוה לך ולזרעך אתך: ויאמר
יהוה אל אהרן בארצם לא תנחל וחלק לא יהיה
לך בתוכם אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל:
ולבני לוי הנה נתתי כל
מעשר בישראל לנחלה חלף עבדתם אשר הם

קדש קודשין דילך הוא ולבנך: בקדש
קודשיא תיכלניה כל דכורא יכול
יתיה קודשא יהי לך: ודין לך
אפרשות מתנתהון לכל ארמות
בני ישראל לך יהבתינון ולבנך
ולבנתך עמך לקים עלם כל דדכי
בביתך ייכול יתיה: כל טוב משח
וכל טוב חמר ועבור רישיתהון
די יתנון קדם יי לך יהבתינון: כל
בכורי כל די בארעהון דייתון
קדם יי דילך יהי כל דדכי בביתך
ייכלניה: כל חרמא בישראל די
לך יהי: כל פתח ולדא לכל בשרא
דיקרבון קדם יי באנשא ובבעירא
יהי לך ברם מפרק תפרוק ית בוכרא
דאנשא וית בוכרא דבעירא
מסאבא תפרוק: ופורקניה מבר
ירחא תפרוק בפורסניה כסף חמש
סלעין בסלעי קודשא עשרין
מעין הוא: ברם בוכרא דתורא או
בוכרא דאימרא או בוכרא דעזא
לא תפרוק קודשא אינון ית
דמהון תזרוק על מדבחא וית
תרביהון תסיק קרבן לאתקבלא
ברעוא קדם יי: ובשרהון יהי לך
כחדיא דארמותא וכשקא דימינא דילך יהי:
כל אפרשות קודשיא די יפרשון בני
ישראל קדם יי יהבית לך ולבנך ולבנתך
עמך לקים עלם קים מלח עלם הוא
קדם יי לך ולבנך עמך: ואמר יי
לאהרן בארעהון לא תחסין וחלק
לא יהי לך ביניהון מתנן דיהבת
לך אינון חולקך ואחסנתך בגו בני
ישראל: ולבני לוי הא יהבית
כל מעשרא בישראל לאחסנא
חלף פלחנהון די אינון פלחין ית

מלך עליכם אחרי יהוה אלהיכם:
ואם לא תשמעו בקול יהוה
ומריתם את פי יהוה והיתה יד
יהוה בכם ובאבתיכם: גם עתה
התיצבו וראו את הדבר הגדול
הזה אשר יהוה עשה לעיניכם:
הלוא קציר חטים היום אקרא אל
יהוה ויתן קלת ומטר ודעו וראו
כי רעתכם רבה אשר עשיתם
בעיני יהוה לשאול לכם מלך:
ויקרא שמואל אל יהוה ויתן
יהוה קלת ומטר ביום ההוא

וייראו כל העם מאד את יהוה ואת
שמואל: ויאמרו כל העם אל
שמואל התפלל בעד עבדיך אל
יהוה אלהיך ואל נמות כי יספנו
על כל חטאתינו רעה לשאל
לנו מלך: ויאמר שמואל אל
העם אל תיראו אתם עשיתם
את כל הרעה הזאת אך אל תסורו
מאחרי יהוה ועבדתם את יהוה
בכל לבבכם: ולא תסורו כי אחרי
התהו אשר לא יועילו ולא

[illegible]

עבדים את עבדת אהל מועד ולא יקרבו עוד
בני ישראל אל אהל מועד לשאת חטא למות׃
ועבד הלוי הוא את עבדת אהל מועד והם ישאו
עונם חקת עולם לדרתיכם ובתוך בני ישראל לא
ינחלו נחלה׃ כי את מעשר בני ישראל אשר
ירימו ליהוה תרומה נתתי ללוים לנחלה על כן
אמרתי להם בתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה׃
ס וידבר יהוה אל משה
לאמר׃ ואל הלוים תדבר ואמרת אלהם כי תקחו
מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם
מאתם בנחלתכם והרמתם ממנו תרומת יהוה
מעשר מן המעשר׃ ונחשב לכם תרומתכם כדגן
מן הגרן וכמלאה מן היקב׃ כן תרימו גם אתם
תרומת יהוה מכל מעשרתיכם אשר תקחו
מאת בני ישראל ונתתם ממנו את תרומת יהוה
לאהרן הכהן׃ מכל מתנתיכם תרימו את כל
תרומת יהוה מכל חלבו את מקדשו ממנו׃ וא
ואמרת אלהם בהרימכם את חלבו ממנו ונח
ונחשב ללוים כתבואת גרן וכתבואת יקב׃
ואכלתם אתו בכל מקום אתם וביתכם כי שכר
הוא לכם חלף עבדתכם באהל מועד׃ ולא תשאו
עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו ואת קדשי
בני ישראל לא תחללו ולא תמותו׃
פ וידבר יהוה אל משה ואל
אהרן לאמר׃ זאת חקת התורה אשר צוה יהוה

יתפלחון משכן זמנא ולא
יקרבון עוד בני ישראל למשכן
זמנא לקבלא חובא לממת׃
ויפלחון ליואי אנון ית פולחן משכן
זמנא ואינון יקבלון חוביהון קים
עלם לדריכון ובגו בני ישראל
לא יחסנון אחסנא׃ ארי ית
מעשר בני ישראל די יפרשון
קדם יי אפרשותא יהבית
לליואי לאחסנא על כן אמרית
להון בגו בני ישראל לא יחסנון
אחסנא׃ ומליל
ועם ליואי תמלל ותימר להון
ארי תסבון מן בני ישראל ית
מעשרא די יהבית לכון מנהון
באחסנתכון ותפרשון מניה
אפרשותא קדם יי מעשרא מן
מעשרא׃ ותתחשיב לכון
אפרשותכון כעיבורא מן אדרא
וכמלאתא מן מעצרתא׃ כן
תפרשון את אף אתון אפרשותא קדם
יי מכל מעשריכון די תסבון מן בני
ישראל ותתנון מניה ית אפרשותא
קדם יי לאהרן כהנא׃ מכל
מתנתכון תפרשון ית כל אפר
אפרשותא קדם יי מכל שפריה
ית קודשיה מניה׃ ותימר להון
באפרשותכון ית שפריה מניה
ויתחשיב לליואי כעללת אדרא
וכעללת מעצרתא׃ ותיכלון ז
יתיה בכל אתר אתון ואנש
בתיכון ארי אגרא הוא לכון חלף
פולחנכון במשכן זמנא׃ ולא תקבלון
עלוהי חובא כאפרשותכון ית
שפריה מניה וית קודשיא דבני
ישראל לא תחלון ולא תמותון׃
ומליל יי עם משה ועם אהרן למימר׃

והלוי לא יהיה לך בשבט יום
עבודה׃ והם הלוים ישאו את
עונם של ישראל שעליהם
להזהיר הזרים מגשת אליהם׃
אשר ירימו ליי תרומה׃ הכתוב
קראו תרומה עד שיפריש
ממנו תרומה מעשר׃ נב׳
ונחשב לכם תרומתכם כדגן
מן הגרן׃ תרומת מעשר
שלכם אסורה לזרים ולטמאים
וחייבין עליה מיתה וחומש
כתרומה גדולה שנקראת
ראשית דגן מן הגרן וכמלאה
מן היקב׃ כתרומת תירוש
ויצהר הנטלת מן היקבים׃
מלאה׃ לשון בשול תבואה
שנתמלאת׃ יקב׃ הוא בור
שלפני הגת שהיין יורד לתוכו
וכל לשון יקב חפירת קרקע
היא׳ וכן יקבי המלך הוא ים
אוקיינוס חפורה שחפרה
מלכו של עולם׃ כן תרימו
גם אתם׳ כמות שישראל
מרימים מגרנם ומיקביהם
תרימו אתם׳ ממעשר שלכם
כי הוא נחלתכם׃ מכל מתנתיכם
תרימו את כל תרומת יי׳ בתרומה
גדולה מדבר שאם הקדים
לוי את הכהן בכרי ונטל
מעשרותיו קודם שיטול כהן
תרומה גדולה מן הכרי צריך
להפריש הלוי מן המעשר
תחלה אחד וחמשים לתרומה
גדולה ויחזור ויפריש תרומת
מעשר׃ בהרימכם את חלבו
ממנו׳ לאחר שתרימו תרומת
מעשר ממנו ונחשב המותר
ללוים חולין גמורים כתבואת
גורן לישראל שלא תאמר
הואיל וקראו הכתוב תרומה
שנ׳ כי את מעשר בני ישראל
אשר ירימו ליי תרומה יהיה

יהיה כלו אסור תלמוד לומר ונחשב ללוים
כתבואת גורן מה של ישראל חולין
אף של לוים חולין׃ בכל מקום׳
אפילו בבית הקברות׃ ולא תשאו
עליו חטא וגו׳ הא אם לא תרימו
תשאו חטא ולא תמותו׃ הא אם
תחללו תמותו׃ הפטרת קרח׃
חקת התורה׃
לפי שהשטן ואומות
העולם מונין את ישראל לומר מה
המצוה הזאת ומה טעם יש בה
חוקה גזירה היא מלפני אין לך
רשות להרהר אחריה׃ ויקחו

ויפתח הגלעדי היה גבור
חיל והוא בן אשה זונה
ויולד גלעד את יפתח׃ ותלד אשת
גלעד לו בנים ויגדלו בני האשה
ויגרשו את יפתח ויאמרו לו לא
תנחל בבית אבינו כי בן אשה
אחרת אתה׃ ויברח יפתח מפני
אחיו וישב בארץ טוב ויתלקטו
אל יפתח אנשים ריקים ויצאו
עמו׃ ויהי מימים וילחמו
בני עמון עם ישראל ויהי כאשר

בטפסיס׳ את כל דברו׳ הנאמים
לפני יי׳ במצפה׳ מקום
שבמצפה׃ שהשכינה שורה על רוב
שנאספו שם׃ עד ים סוף׃ במזרחה של ארץ אדום
עומד׃ וארץ אדום בדרומה של ארץ כנען ומעבר
כן מזרחה׃ ואדום לעמון לנגב לארץ
כנען׃ וגם אל מלך מואב שהיתה ארצו
בהוו׳ ארץ אדום במזרחה של ארץ אדום
ובדרומה של ארץ ישר׳׃ ולא אבה משה
דבעו ירושה בתורה׃ כאשר עשו לי בני עשו
היושבים בשעיר והמואבים היושבים
בער׳ כשם שאדום לא נתנם לעבור׳

ולא יעזבו כי
תהו המה׃ כי
לא יטש יהוה
את עמו בעבור
שמו הגדול כי
הואיל יהוה
לעשות
אתכם לו
לעם׃
חסלת׳

והושיעם׳ ולאמן
שלא יושיעו שם
גבלו׃ הואיל׳
שבעתי׳ כי
ויואל משה יתו
העם׃
חסלת׳

לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה
תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה
על ונתתם אתה אל אלעזר הכהן והוציא אתה
אל מחוץ למחנה ושחט אתה לפניו ולקח
אלעזר הכהן מדמה באצבעו והזה אל נכח פני
אהל מועד מדמה שבע פעמים ושרף את הפרה
לעיניו את ערה ואת בשרה ואת דמה על פרשה
ישרף ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת
והשליך אל תוך שרפת הפרה וכבס בגדיו הכהן
ורחץ בשרו במים ואחר יבא אל המחנה וטמא
הכהן עד הערב והשרף אתה יכבס בגדיו במים
ורחץ בשרו במים וטמא עד הערב ואסף
איש טהור את אפר הפרה והניח מחוץ למחנה
במקום טהור והיתה לעדת בני ישראל למשמרת
למי נדה חטאת הוא וכבס האסף את אפר
הפרה את בגדיו וטמא עד הערב והיתה לבני
ישראל ולגר הגר בתוכם לחקת עולם הנגע ס
במת לכל נפש אדם וטמא שבעת ימים הוא
יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר
ואם לא יתחטא ביום השלישי וביום השביעי
לא יטהר כל הנגע במת בנפש האדם אשר
ימות ולא יתחטא את משכן יהוה טמא
ונכרתה הנפש ההוא מישראל כי מי נדה לא זרק
עליו טמא יהיה עוד טמאתו בו זאת התורה
אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל וכל

דא גזירת אוריתא די פקיד יי למימר
מליל עם בני ישראל ויסבון לך
תורתא סומקתא שלמתא די לית
בה מומא די לא סליק עלה נירא
ותתנון יתה לאלעזר כהנא ויפיק
יתה למברא למשריתא ויכוס יתה
קדמוהי ויסב אלעזר מדמה
באצבעיה וידי לקביל אפי משכן
זמנא מדמה שבע זמנין ויוקיד ית
תורתא לעינוהי ית משכה וית
בסרה וית דמה על אוכליה יוקיד
ויסב כהנא אעא דארזא ואזובא
וצבע זהורי וירמי לגו יקידת
תורתא ויצבע לבושוהי כהנא
ויסחי בסריה במיא ויהי מסאב
עד רמשא ודמוקיד
יתה יצבע לבושוהי במיא ויסחי
בסריה במיא ויהי מסאב עד רמשא
ויכנוש גבר דכי ית קטמא דתורתא
ויצנע מברא למשריתא באתר דכי
ותהי לכנשתא דבני ישראל למטרא
למי אדיותא חטתא היא ויצבע
דכניש ית קטמא דתורתא ית
לבושוהי ויהי מסאב עד רמשא
ותהי לבני ישראל ולגיוריא דיתגיירון
ביניהון לקים עלם דיקרב במיתא
לכל נפשא דאנשא ויהי מסאב
שבעה יומין הוא ידי עלוהי
ביומא תליתאה וביומא שביעאה
ידכי ואם לא ידי עלוהי ביומא
תליתאה וביומא שביעאה לא ידכי
כל דיקרב במיתא בנפשא דאנשא
די ימות ולא ידי עלוהי ית
משכנא דיי סאיב וישתיצי
אנשא ההוא מישראל ארי
מי אדיותא לא אזדריקו עלוהי
מסאב יהי עוד סאובתיה

ויקחו אליך. לעולם היא נקראת
על שמך פרה שעשה
משה במדבר: אדומה תמימה.
שתהא תמימה באדמומית
שאם היו בה שתי שערות
שחורות פסולה: אל אלעזר.
מצותה בסגן: אל מחוץ למ'
למחנה חוץ לשלש מחנות:
ושחט אותה לפניו. זר
שוחט ואלעזר רואה: אל נכח
פני אהל מועד. עומד במזרח
של ירושלים ומתכוין ורואה
פתחו של היכל בשעת הזאת
הדם: אל המחנה. למחנה
שכינה שאין טמא משולח
חוץ לשתים אלא זב
ובעל קרי ומצורע: וטמא הכה'
הכהן עד הערב: סרסהו
ודורשהו וטמא עד הערב
ואחר יבא אל המחנה: והניח
מחוץ למחנה. לשלשה חלקים
מחלקה אחד ניתן בהר
המשחה ואחד מתחלק לכל
המשמרות ואחד ניתן בחיל
זה של משמרות היה חוץ
לעזרה [illegible] ליטול ממנו בני
העיירות וכל הצריכים ליטהר
וזה שבהר המשחה כהנים
גדולים לפרות אחרות מקדשין
ממנו: וזה שבחיל נתון למש'
למשמרת מצוות הכתוב היתה
לעדת בני ישראל למשמרת: למי
נדה. למי הזייה כמו וידו אבן
בי לשון זריקה: חטאת היא.
לשון חטוי כפשוטו ולפי
הלכותו קראה הכתוב
חטאת לומר שהיא כקדשים
לאסור בהנאה: הוא יתחטא
בו. באפר הזה: במת בנפש
וגו' [illegible] ואיזה מת

נלחמו בני עמון עם ישראל וילכו זקני
גלעד לקחת את יפתח מארץ טוב
ויאמרו ליפתח לכה והייתה לנו לקצין
ונלחמה בבני עמון ויאמר יפתח לזקני
גלעד הלא אתם שנאתם אותי
ותגרשוני מבית אבי ומדוע באתם
אלי עתה כאשר צר לכם ויאמרו
זקני גלעד אל יפתח לכן עתה שבנו
אליך והלכת עמנו ונלחמת בבני

עמון והיית לנו לראש לכל
ישבי גלעד ויאמר יפתח
אל זקני גלעד אם משיבים
אתם אותי להלחם בבני עמון
ונתן יהוה אתם לפני אנכי
אהיה לכם לראש ויאמרו
זקני גלעד אל יפתח יהוה יהיה
שמע בינותינו אם לא כדברך
כן נעשה וילך יפתח עם זקני
גלעד

גלעד וישימו העם אותו עליהם
לראש ולקצין וידבר יפתח את
כל דבריו לפני יהוה במצפה
וישלח יפתח מלאכים אל
מלך בני עמון לאמר מה לי ולך
כי באת אלי להלחם בארצי
ויאמר מלך בני עמון אל מלאכי
יפתח כי לקח ישראל את ארצי
בעלותו ממצרים מארנון ועד
היבק ועד הירדן ועתה השיבה

את של נפל [illegible]
להוציא נפל בהמה
שאין טומאתה [illegible]
הזאה [illegible]
[illegible]
[illegible]
הזאת שלישי ושביעי
עד שיאמרו בו [illegible]
טבול: כל הבא אל
האהל. בעוד שהמת
בתוכו: וכל כלי פתוח

דא אוריתא אנש ארי ימות במשכנא
כל דעליל למשכנא וכל די במשכנא
יהי מסאב שבעה יומין׃ וכל מן
דחסף פתיח דלית מגופת שיע
מקף עלוהי מסאב הוא׃ וכל די
יקרב על אפי חקלא בקטיל
חרבא או במיתא או בגרמא
דאנשא או בקברא יהי מסאב
שבעה יומין׃ ויסבון לדמסאב
מעפר יקידת חטאתא ויתן עלוהי
מי מבוע למן׃ ויסב אזובא ויטבול
במיא גבר דכי וידי על משכנא
ועל כל מניא ועל נפשתא דיהון תמן
ועל די יקרב בגרמא או בקטילא
או במיתא או בקברא׃ וידי דכיא
על מסאבא ביומא תליתאה וביומא
שביעאה וידכיניה ביומא שביעאה
ויצבע לבושוהי ויסחי במיא וידכי
ברמשא׃ וגבר די יסתאב ולא ידי
עלוהי וישתיצי אנשא ההוא מגו
קהלא ארי ית מקדשא דיי סאיב
מי אדיותא לא אזדריקו עלוהי
מסאב הוא׃ ותהי להון לקים עלם
ודמדי מי אדיותא יצבע לבושוהי
ודיקרב במי אדיותא יהי מסאב
עד רמשא׃ וכל די יקרב ביה
מסאבא יהי מסאב ואנש די יקרב
יהי מסאב עד רמשא׃
ואתו בני ישראל כל כנשתא למדברא
דצין בירחא קדמאה ויתיב עמא
ברקם ומיתת תמן מרים ואתקברת
תמן׃ ולא הוו מיא לכנשתא ואתכנשו
על משה ועל אהרן׃ ונצא
עמא עם משה ואמרו למימר
[illegible] במותהון דאחנא קדם יי׃
[illegible]תון ית קהלא דיי למדברא
[illegible] אנחנא ובעירנא׃

אשר באהל יטמא שבעת ימים׃ וכל כלי פתוח
אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא׃ וכל
אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת
או בעצם אדם או בקבר יטמא שבעת ימים׃
ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו
מים חיים אל כלי׃ ולקח אזוב וטבל במים איש
טהור והזה על האהל ועל כל הכלים ועל
הנפשות אשר היו שם ועל הנגע בעצם או
בחלל או במת או בקבר׃ והזה הטהר על הטמא
ביום השלישי וביום השביעי וחטאו ביום
השביעי וכבס בגדיו ורחץ במים וטהר בערב׃
ואיש אשר יטמא ולא יתחטא ונכרתה
הנפש ההוא מתוך הקהל כי את מקדש יהוה
טמא מי נדה לא זרק עליו טמא הוא׃ והיתה
להם לחקת עולם ומזה מי הנדה יכבס בגדיו
והנגע במי הנדה יטמא עד הערב׃ וכל אשר
יגע בו הטמא יטמא והנפש הנגעת תטמא
עד הערב׃ ויבאו בני ישראל כל
העדה מדבר צן בחדש הראשון וישב העם
בקדש ותמת שם מרים ותקבר שם׃ ולא היה
מים לעדה ויקהלו על משה ועל אהרן׃ וירב
העם עם משה ויאמרו לאמר ולו גוענו בגוע
אחינו לפני יהוה׃ ולמה הבאתם את קהל
יהוה אל המדבר הזה למות שם אנחנו ובעירנו׃
ולמה העליתנו ממצרים להביא

וכל כלי פתוח· בכלי חרש הכתוב
מדבר· שאין מקבל טומאה מגבו
אלא מתוכו· לפיכך אם אין מגופת
צמידו פתולה עליו יפה בחיבור
טמא הוא הא אם יש צמיד פתיל
עליו טהור· פתיל לשון מחובר
בלשון ערבי וכן נפתולי אלהים
נפתלתי עם אחותי· נתחברתי
עם אחותי׃ על פני השדה·
רבותינו דרשוהו לרבות גולל
ודופק· ופשוטו על פני השדה
שאין שם אהל מטמא המת
במגעו׃ וחטאו ביום השביעי·
הוא גמר טהרתו׃ ואיש אשר
יטמא וגו׳ אם מקדש למה
נאמר משכן כו׳ עד סוף
משמעות׃ ומזה מי הנדה·
רבותינו אמרו שהמזה טהור
וזה בא ללמד שהנושא מי
חטאת טמא טומאה חמורה
לטמא בגדים שעליו מה
שאין כן בנוגע· וזה שהוציאו
בלשון מזה לומר לך שאינן
מטמאין עד שיהא בהם
כשיעור הזאה׃ והנוגע
יטמא· ואין טעון כבוס
בגדים׃ וכל אשר יגע בו
הטמא הזה שנטמא במת
יטמא׃ והנפש הנוגעת בו
בטמא מת תטמא עד הערב׃
כאן למדנו שהמת אבי אבות
הטומאה והנוגע בו אב
הטומאה ומטמא אדם
זה פירושו לפי משמעו
והלכותיו׃ ומדרש אגדה
העתקתי מיסודו של רבי משה
הדרשן· וזהו׃ ויקחו אליך
משלהם· כשם שהם פרקו
נזמי זהב לעגל· כך יביאו זו
לכפרה משלהם· פרה אדומה
משל לבן שפחה שטינף
פלטין של מלך· אמרו תבא

ותמת שם מרים· למה נסמכה פרשת
מיתת מרים לפרה אדומה לומר לך מה
קרבנות מכפרין אף מיתת צדיקים מכפרת·
ותמת שם מרים· אף היא בנשיקה מתה
ומפני מה לא נאמר על פי יי שאינו דרך
כבוד של מעלה· ובאהרן נאמר על פי יי ב
אלה מסעי׃ ולא היה מים לעדה· מכאן
שכל ארבעים שנה היה להם הבאר
בזכות מרים׃ ויאמרו לאמר ולו גוענו·
הלואי גוענו· בגוע אחינו· במיתת
אחינו בדבר· שמיתת צמאון מגונה
ממנה׃ בגוע· שם דבר הוא כמיתת.

העגל שנאמר וביום פקדי ופקדתי וג׳
וכשם שהעגל טימא כל העוסקין
בו כך הפרה מטמאה כל העוסקין· וכשם
שנטהרו באפרו· וזרה על פני המים
כך ולקחו לטמא מעפר שרפת וגו׳
המים׃ כל העדה· עדה השלימה
שכבר מתו מתי מדבר ואלו פירשו
לחיים׃ [illegible] וישב העם בקדש· [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

שאין קטיגור נעשה סניגור׃ ושחט
את הפרה· כשם שנשחטו העגל׃
עץ ארז ואזוב ושני תולעת· שלשה
מינין כנגד שלשת אלפים שנפלו
בעגל· וארז הוא הגבוה על כל
אילנות ואזוב נמוך מכולם סימן
שהגבוה שנתגאה וחטא ישפיל
עצמו כאזוב וכתולעת ויתכפר
לו׃ למשמרת· כמו שפשע
העגל שמור לדורות לפורענות
ואין לך פקודה שאין בה מפקודת

[illegible]בא אמו ותקנח הצואה כך תבא פרה
ותכפר על העגל· אדומה· על שם חטא
[illegible] בתולע· שהחטא קרוי אדום׃
[illegible] על שם ישראל [illegible]
[illegible] בו מומי [illegible]
עליהם [illegible] לתמוהם׃ לא עלה
עליה עול· כשם שפרקו מעליהם
עול שמים׃ אל אלעזר הכהן· כשם
שנקהלו על אהרן שהוא כהן
לעשות העגל ולפי שאהרן עשה
[illegible]
[illegible]

אתנו אל המקום הרע הזה לא מקום זרע
ותאנה וגפן ורמון ומים אין לשתות ויבא
משה ואהרן מפני הקהל אל פתח אהל מועד
ויפלו על פניהם וירא כבוד יהוה אליהם
וידבר יהוה אל משה לאמר קח
את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך
ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו
והוצאת להם מים מן הסלע והשקית את העדה
ואת בעירם ויקח משה את המטה מלפני יהוה
כאשר צוהו ויקהלו משה ואהרן את הקהל
אל פני הסלע ויאמר להם שמעו נא המרים
המן הסלע הזה נוציא לכם מים וירם משה
את ידו ויך את הסלע במטהו פעמים ויצאו
מים רבים ותשת העדה ובעירם
ויאמר יהוה אל משה ואל אהרן יען לא
האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל לכן
לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ אשר
נתתי להם המה מי מריבה אשר רבו בני
ישראל את יהוה ויקדש בם וישלח
משה מלאכים מקדש אל מלך אדום כה
אמר אחיך ישראל אתה ידעת את כל התלאה
אשר מצאתנו וירדו אבתינו מצרימה
ונשב במצרים ימים רבים וירעו לנו מצרים
ולאבתינו ונצעק אל יהוה וישמע קלנו
וישלח מלאך ויצאנו ממצרים והנה אנחנו

ולמא אסיקתונא ממצרים לאיתאה
יתנא לאתרא בישא הדין לא
אתר כשר לבית זרע ואתאנין
וגופנין ורמונין ומיא לית למשתי
ועל משה ואהרן מן קדם קהלא
לתרע משכן זמנא ונפלו על
אפיהון ואתגלי יקרא דיי להון
ומליל יי עם משה למימר
סב ית חוטרא וכנוש ית
כנשתא את ואהרן אחוך ותמליל
ותמללון עם כיפא לעיניהון
ויתן מוהי ותפיק להון מיא
מן כיפא ותשקי ית כנשתא וית
בעירהון ונסיב משה ית חוטרא
מן קדם יי כמא די פקדיה וכנשו
משה ואהרן ית קהלא לקדם כיפא
ואמר להון שמעו כען סרבניא
המן כיפא הדין נפיק לכון מיא
וארים משה ית ידיה ומחא ית כיפא
בחטריה תרתין זמנין ונפקו מיא
סגיאי ואשתיאת כנשתא ובעיר
בעיריהון
ואמר יי למשה ולאהרן חלף דלא
הימינתון במימרי לקדשותי
לעיני בני ישראל בכן לא תעילון
ית קהלא הדין לארעא דיהבית
להון אינון מי מצותא דינצו
בני ישראל קדם יי ואתקדש
בהון ושלח משה
אזגדין מרקם לות מלכא דאדום
כדנן אמר אחוך ישראל את
ידעת ית כל עקתא דאשכחתנא
ונחתו אבהתנא למצרים ויתבנא
במצרים יומין סגיאין ואבאישו
לנא מצראי ולאבהתנא
וצלינא קדם יי וקביל צלותנא
ושלח מלאכא ואפקנא ממצרים
והא אנחנא ברקם קרתא

[illegible]

דבסטר תחומך׃ נעבר כען בארעך
לא נעבר בחקל ובכרם ולא נשתי
מי גוב בארח מלכא נזיל לא
נסטי לימינא ולסמאלא עד די
נעבר תחומך׃ ואמר ליה
אדומאה לא תעבר בתחומי
דלמא בקטלין בחרבא אפוק
לקדמותך׃ ואמרו ליה בני ישראל
באורח כבישא נסק ואם מימך נשתי
אנא ובעירי ואתן דמיהון לחוד
לית פתגם דביש ברגלי אעבר׃ ואמר
לא תעבר ונפק אדומאה לקדמותיה
בחיל רב וביד תקיפא׃ וסריב אדומאה
לאשבקא ית ישראל למעבר
בתחומיה וסטא ישראל מלותיה׃
ונטלו מרקם ואתו בני
ישראל כל כנשתא להור טורא׃
ואמר יי למשה ולאהרן בהור טורא
על תחום ארעא דאדום למימר׃
יתכניש אהרן לעמיה ארי לא ייעול
לארעא די יהבית לבני ישראל
על די סריבתון על מימרי למי מצותא׃
דבר ית אהרן וית אלעזר בריה ואסיק
יתהון להור טורא׃ ואשלח ית
אהרן ית לבושוהי ותלבישנון
ית אלעזר בריה ואהרן יתכניש
וימות תמן׃ ועבד משה כמא די
פקיד יי וסליקו להור טורא
לעיני כל כנשתא׃ ואשלח משה
ית אהרן ית לבושוהי ואלביש
יתהון ית אלעזר בריה ומית אהרן
תמן בריש טורא ונחת משה
ואלעזר מן טורא׃ וחזו כל
כנשתא ארי מית אהרן ובכו ית
אהרן תלתין יומין כל בית ישראל׃

בקדש עיר קצה גבולך׃ נעברה נא בארצך
לא נעבר בשדה ובכרם ולא נשתה מי באר
דרך המלך נלך לא נטה ימין ושמאול עד
אשר נעבר גבלך׃ ויאמר אליו אדום לא
תעבר בי פן בחרב אצא לקראתך׃ ויאמרו
אליו בני ישראל במסלה נעלה ואם מימיך
נשתה אני ומקני ונתתי מכרם רק אין דבר
ברגלי אעברה׃ ויאמר לא תעבר ויצא אדום
לקראתו בעם כבד וביד חזקה׃ וימאן אדום
נתן את ישראל עבר בגבלו ויט ישראל מעליו׃
פ ויסעו מקדש ויבאו בני ישראל כל העדה הר ההר׃
ויאמר יהוה אל משה ואל אהרן בהר ההר
על גבול ארץ אדום לאמר׃ יאסף אהרן אל
עמיו כי לא יבא אל הארץ אשר נתתי לבני
ישראל על אשר מריתם את פי למי מריבה׃
קח את אהרן ואת אלעזר בנו והעל אתם הר
ההר׃ והפשט את אהרן את בגדיו והלבשתם
את אלעזר בנו ואהרן יאסף ומת שם׃ ויעש
משה כאשר צוה יהוה ויעלו אל הר ההר לעיני
כל העדה׃ ויפשט משה את אהרן את בגדיו
וילבש אתם את אלעזר בנו וימת אהרן שם
בראש ההר וירד משה ואלעזר מן ההר׃ ויראו
כל העדה כי גוע אהרן ויבכו את אהרן שלשים
יום כל בית ישראל׃ ס וישמע הכנעני מלך
ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים

[illegible]

אדום וגם אל מלך מואב שלח ולא אבה וישב ישראל בקדש׃ וילך במדבר ויסב את ארץ אדום ואת ארץ מואב ויבא ממזרח שמש לארץ מואב

[illegible]

וילחם בישראל וישב ממנו שבי וידר ישראל
נדר ליהוה ויאמר אם נתן תתן את העם הזה בידי
והחרמתי את עריהם וישמע יהוה בקול ישראל
ויתן את הכנעני ויחרם אתהם ואת עריהם ויקרא
שם המקום חרמה׃ ויסעו מהר ההר דרך
ים סוף לסבב את ארץ אדום ותקצר נפש העם
בדרך׃ וידבר העם באלהים ובמשה למה
העליתנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם
ואין מים ונפשנו קצה בלחם הקלקל׃ וישלח
יהוה בעם את הנחשים השרפים וינשכו את
העם וימת עם רב מישראל׃ ויבא העם אל
משה ויאמרו חטאנו כי דברנו ביהוה ובך
התפלל אל יהוה ויסר מעלינו את הנחש
ויתפלל משה בעד העם׃ ויאמר יהוה אל
משה עשה לך שרף ושים אתו על נס והיה
כל הנשוך וראה אתו וחי׃ ויעש משה נחש
נחשת וישמהו על הנס והיה אם נשך הנחש
את איש והביט אל נחש הנחשת וחי׃ ויסעו
בני ישראל ויחנו באבת׃ ויסעו מאבת ויחנו
בעיי העברים במדבר אשר על פני מואב
ממזרח השמש׃ משם נסעו ויחנו בנחל זרד׃
משם נסעו ויחנו מעבר ארנון אשר במדבר
היצא מגבל האמרי כי ארנון גבול מואב בין
מואב ובין האמרי׃ על כן יאמר בספר
מלחמת יהוה את והב בסופה ואת הנחלים

ושמע כנענאה מלכא
דערד יתיב דרומא ארי אתא
ישראל אורח מאלליא ואגיח
קרבא בישראל ושבא מנה שביא׃
וקיים ישראל קים קדם יי ואמר
אם ממסר תמסר ית עמא הדין
בידי ואגמר ית קרויהון׃ וקביל יי
צלותיה דישראל ומסר ית כנענאה
וגמר יתהון וית קרויהון וקרא
שמיה דאתרא חרמה׃
ונטלו מהור טורא אורח ימא דסוף
לאקפא ית ארעא דאדום ועקת
נפשא דעמא באורחא׃ ואתרעים
עמא במימרא דיי ועם משה נצו
למה אסיקתונא ממצרים לממת
במדברא ארי לית לחמא ולית מיא
ונפשנא עקת במנא הדין דמיכליה
קליל׃ וגרי יי בעמא ית חיון קלן
ונכיתו ית עמא ומית עם סגי
מישראל׃ ואתא עמא לות משה ואמרו
חבנא ארי אתרעמנא קדם יי
ועמך נצינא צלי קדם יי ויעדי
מיננא ית חויא וצלי משה על
עמא׃ ואמר יי למשה עביד לך
קלוא ושוי יתיה על את ויהי כל
דאתנכית ויחזי יתיה ויתקיים׃
ועבד משה חויא דנחשא ושויה
על את והוי כד נכית חויא ית גברא
ומסתכל בחויא דנחשא ומתקים׃
ונטלו בני ישראל ושרו באבת׃
ונטלו מאבת ושרו במגזת עבראי
במדברא די על אפי מואב ממדנח
שמשא׃ מתמן נטלו ושרו בנחלא
דזרד׃ ומתמן נטלו ושרו מעברא
דארנון די במדברא דנפיק מתחום
אמוראה ארי ארנון תחום מואב
בין מואב ובין אמוראה׃ על כן

ארנון: ואשד הנחלים אשר נטה לשבת ער
ונשען לגבול מואב: ומשם בארה הוא הבאר
אשר אמר יהוה למשה אסף את העם ואתנה
להם מים: אז ישיר ישראל את השירה
הזאת עלי באר ענו לה: באר חפרוה שרים
כרוה נדיבי העם במחקק במשענתם וממדבר
מתנה: וממתנה נחליאל ומנחליאל במות:
ומבמות הגיא אשר בשדה מואב ראש
הפסגה ונשקפה על פני הישימן:
וישלח ישראל מלאכים אל סיחן מלך האמרי
לאמר: אעברה בארצך לא נטה בשדה ובכרם
לא נשתה מי באר בדרך המלך נלך עד אשר
נעבר גבלך: ולא נתן סיחן את ישראל עבר
בגבלו ויאסף סיחן את כל עמו ויצא לקראת
ישראל המדברה ויבא יהצה וילחם בישראל:
ויכהו ישראל לפי חרב ויירש את ארצו
מארנן עד יבק עד בני עמון כי עז גבול בני
עמון: ויקח ישראל את כל הערים האלה וישב
ישראל בכל ערי האמרי בחשבון ובכל בנתיה:
כי חשבון עיר סיחן מלך האמרי הוא והוא
נלחם במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו
מידו עד ארנן: על כן יאמרו המשלים באו
חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון: כי אש יצאה
מחשבון להבה מקרית סיחן אכלה ער מואב
בעלי במות ארנן: אוי לך מואב אבדת עם

145

כמוש נתן בניו פליטים ובנתיו בשבית למלך
אמרי סיחון׃ ונירם אבד חשבון עד דיבן
ונשים עד נפח אשר עד מידבא׃ וישב ישראל
בארץ האמרי׃ וישלח משה לרגל את יעזר
וילכדו בנתיה ויירש את האמרי אשר שם׃
ויפנו ויעלו דרך הבשן ויצא עוג מלך הבשן
לקראתם הוא וכל עמו למלחמה אדרעי׃
ויאמר יהוה אל משה אל תירא אתו כי בידך
נתתי אתו ואת כל עמו ואת ארצו ועשית לו
כאשר עשית לסיחן מלך האמרי אשר
יושב בחשבון׃ ויכו אתו ואת בניו ואת כל
עמו עד בלתי השאיר לו שריד ויירשו את
ארצו׃ ויסעו בני ישראל ויחנו בערבות
מואב מעבר לירדן ירחו׃ ס וירא
בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל
לאמרי׃ ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא ויקץ
מואב מפני בני ישראל׃ ויאמר מואב אל
זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו
כלחך השור את ירק השדה ובלק בן
צפור מלך למואב בעת ההוא׃ וישלח
מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר
על הנהר ארץ בני עמו לקרא לו לאמר
הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ
והוא ישב ממלי׃ ועתה לכה נא ארה לי
את העם הזה כי עצום הוא ממני אולי אוכל

מאד

וי לכון מואבאי אבדתון עמא דפלחין
לכמוש מסר בנוהי צירין ובנתיה
בשביא למלכא אמוראה סיחון׃
פסקת מלכו מחשבון עדא שלטן
מדיבון וצדיאו עד נפח דסמיך על
מידבא׃ ויתיב ישראל בארע אמוראה׃ ושלח משה לאללא
ית יעזר וכבשו כפרנהא ותריכו ית
אמוראה דתמן׃ ואתפניאו וסליקו
לאורח מתנן ונפק עוג מלכא דמתנן
לקדמותהון הוא וכל עמיה
לאגחא קרבא לאדרעי׃ ואמר יי
למשה לא תדחל מניה ארי בידך
מסרית יתיה וית כל עמיה וית ארעיה
ותעביד ליה כמא די עבדתא לסיחון
מלכא אמוראה די יתיב בחשבון׃
ומחו יתיה וית בנוהי וית כל
עמיה עד דלא אשתאר ליה
משיזיב ויריתו ית ארעיה׃
ונטלו בני ישראל ושרו במישריא
דמואב מעברא לירדנא
דיריחו׃

וחזא
בלק בר צפור ית כל
די עבד ישראל לאמוראה׃
ודחיל מואבאה מן קדם עמא
לחדא ארי סגי הוא ועקת
למואבאה מן קדם בני ישראל׃
ואמר מואבאה לסבי מדין כען
ישיצון קהלא ית כל סחרננא כמא
דמלחך תורא ית ירוקא דחקלא
ובלק בר צפור מלכא למואבאה
בעידנא ההוא׃ ושלח אזגדין
לות בלעם בר בעור לפתור ארם
דעל פרת ארע בני עמיה למקרי
ליה למימר הא עמא נפק ממצרים
הא חפא ית עין שמשא דארעא
והוא שרי מלקבלי׃
וכען איתא כען לוט לי ית עמא
הדין ארי תקיף הוא מני מאים
אכול

נכה בו אני ועמי נכה בהם דבר
אחר לשון משנה הוא׃
מנכה לו מן הדמים׃ לחסר
מהן מעט׃ כי ידעתי וגו׳ על
ידי מלחמת סיחון שעזרתו
להכות את מואב׃ וקסמים
בידם׃ כל מיני קסמים שלא
יאמר אין כלי תשמישי עמי׃
דבר אחר קסם זה נטלו בידם
זקני מדין אם יבא עמנו בפעם
זו יש בו ממש ואם ידחנו אין
בו תועלת׃ לפיכך כשאמר להם
לינו פה הלילה אמרו אין בו
תקוה הניחוהו והלכו להם שנ׳
וישבו שרי מואב עם בלעם
אבל זקני מדין הלכו להם׃ לינו
פה הלילה׃ אין רוח הקדש
שורה עליו אלא בלילה ולכן
וכן לכל נביאי אומות העולם
אל לבן הארמי בחלום הלילה
כאדם ההולך אצל פלגשו בה
בהחבא׃ כאשר ידבר יי׳ אלי
אם ימליכני לילך עם בני אדם
כמותכם אלך שמא אין כבודו
להתני להלוך אלא עם שרים
גדולים׃ וישבו לשון עכבה׃ מי
האנשים האלה עמך להטעותו
בא׃ אמ׳ פעמים שאין הכל
גלוי לפניו אין דעתו שוה עליו
אף אני אראה עת שאוכל
לקלל ולא יבין׃ בלק בן צפור וגו׳
אף על פי שאיני חשוב בעיניך
חשוב אני בעיני המלכים׃
קבה לי׃ זו קשה מארה שהוא
נוקב ומפרש׃ וגרשתיו׃ מן
העולם׃ ובלק לא אמ׳ אלא
ואגרשנו מן הארץ איני מבקש
אלא להסיעם מעלי׃
ובלעם היה שונאם יותר מבלק׃
לא תלך׃ אמ׳ לו אם כן אקללם
במקומי׃ אמ׳ לו לא תאר
את העם׃ אמ׳ לו אם כן אברכם
אין צריכין לברכתך כי ברוך
הוא׃ [illegible]

ואגרשנו מן הארץ כי ידעתי את
אשר תברך מברך ואשר תאר יואר׃ וילכו
זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם ויבאו אל
בלעם וידברו אליו דברי בלק׃ ויאמר אליהם לינו פה
הלילה והשבתי אתכם דבר כאשר ידבר יהוה
אלי וישבו שרי מואב עם בלעם׃ ויבא אלהים
אל בלעם ויאמר מי האנשים האלה עמך׃
ויאמר בלעם אל האלהים בלק בן צפר מלך
מואב שלח אלי׃ הנה העם היצא ממצרים
ויכס את עין הארץ עתה לכה קבה לי אתו אולי
אוכל להלחם בו וגרשתיו׃ ויאמר אלהים אל
בלעם לא תלך עמהם לא תאר את העם כי
ברוך הוא׃ ויקם בלעם בבקר ויאמר אל שרי
בלק לכו אל ארצכם כי מאן יהוה לתתי להלך
עמכם׃ ויקומו שרי מואב ויבאו אל בלק
ויאמרו מאן בלעם הלך עמנו׃ ויסף עוד
בלק שלח שרים רבים ונכבדים מאלה׃ ויבאו
אל בלעם ויאמרו לו כה אמר בלק בן צפור אל
נא תמנע מהלך אלי׃ כי כבד אכבדך מאד
וכל אשר תאמר אלי אעשה ולכה נא קבה לי
את העם הזה׃ ויען בלעם ויאמר אל עבדי בלק
אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל
לעבר את פי יהוה אלהי לעשות קטנה
או גדולה׃ ועתה שבו נא בזה גם אתם הלילה
ואדעה מה יסף יהוה דבר עמי׃ ויבא אלהים

חדמוה קמיצין ז סימן

ואתרכיניה מן ארעא ארי ידעית ית די
תברך מברך ודי תלוט ליט׃ ואזלו סבי
מואב וסבי מדין וקוסמיא בידיהון
ואתו לות בלעם ומלילו עמיה
פתגמי בלק׃ ואמר להון ביתו
הכא ואתיב ליליא יתכון
פתגמא כמא דימליל יי עמי
ואוריכו רברבי מואב עם
בלעם׃ ואתא מימר מן קדם יי
לות בלעם ואמר מן גבריא האלין
עמך׃ ואמר בלעם קדם יי בלק
בר צפור מלכא דמואב שלח
לותי׃ הא עמא נפק ממצרים
וחפא ית עין שמשא דארעא כען
איתא לוט לי יתיה מאים אכול
לאגחא ביה קרב ואתרכיניה׃
ואמר יי לבלעם לא תיזיל עמהון
לא תלוט ית עמא ארי בריך הוא׃
וקם בלעם בצפרא ואמר לרברבי
בלק איזילו לארעכון ארי ליתא
רעוא קדם יי למשבקי
למיזל עמכון׃ וקמו רברבי
מואב ואתו לות בלק ואמרו
סריב בלעם למיתי עמנא׃ ואוסיף
עוד בלק שלח רברבין סגיאין
ויקירין מאלין׃ ואתו לות בלעם
ואמרו ליה כדנן אמר בלק בר
צפור לא כען תתמנע מלמיתי
לותי׃ ארי יקרא איקרינך לחדא
וכל דתימר לי אעביד ואיתא
כען לוט לי ית עמא הדין׃ ואתיב
בלעם ואמר לעבדי בלק אם יתן
לי בלק מלי ביתיה כסף ודהב
ליתלי רשו למעבר על גזירת
מימרא דיי אלהי למעבד
זעירתא או רבתא׃ וכען אוריכו
כען הכא אף אתון ליליא ואדע
מה יוסף יי למללא עמי׃

להלוך עמכם אלא עם שרים גדולים למדנו שרוחו גבוה׳
ולא רצה לגלות שהוא ברשות המקום אלא בלשון גסות
לפיכך ויוסף עוד בלק שלוח שרים וגו׳ כי כבד אכבדך
מאד יותר ממה שנתת לשעבר אני נותן לך׃ מלא ביתו
כסף וזהב למדנו שנפשו רחבה ומחמד ממון אחרים
אמ׳ ראוי לו ליתן לי כל כסף וזהב שלו שהרי צריך
לשכור חיילות רבים ספק נוצח ספק אינו נוצח ואני ודאי
נוצח׃ לא אוכל לעבור על כרחו גילה שהוא
ברשות אחרים ונתנבא כאן שאינו יכול לבטל הברכות
שנתברכו האבות מפי השכינה׃ גם אתם פיכם הכשילכם
גם אתם סופכם לילך בפחי נפש כראשונים׃ מה יסף
לא ישנה דבריו מברכה לקללה הלואי שלא יוסיף
לברך כאן נתנבא שעתיד להוסיף להם ברכות על ידו׃

והיה ביום ההוא נאם יהוה והכרתי סוסיך
מקרבך והאבדתי מרכבתיך׃ והכרתי
ערי ארצך והרסתי כל מבצריך׃
והכרתי כשפים מידך ומעוננים לא
יהיו לך׃ והכרתי פסיליך ומצבותיך
מקרבך ולא תשתחוה עוד למעשה
ידיך׃ ונתשתי אשיריך מקרבך
והשמדתי עריך׃ ועשיתי באף
ובחמה נקם את הגוים אשר לא
שמעו׃ שמעו נא את אשר
יהוה אמר קום ריב את ההרים

[illegible] שאינו בא לעולם
על ידי אדם׃ ולא יבקשו פני אדם עליו
כי לא יקוה לאיש [illegible] ישראל
כאריה בבהמות יער [illegible] שליט בכל
ורמס לו ונטרף [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] והכרתי סוסיך [illegible]
[illegible]
והכרתי ערי ארצך [illegible]
והשמדתי עריך [illegible]
[illegible]
את ההרים את האבות׃ הגבעות

ותשמענה הגבעות
קולך׃ שמעו הרים
את ריב יהוה והאתנים
מוסדי ארץ כי ריב
ליהוה עם עמו ועם
ישראל יתוכח׃ עמי
מה עשיתי לך ומה
הלאתיך ענה בי׃ כי
העלתיך מארץ
מצרים ומבית עבדים
פדיתיך ואשלח
לפניך את משה

[illegible]

אל בלעם ויאמר לו אם לקרא לך באו האנשים
קום לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך
אתו תעשה ויקם בלעם בבקר ויחבש את
אתנו וילך עם שרי מואב ויחר אף אלהים כי
הולך הוא ויתיצב מלאך יהוה בדרך לשטן לו
והוא רכב על אתנו ושני נעריו עמו ותרא
האתון את מלאך יהוה נצב בדרך וחרבו שלפה
בידו ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה ויך
בלעם את האתון להטתה הדרך ויעמד מלאך
יהוה במשעול הכרמים גדר מזה וגדר מזה
ותרא האתון את מלאך יהוה ותלחץ אל הקיר
ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר ויסף להכתה
ויוסף מלאך יהוה עבור ויעמד במקום צר
אשר אין דרך לנטות ימין ושמאול ותרא
האתון את מלאך יהוה ותרבץ תחת בלעם
ויחר אף בלעם ויך את האתון במקל ויפתח יהוה את פי
האתון ותאמר לבלעם מה עשיתי לך כי הכיתני
זה שלש רגלים ויאמר בלעם לאתון כי
התעללת בי לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך
ותאמר האתון אל בלעם הלוא אנכי אתנך
אשר רכבת עלי מעודך עד היום הזה ההסכן
הסכנתי לעשות לך כה ויאמר לא ויגל יהוה
את עיני בלעם וירא את מלאך יהוה נצב בדרך
וחרבו שלפה בידו ויקד וישתחו לאפיו
ויאמר אליו מלאך יהוה על מה הכית את

[illegible]

אהרן ומרים עמי זכר נא מה יעץ
בלק מלך מואב ומה ענה אתו בלעם
בן בעור מן השטים ועד הגלגל למען
דעת צדקות יהוה במה אקדם יהוה
אכף לאלהי מרום האקדמנו בעולות
בעגלים בני שנה הירצה יהוה
באלפי אילים ברבבות נחלי שמן
האתן בכורי פשעי פרי בטני חטאת
נפשי הגיד לך אדם מה טוב
ומה יהוה דורש ממך כי אם
עשות משפט ואהבת חסד
והצנע לכת עם אלהיך חסלת

[illegible]

אתנך זה שלוש רגלים הנה אנכי יצאתי לשטן
כי ירט הדרך לנגדי ותראני האתון ותט לפני
זה שלש רגלים אולי נטתה מפני כי עתה גם
אתכה הרגתי ואותה החייתי ויאמר בלעם
אל מלאך יהוה חטאתי כי לא ידעתי כי אתה
נצב לקראתי בדרך ועתה אם רע בעיניך אשובה
לי ויאמר מלאך יהוה אל בלעם לך עם
האנשים ואפס את הדבר אשר אדבר אליו אתו (אליך)
תדבר וילך בלעם עם שרי בלק וישמע בלק
כי בא בלעם ויצא לקראתו אל עיר מואב
אשר על גבול ארנן אשר בקצה הגבול
ויאמר בלק אל בלעם הלא שלח שלחתי
אליך לקרא לך למה לא הלכת אלי האמנם
לא אוכל כבדך ויאמר בלעם אל בלק הנה
באתי אליך עתה היכל אוכל דבר מאומה
הדבר אשר ישים אלהים בפי אתו אדבר וילך
בלעם עם בלק ויבאו קרית חצות ויזבח
בלק בקר וצאן וישלח לבלעם ולשרים אשר
אתו ויהי בבקר ויקח בלק את בלעם ויעלהו
במות בעל וירא משם קצה העם ויאמר
בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחת
והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים
ויעש בלק כאשר דבר בלעם ויעל בלק
ובלעם פר ואיל במזבח ויאמר בלעם
לבלק התיצב על עלתך ואלכה אולי יקרה

ואמר ליה מלאכא דיי על מה
מחיתא ית אתנך דנן תלת זמנין
הא אנא נפקת לשטן ארי גלי
קדמי דאת רעי למיזל באורחא
לקבלי וחזתני אתנא וסטת
מן קדמי דנן תלת זמנין אלו פון לא
סטת מן קדמי ארי כען אף יתך קטלית
ויתה קיימית ואמר בלעם למלאכא
דיי חבית ארי לא ידעית דאת מעתד
לקדמותי באורחא וכען אם ביש
בעינך אתוב לי ואמר מלאכא דיי
לבלעם איזיל עם גבריא וברם ית
פתגמא דאמליל עמך יתיה
תמליל ואזל בלעם עם רברבי בלק
ושמע בלק ארי אתא בלעם ונפק
לקדמותיה לקרתא דמואב דעל
תחום ארנון די בסטר תחומא
ואמר בלק לבלעם הלא משלח
שלחית לותך למקרי לך למה לא
אתיתא לותי הבקושטא הויתא
אמר לית אנא יכיל ליקרותך
ואמר בלעם לבלק הא אתית
לותך כען המיכל יכילנא למללא
מדעם פתגמא די ישוי יי בפמי יתיה
אמליל ואזל בלעם עם בלק
ואתיאו לקרית מחוזוהי ונכס
בלק תורין ועאן ושלח לבלעם
ולרברביא די עמיה והוה
בצפרא ודבר בלק ית בלעם
ואסקיה לרמת דחלתיה וחזא
מתמן קצת מן עמא ואמר
בלעם לבלק בני לי הכא שבעא
מדבחין ואתקין לי
הכא שבעא תורין ושבעה דכרין
ועבד בלק כמא די מליל בלעם
ואסיק בלק ובלעם תור ודכר על
מדבחא ואמר בלעם לבלק
אתעתד על עלותך ואהך מא אם

יהוה לקראתי ודבר מה יראני והגדתי לך
וילך שפי ויקר אלהים אל בלעם ויאמר
אליו את שבעת המזבחת ערכתי ואעל פר
ואיל במזבח וישם יהוה דבר בפי בלעם ויאמר
שוב אל בלק וכה תדבר וישב אליו והנה
נצב על עלתו הוא וכל שרי מואב וישא
משלו ויאמר מן ארם ינחני בלק מלך
מואב מהררי קדם לכה ארה לי יעקב ולכה
זעמה ישראל מה אקב לא קבה אל ומה
אזעם לא זעם יהוה כי מראש צרים
אראנו ומגבעות אשורנו הן עם לבדד
ישכן ובגוים לא יתחשב מי מנה עפר
יעקב ומספר את רבע ישראל תמת נפשי
מות ישרים ותהי אחריתי כמהו ויאמר
בלק אל בלעם מה עשית לי לקב איבי
לקחתיך והנה ברכת ברך ויען ויאמר הלא
את אשר ישים יהוה בפי אתו אשמר
לדבר ויאמר אליו בלק לך נא
אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם
אפס קצהו תראה וכלו לא תראה וקבנו לי
משם ויקחהו שדה צפים אל ראש הפסגה
ויבן שבעה מזבחת ויעל פר ואיל במזבח
ויאמר אל בלק התיצב כה על עלתך
ואנכי אקרה כה ויקר יהוה אל בלעם
וישם דבר בפיו ויאמר שוב אל בלק וכה

יערע מימרא מן קדם יי לקדמותי ופתגמא ד
יחזינני ואחוי לך ואזל יחידי וערע
מימר מן קדם יי בבלעם ואמר
קדמוהי ית שבעה מדבחין סדרית
ואסיקית תור ודכר על כל מדבחא
ושוי יי פתגמא בפמא דבלעם
ואמר תוב לות בלק וכדין תמליל
ותב לותיה והא מעתד על עלתיה
הוא וכל רברבי מואב ונטל
מתליה ואמר מן ארם דברני בלק
מלכא דמואב מטורי מדינחא איתא
לוט לי יעקב ואיתא תריך לי ישראל
מה אלוטיה דלא לטיה אל ומה אתרכיה דלא תרכיה יי
ארי מריש טוריא חזיתיה ומרמתא
סכיתיה הא עמא בלחודיהון
עתידין דיחסנון עלמא ובעממיא
לא יתדנון גמירא מן יכול
למימני זעיריא דבית יעקב דאמיר
עליהון דיסגון כעפרא דארעא
או חד מארבע משריתא
דישראל תמות נפשי מותא דקשיטי
ויהי סופי כותהון ואמר בלק לבלעם
מה עבדת לי למלט סנאי דברתך
והא ברכא מברכא להון ואתיב
ואמר הלא ית דישוי יי בפמי יתיה
אטר למללא ואמר ליה בלק איתא
כען עמי לאתר אחרן דתחזיניה
מתמן לחוד קצתיה תחזי וכוליה
לא תחזי ותלוטיה לי מתמן
ודבריה לחקל סכותא לריש רמתא
ובנא שבעא מדבחין ואסיק תור
ודכר על כל מדבחא ואמר
לבלק אתעתד הכא על עלתך
ואנא אתמטי עד הכא וערע
מימר מן קדם יי בבלעם ושוי
פתגמא בפמיה ואמר תוב לות
בלק וכדין תמליל

הדבר׃ ויבא אליו והנו נצב על עלתו ושרי
מואב אתו ויאמר לו בלק מה דבר יהוה׃
וישא משלו ויאמר קום בלק ושמע האזינה
עדי בנו צפר׃ לא איש אל ויכזב ובן אדם
ויתנחם ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא
יקימנה׃ הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה׃ לא
הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יהוה
אלהיו עמו ותרועת מלך בו׃ אל מוציאם
ממצרים כתועפת ראם לו׃ כי לא נחש ביעקב
ולא קסם בישראל כעת יאמר ליעקב ולישר
אל מה פעל אל׃ הן עם כלביא יקום
וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם
חללים ישתה׃ ויאמר בלק אל בלעם גם קב לא
תקבנו גם ברך לא תברכנו׃ ויען בלעם ויאמר
אל בלק הלא דברתי אליך לאמר כל אשר
ידבר יהוה אתו אעשה׃ ויאמר בלק אל בלעם
לכה נא אקחך אל מקום אחר אולי יישר
בעיני האלהים וקבתו לי משם׃ ויקח בלק את
בלעם ראש הפעור הנשקף על פני הישימן׃
ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחת
והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים׃ ויעש
בלק כאשר אמר בלעם ויעל פר ואיל במזבח׃
וירא בלעם כי טוב בעיני יהוה לברך את ישראל
ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים וישת
אל המדבר פניו׃ וישא בלעם את עיניו וירא

ואתא לותיה והא מעתד על
עלתיה ורברבי מואב עמיה ואמר
ליה בלק מה מליל יי׳׃ ונטל
מתליה ואמר קום בלק ושמע
אצית למימרי בר צפור׃ לא
כמילי בני אנשא מימר אלהא
בני אנשא אמרין ומכדבין אף
לא כעובדי בני בסרא דאנון גזרין
למעבד תיבין ומתמלכין הוא אמר
ועביד וכל מימריה מתקיים׃ הא
ברכן קבלית אברכניה לישראל
לא אתיב ברכתיה מניה׃ אסתכלית
ולית פלחי גלולין בדבית יעקב
ואף לא עבדי ליאות שקר בישראל
מימרא דיי׳ אלההון בסעדהון ושכינת
מלכהון בניהון׃ אל דאפיקנון ממצרים
תקפא ורומא דיליה׃ ארי לא נחשיא
צבן דייטב לדבית יעקב ואף לא
קסמיא רען ברבות בית ישראל
כעדן יתאמר ליעקב ולישראל מה
עבד אלהא׃ הא עמא כליתא שרי
וכאריא יתנטל לא ישרי בארעיה
עד דיקטול קטול ונכסי עממיא
ירות׃ ואמר בלק לבלעם אף מלט לא
תלוטינון אף ברכא לא תברכנון׃
ואתיב בלעם ואמר לבלק הלא מלילית עמך
למימר כל די ימליל יי׳ יתיה אעביד׃ ואמר
בלק לבלעם איתא כען אדברנך לאתר
אחרן מה אם יהי רעוא מן קדם יי׳
ותלוטיה לי מתמן׃ ודבר בלק ית בלעם
לריש רמתא דמסתכיא על אפי בית
ישימון׃ ואמר בלעם לבלק בני לי הכא
שבעא מדבחין ואתקין לי הכא
שבעה תורין ושבעה דכרין׃ ועבד
בלק כמא די אמר בלעם ואסיק
תור ודכר על כל מדבחא׃ וחזא בלעם
ארי תקין קדם יי׳ לברכא ית ישראל
ולא הליך כזמן בזמן אלהין לקדמות
נחשיא ושוי למדברא אפוהי׃

ושרי מואב אתו׳ ולמעלה הוא אומ׳
הוא וכל שרי מואב׳ כיון שראו
שאין בו תקוה הלכו להם מקצתן
ולא נשארו אלא מקצתן׃ מה
דבר יי׳׃ לשון צחוק הוא זה׳
כלו׳ אינך ברשותך׃ קום בלק׳
כיון שראהו מצחק בו׳ הטיל
אשיחך בו מכוון לשון עמוד
על רגליך אינך רשאי לישב ואני
שלוח אליך בשליחות שלמקום׃
בנו צפור׳ לשון מקרא הוא כן
כמו חיתו יער חיתו ארץ׳ ולמעינו
מים׃ לא איש וגו׳ כבר נשבע
להם להביאם ולהורישם ארץ
שבעה אומות ואת סבור
להמיתם במדבר׳ ההוא אמ׳
וגו׳ בלשון תמיהה׳ ותרגם וגו׳
ומתמלכין׳ חוזרין ומתמלכים
לחזור בהם׃ הנה ברך לקחתי׳
אתה שואלני מה דבר יי׳
קבלתי ממנו לברך אותם׃ וברך
כמו לברך׳ וברך ולא אשיבנה׳
והוא בירך אותן ואני לא
אשיב את ברכתו׳ וברך שם
וברך׳ וכן הוא גזרת ריש׳
כמו אויב חרף יי׳ כמו חירף
וכן ובוצע ברך׳ הוא הל׳
ומברך את הגזול ואומ׳
לו לא תירא כי לא תעשה
שלום כי יהיה לך ויתברך
הוא להק׳ ואין לו׳ ברך שם
דבר שאם כן היה נקוד
בפתח קטן וטעמו למעלה
אבל לפי שהוא לשון פעל
הוא נקוד קמץ וטעמו למטה׃
לא הביט וגו׳ כתרגומו דבוא
ואחרי פשוטו הוא דרש אחר
נאה׳ לא הביט הק׳ און
שביעקב כשהן עוברים על
דבריו אינו מדקדק אחריהם
להתבונן במומות שלהן ורון

ובעמלן שהן עוברין על דתו׳ עמל
לשון עבירה׳ כמו הרה עמל׳ כי אתה עמל
וכעס תביט׳ שהעבירה עמל הוא לפני
המקום׃ יי׳ אלהיו עמו׳ אפילו מכעיסין
וממרים לפניו אינו זז מתוכן׃ ותרועת
מלך בו׳ לשון חיבה ורעות׳ כמו רעה דוד
ויתנה לרעהו׳ וכן תרגם
אונקלוס ושכינת אלהון בניהון׃ אל מוציאם
ממצרים׳ אתה אומר הן עם יצא ממצרים
לא יצאו מעצמן האלקים הוציאם משעבוד
בבטחון׃ כתועפות ראם לו׳ כגון
כחו׳ כחו לו כתוקף ורום גבה שלו׳ וכן וכסף
תועפות לשון מעוז הוא׳ ואני אומר שהוא

לשון עוז׳ יעפו׳ המעופף׳ ברום וגבה
ותוקף׳ רב הוא זה ותועפות ראם עפים
עפיפות גבוה׃ דבר אחר תועפות ראים
תוקף ראמים׳ ואמרו רבותינו איל
השדים׃ כי לא נחש ביעקב׳ כי ראויים
הם לברכה שאין מנחשים וקוסמים׃
כעת יאמר ליעקב וגו׳ עוד עתיד
להיות עת כעת הזו אשר תגלה חיבתם
לעין כל שהם יושבים לפניו ולומדין
תורה מפיו ומחיצתן לפנים
ממלאכי השרת והם ישאלו להם מה
פעל אל׳ שנ׳ והיו עיניך רואות את

מוריך׳ כעת יאמר׳ קרייט אישטרא ריטע׳
דבר אחר׳ אומר ליעקב׳ אינו לשון עתיד
אלא לשון הווה׳ כלו׳ אינן צריכין לנחש
וקוסם׳ כי כל מה שצריך להאומר ליעקב
ולישר׳ מה פעל הק׳ ומה גזירותיו במרום
אינן מנחשין וקוסמין אלא נאמ׳ להם
על פי נביאיהם מה היא גזירת המקום
או אורים ותומים מגידים להם ואונקלוס
לא תרגם כן׃ הן עם כלביא יקום וגו׳
כשהן עומדין משנתם שחרית הם
מתגברים כלביא וכארי לחטוף את המצות
המצות׳ ללבוש ציצית לקרות את שמע

והניח תפילין׃ לא ישכב בלילה על
מטתו׳ עד שהוא אוכל ומחבל
מזיק הבא לטורפו כיצד קורא קרית
שמע על מטתו ומפקיד רוחו ביד
המקום׳ בא מחנה וגייס להזיקם הק׳
שומרם ונלחם מלחמותם ומפילם
חללים׳ ד״א הן עם כלביא קום סמך
סמכנו׃ ודם חללים ישתה׳ נתנבא
שאין משה מת עד שיפיל מלכי מדין
חללים ויהרג הוא עימהם שנ׳ ואת
בלעם בן בעור הרגו בחרב על חלליהם
על חלליהם׃ גם קב לא תקבנו גם

את ישראל שכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלהים
וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם
הגבר שתם העין נאם שמע אמרי אל אשר
מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים מה טבו אהליך
יעקב משכנתיך ישראל כנחלים נטיו כגנת
עלי נהר כאהלים נטע יהוה כארזים עלי מים
יזל מים מדליו וזרעו במים רבים וירם מאגג
מלכו ותנשא מלכתו אל מוציאו ממצרים
כתועפת ראם לו יאכל גוים צריו ועצמתיהם
יגרם וחציו ימחץ כרע שכב כארי וכלביא
מי יקימנו מברכיך ברוך ואררך ארור
ויחר אף בלק אל בלעם ויספק את כפיו ויאמר בלק
אל בלעם לקב איבי קראתיך והנה ברכת ברך
זה שלש פעמים ועתה ברח לך אל מקומך אמרתי
כבד אכבדך והנה מנעך יהוה מכבוד
ויאמר בלעם אל בלק הלא גם אל מלאכיך
אשר שלחת אלי דברתי לאמר אם יתן לי
בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את
פי יהוה לעשות טובה או רעה מלבי אשר
ידבר יהוה אתו אדבר ועתה הנני הולך
לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה
לעמך באחרית הימים וישא משלו ויאמר
נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין
נאם שמע אמרי אל וידע דעת עליון מחזה
שדי יחזה נפל וגלוי עינים אראנו ולא עתה

וזקף בלעם ית עינוהי וחזא ית ישראל
שרי לשבטוהי ושרת עלוהי רוח
נבואה מן קדם יי׳ ונטל מתליה ואמר
אמר בלעם בר בעור ואמר גברא
דשפיר חזי אמר דשמע מימר
מן קדם אל דחיזו מן קדם שדי
חזי שכיב ומתגלי ליה מה טבא
ארעך יעקב בית משרך ישראל
כנחלין דמדברין כגנת שקיא דעל
פרת כבוסמיא דנצב יי׳ כארזין דנציבין
על מיא יסגי מלכא דיתרבא מבנוהי
וישלוט בעממין סגיאין ויתקף מאגג
מלכיה ותנטל מלכותיה אל דאפיקנון
ממצרים תקפא ורומא די ליה יכלון
בית ישראל נכסי עממיא סנאיהון
ובבזת מלכיהון יתפנקון וארעתהון
יחסנון ינוח ישרי בתקוף כאריא
וכליתא לית דיקימניה בריכך יהון
בריכין וליטך יהון ליטין ותקיף
רוגזא דבלק בבלעם ושקפינון לידוהי
ואמר בלק לבלעם למלט סנאי קריתך
והא ברכא מברכת להון דנן תלת זמנין
וכען איזיל לך לאתרך אמרית יקרא
איקרנך והא מנעך יי׳ מן יקר ואמר
בלעם לבלק הלא אף עם אזגדך די
שלחת לותי מלילית למימר אם יתן לי
בלק מלי ביתיה כסף ודהב לית לי רשו
למעבר על גזירת מימרא דיי׳ למעבד
טבתא או בישתא מרעותי דימליל
יי׳ יתיה אמליל וכען הא אנא אזיל
לעמי איתא אמלכנך מה די תעביד
ואחוי לך מא די יעביד עמא
הדין לעמך בסוף יומיא ונטל
מתליה ואמר אמר בלעם בר בעור
ואמר גברא דשפיר חזי אמר
דשמע מימר מן קדם אל וידע
מדע מן קדם עלאה חיזו מן קדם
שדי חזי שכיב ומתגלי ליה
חזיתיה ולא כען

גם ראשון ושני על גם שני וגב
שני על גם ראשון וכן גם לא גב
לך לא יהיה וכן גם בחור גם בתולה
והבתי׳ לו אין זה לשון צווי בלות
וקבנו אלא לשון עתיד אולי ישר
בעיני ותקבנו לו משם והרחיב לגוי
ראש הפעור קוסם גדול היה בלק
ורואה שהם עתידים ללקות על ידי
פעור ולא היה יודע מה אם שאין
הקללה חלה עליהם משם כך
חוזים בכוכבים רואים ואין יודעים
מה וירא בלעם כי טוב בעיני ה׳ אמר
צריך לברך עוד בהם כי לא יחפוץ
לקלל ולא הלך כפעם בפעם כאשר
עשה שני פעמים לקראת נחשים
נחש אולי יקרה לקראתו כרצונו
אני רוצה ולא חפצה לקללם אזכיר
עבירותיהם והקללה על הזכרת
העבירה תחול וישת אל המדבר
כתרגומו וישא את עיניו בקש
להכניס בהן עין רעה והרי לך
שלש מדותיו עין רעה ורוח גבוהה
ונפש רחבה האמורים למעלה
שוכן לשבטיו ראה כל שבט
ושבט שוכן בעצמו
ואינן מעורבין ראה שאין
פתחיהן מכוונין זה כנגד זה שלא
יציץ לתוך אהל חבירו ותהי עליו
רוח אלקים עלה בלבו שלא יקללם
בנו בעור בנו ומעיין מים ומדרש
אגדה שניהם היו גדולים מאבותם
מאבותיהם בלק בנו צפור אביו
בנו הוא במלכות ובלעם גדול מאביו
בנביאות מונה כן פרס היה שתם
העין עינו נקובה ומוצאת לחוץ
וחור שלה נראה פתוח ולשון
משנה הוא כדי שישתום
ויסתום ויגב ורבותינו אמרו
לפי שאמר מספר את רובע ישראל
שהקב״ה יושב ומונה רביעותיהם
מתי תבא טיפה שנולד הצדיק ממנה
אמר בלעם מי שהוא קדוש
ומשרתיו קדושים יסתכל
בדברים הללו ועל דבר זה

נבואת עינו של בלעם יש שפירשים
שתום העין פתוח עין כמו שתרגם
אונקלוס ועל שאמר שתום העין
ולא שתים עיניו למדנו שסומא
באחת מעיניו היה נפל וגלוי עינים
פשוטו כתרגומו שאין נראה עליו
אלא בלילה כשהוא שוכב ומדרשו
כשהיה נגלה עליו לא היה בו כח לעמוד
על רגליו ונופל על פניו לפי שהיה
ערל ומאוס להיות נגלה בקומה זקופה
לפניו מה טובו אהליך על שראה פתחיהם
שאינן מכוונין זה מול זה משכנותיך
חנייתך כמו ה׳ והשוכן אוהלך ועוד
טובו אהליך שילה

ובית עולמים בישוב שמקריבין בהן קרבנות
לכפר עליהם ומשכנותיך אף כשהן חרי
חריבין לפי שהן משכון עליהם וחורבנן
כפרה על הנפשות שנ׳ כלה ה׳ את חמתו מה
לה׳ ויצת אש בציון כנחלים נטיו שנארכו
ונמשכו לנטות למרחוק אומר רבותינו מבר
מברכותיו של אותו רשע אנו למדין מה היה
בלבו לקלל כשאמר להשית אל המדבר פניו
וכשהפך המקום את פיו ברכן מעין אותן
קללות כשלונו כגנות עלי נהר כאהלים
כאהלים לשון נר ואהלות עצי בשמים
כאהלים כשמים המתוחים
כאהל נטעם לשון שיעה ויבוא באהלים
ויטע אהלי אפדנו לשון זה אינו שומר
היה לו כאהלים

יזל מים מדליו מבארותיו ופירושו מדליו וזרעו במים
רבים לשון הצלחה הוא זה כזרע הזרוע
על מים וירם מאגג מלכו מלך ראשון
שלהם יכבשו את אגג מלך עמלק ותנשא
מלכותו של יעקב יותר ויותר שיבא
אחריו דוד ושלמה אל מוציאו ממצרים
מי גרם להם הגדולה הזאת אל המוציאם
ממצרים כתועפת ראם כתוקף ורום שלו יאכל את
הגוים שהם צריו ועצמותיהם של צרים
יגרם מפרק פרק לשון שבירה וכן לא
גרמו לבקר וכן ואת החרסה תגרום
ואת לשון עצם הוא שמגרר בשינו
הבשר מסביב והעצם שהוא במקומו ומגרד
העצם של עצמותיו וחציו ימחץ
אונקלוס תרגם

חציו של יצרים חלוקה שלהם כמו במחצית
מרי פלגותיו לשון חלוקה והמציאה וכן ויהי
לשון מחצה וחלופה יכתן שהרי אונקלוס
ויש לפתור לשון חצים ממש חצו של הקב״ה
ימחץ בדם של צרים יטבול ויצבע בדם
כמו למען תמחץ רגלך מאין זו מלשון מכה
שאין ימחץ שהיבנע בדם נראה מלון מחוץ
ונעץ כרע שכב רבן שבב כארי כמו
כארבע כבוש וכבורה ויספק מכה זו על זו
לנבור את מי איכי לקבו ושלה
לפי שירע שנבואה הוד והוביר הולך לעמי
מעתה הריני נאמר שיסתלק הקב״ה
מעלי לכה איעצך מה לך לעשות ומה
היא העצה אלהיהם של אלו שונא זימה
הוא וכן פרשתה

אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט
מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת׃
והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר איביו
וישראל עשה חיל׃ וירד מיעקב והאביד שריד
מעיר׃ וירא את עמלק וישא משלו ויאמר
ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד׃ וירא
את הקיני וישא משלו ויאמר איתן מושבך
ושים בסלע קנך׃ כי אם יהיה לבער קין עד מה
אשור תשבך׃ וישא משלו ויאמר אוי מי
יחיה משמו אל׃ וצים מיד כתים וענו אשור
וענו עבר וגם הוא עדי אבד׃ ויקם בלעם
וילך וישב למקמו וגם בלק הלך לדרכו׃
וישב ישראל בשטים ויחל
העם לזנות את בנות מואב׃ ותקראן לעם
לזבחי אלהיהן ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן׃
ויצמד ישראל לבעל פעור ויחר אף יהוה
בישראל׃ ויאמר יהוה אל משה
קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליהוה נגד
השמש וישב חרון אף יהוה מישראל׃
ויאמר משה אל שפטי ישראל הרגו איש
אנשיו הנצמדים לבעל פעור׃ והנה איש
מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית
לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל והמה
בכים פתח אהל מועד׃ וירא פינחס בן
אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח

[illegible]

149

רמח בידו ויבא אחר איש ישראל אל הקבה
וידקר את שניהם את איש ישראל ואת האשה
אל קבתה ותעצר המגפה מעל בני ישראל ויהיו
המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף

פ שורה וידבר יהוה
אל משה לאמר פינחס בן אלעזר בן אהרן
הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל
בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני
ישראל בקנאתי לכן אמר הנני נתן לו את
בריתי שלום והיתה לו ולזרעו אחריו ברית
כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר
על בני ישראל ושם איש ישראל המכה אשר הכה את
המדינית זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעני
ושם האשה המכה המדינית כזבי בת צור
ראש אמות בית אב במדין הוא
וידבר יהוה אל משה לאמר צרור את
המדינים והכיתם אותם כי צררים הם לכם
בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל
דבר כזבי בת נשיא מדין אחתם המכה ביום
המגפה על דבר פעור ויהי אחרי המגפה
ויאמר יהוה אל משה ואל
אלעזר בן אהרן הכהן לאמר שאו את ראש כל עדת
בני ישראל מבן עשרים שנה ומעלה לבית
אבתם כל יצא צבא בישראל וידבר משה
ואלעזר הכהן אתם בערבת מואב על ירדן

ונסיב רמחא בידיה ועל בתר גברא
בר ישראל לקבתא ובזע ית
תרויהון ית גברא בר ישראל וית
איתתא במעהא ואתכליאת מותנא
מעל בני ישראל והוו דמיתו
במותנא עשרין וארבעה אלפין

ומליל: פינחס
בר אלעזר בר אהרן
כהנא אתיב ית חמתי מעל בני
ישראל כד קני ית קנאתי ביניהון
ולא שיציתי ית בני ישראל
בקנאתי
בכין אמר הא אנא גזר ליה ית
קימי שלם
ותהי ליה ולבנוהי בתרוהי קים
כהנת עלם חלף די קני קדם אלהיה
וכפר על בני ישראל
ושום גברא בר ישראל קטילא
די אתקטיל עם מדינתא זמרי
בר סלוא רב בית אבא לבית שמעון
ושום איתתא דאתקטילת מדינתא
כזבי בת צור ריש אמי בית אבא
במדין הוא
ומליל: אעיק למדינאי ותקטיל
יתהון: ארי מעיקין אנון לכון
בנכליהון די נכילו לכון על עיסק
פעור ועל עיסק כזבי בת רבא
דמדין אחתהון דאתקטילת ביום
מותנא על עיסק פעור והוה בתר
מותנא ואמר יי' למשה ולאלעזר בר
אהרן כהנא למימר
קבילו ית חשבן כל כנשתא דבני
ישראל מבר עשרין שנין
ולעילא לבית אבהתהון כל נפיק
חילא בישראל ומליל משה
ואלעזר כהנא עמהון למימר
במישריא דמואב על ירדנא

זכרות של זמרי ונקמות
שלה וראו כולם שלא לחנם
הרגו והרבה ניסים נעשו לו
ומן כיוון החרם
חסלת בלק

פינחס בן אלעזר לפי
שהיו שבטים
מבזין אותו הראיתם בן
פוטי זה בן שפיטם אבי
אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא
[illegible]

[illegible]

דירחו למימר מבר עשרין שנין ולעילא כמא די פקיד יי ית משה ובני ישראל דנפקו מארעא דמצרים ׃ ראובן
בוכריה דישראל בני ראובן חנוך
זרעית חנוך לפלוא זרעית פלוא ׃
לחצרון זרעית חצרון לכרמי זרעית
כרמי ׃
אלין זרעית ראובן והוו מניניהון
ארבעין ותלתא אלפין ושבע
מאה ותלתין ׃
ובני אליאב נמואל
ודתן ואבירם הוא דתן ואבירם
מערעי כנשתא די אתכנישו על
משה ועל אהרן בכנשתא
דקרח באתכנשיהון על יי ׃
ופתחת ארעא ית פומה ובלעת
יתהון וית קרח במותא דכנשתא
כד אכלת אשתא ית מאתן וחמשין
גברא והוו לאת ׃ ובני קרח לא
מיתו ׃ בני שמעון
לזרעיתהון לנמואל זרעית
נמואל לימין זרעית ימין ליכין
זרעית יכין ׃ לזרח זרעית זרח
לשאול זרעית שאול ׃ אלין
זרעית שמעון עשרין ותרין
אלפין ומאתן ׃
בני גד לזרעיתהון לצפון זרעית
צפון לחגי זרעית חגי לשוני
זרעית שוני ׃ לאזני זרעית
אזני לערי זרעית ערי ׃
לארוד זרעית ארוד לאראלי
זרעית אראלי ׃
אלין זרעית בני גד למניניהון
ארבעין אלפין וחמש מאה ׃
בני יהודה ער ואונן ומית ער
ואונן בארעא דכנען ׃

ירחו לאמר מבן עשרים שנה ומעלה כאשר
צוה יהוה את משה ובני ישראל היצאים מארץ
מצרים ׃ ראובן בכור ישראל בני
ראובן חנוך משפחת החנכי לפלוא משפחת
הפלאי ׃ לחצרן משפחת החצרני לכרמי משפ
משפחת הכרמי ׃ אלה משפחת הראובני ויהיו
פקדיהם שלשה וארבעים אלף ושבע מאות
ושלשים ׃ ובני פלוא אליאב ׃ ובני אליאב
נמואל ודתן ואבירם הוא דתן ואבירם קרואי העדה אשר הצו
על משה ועל אהרן בעדת קרח בהצתם על
יהוה ׃ ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת
קרח במות העדה באכל האש את חמשים
ומאתים איש ויהיו לנס ׃ ובני קרח לא מתו ׃
בני שמעון למשפחתם לנמואל
משפחת הנמואלי לימין משפחת הימיני
ליכין משפחת היכיני ׃ לזרח משפחת הזרחי
לשאול משפחת השאולי ׃ אלה משפחת
השמעני שנים ועשרים אלף ומאתים ׃
בני גד למשפחתם לצפון משפחת הצפוני לחגי
משפחת החגי לשוני משפחת השוני ׃ לאזני
משפחת האזני לערי משפחת הערי ׃ לארוד
משפחת הארודי לאראלי משפחת האראלי ׃
אלה משפחת בני גד לפקדיהם ארבעים אלף
וחמש מאות ׃ בני יהודה ער ואונן
וימת ער ואונן בארץ כנען ׃ ויהיו בני יהודה

לאמר אמרו להם [illegible]
[illegible] מבן עשרים שנה ׃
כאשר צוה וגו׳ שיהו מונים
מעשרים שנה ומעלה [illegible]
[illegible] על הפקודים וגו׳
משפחת החנכי [illegible]
[illegible]
[illegible] על שבטיהם
[illegible]
[illegible] אבותיהם
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] החנכי הפלואי
[illegible]
משפחת הימיני [illegible]
[illegible]
[illegible]
משה [illegible] העם
[illegible]
[illegible] על משה [illegible]
[illegible] ויהיו לנס לאות
ולזכרון למען אשר לא יקרב
זר [illegible] על הכהונה ׃ ובני
קרח לא מתו [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

את נפשך כנפש אחד מהם ׃ וירא ויקם וילך אל
נפשו ויבא באר שבע אשר ליהודה וינח
את נערו שם ׃ והוא הלך במדבר דרך
יום ויבא וישב תחת
רתם אחת וישאל את
נפשו למות ויאמר רב
עתה יהוה קח נפשי כי לא טוב אנכי
מאבתי ׃ וישכב ויישן תחת רתם
אחד והנה זה מלאך
נגע בו ויאמר לו
קום אכול ויבט והנה

פינחס [illegible] אשר היה דבר יהוה אליו
וגו׳ אשר הטילה [illegible]
[illegible]
ויהי [illegible]
[illegible]
[illegible] שנה [illegible]
גלות ירושלים [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
שהם [illegible]

שמעו דבר יהוה בית יעקב וכל
משפחות בית ישראל ׃
כה אמר יהוה מה מצאו אבותיכם
בי עול כי רחקו מעלי וילכו
אחרי ההבל ויהבלו ׃ ולא
אמרו איה יהוה המעלה
אתנו מארץ מצרים המוליך
אתנו במדבר בארץ ערבה ושוחה
בארץ ציה וצלמות בארץ
לא עבר בה איש ולא ישב
אדם שם ׃ ואביא אתכם אל

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

למשפחתם לשלה משפחת השלני לפרץ משפ
משפחת הפרצי לזרח משפחת הזרחי ויהיו בני
פרץ לחצרן משפחת החצרני לחמול משפחת
החמולי אלה משפחת יהודה לפקדיהם ששה
ושבעים אלף וחמש מאות בני
יששכר למשפחתם תולע משפחת התולעי
לפוה משפחת הפוני לישב משפחת הישבי
לשמרן משפחת השמרני אלה משפחת
יששכר לפקדיהם ארבעה וששים אלף ושלש
מאות בני זבולן למשפחתם לסרד
משפחת הסרדי לאלון משפחת האלני ליחלאל
משפחת היחלאלי אלה משפחת הזבולני
לפקדיהם ששים אלף וחמש מאות בני
יוסף למשפחתם מנשה ואפרים בני מנשה
למכיר משפחת המכירי ומכיר הוליד את
גלעד לגלעד משפחת הגלעדי אלה בני גלעד
איעזר משפחת האיעזרי לחלק משפחת
החלקי ואשריאל משפחת האשראלי ושכם
משפחת השכמי ושמידע משפחת השמידעי
וחפר משפחת החפרי וצלפחד בן חפר לא היו
לו בנים כי אם בנות ושם בנות צלפחד מחלה
ונעה חגלה מלכה ותרצה אלה משפחת מנשה
ופקדיהם שנים וחמשים אלף ושבע מאות
אלה בני אפרים למשפחתם לשותלח
משפחת השתלחי לבכר משפחת הבכרי לתחן

והוו בני יהודה לזרעיתהון לשלה
זרעית שלה לפרץ זרעית פרץ
לזרח זרעית זרח והוו בני פרץ
לחצרון זרעית חצרון לחמול
זרעית חמול
אלין זרעית יהודה למניניהון
שבעין ושתא אלפין וחמש מאה
בני יששכר לזרעיתהון
תולע זרעית תולע לפוה זרעית
פוה
לישוב זרעית ישוב לשמרון
זרעית שמרון אלין זרעית
יששכר למניניהון שתין וארבעה
אלפין ותלת מאה
בני זבולן לזרעיתהון לסרד זרעית
סרד לאלון זרעית אלון ליחלאל
זרעית יחלאל
אלין זרעית זבולן למניניהון
שתין אלפין וחמש מאה
בני יוסף לזרעיתהון מנשה ואפרים
בני מנשה למכיר זרעית מכיר
ומכיר אוליד ית גלעד לגלעד
זרעית גלעד
אלין בני גלעד איעזר זרעית
איעזר לחלק זרעית חלק
ואשריאל זרעית אשריאל
ושכם זרעית שכם
ושמידע זרעית שמידע
וחפר זרעית חפר וצלפחד
בר חפר לא הוו ליה בנין אלהין
בנן ושום בנת צלפחד מחלה
ונעה חגלה מלכה ותרצה אלין
זרעית מנשה ומניניהון חמשין
ותרין אלפין ושבע מאה
אלין בני אפרים לזרעיתהון
לשותלח זרעית שותלח לבכר
זרעית בכר זרעית לתחן תחן

דברי ירמיהו בן חלקיהו
מן הכהנים אשר בענתות
בארץ בנימן אשר היה דבר יהוה
אליו בימי יאשיהו בן אמון מלך
יהודה בשלש עשרה שנה למלכו
ויהי בימי יהויקים בן יאשיהו מ
לך יהודה עד תם עשתי עשרה
שנה לצדקיהו בן יאשיהו מלך
יהודה עד גלות ירושלם בחדש
החמישי ויהי דבר יהוה
אלי לאמר בטרם אצרך בבטן
ידעתיך ובטרם תצא
מרחם הקדשתיך
נביא לגוים נתתיך
ואמר אהה אדני יהוה
הנה לא ידעתי דבר
כי נער אנכי ויאמר
יהוה אלי אל תאמר
נער אנכי כי על כל
אשר אשלחך תלך
ואת כל אשר אצוך
תדבר ואל

ויבט והנה מראשתיו עגת רצפים
וצפחת מים ויאכל וישת וישכב
וישב מלאך יהוה שנית
ויגע בו ויאמר קום אכל כי רב
ממך הדרך ויקם ויאכל וישתה
וילך בכח האכילה ההיא ארבעים
יום וארבעים לילה עד הר האלהים
חרב ויבא שם אל המערה וילן
שם והנה דבר יהוה אליו ויאמר לו מה לך
פה אליהו ויאמר קנא קנאתי

משפחת התחני ואלה בני שותלח לערן
משפחת הערני אלה משפחת בני אפרים
לפקדיהם שנים ושלשים אלף וחמש מאות
אלה בני יוסף למשפחתם בני בנימן
למשפחתם לבלע משפחת הבלעי לאשבל
משפחת האשבלי לאחירם משפחת האחירמי
לשפופם משפחת השופמי לחופם משפחת
החופמי ויהיו בני בלע ארד ונעמן משפחת
הארדי לנעמן משפחת הנעמי אלה בני בנימן
למשפחתם ופקדיהם חמשה וארבעים אלף
ושש מאות אלה בני דן למשפחתם
לשוחם משפחת השוחמי אלה משפחת דן
למשפחתם כל משפחת השוחמי לפקדיהם
ארבעה וששים אלף וארבע מאות בני
אשר למשפחתם לימנה משפחת הימנה
לישוי משפחת הישוי לבריעה משפחת
הבריעי לבני בריעה לחבר משפחת החברי
למלכיאל משפחת המלכיאלי ושם בת אשר
שרח אלה משפחת בני אשר לפקדיהם
שלשה וחמשים אלף וארבע מאות בני
נפתלי למשפחתם ליחצאל משפחת
היחצאלי לגוני משפחת הגוני ליצר משפחת
היצרי לשלם משפחת השלמי אלה משפחת
נפתלי למשפחתם ופקדיהם חמשה וארבעים
אלף וארבע מאות אלה פקודי בני

ואלין בני שותלח לערן זרעית ערן:
אלין זרעית בני אפרים למניניהון
תלתין ותרין אלפין וחמש מאה
אלין בני יוסף לזרעיתהון:

בני בנימן לזרעיתהון לבלע
זרעית בלע לאשבל זרעית
אשבל לאחירם זרעית אחירי
אחירם:
לשפופם זרעית שפופם לחופם
לחופם זרעית חופם:
והוו בני בלע ארד ונעמן
זרעית ארד לנעמן זרעית
נעמן: אלין בני בנימן
לזרעיתהון ומניניהון ארבעין
וחמשה אלפין ושית מאה:
בתרגום שהעתקתי ממנו ליתמין פרשה:
אלין בני דן לזרעיתהון לשוחם
זרעית שוחם אלין זרעית דן
לזרעיתהון כל זרעית שוחם
למניניהון שתין וארבעה
אלפין וארבע מאה:
בני אשר לזרעיתהון לימנה
זרעית ימנה לישוי זרעית
ישוי לבריעה זרעית בריעה:
לבני בריעה לחבר זרעית
חבר למלכיאל זרעית
מלכיאל: ושום בת אשר
שרח: אלין זרעית בני אשר
למניניהון חמשין ותלתא
אלפין וארבע מאה:
בני נפתלי לזרעיתהון
ליחצאל זרעית יחצאל לגוני
זרעית גוני: ליצר זרעית יצר
לשלם זרעית שלם: אלין
זרעית נפתלי לזרעיתהון
ומניניהון ארבעין וחמשה
אלפין וארבע מאה:

ואלה בני שותלח וגו' שאר
בני שותלח נקראו תולדותם
על שם שותלח ומעין ישות
משפחה זה וקריות על
שמו ונחשבו בני שותלח
לשתי משפחות [illegible]
ותמצא במנשה [illegible]
ושבע משפחות [illegible]
עמנה הרי ששים וחמש
והן [illegible]
[illegible] חסירין מכל
משפחות [illegible]
שמנים [illegible] זו הכנת
יסודו של ר' משה הדרשן
[illegible]
[illegible]: לאחירם
הוא אחי שירד למצרים
ולפי שנקרא על שם יוסף
שהיה אחיו [illegible]
קראו אחירם: שפופם
הוא [illegible] על שם שהיה
יוסף. [illegible]
[illegible] חושים:
ושם בת אשר שרח לפי
שהיתה קיימת [illegible]
[illegible]: לאלה תחלק
הארץ ולא [illegible]
[illegible] עשרים [illegible]
[illegible] עשרים [illegible]
הארץ שהרי [illegible]
[illegible] כבשו [illegible]
[illegible]
שש מאות [illegible]
[illegible] ששה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]:

קנאתי ליהוה אלהי צבאות כי
עזבו בריתך בני ישראל את
מזבחותיך הרסו ואת נביאיך
הרגו בחרב ואותר אני לבדי
ויבקשו את נפשי לקחתה ויא
ויאמר צא ועמדת בהר לפני
יהוה והנה יהוה עבר ורוח
גדולה וחזק מפרק הרים
ומשבר סלעים לפני יהוה ולא
ברוח יהוה ואחר הרוח רעש
לא ברעש יהוה ואחר

[illegible] נדרש בספרי [illegible]
[illegible] ידים [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
על הגוים להשקותם כוס
התרעלה [illegible]
[illegible] כוס יין החמה
הזה והשקית אותם [illegible]
הגוים [illegible]
הקדשתיך

אל תירא מפניהם כי אתך אני
להצלך נאם יהוה: וישלח
יהוה את ידו ויגע על פי ויאמר
יהוה אלי הנה נתתי דברי
בפיך ראה הפקדתיך היום
הזה על הגוים ועל הממלכות
לנתוש ולנתוץ ולהאביד
ולהרוס לבנות ולנטוע
ויהי דבר יהוה אלי
לאמר מה אתה ראה

[illegible] לשבט שהיה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ישראל שש מאות אלף ואלף שבע מאות
ושלשים וידבר יהוה אל משה לאמר
לאלה תחלק הארץ בנחלה במספר שמות
לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעיט נחלתו
איש לפי פקדיו יתן נחלתו אך בגורל יחלק
את הארץ לשמות מטות אבתם ינחלו על
פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט
ואלה פקודי הלוי למשפחתם לגרשון משפ
משפחת הגרשני לקהת משפחת הקהתי
למררי משפחת המררי אלה משפחת לוי
משפחת הלבני משפחת החברני משפחת
המחלי משפחת המושי משפחת הקרחי
וקהת הולד את עמרם ושם אשת עמרם
יוכבד בת לוי אשר ילדה אתה ללוי במצרים
ותלד לעמרם את אהרן ואת משה ואת מרים
אחתם ויולד לאהרן את נדב ואת אביהוא
את אלעזר ואת איתמר וימת נדב ואביהוא
בהקריבם אש זרה לפני יהוה ויהיו פקדיהם
שלשה ועשרים אלף כל זכר מבן חדש ומ
ומעלה כי לא התפקדו בתוך בני ישראל כי
לא נתן להם נחלה בתוך בני ישראל אלה
פקודי משה ואלעזר הכהן אשר פקדו את
בני ישראל בערבת מואב על ירדן ירחו
ובאלה לא היה איש מפקודי משה ואהרן
הכהן אשר פקדו את בני ישראל במדבר

אלין מנייני בני ישראל שית מאה
וחד אלפין שבע מאה ותלתין ׃
ומליל יי עם משה למימר ׃
לאלין תתפלג ארעא באחסנא במנין
שמהן ׃ לסגיאי תסגי
אחסנתהון ולזעירי תזער
אחסנתהון גבר לפום מניינוהי
תתיהיב אחסנתיה ׃ ברם בעדבא
תתפלג ארעא לשמהת שבטי
אבהתהון יחסנון ׃ על פום עדבא
תתפלג אחסנתהון בין סגיאי לזעירי ׃
ואלין מנייני ליואי
לזרעייתהון לגרשון זרעית גרשון
לקהת זרעית קהת למררי זרעית
מררי ׃ אלין זרעית לוי זרעית
לבני זרעית חברון זרעית מחלי
זרעית מושי זרעית קרח וקהת
אוליד ית עמרם ׃ ושום אתת
עמרם יוכבד בת לוי דילידת
יתה ללוי במצרים וילידת לעמרם
ית אהרן וית משה וית
מרים אחתהון ׃
ואתיליד לאהרן ית נדב וית
אביהוא ית אלעזר וית איתמר ׃
ומית נדב ואביהוא בקרוביהון
אשתא נוכריתא קדם יי ׃ והוו
מניניהון עשרין ותלתא אלפין
כל דכורא מבר ירחא ולעילא
ארי לא אתמניו בגו בני ישראל
ארי לא אתיהיבת להון אחסנא
בגו בני ישראל ׃ אלין מנייני משה
ואלעזר כהנא די מנו ית בני
ישראל במישריא דמואב על
ירדנא דירחו ׃ ובאלין לא
הוה גבר ממנייני משה
ואהרן כהנא די מנו ית בני
ישראל במדברא דסיני ׃

השבטים מטבן מבנים עשר
פינקין ובלוקב מתך קלפי והטריא
יובנים ידן לתפסה ונעל טני פיט
פינקין ושלה ביחו פלוטק טל טם
שבטו · ופנקטל בטל המפורשין
ואף הגורל עצמו היה צוח ואו׳
אני הגורל עליתי לגבול פלוני
לשבט פלוני שנ׳ על פי הגורל ולא
נחלקה הארץ במידה לפי טוש
גבול משובח מחברו אלא משווין
בית כור רע כנגד בית סאה טוב
הכל לפי הדמים : לשמות מטות
אבותם · אלו יוצאי מצרים שינה
הכת׳ נחלה זו מכל נחלות שבתורה
שכל נחלות חיים יורשין את
המתים וכאן מתים יורשין את
החיים · כיצד שני אחים מיוצאי
מצרים שהיו להם בנים בבאי
הארץ לזה אחד ולזה שלשה
האחד נטל חלק אחד והשלשה
נטלו שלשה · שנ׳ לאלה תחלק
הארץ · חזרה נחלתן אצל אבי אבותם
אבותיהם וחלקו הכל בשוה ·
וזהו שנ׳ לשמות מטות אבות׳
ינחלו שאחר שחלקו הבנים
חלקוה לפי האבות שיצאו
ממצרים ואילו נתחלקה חלקוה
למנין יוצאי מצרים לא היו נוטלין
אלו הארבעה אלא שני חלקים
עכשיו נטלו ארבעה חלקים ׃
על פי הגורל · הגורל היה מדבר כמו
שפיר׳ למעלה מגיד שנתחלקה
ברוח הקודש · וכן הוא או׳ ויתנו
לכלב את חברון על פי ה׳ · ואו׳ על
פי ה׳ נתנו לו את העיר אשר שאל ׃
מטות אבותם · יצאו גרים ועבדים ׃
אלה משפחות לוי · חסר כאן
משפחת השמעי והעזיאלי ·
וקינת מן יצהר : אשר
ילדה אותה ללוי · אשתו
ילדתה במצרים · ילדתה
במצרים ואין הורתה במצרים ·

ואחר הרעש אש ואחר האש קול
דממה דקה ׃ ויהי כשמע אליהו
וילט פניו באדרתו ויצא ויעמד
פתח המערה והנה אליו קול ויאמר
מה לך פה אליהו ׃ ויאמר קנא קנאתי
ליהוה אלהי צבאות כי עזבו בריתך
בני ישראל את מזבחתיך הרסו ואת
נביאיך הרגו בחרב ואותר אני
לבדי ויבקשו את נפשי לקחתה ׃
ויאמר יהוה אליו לך שוב לדרכך
מדברה דמשק ובאת ומשחת את

הקדשתיך · עד אמרתי ומשה נביא
אקים להם סוף · זה הוכיח ונתנבא מ׳
שנה · וזה מ׳ שנה : אהה י״י לא ידעתי
בלע׳ כי נער אנכי · אע אינו כדאי להוכיח
משה הוכיחם סמוך למיתתו · כבר נתנסו
במה נסים שעשה להם שהוציאם
ממצרים וקרע להם את הים הוריד את
המן · הגיז את השלו · נתן להם את
התורה העלה את הבאר · ואני מתחילת
שליחותי אני בא להוכיח ; על כל אשר
אשלחך אל האומות ; ואתה אשר

ראה ירמיהו ויאמר
מקל שקד אני ראה ׃
ויאמר יהוה אלי
היטבת לראות כי
שקד אני על דברי
לעשותו ׃
ויהי דבר יהוה אלי
שנית לאמר מה
אתה ראה ירמיהו
ואמר סיר נפוח אני
ראה ופניו מפני צפונה ׃

משנכנסו לתוך החומה · ילדתה והיין
השלימה ואין שמבנים שהרי כפרטן
אי אתה מוצא אלא ששים ושנים כי לא
התפקדו בתוך בני ישר׳ · להיות נמנים בני
עשרים שנה ומה טעם כי לא נתן להם נחלה
והנמנים בני עשרים היו בני נחלה שנ׳
איש לפי פקודיו יתן נחלתו ; ובאלה לא
היה איש · אבל על הנשים לא נגזרה גזירת
המרגלים לפי שהיו מחבבות את הארץ
האנשים אומ׳ נתנה ראש ונשובה מצרימה
והנשים אומרו תנה לנו נחלה · לכך נסמכה
פרשת בנות צלפחד

סיני׃ כי אמר יהוה להם מות ימתו במדבר ולא
נותר מהם איש כי אם כלב בן יפנה ויהושע
בן נון׃ ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר
בן גלעד בן מכיר בן מנשה למשפחת מנשה
בן יוסף ואלה שמות בנתיו מחלה נעה
וחגלה ומלכה ותרצה׃ ותעמדנה לפני משה
ולפני אלעזר הכהן ולפני הנשיאם וכל
העדה פתח אהל מועד לאמר׃ אבינו מת
במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים
על יהוה בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים
לא היו לו׃ למה יגרע שם אבינו מתוך
משפחתו כי אין לו בן תנה לנו אחזה בתוך
אחי אבינו׃ ויקרב משה את משפטן לפני
יהוה׃ ויאמר יהוה אל משה
לאמר׃ כן בנות צלפחד דברת נתן תתן להם
אחזת נחלה בתוך אחי אביהם והעברת את
נחלת אביהן להן׃ ואל בני ישראל תדבר
לאמר איש כי ימות ובן אין לו והעברתם
את נחלתו לבתו׃ ואם אין לו בת ונתתם את
נחלתו לאחיו׃ ואם אין לו אחים ונתתם את
נחלתו לאחי אביו׃ ואם אין אחים לאביו
ונתתם את נחלתו לשארו הקרב אליו ממשפחתו
וירש אתה והיתה לבני ישראל
לחקת משפט כאשר צוה יהוה את משה׃
ויאמר יהוה אל משה עלה

ארי אמר יי להון ממת ימותון במדברא ולא אשתאר מנהון
אנש אלהין כלב בר יפנה ויהושע
בר נון׃ וקריבא בנת צלפחד
בר חפר בר גלעד בר מכיר
בר מנשה לזרעית מנשה בר יוסף
ואלין שמהת בנתיה מחלה נעה
וחגלה ומלכה ותרצה׃
וקמא קדם משה וקדם אלעזר
כהנא וקדם רברביא וכל כנשתא
בתרע משכן זמנא למימר׃
אבונא מית במדברא והוא לא
הוה בגו כנשתא דאזדמנו על
יי בכנשתא דקרח ארי בחוביה
מית ובנין לא הוו ליה׃
למה יתמנע שמא דאבונא מגו
זרעיתיה ארי לית ליה בר הב
לנא אחסנא בגו אחי אבונא׃
וקריב משה ית דינהן קדם יי׃
ואמר יי למשה למימר׃
יאות בנת צלפחד ממללן
הב תתן להון אחדת אחסנא בגו
אחי אבוהון ותעברת ית
אחסנת אבוהן להן׃
ועם בני ישראל תמליל למימר
גבר ארי ימות ובר לית ליה
ותעברון ית אחסנתיה
לברתיה׃ ואם לית ליה ברתא
ותתנון ית אחסנתיה לאחוהי׃
ואם לית ליה אחין ותתנון
ית אחסנתיה לאחי אבוהי׃
ואם לית אחין לאבוהי ותתנון
ית אחסנתיה לקריביה דקריב
ליה מזרעיתיה ויירית יתה
ותהי לבני ישראל לגזירת דין
כמא די פקיד יי ית משה׃

למשפחת מנשה בן יוסף. למה נאמר
והלא כבר אמר בן מנשה אלא
לומר לך יוסף חיבב את הארץ
שנ׳ והעליתם את עצמותי ובנותיו
חיבבו את הארץ
[illegible]
ללמדך
שבעת הרי זה צדיק בן צדיק
בן נתניה בן אלישמע
והעמידה
שקולות זו כזו
סדרן׳ לפני משה ולפני אלעזר
כשעת
אלעזר
ידע אלעזר יודע
המקרא
למה יגרע שם אבינו
כי אין לו בן הא אם היה
כלום
ויקרב משה את משפטן
[illegible]

[illegible]

אל הר העברים הזה וראה את הארץ אשר
נתתי לבני ישראל וראיתה אתה ונאספת אל
עמיך גם אתה כאשר נאסף אהרן אחיך
כאשר מריתם פי במדבר צן במריבת העדה
להקדישני במים לעיניהם הם מי מריבת
קדש מדבר צן ס וידבר משה אל יהוה
לאמר יפקד יהוה אלהי הרוחת לכל בשר איש
על העדה אשר יצא לפניהם ואשר יבא
לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא
תהיה עדת יהוה כצאן אשר אין להם רעה
ס ויאמר יהוה אל משה קח לך את
יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את
ידך עליו והעמדת אתו לפני אלעזר הכהן
ולפני כל העדה וצויתה אתו לעיניהם ונתתה
מהודך עליו למען ישמעו כל עדת בני ישראל
ולפני אלעזר הכהן יעמד ושאל לו
במשפט האורים לפני יהוה על פיו יצאו ועל
פיו יבאו הוא וכל בני ישראל אתו וכל העדה
ויעש משה כאשר צוה יהוה אתו ויקח את
יהושע ויעמדהו לפני אלעזר הכהן ולפני
כל העדה ויסמך את ידיו עליו ויצוהו כאשר
דבר יהוה ביד משה פ וידבר יהוה אל
משה לאמר צו את בני ישראל ואמרת
אלהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי
תשמרו להקריב לי במועדו ואמרת להם זה

ואמר יי למשה סק לטורא
דעבראי הדין וחזי ית ארעא די
יהבית לבני ישראל ותחזי יתה
ותתכניש לעמך אף את כמא די
אתכניש אהרן אחוך כמא די
סריבתון על מימרי במדברא דצין
במצות כנשתא לקדשותי במיא
לעיניהון אינון מי מצות רקם
מדברא דצין ומליל
משה קדם יי למימר ימני יי
אלהא רוחיא לכל בסרא גברא
על כנשתא די יפוק קדמיהון
ודי יעול קדמיהון ודי יפקינון
ודי יעלינון ולא תהי כנשתא דיי
כענא דלית להון רעי
ואמר יי למשה דבר לך ית
יהושע בר נון גבר דרוח נבואה
ביה ותסמוך ית ידך עלוהי
ותקים יתיה קדם אלעזר כהנא
וקדם כל כנשתא ותפקיד
יתיה לעיניהון ותתן מזיוך
עלוהי בדיל דיקבלון מניה
כל כנשתא דבני ישראל וקדם
אלעזר כהנא יקום וישאל
ליה בדין אוריא קדם יי על
מימריה יהון נפקין ועל מימריה
יהון עלין הוא וכל בני ישראל
עמיה וכל כנשתא ועבד משה
כמא די פקיד יי יתיה ודבר
ית יהושע ואקימיה קדם
אלעזר כהנא וקדם כל
כנשתא וסמך ית ידוהי עלוהי
ופקדיה כמא די מליל יי בידא
דמשה ומליל יי
ית בני ישראל ותימר להון ית
קרבני לחים סדור לקרבני
לאתקבלא ברעוא תטרון לקרבא
קדמי בזמניה

מי שמיעת וכו' יאו. כיון כל
ויקוס שהזכיר מיתתם הזכיר
סורחנם. להודיע שלא היתה
בהם אלא זו בלבד: הם מי
מריבת. הם לבדם אין בו
אחר: דבר אחר הם שהמרו
הם הן שהמרו בם. הם עצמם
המרו במדבר צן: וידבר משה
אל יי וגו'. להודיע שבחן של
צדיקים שכשנפטרין מן
העולם מניחין צרכן ועוסקין
בצרכי צבור: לאמר. אמר לו
השיבני אם אתה ממנה להם
פרנס אם לאו: יפקד יי. כיון
ששמע משה שאמר לו
המקום תן נחלת צלפחד
לבנותיו אמר הגיעה שעה
שאתבע צרכי שיירשו
בני את גדולתי. אמר לו לא
לא כך עלתה במחשבה לפני
כדי הוא יהושע ליטול שכר
שימושו שלא מש מתוך
האהל וזהו שאמר שלמה נוצר
תאנה יאכל פריה: אלהי הרוחת
למה נאמר. אמר לפניו רבונו של
עולם גלוי לפניך דעתן של
כל אחד ואחד ואינן דומין
זה לזה. מנה עליהם מנהיג
שיהא סובל כל אחד לפי דעתו:
אשר יצא לפניהם. לא כדרך
מלכי האומות. אשר יצא לפני
שיושבין בבתיהם
ומשלחין חילותיהם למלחמה
אלא כדרך שעשיתי אני
שלחמתי בסיחון ועוג
הרי אותן וכדרך שעשה
יהושע. וילך יהושע אליו ואמר
הלנו אתה וגו'. וכן בדוד כי הוא
יוצא ובא לפניהם יוצא בראש
ונכנס בראש: אשר יוציאם.
בזכויותן. ואשר יביאם בזכויותן.
דבר אחר ואשר יביאם. שלא
תעשה לו כדרך שעשית לי
שאיני מכניסן לארץ: קח

לך. קחנו בדברים. אשריך
שזכית להנהיג בניו של מקום.
לך. את שבחרתי לך את זה אתה
אוהב: אשר רוח בו. כאשר שאלת
שיכול להלוך כנגד רוחו של כל אחד
ואחד: וסמכת את ידך עליו. תן לו
מתורגמן וידרוש בחייך שלא יאמרו
לא היה לו להרים ראש בחיי משה:
וצויתה אותו. על ישראל. דע
שטרחנין הן סרבנין הן על מנת
שתקבל עליך: ונתתה מהודך. זה
קירון עור פניו. מהודך ולא כל
הודך. נמצינו למדין פני משה כחמה פני יהושע
כלבנה: למען ישמעו כל עדת בני ישראל שיהו
נוהגין בו כבוד ויראה. כדרך שנוהגין בך:
ולפני אלעזר הכהן יעמד. הרי שאילתך שאמרת
שאין הכבוד זז מבית אביך שאף יהושע
יהא צריך לאלעזר: ושאל לו. כשיצטרך
לצאת למלחמה: על פיו של אלעזר: וכל העדה.
סנהדרין: ויקח את יהושע. לקחו בדברים
והודיעו מתן שכר פרנסי ישראל לעולם הבא:
ויסמך את ידיו. בעין יפה יותר ממה שנצטוה
שהקב"ה אמר לו וסמכת את ידך
והוא עשה בשתי ידיו: כאשר דבר יי. אף לענין
ההוד נתן והוד עליו: צו את בני ישראל
מה אמור למעלה יפקד יי וגו'. אמר לו הקב"ה עד
שאתה מצוני על בני צוה את בני עלי. משל לבת
מלך שהיתה נפטרת מן העולם והיתה מפקדת
לבעלה על בנה וכו' כפרשת כספרי: קרבני. זה הדם.
לחמי. אלו אימורים. וכן הוא אומר והקטירם הכהן
המזבחה לחם אשה. לאשי. האשים הנתונים
על גבי המזבח:

אתחזאל למלך על ארם ואת
יהוא בן נמשי תמשח למלך על
ישראל ואת אלישע בן שפט
מאבל מחולה תמשח לנביא
תחתיך והיה הנמלט מחרב
חזאל ימית יהוא והנמלט מחרב
יהוא ימית אלישע
והשארתי בישראל שבעת
אלפים כל הברכים אשר לא
כרעו לבעל וכל הפה אשר לא
נשק לו וילך משם וימצא

האשה אשר תקריבו ליהוה כבשים בני שנה
תמימם שנים ליום עלה תמיד׃ את הכבש
אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה
בין הערבים׃ ועשירית האיפה סלת למנחה
בלולה בשמן כתית רביעת ההין׃ עלת תמיד
העשיה בהר סיני לריח ניחח אשה ליהוה׃
ונסכו רביעת ההין לכבש האחד בקדש הסך
נסך שכר ליהוה׃ ואת הכבש השני תעשה בין
הערבים כמנחת הבקר וכנסכו תעשה אשה
ריח ניחח ליהוה׃ פ וביום השבת
שני כבשים בני שנה תמימם ושני עשרנים סלת
מנחה בלולה בשמן ונסכו׃ עלת שבת בשבתו
על עלת התמיד ונסכה׃ פ ובראשי
חדשיכם תקריבו עלה ליהוה פרים בני בקר
שנים ואיל אחד כבשים בני שנה שבעה
תמימם׃ ושלשה עשרנים סלת מנחה בלולה
בשמן לפר האחד ושני עשרנים סלת מנחה
בלולה בשמן לאיל האחד׃ ועשרן עשרון
סלת מנחה בלולה בשמן לכבש האחד עלה
ריח ניחח אשה ליהוה׃ ונסכיהם חצי ההין
יהיה לפר ושלישית ההין לאיל ורביעת ההין
לכבש יין זאת עלת חדש בחדשו לחדשי
השנה׃ ושעיר עזים אחד לחטאת ליהוה על
עלת התמיד יעשה ונסכו׃ פ ובחדש
הראשון בארבעה עשר יום לחדש פסח

ותימר להון דין קרבנא דיתקרבון
קדם יי אמרין בני שנא שלמין
תרין ליומא עלתא תדירא׃ ית
אמרא חד תעביד בצפרא וית
אמרא תנינא תעביד בין
שמשיא׃ וחד מן עשרה בתלת
סאין סלתא למנחתא דפילא
במשח כתישא רבעות הינא׃
עלתא תדירא דאתעבידת
בטורא דסיני לאתקבלא ברעוא קרבנא קדם יי׃ ונסכיה
רבעות הינא לאמרא חד בקדשא
יתנסך נסוך חמר עתיק קדם יי׃
וית אמרא תנינא תעביד בין
שמשיא כמנחת צפרא וכנסכיה
תעביד קרבן דמתקבל ברעוא
קדם יי׃ וביומא דשבתא
תרין אמרין בני שנא שלמין
ותרין עשרונין סלתא מנחתא
דפילא במשח ונסכיה׃ עלת שבא
תתעביד בשבתא על עלת תדירא
ונסכה׃ ובריש ירחיכון
תקרבון עלתא קדם יי תורי בני
תורי תרין ודכר חד אמרין בני
שנא שבעה שלמין׃ ותלתא
עסרונין סלתא מנחתא דפילא
במשח לתורא חד ותרין עסרונין
סלתא מנחתא דפילא במשח
לדכרא חד׃ ועשרונא עשרונא
סלתא מנחתא דפילא במשח
לאמרא חד עלתא לאתקבלא
ברעוא קרבנא קדם יי׃ ונסכיהון
פלגות הינא יהי לתורא ותלתות
הינא לדכרא ורבעות הינא
לאמרא חמרא דא עלת ריש ירח
באתחדתותיה כן לכל רישי ירחי
שתא׃ וצפיר בר עזין חד לחטתא
קדם יי על עלת תדירא יתעביד
ונסכיה׃ ובירחא קדמאה

[illegible]

וימצא את אלישע בן שפט
והוא חרש שנים עשר צמדים
לפניו והוא בשנים העשר
ויעבר אליו אליהו וישלך
אדרתו אליו׃ ויעזב את
הבקר וירץ אחרי אליהו
ויאמר אשקה נא לאבי
ולאמי ואלכה אחריך
ויאמר לו לך שוב כי מה
עשיתי לך׃ וישב מאחריו
ויקח

[illegible]

ויאמר יהוה אלי מצפון
תפתח הרעה על כל יש
ישבי הארץ׃ כי הנני
קורא לכל משפחות
ממלכות צפונה נאם
יהוה ובאו ונתנו איש
כסאו פתח שערי ירושלם
ועל כל חומתיה סביב ועל
כל ערי יהודה׃ ודברתי
משפטי אותם על כל

בארבעת עשרה יומא לירחא
פסחא קדם יי׃ ובחמשה עשרה
יומא לירחא הדין חגא שבעא יומין
פטירא יתאכל׃ ביומא קדמאה
מערע קדיש כל עבידת פלחן
לא תעבדון׃ ותקרבון קורבנא עלתא
קדם יי תורי בני תורי תרין ודכר חד
ושבעה אמרין בני שנה שלמין
יהון לכון׃ ומנחתהון סולתא דפילא
במשח תלתא עשרונין לתורא
ותרין עשרונין לדכרא תעבדון׃
עשרונא עשרונא תעביד לאמרא
חד כן לשבעא אמרין׃ וצפירא
דחטאתא חד לכפרא עליכון׃
בר מעלת צפרא די היא עלת
תדירא תעבדון ית אלין׃ כאלין
תעבדון ליומא שבעא יומין
לחים קרבן דמתקבל ברעוא קדם
יי על עלת תדירא יתעביד ונסכיה׃
וביומא שביעאה מערע קדיש
יהי לכון כל עבידת פלחן לא
תעבדון׃ וביומא דבכוריא
בקרובכון מנחתא חדתא קדם
יי בעצרתכון מערע קדיש יהי
לכון כל עבידת פלחן לא תעבדון׃
ותקרבון עלתא לאתקבלא
ברעוא קדם יי תורי בני תורי
תרין דכר חד שבעה אמרין בני
שנה׃ ומנחתהון סולתא דפילא
במשח תלתא עשרונין לתורא
חד תרין עשרונין לדכרא חד׃
עשרונא עשרונא לאמרא חד
כן לשבעא אמרין׃ צפיר בר
עזין חד לכפרא עליכון׃ בר מעלת
תדירא ומנחתיה תעבדון שלמין
יהון לכון ונסכיהון׃

לַיהוָה׃ וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חָג
שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת יֵאָכֵל׃ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא
קֹדֶשׁ כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃
וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי בָקָר
שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד וְשִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה
תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם׃ וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן
שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל
תַּעֲשׂוּ׃ עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן תַּעֲשֶׂה לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד
לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם׃ מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת
הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה׃ כָּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם
שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה עַל
עוֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה
לֹא תַעֲשׂוּ׃ וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים
בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה בְּשָׁבֻעֹתֵיכֶם
מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא
תַעֲשׂוּ׃ וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה
פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם אַיִל אֶחָד שִׁבְעָה
כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה׃ וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן
שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר הָאֶחָד שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
לָאַיִל הָאֶחָד׃ עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים׃ שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְכַפֵּר
עֲלֵיכֶם׃ מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתוֹ תַּעֲשׂוּ
תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם וְנִסְכֵּיהֶם׃

לכפר על טומאת מקדש וקדשיו כל מה שאמור
מיכל שמעות ושתנה
שעיר ראש חדש שנכן וכו׳
תלמוד לומר שמכפר על
שאין בה ידיעה לא בתחילה
ולא בסוף. שאין מכפר
בחטא אלא הקב״ה לבדו
ושאר השעירים [illegible]
[illegible] מגבה אנ׳
הקב״ה הביאו כפרה עלי
שמיעטתי את הירח׳ על
עלת התמיד ונסכו יעשה
כל הקרבן הזה ואין ונסכו
מוסב אל השעיר שאין
נסכים לחטאות׃ כל מלאכת
עבודה אפילו מלאכה
הצריכה לכם כגון דבר האבד
האבד האמור בחולו של
מועד אסורה ביום טוב׃
פרים כנגד אברהם איל
כנגד יצחק כבשים כנגד
יעקב וכו׳ והכבשים הקריב
יעקב ביסודו של משה
ראיתי זאת׃ כולה תשנון
שלא יהו פוחתין והולכין
כפרי החג׃ וביום הבכורים
חג שבועות קרוי בכורי
קציר חטים על שם שתי
הלחם שהם ראשונים
למנחת חטים הבאה מן
החדש׃ תמימים יהיו
לכם ונסכיהם׃ יהיו
הנה כמו יהיו לכם ותמימים
ומכאן אתה למד שהיין שעלה
קורבים פסול ונסכים׃
מלבד עלת החדש
ומוספי ראש חדש
חדש שהוא ביום ראש

הפטרה דברי ירמיהו
[illegible]

וְדִבַּרְתִּי מִשְׁפָּטַי אוֹתָם עַל כָּל רָעָתָם אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיְקַטְּרוּ
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ
לְמַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם׃ וְאַתָּה תֶּאְזֹר
מָתְנֶיךָ וְקַמְתָּ וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם
אֵת כָּל אֲשֶׁר אָנֹכִי אֲצַוֶּךָּ
אַל תֵּחַת מִפְּנֵיהֶם פֶּן אֲחִתְּךָ
לִפְנֵיהֶם׃ וַאֲנִי הִנֵּה נְתַתִּיךָ
הַיּוֹם לְעִיר מִבְצָר וּלְעַמּוּד
בַּרְזֶל וּלְחֹמוֹת נְחֹשֶׁת עַל
כָּל הָאָרֶץ לְמַלְכֵי יְהוּדָה
לְשָׂרֶיהָ לְכֹהֲנֶיהָ וּלְעַם
הָאָרֶץ׃ וְנִלְחֲמוּ אֵלֶיךָ וְלֹא יוּכְלוּ
לָךְ כִּי אִתְּךָ אֲנִי נְאֻם יְהוָה לְהַצִּילֶךָ׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה
אֵלַי לֵאמֹר׃ הָלֹךְ וְקָרָאתָ בְאָזְנֵי
יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת
כְּלוּלֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר
בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה׃ קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל
לַיהוָה רֵאשִׁית תְּבוּאָתֹה כָּל אֹכְלָיו
יֶאְשָׁמוּ רָעָה תָּבֹא אֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה׃

[illegible]
חסלת לפנחס

ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא קדש
יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו יום
תרועה יהיה לכם׃ ועשיתם עלה לריח ניחח
ליהוה פר בן בקר אחד איל אחד כבשים
בני שנה שבעה תמימם׃ ומנחתם סלת בלולה
בשמן שלשה עשרנים לפר שני עשרנים
לאיל׃ ועשרון אחד לכבש האחד לשבעת
הכבשים׃ ושעיר עזים אחד חטאת לכפר
עליכם׃ מלבד עלת החדש ומנחתה ועלת
התמיד ומנחתה ונסכיהם כמשפטם לריח
ניחח אשה ליהוה׃ ובעשור לחדש
השביעי הזה מקרא קדש יהיה לכם ועניתם
את נפשתיכם כל מלאכה לא תעשו׃ והקרבתם
עלה ליהוה ריח ניחח פר בן בקר אחד איל
אחד כבשים בני שנה שבעה תמימם יהיו
לכם׃ ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים
לפר שני עשרנים לאיל האחד׃ עשרון
עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים׃
שעיר עזים אחד חטאת מלבד חטאת הכפרים
ועלת התמיד ומנחתה ונסכיהם׃
ובחמשה עשר יום לחדש
השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת
עבדה לא תעשו וחגתם חג ליהוה שבעת
ימים׃ והקרבתם עלה אשה ריח ניחח ליהוה
פרים בני בקר שלשה עשר אילם שנים כבשים

ובירחא שביעאה בחד לירחא
מערע קדיש יהי לכון כל עבידת
פלחן לא תעבדון יום יבבא יהי
לכון׃ ותעבדון עלתא לאתקבלא
ברעוא קדם יי תור בר תורי חד
דכר חד אמרין בני שנה שבעה
שלמין׃ ומנחתהון סלתא
דפילא במשח תלתה עסרונין
לתורא תרין עשרונין לדכרא׃
ועשרונא חד לאמרא חד בין
לשבעא אמרין׃ וצפיר בר
עזין חד חטתא לכפרא עליכון׃
בר מעלת ירחא
ומנחתה ועלת תדירא ומנחתה
ונסכיהון כדחזי להון לאתקבלא
ברעוא קרבנא קדם יי׃
ובעשרה לירחא
שביעאה הדין מערע קדיש יהי
לכון ותענון ית נפשתכון כל
עבידא לא תעבדון׃ ותקרבון
עלתא קדם יי לאתקבלא ברעוא
תור בר תורי חד דכר חד אמרין
בני שנא שבעא שלמין יהון לכון׃
ומנחתהון סלתא דפילא
במשח תלתה עסרונין לתורא
תרין עסרונין לדכרא חד׃
עסרונא עסרונא לאמרא חד
בין לשבעה אמרין׃ צפיר בר
עזין חד חטתא בר מחטת כפוריא
ועלת תדירא ומנחתה ונסכיהון׃
ובחמישת עשרה
יומא לירחא שביעאה מערע
קדיש יהי לכון כל עבידת פלחן
לא תעבדון ותחגון חגא קדם
יי שבעה יומין׃ ותקרבון עלתא
קרבן דמתקבל ברעוא קדם יי תורי
בני תורי תלת עשר דכרין תרין אמר

ראש השנה׃ מלבד עולת
הכפורים׃ שעיר העשה בפנים
האמור באחרי מות שניהם היו
חטאת׃ ועלת התמיד׃ ומלבד
עלת התמיד תעשו עולות
הללו׃ בחמשה עשר יום הזכרון
פרי נסם המוספין ושאר מנחות
החג ונסכה האמור בתמיד
שמיני מוסב על כל עולות היום
הם ולכך לא הטיל אין במנחה
כנגד תחלה יתחלה לדרושם
שמני החוק׃ דעת ככתוב׃
אומות ומתמעטין והולכין
סימן כלייה להם ובזמן
המקדש היו מגינין עליהם
מן הייסורים׃ והכבשים כנגד
ישראל שנקראו שה פזורה והם
קבועים ומנינם תשעים
ושמנה לכלות מהם קללות
שבמשנה תורה׃ הגהה׃
ונסכיהם׃ מוסב על
המוספין הכתובים ועל
תעשו׃ והוא לשון צווי
אומר עלת התמיד ומנחת
ומנחתה תעשו את אלה
ונסכיהם׃ וכל נסכיהם
האמורים בכל המועדים
חוץ משל קרבן
החג של ונסכה ונסכיהם
ונסכה שבהם מוסבים
על התמיד ואינו לשון צווי
שהרי נסכיהם של מוספים
כתובים לעניין כל יום
יום ומנחתם ונסכיהם
לפרים וגו׳׃ זה מצינו על פי
החג׃ בשיני נון׃ ונסכיהם׃
ונסכיהם של שני תמיד
היום ולא שינה הלשון אלא
לדרש כמו שאמרו רבותינו
בשיני נון מר ונסכיהם בששי
ונסכה בשביעי כמשפטם
קרי מם יוד מם מים רמז
לניסוך המים בחג׃ וכן ונסכה
נדרש אשתי עולות התמיד
דבקר וערב׃ דעת׃ כן פירשו׃

שלא ילך יחידי שחלק כבוד לאלהות׃
ויושב מתבן מאחר ואין לו דמיון ואת
הוא לא בא ולא ללמד לשון דוד שדר׃
כבבור׃ סה ישען ... לה׃ כמו שעשית
לנביאי הבעל׃ רוחם יוצא ... ׃ ויאמר רב׃
פני ירמנו עד אותה אנו מתרין ...
כתרין׃ וכן ובדן ... אל המערה׃
היא נקראת שעמד בה משה׃ או תאמר בחות
הרסו׃ במות יחיד העשות לשם שמים׃
היה בירושל׃

על דזה המראה רות רעש׃
... היה דוגמא שלנבואה
הדיבר חזאל׃ והוא אלישע׃
וגו׳ והנשארים מן חרב
יהיו נטרפים ומדוקקים
... ובן כל חרב וחרב יהיו
מעורבבים ואין שכינה בתוכם׃
וזהו שלו והנה רוח חזק משבר
מפרק׃ ולא ברוח׃ ואחר
רעש׃ ולא ברעש׃ שהן המלוכה
מחרב חזאל׃ ומיהוא׃ ואחריהן
שפט בהן אלישע ומרע הל

הדור ושרתה׃
שמונה על ...
וזהו שלא נאמר
אחר הא ...
ולא כמוש ...
שהרי שמונה
על המרדות
שלושי ... וכן
מצאו אליה ...
חרש ומשבר׃
השבטים שהם
שאר הנשארים
... ואחרי
והיו בשעם

העשר רמז
שילכו אחרין
והוא היה
להם לראש׃
על מכיר ...
עד על ...
לנביא הסתק
הגידה ...
ישראל ...
שהיה ...
וכן עשה ...
הלמידה ...
וישרתהו על
מכיר המכבה

שמים שהרי המזבח בית הבחירה
היה בירושלם׃ ורוח גדולה משרי
מלאכי רוחין׃ רעש משריית
מלאכי זיעא׃ אש׃ משריית מלאכי
אישתא׃ קול דממה דקה׃ קל
דמשבחין בחשאי׃ אבל בנביאי
אומות העולם אין דממה וקול
אטמע׃ דממה היתה
ואני שמעתי קול הבא מתוך דממה
רעש׃ ... ואין שומע
קול ממש׃ ... וסדק ...
וכן והיה נוגה בשמלה׃

תמשח לנביא תחתיך׃ ... איפשי
בנבואתך׃ שאותה מלמד קטיגוריין
על בני׃ ... לא איפשי
שהמית ... על ידי חכם
בריתו׃ לך שוב מאחרי כי מה עשיתי
לך שתבוא אחרי׃ בשלם הבשר׃ בשל
להם הבשר׃ כך פירוש ומנחם׃ וכן
חרישם יוג בשתי הבהמות׃ ואני או איזה
לחלקו בשתי הבהמות ... או בשלם
הבשר׃ בשלם לשני שוורים את הבשר
שלהם׃ שהיו מדיר אין ... משנים׃
ויתן לעם כי מרוב שמחה עשה
משתה׃ חסלת לפינחס׃

[illegible]

בני שנה ארבעה עשר תמימם יהיו׃ ומנחתם
סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר האחד
שני עשרנים לאיל האחד לשני האילם׃
ועשרון עשרון לכבש האחד לארבעה עשר
כבשים׃ ושעיר עזים אחד חטאת מלבד עלת
התמיד מנחתה ונסכה׃ פ וביום השני
פרים בני בקר שנים עשר אילם שנים כבשים
בני שנה ארבעה עשר תמימם׃ ומנחתם
ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם
כמשפט׃ ושעיר עזים אחד חטאת מלבד
עלת התמיד ומנחתה ונסכיהם׃ ס
וביום השלישי פרים עשתי עשר אילם
שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר תמימם׃
ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים
במספרם כמשפט׃ ושעיר חטאת אחד
מלבד עלת התמיד ומנחתה ונסכה׃ ס
וביום הרביעי פרים עשרה אילם שנים כבשים
בני שנה ארבעה עשר תמימם׃ מנחתם
ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם
כמשפט׃ ושעיר עזים אחד חטאת מלבד
עלת התמיד מנחתה ונסכה׃ פ
וביום החמישי פרים תשעה אילם שנים
כבשים בני שנה ארבעה עשר תמימם׃
ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים
במספרם כמשפט׃ ושעיר חטאת אחד

בני שנא ארבעה עשר שלמין יהון׃
ומנחתהון סלתא פתילא במשח
תלתא עשרונין לתורא חד לתלת
עסר תורין תרין עשרונין לדכרא
חד לתרין דכרין׃ ועשרונא עשרונא
לאמרא חד לארבעת עשר אמרין׃
וצפיר בר עזין חד חטאתא בר מעלת
תדירא מנחתה ונסכה׃
וביומא תנינא תורי בני תורי
תרי עשר דכרין תרין אמרין
בני שנא ארבעת עשר שלמין׃
ומנחתהון ונסכיהון לתורי
לדכרי ולאמרי במנינהון
כדחזי׃ וצפיר בר עזין חד חטאתא
בר מעלת תדירא ומנחתה
ונסכיהון׃ וביומא
תליתאה תורי חד עשר דכרין תרין
אמרין בני שנא ארבעת עסר
שלמין׃ ומנחתהון ונסכיהון
לתורי לדכרי ולאמרי בכ
במנינהון כדחזי׃ וצפיר חטאתא
חד בר מעלת תדירא ומנחתה
ונסכה׃
וביומא רביעאה תורי עשרה
דכרין תרין אמרין בני שנא
ארבעת עשר שלמין׃ ומנחתהון
ונסכיהון לתורי לדכרי ולא
ולאמרי במנינהון כדחזי׃
וצפיר בר עזין חד חטאתא בר
מעלת תדירא מנחתה ונסכה׃
וביומא חמישאה
תורי תשעה דכרין תרין אמרין
בני שנה ארבעת עשר שלמין׃
ומנחתהון ונסכיהון לתורי
לדכרי ולאמרי במנינהון כ
כדחזי׃ וצפירא דחטאתא חד

[illegible]

מלבד עלת התמיד ומנחתה ונסכה׃
וביום הששי פרים שמנה אילם
שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר תמימם׃
ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים
במספרם כמשפטו׃ ושעיר חטאת אחד
מלבד עלת התמיד מנחתה ונסכיה׃
וביום השביעי פרים שבעה אילם
שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר תמימם׃
ומנחתם ונסכהם לפרים לאילם ולכבשים
במספרם כמשפטם׃ ושעיר חטאת אחד
מלבד עלת התמיד מנחתה ונסכה׃
ביום השמיני עצרת תהיה לכם
כל מלאכת עבדה לא תעשו׃ והקרבתם
עלה אשה ריח ניחח ליהוה פר אחד
איל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימם׃
מנחתם ונסכיהם לפר לאיל ולכבשים
במספרם כמשפטו׃ ושעיר חטאת אחד
מלבד עלת התמיד ומנחתה ונסכה׃ אלה
תעשו ליהוה במועדיכם לבד מנדריכם
ונדבתיכם לעלתיכם ולמנחתיכם ולנסכיכם
ולשלמיכם׃ ויאמר משה אל בני
ישראל ככל אשר צוה יהוה את משה׃
וידבר משה אל ראשי
המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר
צוה יהוה איש כי ידר נדר ליהוה או השבע

בר מעלת תדירא ומנחתה ונסכה׃
וביומא שתיתאה
תורי תמניא דכרין תרין אמרין
בני שנא ארבעת עסר שלמין׃
ומנחתהון ונסכיהון לתורי לדכרי
ולאמרי במניינהון כדחזי׃
וצפירא דחטאתא חד בר מעלת
תדירא מנחתה ונסכהא׃
וביומא שביעאה תורי
שבעה דכרין תרין אמרין בני
שנא ארבעת עסר שלמין׃
ומנחתהון ונסכיהון
לתורי לדכרי ולאמרי
במניינהון כדחזי להון׃
וצפירא דחטאתא חד בר
מעלת תדירא מנחתה ונסכה׃
ביומא תמינאה
כנישין תהוון לכון כל עבידת
פלחן לא תעבדון׃ ותקרבון
עלתא קרבן דמתקבל ברעוא
קדם יי תור חד דכר חד
אמרין בני שנא שבעה
שלמין׃ מנחתהון ונסכיהון
לתורא לדכרא ולאמרי במניינהון
כדחזי׃ וצפירא דחטאתא
חד בר מעלת תדירא ומנחתה
ונסכה׃ אלין תעבדון קדם יי
במועדיכון בר מנדריכון
ונדבתכון לעלותכון
ולמנחתכון ולנסכיכון
ולנכסת קודשיכון׃ ואמר
משה לבני ישראל ככל די
פקיד יי ית משה׃
ומליל משה עם רישי
שבטיא לבני ישראל
למימר דין פתגמא דפקיד
יי׃ גבר ארי ידר נדר קדם יי
או יקיים קיים למיסר אסר על

[illegible]

שמעו דבר יהוה
בית יעקב וכל משפחות
בית ישראל׃ כה אמר יהוה
מה מצאו אבותיכם בי עול כי
רחקו מעלי וילכו אחרי ההבל
ויהבלו׃ ולא אמרו איה יהוה
המעלה אתנו מארץ מצרים
המוליך אתנו במדבר
בארץ ערבה ושוחה בארץ
ציה וצלמות בארץ אשר

[illegible]

שבעה לאסר אסר על נפשו לא יחל דברו
ככל היצא מפיו יעשה ואשה כי תדר נדר
ליהוה ואסרה אסר בבית אביה בנעריה
ושמע אביה את נדרה ואסרה אשר אסרה
על נפשה והחריש לה אביה וקמו כל
נדריה וכל אסר אשר אסרה על נפשה
יקום ואם הניא אביה אתה ביום שמעו
כל נדריה ואסריה אשר אסרה על נפשה
לא יקום ויהוה יסלח לה כי הניא אביה
אתה ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה
או מבטא שפתיה אשר אסרה על נפשה
ושמע אישה ביום שמעו והחריש לה וקמו
נדריה ואסרה אשר אסרה על נפשה יקמו
ואם ביום שמע אישה יניא אותה והפר את
נדרה אשר עליה ואת מבטא שפתיה אשר
אסרה על נפשה ויהוה יסלח לה ונדר
אלמנה וגרושה כל אשר אסרה על נפשה
יקום עליה ואם בית אישה נדרה או אסרה
אסר על נפשה בשבעה ושמע אישה
והחריש לה לא הניא אתה וקמו כל נדריה
וכל אסר אשר אסרה על נפשה יקום ואם
הפר יפר אתם אישה ביום שמעו כל מוצא
שפתיה לנדריה ולאסר נפשה לא יקום
אישה הפרם ויהוה יסלח לה כל נדר וכל
שבעת אסר לענת נפש אישה יקימנו ואישה

על נפשיה לא יבטיל פתגמיה ככל
דיפוק מפמיה יעביד ואתתא
ארי תידר נדר קדם יי ותיסר
אסר בבית אבוהא ברביותהא
וישמע אבוהא ית נדרהא
ואסרהא די אסרת על נפשה
וישתוק לה אבוהא ויקומון
כל נדרהא וכל אסרי די אסרת
על נפשה יקומון ואם אעדי
אבוהא יתה ביומא דשמע כל
נדרהא ואסרהא די אסרת על
נפשה לא יקומון ומן קדם יי
ישתביק לה ארי אעדי אבוהא
יתהון ואם מהוה תהוי לגבר
ונדרהא עלה או פירוש
ספוותהא די אסרת על נפשה
וישמע בעלה ביומא דשמע
וישתוק לה ויקומון נדרהא
ואסרהא די אסרת על נפשה יקומון
ואם ביומא דשמע בעלה אעדי
יתהון ויבטיל ית נדרהא די עלה וית
פירוש ספוותהא די אסרת על
נפשה ומן קדם יי ישתביק לה
ונדר ארמלא ומתרכא כל די
אסרת על נפשה קים עלה
ואם בית בעלה נדרת או אסרת
אסר על נפשה בקיום
וישמע בעלה וישתוק לה לא
אעדי יתהון ויקומון כל נדרהא
וכל אסרי די אסרת על נפשה
יקומון ואם בטלא יבטיל
יתהון בעלה ביומא דשמע כל
אפקות ספוותהא לנדרהא ולאסר
נפשה לא יקומון בעלה בטלינון
ומן קדם יי ישתביק לה כל נדר
וכל קיומת אסר לסגפא נפש בעלה
יקימינון ובעלה יבטילנון

אמ' והנביאים מתנבאין בכה
אמר משה. עליהם משה
שנתנבא בלשון זה הדבר.
דבר אחר זה הדבר מיעוט הוא
שהחכם בלשון התרה
והבעל בלשון הפרה כלשון
הכתוב כאן. ואם חילפו
אין מותר ואין מופר: נדר
האומר הרי עלי קונם שלא
אוכל או שלא אעשה
דבר פלוני. יכול אפילו נשבע
שיאכל נבלות אני קורא
עליו ככל היוצא מפיו יעשה
תל' לו' לאסר איסר. לאסור
המותר ולא להתיר את
האיסור. לא יחל דברו. כמו
לא יחלל דברו. לא יעשה
דברו חולין: בית אביה
ברשות אביה ואפילו אינה
בביתו: בנעוריה. ולא קטנה
ולא בוגרת שהקטנה אין
נדרה נדר והבוגרת אינה
ברשות אביה להפר נדריה
ואיזו היא קטנה. אמרו
רבותינו בת אחת עשרה
שנה ויום אחד. נדריה
נבדקין אם ידעה לשם מי
נדרה ולשם מי הקדישה
נדרה נדר. בת שתים עשרה
שנה ויום אחד אינה צריכה
ליבדק: ואם הניא אביה אותה.
אם מנע אותה מן הנדר
כלומ' שהפר לה. הניאה זו
איני יודע מה היא. כשהוא
אומ' ואם ביום שמוע אישה
יניא אותה והפר הרי הנאה
הנאה זו הפרה. ופשוטו
לשון מניעה והסרה וכן
ולמה תניאון וכן [illegible]
[illegible]

[illegible]

ואישה יפרנו׃ ואם החרש יחריש לה אישה
מיום אל יום והקים את כל נדריה או את כל
אסריה אשר עליה הקים אתם כי החרש לה
ביום שמעו׃ ואם הפר יפר אתם אחרי
שמעו ונשא את עונה׃ אלה החקים אשר
צוה יהוה את משה בין איש לאשתו בין
אב לבתו בנעריה בית אביה׃
וידבר יהוה אל משה לאמר׃ נקם נקמת
בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל
עמיך׃ וידבר משה אל העם לאמר החלצו
מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת
נקמת יהוה במדין׃ אלף למטה אלף למטה
לכל מטות ישראל תשלחו לצבא׃ וימסרו
מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר
אלף חלוצי צבא׃ וישלח אתם משה אלף
למטה לצבא ואת פינחס בן אלעזר
הכהן לצבא וכלי הקדש וחצצרות
התרועה בידו׃ ויצבאו על מדין כאשר
צוה יהוה את משה ויהרגו כל זכר׃ ואת
מלכי מדין הרגו על חלליהם את אוי ואת
רקם את צור ואת חור ואת רבע חמשת
מלכי מדין ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב׃
וישבו בני ישראל את נשי מדין ואת טפם
ואת כל בהמתם ואת כל מקנהם ואת כל
חילם בזזו׃ ואת כל עריהם במושבתם ואת

ואם משתק ישתוק לה בעלה
מיום ליום ויקים כל נדרהא או
ית כל אסרהא די עלה קיים
יתהון ארי שתיק לה ביומא
דשמע׃
ואם בטלא יבטיל יתהון בתר
דשמע ויקביל ית חובהא׃
אלין קימיא די פקיד יי ית
משה בין גבר לאתתיה בין
אבא לברתיה ברביתהא בית
אבוהא׃
ומליל יי עם משה למימר׃ אתפרע פורענות בני
ישראל מן מדינאי בתר כן
תתכניש לעמך׃ ומליל משה עם
עמא למימר זריזו מנכון גברין
לחילא ויהון על מדין למתן
פורענות דין עמיה דיי במדין׃
אלפא לשבטא אלפא לשבטא
לכל שבטיא דישראל תשלחון
לחילא׃ ואתבחרו מאלפיא
דישראל אלפא לשבטא
תרי עשר אלפין מזרזין חילא׃
ושלח יתהון משה אלפא לשב
לשבטא לחילא יתהון וית פינחס
בר אלעזר כהנא לחילא ומני
קודשא וחצוצרת יבבתא בידיה׃
ואתחילו על מדין כמא די
פקיד יי ית משה וקטלו כל
דכורא׃ וית מלכי מדין קטלו
על קטיליהון ית אוי וית רקם
וית צור וית חור וית רבע
חמשא מלכי מדין וית בלעם בר
בעור קטלו בחרבא׃ ושבו
בני ישראל ית נשי מדין וית
טפלהון וית כל בעיריהון וית
כל גיתיהון וית כל נכסיהון בזו׃
וית כל קרויהון במותבניהון

כל טירתם שרפו באש׃ ויקחו את כל השלל
ואת כל המלקוח באדם ובבהמה׃ ויבאו אל
משה ואל אלעזר הכהן ואל עדת בני ישראל
את השבי ואת המלקוח ואת השלל אל
המחנה אל ערבת מואב אשר על ירדן ירחו׃
ויצאו משה ואלעזר הכהן
וכל נשיאי העדה לקראתם אל מחוץ למחנה׃
ויקצף משה על פקודי החיל שרי האלפים
ושרי המאות הבאים מצבא המלחמה׃ ויא
ויאמר אליהם משה החייתם כל נקבה׃ הן
הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסר מעל
ביהוה על דבר פעור ותהי המגפה בעדת יהוה׃
ועתה הרגו כל זכר בטף וכל אשה ידעת
איש למשכב זכר הרגו׃ וכל הטף בנשים
אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם׃ ואתם
חנו מחוץ למחנה שבעת ימים כל הרג נפש
וכל נגע בחלל תתחטאו ביום השלישי וביום
השביעי אתם ושביכם׃ וכל בגד וכל כלי עור
וכל מעשה עזים וכל כלי עץ תתחטאו׃
ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי
הצבא הבאים למלחמה זאת חקת התורה
אשר צוה יהוה את משה׃ אך את הזהב
ואת הכסף את הנחשת את הברזל את הבדיל
ואת העפרת׃ כל דבר אשר יבא באש תעבירו
באש וטהר אך במי נדה יתחטא וכל אשר

וית כל בית סגדתהון אוקידו בנורא׃
ושבו ית כל עדאה וית כל דברתא
באנשא ובבעירא׃ ואתיו לות משה
ולות אלעזר כהנא ולות כנישתא
דבני ישראל ית שביא וית דברתא
וית עדאה למשריתא למישרנא
דמואב די על ירדנא דיריחו׃
ונפקו משה
ואלעזר כהנא וכל רברבי
כנשתא לקדמותהון למברא
למשריתא׃ ורגיז משה על
דממנן על חילא רבני אלפי
ורבני מאותא דאתו מחיל
קרבא׃ ואמר להון משה
הקיימתון כל נקבא׃ הא אינון
הואה לבני ישראל בעיצת
בלעם לשקרא שקר קדם יי
על עיסק פעור והות מחתא
בכנשתא דיי׃ וכען קטולו כל
דכורא בטפלא וכל אתתא
דידעת גבר למשכבי דכורא
קטולו׃ וכל טפלא בנשיא די לא
ידעא משכבי דכורא קיימו לכון׃
ואתון שרו מברא למשריתא
שבעה יומין כל דקטל נפשא וכל
דיקרב בקטילא תדון עלוהי
ביומא תליתאה וביומא שביעאה
אתון ושביכון׃ וכל לבוש וכל
מן דמשך וכל עבד מעזי
וכל מן דאע תדון עלוהי׃
ואמר אלעזר
כהנא לגברי חילא דאתו לקרבא דא
גזירת אוריתא די פקיד יי ית משה׃
ברם ית דהבא וית כספא ית נחשא
ית פרזלא ית עבצא וית אברא׃
כל מדעם די מתעל בנורא
תעברונה בנורא ודכי

לא יבא באש תעבירו במים׃ וכבסתם בגדיכם
ביום השביעי וטהרתם ואחר תבאו אל המחנה׃
ויאמר יהוה אל משה לאמר׃
שא את ראש מלקוח השבי באדם ובבהמה
אתה ואלעזר הכהן וראשי אבות העדה׃
וחצית את המלקוח בין תפשי המלחמה
היצאים לצבא ובין כל העדה׃ והרמת מכס
ליהוה מאת אנשי המלחמה היצאים
לצבא אחד נפש מחמש המאות מן
האדם ומן הבקר ומן החמרים ומן הצאן׃
ממחציתם תקחו ונתתה לאלעזר הכהן תרומת
יהוה׃ וממחצית בני ישראל תקח אחד אחז
מן החמשים מן האדם מן הבקר מן החמרים
ומן הצאן מכל הבהמה ונתתה אתם ללוים
שמרי משמרת משכן יהוה׃ ויעש משה
ואלעזר הכהן כאשר צוה יהוה את משה׃
ויהי המלקוח יתר הבז אשר בזזו עם הצבא
צאן שש מאות אלף ושבעים אלף וחמשת
אלפים׃ ובקר שנים ושבעים אלף׃ וחמרים
אחד וששים אלף׃ ונפש אדם מן הנשים
אשר לא ידעו משכב זכר כל נפש שנים
ושלשים אלף׃ ותהי המחצה חלק היצאים
בצבא מספר הצאן שלש מאות אלף
ושלשים אלף ושבעת אלפים וחמש מאות׃
ויהי המכס ליהוה מן הצאן שש מאות חמש

כל מדעם דלא מתעבר בנורא תעברון במיא׃
ותחורון לבושיכון ביומא שביעאה
ותדכון ובתר כן תיעלון למשריתא׃
ואמר יי למשה למימר׃ קביל ית חושבן
דברת שביא באנשא ובבעירא
את ואלעזר כהנא ורישי אבהת
כנשתא׃ ותפליג ית דברתא
בין גברי מגיחי קרבא דנפקו
לחילא ובין כל כנשתא׃
ותפריש נסיבא קדם יי מן גברי
מגיחי קרבא דנפקו לחילא
חדא נפשא מחמש מאה מן
אנשא ומן תורי ומן חמרי
ומן ענא׃
מפלגותהון תסבון ותתן לאלעזר
כהנא אפרשותא קדם יי׃
ומפלגות בני ישראל תסב חד
דיתחד מן חמשין מן אנשא
מן תורי מן חמרי ומן ענא מכל
בעירא ותתן יתהון לליואי נטרי
מטרת משכנא דיי׃ ועבד משה
ואלעזר כהנא כמא די פקיד יי
ית משה׃ והות דברתא
שאר ביזא די בזו
עמא דנפקו לחילא ענא
שית מאה ושבעין וחמשה
אלפין׃ ותורי שבעין
ותרין אלפין׃ וחמרי
שתין וחד אלפין׃ ונפשא
דאנשא מן נשיא די לא
ידעא משכבי דכורא כל
נפשתא תלתין ותרין אלפין׃
והות פלגותא חלק גבריא
דנפקו בחילא מנין ענא
תלת מאה ותלתין ושבעא
אלפין וחמש מאה׃ והוה

[illegible]

בארץ אשר לא עבר בה איש ולא
ישב אדם שם׃ ואביא אתכם אל
ארץ הכרמל לאכל פריה וטובה
ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי
שמתם לתועבה׃ הכהנים לא אמרו
איה יהוה ותפשי התורה לא
ידעוני והרעים פשעו בי והנבאים
נבאו בבעל ואחרי לא יועילו הלכו׃
לכן עד אריב אתכם נאם יהוה ואת
בני בניכם אריב׃ כי עברו איי כתיים
וראו וקדר שלחו והתבוננו

מאד וראו הן היתה כזאת׃
ההימיר גוי אלהים והמה לא
אלהים ועמי המיר כבודו
בלוא יועיל׃ שמו שמים על
זאת ושערו חרבו מאד
נאם יהוה׃ כי שתים רעות
עשה עמי אתי עזבו מקור
מים חיים לחצב להם
בארות בארות נשברים אשר
לא יכלו המים׃

[illegible]

ושבעים׃ והבקר ששה ושלשים אלף ומכסם ליהוה
שנים ושבעים׃ וחמרים שלשים אלף וחמש
מאות ומכסם ליהוה אחד וששים׃ ונפש
אדם ששה עשר אלף ומכסם ליהוה שנים
ושלשים נפש׃ ויתן משה את מכס תרומת יהוה
לאלעזר הכהן כאשר צוה יהוה את משה׃
וממחצית בני ישראל אשר חצה משה מן
האנשים הצבאים׃ ותהי מחצת העדה מן
הצאן שלש מאות אלף ושלשים אלף שבעת
אלפים וחמש מאות׃ ובקר ששה ושלשים
אלף׃ וחמרים שלשים אלף וחמש מאות׃
ונפש אדם ששה עשר אלף׃ ויקח משה
ממחצת בני ישראל את האחז אחד מן
החמשים מן האדם ומן הבהמה ויתן אתם
ללוים שמרי משמרת משכן יהוה כאשר צוה
יהוה את משה׃ ויקרבו אל משה הפקדים
אשר לאלפי הצבא שרי האלפים ושרי המאות׃
ויאמרו אל משה עבדיך נשאו את ראש
אנשי המלחמה אשר בידנו ולא נפקד
ממנו איש׃ ונקרב את קרבן יהוה איש אשר
מצא כלי זהב אצעדה וצמיד טבעת עגיל
וכומז לכפר על נפשתינו לפני יהוה׃ ויקח
משה ואלעזר הכהן את הזהב מאתם כל כלי
מעשה׃ ויהי כל זהב התרומה אשר הרימו
ליהוה ששה עשר אלף שבע מאות וחמשים

והוה נסיבא מן קדם יי מן ענא שית
מאה שבעין וחמש׃ ותורי תלתין
ושתא אלפין ונסיבהון קדם
שבעין ותרין׃ וחמרי תלתין אלפין
וחמש מאה ונסיבהון קדם יי
שתין וחד׃ ונפשא דאנשא שתת
עסר אלפין ונסיבהון קדם יי תלתין
ותרין נפשין׃ ויהב משה ית נסיב
אפרשותא קדם יי לאלעזר כהנא
כמא די פקיד יי ית משה׃ ומפלגות
בני ישראל די פלג משה מן גבריא
דנפקו לחילא׃ והות פלגות
כנשתא מן ענא תלת מאה ותלתין
ושבעה אלפין וחמש מאה׃
ותורי תלתין ושתא אלפין׃ וחמרי
תלתין אלפין וחמש מאה׃ ונפשא
דאנשא שתת עסר אלפין׃
ונסיב משה מפלגות בני ישראל
ית דאתאחד חד מן חמשין מן
אנשא ומן בעירא ויהב יתהון
לליואי נטרי מטרת משכנא דיי
כמא די פקיד יי ית משה׃ וקריבו
לות משה דממנן על אלפי חילא
רבני אלפי ורבני מאותא׃ ואמרו
למשה עבדך קבילו ית חשבן
גברי מגיחי קרבא די עמנא ולא
שגא מננא אנש׃ וקריבנא ית קרבנא
קדם יי גבר די אשכח מן דדהב
שירין ושברין עזקן קדשין
ומחוכין לכפרא על נפשתנא קדם יי׃
ונסיב משה ואלעזר כהנא ית
דהבא מנהון כל מן עבדא׃ והוה
כל דהב אפרשותא די אפרישו
קדם יי שתת עסר אלפין שבע
מאה וחמשין סלעין מן רבני

ומחצית מן ישר׳
אשר חצה משה
לעדה והוציאה
להם מן האנשים
הצבאים ותהי
מחצת העדה כך
וכך ויקח משה׃ כל
הפקודים האמורים
לא נפקד לא נחסר
הרבה׃ לא נשגא
אנו׳ הוא לשון ארמי
ארמי חסרון כמן
ואנכי אחטנה והו׳
דהות שנגיא ממנינו׳
וכן כי יפקד מושבך
יחסר מקום מושבך
איש הרגיל לישב
שם׳ וכן ויפקד
מקום דוד׳ נחסר
מקומו איש יושב
שם׳ עגיל
נזמי אזן׳ כומז
דפוס של בית
הרחם׳ לכפר על
הירהור הלב של
בנות מדין׃
עשרון

מכללתא ובנין
ומדכשתא ובנין
ומסותן בזין׃
נינרא ובין קטולא
ובית שרורת
מרוד ושבט ובית
קברי דמשה ובנין׃

אלה

משה
אלה
מכסם

העבד ישראל אם יליד
בית הוא מדוע היה לבז׃
עליו ישאגו כפרים נתנו
קולם וישיתו ארצו לשמה
עריו נצתו מבלי
ישב׃ גם בני נף ותחפנחס
ירעוך קדקד׃ הלא
זאת תעשה לך עזבך
את יהוה אלהיך בעת
מוליכך בדרך׃ ועתה
מה לך לדרך מצרים

[illegible]

ישיגו שישגיו לשון הווה׃ כפירים
אריים שיהם בוטחים עליהם ...
ירעוך קדקד ירעו גלגלתך
ירעך לשון רעיה כדמתרגמינן
וריעך ורעיג׃ הלא זאת תעשה
לך הלא את הרעה ואת הפורענות
הזאת תגרום לך האשוה והעון אשר
עזבתם את יי אלהיך׃ במוליכך
בדרך׃ שהיה מוליך אתכם דרך הטובה
והישרה׃ ומה לך לדרך מצרים ...

[illegible]

אלפיא ומן רבני מאותא׃ גברי ן
חילא בזו גבר לנפשיה׃
ונסיב משה ואלעזר כהנא ית דהבא
מן רבני אלפי ומאותא ואתיו יתיה
למשכן זמנא דכרנא לבני ישר
ישראל קדם יי׃
ובעיר סגי הוה
לבני ראובן ולבני גד תקית ז
לחדא וחזו ית ארע יעזר
וית ארע גלעד והא אתרא
אתר כשר לבית בעיר׃ ואתו
בני גד ובני ראובן ואמר ח
למשה ולאלעזר כהנא ולרבר
כנשתא למימר׃ תרגום עטרות ודיבון
ועל מעבר לרן. ומות הפירוש בעמוד
ארעא דמחא יי ית יתבהא
קדם כנשתא דישראל ארע
כשרא לבית בעיר היא וגו׳ ז
ולעבדך אית בעיר׃ ואמרו
אם אשכחנא רחמין בעינך
תתיהיב ית ארעא הדא לעבדך
לאחסנא לא תעברננא ית
ירדנא׃ ואמר משה לבני גד
ולבני האחיכון ייתון לאגחא תניאון
קרבא ואתון תתבון הכא ׃ ק״
ולמא תונון ית לבא דבני ישר
מלמעבר לארעא דיהב
להון יי׃ כדין עבדו
אבהתכון כד שלחית יתהון ו
מרקם גיאה למחזי ית ארעא׃
וסליקו עד נחלא דאתכלא
וחזו ית ארעא ואוניאו ית
לבא דבני ישראל בדיל דלא
למיעל לארעא דיהב להון יי׃
ותקיף רוגזא דיי ביומא ההוא
וקיים למימר׃ אם יחזון גבריא

שקל מאת שרי האלפים ומאת שרי המאות
אנשי הצבא בזזו איש לו׃ ויקח משה ואלעזר
הכהן את הזהב מאת שרי האלפים והמאות
ויבאו אתו אל אהל מועד זכרון לבני ישראל
לפני יהוה׃ פ ומקנה רב היה לבני
ראובן ולבני גד עצום מאד ויראו את ארץ יעזר
ואת ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה׃
ויבאו בני גד ובני ראובן ויאמרו אל משה
ואל אלעזר הכהן ואל נשיאי העדה לאמר׃
עטרות ודיבן ויעזר ונמרה וחשבון ואלעלה
ושבם ונבו ובען׃ הארץ אשר הכה יהוה לפני
עדת ישראל ארץ מקנה הוא ולעבדיך מקנה׃
ס ויאמרו אם מצאנו חן בעיניך
יתן את הארץ הזאת לעבדיך לאחזה אל תעברנו
את הירדן׃ ויאמר משה לבני גד ולבני ראובן
האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה׃
ולמה תניאון את לב בני ישראל מעבר אל
הארץ אשר נתן להם יהוה׃ כה עשו אבתיכם
בשלחי אתם מקדש ברנע לראות את הארץ׃
ויעלו עד נחל אשכול ויראו את הארץ ויניאו
את לב בני ישראל לבלתי בא אל הארץ אשר
נתן להם יהוה׃ ויחר אף יהוה ביום ההוא
וישבע לאמר׃ אם יראו האנשים העלים
ממצרים מבן עשרים שנה ומעלה את
האדמה אשר נשבעתי לאברהם ליצחק

עטרות ודיבן וגו׳ ארץ
מיורדן סיחון וגו׳
היו׃ האחיכם לשון
תמיה הוא׃ ולמה
תניאון תסירו
ותמנעו לבם מעבור
שיהו סבורים שאתם יראים
לעבור מפני המלחמה
וחוזק הערים והעם׃
קדש ברנע כך שמה
ושתי קדש היו׃
הקנזי חורגו של
קנז היה וילדה
לו אמו של כלב את
עתניאל׃ וינעם
ויטלטלם בנעונע׃
לספות כמו ספו
שנה על שנה
עולותיכם ספו וגו׳
לשון תוספת׃ נבנה
ומקנה פה חסים
היו על ממונם יותר
מבניהם ובנותיהם
שהקדימו מקנהם
לטפם אמר להם
משה לא כן עשו
העיקר עיקר והטפל
הטפל עשו כבנו לכם
ערים תחילה לטפכם
ואחר כך גדרות
לצנאכם׃ חלוצים
חושים מזויינים
והחרים כמו מהר
שלל חש בז׃ יותר
יחידיה חושים
לפני
בני
ישר׳
כראשי
גייסות
וחתך
שגבורים ויתב

מצרים׃ לשתות מי שיחור שעכע ו
ובורכה בנלוס׃ שיחור הוא נילוס כ
כמו שנאמר מן השיחור אשר על פני מצרים
בספר יהושע׃ ומה לך לדרך אשור ג
נהר לדרך אשור לעבור לנהר פרת׃
תיסרך רעתך סוף שרעתך תביא עליך
יסורין׃ ומשובתיך׳ אותם שאתם גם יזולתם
ולא פחדתי פחד שלי לא היה
לראות אותי׃ שברתי עלך העול שהוא
של עץ׳ נופל בו לשון שבירה׃ והמוסרות
שהוא של עור׳ נופל בו לשון נתיקה׃

מצרים לשתות מי שיחור ומה לך
לדרך אשור לשתות מי נהר׃
תיסרך רעתך ומשבותיך תוכיחך
ודעי וראי כי רע ומר עזבך את
יהוה אלהיך ולא פחדתי אליך נאם
יהוה אלהים׃ כי מעולם שברתי עלך
נתקתי מוסרותיך ותאמרי לא אעבר
כי על כל גבעה גבהה ותחת כל עץ רענן
את צעה זונה׃ ואנכי נטעתיך שורק
כלה זרע אמת ואיך נהפכת לי סורי

מוסרותיך׳ הן רצועות שקושרין בהן עול
העגל׃ ותאמרי לא אעבור על דבריך׃ כי על
כל גבעה׳ אך עתה לא שורת ומשחקת אלא
על כל גבעה אך עתה לשון משכב ויגע ב
משמש לשון אלא׃ נטעתיך שורק הוספתי לך
על שבע ואמות של כמו נח שטוחות ושט
ויכין שורק׃ סורי דישורש של גפן נכריה
העוויחות בערים׃ ותר לה אחוה שחפי
ושמן את הבגדים׃ ברית נקיון מים ומר לבי
נכתם עונך׳ יהיו כרושם סמויין ולא רק ק
סגיוו חובך קדמי׳ כתם שקיו׳ נכתם עונך

הגפן נכריה׃ כי אם תכבסי
בנתר ותרבי לך ברית
נכתם עונך לפני נאם
יהוה אלהים׃ איך
תאמרי לא נטמאתי
אחרי הבעלים לא
הלכתי ראי דרכך בגיא
דעי מה עשית בכרה
קלה משרכת דרכיה׃
פרא למד מדבר באוות

הקנזי ויהושע בן נון כי מלאו אחרי יהוה
ויחר אף יהוה בישראל ויניעם במדבר ארבעים
שנה עד תם כל הדור העשה הרע בעיני יהוה
והנה קמתם תחת אבתיכם תרבות אנשים
חטאים לספות עוד על חרון אף יהוה אל
ישראל כי תשובן מאחריו ויסף עוד להניחו
במדבר ושחתם לכל העם הזה

ויגשו אליו ויאמרו גדרת צאן נבנה למקננו
פה וערים לטפנו ואנחנו נחלץ חשים לפני
בני ישראל עד אשר אם הביאנם אל מקומם
וישב טפנו בערי המבצר מפני ישבי הארץ
לא נשוב אל בתינו עד התנחל בני ישראל
איש נחלתו כי לא ננחל אתם מעבר לירדן
והלאה כי באה נחלתנו אלינו מעבר הירדן
מזרחה

ויאמר אליהם משה
אם תעשון את הדבר הזה אם תחלצו לפני
יהוה למלחמה ועבר לכם כל חלוץ את
הירדן לפני יהוה עד הורישו את איביו
מפניו ונכבשה הארץ לפני יהוה ואחר
תשבו והייתם נקים מיהוה ומישראל
והיתה הארץ הזאת לכם לאחזה לפני יהוה
ואם לא תעשון כן הנה חטאתם ליהוה ודעו
חטאתכם אשר תמצא אתכם בנו לכם ערים
לטפכם וגדרת לצנאכם והיצא מפיכם תעשו

בר מכלב בר יפנה קניזאה ויהושע בר נון ארי אשלימו בתר דחלתא דיי
וליעיל ית ארעא דקיימית לאברהם ליצחק וליעקב ארי לא אשלימו בתר דחלתי
אלהין כלב בר יפנה קניזאה ויהושע בר נון ארי אשלימו בתר דחלתא דיי
ותקיף רוגזא דיי בישראל ואחרינון במדברא ארבעין שנין עד דסף כל דרא דעבד דביש קדם יי
והא קמתון בתר אבהתכון תלמידי גבריא חיביא לאוספא עוד על תקוף רוגזא דיי לישראל
ארי תתובון מבתר דחלתיה ויוסף עוד לאחרותהון במדברא ותחבלון לכל עמא הדין
וקריבו לותיה ואמרו חטרין דען נבני לבעירנא הכא וקרוין לטפלנא
ואנחנא נזדרז מבעין קדם בני ישראל עד דנעילינון לאתרהון ויתיב טפלנא בקרוין כריכן מן קדם יתבי ארעא
לא נתוב לבתנא עד דיחסנון בני ישראל גבר אחסנתיה
ארי לא נחסין עמהון מעברא לירדנא ולהלא ארי קבילנא אחסנתנא לנא מעברא דירדנא מדנחא
ואמר להון משה אם תעבדון ית פתגמא הדין אם תזדרזון קדם עמא דיי לקרבא
ויעבר לכון כל דמזרז ית ירדנא קדם עמא דיי עד דיתריך ית בעלי דבבוהי מן קדמוהי
ותתכבש ארעא קדם עמא דיי ובתרכן תתובון ותהון זכאין קדם יי ומישראל
ותהי ארעא הדא לכון לאחסנא קדם יי
ואם לא תעבדון כן הא חבתון קדם יי ודעו חובתכון די תשכח יתכון
בנו לכון קרוין לטפלכון וחטרין לענכון ודיפוק מפומכון תעבדון

וישב · שגבורים עמנו הוו שבך · בעבר · ואינו זרוע · יוחיו · ירדו · בערי · חזר · המבצר · שבנה · עמנו · מעבר · הירדן · הרבים · והלאה · בעבר · הוערתי · כמוה · נחלתנו · ככר · קבועה · מעבר · המזרחי · ועמוס · תנסה · זו · מגזרת · יעה · ואלפים · כלם שאין · בו · מפסיק · כן ענ

לעבר וזולן, שכיון
כן אחר הענן במקום
הא של ענה הוא :
מיסודו של משה
ואחי : והייתם
חפים לגבוה
שקבלתם עליכם
לעבור ולהחזיק
עד כבוש וחילוק
משה לא כיקש אלא
אלה ונכבשה ואחר
תשובו והם קבלו
עליהם עד התשבו
ארי הוסיפו להשנב
שבעה שחילקו וכן

נפשה שאפה רוח
תאנתה מי ישיבנה
כל מבקשיה לא ייעפו
בחדשה ימצאונה
מנעי רגלך מיחף וגרונך
מצמאה ותאמרי נואש
לוא כי אהבתי זרים
ואחריהם אלך כבשת
גנב כי ימצא כן הובישו
בית ישראל המה ומלכ

ענק על העגל שהיו דיים לעולם יסוה
טו וכמו פקדי ופקדתי וגו כל פקודות המות
על ישר יזקנת של העגל בהם : ראי דרכך
בגיון · מה עשית אל בית. פעור ועבדך יוסה מחזקיך
מאותו הדרך : כבכסה זולה מסרכת דרכיה · בכרה · גמלה
נקבה בחורה שהיא אוהבת לנוע בכרי מדין ועיפה ·
אותיותם היונקי מדין · והם גמלים בחורים סוו שאינם
בכתודרין נפוטי גמלי סבי טעני משכ דהונבי : מא
משרכת · מחזקת בדרכי שגויה לשון ויסרך סריך ·
ויט לחברו עם טרוך העגל זוסרת דרכי שגותה ·
כלבה : ואוד ודבר · האוד להיות במחכות כואהבת

מלכיהם ושריהם נביאמר
כהניהם ונביאיהם אומרים
לעץ הקיבה אבי אתה
ולאבן את ילדתני
כי פנו אלי ערף ולא פנים
ובעת רעתם יאמרו צבא
קומה והושיענו ואיה
אלהיך אשר עשית לך יקומו
אם יושיעוך בעת רעתך
כי מספר עריך היו אלהיך

ונוע; שואפה רוח · פותחת פיה ושואפת הרוח ; ואלו
הוא חוזר ומקוון ; תאנתה מי ישיבנה · אותה אירה
תאנן שיש בה מי ישיבנה · שהוא התאן שוחו · כמה
שנ שואפו רוח כתנן · מי חשיב אותה מאותה
אירה כן אתם מיג יום להושיבכם מדרככם · כל
מבקשיה לא ייעפו · כי על חנם ייעפו שלא יוכלו להשיגה ·
ואת סופה בחדשה ימצאונה · חודש יש בשנה שהוא
ישן כל החודש ואז הוא נלכד · כך אתם חדש אוק לכם
כבר ואיזי הואלים שקבעו וכבשו בכה סו חגם ב ו
תלכדו ; תאנתה · שונד גרונו · כן ותאנתם יוטנו כדודה ·
מנעי רגלך מיחף · כן היא מיחק כבריא היוהב לנוע

ויאמר בני גד ובני ראובן אל משה לאמר
עבדיך יעשו כאשר אדני מצוה׃ טפנו נשינו
מקננו וכל בהמתנו יהיו שם בערי הגלעד׃
ועבדיך יעברו כל חלוץ צבא לפני יהוה
למלחמה כאשר אדני דבר׃ ויצו להם משה
את אלעזר הכהן ואת יהושע בן נון ואת
ראשי אבות המטות לבני ישראל׃ ויאמר
משה אלהם אם יעברו בני גד ובני ראובן
אתכם את הירדן כל חלוץ למלחמה לפני
יהוה ונכבשה הארץ לפניכם ונתתם להם
את ארץ הגלעד לאחזה׃ ואם לא יעברו
חלוצים אתכם ונאחזו בתככם בארץ כנען׃
ויענו בני גד ובני ראובן לאמר את אשר
דבר יהוה אל עבדיך כן נעשה׃ נחנו נעבר
חלוצים לפני יהוה ארץ כנען ואתנו אחזת
נחלתנו מעבר לירדן׃ ויתן להם משה לבני
גד ולבני ראובן ולחצי שבט מנשה בן יוסף
את ממלכת סיחן מלך האמרי ואת ממלכת
עוג מלך הבשן הארץ לעריה בגבלת ערי
הארץ סביב׃ ויבנו בני גד את דיבן ואת
עטרת ואת ערער׃ ואת עטרת שופן ואת
יעזר ויגבהה׃ ואת בית נמרה ואת בית הרן
ערי מבצר וגדרת צאן׃ ובני ראובן בנו את
חשבון ואת אלעלא ואת קריתים׃ ואת נבו ואת
בעל מעון מוסבת שם ואת שבמה ויקראו

ואמרו בני גד ובני ראובן למשה
למימר עבדך יעבדון כמא די
ריבוני מפקיד׃ טפלנא נשנא
גיתנא וכל בעירנא יהון תמן
בקרוי גלעד׃ ועבדך יעברון
כל מזרז חילא קדם עמא די
לקרבא כמא די ריבוני ממליל׃
ופקיד להון משה ית אלעזר כהנא וית
יהושע בר נון וית רישי אבהת
שבטיא לבני ישראל׃ ואמר
משה להון אם יעברון בני גד
ובני ראובן עמכון ית ירדנא
כל דמזרז לקרבא קדם עמא
די׳ ותתכבש ארעא קדמיכון
ותתנון להון ית ארע גלעד
לאחסנא׃ ואם לא יעברון
מזרזין עמכון ויחסנון ביניכון
בארעא דכנען׃ ואתיבו בני
גד ובני ראובן למימר ית די
מליל יי לעבדך כן נעביד׃
נחנא נעבר מזרזין קדם עמא
די׳ לארעא דכנען ועמנא
אחסנת אחסנתנא מעברא
לירדנא׃ ויהב להון משה לבני
גד ולבני ראובן ולפלגות שבטא
דמנשה בר יוסף ית מלכות סיחון
מלכא אמוראה וית מלכות עוג
מלכא דמתנן ארעא לקרוהא
בתחומהא קרוי ארעא סחור
סחור׃ ובנו בני גד ית דיבון
וית עטרות וית ערער׃ וית עטרות שופן ויעזר
ורמתא׃ וית בית נמרה וית בית
הרן קרוין כריכן וחטרין דען׃
ובני ראובן בנו ית חשבון וית
אלעלא וית קריתים׃ וית נבו וית
בעל מעון מקפן שמהן וית

[illegible]

[illegible]

בשמות את שמות הערים אשר בנו וילכו בני
מכיר בן מנשה גלעדה וילכדה ויורש את
האמרי אשר בה ויתן משה את הגלעד
למכיר בן מנשה וישב בה ויאיר בן מנשה
הלך וילכד את חותיהם ויקרא אתהן חות
יאיר ונבח הלך וילכד את קנת ואת בנתיה
ויקרא לה נבח בשמו

אלה מסעי בני ישראל
אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד
משה ואהרן ויכתב משה את מוצאיהם
למסעיהם על פי יהוה ואלה מסעיהם
למוצאיהם ויסעו מרעמסס בחדש הראשון
בחמשה עשר יום לחדש הראשון ממחרת
הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל
מצרים ומצרים מקברים את אשר הכה
יהוה בהם כל בכור ובאלהיהם עשה יהוה
שפטים ויסעו בני ישראל מרעמסס ויחנו
בסכת ויסעו מסכת ויחנו באתם אשר
בקצה המדבר ויסעו מאתם וישב על פי
החירת אשר על פני בעל צפון ויחנו לפני
מגדל ויסעו מפני החירת ויעברו בתוך
הים המדברה וילכו דרך שלשת ימים במדבר
אתם ויחנו במרה ויסעו ממרה ויבאו אילמה
ובאילם שתים עשרה עינת מים
ושבעים תמרים ויחנו שם ויסעו מאילם

שמהא יקרו בשמהן ית שמהת קרויא דיבנו ואזלו בני מכיר בר מנשה לגלעד וכבשוהא ותריך ית אמוראה דיבה ויהב משה ית גלעד למכיר בר מנשה ויתיב בה ויאיר בר מנשה אזל וכבש ית כפרניהון וקרא יתהון כפרני יאיר ונבח אזל וכבש ית קנת וית כפרנהא וקרא לה נבח בשמיה

אלין מטלני בני ישראל דינפקו מארעא דמצרים לחיליהון בידא דמשה ואהרן וכתב משה ית מפקניהון למטלניהון על מימרא דיי ואלין מטלניהון למפקניהון ונטלו מרעמסס בירחא קדמאה בחמשת עשרא יומא לירחא קדמאה מבתר פסחא נפקו בני ישראל בריש גלי לעיני כל מצראי ומצראי מקברין ית דיקטל יי בהון כל בוכרא ובטעותהון עבד יי דינין ונטלו בני ישראל מרעמסס ושרו בסכות ונטלו מסכות ושרו באתם די בסטר מדברא ונטלו מאתם ותב על פום חירתא די על אפי בעל צפון ושרו קדם מגדל ונטלו מן קדם חירתא ועברו בגו ימא למדברא ואזלו מהלך תלתא יומין במדברא דאתם ושרו במרה ונטלו ממרה ואתו לאילים ובאילים תרתא עשרא מבועין דמיין ושבעין דקלין ושרו תמן ונטלו

ונטלו מאילים ושרו על ימא דסוף ׃
ונטלו מימא דסוף ושרו במדברא
דסין ׃ ונטלו ממדברא דסין ושרו
בדפקה ׃ ונטלו מדפקה ושרו באלוש ׃
ונטלו מאלוש ושרו ברפידים
ולא הוה תמן מיא לעמא למשתי ׃
ונטלו מרפידים ושרו במדברא
דסיני ׃

ויחנו על ים סוף ׃ ויסעו מים סוף ויחנו במדבר
סין ׃ ויסעו ממדבר סין ויחנו בדפקה ׃ ויסעו
מדפקה ויחנו באלוש ׃ ויסעו מאלוש ויחנו
ברפידם ולא היה שם מים לעם
לשתות ׃ ויסעו מרפידם ויחנו במדבר
סיני ׃ ויסעו ממדבר סיני ויחנו בקברת
התאוה ׃ ויסעו מקברת התאוה ויחנו
בחצרת ׃ ויסעו מחצרת ויחנו ברתמה ׃ ויסעו
מרתמה ויחנו ברמן פרץ ׃ ויסעו מרמן פרץ
ויחנו בלבנה ׃ ויסעו מלבנה ויחנו ברסה ׃
ויסעו מרסה ויחנו בקהלתה ׃ ויסעו מקהלתה
ויחנו בהר שפר ׃ ויסעו מהר שפר ויחנו
בחרדה ׃ ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת ׃
ויסעו ממקהלת ויחנו בתחת ׃ ויסעו מתחת
ויחנו בתרח ׃ ויסעו מתרח ויחנו במתקה ׃
ויסעו ממתקה ויחנו בחשמנה ׃ ויסעו
מחשמנה ויחנו במסרות ׃ ויסעו ממסרות
[ויחנו] בבני יעקן ׃ ויסעו מבני יעקן ויחנו בחר
הגדגד ׃ ויסעו מחר הגדגד ויחנו ביטבתה ׃
ויסעו מיטבתה ויחנו בעברנה ׃ ויסעו מעברנה
ויחנו בעציון גבר ׃ ויסעו מעציון גבר ויחנו
במדבר צן הוא קדש ׃ ויסעו מקדש ויחנו
בהר ההר בקצה ארץ אדום ׃ ויעל אהרן
הכהן אל הר ההר על פי יהוה וימת שם
בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ

ונטלו מעציון גבר ושרו במדברא
דצין היא רקם ׃ ונטלו מרקם
ושרו בהור טורא בסיפי ארעא
דאדום ׃ וסליק אהרן כהנא
להור טורא על מימרא דיי ומית
תמן בשנת ארבעין למיפק בני
ישראל מארעא דמצרים בירחא
חמישאה בחד לירחא ׃

יוו׳ לו כמו ישנן כמו הקרן
כמו חטשת יות רווטך טו׳
ווינרים מקמרים׳ ויחנו
ערודים במכלים׳ ברתמה׳
לק׳ יצמן ולא נתן על שם לשון
לב לישר׳ למרי׳ הרע של
ויגמו בדרוה׳ מרגלים של
ל׳ קסב רמטוו׳ מה יתן לך
ומה יוסיף לך לשון רמיה חצי
גבור שנונים עם גחלי רתמים
על פיי׳ ולור שות בשיקה
וישמע הכנעני׳ כמו ליוחן
שויחת יוחן הי׳
השמועה שנסתלקו הענים
וכסבור שנה רשות להלחם
בישר׳ לפיכך חזר וכתבה
בעיי העברים׳ לשון חורבות
וגלים כמו לעי השדה׳ שמו
את ירושלם לעיים׳ מבית
הישימות עד אבל השטים
כמו לימדך שיעור מחנה ישר׳
שנים עשר מיל׳ ואמ׳ רבה
בר בר חנה לדידי חזי לי ההוא
אתרא׳ אבל השטים מיש׳
מישור של שטים אבל שמו
כי אתם עוברים וגו׳ והורשתם
וגו׳ והלא כמה פעמים הוזהרו
על כך׳ אלא כך אמ׳ להם כשאתם
עוברים בירדן ביבשה על מנת
כן תעברו [illegible]
[illegible]
[illegible]
מאסכת סוטה׳ ובתוספתא דסוטה
והורשתם וגו׳ [illegible] משכיותם
[illegible] על שם שהן
מסוככין [illegible]
אבני שיש להעמיד [illegible]
בפישוט ידים ורגלים [illegible]
מסכת להשתחוות [illegible]
ומסכותם׳ כתרגומו [illegible]
והורשתם את הארץ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

מצרים בחדש החמישי באחד לחדש׃
ואהרן בן שלש ועשרים ומאת שנה במתו
בהר ההר׃ וישמע הכנעני מלך
ערד והוא ישב בנגב בארץ כנען בבא בני
ישראל׃ ויסעו מהר ההר ויחנו בצלמנה׃
ויסעו מצלמנה ויחנו בפונן׃ ויסעו מפונן
ויחנו באבת׃ ויסעו מאבת ויחנו בעיי
העברים בגבול מואב׃ ויסעו מעיים ויחנו
בדיבן גד׃ ויסעו מדיבן גד ויחנו בעלמן
דבלתימה׃ ויסעו מעלמן דבלתימה ויחנו
בהרי העברים לפני נבו׃ ויסעו מהרי העברים
ויחנו בערבת מואב על ירדן ירחו׃ ויחנו
על הירדן מבית הישמת עד אבל השטים
בערבת מואב׃ וידבר יהוה אל
משה בערבת מואב על ירדן ירחו לאמר׃
דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם כי אתם
עברים את הירדן אל ארץ כנען׃ והורשתם
את כל ישבי הארץ מפניכם ואבדתם את
כל משכיתם ואת כל צלמי מסכתם
תאבדו ואת כל במותם תשמידו׃ והורשתם
את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את
הארץ לרשת אתה׃ והתנחלתם את הארץ
בגורל למשפחתיכם לרב תרבו את נחלתו
ולמעט תמעיט את נחלתו אל אשר יצא
לו שמה הגורל לו יהיה למטות אבתיכם

ואהרן בר מאה ועסרין ותלת
שנין כד מית בהר טורא׃
ושמע כנענאה
מלכא דערד והוא יתיב
בדרומא בארעא דכנען במיתי
בני ישראל׃ ונטלו מהר טורא
ושרו בצלמונה׃

ונטלו מאבות ושרו במגזת
עבראי בתחום מואב׃ ונטל

ונטלו מעלמון דבלתים ושרו
בטורי דעבראי קדם נבו׃
ונטלו מטורי דעבראי ושרו
במישריא דמואב על ירדנא
דירחו׃ ושרו על ירדנא
מבית ישימות עד מישר שטין
במישריא דמואב׃
ומליל יי עם משה במישריא
דמואב על ירדנא דירחו למימר׃
מליל עם בני ישראל ותימר
להון ארי אתון עברין ית
ירדנא לארעא דכנען׃
ותתרכון ית כל יתבי ארעא מן
קדמיכון ותיבדון ית כל בית סגדתהון
וית כל צלמי מתכתהון תובדון
וית כל במתהון תשיצון׃
ותתרכון ית ארעא ותיתבון בה
ארי לכון יהבית ית ארעא למירת
יתה׃ ותחסנון ית ארעא בעדבא
לזרעיתכון לסגיאי תסגון ית
אחסנתהון ולזעירי תזערון
ית אחסנתהון לדיפוק ליה
תמן עדבא דיליה יהי לשבטי
אבהתכון תחסנון׃

ומטות אבותיכם׃ לפי חשבון
יוצאי מצרים׃ ב׳ רבאוה כשנים
עשר גבולים לויינין השבטים׃
והיה אשר תותירו מהם יהיו
לכם לרעה׃ לשכים בעיניכם׃
ליתדות המנקרות עיניכם׃
תרגום של יתדות סיכיא׃ ולצנ׳
ולצנינים׃ פותרים בו הפותרים
לשון משוכת קוצים׳ הסוככת
אתכם לסגור ולכלוא אתכם
מאין יוצא ובא׃ | וצ״ל לצנינים
וצררו אתכם׃ | כתרגומו
כתרג׳׃ זאת הארץ | תשגרין
הארץ אשר תפל | היקפתא
לכם׳ וגו׳ לפי | ואירס כשלש
שהרבה מצות | רוחות
נוהגות בארץ | ותיגמרו
שאין נוהגות | ווכוחות
בחוצה לארץ הוצרך לכתוב | סב׳ תב׳ שוויי
מצרני גבולי רוחותיה סביב
לומר לך מן הגבולים הללו
ולפנים המצות נוהגות׃ תפל
לכם׃ על ידי שנתחלקה
בגורל נקראת חלוקה
לשון נפילה׃ ומדרש אגדה
אומ׳ על ידי שהפיל הקב״ה
שריהם של
שבעה
אומות
הטמי בם
וכפת
לפני משה
אמ׳ לו
הק׳ למשה
ראה יהין
כהן עד
כה׃
ט עוזר זה׳ ׳ וחנו ש׳ ׳ל
אהרן׳ כי הרחיב הגבולים׃

דבלתים׃

תתנחלו ואם לא תורישו את ישבי
הארץ מפניכם והיה אשר תותירו מהם
לשכים בעיניכם ולצנינם בצדיכם וצררו
אתכם על הארץ אשר אתם ישבים בה והיה
כאשר דמיתי לעשות להם אעשה לכם׃
וידבר יהוה אל משה לאמר
צו את בני ישראל ואמרת אלהם כי אתם
באים אל הארץ כנען זאת הארץ אשר
תפל לכם בנחלה ארץ כנען לגבלתיה׃
והיה לכם פאת נגב ממדבר צן על ידי
אדום והיה לכם גבול נגב מקצה ים המלח
קדמה׃ ונסב לכם הגבול מנגב למעלה
עקרבים ועבר צנה והיה תוצאתיו מנגב
לקדש ברנע ויצא חצר אדר ועבר
עצמנה׃ ונסב הגבול מעצמון נחלה
מצרים והיו תוצאתיו הימה׃ וגבול ים
והיה לכם הים הגדול וגבול זה יהיה לכם
גבול ים׃ וזה יהיה לכם גבול צפון מן הים
הגדל תתאו לכם הר ההר׃ מהר ההר
תתאו לבא חמת והיו תוצאת הגבל
צדדה׃ ויצא הגבל זפרנה והיו תוצאתיו
חצר עינן זה יהיה לכם גבול צפון׃ והתא
והתאויתם לכם לגבול קדמה מחצר
עינן שפמה׃ וירד הגבל משפם הרבלה
מקדם לעין וירד הגבול ומחה על כתף ים

ואם לא תתרכון ית יתבי ארעא
מן קדמיכון ויהי דתשארון
מנהון לסיען נגדין בעיניכון
ולמשרין מקפן בסטריכון ויעיקון
לכון על ארעא דאתון יתבין
בה׃ ויהי כמא דחשיבית
למעבד להון אעביד לכון׃
ומליל יי עם משה למימר׃ פקיד ית בני ישראל
ותימר להון ארי אתון עלין
לארעא דכנען דא ארעא די
תתפל לכון באחסנא ארעא
דכנען לתחומהא׃
ויהי לכון רוח דרומא ממדברא
דצין על תחומי אדום ויהי לכון
תחום דרומא מסיפי ימא
דמלחא קדומא׃
ויסחר לכון תחומא מדרומא
למסקנא דעקרבין ויעבר
לצין ויהון מפקנוהי מדרומא
לרקם גיאה ויפוק לחצר אדר
ויעבר לעצמון׃
ויסחר תחומא מעצמון
לנחלא דמצרים ויהון מפקנוהי
לימא׃ ותחום מערבא ויהי
לכון ימא רבא ותחומיה דין
יהי לכון תחום מערבא׃ ודין
יהי לכון תחום צפונא מן ימא
רבא תכונון לכון לטור טורא׃
מטור טורא תכונון למעל חמת
ויהון מפקנוהי דתחומא לצדד׃
ויפוק תחומא לזפרון ויהון
מפקנוהי לחצר עינן דין יהי
לכון תחום צפונא׃ ותכונון
לכון לתחום קדומא מחצר עינן
לשפם׃ ויחות תחומא משפם
לרבלה ממדנח לעין ויחות
תחומא וימטי על כיף ים גנסר

והיה לכם פאת נגב רוח דרומית אשר
מן המזרח למערב׃ ממדבר צן על
ידי אדום׃ ומקיף דרומית
מזרחית של ארץ תשעת המטות
כיצד שלש ארצות יושבות
בדרומה של ארץ ישראל זו אצל
זו קצת ארץ מצרים וארץ אדום
כולה וארץ מואב כולה ארץ
מצרים במקצוע דרומית מערבית
שנאמר בפרשה זו מעצמון נחלה מצרים
והיו תוצאותיו הימה ונחל מצרים
היה מהלך על פני ארץ מצרים
שנאמר השיחור אשר על פני
ארץ מצרים ומפסיק בין ארץ
מצרים לארץ ישראל וארץ אדום
אצלה לצד המזרח וארץ
מואב אצל ארץ אדום בסוף
הדרום למזרח וכשיצאו ישראל
ממצרים אם רצה המקום
לקרב את כניסתן לארץ היה
מעבירן את הנילוס לצד צפון
מארץ מצרים ומביאן לארץ ישראל
ולא עשה כן שנאמר ולא נחם אלהים
דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא
שהם יושבים על הים במערבה
של ארץ כנען מנגב פלשתים
יושבי חבל הים גוי כרתים
אלא הסיבן והוציאן דרך
דרומה אל המדבר והוא שקראו
יחזקאל מדבר העמים לפי שהיו
כמה אומות יושבות בצידו
והולכין ישראל אצל דרומה מן
המערב כלפי המזרח עד
בואם לדרומה של ארץ אדום
ובקשו מן מלך אדום שיניחם
לעבור בארצו ולא רצה
לכם בארצו ולא אבה
והוצרכו לסבב את כל
דרומה של אדום עד בואם
לדרומה של ארץ מואב ולא אבה
אל מלך מואב שנאמר ולא אבה
והלכו כל דרומה של מואב
עד סופו ומשם הפכו פניהם

ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרבים כל מקום שנאמר ונסב או
ויצא מלמד שלא היה הגבול שוה אלא הולך ויוצא לחוץ
ויצאו המצר ועוקם לצד צפונה של עולם באלכסון ומערב
ועבר המצר בדרומו של מעלה עקרבים ומעלה עקרבים
לפנים מן המצר׃ ועבר צנה אל צן׃ והיו תוצאתיו
קצותיו׃ בדרומה של קדש ברנע׃ ויצא חצר אדר׃ מתפשט
המצר ומרחיב לצד צפון ומושך עד באלכסון ומערב
ולהלן אדר ומשם לעצמון ומשם לנחל מצרים׃ ולשון
ונסב האמור כאן לפי שכבר ויצא חצר אדר שהמצר מרחיב
ומעבר את קדש ברנע׃ ויוצא ועצמון ומשם
עצמון היה מקדש עד עצמון ומשם והלאה
ונסב לצד הדרום ובא לו לנחל מצרים

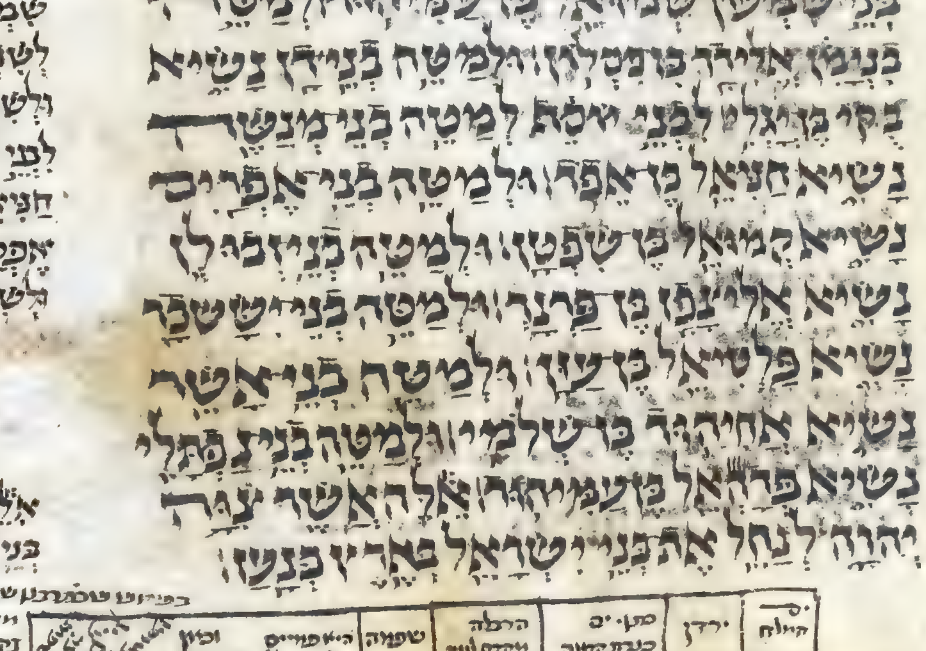
פניהם לצפון עד שסיבבו כל מיצר מזרחי
שלה לרחבה׃ ונשמלו את מזרחה מיצון
את ארץ סיחון ועוג שהיו יושבין במזרחה
של ארץ כנען והירדן מפסיק ביניהם והוא
שנאמר ויסב את ארץ אדום
ויבאו ממזרח שמש לארץ מואב
מואב וכבשו את ארץ סיחון ועוג שהיו
בצפונה של ארץ מואב וקרבו עד הירדן
והוא כנגד מקצוע צפונה מערבה של
ארץ מואב ומשם שארין כנען שמעבר
הירדן ולמערב היה מקצוע דרומית מזרחית
של אצל אדום׃ ונסב

כנרת קדמה: וירד הגבול הירדנה והיו תוצ
אתיו ים המלח זאת תהיה לכם הארץ
לגבלתיה סביב: ויצו משה את בני ישראל
לאמר זאת הארץ אשר תתנחלו אתה
בגורל אשר צוה יהוה לתת לתשעת המטות
וחצי המטה: כי לקחו מטה בני הראובני
לבית אבתם ומטה בני הגדי לבית אבתם
וחצי מטה מנשה לקחו נחלתם: שני המטות
וחצי המטה לקחו נחלתם מעבר לירדן ירחו
קדמה מזרחה: וידבר יהוה אל
משה לאמר: אלה שמות האנשים אשר
ינחלו לכם את הארץ אלעזר הכהן ויהושע
בן נון: ונשיא אחד נשיא אחד ממטה
תקחו לנחל את הארץ: ואלה שמות
האנשים למטה יהודה כלב בן יפנה: ולמטה
בני שמעון שמואל בן עמיהוד: למטה
בנימן אלידד בן כסלון: ולמטה בני דן נשיא
בקי בן יגלי: לבני יוסף למטה בני מנשה
נשיא חניאל בן אפד: ולמטה בני אפרים
נשיא קמואל בן שפטן: ולמטה בני זבולן
נשיא אליצפן בן פרנך: ולמטה בני יששכר
נשיא פלטיאל בן עזן: ולמטה בני אשר
נשיא אחיהוד בן שלמי: ולמטה בני נפתלי
נשיא פדהאל בן עמיהוד: אלה אשר צוה
יהוה לנחל את בני ישראל בארץ כנען:

קדומא: ויחות תחומא לירדנא
ויהון מפקנוהי לימא
דמלחא הא תהי לכון ארעא
לתחומהא סחור סחור: ופקיד משה
ית בני ישראל למימר הא
ארעא די תחסנון בעדבא די
פקיד יי למיתן לתשעה שבטין
ופלגות שבטא:
ארי קבילו שבטא דבני ראובן
לבית אבהתהון ושבטא דבני
גד לבית אבהתהון ופלגות שבטא
דמנשה קבילו אחסנתהון:
תרין שבטין ופלגות שבטא קבילו
אחסנתהון מעברא לירדנא
דיריחו קדומא מדנחא:
ומליל: אלין שמהת גבריא
די יחסנון לכון ית ארעא אלעזר
כהנא ויהושע בר נון: ורבא חד
רבא חד משבטא תדברון
לאחסנא ית ארעא: ואלין
שמהת גבריא לשבטא דיהודה
כלב בר יפנה: ולשבטא דבני
שמעון שמואל בר עמיהוד:
לשבטא דבנימן אלידד בר כסלון:
ולשבטא דבני דן רבא בקי בר יגלי:
לבני יוסף לשבטא דבני מנשה רבא
חניאל בר אפד: ולשבטא דבני
אפרים רבא קמואל בר שפטן:
לשבטא דבני זבולן רבא אליצפן בר פרנך:

אלין די פקיד יי לאחסנא ית
בני ישראל בארעא דכנען:

שהוא מיצר מערבה שלום ארץ
ישר׳ עיניו נלו ומצרים מקצוע
מערבית דרומית: והיו תוצאותיו
הימה אל מיצר המערב שאין
עוד גבול נגב מאריך לצד
המערב מטם הלאה: וגבול ים
ומיצר מערבי מה הוא והירדן
לכם הים הגדול למיצר: וגבול
הנסין שבתוך הים. נוף׳ הם
מן הגבול והם איים שקורי
אישלש: גבול צפון מיצר
צפון׳ מן הים הגדול להר ההר
שהוא מקצוע צפונית מערב
וראשו משפע ונכנס לתוך
הים ויש מרוחב הים לפנים
הימנו וחוצה הימנו׳ תתאוו
תשפטו לכם לנטות ממערב
לצפון אל הר ההר׳ תתאו
לשון סיבה כמו אל תתו הריכם
והשבים׳ יעצע שקורין
אפיטריין׳ שהוא מוסב ומשופע
מהר ההר ותתאוו והלך אדם
מיצר הצפון לצד המזרח
ונמשך כלפי חוץ׳
ונעתקו׳ תוצאות הגבול
סופי הגבול למקום שנתונו
הגבול אף המיצר כלה שם
לגמרי ואין עובר הלאה כלל
אף מטם מתפשט ומרחיב
ויוצא לאחורין למשך הלאה
מלפנים יותר מן הרוחב הראשון
ולענין רוחב מדה הראשון
קראו תוצאות. ששם כלה
אותה מדה׳ והיו תוצאותיו
חצר עינן׳ הוא היה סוף מיצר
הצפוני׳ ותוצאות חצר עינן
במקצוע צפונית מזרחית
ומשם התאויתם לכם אל
מיצר המזרחי׳ והתאויתם
לשון סיבה ונטייה כמו
תתאו׳ שפיה במיצר המזרחי

ומשם הרבלה מקדם לעין׳ שם מקום וזה
המיצר הולך במזרחו ... ארץ כנען

וידבר יהוה אל משה בערבת מוא
מואב על ירדן ירחו לאמר: צו את בני ישראל
ונתנו ללוים מנחלת אחזתם ערים לשבת
ומגרש לערים סביבתיהם תתנו ללוים: והיו
הערים להם לשבת ומגרשיהם יהיו לבהמתם
ולרכשם ולכל חיתם: ומגרשי הערים אשר
תתנו ללוים מקיר העיר וחוצה אלף אמה
סביב: ומדתם מחוץ לעיר את פאת קדמה
אלפים באמה ואת פאת נגב אלפים באמה
ואת פאת ים אלפים באמה ואת פאת צפון
אלפים באמה והעיר בתוך זה יהיה להם מגרשי
הערים: ואת הערים אשר תתנו ללוים את
שש ערי המקלט אשר תתנו לנס שמה הרצ
הרצח ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר:
כל הערים אשר תתנו ללוים ארבעים ושמנה
עיר אתהן ואת מגרשיהן: והערים אשר
תתנו מאחזת בני ישראל מאת הרב תרבו
ומאת המעט תמעיטו איש כפי נחלתו אשר
ינחלו יתן מעריו ללוים:
וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני
ישראל ואמרת אלהם כי אתם עברים את
הירדן ארצה כנען: והקריתם לכם ערים ערי
מקלט תהיינה לכם ונס שמה רצח מכה נפש
בשגגה: והיו לכם הערים למקלט מגאל ולא
ימות הרצח עד עמדו לפני העדה למשפט:

ומליל יי עם משה במיש
במישריא דמואב על ירדנא
דירחו למימר: פקיד ית בני ישר׳
ויתנון לליואי מאחסנת אחסנתהון
קרוין למיתב ורוח לקרויא סחרניהון
תתנון לליואי: ויהון קרויא להון
למיתב ורוחיהון יהון לבעיריהון
ולקנינהון ולכל חיותהון: ורוחי
קרויא די תתנון לליואי מכותל
קרתא ולברא אלף אמין סחור
סחור: ותמשחון מברא לקרתא
ית רוח קדומא תרין אלפין אמין
וית רוח דרומא תרין אלפין אמין
וית רוח מערבא תרין אלפין אמין
וית רוח צפונא תרין אלפין אמין
וקרתא במיצעין יהי להון רוחי
קרויא: וית קרויא די תתנון לליואי
ית שית קרוי שיזבותא די תתנון
למערק לתמן קטולא ועליהון
תתנון ארבעין ותרתין קרוין: כל
קרויא די תתנון לליואי ארבעין
ותמני קרוין יתהון וית רוחיהון:
וקרויא די תתנון מאחסנת בני
ישראל מן סגיאי תסגון ומן
זעירי תזערון גבר כפום
אחסנתיה די יחסנון יתן מקרווהי
לליואי:
ומליל יי מליל עם בני ישראל
ותימר להון ארי אתון עברין ית
ירדנא לארעא דכנען: ותזמנון
לכון קרוין קרוי שיזבותא יהוין
לכון ויערוק לתמן קטולא די
דיקטול נפשא בשלו: ויהון לכון
קרויא מנ׳ לשיזבא מגאל דמא
ולא ימות קטולא עד דיקום קדם
כנשתא לדינא:

ונתנו את בני ישר׳ שהם
ינחילו אותה להם
ומאחוזתה׳ ומגרש׳
ריוח׳ מקום חלק חוץ לעיר
סביב להיות לנוי לעיר ואין
רשאין לבנות שם בית
ולא לנטוע כרם ולא לזרוע
זריעה: ולכל חיתם׳ לכל
חיותם׳ לכל צרכיהם׳ אלף
אמה סביב׳ ולהלן הוא
אומ׳ אלפים הא כיצד
אלפים הוא נותן להם
סביב ומהם אלף הפנימים
למגרש והחיצונים
לשדות וכרמים:
והקריתם׳ אין הקרייה
אלא לשון הזמנה׳ וכן
הוא אומ׳ כי הקרה ה׳
אלהיך לפני׳ מגואל׳
מפני גואל הדם קרוב
לנרצח׳ שש
ערי מקלט׳ מגיד
שאע״פ שהבדיל משה
בחייו שלש ערים מעבר
הירדן לא היו קולטות
עד שנבחרו שלש שבארץ
יהושע כנען׳ את
שלש הערים וגו׳ אע״פ
שבארץ כנען תשעה
שבטים וכאן אינן א״ב
אלא שנים השוה מנין
ערי מקלט שלהם משום
דבגלעד נפישי רוצחים.
דכתי׳ גלעד קרית פעלי און
עקובה מדם: ואם בכלי ברזל
הכהו׳ אין זה והמכה בשוגג
בשוגג אלא במזיד
ובמזיד שהוא מדבר

והערים אשר תתנו שש ערי מקלט תהיינה
לכם: את שלש הערים תתנו מעבר לירדן
ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען ערי
מקלט תהיינה: לבני ישראל ולגר ולתושב
בתוכם תהיינה שש הערים האלה למקלט
לנוס שמה כל מכה נפש בשגגה: ואם בכלי
ברזל הכהו וימת רצח הוא מות יומת הרצח:
ואם באבן יד אשר ימות בה הכהו וימת ר
רצח הוא מות יומת הרצח: או בכלי עץ יד
אשר ימות בו הכהו וימת רצח הוא מות
יומת הרצח: גאל הדם הוא ימית את הרצח
בפגעו בו הוא ימתנו: ואם בשנאה יהדפנו
או השליך עליו בצדיה וימת: או באיבה
הכהו בידו וימת מות יומת המכה רצח הוא
גאל הדם ימית את הרצח בפגעו בו: ואם
בפתע בלא איבה הדפו או השליך עליו כל
כלי בלא צדיה: או בכל אבן אשר ימות בה
בלא ראות ויפל עליו וימת והוא לא אויב
לו ולא מבקש רעתו: ושפטו העדה בין המכה
ובין גאל הדם על המשפטים האלה: והצילו
העדה את הרצח מיד גאל הדם והשיבו אתו
העדה אל עיר מקלטו אשר נס שמה וישב
בה עד מות הכהן הגדל אשר משח אתו
בשמן הקדש: ואם יצא יצא הרצח את
גבול עיר מקלטו אשר ינוס שמה ומצא

וקרויא דיתתנון שית קרוי שיזבותא
יהון לכון: ית תלת קרויא תתנון
מעברא לירדנא וית תלת קרויא
תתנון בארעא דכנען קרוי
שיזבותא יהוין: לבני ישראל
ולגיורא ולתותביא דבינהון
יהוין שית קרויא האלין לשיזבא
למערק לתמן כל דיקטול נפשא
בשלו: ואם במן דברזל מחהי
וקטליה קטולא הוא אתקטלא
יתקטיל קטולא: ואם באבנא
דמתנסבא ביד דהיא כמסת די
ימות בה מחהי וקטליה קטולא
הוא אתקטלא יתקטיל קטולא:
או במן דאע דמתנסיב ביד
דהוא כמסת דימות ביה
מחהי וקטליה קטולא הוא
אתקטלא יתקטיל קטולא: גאל
דמא הוא יקטול ית קטולא כד
אתחיב ליה מן דינא הוא יקטלניה:
ואם בסנאה דחהי או רמא
עלוהי בכמנא וקטליה: או
בדבבו מחהי בידיה וקטליה
אתקטלא יתקטיל מחיא קטולא
הוא קטיל דמא יקטול ית קטולא
כד אתחיב ליה: ואם בתכיף בלא
דבבו דחהי או רמא עלוהי כל מן בלא
כמן ליה: או בכל אבנא דהיא
כמסת דימות בה בלא חזוא
ורמא עלוהי ומית והוא לא סני ליה
ולא תבע בשתיה: וידונון כנשתא
בין מחיא ובין גאל דמא על דיניא
האילין: וישיזבון כנשתא ית קטולא
מיד גאל דמא ויתיבון יתיה כנשתא
לקרית שיזבותיה דיערק לתמן ויתיב
בה עד דימות כהנא רבא דירבי
יתיה במשח קודשא: ואם מפק
יפוק קטולא ית תחום קרית
שיזבותיה די יערוק לתמן:

צריך שיהיה בו שיעור כדי להמית
שנ׳ בכלי אשר ימות בו׃
במותו נמי אין דהיו מיסוד
דימות בה׳ הוא ימך הכהו ל
טעלי וידוע לפני הק׳ שהברזל
ממית בכל שהוא אפילו מחט
לפיכך לא נתנה בו תורה
שיעור לסובבו אשר ימות
בו׳ ואם תאמר מחט בתוך
מדבר הרי הוא אומר
בכל אבן אשר ימות בה בלי
ימות ונו׳ לומר על האבנים
ועלה שהוא מחזיק מלא
היד׃ באבן יד׳ שיש בה מלא
יד׃ אשר ימות בה׳ שיש בה
כמות שיעור להמית כמו שנ׳
לפי מקום המכה איש כ״ד עין בלוק
ולא כל עץ שיעור יכול שהיא
לך נמ׳ מן אשר ימות בה׃ או
בכלי עץ יד ונו׳ לפי שלא יכה
איש את עבדו או את אמתו
בשבט׳ יכול לך שהיא לך [illegible]
מכן אשר ימות בו שיהא כן
כדי להמית׃ בפגעו בו אפילו
בתוך ערי מקלט׃ בצדיה כמו
במארב׃ בפתע בלא איבה
והפתע בסמוך שהיה סמוך לו
ולא היה לו שהות ליזהר עליו׃
או בכל אבן אשר ימות בה הכהו
בלא ראות שלא ראהו׃ ויפל עליו
מכאן אמרו ההורג דרך ירידה
גולה דרך עלייה אינו גולה׃ עד
מות הכהן הגדול שהוא בא
להשרות שכינה בישראל ולהאריך
ימיהם והרוצח בא לסלק את השכינה
ולקצר את ימי החיים אינו
כדאי שיהא לפני כהן גדול
דבר אחר לפי שהיה לו לכהן
גדול להתפלל שלא תארע
תקלה זו בישראל׃ אשר משח

אשר משח אתו
בשמן הקדש לפי
פשוטו של מקרא
קיצור הוא ולא פירש
מי משחו ולא אמר
משח המושח אותו
בשמן הקדש

ורבותינו דרשוהו במסכת
מכות לראיית דברים ללמוד
שאם עד שלא נגמר דינו
מת כהן גדול ומינו אחר
תחתיו ולאחר מכן נגמר
דינו חוזר במיתתו של
שני׃

שנ׳ אשר משח אותו וכי
הוא משחו לכהן אלא
הכהן משח אותו אלא
להביא את המשוח
במיני שמחזירין במיתתו׃
אין לו כפרה׃

את גאל הדם מחוץ לגבול עיר מקלטו ורצח
גאל הדם את הרצח אין לו דם׃ כי בעיר
מקלטו ישב עד מות הכהן הגדל ואחרי מות
הכהן הגדל ישוב הרצח אל ארץ אחזתו׃
והיו אלה לכם לחקת משפט לדרתיכם בכל
מושבתיכם׃ כל מכה נפש לפי עדים ירצח
את הרצח ועד אחד לא יענה בנפש למות׃
ולא תקחו כפר לנפש רצח אשר הוא רשע
למות כי מות יומת׃ ולא תקחו כפר לנוס אל
עיר מקלטו לשוב לשבת בארץ עד מות
הכהן׃ ולא תחניפו את הארץ אשר אתם בה
כי הדם הוא יחניף את הארץ ולארץ לא
יכפר לדם אשר שפך בה כי אם בדם שפכו׃
ולא תטמא את הארץ אשר אתם ישבים בה
אשר אני שכן בתוכה כי אני יהוה שכן
בתוך בני ישראל׃
ויקרבו ראשי האבות למשפחת בני גלעד בן
מכיר בן מנשה ממשפחת בני יוסף וידברו
לפני משה ולפני הנשאים ראשי אבות
לבני ישראל׃ ויאמרו את אדני צוה יהוה
לתת את הארץ בנחלה בגורל לבני ישראל
ואדני צוה ביהוה לתת את נחלת צלפחד
אחינו לבנתיו׃ והיו לאחד מבני שבטי בני
ישראל לנשים ונגרעה נחלתן מנחלת
אבתינו ונוסף על נחלת המטה אשר תהיינה

וישכח יתיה גאיל דמא מברא
לתחום קרית שיזבותיה ויקטול
גאיל דמא ית קטולא ליתליה דם׃
ארי בקרית שיזבותיה יתיב עד
די ימות כהנא רבא ובתר די ימות
כהנא רבא יתוב קטולא
לארע אחסנתיה׃ ויהון אלין
לכון לגזירת דין לדריכון בכל
מותבניכון׃ כל דיקטול נפשא
על פום סהדין יקטול ית קטולא
ושהיד חד לא יסהיד באנש
למקטל׃ ולא תקבלון ממון
על אנש קטול די הוא חייב
למקטל ארי אתקטלא
יתקטיל׃ ולא תקבלון ממון למערק
לקרית שיזבותיה למתב
בארעא עד דימות כהנא׃ ולא
תחייבון ית ארעא די אתון בה ארי
דמא הוא מחייב ית ארעא
ולארעא לא מתכפר על דם
די אתאשד בה אלהין בדם
אשדיה׃ ולא תסאבון ית ארעא
די אתון יתבין בה די שכינתי שריא
בגוה ארי אנא יי שכינתי שריא בגו
בני ישראל׃ וקריבו רישי
אבהתא לזרעית בני גלעד בר
מכיר בר מנשה מזרעית בני יוסף
ומלילו קדם משה וקדם רברביא
רישי אבהתא לבני ישראל׃ ואמרו
ית רבוני פקיד יי למתן ית ארעא
באחסנא בעדבא לבני ישראל
ורבוני אתפקד במימרא דיי למתן
ית אחסנת צלפחד אחונא לבנתיה׃
ויהוין לחד מבני שבטי בני ישראל
לנשין ותתמנע אחסנתהין מאחסנת
אבהתנא ותתוסף על אחסנת

לָהֶם וּמִגֹּרַל נַחֲלָתֵנוּ יִגָּרֵעַ׃ וְאִם יִהְיֶה הַיֹּבֵל
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנוֹסְפָה נַחֲלָתָן עַל נַחֲלַת הַמַּטֶּה
אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִנַּחֲלַת מַטֵּה אֲבֹתֵינוּ
יִגָּרַע נַחֲלָתָן׃ וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל
פִּי יְהוָה לֵאמֹר כֵּן מַטֵּה בְנֵי יוֹסֵף דֹּבְרִים׃ זֶה
הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לִבְנוֹת צְלָפְחָד לֵאמֹר
לַטּוֹב בְּעֵינֵיהֶם תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים אַךְ לְמִשְׁפַּחַת
מַטֵּה אֲבִיהֶם תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים׃ וְלֹא תִסֹּב נַחֲלָה
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמַּטֶּה אֶל מַטֶּה כִּי אִישׁ אחם
בְּנַחֲלַת מַטֵּה אֲבֹתָיו יִדְבְּקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְכָל
בַּת יֹרֶשֶׁת נַחֲלָה מִמַּטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחָד
מִמִּשְׁפַּחַת מַטֵּה אָבִיהָ תִּהְיֶה לְאִשָּׁה לְמַעַן
יִירְשׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלַת אֲבֹתָיו׃ וְלֹא
תִסֹּב נַחֲלָה מִמַּטֶּה לְמַטֶּה אַחֵר כִּי אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ
יִדְבְּקוּ מַטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנוֹת צְלָפְחָד׃ וַתִּהְיֶינָה
מַחְלָה תִרְצָה וְחָגְלָה וּמִלְכָּה וְנֹעָה בְּנוֹת
צְלָפְחָד לִבְנֵי דֹדֵיהֶן לְנָשִׁים׃ מִמִּשְׁפְּחֹת בְּנֵי
מְנַשֶּׁה בֶן יוֹסֵף הָיוּ לְנָשִׁים וַתְּהִי נַחֲלָתָן עַל
מַטֵּה מִשְׁפַּחַת אֲבִיהֶן׃ אֵלֶּה הַמִּצְוֺת וְהַמִּשְׁפָּטִים
וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה אֶל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעַרְבֹת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ׃
קל״ב׃

סכום פסוקי דספרא [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... מסכת סופרים

[illegible] ... פסוקיה דספרא אלף [illegible]

שִׁבְטָא דִּיהוֹן לְהוֹן וּמֵעֲדַב אַחְסַנְתַּנָא יִתְמְנַע׃ וְאִם יְהֵי יוֹבֵלָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִתּוֹסַף אַחְסַנְתְּהֵין עַל אַחְסָנַת שִׁבְטָא דִּיהוֹן לְהוֹן וּמֵאַחְסָנַת שִׁבְטָא דַּאֲבָהָתַנָא יִתְמְנַע אַחְסַנְתְּהֵין׃ וּפַקֵּיד מֹשֶׁה יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל מֵימְרָא דַּיְיָ לְמֵימַר יָאוּת שִׁבְטָא דִּבְנֵי יוֹסֵף מְמַלְּלִין׃ דֵּין פִּתְגָּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ לִבְנַת צְלָפְחָד לְמֵימַר לִדְתַקִּין בְּעֵינֵיהֵין יְהוֹיָן לִנְשִׁין בְּרַם לְזַרְעִית שִׁבְטָא דַּאֲבוּהֵין יְהוֹיָן לִנְשִׁין׃ וְלָא תִסְחַר אַחְסַנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִשִּׁבְטָא לְשִׁבְטָא אֲרֵי גְבַר בְּאַחְסָנַת שִׁבְטָא דַּאֲבָהָתוֹהִי יִדְבְּקוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְכָל בְּרַתָּא יָרְתַת אַחְסַנָא מִשִּׁבְטַיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחַד מִזַּרְעִית שִׁבְטָא דַּאֲבוּהָא תְּהֵי לְאִתּוּ בְּדִיל דְּיֵרְתוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר אַחְסָנַת אֲבָהָתוֹהִי׃ וְלָא תִסְחַר אַחְסַנָא מִשִּׁבְטָא לְשִׁבְטָא אָחֳרָנָא אֲרֵי גְבַר בְּאַחְסַנְתֵּיהּ יִדְבְּקוּן שִׁבְטַיָּא דִּבְנֵי יִשְׂ׳׃ כְּמָא דִּי פַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן עֲבַדָא בְּנַת צְלָפְ׳׃ וַהֲוָאָה מַחְלָה תִּרְצָה וְחָגְלָה וּמִלְכָּה וְנֹעָה בְּנַת צְלָפְ׳ לִבְנֵי אֲחֵי אֲבוּהֵין לִנְשִׁין׃ מִזַּרְעִית בְּנֵי מְנַשֶּׁה בַּר יוֹסֵף הֲוָאָה לִנְשִׁין וַהֲוָת אַחְסַנְתְּהֵין עַל שְׁבַט זַרְעִית אֲבוּהֵין׃ אִלֵּין פִּקּוֹדַיָּא וְדִינַיָּא דְּפַקֵּיד יְיָ בִּידָא דְּמֹשֶׁה לְוָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵישְׁרַיָּא דְּמוֹאָב עַל יַרְדְּנָא דִּירֵיחוֹ׃

ושבט הרועריין לא נגר והיא ישוב׳ [illegible] ומזמנין׳ לא תרשיע׳ לא תתייבון מתמזון׃ אשר אינו שוק מענס׳ שלא תשבט אותר׳ בנוויותם׳ כי אינו שוק מתוך בני ישר׳ א׳ ומין שהם שמואים שמנה מנהם׃ ונוסף׳ על נחלת המטה׳ שהרי בנה יורשה והבן יתייחס על שבט אביו׃ ואם יהיה היובל׳ מכאן היה ר׳ יהודה או שמר היובל שתפסוק׳ ואם יהיה היובל׳ לא אין זו מכירה שחוזרת בוכל שהירושה אינה חוזרת ונוסף יהיה היובל לא תחזור הנחלה לשבטו ונמצא שנוספה על נחלת המטה אשר תהיינה להם׃ מחלה תרצה׳ שלא היה בן לעומה׃ מחלה תרצה ונו׳ כאן מנאן לפי גדולתן׳ זו בשנים ונשאו כסדר תולדותן ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן ומגיד ששקולות זו כזו׃ חסלת מסעות׃

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל
בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין
פארן ובין תפל ולבן וחצרת ודי זהב: אחד
עשר יום מחרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע:
ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד
לחדש דבר משה אל בני ישראל ככל אשר
צוה יהוה אתו אלהם: אחרי הכתו את סיחן
מלך האמרי אשר יושב בחשבון ואת עוג
מלך הבשן אשר יושב בעשתרת באדרעי:
בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר
את התורה הזאת לאמר: יהוה אלהינו דבר
אלינו בחרב לאמר רב לכם שבת בהר הזה:
פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי ואל כל שכניו
בערבה בהר בשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ
הכנעני והלבנון עד הנהר הגדל נהר פרת: ראה
נתתי לפניכם את הארץ באו ורשו את
הארץ אשר נשבע יהוה לאבתיכם לאברהם
ליצחק וליעקב לתת להם ולזרעם אחריהם:
ואמר אלכם בעת ההוא לאמר לא אוכל
לבדי שאת אתכם: יהוה אלהיכם הרבה אתכם
והנכם היום ככוכבי השמים לרב: יהוה אלהי
אבותכם יסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך
אתכם כאשר דבר לכם: איכה אשא לבדי
טרחכם ומשאכם וריבכם: הבו לכם אנשים

אלין פתגמיא דמליל משה
עם כל ישראל בעברא
דירדנא אוכח יתהון על דחבו
במדברא ועל דארגיזו במישרא
לקביל ים סוף בפארן אתפלו
על מנא ובחצרות ארגיזו על
בסרא ועל דעבדו עגל דדהב:
מהלך חד עשר יומין מחורב אורח
טורא דשעיר עד רקם גיאה:
והוה בארבעין שנין בחד עשר
ירחין בחד לירחא מליל משה עם
בני ישראל ככל די פקיד יי יתיה
לותהון: בתר דמחא ית סיחן מלכא
אמוראה די יתיב בחשבון וית
עוג מלכא דמתנן די יתיב
בעשתרות באדרעי: בעברא
דירדנא בארעא דמואב שרי
משה פריש ית אלפן אוריתא הדא
למימר: יי אלהנא מליל עמנא
בחורב למימר סגי לכון דיתיבתון
בטורא הדין: אתפנו וטולו לכון
ועולו לטורא דאמוראה ולכל
מגיריה במישרא בטורא
ובשפילתא ובדרומא ובספר ימא
ארע כנענאה ולבנן עד נהרא
רבא נהרא פרת: חזו דיהבית
קדמיכון ית ארעא עולו ואחסינו
ית ארעא די קיים יי
לאבהתכון לאברהם ליצחק
וליעקב למתן להון ולבניהון
בתריהון: ואמרית לכון בעדנא
ההיא למימר לית אנא יכיל
בלחודי לסוברא יתכון: יי
אלהכון אסגי יתכון והאיתכון
יומא דין ככוכבי שמיא לסגי:
יי אלהא דאבהתכון יוסף עליכון
כותכון אלף זמנין ויברך
יתכון כמא דמליל לכון: איכ
אסובר בלחודי
טרחכון ועסקיכון ודינכון: הבו
לכון גוברין חכימין וסכלתנין

אלה הדברים [illegible]

חכמים ונבנים וידעים לשבטיכם ואשימם
בראשיכם ותענו אתי ותאמרו טוב הדבר
אשר דברת לעשות ואקח את ראשי שבטיכם
אנשים חכמים וידעים ואתן אותם ראשים
עליכם שרי אלפים ושרי מאות ושרי חמשים
ושרי עשרת ושטרים לשבטיכם ואצוה את
שפטיכם בעת ההוא לאמר שמע בין אחיכם
ושפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו
לא תכירו פנים במשפט כקטן כגדל תשמעון
לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלהים הוא
והדבר אשר יקשה מכם תקרבון אלי ושמעתיו
ואצוה אתכם בעת ההוא את כל הדברים אשר
תעשון ונסע מחרב ונלך את כל המדבר
הגדול והנורא ההוא אשר ראיתם דרך הר
האמרי כאשר צוה יהוה אלהינו אתנו ונבא
עד קדש ברנע ואמר אלכם באתם עד הר
האמרי אשר יהוה אלהינו נתן לנו ראה נתן
יהוה אלהיך לפניך את הארץ עלה רש כאשר
דבר יהוה אלהי אבתיך לך אל תירא ואל תחת
ותקרבון אלי כלכם ותאמרו נשלחה אנשים
לפנינו ויחפרו לנו את הארץ וישבו אתנו
דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר
נבא אליהן וייטב בעיני הדבר ואקח מכם שנים
עשר אנשים איש אחד לשבט ויפנו ויעלו
ההרה ויבאו עד נחל אשכל וירגלו אתה ויקחו

וסכלתנין ומדעין לשבטיכון ואמנינון רישין עליכון ואתיבתון יתי ואמרתון תקין פתגמא דמלילתא למעבד ודברית ית רישי שבטיכון גברין חכימין ומדעין ומניתי יתהון רישין עליכון רבני אלפי ורבני מאותא ורבני חמשין ורבני עסורתא וסרכין לשבטיכון ופקידית ית דיניכון בעדנא ההוא למימר שמעו בין אחיכון ותדינון קשטא בין גברא ובין אחוהי ובין גיוריה לא תשתמודעון אפי בדינא מלי זעירא כרבא תשמעון לא תדחלון מן קדם גברא ארי דינא דיי הוא ופתגמא דיקשי מנכון תקרבון לותי ואשמעניה ופקידית יתכון בעדנא ההוא ית כל פתגמי די תעבדון ונטלנא מחורב והליכנא ית כל מדברא רבא ודחילא ההוא דחזיתון ארח טורא דאמוראה כמא די פקיד יי אלהנא יתנא ואתינא עד רקם גיאה ואמרית לכון אתיתון עד טורא דאמוראה די יי אלהנא יהיב לנא חזי דיהב יי אלהך קדמך ית ארעא סק אחסין כמא די מליל יי אלהא דאבהתך לך לא תדחל ולא תתבר וקריבתון לותי כלכון ואמרתון נשלח גברין קדמנא ויאללון לנא ית ארעא ויתיבון יתנא פתגמא ית אורחא די נסק בה וית קרויא די ניעול להון ושפר בעיני פתגמא ודברית מנכון תריעשר גברין גברא חד לשבטא ואתפניאו וסליקו לטורא ואתו עד נחלא דאתכלא ואלילו יתה

בידם מפרי הארץ ויורדו אלינו וישבו
אתנו דבר ויאמרו טובה הארץ אשר יהוה
אלהינו נתן לנו ולא אביתם לעלות ותמרו
את פי יהוה אלהיכם ותרגנו באהליכם ותא
ותאמרו בשנאת יהוה אתנו הוציאנו מארץ
מצרים לתת אתנו ביד האמרי להשמידנו
אנה אנחנו עלים אחינו המסו את לבבנו
לאמר עם גדול ורם ממנו ערים גדלת ובצו
ובצורת בשמים וגם בני ענקים ראינו שם
ואמר אלכם לא תערצון ולא תיראון מהם
יהוה אלהיכם ההלך לפניכם הוא ילחם לכם
ככל אשר עשה אתכם במצרים לעיניכם ובמדבר
אשר ראית אשר נשאך יהוה אלהיך כאשר
ישא איש את בנו בכל הדרך אשר הלכתם
עד באכם עד המקום הזה ובדבר הזה אינכם
מאמינם ביהוה אלהיכם ההלך לפניכם בדרך
לתור לכם מקום לחנתכם באש לילה לראתכם
בדרך אשר תלכו בה ובענן יומם וישמע יהוה
את קול דבריכם ויקצף וישבע לאמר אם
יראה איש באנשים האלה הדור הרע הזה
את הארץ הטובה אשר נשבעתי לתת לאבתיכם
זולתי כלב בן יפנה הוא יראנה ולו אתן את
הארץ אשר דרך בה ולבניו יען אשר מלא
אחרי יהוה גם בי התאנף יהוה בגללכם לאמר
גם אתה לא תבא שם יהושע בן נון העמד

לפניך הוא יבא שמה אתו חזק כי הוא ינחלנה
את ישראל: וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה
ובניכם אשר לא ידעו היום טוב ורע המה
יבאו שמה ולהם אתננה והם יירשוה: ואתם
פנו לכם וסעו המדברה דרך ים סוף: ותענו
ותאמרו אלי חטאנו ליהוה אנחנו נעלה
ונלחמנו ככל אשר צונו יהוה אלהינו
ותחגרו איש את כלי מלחמתו ותהינו לעלות
ההרה: ויאמר יהוה אלי אמר להם לא
תעלו ולא תלחמו כי אינני בקרבכם ולא
תנגפו לפני איביכם: ואדבר אליכם ולא
שמעתם ותמרו את פי יהוה ותזדו ותעלו
ההרה: ויצא האמרי הישב בהר ההוא
לקראתכם וירדפו אתכם כאשר תעשינה
הדברים ויכתו אתכם בשעיר עד חרמה: ותשבו
ותבכו לפני יהוה ולא שמע יהוה
בקלכם ולא האזין אליכם: ותשבו בקדש
ימים רבים כימים אשר ישבתם: ונפן
ונסע המדברה דרך ים סוף כאשר דבר יהוה אלי
ונסב את הר שעיר ימים רבים: ויאמר
יהוה אלי לאמר: רב לכם סב את ההר הזה
פנו לכם צפנה: ואת העם צו לאמר אתם
עברים את גבול אחיכם בני עשו הישבים
בשעיר וייראו מכם ונשמרתם מאד: אל
תתגרו בם כי לא אתן לכם מארצם עד מדרך

חזון ישעיהו בן
אמוץ
אשר חזה
על יהודה וירושלם
בימי עזיהו יותם
אחז יחזקיהו מלכי
יהודה: שמעו
שמים והאזיני
ארץ כי יהוה דבר
בנים גדלתי
ורוממתי והם
פשעו בי: ידע
שור קנהו
וחמור אבוס

כף רגל כי ירשה לעשו נתתי את הר שעיר׃
אכל תשברו מאתם בכסף ואכלתם וגם
מים תכרו מאתם בכסף ושתיתם׃ כי יהוה
אלהיך ברכך בכל מעשה ידך ידע לכתך
את המדבר הגדל הזה זה ארבעים שנה
יהוה אלהיך עמך לא חסרת דבר׃ ונעבר
מאת אחינו בני עשו הישבים בשעיר
מדרך הערבה מאילת ומעציון גבר
ונפן ונעבר דרך מדבר מואב׃
ויאמר יהוה אלי אל תצר את מואב ואל
תתגר בם מלחמה כי לא אתן לך מארצו
ירשה כי לבני לוט נתתי את ער ירשה׃
האמים לפנים ישבו בה עם גדול ורב ורם
כענקים׃ רפאים יחשבו אף הם כענקים
והמאבים יקראו להם אמים׃ ובשעיר
ישבו החרים לפנים ובני עשו יירשום
וישמידום מפניהם וישבו תחתם כאשר
עשה ישראל לארץ ירשתו אשר נתן
יהוה להם׃ עתה קמו ועברו לכם את נחל
זרד ונעבר את נחל זרד׃ והימים אשר
הלכנו מקדש ברנע עד אשר עברנו את
נחל זרד שלשים ושמנה שנה עד תם כל
הדור אנשי המלחמה מקרב המחנה
כאשר נשבע יהוה להם׃ וגם יד יהוה
היתה בם להמם מקרב המחנה עד תמם׃

ארי ירותא לעשו יהבית ית
טורא דשעיר׃ עיבורא תזבנון
מנהון בכספא ותיכלון ואף
מיא תזבנון מנהון בכספא
ותשתון׃ ארי יי׳ אלהך ברכך
בכל עובדי ידך ספיק לך צורכך
במהכך ית מדברא רבא הדין
דנן ארבעין שנין מימרא דיי׳
אלהך בסעדך לא חסרתא
מדעם׃ ועברנא מלות אחנא
בני עשו דיתבין בשעיר
מאורח מישרא מאילת
ומעציון גבר ואתפנינא
ועברנא אורח מדברא דמואב׃
ואמר יי׳ לי לא
תעיק ית מואבאי ולא תתגרי
למעבד עמהון קרב ארי לא
אתן לך מארעהון ירותא ארי
לבני לוט יהבית ית לחיית ירותא׃
אימתני מלקדמין יתיבו בה עם
רב וסגי ותקיף כגבריא׃
גבריא מתחשבין אף אינון
כגבריא ומואבאי קרן להון
אימתני׃ ובשעיר יתיבו
חוראי מלקדמין ובני עשו
תריכונון ושיציאונון [illegible]
מקדמיהון ויתיבו באתרהון
כמא די עבד ישראל לארע
ירותתיה דיהב יי׳ להון׃ כען
קומו ועברו לכון ית נחלא
דזרד ועברנא ית נחלא דזרד׃
ויומיא דהליכנא מרקם גיאה
עד דעברנא ית נחלא דזרד
תלתין ותמני שנין עד דסף
כל דרא גברי מגיחי קרבא
מגו משריתא כמא דקיים
יי׳ להון׃ ואף מחא מן קדם
יי׳ הות בהון לשיצאותהון [illegible]
מגו משריתא עד דשליפו׃

ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה
למות מקרב העם׃ וידבר יהוה
אלי לאמר׃ אתה עבר היום את גבול
מואב את ער׃ וקרבת מול בני עמון אל
תצרם ואל תתגר בם כי לא אתן מארץ בני
עמון לך ירשה כי לבני לוט נתתיה ירשה׃
ארץ רפאים תחשב אף הוא רפאים ישבו
בה לפנים והעמנים יקראו להם זמזמים׃
עם גדול ורב ורם כענקים וישמידם יהוה
מפניהם ויירשם וישבו תחתם עד היום
הזה׃ והעוים הישבים בחצרים עד עזה
כפתרים היצאים מכפתור השמידם
וישבו תחתם׃ קומו סעו ועברו את נחל
ארנן ראה נתתי בידך את סיחן מלך
חשבון האמרי ואת ארצו החל רש והתגר
בו מלחמה׃ היום הזה אחל תת פחדך
ויראתך על פני העמים תחת כל השמים
אשר ישמעון שמעך ורגזו וחלו מפניך׃
ואשלח מלאכים ממדבר קדמות אל סיחון
מלך חשבון דברי שלום לאמר׃ אעברה
בארצך בדרך בדרך אלך לא אסור ימין
ושמאול׃ אכל בכסף תשברני ואכלתי
ומים בכסף תתן לי ושתיתי רק אעברה
ברגלי׃ כאשר עשו לי בני עשו הישבים
בשעיר והמואבים הישבים בער עד אשר

כאשר עשה לבני עשו הישבים בשעיר
אשר השמיד את החרי
מפניהם ויירשם וישבו
תחתם עד היום הזה׃ כמא די
עבד לבני עשו דיתבין
בשעיר די שיצי ית חוראי
מן קדמיהון ותריכנון
ויתיבו באתרהון עד יומא
הדין׃ והעוים

והוה כד שלימו כל גברי מגיחי
קרבא למימת מגו עמא׃
ומליל יי עמי למימר׃ את עבר
יומא דין ית תחום מואב ית
לחיית׃ ותתקרב לקביל בני
עמון לא תצור עליהון ולא
תתגרי למעבד עמהון קרבא ארי
לא אתן מארע בני עמון לך
ירותא ארי לבני לוט יהבתה
ירותא׃ ארע גבריא מתחשבא
אף היא גברין יתיבו בה מלקדמין
ועמונאי קרן להון
חשבני׃ עם רב וסגי ותקיף
כגבריא ושיצינון יי מן קדמיהון
ותריכונון ויתיבו באתרהון׃
ושארי דיתבין ברפיח
עד עזה קפוטקאי
דנפקו מקפוטקיא
שיצינונון ויתיבו
באתרהון׃ קומו
טולו ועברו ית
נחלא דארנון חזי
דמסרית בידך
ית סיחון מלכא דחשבון אמוראה
וית ארעיה שרי לתרכותיה
ואתגרי למעבד עמיה קרב׃
יומא הדין אשרי למתן זועתך
ודחלתך על אפי עממיא דתחות
כל שמיא די ישמעון שמעך
ויזועון ויתברון מן קדמך׃
ושלחית אזגדין ממדבר קדמות
לות סיחון מלכא דחשבון פתגמי
שלמא למימר׃ אעבר בארעך
באורחא באורחא איזיל לא
אסטי לימינא ולסמלא׃ עיבורא
בכספא תזבין לי ואיכול ומיא
בכספא תתן לי ואשתי לחוד אעבר
ברגלי׃ כמא די עבדו לי בני עשו
דיתבין בשעיר ומואבאי
דיתבין בלחיית עד די אעבר

ארצכם שממה עריכם
שרפות אש אדמתכם
לנגדכם זרים אכלים
אתה ושממה כמהפכת
זרים׃ ונותרה בת ציון
כסכה בכרם כמלונה
במקשה כעיר נצורה׃
לולי יהוה צבאות
הותיר לנו שריד כמעט
כסדם היינו לעמרה
דמינו׃
שמעו דבר יהוה קציני
סדם האזינו תורת אלהינו
עם עמרה׃ למה לי
רב זבחיכם יאמר יהוה

שבעתי עלות
אילים וחלב מריאים
ודם פרים וכבשים
ועתודים לא
חפצתי׃ כי תבאו
לראות פני מי
בקש זאת מידכם
רמס חצרי׃ לא
תוסיפו הביא
מנחת שוא
קטרת תועבה
היא לי חדש
ושבת קרא
מקרא לא אוכל
און ועצרה׃

אשר אעבר את הירדן אל הארץ אשר
יהוה אלהינו נתן לנו׃ ולא אבה סיחן מלך
חשבון העברנו בו כי הקשה יהוה אלהיך
את רוחו ואמץ את לבבו למען תתו בידך
כיום הזה׃ ויאמר יהוה אלי
ראה החלתי תת לפניך את סיחן ואת
ארצו החל רש לרשת את ארצו׃ ויצא
סיחן לקראתנו הוא וכל עמו למלחמה
יהצה׃ ויתנהו יהוה אלהינו לפנינו ונך
אתו ואת בנו ואת כל עמו׃ ונלכד את כל
עריו בעת ההוא ונחרם את כל עיר
מתם והנשים והטף לא השארנו שריד׃
רק הבהמה בזזנו לנו ושלל הערים אשר
לכדנו׃ מערער אשר על שפת נחל ארנן
והעיר אשר בנחל ועד הגלעד לא היתה
קריה אשר שגבה ממנו את הכל נתן יהוה
אלהינו לפנינו׃ רק אל ארץ בני עמון לא
קרבת כל יד נחל יבק וערי ההר וכל אשר
צוה יהוה אלהינו׃ ונפן ונעל דרך הבשן
ויצא עוג מלך הבשן לקראתנו הוא
וכל עמו למלחמה אדרעי׃ ויאמר יהוה
אלי אל תירא אתו כי בידך נתתי אתו ואת
כל עמו ואת ארצו ועשית לו כאשר
עשית לסיחן מלך האמרי אשר יושב
בחשבון׃ ויתנו יהוה אלהינו בידנו גם את

ית ירדנא לארעא דיי אלהנא
יהיב לנא׃ ולא אבא סיחון מלכא
דחשבון למשבקנא למעבר
בתחומיה ארי אקשי יי אלהך ית
רוחיה ותקיף ית ליביה בדיל
למימסריה בידך כיומא הדין׃
ואמר יי לי חזי דשריתי למימסר
קדמך ית סיחון וית
ארעיה שרי לתרכותיה
למירת ית ארעיה׃ ונפק סיחון
לקדמותנא הוא וכל עמיה
לאגחא קרבא ליהץ׃ ומסריה
יי אלהנא קדמנא ומחינא
יתיה וית בנוהי וית כל עמיה׃
וכבשנא ית כל קרוהי בעדנא
ההוא וגמרנא ית כל קרויא
גבריא ונשיא וטפלא לא
אשארנא משיזיב׃ לחוד בעירא
בזנא לנא ועדי קרויא
די כבשנא׃ מערער די על
כיף נחלא דארנון וקרתא די
בנחלא ועד גלעד לא הות קרתא
די תקיפת מננא ית
כולא מסר יי אלהנא קדמנא׃
לחוד לארע בני עמון לא
קריבתא כל כיף נחל יובקא
וקרוי טורא וכל די פקיד יי
אלהנא׃ ואתפנינא וסליקנא
לאורח מתנן ונפק עוג מלכא
דמתנן לקדמותנא הוא וכל עמיה
לאגחא קרבא לאדרעי׃
ואמר יי לי לא תדחל מניה
ארי בידך מסרית יתיה וית כל
עמיה וית ארעיה ותעביד ליה
כמא די עבדתא לסיחון מלכא
אמוראה די יתיב בחשבון׃ ומסר
יי אלהנא בידנא אף ית עוג

[illegible]

עוג מלך הבשן ואת כל עמו ונכהו עד
בלתי השאיר לו שריד: ונלכד את כל עריו
בעת ההוא לא היתה קריה אשר לא
לקחנו מאתם ששים עיר כל חבל ארגב
ממלכת עוג בבשן: כל אלה ערים בצרות
חומה גבהה דלתים ובריח לבד מערי
הפרזי הרבה מאד: ונחרם אותם כאשר
עשינו לסיחן מלך חשבון החרם כל עיר
מתם הנשים והטף: וכל הבהמה ושלל
הערים בזונו לנו: ונקח בעת ההוא את
הארץ מיד שני מלכי האמרי אשר
בעבר הירדן מנחל ארנן עד הר חרמון:
צידנים יקראו לחרמון שרין והאמרי
יקראו לו שניר: כל ערי המישר וכל
הגלעד וכל הבשן עד סלכה ואדרעי
ערי ממלכת עוג בבשן: כי רק עוג מלך
הבשן נשאר מיתר הרפאים הנה ערשו
ערש ברזל הלה היא ברבת בני עמון
תשע אמות ארכה וארבע אמות רחבה
באמת איש: ואת הארץ הזאת ירשנו
בעת ההיא מערער אשר על נחל ארנן
וחצי הר הגלעד ועריו נתתי לראובני
ולגדי: ויתר הגלעד וכל הבשן ממלכת
עוג נתתי לחצי שבט המנשה כל חבל
הארגב לכל הבשן ההוא יקרא ארץ

מלכא דמתנן וית כל עמיה
ומחינהי עד דלא אשתאר
ליה משיזיב: וכבשנא ית כל
קרוהי בעדנא ההוא לא הות
קרתא דלא נסבנא מנהון
שתין קרוין כל בית פלך טרכונא
מלכותא דעוג במתנן: כל אלין
קרויא כריכן מקף שורין רמין
דילהון דשין ועברין בר מקרוי
פצחיא דסגיאין לחדא: וגמרנא
יתהון כמא דעבדנא לסיחן
מלכא דחשבון גמרנא כל
קרויא גבריא נשיא וטפלא:
וכל בעירא ושלי קרויא בזונא
לנא: ונסיבנא בעדנא ההוא
ית ארעא מיד תרין מלכי אמו
אמוראה די בעברא דירדנא
מנחלא דארנון עד טורא
דחרמון: צידונאי קרן
לחרמון שריון ואמוראי קרן
ליה טור תלגא: כל קרוי מישרא
וכל גלעד וכל מתנן עד סלך
ואדרעי קרוי מלכותיה דעוג
במתנן: ארי לחוד עוג מלכא
דמתנן אשתאר משאר גבריא
הא ערסיה ערסא דברזלא הלא
היא ברבת בני עמון תשע אמין
ארכה וארבע אמין פתיה
באמת מלך: וית ארעא הדא
ירתנא בעדנא ההוא מערער
די על נחלא דארנון ופלגות טורא
דגלעד וקרוהי יהבית לשבט
ראובן ולשבט גד: ושאר גלעד
וכל מתנן מלכותיה דעוג יהבית
לפלגות שבטא דמנשה כל בית
פלך טרכונא לכל מתנן ההוא
מתקרי ארע גבריא:

[illegible]

אסף אסיפם נאם יהוה אין ענבים בגפן
ואין תאנים בתאנה והעלה
נבל ואתן להם יעברום: על מה אנחנו
ישבים האספו ונבוא אל ערי המבצר
ונדמה שם כי יהוה אלהינו הדמנו וישקנו
מי ראש כי חטאנו ליהוה: קוה לשלום
ואין טוב לעת מרפא והנה בעתה: מדן
נשמע נחרת סוסיו מקול מצהלות אביריו
רעשה כל הארץ ויבואו ויאכלו
ארץ ומלואה עיר וישבי בה:
כי הנני משלח בכם נחשים צפענים אשר
אין להם לחש ונשכו אתכם נאם יהוה:
מבליגיתי עלי יגון עלי לבי
דוי: הנה קול שועת בת עמי מארץ
מרחקים היהוה אין בציון אם מלכה

[illegible]

רפאים׃ יאיר בן מנשה לקח את כל חבל
ארגב עד גבול הגשורי והמעכתי ויקרא
אתם על שמו את הבשן חות יאיר עד
היום הזה׃ ולמכיר נתתי את הגלעד׃
ולראובני ולגדי נתתי מן הגלעד ועד נחל
ארנן תוך הנחל וגבל ועד יבק הנחל
גבול בני עמון׃ והערבה והירדן וגבל
מכנרת ועד ים הערבה ים המלח תחת אשדת
הפסגה מזרחה׃ ואצו אתכם
בעת ההוא לאמר יהוה אלהיכם נתן לכם
את הארץ הזאת לרשתה חלוצים תעברו
לפני אחיכם בני ישראל כל בני חיל׃ רק
נשיכם וטפכם ומקנכם ידעתי כי מקנה
רב לכם ישבו בעריכם אשר נתתי לכם׃ עד
אשר יניח יהוה לאחיכם ככם וירשו גם
הם את הארץ אשר יהוה אלהיכם נתן
להם בעבר הירדן ושבתם איש לירשתו
אשר נתתי לכם׃ ואת יהושוע צויתי
בעת ההוא לאמר עיניך הראת את כל
אשר עשה יהוה אלהיכם לשני המלכים
האלה כן יעשה יהוה לכל הממלכות
אשר אתה עבר שמה׃ לא תיראום כי
יהוה אלהיכם הוא הנלחם לכם׃ ס
ואתחנן אל יהוה בעת ההוא לאמר׃
אדני יהוה אתה החלות להראות את עבדך

גבריא׃ יאיר בר מנשה נסיב ית
כל בית פלך טרכונא עד תחום
גשוראה ואפקירוס וקרא
יתהון על שמיה ית מתנן כפרני
יאיר עד יומא הדין׃ ולמכיר
יהבית ית גלעד׃ ולשבט ראובן
ולשבט גד יהבית מן גלעד
ועד נחלא דארנון גו נחלא
ותחומיה ועד יובקא נחלא
תחומא דבני עמון׃ ומישר
ומישרא וירדנא ותחומיה
מגניסר ועד ימא דמישרא
ימא דמלחא תחות משפך
מרמתא מדנחא׃ ופקידית
יתכון בעדנא ההיא למימר
יי אלהכון יהב לכון ית ארעא הדא
הדא למירתה מזרזין תעברון
קדם אחיכון בני ישראל כל מזרזי
חילא׃ לחוד נשיכון וטפלכון
ובעירכון ידענא ארי בעיר
סגי לכון יתבון בקרויכון די
יהבית לכון׃ עד דיניח יי
לאחיכון כוותכון ויירתון אף
אנון ית ארעא דיי אלהכון
יהיב לכון מעברא דירדנא
ותתובון גבר לירותתיה די יהבית
לכון׃ וית יהושע פקידית
בעדנא ההיא למימר עינך
חזאה ית כל די עבד יי אלהכון
לתרין מלכיא האלין כן יעביד
יי אלהכון לכל מלכותא די
את עבר לתמן׃ לא תדחלון
מנהון ארי יי אלהכון
מימריה מגיח לכון׃
וצליתי קדם יי בעדנא
ההוא למימר׃ יי
אלהים את שריתא לאחזאה ית
עבדך

כי כל אח עקוב יעקב וכל רע
רכיל יהלך׃ ואיש ברעהו יהתלו
ואמת לא ידברו למדו לשונם
דבר שקר העוה נלאו׃ שבתך
בתוך מרמה במרמה מאנו
דעת אותי נאם יהוה׃
לכן כה אמר יהוה צבאות הנני
צורפם ובחנתים כי איך אעשה
מפני בת עמי׃ חץ שוחט לשונם
מרמה דבר בפיו שלום את
רעהו ידבר ובקרבו ישים ארבו׃
העל אלה לא אפקד בם נאם
יהוה אם בגוי אשר כזה לא
תתנקם נפשי׃ על ההרים אשא
בכי ונהי ועל נאות מדבר קינה

כי נצתו מבלי איש עבר ולא
שמעו קול מקנה מעוף השמים
ועד בהמה נדדו הלכו׃ ונתתי
את ירושלם לגלים מעון תנין
ואת ערי יהודה אתן שממה
מאין יושב׃ מי האיש החכם
ויבן את זאת ואשר דבר פי
יהוה אליו ויגדה על מה
אבדה הארץ נצתה כמדבר
מבלי עבר׃ ויאמר יהוה
על עזבם את תורתי אשר נתתי
לפניהם ולא שמעו בקולי ולא
הלכו בה׃ וילכו אחרי שררות
לבם ואחרי הבעלים אשר
למדום אבותם׃ לכן כה אמר

את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי אל בשמים
ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך׃
אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר
בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנן׃ ויתעבר
יהוה בי למענכם ולא שמע אלי ויאמר
יהוה אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד
בדבר הזה׃ עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה
וצפנה ותימנה ומזרחה וראה בעיניך כי לא
תעבר את הירדן הזה׃ וצו את יהושע וחזקהו
ואמצהו כי הוא יעבר לפני העם הזה והוא
ינחיל אותם את הארץ אשר תראה׃ ונשב
בגיא מול בית פעור׃
ועתה ישראל שמע אל החקים ואל
המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם לעשות
למען תחיו ובאתם וירשתם את הארץ אשר
יהוה אלהי אבתיכם נתן לכם׃ לא תספו
על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא
תגרעו ממנו לשמר את מצות יהוה אלהיכם
אשר אנכי מצוה אתכם׃ עיניכם הראות
את אשר עשה יהוה בבעל פעור כי כל
האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו
יהוה אלהיך מקרבך׃ ואתם הדבקים ביהוה
אלהיכם חיים כלכם היום׃ ראה למדתי אתכם
חקים ומשפטים כאשר צוני יהוה אלהי
לעשות כן בקרב הארץ אשר אתם באים

יתרבותך וית ידך תקיפתא דאת
הוא אלהא דשכנתך בשמיא
מלעילא ושליט בארעא לית
דיעביד כעובדך וכגבורתך׃
אעבר כען ואחזי ית ארעא טבתא
די בעברא דירדנא טורא טבא הדין
ובית מקדשא׃ והוה רגז מן קדם יי
עלי בדילכון ולא קביל מני ואמר יי
לי סגי לך לא תוסף למללא קדמי
עוד בפתגמא הדין׃ סק לריש רמתא
וזקוף עינך למערבא ולצפונא
ולדרומא ולמדינחא וחזי בעינך
ארי לא תעבר ית ירדנא הדין׃
ופקיד ית יהושע ותקיפהי ועלימהי
ארי הוא יעבר קדם עמא הדין
והוא יחסין יתהון ית ארעא די
תחזי׃ ויתיבנא בחילתא לקביל
בית פעור׃
וכען ישראל שמע לקימיא ולדיניא
די אנא מליף יתכון למעבד בדיל
דתיחון ותיעלון ותירתון ית ארעא
די יי אלהא דאבהתכון יהיב לכון׃
לא תוספון על פתגמא די אנא
מפקיד יתכון ולא תמנעון
מנה למיטר ית פקודיא דיי
אלהכון די אנא מפקד יתכון׃
עיניכון חזאה ית די עבד יי
בפלחי בעלא פעור ארי כל גב
גברא די הליך בתר פעל בעלא
פעור שיציה יי אלהך
מבינך׃ ואתון דאדבקתון
בדחלתא דיי אלהכון קימין
כלכון יומא דין׃ חזי דאליפית יתכון קימין ודינין
כמא די פקדני יי אלהי
למעבד כן בגו ארעא די
אתון עלין לתמן למירתה׃

יהוה צבאות אלהי ישראל
הנני מאכילם את העם הזה
לענה והשקיתים מי ראש׃
והפיצותים בגוים אשר לא ידעו
המה ואבותם ושלחתי אחריהם
את החרב עד כלותי אתם׃
כה אמר יהוה צבאות התבוננו
וקראו למקוננות ותבואינה ואל
החכמות שלחו ותבואנה׃ ותמהרנה
ותשנה עלינו נהי ותרדנה עינינו
דמעה ועפעפינו יזלו מים׃ כי
קול נהי נשמע מציון איך
שדדנו בשנו מאד כי עזבנו
ארץ כי השליכו משכנותינו׃
כי שמענה נשים דבר יהוה

ותקח אזניכם דבר פיו ולמדנה
בנתיכם נהי ואשה רעותה קינה׃ כי
עלה מות בחלונינו בא בארמנותינו
להכרית עולל מחוץ בחורים מרחבות׃
דבר כה נאם יהוה ונפלה נבלת
האדם כדמן על פני השדה וכעמיר
מאחרי הקצר ואין מאסף׃
כה אמר יהוה אל יתהלל חכם
בחכמתו ואל יתהלל הגבור
בגבורתו אל יתהלל עשיר
בעשרו׃ כי אם בזאת יתהלל
המתהלל השכל וידע אותי כי
אני יהוה עשה חסד משפט
וצדקה בארץ כי באלה חפצתי
נאם יהוה׃

שמה לרשתה׃ ושמרתם ועשיתם כי הוא
חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון
את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון
הגוי הגדול הזה׃ כי מי גוי גדול אשר לו
אלהים קרבים אליו כיהוה אלהינו בכל
קראנו אליו׃ ומי גוי גדול אשר לו חקים
ומשפטים צדיקם ככל התורה הזאת אשר
אנכי נתן לפניכם היום׃ רק השמר לך
ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים
אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי
חייך והודעתם לבניך ולבני בניך׃ יום אשר
עמדת לפני יהוה אלהיך בחרב באמר יהוה
אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דברי
אשר ילמדון ליראה אתי כל הימים
אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדון׃
ותקרבון ותעמדון תחת ההר וההר בער
באש עד לב השמים חשך ענן וערפל׃
וידבר יהוה אליכם מתוך האש קול דברים
אתם שמעים ותמונה אינכם ראים זולתי
קול׃ ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם
לעשות עשרת הדברים ויכתבם על שני
לחות אבנים׃ ואתי צוה יהוה בעת ההוא
ללמד אתכם חקים ומשפטים לעשתכם
אתם בארץ אשר אתם עברים שמה
לרשתה׃ ונשמרתם מאד לנפשתיכם כי לא

לא ראיתם כל תמונה ביום דבר יהוה אליכם
בחרב מתוך האש׃ פן תשחתון ועשיתם לכם
פסל תמונת כל סמל תבנית זכר או נקבה׃
תבנית כל בהמה אשר בארץ תבנית כל
צפור כנף אשר תעוף בשמים׃ תבנית כל
רמש באדמה תבנית כל דגה אשר במים
מתחת לארץ׃ ופן תשא עיניך השמימה
וראית את השמש ואת הירח ואת הכוכבים
כל צבא השמים ונדחת והשתחוית להם
ועבדתם אשר חלק יהוה אלהיך אתם
לכל העמים תחת כל השמים׃ ואתכם לקח
יהוה ויוצא אתכם מכור הברזל ממצרים
להיות לו לעם נחלה כיום הזה׃ ויהוה התאנף
בי על דבריכם וישבע לבלתי עברי את
הירדן ולבלתי בא אל הארץ הטובה אשר
יהוה אלהיך נתן לך נחלה׃ כי אנכי מת
בארץ הזאת אינני עבר את הירדן ואתם
עברים וירשתם את הארץ הטובה הזאת׃
השמרו לכם פן תשכחו את ברית יהוה
אלהיכם אשר כרת עמכם ועשיתם לכם
פסל תמונת כל אשר צוך יהוה אלהיך׃ כי
יהוה אלהיך אש אכלה הוא אל קנא׃
כי תוליד בנים ובני בנים
ונושנתם בארץ והשחתם ועשיתם פסל
תמונת כל ועשיתם הרע בעיני יהוה אלהיך להכעיסו

אלהיך להכעיסו׃ העדתי בכם היום את
השמים ואת הארץ כי אבד תאבדון מהר
מעל הארץ אשר אתם עברים את הירדן
שמה לרשתה לא תאריכן ימים עליה כי
השמד תשמדון׃ והפיץ יהוה אתכם
בעמים ונשארתם מתי מספר בגוים אשר
ינהג יהוה אתכם שמה׃ ועבדתם שם
אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר
לא יראון ולא ישמעון ולא יאכלון ולא
יריחן׃ ובקשתם משם את יהוה אלהיך
ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך׃
בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית
הימים ושבת עד יהוה אלהיך ושמעת
בקלו׃ כי אל רחום יהוה אלהיך לא ירפך
ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבתיך
אשר נשבע להם׃ כי שאל נא לימים ראשנ
ראשנים אשר היו לפניך למן היום אשר
ברא אלהים אדם על הארץ ולמקצה
השמים ועד קצה השמים הנהיה כדבר
הגדול הזה או הנשמע כמהו׃ השמע עם
קול אלהים מדבר מתוך האש כאשר
שמעת אתה ויחי׃ או הנסה אלהים לבוא
לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באתת ובמופ
ובמופתים ובמלחמה וביד חזקה ובזרוע
נטויה ובמוראים גדלים ככל אשר עשה

אלפא ביתא בהדין פסוקא

אלהך לארגזא קדמוהי׃ אסהידית
בכון יומא דין ית שמיא וית ארעא
ארי מיבד תיבדון בפריע מעל
ארעא די אתון עברין ית ירדנא
לתמן למירתה לא תורכון יומין
עלה ארי אשתיצאה תשתיצון׃
ויבדר יי יתכון בין עממיא
ותשתארון עם דמנן בעממיא
די ידבר יי יתכון לתמן׃
ותפלחון תמן לעממיא פלחי
טעותא עבד ידי אנשא אעא
ואבנא די לא חזן ולא שמעין
ולא אכלין ולא מריחין׃
ותתבעון מתמן ית דחלתא דיי
אלהך ותשכח ארי תבעי
מן קדמוהי בכל לבך ובכל נפשך׃
כד תעוק לך וישכחונך כל
פתגמיא האילין בסוף יומיא
ותתוב לדחלתא דיי אלהך
ותקביל למימריה׃ ארי אלהא
רחמנא יי אלהך לא ישבקנך
ולא יחבלינך ולא יתנשי ית
קימא דאבהתך דקיים להון׃
ארי שאל כען ליומיא
קדמאי די הוו קדמך למן
יומא די ברא יי אדם על
ארעא ולמסיפי שמיא ועד
סיפי שמיא ההוה
כפתגמא רבא הדין או
האשתמע דכותיה׃ השמע
עמא קל מימרא דיי דממלל
מגו אשתא כמא דשמעתא
את ואתקיים׃ או נסין עבד
יי לאתגלאה למפרק ליה
עם מגו עם בנסין באתין
ובמופתין ובקרבא וביד
תקיפא ובדרעא מרממא
ובחזונין רברבין ככל די עבד

העדותי׃ הנני מעידם להיות
עדים שהתריתי בכם׃ ועבד
ועבדתם שם אלהים׃ כמשמעו
מטיותם עובדים לעובדיהם
הם עובדים להם׃ לא יריחן׃
להחזיק כך בדין׃ ולשון לא
ירפך׃ לשון לא יפעיל הוא׃ לא
יתן לך רפיון׃ לא ירפך׃ שאחוך
מידיו וכן אחזתיו ולא ארפנו
שלא עוזב אותך׃ כל לשון רפיון
מוסב על לשון מפעיל ומתפעל
כגון הרפה לה׃ ויתן לו רפיון
הרף ממני׃ התרפה וממני׃ לימים
הראשונים׃ על ימים הראשונים
ולמקצה השמים׃ וגם שאל לכל
הברואים מקצה אל קצה
זה פשוטו׃ ומדרשו מלמד
על קומתו של אדם מן הארץ
ועד לשמים והוא שיעור
עצמו יושר מקצה אל קצה׃
הנהיה כדבר הגדול׃ ומה
הדבר הגדול׃ השמע עם וגו׃
הנסה אלהים׃ הכי עשה נסים
שום אלוה לבא ליקח וגו׃ כל
ההין הללו תמיהות הן לכך
נקודות בחטף פתח׃ הנהיה׃
השמע׃ הנסה׃ השמע׃
במסת׃ על ידי נסיונות
הודיעם גבורותיו כגון
התשפוך עלי אם יוכל לעשות
כן הרי נסיון׃ באותות׃
בסימנין להראות שהוא
שלוחו של מקום כגון מה זה
בידך׃ ובמופתים׃ הם מכות
מופלאות שהביא עליהם
מכות מופלאות׃ ובמלחמה׃
בים שנ׳ כי יי נלחם להם׃

ולבנון אין די בער וחיתו אין די
עולה׃ כל הגוים כאין נגדו מאפס
ותהו נחשבו לו׃ ואל מי תדמיון
אל ומה דמות תערכו לו׃ הפסל
נסך חרש וצרף בזהב ירקענו ורת
רתקות כסף צורף׃ המסכן תרומה
עץ לא ירקב יבחר חרש חכם
יבקש לו להכין פסל לא ימוט׃
הלא תדעו הלא תשמעו הלא
הגד מראש לכם הלא הבינותם
מוסדות הארץ׃ הישב על חוג
הארץ וישביה כחגבים הנוטה

כדק שמים וימתחם כאהל לשבת׃ הנתן
רוזנים לאין שפטי ארץ כתהו עשה׃
אף בל נטעו אף בל זרעו אף בל
שרש בארץ גזעם וגם נשף בהם
ויבשו וסערה כקש תשאם׃ ואל מי
תדמיוני ואשוה יאמר קדוש׃ שאו
מרום עיניכם וראו מי ברא אלה
המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא
מרב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר׃
חסלת

אין די בער׃ על מזבחו׃ וחיתו׃ של
לבנון אין די עולה׃ כאין נגדו׃
כאין הן מעט׃ אינן חשובין לפני׃
ענין לשון מסכה׃ נסך חרש׃ נפחש
כחל׃ עסט של ברזל או נחשת׃
ואחר כך הצורף מרקע בטסי זהב
ומעמידו ומעלה׃ רתוקות׃ שלשלות׃
המסכן תרומה׃ אורוס מן לעשותו
שלעץ׃ המלמד להמחין להבדיל בין
עץ המתקיים לטהור עצים׃ עץ לא
ירקב מהר יבחר׃ המסכן׃ מלומד
כמו ההסכן הסכנתי׃ תרומה׃ הפרשה
ברירת העצים׃ הלא תדעו דורות

הארץ׃ מוסדה׃ מאז היה לכם לעבר׃
חוג׃ לשון מחוגה׃ קומפש בלע׃ וישביו׃
לפניו כחגבים׃ כדק׃ כיריעה׃ ציילא׃
אף בל נטעו׃ גם הרי הם כמו של א
נטעו׃ אף בל זורעו׃ וריעה שחוזרת
מנטיעה׃ בל שורש כמו גזע׃ לפיכך
לא ישריש הגזע בארץ׃ שיהא מחליף׃ כל
שורש שבמקרין טעמו במלת ראשונה
ונקודות הריש פתח׃ וזה טעמו למטה
ונקוד קמץ׃ לפי שהוא לשון פעל׃
אנראינמנט׃ מי ברא אלה׃ כל הצבא אשר
תראו במרום׃ מרב אונים׃ שיש לו׃ ויש
ושהוא אמיץ כח׃ איש מן הצבא לא
נעדר׃ שלא יקרא בשם׃

ודבריו ה׳ [illegible] ודבריו שמעת מתוך האש [illegible]
[illegible] אז יבדיל משה שלש ערים [illegible] מזרח שמש [illegible]
[illegible] מזרחה שמש [illegible] הראית [illegible] אתה הראת לדעת [illegible]

הראת׃ כתרגומו אתחזיתא׃
כשנתן הקב״ה את התורה פתח
להם שבעה רקיעים וכשם
שקרע את העליונים קרע את
התחתונים וראו שהוא יחידי
לכך נא׳ אתה הראת לדעת׃
ותחת כי אהב׃ וכל זה תחת אשר
כי אהב וגו׳׃ ויוציאך בפניו כמו
המנהיג את בנו לפניו ויש אומרים
ההולך וגו׳ וילך מאחריהם
דא״א בפניו בפני אבותיו כענין שנ׳
עד אבותם עשה פלא וא״ת
על שהזכיר בלשון יחיד שהרי
כבר סבב בלשון יחיד ויבחר
בזרעו אחריו׃ ממך ומפניך׃
סרסיהו ודרשיהו להוריש
מפניך גוים גדולים ועצומים
ממך׃ כיום הזה׃ כאשר אתה רואה
היום׃ אז יבדיל׃ נתן לב להיות
חרד לדבר שיתקיים ואע״פ
שאינם קולטות עד שיובדלו
אותן שבארץ כנען אמר מצוה
שאפשר לקיים אקיימנה׃
בעבר הירדן מזרחה שמש׃
במזרח עבר שבמזרחו של ירדן
מזרחה שמש׃ לפי שהוא לשון
דבוק נקודה ה״א בסופו׃ מזרח
של שמש מקום זריחת השמש׃
וזאת התורה׃ זו שהוא עתיד
לסדר אחר פרשה זו׃ אלה
העדות אשר דבר וגו׳ הם הם
שדבר בצאתם ממצרים חזר
להם במשנה תורה׃ ת׳
העדות׃ העדות׃
כמו העדותי בכם׳ אזהרות
שמזהירים׳ חקים גזירות
על בלא טעם׳ משפטים
הראויות לבא לפי השורה׳
ל׳ כד הגה רבן שמעיה ז״ל׳
ת׳ ישר

לכם יהוה אלהיכם במצרים לעיניך׃ אתה
הראת לדעת כי יהוה הוא האלהים אין
עוד מלבדו׃ מן השמים השמיעך את קלו
ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה
ודבריו שמעת מתוך האש׃ ותחת כי אהב
את אבתיך ויבחר בזרעו אחריו ויוצאך
בפניו בכחו הגדל ממצרים׃ להוריש גוים
גדלים ועצמים ממך מפניך להביאך לתת לך
את ארצם נחלה כיום הזה׃ וידעת היום
והשבת אל לבבך כי יהוה הוא האלהים בש
בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד׃
ושמרת את חקיו ואת מצותיו אשר אנכי
מצוך היום אשר ייטב לך ולבניך אחריך
ולמען תאריך ימים על האדמה אשר יהוה
אלהיך כל הימים׃ אז יבדיל משה
שלש ערים בעבר הירדן מזרחה שמש׃
לנס שמה רוצח אשר ירצח את רעהו
בבלי דעת והוא לא שנא לו מתמל שלשם
ונס אל אחת מן הערים האל וחי׃ את בצר
במדבר בארץ המישר לראובני ואת ראמות
בגלעד לגדי ואת גולן בבשן למנשי׃
וזאת התורה אשר שם משה לפני בני
ישראל׃ אלה העדת והחקים והמשפטים
אשר דבר משה אל בני ישראל בצאתם
ממצרים׃ ובעבר הירדן בגיא מול בית

לכון יי אלהכון במצרים לעינך׃
את אתחזיתא למדע ארי יי הוא
הוא אלקים לית עוד בר מניה׃ מן
שמיא אשמעך ית קל מימריה
לאלפותך ועל ארעא אחזיך
ית אשתיה רבתא ופתגמוהי
שמעתא מגו אשתא׃ וחלף ארי רחים ית
אבהתך ואתרעי בבנוהי
בתריהון ואפקך במימריה
בחיליה רבא ממצרים׃ לתרכא
עממין רברבין ותקיפין מנך
מן קדמך לאעלותך למתן לך
ית ארעהון אחסנא כיומא הדין׃
ותדע יומא דין ותתיב ללבך
ארי יי הוא אלקים דשכינתיה
בשמיא מלעילא ושליט על
ארעא מלרע לית עוד׃ ותטר ית
קימוהי וית פקודוהי דאנא
מפקיד לך יומא דין דייטב לך
ולבנך בתרך ובדיל דתוריך יומין
על ארעא דיי אלהך יהיב לך
כל יומיא׃ בכן אפריש משה
תלת קרוין בעברא דירדנא מדנח
שמשא׃ למערק לתמן קטולא די
יקטול ית חבריה בלא מדעיה והוא
לא סני ליה מאתמלי ומדקמוהי
ויערוק לחדא מן קרויא האלין
ויתקים׃ ית בצר במדברא בארע
מישרא לשבט ראובן וית
ראמות בגלעד לשבט גד וית
גולן במתנן לשבטא דמנשה׃
ודא אוריתא דיסדר משה קדם
בני ישראל׃ אלין סהדותא
וקימיא ודיניא דמליל משה
עם בני ישראל במפקהון
ממצרים׃ בעברא דירדנא
בחלתא לקביל בית פעור

דרשו יי בהמצאו
קראהו בהיותו
קרוב׃ יעזב רשע דרכו
ואיש און מחשבתיו
וישב אל יי וירחמהו
ואל אלהינו כי ירבה
לסלוח׃ כי לא מחשבותי
מחשבותיכם ולא דרכיכם
דרכי נאם יהוה׃ כי גבהו
שמים מארץ כן גבהו
דרכי מדרכיכם ומחשבתי

דרשו׳ קו״ס קודם גזירה׳ בעוד
שהוא מצוי לכם דרשוהו׳
כי לא מחשבותי מחשבותיכם׳ אין
שלי ושלכם שוות׳ לכך אני אומר לכם׳
יעזב רשע דרכו ויתפוש את דרכי׃
ואיש און מחשבותיו ויתפוש את
מחשבותי לעשות הטוב בעיני׃ כי
גבהו שמים וגו׳ כי ישהבדל
וחילוק מעלות ושבח בדרכי
ומחשבותי יותר מדרכיכם׃
ומחשבותיכם כגבה שמים
על הארץ׃

ממחשבתיכם׃ כי כאשר ירד
הגשם והשלג מן השמים
ושמה לא ישוב כי אם הרוה
את הארץ והולידה והצמיחה
ונתן זרע לזרע ולחם לאכל׃
כן יהיה דברי אשר יצא מפי
לא ישוב אלי ריקם כי אם
עשה את אשר חפצתי
והצליח אשר שלחתיו׃
כי בשמחה תצאו ובשלום

כי כאשר ירד
הגשם ולא
ישוב ריקם׳
עד ישוב העול׃
כן יהיה דברי
אשר יצא מפי
להודיעכם על
ידי הנביאים
לא ישוב ריקם
יום תשועה
להם׳ נאריש
אגרה כלא[illegible]

תובלון ההרים
והגבעות יפצחו
לפניכם רנה וכל
עצי השדה ימחאו
כף׃ תחת הנעצוץ
יעלה ברוש ותחת
הסרפד יעלה הדס
והיה ליהוה לשם
לאות עולם לא
יכרת׃

פעור בארץ סיחן מלך האמרי אשר יושב
בחשבון אשר הכה משה ובני ישראל
בצאתם ממצרים׃ ויירשו את ארצו ואת
ארץ עוג מלך הבשן שני מלכי האמרי
אשר בעבר הירדן מזרח שמש׃ מערער
אשר על שפת נחל ארנן ועד הר שיאן
הוא חרמון׃ וכל הערבה עבר הירדן מזרחה
ועד ים הערבה תחת אשדת הפסגה׃

ויקרא משה אל כל ישראל
ויאמר אלהם שמע ישראל את החקים
ואת המשפטים אשר אנכי דבר באזניכם
היום ולמדתם אתם ושמרתם לעשתם׃ יהוה
אלהינו כרת עמנו ברית בחרב׃ לא את
אבתינו כרת יהוה את הברית הזאת כי
אתנו אנחנו אלה פה היום כלנו חיים׃ פנים
בפנים דבר יהוה עמכם בהר מתוך האש׃
אנכי עמד בין יהוה וביניכם בעת ההוא
להגיד לכם את דבר יהוה כי יראתם מפני
האש ולא עליתם בהר לאמר׃
אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ
מצרים מבית עבדים׃ לא יהיה לך אלהים
אחרים על פני׃ לא תעשה לך פסל כל
תמונה אשר בשמים ממעל ואשר
בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ׃
לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי

בארע סיחן מלכא אמוראה די
יתיב בחשבון די מחא משה ובני
ישראל במפקהון ממצרים׃
ויריתו ית ארעיה וית ארע עוג
מלכא דמתנן תרין מלכי
אמוראה די בעברא דירדנא
מדנח שמשא׃ מערער
די על כיף נחלא דארנון ועד
טורא דשיאן היא חרמון׃
וכל מישרא עברא דירדנא
מדנחא ועד ימא דמישרא
תחות משפך מרמתא׃
וקרא משה לכל
ישראל ואמר להון שמע
ישראל ית קימיא וית דיניא
די אנא ממליל קדמיכון יומא
דין ותילפון יתהון ותטרון
למעבדהון׃ יי אלהנא גזר
עמנא קים בחורב׃ לא עם
אבהתנא גזר יי ית קימא הדין
אלהין עמנא אנחנא אלין
כא יומא דין כלנא קימין׃
ממלל עם ממלל מליל יי עמכון
בטורא מגו אשתא׃ אנא הויתי
קאים בין מימרא דיי וביניכון
בעדנא ההוא לחואה לכון ית
פתגמא דיי ארי דחילתון מן
קדם אשתא ולא סליקתון
בטורא למימר׃
אנא יי אלהך די
אפיקתך מארעא דמצרים
מבית עבדותא׃ לא יהי לך אלה אחרן
בר מני׃ לא תעביד לך צלם כל
דמו די בשמיא מלעילא ודי
בארעא מלרע ודי במיא מלרע
לארעא׃ לא תסגוד להון
ולא תפלחינון ארי אנא יי

ויהי איש אחד מן הרמתים צופים מהר אפרים ושמו אלקנה בן ירחם בן אליהוא בן תחו בן צוף אפרתי׃ ולו שתי נשים שם אחת חנה ושם השנית פננה ויהי לפננה ילדים ולחנה אין ילדים׃ ועלה האיש ההוא מעירו מימים ימימה להשתחות ולזבח ליהוה צבאות בשלה ושם שני בני עלי חפני ופנחס כהנים ליהוה׃ ויהי היום ויזבח אלקנה ונתן לפננה אשתו ולכל בניה ובנותיה מנות׃ ולחנה יתן מנה אחת אפים כי את חנה

[illegible]

כה אמר יהוה שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות׃ אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה שמר שבת מחללו ושמר ידו מעשות כל רע׃ ואל יאמר בן הנכר הנלוה אל יהוה לאמר הבדל יבדילני יהוה מעל עמו ואל יאמר הסריס הן אני עץ יבש׃ כי כה אמר יהוה לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים בבריתי׃ ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם טוב מבנים ומבנות שם עולם אתן לו אשר לא יכרת׃ ובני הנכר הנלוים על יהוה לשרתו ולאהבה את שם יהוה להיות לו לעבדים כל שמר שבת מחללו ומחזיקים בבריתי׃ והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי עולתיהם וזבחיהם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים׃ נאם אדני יהוה מקבץ נדחי ישראל עוד אקבץ עליו לנקבציו׃

[illegible]

יהוה אלהיך אל קנא פקד עון אבות על
בנים ועל שלשים ועל רבעים לשנאי
ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי
מצותו׃ לא תשא את שם יהוה
אלהיך לשוא כי לא ינקה יהוה את אשר
ישא את שמו לשוא׃ שמור את
יום השבת לקדשו כאשר צוך יהוה
אלהיך׃ ששת ימים תעבד ועשית כל
מלאכתך׃ ויום השביעי שבת ליהוה
אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה
ובנך ובתך ועבדך ואמתך ושורך וחמ
וחמרך וכל בהמתך וגרך אשר בשעריך
למען ינוח עבדך ואמתך כמוך׃ וזכרת
כי עבד היית בארץ מצרים ויצאך יהוה
אלהיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה
על כן צוך יהוה אלהיך לעשות את יום
השבת׃ כבד את אביך ואת אמך
כאשר צוך יהוה אלהיך למען יאריכן
ימיך ולמען ייטב לך על האדמה אש
אשר יהוה אלהיך נתן לך׃ לא
תרצח׃ לא תנאף׃ ולא
תגנב׃ ולא תענה ברעך עד שוא׃
ולא תחמד אשת רעך ולא
תתאוה בית רעך שדהו ועבדו ואמתו
שורו וחמרו וכל אשר לרעך׃ את

אלהך אל קנא מסער חובי
אבהן על בנין מרדין על דר
תליתי ועל דר רביעי לסנאי
כד משלמין בניא למחטי בתר
אבהתהון׃ ועביד טיבו לאלפי
דרין לרחמי ולנטרי פקודי׃
לא תימי בשמא דיי
אלהך למגנא ארי לא יזכי יי
ית דיימי בשמיה לשקרא׃
טר ית יומא דשבתא
לקדשותיה כמא די
פקדך יי אלהך׃ שתא
יומין תפלח ותעביד כל
עבידתך׃ ויומא שביעאה
שבתא קדם יי אלהך לא
תעביד כל עבידא את וברך
וברתך ועבדך ואמתך ותורך
וחמרך וכל בעירך וגיורך די
בקרוך בדיל דינוח עבדך
ואמתך כותך׃ ותדכר ארי
עבדא הויתא בארעא דמצרי
ואפקך יי אלהך מתמן בידא
תקיפא ובדרע מרמם על כן
פקדך יי אלהך למעבד ית
יומא דשבתא׃ יקר
ית אבוך וית אמך כמא די
פקדך יי אלהך בדיל דיורכון
יומך ובדיל דייטב לך על
ארעא דיי אלהך יהיב
לך׃ לא תקטול
נפש׃ ולא
תגוף׃ ולא תגנב׃ ולא
תסהיד בחברך סהדות
דשקרא׃ ולא תחמד איתת
חברך ולא תירוג
בית חברך חקליה ועבדיה
ואמתיה תוריה וחמריה
וכל די לחברך׃ ית

חנה אהב יהוה
סגר רחמה׃
וכעסתה צרתה
גם כעס בעבור
הרעמה כי סגר
יהוה בעד רחמה׃
וכן יעשה שנה
בשנה מדי עלתה
בבית יהוה כן
תכעסנה
ותבכה ולא
תאכל׃ ויאמר
לה אלקנה
אישה חנה
למה תבכי
ולמה לא
תאכלי ולמה
ירע לבבך הלא
אנכי טוב לך
מעשרה בנים׃
ותקם חנה
אחרי אכלה
בשלה ואחרי
שתה ועלי
הכהן ישב על
הכסא על
מזוזת היכל
יהוה׃ והיא
מרת נפש
ותתפלל על
יהוה ובכה תבכה׃ ותדר
נדר ותאמר יהוה צבאות
אם ראה תראה בעני

אלקנה לוי היה מבני אביאסף בן קרח כמו שמתיחס
בדברי הימים׃ אפרתי תרגם יונתן עורין
רבית אפרים׃ ומדרש אגדה אפרתי פלטין
אבגינוס׃ ...
...

...

...

...

הדברים האלה דבר יהוה אל כל קהלכם
בהר מתוך האש הענן והערפל קול גדול
ולא יסף ויכתבם על שני לחת אבנים
ויתנם אלי ויהי כשמעכם את הקול מתוך
החשך וההר בער באש ותקרבון אלי כל
ראשי שבטיכם וזקניכם ותאמרו הן הראנו
יהוה אלהינו את כבדו ואת גדלו ואת קלו
שמענו מתוך האש היום הזה ראינו כי ידבר
אלהים את האדם וחי ועתה למה נמות כי
תאכלנו האש הגדלה הזאת אם יספים
אנחנו לשמע את קול יהוה אלהינו עוד
ומתנו כי מי כל בשר אשר שמע קול
אלהים חיים מדבר מתוך האש כמנו
ויחי קרב אתה ושמע את כל אשר
יאמר יהוה אלהינו ואת תדבר אלינו
את כל אשר ידבר יהוה אלהינו אליך
ושמענו ועשינו וישמע יהוה את קול
דבריכם בדברכם אלי ויאמר יהוה אלי
שמעתי את קול דברי העם הזה אשר
דברו אליך היטיבו כל אשר דברו מי יתן
והיה לבבם זה להם ליראה אתי ולשמר
את כל מצותי כל הימים למען ייטב
להם ולבניהם לעלם לך אמר להם שובו
לכם לאהליכם ואתה פה עמד עמדי ואדב
ואדברה אליך את כל המצוה והחקים

פתגמיא האלין מליל יי עם כל
קהלכון בטורא מגו אשתא
ענגא ואמיטתא קל רב ולא
פסיק וכתבינון על תרין לוחי
אבניא ויהבינון לי וה
כד שמעכון ית קלא מגו
חשוכא וטורא בער באשתא
וקריבתון לותי כל רישי שבטיכון
וסביכון ואמרתון הא אחזינא
יי אלהנא ית יקריה וית
רבותיה וית קל מימריה שמענא
מגו אשתא יומא הדין חזינא
ארי ממליל יי עם אנשא
ומתקיים וכען למה נמות ארי
תיכלננא אשתא רבתא
הדא אם מוספין אנחנא
למשמע ית קל מימרא דיי
אלהנא עוד מיתין אנחנא
ארי מן כל בסרא דישמע קל
מימרא דיי קיימא דממליל מגו
אשתא כותנא ואתקיים קרב
את ושמע ית כל דייימר יי אלהנא
ואת תמליל עמנא ית כל די
ימליל יי אלהנא עמך ונקביל
ונעביד ושמיע קדם יי ית
קל פתגמיכון במללותכון עמי
ואמר יי לי שמיע קדמי ית
קל פתגמי עמא הדין דמלילו
עמך אתקינו כל די מלילו
לוי דיהי לבא הדין להון למדחל
קדמי ולמטר ית כל פקודי כל
יומיא בדיל דייטב להון
ולבניהון לעלם
איזיל אמר להון תובו לכון
למשכניכון ואת הכא קום
קדמי ואמליל עמך ית כל
תפקידתא וקימיא ודיניא
די תלפנון ויעבדון בארעא

אמתך וזכרתני
ולא תשכח
את אמתך
ונתת לאמתך
זרע אנשים
ונתתיו ליהוה
כל ימי חייו
ומורה לא
יעלה על ראשו
והיה כי הרבתה
להתפלל לפני
יהוה ועלי
שמר את פיה
וחנה היא
מדברת על
לבה רק
שפתיה נעות
וקולה לא
ישמע ויחשבה
עלי לשכרה
ויאמר אליה
עלי עד מתי
תשתכרין

הסירי את יינך מעליך ותען חנה ותאמר לא אדני
אשה קשת רוח אנכי ויין ושכר לא שתיתי ואשפך
את נפשי לפני יהוה אל תתן את אמתך לפני בת
בליעל כי מרב שיחי וכעסי דברתי עד הנה ויען עלי
ויאמר לכי לשלום ואלהי ישראל יתן את שלתך אשר
שאלת מעמו ותאמר תמצא שפחתך חן בעיניך
ותלך האשה לדרכה ותאכל ופניה לא היו לה עוד
וישכמו בבקר וישתחוו לפני יהוה וישבו ויבאו אל
ביתם הרמתה וידע אלקנה את חנה אשתו ויזכרה
יהוה ויהי לתקפות הימים ותהר חנה ותלד בן
ותקרא את שמו שמואל כי מיהוה שאלתיו
ויעל האיש אלקנה וכל ביתו לזבח ליהוה את
זבח הימים ואת נדרו וחנה לא עלתה כי
אמרה לאישה עד יגמל הנער והביאתיו

ונראה
את פני
יהוה
וישב
שם עד
עולם
ויאמר לה
אלקנה
אישה
עשי
הטוב
בעיניך
שבי עד
גמלך
אתו אך
יקם יהוה

עד ירתפוק · שוור לשון הוותה מן וזמן
שוור את הדבר לא תשמר על חטאתי
ויחשבה עלי לשכרה שלא היו רגילין להתפלל

שפך חן לבקש על
רחמים · ופניה לא
היו לה עוד פנים
של זעם · ויבאו אל
ביתם · וידע אלקנה
מכאן ...

היה מקריב ברגל · עד יגמל
לבון עשרים וארבעה חדשים
... וישב שם
עד עולם

דינא אנא יהיב להון למירתה׃
ותטרון למעבד כמא דפקיד
יי אלהכון יתכון לא תסטון
לימינא ולסמאלא׃ בכל
אורחא דפקיד יי
אלהכון יתכון תהכון בדיל
דתיחון וייטב לכון
ותורכון יומין בארעא
די תירתון׃ ודא תפקידתא
קימיא ודיניא דפקיד
יי אלהכון לאלפא יתכון
למעבד בארעא דאתון
עברין לתמן למירתה׃
בדיל דתדחל קדם יי אלהך
למטר ית כל קימוהי
ופקודוהי דאנא מפקיד
לך את וברך ובר ברך כל
יומי חייך ובדיל דיורכון
יומך׃ ותקביל ישראל
ותטר למעבד די ייטב לך
ודי תסגון לחדא כמא די
מליל יי אלהא דאבהתך
לך ארע עבדא חלב ודבש׃
שמע ישראל יי אלהנא יי חד׃
ותרחם ית יי אלהך בכל לבך
ובכל נפשך ובכל נכסך׃
ויהון פתגמיא האלין די
אנא מפקיד לך יומא דין
על לבך׃ ותתנינון לבנך
ותמליל בהון במיתבך בביתך
ובמהכך באורחא ובמשכבך
ובמקימך׃ ותקטרינון לאת
על ידך ויהון לתפלין בין עינך׃
ותכתבינון על מזוזין ותקבעינון
בספי ביתך ובתרעך׃
ויהי ארי יעילנך יי אלהך
לארעא דקיים לאבהתך

והמשפטים אשר תלמדם ועשו בארץ
אשר אנכי נתן להם לרשתה׃ ושמרתם
לעשות כאשר צוה יהוה אלהיכם אתכם
לא תסרו ימין ושמאל׃ בכל הדרך אשר
צוה יהוה אלהיכם אתכם תלכו למען תחיון
וטוב לכם והארכתם ימים בארץ אשר
תירשון׃ וזאת המצוה החקים והמשפטים
אשר צוה יהוה אלהיכם ללמד אתכם
לעשות בארץ אשר אתם עברים שמה
לרשתה׃ למען תירא את יהוה אלהיך
לשמר את כל חקתיו ומצותיו אשר אנכי
מצוך אתה ובנך ובן בנך כל ימי חייך
ולמען יארכן ימיך׃ ושמעת ישראל
ושמרת לעשות אשר ייטב לך ואשר
תרבון מאד כאשר דבר יהוה אלהי אבתיך
לך ארץ זבת חלב ודבש׃ ס
שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד׃
ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל
נפשך ובכל מאדך׃ והיו הדברים האלה
אשר אנכי מצוך היום על לבבך׃ ושננתם
לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך׃ וקשרתם לאות על ידך
והיו לטטפת בין עיניך׃ וכתבתם על מזזות
ביתך ובשעריך׃ ס והיה כי יביאך יהוה
אלהיך אל הארץ אשר נשבע לאבתיך

לאברהם ליצחק וליעקב לתת לך ערים
גדלת וטבת אשר לא בנית ובתים מלאים
כל טוב אשר לא מלאת וברת חצובים
אשר לא חצבת כרמים וזיתים אשר לא
נטעת ואכלת ושבעת השמר לך פן תשכח
את יהוה אשר הוציאך מארץ מצרים
מבית עבדים את יהוה אלהיך תירא
ואתו תעבד ובשמו תשבע לא תלכון
אחרי אלהים אחרים מאלהי העמים
אשר סביבותיכם כי אל קנא יהוה אלהיך
בקרבך פן יחרה אף יהוה אלהיך בך
והשמידך מעל פני האדמה ... לא
תנסו את יהוה אלהיכם כאשר נסיתם
במסה שמור תשמרון את מצות יהוה
אלהיכם ועדתיו וחקיו אשר צוך ועשית
הישר והטוב בעיני יהוה למען ייטב לך
ובאת וירשת את הארץ הטבה אשר
נשבע יהוה לאבתיך להדף את כל איביך
מפניך כאשר דבר יהוה ... כי
ישאלך בנך מחר לאמר מה העדת
והחקים והמשפטים אשר צוה יהוה
אלהינו אתכם ואמרת לבנך עבדים
היינו לפרעה במצרים ויוציאנו יהוה
ממצרים ביד חזקה ויתן יהוה אתת
ומפתים גדלים ורעים במצרים בפרעה

לאברהם ליצחק וליעקב למתן
לך קרוין רברבן וטבן די לא
בניתא ובתין מלין כל טוב
די לא מליתא וגובין פסילין
די לא פסלתא כרמין וזיתין
די לא נצבתא ותיכול
ותשבע אסתמר לך
דילמא תתנשי ית דחלתא
דיי די אפקך מארעא
דמצרים מבית עבדותא ית
יי אלהך תדחל וקדמוהי
תפלח ובשמיה תקיים
לא תהכון בתר טעות
עממיא מטעות עממיא
די בסחרניכון ארי יי קנא
אלהך שכינתיה בינך דלמא
יתקף רוגזא דיי אלהך בך
וישיצינך מעל אפי ארעא
לא תנסון קדם יי
אלהכון כמא די נסיתון בנסיתא
מטר תטרון ית פקודיא דיי
אלהכון וסהדותיה וקימוהי די
פקדך ותעביד דכשר ודתקין
קדם יי בדיל דייטב לך ותיעול
ותירת ית ארעא טבתא די
קיים יי לאבהתך לתרכא
ית כל בעלי דבבך מן קדמך
כמא די מליל יי
ארי ישאלנך ברך מחר
למימר מה סהדותא וקימיא
ודיניא די פקיד יי אלהנא
יתכון ותימר לברך עבדין
הוינא לפרעה במצרים
ואפקנא יי ממצרים ביד
תקיפא ויהב יי אתין ומופ...
רברבין ובישין במצ...

בכל ביתו לעינינו׃ ואותנו הוציא משם
למען הביא אתנו לתת לנו את הארץ אשר
נשבע לאבתינו׃ ויצונו יהוה לעשות
את כל החקים האלה ליראה את יהוה
אלהינו לטוב לנו כל הימים לחיתנו כ
היום הזה׃ וצדקה תהיה לנו כי נשמר
לעשות את כל המצוה הזאת לפני יהוה
אלהינו כאשר צונו׃ כי יביאך
יהוה אלהיך אל הארץ אשר אתה בא שמה
לרשתה ונשל גוים רבים מפניך החתי והגרגשי
והאמרי והכנעני והפרזי והחוי והיבוסי
שבעה גוים רבים ועצומים ממך׃ ונתנם יהוה
אלהיך לפניך והכיתם החרם תחרים אתם לא
תכרת להם ברית ולא תחנם׃ ולא תתחתן בם
בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך׃ כי יסיר
את בנך מאחרי ועבדו אלהים אחרים וחרה
אף יהוה בכם והשמידך מהר׃ כי אם כה
תעשו להם מזבחתיהם תתצו ומצבתם
תשברו ואשיריהם תגדעון ופסיליהם תשרפון
באש׃ כי עם קדוש אתה ליהוה אלהיך בך
בחר יהוה אלהיך להיות לו לעם סגלה מכל
העמים אשר על פני האדמה׃ לא
מרבכם מכל העמים חשק יהוה בכם ויבחר
בכם כי אתם המעט מכל העמים׃ כי מאהבת
יהוה אתכם ומשמרו את השבעה אשר

רגלי חסידו ישמר ורשעים
בחשך ידמו כי לא בכח יגבר
איש׃ יהוה יחתו מריבו עליו
בשמים ירעם יהוה ידין אפסי
ארץ ויתן עז למלכו וירם קרן
משיחו׃ כי פקד יהוה את חנה
ותהר ותלד שלשה בנים
ושתי בנות ויגדל הנער
שמואל עם יהוה׃

חסלת׳ ליום ראשון סליק׳
ליום שני

נשבע לאבתיכם הוציא יהוה אתכם ביד חזקה
ויפדך מבית עבדים מיד פרעה מלך מצרים:
וידעת כי יהוה אלהיך הוא האלהים הוא
האל הנאמן שמר הברית והחסד לאהביו
ולשמרי מצותו לאלף דור: ומשלם לשנאיו
אל פניו להאבידו לא יאחר לשנאו אל
פניו ישלם לו: ושמרת את המצוה ואת
החקים ואת המשפטים אשר אנכי מצוך
היום לעשותם: פ
והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה
ושמרתם ועשיתם אתם ושמר יהוה אלהיך
לך את הברית ואת החסד אשר נשבע
לאבתיך: ואהבך וברכך והרבך וברך פרי
בטנך ופרי אדמתך דגנך ותירשך ויצהרך
שגר אלפיך ועשתרת צאנך על האדמה
אשר נשבע לאבתיך לתת לך: ברוך תהיה
מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך:
והסיר יהוה ממך כל חלי וכל מדוי מצרים
הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם
בכל שנאיך: ואכלת את כל העמים אשר
יהוה אלהיך נתן לך לא תחוס עינך עליהם
ולא תעבד את אלהיהם כי מוקש הוא
לך: כי תאמר בלבבך רבים הגוים
האלה ממני איכה אוכל להורישם: לא תירא
מהם זכר תזכר את אשר עשה יהוה אלהיך

לאבהתכון אפיק יי׳ יתכון ביד
תקיפא ופרקך מבית עבדותא
מידא דפרעה מלכא דמצרים:
ותדע ארי יי׳ אלהך
הוא אלהא אלהא מהימנא
נטר קימא וחסדא לרחמוהי
ולנטרי פקודוהי לאלף דרין:
ומשלם לסנאוהי טבון דאנון
עבדין קדמוהי בחייהון
לאובדיהון לא מאחר עבד
טב לסנאוהי טבת דאינון
עבדין קדמוהי בחייהון משלם
להון: ותטר ית תפקידתא וית
קימיא וית דיניא די אנא מפקיד
לך יומא דין למעבדהון:
ויהי חלף דתקבלון
ית דיניא האלין
ותטרון ותעבדון יתהון ויטר יי׳
אלהך לך ית קימא וית חסדא
די קיים לאבהתך: וירחמינך
ויברכינך ויסגינך ויברך ולדא
דמעך ואיבא דארעך עיבורך
חמרך ומשחך בקרי תורך
ועדרי ענך על ארעא די קיים
לאבהתך למתן לך: בריך תהי
מכל עממיא לא יהי בך עקר
ועקרא ובבעירך: ויעדי יי׳ מנך
כל מרעין וכל מכתשי מצרים
בישיא די ידעתא לא ישוינון
בך ויתנינון בכל סנאך: ותגמר
ית כל עממיא די יי׳ אלהך יהיב
לך לא תחוס עינך עליהון ולא
תפלח ית טעותהון ארי
לתקלא יהון לך: ארי
תימר בלבך סגיאין עממיא
האלין מני אכדין איכול
לתרכותהון: לא תדחל מנהון
אדכרא תדכר ית די עבד יי׳

לאלף דור. ולהלן הוא אומר
לאלפים. כאן שהוא סמוך
אצל לשומרי מצותיו הוא אומר
לאלף. ולהלן שהוא סמוך
אצל לאוהבי הוא אומר
לאלפים. לאוהבים אלו העושים
מאהבה. שומרי מצותיו אלו
העושין מיראה. ומשלם
לשונאיו אל פניו בחייו משלם
לו גמולו הטוב כדי להאבידו
מן העולם הבא. היום לעשותם
ולמחר בעולם הבא ליטול
שכרם.
חסלת
ואתחנן. עקב.
והיה עקב תשמעון. אם
המצות הקלות שאדם
דש בעקביו תשמעון. ושמר
וגו׳. ישמור לך הבטחתו.
[illegible]
שגר אלפיך. ולדי בקרך
שהנקבה משגרת ממעיה.
ועשתרות צאנך. ומנחם
פירש אבירי בשן ובחר
דימון כמו עשתרות קרנים
לשון חוזק. ואונקלוס תירגם
עדרי ענך. ורבותינו אמרו
ולמה נקרא שמן עשתרות
שמעשירות את בעליהן.
עקר. שאינו מוליד. כי תאמר
בלבבך. על כרחך לשון דלמא
הוא. שמא תאמר בלבבך מפני
שהם רבים לא אוכל להורישם

כה אמר יהוה מצא חן במדבר עם
שרידי חרב הלוך להרגיעו ישראל:
מרחוק יהוה נראה לי ואהבת עולם
אהבתיך על כן משכתיך חסד: עוד אבנך
ונבנית בתולת ישראל עוד תעדי תפיך
ויצאת במחול משחקים: עוד תטעי
כרמים בהרי שמרון נטעו נטעים
וחללו: כי יש יום קראו נצרים בהר
אפרים קומו ונעלה ציון אל יהוה
אלהינו: כי כה אמר יהוה רנו ליעקב
שמחה וצהלו בראש הגוים השמיעו
הללו ואמרו הושע יהוה את עמך
את שארית ישראל: הנני מביא
אותם מארץ צפון וקבצתים מירכתי ארץ
בם עור ופסח הרה וילדת יחדו קהל גדול
ישובו הנה: בבכי יבאו ובתחנונים
אובילם אוליכם אל נחלי מים בדרך ישר
לא יכשלו בה כי הייתי לישראל לאב
ואפרים בכרי הוא:
שמעו
דבר יהוה גוים והגידו באיים ממרחק
ואמרו מזרה ישראל יקבצנו ושמרו
כרעה עדרו: כי פדה יהוה
את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו:
ובאו ורננו במרום ציון ונהרו אל
טוב יהוה על דגן ועל תירש ועל
יצהר ועל בני צאן ובקר והיתה נפשם
כגן רוה ולא יוסיפו לדאבה עוד:

מצא חן. במעמד הר המדבר: שרידי
חרב. מצרים והעמלקי והכנעני:
הלוך להרגיעו ישר׳. בהולכם לנחול ארץ
מרגועם: מרחוק. בזכות אבותם נראה
לי. אמר הנביא ואו׳ לי. לאמר לבני ישרא׳
ואהבת עולם אהבתיך: עוד אבנך ומי
בניינים שבנה היו לך על ידי אדם לכך
חרבו. עוד אבנך אני במעשי בנין שלישי
ובניין לעולם: תעדי תפיך. התקשטי: וחללו
כשנת הרבעית יחללו פרין לפדות
בכסף: נצרים. צופים בראשי מגדלים
גבוהים להכריז קול והרחוק: צהלו מי
הגוי בגדלות גבוהים כדי שישמע
והרחוק: כי עוד ישבוה יאמרו הנבאו
שמחם. לא אותם: בבכי יבאו עליהו

הניסות: נסיונות: והאתת: כגון ויהי לנחש ויהי לדם כמה: המופתים: מכות מופלאות: והיד החזקה: זו הדבר: והזרוע הנטויה: זו החרב של מכת בכורות
הצרעה: מין שרץ העוף שהיתה זורקת בהן מרה ומסרסתן ומסמא עיניהם בכל מקום שהיו נסתרים שם: פן תרבה עליך חית השדה: והלא אם עושין רצונו של מקום אין מתייראין מן החיה שנאמר וחית השדה השלמה לך. גלוי היה לפניו שעתידין לחטוא: והמם: נקוד קמץ כולו לפי שאין מ״ם אחרונה של יסוד והרי הוא כמו והם אותם. וכל והמם גלגל עגלתו כולו יסוד לפיכך חציו פתח של שלש אותיות

לפרעה ולכל מצרים: המסת הגדלת אשר ראו
עיניך והאתת והמפתים והיד החזקה והזרע
הנטויה אשר הוצאך יהוה אלהיך כן יעשה
יהוה אלהיך לכל העמים אשר אתה ירא
מפניהם: וגם את הצרעה ישלח יהוה אלהיך
בם עד אבד הנשארים והנסתרים מפניך: לא
תערץ מפניהם כי יהוה אלהיך בקרבך אל גדול
ונורא: ונשל יהוה אלהיך את הגוים האל
מפניך מעט מעט לא תוכל כלתם מהר פן
תרבה עליך חית השדה: ונתנם יהוה אלהיך
לפניך והמם מהומה גדלה עד השמדם: ונתן
מלכיהם בידך והאבדת את שמם מתחת השמ
השמים לא יתיצב איש בפניך עד השמדך
אתם: פסילי אלהיהם תשרפון באש לא תחמד
כסף וזהב עליהם ולקחת לך פן תוקש בו כי
תועבת יהוה אלהיך הוא: ולא תביא תועבה אל
ביתך והיית חרם כמהו שקץ תשקצנו ותעב
תתעבנו כי חרם הוא: פ כל המצוה
אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות למען
תחיון ורביתם ובאתם וירשתם את הארץ אשר
נשבע יהוה לאבתיכם: וזכרת את כל הדרך
אשר הוליכך יהוה אלהיך זה ארבעים שנה
במדבר למען ענתך לנסתך לדעת את אשר
בלבבך התשמר מצותו אם לא: ויענך וירעבך
ויאכלך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון

אלהך לפרעה ולכל מצראי: נסין
רברבין די חזאה עינך ואתיא
ומופתיא וידא תקיפתא ודרעא
מרממא די אפקך יי אלהך כן
יעביד יי אלהך לכל עממיא
די את דחיל מן קדמיהון: ואף
ית ערעיתא יגרי יי אלהך בהון
עד דייבדון דאשתארו
ודאטמרו מן קדמך: לא
תתבר מן קדמיהון ארי יי
אלהך שכינתיה ביניך אלהא
רבא ודחילא: ויתריך יי אלהך
ית עממיא האלין מן קדמך זעיר
זעיר לא תיכול לשיציותהון בפריע
דלמא תסגי עלך חית ברא:
וימסרינון יי אלהך קדמך
וישגש ינון שגוש רב עד
דישתיצון: וימסר מלכיהון בידך
ותיבד ית שומהון מתחות שמיא
לא יתעתד גבר קדמך עד דתשיצי
יתהון: צלמי טעותהון תוקדון
בנורא לא תחמיד כספא ודהבא
דעליהון ותסב לך דלמא תתקל
ביה ארי מרחק קדם יי אלהך הוא:
ולא תעיל דמרחק לביתך ותהי
חרמא כותיה שקצא תשקציניה
ורחקא תרחקיניה ארי חרמא
הוא: כל תפקידתא
די אנא מפקיד לך יומא דין תטרון
למעבד בדיל דתיחון ותסגון
ותיעלון ותירתון ית ארעא די
קיים יי לאבהתכון: ותדכר ית כל
אורחא די דברך יי אלהך ית
ארבעין שנין במדברא בדיל
לענוייך לנסיותך למדע ית די
בלבך התטר פקודוהי אם לא:
וענייך ואכפנך ואוכלך ית מנא
די לא ידעתא ולא ידעו אבהתך

תשמח בתולה במחול ובחרים וזקנים יחדו והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם: ורויתי נפש הכהנים דשן ועמי את טובי ישבעו נאם יהוה: כה אמר יהוה קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו: כה אמר יהוה מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעלתך נאם יהוה ושבו מארץ אויב: ויש תקוה לאחריתך נאם

יהוה ושבו מארץ אויב: ויש תקוה לאחריתך נאם יהוה ושבו בנים לגבולם: שמוע שמעתי אפרים מתנודד יסרתני ואוסר כעגל לא למד השיבני ואשובה כי אתה יהוה אלהי: כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי על ירך בשתי וגם נכלמתי כי נשאתי חרפת נעורי: הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשעים כי מדי דברי בו זכר אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם יהוה: חסלת

בדיל להודעך ארי לא על
לחמא בלחודוהי מתקיים
אנשא ארי על כל אפקות
מימר מן קדם יי׳ חיי אנשא׃
כסותך לא בליאת מנך ומסנך
לא יחיפו דנן ארבעין שנין׃
ותדע עם לבך ארי כמא
מליף גברא ית בריה יי׳ אלהך
מליף לך׃ ותטר ית פקודיא
דיי׳ אלהך למהך באורחן
דתקנן קדמוהי ולמדחל
יתיה׃ ארי יי׳ אלהך מעיל לך
לארעא טבתא ארעא דנגדין
בה נחלין דמיין מבועי עינון
ותהומין נפקין בבקען ובטורין׃
ארע חטין ושערין וגפנין ותינין
ורמונין ארעא דזיתהא עבדין
משחא והיא עבדא דבש׃ ארעא
די לא במסכנות תיכול בה לחמא
לא תחסר כל מדעם בה ארעא
די אבנהא ברזלא ומטורהא תפסול
נחשא׃ ותיכול ותשבע
ותברך ית יי׳ אלהך על ארעא טבתא
די יהב לך׃ אסתמר לך דלמא תתנשי
ית דחלתא דיי׳ אלהך בדיל דלא
למטר פקודוהי ודינוהי וקימוהי
די אנא מפקיד לך יומא דין׃ דלמא
תיכול ותשבע ובתין שפירין תבני
ותיתיב׃ ותורך ועאנך יסגון וכספא
ודהבא יסגי לך וכל דילך יסגי׃ וירם
לבך ותתנשי ית דחלתא דיי׳ אלהך
דאפקך מארעא דמצרים מבית
עבדותא׃ דדברך במדברא רבא
ודחילא אתר דחיון קלן ועקרבין
ובית צחונא אתר דלית מיא דאפיק
לך מיא מטינרא תקיפא׃ דאוכלך
מנא במדברא די לא ידעו אבהתך
בדיל לענייותך ובדיל לנסיותך

אבתיך למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו
יחיה האדם כי על כל מוצא פי יהוה יחיה
האדם׃ שמלתך לא בלתה מעליך ורגלך לא
בצקה זה ארבעים שנה׃ וידעת עם לבבך
כי כאשר ייסר איש את בנו יהוה אלהיך
מיסרך׃ ושמרת את מצות יהוה אלהיך לל
ללכת בדרכיו וליראה אתו׃ כי יהוה אלהיך
מביאך אל ארץ טובה ארץ נחלי מים
עינת ותהמת יצאים בבקעה ובהר׃ ארץ חט
חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית
שמן ודבש׃ ארץ אשר לא במסכנת תאכל
בה לחם לא תחסר כל בה ארץ אשר אבניה
ברזל ומהרריה תחצב נחשת׃ ואכלת ושבעת
וברכת את יהוה אלהיך על הארץ הטבה
אשר נתן לך׃ השמר לך פן תשכח את יהוה
אלהיך לבלתי שמר מצותיו ומשפטיו וחקי
וחקתיו אשר אנכי מצוך היום׃ פן תאכל
ושבעת ובתים טבים תבנה וישבת׃ ובקרך
וצאנך ירבין וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר
לך ירבה׃ ורם לבבך ושכחת את יהוה אלהיך
המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים׃
המוליכך במדבר הגדל והנורא נחש שרף
ועקרב וצמאון אשר אין מים המוציא
לך מים מצור החלמיש׃ המאכלך מן במדבר
אשר לא ידעון אבתיך למען ענתך ולמען

שמלתך לא בלתה׳ ענני
כבוד היו שפשפין בכסותן
ומגהצין אותן כמין
כלים מגוהצין ... ו
קטניהם כמות שהם
גדלים היה גדל
למלבוש שלהם שהיה
גדל ... זה ש...
... חומש שבר ...
עיין׃ לא בצקה׳ לא
נפחה כבצק כדרך
הולכי יחף שרגליהם
נפוחות׃

זית שמן׳ זיתים
העושים שמן׃ ...

ותאמר ציון עזבני
יהוה ויהוה׃ שכחני׃
התשכח אשה עולה
מרחם בן בטנה גם אלה
תשכחנה ואנכי לא אשכחך׃
הן על כפים חקתיך חומתיך
נגדי תמיד׃ מהרו בניך
מהרסיך ומחריביך ממך
יצאו׃ שאי סביב עיניך
וראי כלם נקבצו באו לך
חי אני נאם יהוה כי כלם
כעדי תלבשי ותקשרים
ככלה׃ כי חרבתיך ושממתיך
וארץ הרסתך כי עתה תצרי
מיושב ורחקו מבלעיך׃
עוד יאמרו באזניך בני
שכליך צר לי המקום
גשה לי ואשבה׃ ואמרת
בלבבך מי ילד לי את אלה
ואני שכולה וגלמודה
גלה וסורה ואלה מי גדל

ותאמר ציון וג׳ ... ... שכחה ...
... ...
... ...
... את אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך׃
על כפים על כפי ... ... חקוקה
על כפי ... ...
... ...
... ...
... ... גשה לי
ואשבה ... ...
גלמודה שולה׃ וסורה ... ...
... ...
... ...
... ...

הן אני נשארתי לבדי ואלה
איפה הם׃ כה אמר אדני יהוה
הנה אשא אל גוים ידי ואל
עמים ארים נסי והביאו בניך
בחצן ובנתיך על כתף תנשאנה׃
והיו מלכים אמניך
ושרותיהם מיניקתיך אפים
ארץ ישתחוו לך ועפר רגליך
ילחכו וידעת כי אני יהוה אשר
לא יבשו קוי׃ היקח מגבור
מלקוח ואם שבי צדיק ימלט׃
כי כה אמר יהוה גם שבי
גבור יקח ומלקוח עריץ ימלט

מלקוח ... ...
... ... יעקב ...
ואת יריבך ... ... אריב׃ והאכלתי
את מוניך ... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...

ואת יריבך אנכי אריב ואת בניך
אנכי אושיע׃ והאכלתי את מוניך
את בשרם וכעסיס דמם ישכרון
וידעו כל בשר כי אני יהוה מושיעך
מושיעך וגאלך אביר יעקב׃
כה אמר יהוה אי זה ספר
כריתות אמכם אשר שלחתיה
או מי מנושי אשר מכרתי אתכם
לו הן בעונתיכם נמכרתם
ובפשעיכם שלחה אמכם׃ מדוע
באתי ואין איש קראתי
ואין עונה הקצור קצרה ידי
מפדות ואם אין בי כח להציל
הן בגערתי אחריב ים אשים

ונאמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה וזכרת את יהוה אלהיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל למען הקים את בריתו אשר נשבע לאבתיך כיום הזה׃ פ

והיה אם שכח תשכח את יהוה אלהיך והלכת אחרי אלהים אחרים ועבדתם והשתחוית להם העדתי בכם היום כי אבד תאבדון׃ כגוים אשר יהוה מאביד מפניכם כן תאבדון עקב לא תשמעון בקול יהוה אלהיכם׃ פ

שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן לבא לרשת גוים גדלים ועצמים ממך ערים גדלת ובצרת בשמים׃ עם גדול ורם בני ענקים אשר אתה ידעת ואתה שמעת מי יתיצב לפני בני ענק׃ וידעת היום כי יהוה אלהיך הוא העבר לפניך אש אכלה הוא ישמידם והוא יכניעם לפניך והורשתם והאבדתם מהר כאשר דבר יהוה לך׃ אל תאמר בלבבך בהדף יהוה אלהיך אתם מלפניך לאמר בצדקתי הביאני יהוה לרשת את הארץ הזאת וברשעת הגוים האלה יהוה מורישם מפניך׃ לא בצדקתך ובישר לבבך אתה בא לרשת את ארצם כי ברשעת הגוים האלה יהוה אלהיך מורישם מפניך ולמען הקים את הדבר אשר נשבע יהוה לאבתיך לאברהם ליצחק

יבטח בשם יהוה וישען באלהיו׃ הן כלכם קדחי אש מאזרי זיקות לכו באור אשכם ובזיקות בערתם מידי היתה זאת לכם למעצבה תשכבון׃ שמעו אלי רדפי צדק מבקשי יהוה הביטו אל צור חצבתם ואל מקבת בור נקרתם׃ הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם כי אחד קראתיו ואברכהו וארבהו

ותדע ארי לא בזכותך יי אלהך
יהיב לך ית ארעא טבתא הדא
למירתה ארי עם קשי קדל את׃
הוי דכיר לא תתנשי ית די
ארגיזתא קדם יי אלהך במ
במדברא למן יומא די
נפקתא מארעא דמצרים עד
מיתיכון עד אתרא הדין ממ
מסרבין הויתון קדם יי׃
ובחורב ארגיזתון קדם יי ותקיף
רגזא דיי בכון לשיצאה יתכון׃
במסקי לטורא למסב לוחי
אבניא לוחי קימא דגזר יי
עמכון ויתיבית בטורא ארבעין
יממין וארבעין לילוון לחמא
לא אכלית ומיא לא אשתיתי׃
ויהב יי לי ית תרין לוחי אבניא
כתיבין באצבעא דיי ועליהון
ככל פתגמיא דמליל יי עמכון
בטורא מגו אשתא ביומא
דקהלא׃ והוה מסוף ארבעין
יממין וארבעין לילוון יהב יי
לי ית תרין לוחי אבניא לוחי
קימא׃ ואמר יי לי קום חות
בפריע מכא ארי חביל עמך
די אפיקתא ממצרים סטו
בפריע מן אורחא די
פקידתינון עבדו להון מתכא׃
ואמר יי לי למימר גלי
קדמי עמא הדין והא עם
קשי קדל הוא׃ אנח בעותך
מן קדמי ואשיצינון ואמ
ואמחי ית שומהון מתחות
שמיא ואעביד יתך לעם
תקיף וסגי מינהון׃
ואתפניתי ונחתית מן טורא
וטורא בער באשתא ותרין
לוחי קימא על תרתין ידי׃
וחזית והא חבתון קדם יי אלהכון

ולא יעקב׃ וידעת כי לא בצדקתך יהוה אלהיך נתן
לך את הארץ הטובה הזאת לרשתה כי עם קשה
ערף אתה׃ זכר אל תשכח את אשר הקצפת
את יהוה אלהיך במדבר למן היום אשר יצאת
מארץ מצרים עד באכם עד המקום הזה
ממרים הייתם עם יהוה׃ ובחרב הקצפתם את
יהוה ויתאנף יהוה בכם להשמיד אתכם׃
בעלתי ההרה לקחת לוחת האבנים לוחת
הברית אשר כרת יהוה עמכם ואשב בהר
ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי
ומים לא שתיתי׃ ויתן יהוה אלי את שני לוחת
האבנים כתבים באצבע אלהים ועליהם ככל
הדברים אשר דבר יהוה עמכם בהר מתוך הא
האש ביום הקהל׃ ויהי מקץ ארבעים יום
וארבעים לילה נתן יהוה אלי את שני לחת
האבנים לחות הברית׃ ויאמר יהוה אלי קום
רד מהר מזה כי שחת עמך אשר הוצאת
ממצרים סרו מהר מן הדרך אשר צויתם
עשו להם מסכה׃ ויאמר יהוה אלי לאמר
ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא׃
הרף ממני ואשמידם ואמחה את שמם מתחת
השמים ואעשה אותך לגוי עצום ורב ממנו׃
ואפן וארד מן ההר וההר בער באש ושני
לוחת הברית על שתי ידי׃ וארא והנה חטאתם
ליהוה אלהיכם עשיתם לכם עגל מסכה סרתם

ליום הכפורים שחרית ואמר
סלו סלו פנו דרך הרימו
מכשול מדרך עמי׃ כי כה
אמר רם ונשא שכן עד
וקדוש שמו מרום וקדוש
אשכון ואת דכא ושפל רוח
להחיות רוח שפלים ולהחיות
לב נדכאים׃ כי לא לעולם
אריב ולא לנצח אקצוף
כי רוח מלפני יעטוף ונש
ונשמות אני עשיתי׃ בעון
בצעו קצפתי ואכהו הסתר
ואקצף וילך
שובב בדרך
לבו׃ דרכיו
ראיתי וארפאהו
ואנחהו
ואשלם
נחומים לו
ולאבליו׃ בורא ניב שפתים
שלום שלום לרחוק ולקרוב
אמר יהוה ורפאתיו׃
והרשעים כים נגרש כי
השקט לא יוכל ויגרשו
מימיו רפש וטיט׃ אין
שלום אמר אלהי לרשעים׃
קרא בגרון אל
תחשך כשופר הרם קולך
והגד לעמי פשעם ולבית
יעקב חטאתם׃ ואותי יום
יום ידרשון ודעת דרכי
יחפצון כגוי אשר צדקה
עשה ומשפט אלהיו לא
עזב ישאלוני משפטי צדק
קרבת אלהים יחפצון׃
למה צמנו ולא ראית
ענינו נפשנו ולא תדע

בישעיה ראמר סלו סלו כה יאמר
הנביא בשמי לעמי כבשו כבשו
מסילה סלולה: פנו יצר הרע מדרכיכם:
הרימו מכשול: סלקו הרשעים שיהיו
נכשלים בהם הם היהודים רשעי׃ מרום
וקדוש אני שוכן ׃ ואשם אני עם דכא
ושפל רוח שאני מכין שכינתי עליו
שפלים ונדכאים סובלי שוחות ותלאים:
כי לא לעולם אריב אביא עליו ייסורין
על האדם אין החזקתי עליו לחוק יאריך
ולא קצפי לנצח: כי רוח מלפני יעטוף:
כשרוח האדם שהוא מלפני שמתעטף
ומתי יעטוף. רוח ונשמה של אדם ו
כמו ישנותיה מכעב. מעוני עליו והשמ׳

ונשמות אשר עשיתי: כי רוח כו זה משמש בלשון
כאשר כמו כי תהיה כי תבא לוא מאשר רוח ו
נתעטפת והוא נכמש אני מבטל ריבי וקצפי מעליו:
כי בעון בצעו גזילתו קצפתי והכיתיו ואכהו הסתר
פני ממנו ואף כי הלך שובב בדרך לבו וסרס המקרא
המקרא וכן פירוש בעון בצעו וילך שובב בדרך לבו
קצפתי ואכהו: דרכיו ראיתי כשהוא נכנע מלפני:
וארפאהו ואנחהו ואוליכהו בדרך מישור א ד
ואנחהו לשון הנחה ומרגוע. לו ולאבליו. למצטערים
עליו: בורא ניב שפתים חדש לפי שכרת
שבראותו ... עד עכשיו והכל קראו עליו הגר
והכוהו לו שלום שלום לרחוק ולקרוב שניהם שוים
מי שנתיישן והותק בעבודתי ועבודתי מנערין ומי
שנתקרב עכשיו מקרוב לשוב מדרכו הרעה אמר

אמר יי ורפאתיו מחליו ומחטאיו: והרשעים
שאין עתידין לשוב: כים נגרש כים הזה
גליו מתגבהים לרום למעלה ולצאת חוץ לגבול
החול אשר שמתי גבול לים וכשמגיע שם
הוא נשבר על כרחו ולזה גל חבירו רואה
ואינו חוזר בו׃ כך הרשע רואה את חבירו
לוקה ברשעו ואינו חוזר בו׃ ומה הים רפשו
ופריותיו על פניו כך הרשעים פריותיהם על
פניהם׃ כמו פרעה אמר מי יי׃ סנחריב
מי בכל אלהי הארצות וגו׳ נבוכד נאצר
אדמה לעליון: כים נגרש כים אשר נגרש
שנגרש כל היום רפש וטיט׃ אין שלום
לפי שאמר לצדיקים ולבעלי תשובה שלום
שלום לרחוק ולקרוב וגו׳ חזר ואמר אין ו

הן ביום צמכם תמצאו חפץ
וכל עצביכם תנגשו׃ הן
לריב ומצה תצומו ולהכות
באגרף רשע לא תצומו
כיום להשמיע במרום
קולכם׃ הכזה יהיה צום
אבחרהו יום ענות אדם
נפשו הלכף כאגמן
ראשו ושק ואפר יציע
הלזה תקרא צום ויום
רצון ליהוה׃ הלוא זה צום
אבחרהו פתח חרצבות

מהר מן הדרך אשר צוה יהוה אתכם ואתפש
בשני הלחת ואשלכם מעל שתי ידי ואשברם
לעיניכם ואתנפל לפני יהוה כראשנה ארבעים
יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא
שתיתי על כל חטאתכם אשר חטאתם לעשו
לעשות הרע בעיני יהוה להכעיסו כי יגרתי
מפני האף והחמה אשר קצף יהוה עליכם
להשמיד אתכם וישמע יהוה אלי גם בפעם
ההוא ובאהרן התאנף יהוה מאד להשמידו
ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההוא ואת
חטאתכם אשר עשיתם את העגל לקחתי
ואשרף אתו באש ואכת אתו טחון היטב
עד אשר דק לעפר ואשלך את עפרו אל
הנחל הירד מן ההר ובתבערה ובמסה
ובקברות התאוה מקצפים הייתם את יהוה
ובשלח יהוה אתכם מקדש ברנע לאמר
עלו ורשו את הארץ אשר נתתי לכם ותמרו
את פי יהוה אלהיכם ולא האמנתם לו ולא
שמעתם בקלו ממרים הייתם עם יהוה
מיום דעתי אתכם ואתנפל לפני יהוה את
ארבעים היום ואת ארבעים הלילה אשר
התנפלתי כי אמר יהוה להשמיד אתכם
ואתפלל אל יהוה ואמר אדני יהוה אל
תשחת עמך ונחלתך אשר פדית בגדלך אשר
הוצאת ממצרים ביד חזקה זכר לעבדיך

עבדתון לכון עגל מתכא סטיתון
בפריע מן אורחא דיפקיד יי יתכון
ואחדית בתרין לוחיא ורמיתנון
מעל תרתין ידי ותברתינון לעיניכון
ואשתטחית קדם יי כדבקדמיתא
ארבעין יממין וארבעין לילוון
לחמא לא אכלית ומיא לא אשתיתי
על כל חובתכון דיחבתון למעבד
דביש קדם יי לארגזא קדמוהי
ארי דחילית מן קדם רגזא וחימתא
די רגיז יי עליכון לשיצאה יתכון
וקביל יי צלותי אף בזמנא ההוא
ועל אהרן הוה רגז מן קדם יי
לחדא לשיצאותיה וצליתי
אף על אהרן בעידנא ההוא
וית חובתכון דעבדתון ית עגלא
נסיבית ואוקידית יתיה בנורא
ושפית יתיה בשופינא יאות עד
די הוה דקיק לעפרא ורמית
עפריה לנחלא דנחית מן
טורא ובדליקתא ובנסיתא
ובקברי דמשאלי מרגזין
הויתון קדם יי ובדשלח יי
יתכון מרקם גיאה למימר סקו
ואחסינו ית ארעא די יהבית
לכון וסריבתון על מימרא דיי
אלהכון ולא הימנתון ליה
ולא קבילתון במימריה מסרבין
מסרבין הויתון קדם יי מיומא
די ידעית יתכון ואשתטחית קדם
יי ית ארבעין יממין וית ארבעין
לילון די אשתטחית ארי אמר
יי לשיצאה יתכון וצליתי
קדם יי ואמרית יי אלהים לא
תחביל עמך ואחסנתך די פרקת
בתוקפך די אפיקתא ממצרים
ביד תקיפא אדכר לעבדיך

ואתנפל כראשנה ... ארבעים יום
שנ' ועתה אעלה אל יי אכפרה וגו'
באותה עליה נתבקשתי ארבעים יום
נמצאו כלים בכ"ט באב שהוא עלה
בח' בתמוז בו ביום נתרצה לישר'
ואמ' לו למשה פסול לך שני לוחות
אבנים וגו' עשה שם ארבעים יום
נמצאו כלים ביום הכפורים בו ביום
נתרצה הקב"ה לישר' בשמחה ואמ'
למשה סלחתי כדבריך לכך הוקבע
למחילה וסליחה ומני
שנתרצה הקב"ה למשה ולישר'
ברצון שלם שנ' בארבעים של לוחות
האחרונות ואנכי עמדתי בהר
כימים הראשונים מה הראשונים
ברצון אף האחרונים ברצון אמור
מעתה אמצעיים היו בכעס
ובאהרן התאנף יי לפי ששמע
לכם להשמידו זו כלוי בנים וכן
הוא אומ' ואשמיד פריו ממעל
גם בעד אהרן והועילה תפלתי
לכפר מחצה ומתו שנים
ונשארו השנים טחון לשון הווה
הולך וגדל ... ואתנפל
וגו' אילו הן עצמן האמורים
למעלה וכפלן כאן לפי שכתב
כאן סדר תפלתו יי אלהים אל
תשחת עמך ונחלתך וגו'

הלוא זה צום אבחרהו פתח חרצבות רשע התר אגדות מוטה
ושלח רצוצים חפשים
וכל מוטה תנתקו הלוא
פרש לרעב לחמך
ועניים מרודים תביא
בית כי תראה ערם
וכסיתו ומבשרך אל
תתעלם אז יבקע

כשחר אורך וארכתך
מהרה תצמח והלך לפניך
צדקך כבוד יהוה יאספך
אז תקרא ויהוה יענה
תשוע ויאמר הנני אם
תסיר מתוכך מוטה
שלח אצבע ודבר און
ותפק לרעב נפשך ונפש
נענה תשביע וזרח בחשך
אורך ואפלתך כצהרים
ונחך יהוה תמיד והשביע
בצחצחות נפשך

ועצמתיך יחליץ והיית כגן רוה
וכמוצא מים אשר לא יכזבו
מימיו ובנו ממך חרבות עולם
מוסדי דור ודור תקומם וקרא
לך גדר פרץ משובב נתיבות
לשבת אם תשיב משבת
רגלך עשות חפציך ביום קדשי
וקראת לשבת ענג לקדוש
יהוה מכבד וכבדתו
מעשות דרכיך ממצוא
חפצך ודבר דבר אז
תתענג על יהוה והרכבתיך

אין שלום לרשעים ... אילו תלמידי
חכמים שלא שגגתם פשע ששגגת תלמוד עולה
זדון ולבית יעקב חטאתם אילו עמי הארץ שאין
זדונם שגגה ואותי יום יום ידרשון מעין שנ'
ויפתוהו בפיהם ודעת דרכי יחפצון יחפצו
לשאול הוראות לחכמים כאילו רוצים לדעת
כגוי אשר צדקה עשה וגו' כך שואלים אותי
תמיד משפטי צדק ואין דעתם לקיים ושהן
עושים ... לאיזה ... ולא ראית ...
... הן ביום צומכם תמצאו חפץ לחמסי ...
אתם שולים ... בגזל וחמס וכל עצביכם
משל חוב שלכם ... על ידכם אתם נוגשים
אותם ביום צומכם ולא תצומו ביום הזה ...

היום לשמר ... כדי שישמע קולכם במרום
הלכף ... לשון תמה ... שאין
... ראשו כאגמון ... אגמון ...
... ושקין ... ...
זה תקרא צום לשון תמה ...
חטאת פתח חרצבות לשון קישור ואיסור
מוטה ... משפט ... מוטה ...
... ומסקי דין ... ועניים
מרודים ... ומונקים על עבודתם ...
זמר ... ארוך ... ומבשרך ...
... יבקע כשחר כעמוד השחר ...
... וארוכתך ...
ארוכה לך ... והפק ... בתאוות ...

לאברהם ליצחק וליעקב אל תפן אל קשי
העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו: פן
יאמרו הארץ אשר הוצאתנו משם
מבלי יכלת יהוה להביאם אל הארץ אשר
דבר להם ומשנאתו אותם הוציאם
להמיתם במדבר: והם עמך ונחלתך אשר
הוצאת בכחך הגדל ובזרעך הנטויה: ס
בעת ההוא אמר יהוה אלי פסל לך שני
לחת אבנים כראשנים ועלה אלי ההרה
ועשית לך ארון עץ: ואכתב על הלחת
את הדברים אשר היו על הלחת הראשנים
אשר שברת ושמתם בארון: ואעש ארון
עצי שטים ואפסל שני לחת אבנים
כראשנים ואעל ההרה ושני הלחת בידי:
ויכתב על הלחת כמכתב הראשון את
עשרת הדברים אשר דבר יהוה אליכם
בהר מתוך האש ביום הקהל ויתנם יהוה
אלי: ואפן וארד מן ההר ואשם את הלחת
ויהיו שם בארון אשר עשיתי כאשר צוני יהוה:
ובני ישראל נסעו מבארת בני יעקן מוסרה
שם מת אהרן ויקבר שם ויכהן אלעזר בנו
תחתיו: משם נסעו הגדגדה ומן הגדגדה
יטבתה ארץ נחלי מים: בעת ההוא
הבדיל יהוה את שבט הלוי לשאת את
ארון ברית יהוה לעמד לפני יהוה לשרתו

לאברהם ליצחק וליעקב לא
תתפני לקשיות עמא הדין ולחובה
ולחוביהון: דלמא יימרון דיירי ארעא די אפקתנא
מתמן מדלית יכלא קדם יי
לאעלותהון לארעא די מליל
להון ומדסני יתהון אפקינון
לקטלותהון במדברא: ואנון
עמך ואחסנתך די אפקתא
בחילך רבא ובדרעך מרממא:
בעדנא ההיא אמר
יי לי פסל לך תרין לוחי אבניא
כקדמאי וסק לקדמי לטורא
ותעביד לך ארונא דאעא:
ואכתוב על לוחיא ית פתגמיא
די הוו על לוחיא קדמאי די
תברתא ותשוינון בארונא:
ועבדית ארונא דאעי שטי
ופסלית תרין לוחי אבניא
כקדמאי וסליקית לטורא ותרין
לוחיא בידי: וכתב על לוחיא
ככתבא קדמאה ית עשרא
פתגמין די מליל יי עמכון
בטורא מגו אשתא ביומא
דקהלא ויהבינון יי לי:
ואתפניתי ונחתית מן טורא
ושויתי ית לוחיא בארונא די
עבדית והוו תמן כמא די פקדני
יי: ובני ישראל נטלו
מבארת בני יעקן למוסרה
תמן מית אהרן ואתקבר תמן
ושמיש אלעזר בריה תחותוהי:
מתמן נטלו לגדגוד ומן גדגוד
ליטבת ארע נגדא נחלין דמין:
בעדנא ההיא אפריש יי ית
שבטא דלוי למטל ית ארון
קימא דיי למקם קדם יי לשמשותיה

והרכבתיך על במתי
ארץ והאכלתיך
נחלת יעקב אביך
כי פי יהוה דבר:

ויהי
דבר יהוה אל יונה בן
אמתי לאמר: קום לך אל
נינוה העיר הגדולה וקרא עליה
כי עלתה רעתם לפני: ויקם יונה
לברח תרשישה מלפני יהוה
וירד יפו וימצא אניה באה
תרשיש ויתן שכרה וירד בה
לבוא עמהם תרשישה מלפני
יהוה: ויהוה הטיל רוח גדולה אל
הים ויהי סער גדול בים והאניה

חשבה להשבר:
ויראו המלחים
ויזעקו איש
אל אלהיו
ויטלו את
הכלים
אשר באניה
אל הים להקל
מעליהם
ויונה ירד
אל ירכתי
הספינה
וישכב

ולברך בשמו עד היום הזה׃ על כן לא היה
ללוי חלק ונחלה עם אחיו יהוה הוא נחלתו
כאשר דבר יהוה אלהיך לו׃ ואנכי עמדתי
בהר כימים הראשנים ארבעים יום ו
וארבעים לילה וישמע יהוה אלי גם
בפעם ההוא לא אבה יהוה השחיתך׃
ויאמר יהוה אלי קום לך למסע לפני
העם ויבאו וירשו את הארץ אשר
נשבעתי לאבתם לתת להם׃
ועתה ישראל מה יהוה אלהיך שאל
מעמך כי אם ליראה את יהוה אלהיך
ללכת בכל דרכיו ולאהבה אתו ולעבד את
יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך׃
לשמר את מצות יהוה ואת חקתיו אשר
אנכי מצוך היום לטוב לך׃ הן ליהוה
אלהיך השמים ושמי השמים הארץ ו
וכל אשר בה׃ רק באבתיך חשק יהוה
לאהבה אותם ויבחר בזרעם אחריהם
בכם מכל העמים כיום הזה׃ ומלתם את
ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עוד׃ כי
יהוה אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני
האדנים האל הגדל הגבר והנורא אשר
לא ישא פנים ולא יקח שחד׃ עשה משפ
משפט יתום ואלמנה ואהב גר לתת לו
לחם ושמלה׃ ואהבתם את הגר כי גרים

הייתם בארץ מצרים: את יהוה אלהיך תירא
אתו תעבד ובו תדבק ובשמו תשבע: הוא
תהלתך והוא אלהיך אשר עשה אתך את
הגדלת ואת הנוראת האלה אשר ראו עיניך:
בשבעים נפש ירדו אבתיך מצרימה ועתה
שמך יהוה אלהיך ככוכבי השמים לרב: ואהבת
את יהוה אלהיך ושמרת משמרתו
וחקתיו ומשפטיו ומצותיו כל הימים: וידעתם
היום כי לא את בניכם אשר לא ידעו ואשר
לא ראו את מוסר יהוה אלהיכם את גדלו
את ידו החזקה וזרעו הנטויה: ואת אתתיו
ואת מעשיו אשר עשה בתוך מצרים
לפרעה מלך מצרים ולכל ארצו: ואשר עשה
לחיל מצרים לסוסיו ולרכבו אשר הציף
את מי ים סוף על פניהם ברדפם אחריכם
ויאבדם יהוה עד היום הזה: ואשר עשה לכם
במדבר עד באכם עד המקום הזה: ואשר עשה
לדתן ולאבירם בני אליאב בן ראובן אשר
פצתה הארץ את פיה ותבלעם ואת בתיהם ואת
אהליהם ואת כל היקום אשר ברגליהם בקרב
כל ישראל: כי עיניכם הראת את כל מעשה
יהוה הגדל אשר עשה: ושמרתם את כל
[illegible] אנכי מצוך היום למען תחזקו
המצוה אש[illegible] הארץ אשר אתם עברים
ובאתם וירשתם את[illegible]
שמה לרשתה: ולמען תאריכו ימים על האדמה

הויתון בארעא דמצרים: ית יי
אלהך תדחל קדמוהי תפלח
ולדחלתיה תתקרב ובשמיה
תקיים: הוא תשבחתך והוא אלהך
דעבד עמך ית רברבתא וית
חסינתא האלין דיחזאה עינך:
בשבעין נפשן נחתו אבהתך
למצרים וכען שויך יי אלהך
ככוכבי שמיא לסגי: ותרחם ית
יי אלהך ותטר מטרת מימריה
וקימוהי ודינוהי ופקודוהי
כל יומיא: ותדעון יומא דין
ארי לא ית בניכון דילא ידעו
ודי לא חזו ית אלפנא דיי אלקכון
ית רבותיה ית ידיה תקיפתא ודרעיה
[illegible] וית אתוהי וית עובדוהי די עבד
בגו מצרים לפרעה מלכא דמצרים
ולכל ארעיה: ודי עבד למשריא
מצראי לסוסותהון ולרתכיהון
די אטיף ית מי ימא דסוף
על אפיהון במרדפהון בתריכון
ואבדינון יי עד יומא הדין:
ודי עבד לכון במדבר
עד מיתיכון עד אתרא
הדין: ודי עבד לדתן
ולאבירם בני אליאב בר
ראובן די פתחת ארעא
ית פומה ובלעתנון וית אנש
בתיהון וית משכניהון וית
כל יקומא די עמהון בגו כל
[illegible]
ישראל: ארי [illegible]
[illegible]ת כל עובדא די[illegible] די עבד:
[illegible]טרון ית כל תפקידתא דאנא
[illegible]קיד לך יומא דין בדיל
[illegible]תקפון ותיעלון ותירתון
[illegible] ארעא די אתון עברין לתמן
[illegible]מירתה: ובדיל דתורכון יומין
על ארעא

שם אתה: ויאמר אליהם עברי
אנכי ואת יהוה אלהי השמים
אני ירא אשר עשה את הים
ואת היבשה: וייראו האנשים
יראה גדולה ויאמרו אליו
מה זאת עשית כי ידעו האנשים
כי מלפני יהוה הוא
ברח כי הגיד להם: ויאמרו אליו
מה נעשה לך וישתק הים
מעלינו כי הים הולך וסער:
ויאמר אליהם שאוני והטי

לוני אל הים וישתק הים
מעליכם כי יודע אני כי בשלי
הסער הגדול הזה עליכם:
ויחתרו האנשים להשיב
אל היבשה ולא יכלו כי הים
הולך וסער עליהם: ויקראו
אל יהוה ויאמרו אנה יהוה
אל נא נאבדה בנפש האיש
הזה ואל תתן עלינו דם נקיא
כי אתה יהוה כאשר חפצת
עשית: וישאו את יונה

אשר נשבע יהוה לאבתיכם לתת להם ולזרעם
ארץ זבת חלב ודבש׃ כי הארץ אשר
אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים הוא
אשר יצאתם משם אשר תזרע את זרעך
והשקית ברגלך כגן הירק׃ והארץ אשר
אתם עברים שמה לרשתה ארץ הרים
ובקעת למטר השמים תשתה מים׃ ארץ
אשר יהוה אלהיך דרש אתה תמיד עיני
יהוה אלהיך בה מרשית השנה ועד
אחרית שנה׃ והיה אם שמע
תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה
אתכם היום לאהבה את יהוה אלהיכם
ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם׃ ונתתי
מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת
דגנך ותירשך ויצהרך׃ ונתתי עשב בשדך
לבהמתך ואכלת ושבעת׃ השמרו לכם פן
יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים
והשתחויתם להם׃ וחרה אף יהוה בכם ועצר את
השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן
את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ
הטבה אשר יהוה נתן לכם׃ ושמתם את דברי
אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם
לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם׃
ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך
בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך׃

דקיים יי לאבהתכון למיתן להון ולבניהון ארע עבדא חלב ודבש׃ ארי ארעא די את עליל לתמן למירתה לא כארעא דמצרים היא די נפקתון מתמן די תזרע ית זרעך ותשקי ליה ברגלך כגינת ירקא׃ וארעא די אתון עברין לתמן למירתה ארע טורין ובקען למטר שמיא שתיא מיא׃ ארעא די יי אלהך תבע יתה תדירא עיני יי אלהך בה מרישא דשתא ועד סופא דשתא׃ ויהי אם קבלא תקבלון לפקודי די אנא מפקיד יתכון יומא דין למרחם ית יי אלהכון ולמפלח קדמוהי בכל לבכון ובכל נפשכון׃ ואתין מטר ארעכון בעדניה בכיר ולקיש ותכנוש עבורך וחמרך ומשחך׃ ואתין עסבא בחקלך לבעירך ותיכול ותסבע׃ אסתמרו לכון דילמא יטעי לבכון ותסטון ותפלחון לטעות עממיא ותסגדון להון׃ ויתקף רוגזא דיי בכון ויחוד ית שמיא ולא יהי מטרא וארעא לא תתן ית עללתה ותיבדון בפריע מעל ארעא טבתא די יי יהיב לכון׃ ותשוון ית פתגמי אלין על לבכון ועל נפשכון ותקטרון יתהון לאת על ידכון ויהון לתפלין בין עיניכון׃ ותלפון יתהון ית בניכון למללא בהון במיתבך בביתך ובמהכך באורחא ובמשכבך ובמקימך׃

[illegible]

וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך׃ למען
ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר
נשבע יהוה לאבתיכם לתת להם כימי
השמים על הארץ׃ כי אם שמר
תשמרון את כל המצוה הזאת אשר אנכי
מצוה אתכם לעשתה לאהבה את יהוה
אלהיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו׃
והוריש יהוה את כל הגוים האלה
מלפניכם וירשתם גוים גדלים ועצמים
מכם׃ כל המקום אשר תדרך כף רגלכם בו
לכם יהיה מן המדבר והלבנון מן הנהר
נהר פרת ועד הים האחרון יהיה גבלכם׃ לא
יתיצב איש בפניכם פחדכם ומוראכם יתן
יהוה אלהיכם על פני כל הארץ אשר
תדרכו בה כאשר דבר לכם׃
ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה
וקללה׃ את הברכה אשר תשמעו אל
מצות יהוה אלהיכם אשר אנכי מצוה
אתכם היום׃ והקללה אם לא תשמעו
אל מצות יהוה אלהיכם וסרתם מן הדרך
אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי
אלהים אחרים אשר לא ידעתם׃ והיה
כי יביאך יהוה אלהיך אל הארץ אשר
אתה בא שמה לרשתה ונתתה את
הברכה על הר גרזים ואת הקללה על הר

ותכתובינון על מזוזין
ותקבעינון בספי ביתך ובתרעך׃
בדיל דיסגון יומיכון ויומי
בניכון על ארעא דקיים יי
לאבהתכון למתן להון כיומי
שמיא על ארעא׃ ארי
אם מיטר תטרון ית כל
תפקידתא הדא דאנא
מפקיד יתכון למעבדה למרחם
ית יי אלהכון למהך בכל
אורחן דתקנן קדמוהי
ולאתקרבא לדחלתיה׃ ויתרך
יי ית כל עממיא האלין מן
קדמיכון ותירתון עממין
רברבין ותקיפין מנכון׃ כל אתרא
די תדרוך פרסת רגליכון ביה
דלכון יהי מן מדברא ולבנן מן
נהרא נהרא פרת ועד ימא
מערבאה יהי תחומכון׃ ולא
יתעתד אנש קדמיכון דח
דחלתכון ואימתכון יתן יי
אלהכון על ארעא דתדרכון
בה כמא די מליל לכון׃
חזו דאנא יהיב
קדמיכון יומא דין ברכן
[illegible]

[illegible]

וישלחו אל הים ויעמד הים מזעפו׃
וייראו האנשים יראה גדולה
את יהוה ויזבחו זבח ליהוה וי
ידרו נדרים׃ וימן יהוה דג גדול
לבלע את יונה ויהי יונה במעי
הדג שלשה ימים ושלשה לילות׃
ויתפלל יונה אל יהוה אלהיו מ
ממעי הדגה׃ ויאמר קראתי מצר
ה לי אל יהוה ויענני מבטן
שאול שועתי שמעת קולי׃
[illegible]
[illegible]

עלי עברו׃ ואני אמרתי נגרשתי
מנגד עיניך אך אוסיף להביט אל
היכל קדשך׃ אפפוני מים עד
נפש תהום יסבבני סוף חבוש
לראשי׃ לקצבי הרים ירדתי
הארץ בריחיה בעדי לעולם
ותעל משחת חיי יהוה אלהי׃
בהתעטף עלי נפשי את יהוה
זכרתי ותבוא אליך תפלתי אל
היכל קדשך׃ משמרים הבלי
שוא חסדם יעזבו׃ ואני ב
בקול תודה אזבחה לך אשר

נדרתי אשלמה ישועתה
ליהוה׃ ויאמר יהוה לדג
ויקא את יונה אל היבשה׃
ויהי דבר יהוה אל יונה
שנית לאמר׃ קום לך אל
נינוה העיר הגדולה וקרא
אליה את הקריאה אשר
אנכי דבר אליך׃ ויקם יונה
וילך אל נינוה כדבר יהוה
ונינוה היתה עיר גדולה
לאלהים מהלך שלשת ימים׃
ויחל יונה לבוא בעיר

[illegible]

עילו הלא המה בעבר הירדן אחרי דרך
מבוא השמש בארץ הכנעני הישב
בערבה מול הגלגל אצל אלוני מרה:
כי אתם עברים את הירדן לבא לרשת
את הארץ אשר יהוה אלהיכם נתן לכם
וירשתם אתה וישבתם בה: ושמרתם
לעשות את כל החקים ואת המשפטים אש
אשר אנכי נתן לפניכם היום: אלה החקים
והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ
אשר נתן יהוה אלהי אבתיך לך לרשתה
כל הימים אשר אתם חיים על האדמה:
אבד תאבדון את כל המקמות אשר עבדו
שם הגוים אשר אתם ירשים אתם את
אלהיהם על ההרים הרמים ועל הגבעות
ותחת כל עץ רענן: ונתצתם את מזבחתם
ושברתם את מצבתם ואשריהם תשרפון
באש ופסילי אלהיהם תגדעון ואבדתם
את שמם מן המקום ההוא: לא תעשון כן
ליהוה אלהיכם: כי אם אל המקום אשר
יבחר יהוה אלהיכם מכל שבטיכם לשום
את שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה:
והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם ואת מע
מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם
ונדבתיכם ובכרת בקרכם וצאנכם: ואכלתם
שם לפני יהוה אלהיכם ושמחתם בכל משלח

רעיבל: הלא אינון בעברא דירדנא
אחורי אורח מעלני שמשא
בארע כנענאה דיתיב במישרא
לקבל גלגלא בסטר מישרי מורה:
ארי אתון עברין ית ירדנא למי
למיעל למירת ית ארעא
די יי אלהכון יהיב לכון
ותירתון יתה ותתבון בה: ותטרון
למעבד ית כל קימיא וית דיניא
די אנא יהיב קדמיכון יומא
דין: אלין קימיא ודיניא די
תטרון למעבד בארעא די
יהב יי אלהא דאבהתך לך
למירתה כל יומיא די אתון
קימין על ארעא: אבדא
תאבדון ית כל אתריא די פלחו
תמן עממיא די אתון ירתין
יתהון ית טעותהון על טוריא
רמיא ועל רמתא ותחות כל
אילן עבוף: ותתרעון ית
אגוריהון ותתברון ית
קמתהון ואשריהון תוקדון
בנורא וצלמי טעותהון תקצ
תקיצון ותובדון ית שומהון
ותובדון ית שומהון מן
אתרא ההוא: לא תעבדון
כן קדם יי אלהכון: אלהין
לאתרא דיתרעי יי אלהכון
מכל שבטיכון לאשראה
שכינתיה תמן לבית שכינתיה
תתבעון ותיתון לתמן: ותיתון
לתמן עלותכון ונכסת קודשיכון
וית מעשרכון וית אפרשות
ידכון ונדריכון ונדבתכון
ובכורי תורכון ועאנכון: ותיכלון
תמן קדם יי אלהכון ותחדון
בכל אושטות ידכון את

מול המזרחים: על הר גריזים: כלפי הר גריזים
הופכים פניהם ופותחין בברכה ברוך
האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה וגו׳ כל
הארורים שבפרשה אמרו ופתחו בלשון
ברוך ואחר כך הפכו פניהם כלפי הר
עיבל ופתחו בקללה הלא המה מעבר
בהם סימן: אחרי אחר עבר
הירדן הרבה הלוה למערבה
לשון אחרי כל מקום שנאמר אחרי מופלג
הוא: דרך מבוא השמש להלן מן
הירדן לצד המערב ונקוד הטעמים
מוכיח שהן שני דברים שנקוד
בשני טעמים אחרי נקוד בפשטא
ודרך נקוד במשפל והיא המשרת
הגדול שלם זה היה אחרי דרך
דיבור אחד היה נקוד אחרי במשרת
ומותב הטעם: מול הגלגל רחוק מן
הגלגל: אלוני מורה הוא שכם שנ׳
עד מקום שכם עד אלון מורה: כי
אתם עברים את הירדן וגו׳ ונס׳
נסים של ירדן יהיו סימן בידכם
שתבואו ותירשו: אבד תאבדון אבד
ואחר כך תאבדון ימינו לעקור עץ
שנקוץ לשרש אחריה: את כל מקום
אשר וגו׳ ומה תאבדון מהם את
המקום אשר על ההרים: מזבח של
של אבנים הרבה מצבה של אבן אחת
והיא במה ששנינו במשנה אבן
שחצבה מתחלה לבמה: אשריהם
אילן הנעבד: ואבדתם את שמם
לכנות לה שם לגנאי בית גליא קורין
בית כריא עין כל קור עין קוץ: לא
תעשון כן להקטיר לשמים בכל מקום
כי אם במקום אשר יבחר וגו׳ ותנא
אחר ונתצתם את מזבחתם וגו׳ לא תעשון
כן אזהרה לנותץ אבן מן המזבח ולמוחק
השם מן הכתב: אלא מן העזרה אלא
ישראל וכי תעלה על דעתך שישראל
נותצין המזבחות אלא שלא תעשו
כמעשיהם ויגרמו עונותיכם
למקדש אבותיכם שיחרב: לשכנו
תדרשו זה משכן שילה: ונדבותיכם
שלמים של חובה: מעשרתיכם מע

מהלך יום אחד
ויקרא ויאמר
עוד ארבעים יום
ונינוה נהפכת:
ויאמינו אנשי
נינוה באלהים
ויקראו צום
וילבשו שקים
מגדולם ועד קטנם:
ויגע הדבר אל
מלך נינוה ויקם
מכסאו ויעבר
אדרתו מעליו
ויכס שק וישב
על האפר: ויזעק ויאמר
בנינוה מטעם המלך וגדליו
לאמר האדם והבהמה הבקר
והצאן אל יטעמו מאומה ואל
ירעו ומים אל ישתו: ויתכסו
שקים האדם והבהמה ויקראו
אל אלהים בחזקה וישבו איש
מדרכו הרעה ומן החמס אשר
בכפיהם: מי יודע ישוב ונחם
האלהים ושב מחרון אפו ולא
נאבד: וירא האלהים את מעשיהם
כי שבו מדרכם הרעה וינחם
האלהים על הרעה אשר דבר

מעשר בהמה
ומעשר שני
ואמל לפניכם
ותרומת ידכם
בכורים שנאמר
ולקח הכהן
הטנא מידך
ובכרת בקרכם
וצאנכם
ויקרתם שם

והתנו ומשחו אבל כמר ריתיה כמו גוה
מושם העולם: והנה עתה כנגד ההיכל
שבירושלים שנאמר אך אוסיף להביט
אל היכל קדשך: בהתעטף בהישולהית
וכן בהתעטף נפשם וכן בעטו עולו ומעט
חבלי שוא אומות העולם העובדים שוא
חסדם יעזבו יראת הקב״ה של חסדם
וטובם מאותו עוזבים אבל אני אינו כן
אלא בקול תודה אזבחה לך כן תהיו אתם
ומגריך ר׳ אליעזר דורש כלפי האלהים
שעושים חסדם שהיו מטיבים לעז ושונים
ומחליפין ישועתה לה׳ נדרי שלמים ואני
אשלם לשם ישועות אשר לה׳: ישועתה
כמו לישועה וכן קומה עזרתה לעזרה
שלך מסבב נחרכת: ירדתי לבוש

למשריקדה ויזעק על זרו ממשם
המלך וגדוליו טעמת המלך טעם להסריח
ויקראו אל אלהים בחזקה אומרים האומרות
לפני והוולדות לפני אמרו לפניו רבונו של עולם
אם אין אתה מרחם על אלו אין אנו מרחמין
על אילו: מי יודע עבירות שבידו ישוב
ונחם האלהים ותפשות על הרעה לשוב
מומנה: וירע אל יונה וגו׳ אמר עכשיו יאמרו
האומות שאני נביא השקר: הלא זה
דברי ידעתי הייתי שאם יחזרו בתשובה
שלא תחריבם ויהיה שקרן מכמה
ומחני לשון הזמנה: להציל לו מרעתו ואחד
הכתוב: קיקיון עשב הגדל ולמעלה ממנו
ענפיו ומעלה וכך שמו: ויהי אחרי אחד

ידכם אתם ובתיכם אשר ברכך יהוה אלהיך׃
לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היום
איש כל הישר בעיניו׃ כי לא באתם עד עתה
אל המנוחה ואל הנחלה אשר יהוה אלהיך
נתן לך׃ ועברתם את הירדן וישבתם בארץ
אשר יהוה אלהיכם מנחיל אתכם והניח
לכם מכל איביכם מסביב וישבתם בטח׃ וה
והיה המקום אשר יבחר יהוה אלהיכם בו
לשכן שמו שם שמה תביאו את כל אשר
אנכי מצוה אתכם עולתיכם וזבחיכם מעשרתיכם
ותרמת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר תדרו
ליהוה׃ ושמחתם לפני יהוה אלהיכם אתם
ובניכם ובנתיכם ועבדיכם ואמהתיכם והלוי
אשר בשעריכם כי אין לו חלק ונחלה אתכם׃
השמר לך פן תעלה עלתיך בכל
מקום אשר תראה׃ כי אם במקום אשר
יבחר יהוה באחד שבטיך שם תעלה עלתיך
ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך׃ רק
בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כברכת
יהוה אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך
הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל׃
רק הדם לא תאכלו על הארץ תשפכנו
כמים׃ לא תוכל לאכל בשעריך מעשר
דגנך ותירשך ויצהרך ובכרת בקרך וצאנך
וכל נדריך אשר תדר ונדבתיך

ואנש בתיכון די בריכך יי
אלהך׃ לא תעבדון ככל די
אנחנא עבדין כא יומא דין
גבר כל דכשר בעינוהי׃ ארי
לא אתיתון עד כען לבית
נייחא ולאחסנתא די יי
אלהך יהיב לך׃ ותעברון
ית ירדנא ותתבון בארעא
די יי אלהכון מחסין יתכון
וינח לכון מכל בעלי דבביכון
מסחור סחור ותתבון לרחצן׃
ויהי אתרא די יתרעי יי אלהכון
ביה לאשראה שכינתיה תמן
לתמן תיתון ית כל די אנא מפקיד
יתכון עלותכון ונכסת קדשיכון
מעשריכון ואפרשות ידכון
וכל שפר נדריכון די תדרון
קדם יי׃ ותחדון קדם יי אלהכון
אתון ובניכון ובנתיכון ועבדיכון
ואמהתכון וליואה די בקרויכון
ארי לית ליה חלק ואחסנא עמכון׃
אסתמר לך דלמא תסיק עלותך
בכל אתרא די תחזי׃ אלהן
באתרא די יתרעי יי בחד מן
שבטך תמן תסיק עלותך
ותמן תעביד כל די אנא מפקיד
לך׃ להוד בכל רעות נפשך
תיכוס ותיכול בסרא כבירכתא
די יי אלהך די יהב לך בכל קרוך
מסאבא ודכיא ייכלניה כבסר
טביא ואילא׃ להוד דמא לא
תיכלון על ארעא תישדניה
כמיא׃ לית לך רשו למיכל
בקרוך מעשר עיבורך חמרך
ומשחך ובכורי תורך ועניך
וכל נדרך די תדר ונדבתך

דבר לעשות להם ולא
עשה׃ וירע אל יונה
רעה גדולה ויחר לו׃
ויתפלל אל יהוה ו
ויאמר אנה יהוה
הלא זה דברי עד
היותי על אדמתי
על כן קדמתי לברח
תרשישה כי ידעתי
כי אתה אל חנון
ורחום ארך אפים
ורב חסד ונחם על
הרעה׃ ועתה יהוה
קח נא

את נפשי ממני כי טוב מותי
מחיי׃ ויאמר יהוה ההיטב
חרה לך׃ ויצא יונה מן העיר
וישב מקדם לעיר ויעש לו
שם סכה וישב תחתיה בצל
עד אשר יראה מה יהיה
בעיר׃ וימן יהוה אלהים קיקיון
ויעל מעל ליונה להיות צל
על ראשו להציל לו מרעתו
וישמח יונה על הקיקיון
שמחה גדולה׃ וימן האלהים
תולעת בעלות השחר למחרת
למחרת ותך את הקיקיון וייבש׃

ותרומת ידך: כי אם לפני יהוה אלהיך תאכלנו
במקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו אתה ובנך
ובתך ועבדך ואמתך והלוי אשר בשעריך
ושמחת לפני יהוה אלהיך בכל משלח ידך:
השמר לך פן תעזב את הלוי כל ימיך על
אדמתך: כי ירחיב יהוה אלהיך את
גבלך כאשר דבר לך ואמרת אכלה בשר
כי תאוה נפשך לאכל בשר בכל אות
נפשך תאכל בשר: כי ירחק ממך המקום
אשר יבחר יהוה אלהיך לשום שמו שם
וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן יהוה
לך כאשר צויתך ואכלת בשעריך בכל
אות נפשך: אך כאשר יאכל את הצבי
ואת האיל כן תאכלנו הטמא והטהור
יחדו יאכלנו: רק חזק לבלתי אכל הדם כי
הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם
הבשר: לא תאכלנו על הארץ תשפכנו
כמים: לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך
אחריך כי תעשה הישר בעיני יהוה: רק
קדשיך אשר יהיו לך ונדריך תשא ובאת
אל המקום אשר יבחר יהוה: ועשית עלתיך
הבשר והדם על מזבח יהוה אלהיך ודם
זבחיך ישפך על מזבח יהוה אלהיך והבשר
תאכל: שמר ושמעת את כל הדברים
האלה אשר אנכי מצוך למען ייטב לך

בדיל דייטב לך ולבנך בתרך עד
עלמא ארי תעביד דתקין
ודכשר קדם יי אלהך: ארי
ישיצי יי אלהך ית עממיא
די את עליל לתמן למירת
יתהון מן קדמך ותירת יתהון
ותיתיב בארעהון: אסתמר
לך דלמא תתקל בתריהון
בתר דישתיצון מן קדמך
ודלמא תתבע לטעותהון
למימר איכדין פלחין עממיא
האלין ית טעותהון ואעבד
כן אף אנא: לא תעביד כן
קדם יי אלהך ארי כל דמרחק
קדם יי דסני עבדין לטעותהון
ארי אף ית בניהון וית בנתהון
מוקדין בנורא לטעותהון:
ית כל פתגמא די אנא מפקיד
יתכון יתיה תטרון למעבד
לא תוספון עלוהי ולא
תמנעון מניה:
ארי יקום בינך נביא או חלים
חלמא ויתן לך את או מופת:
וייתי אתא ומופתא דימליל
עמך למימר נהך בתר טעות
עממיא דלא ידעתנון
ונפלחינון: לא תקביל לפתגמי
נביא ההוא או מן חלים
חלמא ההוא ארי מנסי יי
אלהכון יתכון למדע האיתיכון
רחמין ית יי אלהכון בכל
לבכון ובכל נפשכון: בתר
פלחנא דיי אלהכון תהכון
ויתיה תדחלון וית פקודוהי
תטרון ולמימריה תקבלון
וקדמוהי תפלחון ולדחלתיה
תתקרבון: ונביא ההוא או

ולבניך אחריך עד עולם כי תעשה הטוב
והישר בעיני יהוה אלהיך   כי יכרית
יהוה אלהיך את הגוים אשר אתה בא
שמה לרשת אותם מפניך וירשת אתם
וישבת בארצם: השמר לך פן תנקש ממנו
אחריהם אחרי השמדם מפניך ופן
תדרש לאלהיהם לאמר איכה יעבדו
הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן גם
אני: לא תעשה כן ליהוה אלהיך כי כל
תועבת יהוה אשר שנא עשו לאלהיהם
כי גם את בניהם ואת בנתיהם ישרפו באש
לאלהיהם: את כל הדבר אשר אנכי מצוה
אתכם אתו תשמרו לעשות לא תסף עליו
ולא תגרע ממנו: כי יקום בקרבך
נביא או חלם חלום ונתן אליך אות או
מופת: ובא האות והמופת אשר דבר אליך
לאמר נלכה אחרי אלהים אחרים אשר
לא ידעתם ונעבדם: לא תשמע אל דברי
הנביא ההוא או אל חולם החלום ההוא כי
מנסה יהוה אלהיכם אתכם לדעת הישכם
אהבים את יהוה אלהיכם בכל לבבכם ובכל
נפשכם: אחרי יהוה אלהיכם תלכו ואתו
תיראו ואת מצותיו תשמרו ובקלו תשמעו
ואתו תעבדו ובו תדבקון: והנביא
ההוא או חלם החלום ההוא יומת כי דבר

ויעשה
קטיע

הטוב· בעיני שמים: והישר· בעיני אדם:
פן תנקש· אונקלוס תרגם לשון מוקש·
ואומר אני שלא חש לדקדק בלשון· שאין
מיפכו נון בלשון יוקש· ואפילו ליסוד
העפל אינו· אבל בלשון טירוף וקישקוש
מיבגן נון וכתרגומו דין לדין נקש:
ואין· זה אינו אלא: פן תנקש אחריהם·
פן תטרף· אחריהם להיות כמוך אחר
מעשיהם· וכן ינקש נושה לכל אשר
לו· דתלים· מקלל את הרשע להיות
עליו נושים רבים· ויהיו אחוזים
ומבקשים אחר ממונו: אחרי השמדם
מפניך· אחר שתראה שאני משמידם
מפניך· יש לך לתת לב· ומפני מה
נשמדו אלו· מפני מעשיהם
מקולקלים שבידיהם: ואין· אתה לא
תעשה כן שלא יבואו וישמידוך:
איכה יעבדו· לפי שלא ענש על ע"ז
אלא על זבוח וקיטור ונסוך והשת
והשתחויה מיו שנא' זובח לאלהים·
דמים העשוים לגבוה· בא ולימדך
כאן שיש דרכה של ע"ז לעבודה
בדרך אחר· כגון פוער לפעור
וזורק מרקולים זו היא עבודתו
וחייב· אבל זיבוח וקיטור ונסוך
המזיז והשתחויה אפילו שלא
כדרכה: כי גם את בניהם· גם
לרבות את אבותיהם ואת אמותיהם·
א"ר עקיבא אני ראיתי נכרי אחד
שכפתו לאביו לפני כלבו ואכלו:
את כל הדבר· קלה כחמורה: תש
תשמרו לעשות· להת לא תעשה
על עשה האמורין בפרשה שכל
השמר לשון לא תעשה הוא ואלא
שאין לוקין על השמר של עשה:
לא תסף עליו· חמש טוטפות
חמשה מינין בלולב· ארבע כנפות
לברכת כהנים: ונתן אליך אות·
או מופת· בשמים· כגון שנא'
בגדעון ועשית לי אות
ואומר יהי נא חורב על הגזה
ונגו' או מופת בארץ· אף על פי
לא תשמע לו· ואם תאמר אם

כן למה נתן לו הקב"ה ממשלה לעשות
אות· כי מנסה יי' אלהיכם אתכם:
ואת מצותיו תשמרו· תורת משה
ובקולו תשמעו· בקול הנביאים:
ואותו תעבדו· במקדשו: ובו
תדבקון· הדבק בדרכיו גמול
חסדים· קבור מתים· בקר חולים·
כמו שעשה הקב"ה:

בניך: בצדקה תכונני רחקי
מעשק כי לא תיראי וממ
ומחתה כי לא תקרב אליך:
הן גור יגור אפס מאותי מי
גר אתך עליך יפול: הנה
אנכי בראתי חרש נפח
באש פחם ומוציא כלי
למעשהו ואנכי בראתי
משחית לחבל: כל כלי יוצר
עליך לא יצלח וכל לשון
תקום אתך למשפט

תרשיעי זאת נחלת עבדי יהוה
וצדקתם מאתי נאם יהוה: הוי
כל צמא לכו למים ואשר אין
לו כסף לכו שברו ואכלו ולכו
שברו בלוא כסף ובלוא מחיר
יין וחלב: למה תשקלו כסף
בלוא לחם ויגיעכם בלוא
לשבעה שמעו שמוע אלי
ואכלו טוב ותתענג בדשן
נפשכם: הטו אזנכם ולכו

[illegible] זורחת כהן· [illegible]
[illegible]
[illegible] לאבני [illegible]
[illegible] לשון קרחי
[illegible] טובות כוערים
[illegible] לשון [illegible]
[illegible] לשון [illegible] אבנים גדולות
של חלון [illegible]
[illegible]
לאבני חפץ· [illegible]
[illegible]
[illegible] מן העושקים אותך: הן גור

181

סרה על יהוה אלהיכם המוציא אתכם מארץ
מצרים והפדך מבית עבדים להדיחך מן הדרך
אשר צוך יהוה אלהיך ללכת בה ובערת הרע
מקרבך: כי יסיתך אחיך בן אמך או
או בנך או בתך או אשת חיקך או רעך אשר
כנפשך בסתר לאמר נלכה ונעבדה אלהים
אחרים אשר לא ידעת אתה ואבתיך: מאלהי
העמים אשר סביבתיכם הקרבים אליך או
הרחקים ממך מקצה הארץ ועד קצה הארץ:
לא תאבה לו ולא תשמע אליו ולא תחוס עינך
עליו ולא תחמל ולא תכסה עליו: כי הרג
תהרגנו ידך תהיה בו בראשונה להמיתו ויד
כל העם באחרנה: וסקלתו באבנים ומת כי בקש
להדיחך מעל יהוה אלהיך המוציאך מארץ
מצרים מבית עבדים: וכל ישראל ישמעו
ויראון ולא יוספו לעשות כדבר הרע הזה
בקרבך: כי תשמע באחת עריך
אשר יהוה אלהיך נתן לך לשבת שם לאמר:
יצאו אנשים בני בליעל מקרבך וידיחו את
ישבי עירם לאמר נלכה ונעבדה אלהים אחרים
אשר לא ידעתם: ודרשת וחקרת ושאלת
היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה
הזאת בקרבך: הכה תכה את ישבי העיר ההוא
לפי חרב החרם אתה ואת כל אשר בה ואת
בהמתה לפי חרב: ואת כל שללה תקבץ אל

חלים מלמלא הדרא ואתקטיל ארי
מליל סטיא על יי אלהכון דאפיק
יתכון מארעא דמצרים ודפרקך
מבית עבדותא לאטעיותך מן
אורחא דפקדך יי אלהך למהך בה
ותפלי עביד דביש מבינך:
ארי ימלכנך אחוך
בר אמך או ברך או ברתך או
איתת קימך או חברך דכנפשך
בסתרא למימר נהך ונפלח
לטעות עממיא דלא ידעת
את ואבהתך: מטעות עממיא
די בסחרניכון דקריבין לך או
דרחיקין מנך מסיפי ארעא ועד
סיפי ארעא: לא תיבי ליה ולא
תקביל מניה ולא תחוס עינך
עלוהי ולא תרחם ולא תכסי עלוהי:
ארי מקטל תקטליניה ידך תהי
ביה בקדמיתא למקטליה וידא
דכל עמא בבתריתא: ותרגמוניה
באבניא וימות ארי בעא לאטעיותך
מבתר דחלתא דיי אלהך דאפקך
מארעא דמצרים מבית עבדותא:
וכל ישראל ישמעון וידחלון
ולא יוספון למעבד כפתגמא בישא
הדין בינך: ארי תשמע בחדא
מקרוך דיי אלהך יהיב לך למיתב
תמן למימר: נפקו גברין בני רשעא
מבינך ואטעיאו ית יתבי קרתהון
נהך ונפלח לטעות עממיא דלא
ידעתון: ותתבע ותבדוק ותשאל
יאות והא קשטא כיון פתגמא
אתעבידת תועבתא הדא בינך:
מימחא תמחי ית יתבי קרתא ההיא
לפתגם דחרב גמרהא וית כל דבה
וית בעירה לפתגם דחרב: וית כל
עדאה תכניש

סרה. דבר המוסר מן העולם שלא
היה ולא נברא ושלא נצטויתי:
להדיחך מן הדרך [illegible]
[illegible] עבדים אפילו אין לו עליך
אלא שפדאך משעבוד: כי יסיתך
אין הסתה אלא גירוי [illegible]
[illegible]

[illegible]

ולכו אלי שמעו ותחי
נפשכם ואכרתה לכם
ברית עולם חסדי דוד
הנאמנים: הן עד לאומים
נתתיו נגיד ומצוה לאמים:
הן גוי לא תדע תקרא וגוי
לא ידעוך אליך ירוצו
למען יהוה אלהיך
ולקדוש ישראל כי
פארך: חסלת

[illegible]

פתאה ותיקיד בנורא ית קרתא
וית כל עדאה גמיר קדם יי
אלהך ותהי תל חרוב לעלם לא
תתבני עוד ולא ידבק בידך
מדעם מן חרמא בדיל דיתוב
מתקוף רגזיה ויתין לך רחמין
וירחם עלך ויסגנך כמא דקיים
לאבהתך ׃ ארי תקביל למימרא
דיי אלהך למטר ית כל פקודוהי
די אנא מפקיד לך יומא דין
למעבד דכשר קדם יי אלהך ׃
בנין אתון קדם
יי אלהכון לא תתהמון ולא
תשוון מרט בין עיניכון על
מית ׃ ארי עם קדיש את קדם
יי אלהך ובך אתרעי יי למהוי ליה
לעם חביב מכל עממיא די על
אפי ארעא ׃
לא תיכול כל דמרחק ׃ הין
בעירא די תיכלון תורין אמרין
דרחלין וגדין דעזין ׃ אילא וטביא
ויחמורא ויעלא ורימא ותורבלא
ודיצא ׃ וכל בעירא דסדיקא
פרסתא ומטלפן טלפין תרתין
פרסתה מסקא פשרא בבעירא
יתה תיכלון ׃ ברם ית דין לא תיכלון
ממסקי פשרא וממסדיקי פרסתא
מטלפי טלפיא ית גמלא וית ארנבא
וית טפזא ארי מסקי פשרא אנון
ופרסתהון לא סדיקא מסאבין
אינון לכון ׃ וית חזירא ארי סדיק
פרסתה הוא ולא פשר מסאב
הוא לכון מבסרהון לא תיכלון
ובנבלתהון לא תקרבון ׃ ית דין
תיכלון מכל די במיא כל דליה ציצין
וקלפין תיכלון ׃ וכל דלית ליה ציצין

תוך רחבה ושרפת באש את העיר ואת כל
שללה כליל ליהוה אלהיך והיתה תל עולם לא
תבנה עוד ׃ ולא ידבק בידך מאומה מן החרם
למען ישוב יהוה מחרון אפו ונתן לך רחמים
ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתיך ׃ כי
תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר את כל
מצותיו אשר אנכי מצוך היום לעשות
הישר בעיני יהוה אלהיך ׃ בנים אתם
ליהוה אלהיכם לא תתגדדו ולא תשימו קרחה
בין עיניכם למת ׃ כי עם קדוש אתה ליהוה
אלהיך ובך בחר יהוה להיות לו לעם סגלה
מכל העמים אשר על פני האדמה ׃ לא
תאכל כל תועבה ׃ זאת הבהמה אשר תאכלו
שור שה כשבים ושה עזים ׃ איל וצבי ויחמור
ואקו ודישן ותאו וזמר ׃ וכל בהמה
מפרסת פרסה ושסעת שסע שתי
פרסות מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו ׃ אך
את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי
הפרסה השסועה את הגמל ואת הארנבת
ואת השפן כי מעלה גרה המה ופרסה לא
הפריסו טמאים הם לכם ׃ ואת החזיר כי מפריס
פרסה הוא ולא גרה טמא הוא לכם מבשרם
לא תאכלו ובנבלתם לא תגעו ׃
את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו
סנפיר וקשקשת תאכלו ׃ וכל אשר אין לו

למען ישוב ׃ שכל זמן שעבודה זרה
בעולם חרון אף בעולם ׃ לא תתגודדו ׃ לא
תתנו גדידה ושרט בבשרכם
על מת כדרך שהאמורים
עושים ׃ לפי שאתם בנים של מקום
ואתם ראויים להיות נאים ולא
גדודים ומקורחים ׃ בין עיניכם ׃
אצל הפדחת ׃ ובמקום אחר הוא
אומר לא יקרחו קרחה בראשם לעשות כל
הראש כבין העינים ׃ כי עם קדוש
אתה ׃ קדושת עצמך מאבותיך
ועוד ובך בחר ׃ כל תועבה ׃ כל
שתיעבתי לך ׃ כגון צורם אוזן בכור כדי
לשחטו במדינה ׃ הרי דבר
שתיעבתי לך כל מום לא יהיה בו ׃
[illegible]
על אותו המום ׃ בשר בחלב
הרי דבר שתיעבתי לך הזהירך
על אכילתו ׃ זאת הבהמה ׃ איל
וצבי וגו׳ ׃ למדנו שהחיה בכלל בהמה
ולמדנו שהבהמה וחיה טמאה
מרובה מן הטהורה ׃ שבכל מקום
פורט את המועט ׃ ואקו ודישן ׃
יעלים ׃ יעלה סלע הוא אישטאנבוק ׃
ותאו ׃ תור בולו ׃ שור היער ׃ בולו
יער לשון ארמי ׃ מפרסת ׃ סדוקה
כתרגומו ׃ פרסה ׃ פלנט ׃ ושסעת
חולקה בשתי צפרנים ׃ שיש סדוקה
ואינה חלוקה בצפרנים והיא אסורה ׃
בבהמה ׃ מכאן שנאסר בבהמה
ואתה אוכל ׃ מכאן אמרו שהשליל
מותר בשחיטת אמו ׃ השסועה ׃
מיאן שיש לה שני גבין ושני
שדראות ׃ ואמרו לך כך עיקר שיא
שסועה וסדוקה ׃ אמרו רבותינו
ומה נשנו בבהמה מפני השסועה
ובעופות מפני הראה של אל
נאמרו בתורה סתם ׃ ובנבלתם לא
תגעו ׃ יכול יהו ישראל מוזהרין במגע
נבלה ת״ל אמור אל הכהנים וגו׳ מה טומאת

ביום חג הסוכות ליום ראשון בתרי עשר ׃ הנה יום בא
ליהוה וחלק שללך בקרבך ׃ שלל
שהשלו ממך יחלקו יושביך בקרבך ׃
וכן תרגמו יונתן ויתפלגון בית ישראל נכסי עממיא
בגו ירושלים ׃ ויתר העם לא יכרת ׃ לא
[illegible] ולמה ינחם להגלות חיצים
[illegible] יהיו להם פתחון פה לומר לא ולחמו
בנו ׃ כיום הלחמו
ביום קרב ׃ כיום אמתותיה על יום דסוף ׃ וחילו
[illegible] ׃ מזרחה וימה ׃ מן המזרח ולמערב
[illegible] והלך ׃ ומש חיצי ההר צפונה
[illegible] יונש [illegible] ומשך
[illegible] וכן חיצו נגבה לצד דרום ׃ ויהיה

הנה יום בא ליהוה וחלק שללך
בקרבך ׃ ואספתי את כל הגוים
אל ירושלם למלחמה ונלכדה העיר
העיר ונשסו הבתים והנשים תשגל
תשגלנה ויצא חצי העיר בגולה
ויתר העם לא יכרת מן העיר ׃
ויצא יהוה ונלחם בגוים ההם
כיום הלחמו ביום קרב ׃ ועמדו
רגליו ביום ההוא על הר הזית
הזיתים אשר על פני ירושלם
מקדם ונבקע הר הזיתים מחציו
מזרחה וימה גיא גדולה מאד ומש

הגיא גדולה ׃ ראשו למזרח וסופו למערב ׃ ונסתם
גיא הרי ׃ יונתן תרגם ויסתתם גיא הרי ׃ לפי
שירושלים ׃ ויש גיא בין הר שבנגב להר הזיתים
וכן בדרום ׃ וכשימשך חיצי הר הזיתים אצל הר
שכנגדו יסתם הגיא שהיה ביניהם ׃ וכן בדרום ׃
כי יגיע ׃ גובה שהיה בין ההרים ׃ אל אצל ׃ אצל
גובה ראשי ההרים שהכתוב ומזמן ׃ וכן חברו
מנחם ׃ עם מאציליה קראתיך ׃ ופירושו לשון
גובה ׃ ונסתם כאשר נסתם המופת הגדול הזה ׃
כאשר נסתם מפני הרעש ביום ויתענו אומות
הסיפים ביום שנתנגע עזיהו ׃ וכל קדושים
מלאכים ׃ לא יהיה אור יקרות וקפאון ׃ יונתן
תרגם ׃ לא יהיה נהורא אלהין עדי וגליד יהיו

ומש חצי ההר צפונה וחציו נגבה ׃
ונסתם גיא הרי כי יגיע גי הרים
אל אצל ונסתם כאשר נסתם
מפני הרעש בימי עזיה מלך
יהודה ובא יהוה אלהי כל
קדשים עמך ׃ והיה ביום ההוא
לא יהיה אור יקרות וקפאון ׃
והיה יום אחד הוא יודע
ליהוה לא יום ולא לילה והיה
לעת ערב יהיה אור ׃ והיה ביום
ההוא יצאו מים חיים מירושלם

182

סנפיר וקשקשת לא תאכלו טמא הוא
לכם: כל צפור טהרה תאכלו: וזה אשר
לא תאכלו מהם הנשר והפרס והעזניה:
והראה ואת האיה והדיה למינה: ואת כל
ערב למינו: ואת בת היענה ואת התחמס
ואת השחף ואת הנץ למינהו: ואת הכוס
ואת הינשוף והתנשמת: והקאת ואת
הרחמה ואת השלך: והחסידה והאנפה למינה
והדוכיפת והעטלף: וכל שרץ העוף טמא
הוא לכם לא יאכלו: כל עוף טהור תאכלו:
לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך
תתננה ואכלה או מכר לנכרי כי עם קדוש
אתה ליהוה אלהיך לא תבשל גדי בחלב
אמו: עשר תעשר את כל
תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה:
ואכלת לפני יהוה אלהיך במקום אשר
יבחר לשכן שמו שם מעשר דגנך תירשך
ויצהרך ובכרת בקרך וצאנך למען תלמד
ליראה את יהוה אלהיך כל הימים: וכי
ירבה ממך הדרך כי לא תוכל שאתו כי
ירחק ממך המקום אשר יבחר יהוה אלהיך
לשום שמו שם כי יברכך יהוה אלהיך:
ונתתה בכסף וצרת הכסף בידך והלכת אל
המקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו: ונתתה
הכסף בכל אשר תאוה נפשך בבקר ובצאן

עיצין וקלפין לא תיכלון מסאב הוא לכון: כל צפר דכי תיכלון: ודין דלא תיכלון מנהון נשרא וער ועזיא: ובת בנפא וטרפיתא ודיתא לזנה: וית כל עורבא לזנה: וית בת נעמיתא ותציצא וצפר שחפא ובז לזנוהי: קריא וקיפופא ובותא: וקתא ויררקרקא ושלינונא: וחוריתא ואיבו לזנה ונגר טורא ועטליפא: וכל רחשא דעופא מסאב הוא לכון לא יתאכלון: כל עוף דכי תיכלון:

לא תיכלון כל נבילא לתותב ערל די בקרוך תתנינה וייכלינה או תזבנינה לבר עממין ארי עם קדיש את קדם יי אלהך לא תיכלון בסר בחלב: עשרא תעשר ית כל עללת זרעך דיפוק חקלא שנא בשנא: ותיכול קדם יי אלהך באתרא דיתרעי לאשראה שכינתיה תמן מעשר עבורך חמרך ומשחך וכוכרי תורך ועאנך בדיל דתילף למדחל קדם יי אלהך כל יומיא: וארי תסגי מינך אורחא ארי לא תכול למטליה ארי יתרחק מנך אתרא די יתרעי יי אלהך לאשראה שכינתיה תמן ארי יברכנך יי אלהך: ותתין בכספא ותצור כספא בידך ותהך לאתרא דיתרעי יי אלהך ביה: ותתן כספא בכל די תתרעי נפשך בתורי ובענא ובחמר חדת ועתיק ובכל די תשאלינך

[illegible]

מירושלם חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון בקיץ ובחרף יהיה: והיה יהוה למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד: יסוב כל הארץ כערבה מגבע לרמון נגב ירושלם וראמה וישבה תחתיה למשער בנימן עד מקום שער הראשון עד שער הפנים ומגדל חננאל עד יקבי המלך: וישבו בה וחרם לא יהיה עוד וישבה ירושלם לבטח:

[illegible]

ובבקר ובצאן ובין ובשכר ובכל אשר תשאלך נפשך
ואכלת שם לפני יהוה אלהיך ושמחת
אתה וביתך׃ והלוי אשר בשעריך לא
תעזבנו כי אין לו חלק ונחלה עמך׃
מקצה שלש שנים תוציא את כל
מעשר תבואתך בשנה ההוא והנחת
בשעריך׃ ובא הלוי כי אין לו חלק
ונחלה עמך והגר והיתום והאלמנה
אשר בשעריך ואכלו ושבעו למען
יברכך יהוה אלהיך בכל מעשה ידך
אשר תעשה׃ מקץ שבע שנים
תעשה שמטה׃ וזה דבר השמטה
שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה
ברעהו לא יגש את רעהו ואת אחיו כי
קרא שמטה ליהוה׃ את הנכרי תגש
ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ידך׃
אפס כי לא יהיה בך אביון כי ברך
יברכך יהוה בארץ אשר יהוה אלהיך נתן
לך נחלה לרשתה׃ רק אם שמוע תשמע
בקול יהוה אלהיך לשמר לעשות את כל
המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום׃
כי יהוה אלהיך ברכך כאשר דבר לך
והעבטת גוים רבים ואתה לא תעבט
ומשלת בגוים רבים ובך לא ימשלו׃
כי יהיה בך אביון מאחד אחיך

ובחמר ובחמר עתיק ובכל דתשאלינך נפשך ותיכול תמן קדם יי אלהך ותחדי את ואנש ביתך׃
ולואה די בקרוך לא תשבקניה ארי לית ליה חלק ואחסנא עמך׃
מסוף תלת שנין תפיק ית כל מעשר עללתך בשתא ההיא ותצנע בקרוך׃
וייתי ליואה ארי לית ליה חלק ואחסנא עמך וגיורא ויתמא וארמלתא די בקרוך וייכלון ויסבעון בדיל דיברכינך יי אלהך בכל עובדי ידך די תעביד׃
מסוף שבע שנין תעביד שמטתא׃
ודין פתגם שמטתא די שמיט כל גבר מרי רשו די ירשי בחבריה לא יתבע מחבריה ומן אחוהי ארי קרא שמטתא קדם יי׃
מן בר עממין תתבע ודיהי לך עם אחוך תשמט ידך׃
לחוד ארי לא יהי בך מסכינא ארי ברכא יברכינך יי בארעא די יי אלהך יהיב לך אחסנא למירתה׃
לחוד אם קבלא תקביל למימרא דיי אלהך למטר למעבד ית כל תפקידתא הדא דאנא מפקיד לך יומא דין׃
ארי יי אלהך ברכך כמא דמליל לך ותוזיף לעממין סגיאין ואת לא תיזיף ותשלוט בעממין סגיאין ובך לא ישלטון׃

[illegible]

[illegible]

באחר שעריך בארצך אשר יהוה אלהיך נתן
לך לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך
מאחיך האביון׃ כי פתח תפתח את ידך לו והעבט
תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו׃ השמר לך
פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת
השבע שנת השמטה ורעה עינך באחיך הא
האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל יהוה והיה בך
חטא׃ נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל
הדבר הזה יברכך יהוה אלהיך בכל מעשך ובכל
משלח ידך׃ כי לא יחדל אביון מקרב הארץ על
כן אנכי מצוך לאמר פתח תפתח את ידך לאחיך
לעניך ולאבינך בארצך׃ כי ימכר לך
אחיך העברי או העבריה ועבדך שש שנים
ובשנה השביעת תשלחנו חפשי מעמך׃ וכי
תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם׃
העניק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך אשר
ברכך יהוה אלהיך תתן לו׃ וזכרת כי עבד היית
בארץ מצרים ויפדך יהוה אלהיך על כן אנכי
מצוך את הדבר הזה היום׃ והיה כי יאמר אליך
לא אצא מעמך כי אהבך ואת ביתך כי טוב לו
עמך׃ ולקחת את המרצע ונתתה באזנו ובדלת
והיה לך עבד עולם ואף לאמתך תעשה כן׃ לא
יקשה בעינך בשלחך אתו חפשי מעמך כי
משנה שכר שכיר עבדך שש שנים וברכך
יהוה אלהיך בכל אשר תעשה׃

ארי יהי בך מסכינא חד מאחך בחד מקרוך בארעך דיי אלהך יהב לך לא תתקיף ית לבך ולא תקפוץ ית ידך מאחוך מסכינא׃ ארי מפתח תפתח ית ידך ליה ואוזפא תוזפניה כמיסת חסרניה דיחסיר ליה׃ אסתמר לך דלמא יהי פתגמא עם לבך ברשע למימר קריבת שתא שביעתא שתא דשמטתא ותבאש עינך באחוך מסכינא ולא תתן ליה ויקרי עלך קדם יי ויהי בך חובא׃ מתן תתן ליה ולא יבאש לבך במתנך ליה ארי בדיל פתגמא הדין יברכנך יי אלהך בכל עובדך ובכל אושטות ידך׃ ארי לא יפסוק מסכינא מגו ארעא על כן אנא מפקיד לך למימר מפתח תפתח ית ידך לאחוך לענך ולמסכינך בארעך׃ ארי יזדבן לך אחוך בר ישראל או בת ישראל ויפלחנך שית שנין ובשתא שביעתא תפטרניה בר חורין מעמך׃ וארי תפטריניה בר חורין מעמך לא תפטריניה ריקן׃ אפרשא תפריש ליה מענך ומאדרך ומעצרתך די ברכך יי אלהך תתן ליה׃ ותהי דכיר ארי עבדא הויתא בארעא דמצרים ופרקך יי אלהך על כן אנא מפקיד לך ית פתגמא הדין יומא דין׃ ויהי ארי יימר לך לא אפוק מלותך ארי רחמך וית אנש ביתך ארי טב ליה עמך׃ ותסב ית מרצעא ותתן באדניה ובדשא ויהי לך עבד פלח לעלמא ואף לאמתך תעביד כן׃ לא יקשי בעינך במפטרך יתיה בר חורין מעמך ארי על חד תרין מאגר אגירא פלחך שית שנין ויברכנך יי אלהך בכל דתעביד׃

הסוס הפרד הגמל והחמור וכל
הבהמה אשר יהיה במחנות ההמה
כמגפה הזאת׃ והיה כל הנותר מכל
הגוים הבאים על ירושלם ועלו מדי
שנה בשנה להשתחות למלך יהוה
צבאות ולחג את חג הסכות׃ והיה
אשר לא יעלה מאת משפחות הארץ
אל ירושלם להשתחות
למלך יהוה צבאות ולא עליהם
יהיה הגשם׃ ואם משפחת מצרים
לא תעלה ולא באה ולא עליהם
תהיה המגפה אשר יגף יהוה את

הגוים אשר לא יעלו לחג את חג
הסכות׃ זאת תהיה חטאת מצרים
וחטאת כל הגוים אשר לא יעלו
לחג את חג הסכות׃ ביום ההוא
יהיה על מצלות הסוס קדש
ליהוה והיה הסירות בבית יהוה
כמזרקים לפני המזבח׃ והיה כל
סיר בירושלם וביהודה קדש
ליהוה צבאות ובאו כל הזבחים
ולקחו מהם ובשלו בהם ולא
יהיה כנעני עוד בבית יהוה
צבאות ביום ההוא׃

חסלת

כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר
תקדיש ליהוה אלהיך לא תעבד בבכר שורך
ולא תגז בכור צאנך׃ לפני יהוה אלהיך תאכלנו
שנה בשנה במקום אשר יבחר יהוה אתה וביתך׃
וכי יהיה בו מום פסח או עור כל מום רע לא
תזבחנו ליהוה אלהיך׃ בשעריך תאכלנו הטמא
והטהור יחדיו כצבי וכאיל׃ רק את דמו לא
תאכל על הארץ תשפכנו כמים׃
שמור את חדש האביב ועשית פסח ליהוה
אלהיך כי בחדש האביב הוציאך יהוה אלהיך
ממצרים לילה׃ וזבחת פסח ליהוה אלהיך צאן
ובקר במקום אשר יבחר יהוה לשכן שמו שם׃
לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו
מצות כי בחפזון יצאת מארץ מצרים למען לחם עני
תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך׃
ולא יראה לך שאר בכל גבלך שבעת ימים ולא
ילין מן הבשר אשר תזבח בערב ביום הראשון
לבקר׃ לא תוכל לזבח את הפסח באחד שעריך
אשר יהוה אלהיך נתן לך׃ כי אם אל המקום
אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן שמו שם תזבח
את הפסח בערב כבוא השמש מועד צאתך
ממצרים׃ ובשלת ואכלת במקום אשר יבחר
יהוה אלהיך בו ופנית בבקר והלכת לאהליך׃
ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת
ליהוה אלהיך לא תעשה מלאכה׃

כל בוכרא דיתיליד בתורך ובענך
דכריא תקדיש קדם יי אלהך לא
תפלח בבכרא דתורך ולא תגוז
בכרא דענך׃ קדם יי אלהך
תיכליניה שנא בשנא באתרא
די יתרעי יי את ואנש ביתך׃ וארי
יהי ביה מומא חגיר או עויר כל מום
ביש לא תכסניה קדם יי אלהך׃
בקרוך תיכליניה מסאבא ודכיא
כחדא כבסר טביא ואיליא׃ לחוד
ית דמיה לא תיכול על ארעא
תשדיניה כמיא׃
טר ית ירחא דאביבא ותעבד
פסחא קדם יי אלהך ארי בירחא
דאביבא אפקך יי אלהך ממצרים
ועבד לך נסין בליליא׃ ותכוס
פסחא קדם יי אלהך מן בני ענא
ונכסת קודשיא מן תורי באתרא
די יתרעי יי לאשראה שכינתיה
תמן׃ לא תיכול עלוהי חמיע שבעא
יומין תיכול עלוהי פטיר לחים
עניא ארי בבהילו נפקתא מארעא
דמצרים בדיל דתדכר ית יום מפקך
מארעא דמצרים כל יומי חייך׃
ולא יתחזי לך חמיר בכל תחומך
שבעא יומין ולא יבית מבסרא
דיתכס ברמשא ביומא קדמאה
לצפרא׃ לית לך רשו למיכס ית פסחא
בחדא מן קרויך די יי אלהך יהיב לך׃
אלהין באתרא דיתרעי יי אלהך
לאשראה שכינתיה תמן תכוס
ית פסחא ברמשא במיעל שמשא
זמן מפקך ממצרים׃ ותבשיל
ותיכול באתרא די יתרעי יי אלהך
ביה ותתפני בצפרא ותהך לקרווך׃
שתא יומין תיכול פטירא וביומא
שביעאה כניש קדם יי אלהך לא
תעביד עבידא׃

כל הבכור תקדיש· ובמקום אחר הוא אומ׳
אך בכור אשר יבכר ליהוה בבהמה לא יקדיש איש אותו· אי אפשר לומר תקדיש שהרי כבר נאמר לא יקדיש ואי אפשר לומר לא יקדיש שהרי כבר נאמר תקדיש· הא כיצד אין מקדישו לקרבן אחר ומכאן
אמרו שאינו צריך להקדישו שהרי מבטן הוא קדוש· אלא אם בא להקדישו לתת לבדק הבית יכול· ת״ל תקדיש· כיצד מקדישו מקדיש טובת הנאה שבו· לא
תעבד בבכר שורך ולא תגז· אף אם הוא בעל מום· לפני יהוה אלהיך תאכלנו· לכהן הוא אומר· שכבר מצינו שהוא ממתנות כהונה· אחד
תם ואחד בעל מום· שנה בשנה יהיה לך·
מכאן שאין משהין אותו יותר על שנתו· יכול יהא פסול
משעברה שנתו· כבר הוקש למעשר·
ואכלת לפני יהוה אלהיך מעשר דגנך ובכור בקרך וצאנך מה
מעשר שני אינו נפסל משנה לחברתה אף בכור· אלא
מצוה בתוך שנתו· שנה בשנה· יום שחטו
כסוף שנתו אוכלו אותו היום ויום
אחד משנה האחרת· לימד שנאכל
לשני ימים ולילה אחד· מום· כל פסח
ועור פרט· כל מום רע· חזר וכלל· מה
הפרט מפורש מום הנגלוי ואינו חוזר·
אף כל הגלוי ואינו חוזר· רק את דמו
לא תאכל· שלא תאמר הואיל וכולו היתר
הבא מכלל איסור הוא שהרי קדוש הוא
ושחט בחוץ בלא פדיון ואוכל יהא
אף הדם מותר· ת״ל רק את דמו לא תאכלנו׃
שמור את חדש האביב· מקודם בואו
שמור שיהא ראוי לאביב להקריב בו את
העומר· ואם לאו עבר את השנה׃ ממ׳
ממצרים לילה· והלא ביום יצאו· שנ׳
ממחרת הפסח יצאו בני ישראל· אלא
לפי שבלילה נתן להם פרעה רשות
ליצאת· שנ׳ ויקרא למשה ולאהרן לילה׃
ונו׳ וזבחת פסח ליהוה אלהיך צאן· שנאמ׳
מן הכבשים ומן העזים תקחו׃ ובקר· ישחט
לחגיגה· שאם נמנו על הפסח חבורה
מרובה מביאין עמו חגיגה כדי שיהא
נאכל על השובע· ועוד למדו רבותינו מכאן
דבר הלכה מפסוק זה׃ לחם עני· לחם שמזכיר

את העוני שנתענו במצרים׃ כי
בחפזון יצאת· ולא הספיק בצקם להחמיץ וזה
יהיה לך לזכרון· והחפזון לא שלך היה אלא של
מצרים שכן הוא אומ׳ ותחזק מצרים על העם׃
ממון וחכמה על ידי אכילת הפסח ומצה
תזכור את יום צאתך׃ ולא ילין מן הבשר אשר
תזבח בערב ביום הראשון לבקר· אזהרה
לנותר בפסח דורות לפי שלא נאמר אלא
ביום ראשון הוא אומר כאן· הראשון· עשר
בניסן· הכתוב דבר· ואומר· אף ביום הראשון
שביעי שיר לפי שנאמר הכתוב עניין
של פסח והתחיל לדבר בחוקת הימים
בו· ובשבעת ימים תאכל מצות· לא יראה
לך· יראה לך שאר בכל גבולך שבעת ימים· הוא׳
לפרש ביאור זבחת הוא מזהיר· שאם זבח
ולא ילין מן הבשר אשר זבחת לעת לבקר׳
הייתי אומ׳ שלמים השוחטין לשמונה ימים
אבל הנותר ואינן מוכלין אלא ליום ולילה׳
לכך נא׳ בערב ביום הראשון דביאה בחגיגת
ארבעה עשר הכתוב מדבר· ולימד עליה שנאכלת
לשני ימים· והראשון האמור כאן· יום טוב
ראשון הוא אומר· וכן משמעו של מקרא
כבשר החגיגה אשר תזבח בערב לא ילין ביום
טוב הראשון עד בקרו של שני· ובא לל
במלמד היו בארבעה עשר ובחמשה עשר
וכך היא שנויה בפסחים בפרק אלו דברים׃ בערב
בערב כבוא השמש מועד צאתך ממצרים·
הרי שלשה זמנים חלוקים׃ בערב בבוא השמ׳
מועד צאתך ממצרים· בערב משש שעות
ולמעלה זבחהו· וכבוא השמש תאכלהו·
ומועד צאתך· אתה שורפו כלו׳ נעשה
נותר ובא לבית השריפה׃ ובשלת· צלי
אש הוא קרוי בישול׃ ופנית בבקר לבקרו
של שני· מלמד שטעון לינה· ואינך מותר לשוב לביתך
ביום טוב׃ ששת ימים תאכל מצות·
ובמקום אחר הוא אומ׳ שבעת ימים· שבעה
מן הישן וששה מן החדש· דבר אחר לימד
על אכילת מצה בשביעי שאינה חובה׃
ומכאן אתה למד לששת הימים· שהרי
שביעי בכלל היה· ויצא מן הכלל ללמד
שאין אכילת מצה בו אלא רשות· ולא
ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל
כולו יצא· מה שביעי רשות אף כולן
רשות· חוץ מלילה הראשון· שהכתוב
קבעו חובה· שנ׳ בערב תאכלו מצות׃
עצרת ליהוה אלהיך· עצור עצמך מן
המלאכה׃ דבר אחר כינוס של
שמחת אוכל ושתיה· לשון
נעצרה נא אותך׃
מהחל

שבעה שבעת תספר לך מהחל חרמש בקמה
תחל לספר שבעה שבעות ועשית חג שבעות
ליהוה אלהיך מסת נדבת ידך אשר תתן כאשר
יברכך יהוה אלהיך ושמחת לפני יהוה אלהיך
אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי אשר
בשעריך והגר והיתום והאלמנה אשר
בקרבך במקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן
שמו שם וזכרת כי עבד היית במצרים ושמרת
ועשית את כל החקים האלה:
חג הסכת תעשה לך שבעת ימים באספך
מגרנך ומיקבך ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך
ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה
אשר בשעריך שבעת ימים תחג ליהוה
אלהיך במקום אשר יבחר יהוה כי יברכך
יהוה אלהיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך
והיית אך שמח שלוש פעמים בשנה יראה
כל זכורך את פני יהוה אלהיך במקום אשר
יבחר בחג המצות ובחג השבעות ובחג הסכות
ולא יראה את פני יהוה ריקם איש כמתנת ידו
כברכת יהוה אלהיך אשר נתן לך:
שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך אשר
יהוה אלהיך נתן לך לשבטיך ושפטו את העם
משפט צדק לא תטה משפט לא תכיר פנים
ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף
דברי צדיקים צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת

אנכי אנכי הוא מנחמכם
מי את ותיראי מאנוש ימות
ומבן אדם חציר ינתן ותשכח יהוה
עשך נוטה שמים ויסד ארץ ותפחד
תמיד כל היום מפני חמת המציק כאשר
כונן להשחית ואיה חמת המציק מהר
צעה להפתח ולא ימות לשחת ולא
יחסר לחמו ואנכי יהוה אלהיך רגע
הים ויהמו גליו יהוה צבאות שמו
ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך
לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר
לציון עמי אתה התעוררי
התעוררי קומי ירושלם אשר שתית

מיד יהוה את כוס חמתו את קבעת כוס
התרעלה שתית מצית אין מנהל לה
מכל בנים ילדה ואין מחזיק בידה מכל
בנים גדלה שתים הנה קראתיך מי
ינוד לך השד והשבר והרעב והחרב
מי אנחמך בניך עלפו שכבו בראש
כל חוצות כתוא מכמר המלאים חמת
יהוה גערת אלהיך לכן שמעי נא
זאת עניה ושכרת ולא מיין כה
אמר אדניך יהוה ואלהיך יריב עמו
הנה לקחתי מידך את כוס התרעלה
את קבעת כוס חמתי לא תוסיפי
לשתותה עוד ושמתיה ביד מוגיך

את הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך׃ לא
תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח יהוה
אלהיך אשר תעשה לך׃ ולא תקים לך מצבה
אשר שנא יהוה אלהיך׃ לא תזבח ליהוה
אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר
רע כי תועבת יהוה אלהיך הוא׃ כי ימצא
בקרבך באחד שעריך אשר יהוה אלהיך נתן
לך איש או אשה אשר יעשה את הרע
בעיני יהוה אלהיך לעבר בריתו׃ וילך ויעבד
אלהים אחרים וישתחו להם ולשמש או
לירח או לכל צבא השמים אשר לא צויתי׃
והגד לך ושמעת ודרשת היטב והנה אמת
נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בישראל׃
והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההוא
אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שעריך
את האיש או את האשה וסקלתם באבנים
ומתו׃ על פי שנים עדים יומת המת לא יומת
על פי עד אחד׃ יד העדים תהיה בו בראשנה
להמיתו ויד כל העם באחרנה ובערת הרע
מקרבך׃ כי יפלא ממך דבר למשפט
בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי
ריבת בשעריך וקמת ועלית אל המקום
אשר יבחר יהוה אלהיך בו׃ ובאת אל הכהנים
הלוים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם
ודרשת והגידו לך את דבר המשפט׃ ועשית

אלהך יהיב לך׃ לא
תצוב לך אשירת כל אילן
בסטר מדבחא דיי אלהך די
תעביד לך׃ ולא
תקים לך קמא די סני יי אלהך׃
לא תכוס קדם יי אלהך
תור ואמר די יהי ביה מומא
כל מדעם ביש ארי מרחק
קדם יי אלהך הוא׃ ארי
ישתכח בינך בחדא מקרויך
די יי אלהך יהיב לך גבר או
איתא די יעביד דביש קדם
יי אלהך למעבר על קימיה׃
ויהך ויפלח לטעות עממיא
ויסגיד להין ולשמשא או
לסיהרא או לכל חילי שמיא
די לא פקדית׃ ויתחוה לך
ותשמע ותתבע יאות והא
קשטא כיון פתגמא אתעבידת
תועבתא הדא בישראל׃ ותפיק
ית גברא ההוא או ית אתתא
ההיא די עבדו ית פתגמא
בישא הדין לתרע בית דינך
ית גברא או ית אתתא ותרגמינון
באבניא וימותון׃ על מימר
תרין סהדין או תלתא סהדין
יתקטיל דחייב קטולא לא יתקטיל
על מימר סהיד חד׃ ידא
דסהדיא תהי ביה בקדמיתא
למקטליה וידא דכל עמא
בבתריתא ותפלי עביד דביש
מבינך׃
ארי יתפרש מנך פתגמא לדינא
בין דם לדם בין דין לדין ובין
מכתש סגירו למכתש סגירו
פתגמי פלוגת דינא בקרויך ותקום ותסק לאתרא די יתרעי יי אלהך ביה׃

לא תטע לך אשרה׃ לחייבו עליה משעת
נטיעה ואפילו לא עבדה עובר
בלא תעשה על נטיעתה׃ ולא תטע
כל עץ אצל מזבח׃ אזהרה לנוטע
אילן ולבונה בית בהר הבית׃ ולא
תקים לך מצבה׃ מצבת אבן אחת
להקריב עליה אפילו לשמים׃ אשר
שנא׃ מזבח אבנים ומזבח אדמה צוה
לעשות ואת זו שנא כי חק היתה
לכנענים׃ ואע״פ שהיתה אהובה לו
בימי האבות עכשיו שנאה מאחר
שעשאוה אלו חוק לע״ז׃
לא תזבח כל דבר רע׃ אזהרה
למפגל בקדשים על ידי
דיבור רע׃ ועוד נדרשו בו
שאר דרשות במסכת
קדשים׃ לעבור בריתו׃ אשר
כרת אתכם שלא לעבוד
ע״ז׃ אשר לא צויתי׃ לעבדם׃
נכון׃ מכוון העדות׃ והוצאת את האיש
ההוא וגו׳ אל שעריך׃ תרגומו אל
שעריך לתרע בית דינך אינו אלא
טועה שכן שנינו אל שעריך זה
שער שעבד בו אותה או שער שעבד
בו אינו אלא שער שנדון בו נאמר
שעריך למטה ונאמר שעריך למעלה כו׳
וגו׳ והתעמדו לקרובך׃ שנים או שלשה׃
אם מתקיימת עדות בשנים למה
פרט לך שלשה להקיש שלשה
לשנים מה שנים עדות אחת אף שלשה
עדות אחת ואין נעשין זוממין עד
שיזומו כולן׃ כי יפלא׃ כל הפלאה
לשון הבדלה ופרישה שהדבר נבדל
ומכוסה ממך׃ בין דם לדם׃ בין דם טמא לדם
טהור׃ בין דין לדין׃ בין
דין חייב לדין זכאי׃ בין נגע
לנגע טהור׃ דברי ריבות׃
שיהו חכמי העיר חולקין
בדבר זה מטמא וזה מטהר
זה מחייב וזה מזכה׃ וקמת
ועלית וגו׳ והכהנים דרשו
ואלין פתגמי ריבות דבר מן פסוקי סנהדרין׃
סנהדרין׃ ועלית׃ מלמד שבית המקדש
גבוה מכל הארצות׃ הכהנים הלוים׃
הכהנים שיצאו משבט לוי׃
אל השופט אשר יהיה
בימים ההם׃ ואפילו אינו
כשאר שופטים שהיו
לפניו אתה צריך לשמוע לו
אין לך אלא שופט
שבימיך ואפילו אומר לך
על ימין שהוא שמאל
ועל שמאל שהוא ימין
וכל שכן שאומר לך על ימין ימין ועל
שמאל שמאל׃ ועשית על פי הדבר׃ על
הריב הזה׃ על פי התורה׃ אשר יורוך׃

ותתגלות כהניא
לוואי גלות הנא
די יהי ביומיא
האינון ותתבע
ויחוון לך ית
פתגמא דדינא׃

מועד אשר אמרו
לנפשך שחי ונעברה
ותשימי כארץ גוך
וכחוץ לעוברים׃
עורי עורי לבשי עזך
ציון לבשי בגדי תפארתך
ירושלם עיר הקדש כי
לא יוסיף יבא בך עוד
ערל וטמא׃ התנערי
מעפר קומי ירושלם
שבי התפתחי מוסרי
צוארך שביה בת ציון׃

כי כה אמר יהוה חנם
נמכרתם ולא בכסף תגאלו׃
כי כה אמר אדני יהוה
מצרים ירד עמי בראשנה
לגור שם ואשור באפס
עשקו׃ ועתה מה לי פה
נאם יהוה כי לקח עמי
חנם משלו יהילילו נאם
יהוה ותמיד כל היום שמי
מנאץ׃ לכן ידע עמי שמי
לכן ביום ההוא כי אני

התפתחי וגו׳ מוסרי
מוסרי קישורי׃ שביה׃
כמו שבויה׃ חנם מכרתם׃
על עסקי חנם מכרתם
ולא בכסף תגאלו ולא
בכסף תגאלו אלא
בתשובה׃ מצרים ירדו
בראשונה וגו׳ הכה
המצריים והיה להם
דין׃ ואשור אותם
שנעשו להם זכרונם
וכלכלום׃ ואשור

תרעלה׃ יונגויטיינו ורינתי׃ יוגטיר׳ בלע״ז
שתים הנה קוראותיך׃ שתי פורעניות שתים שת׳
מי ינוד לך לנחמך ולא יו׳ יואו
בנייך עולפו שכבו בראש כל חוצות׃ עלפו לשון עייפות
כמו ותתעלף׃ הבתולות בצמא׃ ...
... שכורת ולא מיין׃ שכורת
... ריב עמו ... מגיד
... והיה ההמון ...
... שחי ... על גבך׃ התשרי
... מעשר את הטלית׃ ...
... תשב׃ שבע על הכסא׃

ותעביד על מימר פתגמא דיחוון לך
מן אתרא ההוא די יתרעי יי ותטר
למעבד ככל די ילפונך׃ על מימר
אוריתא די ילפונך ועל דינא די
יימרון לך תעביד לא תסטי מן
פתגמא די יחוון לך לימינא
ולסמלא׃ וגברא די יעביד ברשע
בדיל דלא לקבלא מן כהנא דקאים
לשמשא תמן קדם יי אלהך או מן
דינא ויתקטיל גברא ההוא
ותפלי עביד דביש מישראל׃
וכל עמא ישמעון וידחלון ולא
ירשעון עוד׃ ארי תיעול
לארעא די יי אלהך יהיב לך
ותירתה ותיתב בה ותימר אמני עלי
מלכא ככל עממיא די בסחרני׃
מנאה תמני עלך מלכא די יתרעי
יי אלהך ביה מגו אחך תמני עלך
מלכא לית לך רשו למנאה עלך
גבר נכרי די לא אחוך הוא׃ לחוד
לא יסגי ליה סוסון ולא
יתיב ית עמא למצרים בדיל
לאסגאה ליה סוסון ויי אמר
לכון לא תוספון למתב באורחא
הדין עוד׃ ולא יסגי ליה נשין
ולא יטעי לביה וכספא ודהבא
לא יסגי ליה לחדא׃ ויהי
כמיתביה על כרסי מלכותיה
ויכתוב ליה ית פתשגן אוריתא הדא
על ספרא מן קדם כהניא ליואי׃
ותהי עמיה ויהי קרי ביה כל יומי
חיוהי בדיל דיליף למדחל קדם
יי אלהיה למטר ית כל פתגמי אוריתא
הדא וית קימיא האלין למעבדהון׃
בדיל דלא ירים לביה מאחוהי
ובדיל דלא יסטי מן תפקידתא
לימינא ולשמאלא בדיל דיוריך
יומין על מלכותיה הוא ובנוהי

על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא
אשר יבחר יהוה ושמרת לעשות ככל אשר
יורוך׃ על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט
אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר
אשר יגידו לך ימין ושמאל׃ והאיש אשר
יעשה בזדון לבלתי שמע אל הכהן העמד
לשרת שם את יהוה אלהיך או אל השפט
ומת האיש ההוא ובערת הרע מישראל׃ וכל
העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד׃
כי תבא אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך
וירשתה וישבתה בה ואמרת אשימה עלי מלך
ככל הגוים אשר סביבתי׃ שום תשים עליך
מלך אשר יבחר יהוה אלהיך בו מקרב אחיך
תשים עליך מלך לא תוכל לתת עליך איש
נכרי אשר לא אחיך הוא׃ רק לא ירבה לו
סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען
הרבות סוס ויהוה אמר לכם לא תספון לשוב
בדרך הזה עוד׃ ולא ירבה לו נשים ולא יסור
לבבו וכסף וזהב לא ירבה לו מאד׃ והיה כשבתו
על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה
הזאת על ספר מלפני הכהנים הלוים׃ והיתה עמו
וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את
יהוה אלהיו לשמר את כל דברי התורה הזאת
ואת החקים האלה לעשתם׃ לבלתי רום לבבו
מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל למען
יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב

אני הוא המדבר
הנני׃
מה נאוו על ההרים
רגלי מבשר משמיע
שלום מבשר טוב
משמיע ישועה
אמר לציון מלך
אלהיך׃ קול צפיך
נשאו קול יחדו
ירננו כי עין בעין

יראו בשוב יהוה ציון
פצחו רננו יחדו חרבות
ירושלם כי נחם יהוה עמו
גאל ירושלם׃ חשף יהוה את
זרוע קדשו לעיני כל הגוים
וראו כל אפסי ארץ
את ישועת אלהינו׃
סורו סורו צאו משם טמא
אל תגעו צאו מתוכה
הברו נשאי כלי יהוה׃

כי לא בחפזון תצאו
ובמנוסה לא תלכון
כי הלך לפניכם
יהוה ומאספכם
אלהי ישראל׃
חסלת

ישראלו לא יהיה לכהנים הלוים כל
שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל אשי יהוה ונחלתו
יאכלון ונחלה לא יהיה לו בקרב אחיו יהוה הוא
נחלתו כאשר דבר לו וזה יהיה משפט
הכהנים מאת העם מאת זבחי הזבח אם שור אם
שה ונתן לכהן הזרע והלחיים והקבה וראשית
דגנך תירשך ויצהרך וראשית גז צאנך תתן לו
כי בו בחר יהוה אלהיך מכל שבטיך לעמד
לשרת בשם יהוה הוא ובניו כל הימים
וכי יבא הלוי מאחד שעריך מכל ישראל אשר
הוא גר שם ובא בכל אות נפשו אל המקום
אשר יבחר יהוה ושרת בשם יהוה אלהיו ככל
אחיו הלוים העמדים שם לפני יהוה חלק כחלק
יאכלו לבד ממכריו על האבות כי אתה בא
אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך לא תלמד
לעשות כתועבת הגוים ההם לא ימצא בך
מעביר בנו ובתו באש קסם קסמים מעונן
ומנחש ומכשף וחבר חבר ושאל אוב
וידעני ודרש אל המתים כי תועבת יהוה כל
עשה אלה ובגלל התועבת האלה יהוה אלהיך
מוריש אותם מפניך תמים תהיה עם יהוה
אלהיך כי הגוים האלה אשר אתה
יורש אותם אל מעננים ואל קסמים ישמעו
ואתה לא כן נתן לך יהוה אלהיך נביא מקרבך
מאחיך כמני יקים לך יהוה אלהיך אליו תשמ

בגו ישראלו לא יהי לכהניא
ליואי כל שבטא דלוי חלק ואחסנא
עם ישראל קרבניא דיי ואחסנתיה
יכלון ואחסנא לא תהי ליה בגו
אחוהי מתנן דיהב ליה יי אינון
אחסנתיה כמא די מליל ליהו
ודין יהי דחזי לכהניא מן
עמא מן נכסי נכסתא אם תור אם
אמר ויתן לכהנא דרעא ולועא
וקיבתאו ריש עבורך חמרך ומשחך
וריש גזת ענך תתן ליהו ארי ביה
אתרעי יי אלהך מכל שבטך למקם
לשמשא בשמא דיי הוא ובנוהי
כל יומיאו וארי ייתי ליואה
מחדא מן קרוך מכל ישראל די
הוא דאר תמן וייתי בכל רעות
נפשיה לאתרא די יתרעי יי וישמש
בשמא דיי אלהיה ככל אחוהי
ליואי דמשמשין תמן קדם ייו
חלק כחלק ייכלון בר ממטרתא דיהי
שבתא דכין אתקינו אבהתאו
ארי את עליל לארעא דיי אלהך
יהיב לך לא תילף למעבד כתועבת
עממיא האנון לא ישתכח בך
מעבר בריה וברתיה בנורא קסים
קסמין מענן ומנחש וחרשו
ורטין רטן ושאיל
בכדין ובזכורו ותבע מן מיתיאו
ארי מרחק קדם יי כל עביד
אלין ובדיל תועבתא האלין יי אלהך
מתריך יתהון מן קדמךו שלים תהי
בדחלתא דיי אלהךו ארי
עממיא האלין די את ירית יתהון מן
מעננייא ומן קסמיא שמעין ואת לא
כן יהב לך יי אלהךו נביא מביניך מאחך
דכותי יקים לך יי אלהך מניה תקבלוןו

185

ככל די שאלתא מן קדם יי אלהך
בחרב ביומא דקהלא למימר לא
אוסיף למשמע ית קל מימרא
דיי אלהי וית אשתא רבתא הדא
לא אחזי עוד ולא אמות׃ ואמר
יי לי אתקינו די מלילו׃ נביא
אקים להון מגו אחיהון כותך
ואתין פתגמי נבואתי בפומיה
וימליל עמהון ית כל די אפקדיניה׃
ויהי גברא די לא יקביל לפתגמי
די ימליל בשמי מימרי יתבע מניה׃
ברם נביא די ירשע למללא
פתגמא בשמי ית די לא פקידתיה
למללא ודי ימליל בשום טעות
עממיא ויתקטיל נביא ההוא׃
וארי תימר בלבך אכדין נדע ית
פתגמא די לא מלליה יי׃ די
ימליל נביא בשמא דיי ולא יהי
פתגמא ולא יקים הוא פתגמא
די לא מלליה יי ברשע מלליה
נביא לא תדחלון מניה׃ ארי
ישיצי יי אלהך ית עממיא די יי
אלהך יהיב לך ית ארעהון
ותירתנון ותתיב בקרויהון ובבתיהון׃
תלת קרוין תפריש לך בגו ארעך
די יי אלהך יהיב לך למירתה׃
תתקין לך אורחא ותתלית ית תחום
ארעך די יחסנך יי אלהך ויהי
למערק לתמן כל קטולא׃ ודין
פתגם קטולא די יערוק לתמן
ויתקים די יקטול ית חבריה בלא
מדעיה והוא לא סני ליה
מאתמלי ומדקמוהי׃ ודי ייעול
עם חבריה בחורשא למקץ אעין
ותתמריג ידיה בברזלא למקץ
אעא וישתלף ברזלא מן אעא

תשמעון׃ ככל אשר שאלת מעם יהוה אלהיך
בחרב ביום הקהל לאמר לא אסף לשמע את
קול יהוה אלהי ואת האש הגדלה הזאת לא
אראה עוד ולא אמות׃ ויאמר יהוה אלי
הטיבו אשר דברו׃ נביא אקים להם מקרב
אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את
כל אשר אצונו׃ והיה האיש אשר לא ישמע
אל דברי אשר ידבר בשמי אנכי אדרש מעמו׃
אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי את אשר
לא צויתיו לדבר ואשר ידבר בשם אלהים אחרים
ומת הנביא ההוא׃ וכי תאמר בלבבך איכה נדע
את הדבר אשר לא דברו יהוה׃ אשר ידבר
הנביא בשם יהוה ולא יהיה הדבר ולא יבא הוא
הדבר אשר לא דברו יהוה בזדון דברו הנביא לא
תגור ממנו׃ כי יכרית יהוה אלהיך את
הגוים אשר יהוה אלהיך נתן לך את ארצם וירשתם
וישבת בעריהם ובבתיהם׃ שלוש ערים
תבדיל לך בתוך ארצך אשר יהוה אלהיך נתן לך
לרשתה׃ תכין לך הדרך ושלשת את גבול ארצך
אשר ינחילך יהוה אלהיך והיה לנוס שמה כל
רצח׃ וזה דבר הרצח אשר ינוס שמה וחי אשר
יכה את רעהו והוא שנא אשר רעהו בבלי דעת
והוא לא שנא לו מתמל שלשם׃ ואשר יבא
את רעהו ביער לחטב עצים ונדחה ידו בגרזן
לכרת העץ ונשל הברזל מן העץ ומצא את

ת׳ כל אשר שאלת׳ זהו׳ ואם השמע׳ אתה אשר ידבר׳ לו תנ׳ נביאי שקר ודברי׳ ת׳ ...
אשר לא צויתיו לדבר׳ אבל צויתיו לחברו׃ ואשר ידבר בשם אלהים אחרים׳ אפי׳ כוון את ההלכה׳ לאסור את האסור ולהתיר את המותר׃
ומת׳ בחנק׳ שלשה מיתתן בידי אדם׳ המתנבא מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו ונאמר לחברו׳ והמתנבא בשם ע״ז׳ אבל הכובש את נבואתו והעובר על דברי נביא מיתתן בידי שמים׳ שנ׳ אנכי אדרוש מעמו׃ וכי תאמר בלבבך׳ עתידים אתם לו׳ כשיבוא חנניה בן עזור ומתנבא הנה כלי בית יי מושבים מבבלה עתה מהרה׳ וירמיה עומד וצווח אל העמודים ואלהים ועל הכלים שלא גלו עם יכניה בבלה יבואו על גלות צדקיה׃ אשר ידבר הנביא׳ ויאמר דבר זה עתיד לבא עליכם׳ ותראו שלא יבא׳ הוא הדבר אשר לא דברו יי והרוגהו׳ ואם תאמר זה מתנבא על העתידות׳ הרי שבא ואמר עשו כך וכך׳ ומפי הק׳ אני אומ׳ זו כבר נצטוו שאם בא לך להדיחך מאחת מכל המצות אל תשמע לו אלא אם מומחה הוא לך צדיק גמור כאליהו בהר הכרמל שהקריב בבמה בשעת איסור הבמות כדי לגדור את ישראל הכל לפי צורך השעה וסייג הפירצה׳ לכך נאמ׳ אליו תשמעון׃ לא תגור ממנו׳ לא תמנע עצמך מללמד עליו חובה ולא תירא ליענש עליו׃ תכין לך הדרך׳ מקלט מקלט היה כתוב על פרשת דרכים׃ ושלשת׳ את גבול ארצך׳ שיהא מתחילת
הגבול עד עיר הראשונה של מקלט כשיעור מהלך שיש ממנה עד השנייה וכן משנייה לשלישית וכן מן השלישית עד הגבול השיני של ארץ ישראל׃ ונדחה ידו׳ כשבא להפיל הגרזן על העץ׃ ותרגומו ותתמריג ידיה׳ ונשמטה ידו להפיל מכת הגרזן על העץ׃ כי שמעון הבקי׳ ותרגם יונתן בן עוזיאל ידו ממתגר ... ונשל הברזל מן העץ׳ יש מרבותינו אומ׳ נשמט הברזל מקתו׳ ויש מהן אומ׳ שישל הברזל חתיכה מן העץ המתבקע והיא הפוגעת׃

ויקהל שלמה׳ כן תר׳ ויקהל שלמה את זקני ישראל ...
ויקהל המלך שלמה אל כל איש ישראל
בירח האתנים בחג הוא החדש השביעי׃ ויבאו כל זקני ישראל
וישאו הכהנים את הארון׃ ויעלו
את ארון יהוה ואת אהל מועד
ואת כל כלי הקדש אשר באהל
ויעלו אתם הכהנים והלוים׃ והמלך
שלמה וכל עדת ישראל הנועדים
עליו אתו לפני הארון מזבחים צאן
ובקר אשר לא יספרו ולא ימנו
מרב׃ ויבאו הכהנים את ארון
ברית יהוה אל מקומו אל דביר
הבית אל קדש הקדשים אל
תחת כנפי הכרובים׃ כי הכרבים
פרשים כנפים אל מקום הארון
ויסכו הכרבים על הארון ועל
בדיו מלמעלה׃ ויארכו הבדים
ויראו ראשי הבדים מן הקדש
על פני הדביר ולא יראו החוצה
ויהיו שם עד היום הזה׃ אין
בארון רק שני לחות האבנים
אשר הנח שם משה בחרב

כמו כ׳ בירח האיתנים׳ תרגם
יונ׳ בירחא דעתיקיא הוה קרן ליה
ירחא קדמאה ונסן הוה ירחא שביעאה
משניתנה תורה׳ וכל׳ בניסן שהוא ראש חדש
נקרא תשרי שביעי׃ ואת אהל מועד׳
שעשה משה וגנזו שלמה משנבנה בית
ראשון כמו ששנינו בתוספתא דסוטה׃
אשר באהל׳ אשר נטה דוד לארון׃ כנפי
הכרובים׳ אותן שעשה שלמה׳ עומדים
על רגליהם בקרקע׳ ואין אילו כרובים של
כפרת שעל הארון׃ אל מקום הארון׳ מקיר
לקיר׳ כמה שאמור למעלה בענין׃ ויראו
ראשי הבדים׳ בפרכת׳ שכנגד הפתח

רעהו ומת והוא ינוס אל אחת הערים
האלה וחי׃ פן ירדף גאל הדם אחרי הרצח כי
יחם לבבו והשיגו כי ירבה הדרך והכהו נפש
ולו אין משפט מות כי לא שנא הוא לו מתמול
שלשום׃ על כן אנכי מצוך לאמר שלש ערים
תבדיל לך׃ ואם ירחיב יהוה אלהיך את גבלך
כאשר נשבע לאבתיך ונתן לך את כל הארץ
אשר דבר לתת לאבתיך׃ כי תשמר את כל
המצוה הזאת לעשתה אשר אנכי מצוך
היום לאהבה את יהוה אלהיך וללכת בדרכיו כל
הימים ויספת לך עוד שלש ערים על השלש
האלה׃ ולא ישפך דם נקי בקרב ארצך אשר
יהוה אלהיך נתן לך נחלה והיה עליך דמים׃
וכי יהיה איש שנא לרעהו וארב לו וקם
עליו והכהו נפש ומת ונס אל אחת הערים
האל׃ ושלחו זקני עירו ולקחו אתו משם ונתנו
אתו ביד גאל הדם ומת׃ לא תחוס עינך עליו
ובערת דם הנקי מישראל וטוב לך׃ לא
תסיג גבול רעך אשר גבלו ראשנים בנחלתך
אשר תנחל בארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך
לרשתה׃ לא יקום עד אחד באיש
לכל עון ולכל חטאת בכל חטא אשר יחטא
על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום
דבר׃ כי יקום עד חמס באיש לענות בו
סרה׃ ועמדו שני האנשים אשר להם הריב

ויקטול ית חבריה וימות הוא יערוק
לחדא מן קרויא האלין ויתקיים׃
דלמא ירדוף גאל דמא בתר קטולא
ארי יחם לביה ויקטלניה נפש ולית
לית חובת דין דקטול ארי לא
סני הוא ליה מאתמלי ומדקמוהי׃
על כן אנא מפקיד לך למימר תלת
קרוין תפריש לך׃ ואם
יפתי יי אלהך ית תחומך כמא די
קיים לאבהתך ויתן לך ית כל ארעא
די מליל למתן לאבהתך׃ ארי
תטר ית כל תפקידתא הדא
למעבדה די אנא מפקיד לך
יומא דין למרחם ית יי אלהך ולמהך
באורחן דתקנן קדמוהי כל יומיא
ותוסיף לך עוד תלת קרוין על תלת
אלין׃ ולא ישתפיך דם זכי בגו ארעך
די יי אלהך יהיב לך אחסנא ויהי
עלך חובת דין דקטול׃
וארי יהי גבר סני לחבריה ויכמון ליה
ויקום עלוהי ויקטליניה נפש וימות
ויערוק לחדא מן קרויא האלין׃
וישלחון סבי קרתיה וידברון יתיה
מתמן וימסרון יתיה ביד גאל
דמא וימות׃ לא תחוס עינך עלוהי
ותפלי אשדי דם זכי מישראל
וייטב לך׃ לא תשני תחומא
דחברך די תחימו קדמאי באחסנתך
די תחסין בארעא די יי אלהך יהיב
לך למירתה׃ לא יקום סהיד חד
בגבר לכל עוון ולכל חובין בכל חטא
די יחטי על מימר תרין סהדין או
על מימר תלתא סהדין יתקיים
פתגמא׃ ארי יקום סהיד שקר
בגבר לאסהדא ביה סטיא׃ ויקומון
תרין גברין די להון דינא קדם יי

בחרב אשר כרת יהוה עם
בני ישראל בצאתם מארץ
מצרים׃ ויהי בצאת הכהנים
מן הקדש והענן מלא את
בית יהוה׃ ולא יכלו הכהנים
לעמד לשרת מפני הענן כי
מלא כבוד יהוה את בית
יהוה׃ אז אמר שלמה
יהוה אמר לשכן בערפל׃ בנה
בניתי בית זבל לך מכון
לשבתך עולמים׃ ויסב המלך

187

לפני יהוה לפני הכהנים והשפטים אשר יהיו
בימים ההם ודרשו השפטים היטב והנה עד
שקר העד שקר ענה באחיו ועשיתם לו
כאשר זמם לעשות לאחיו ובערת הרע
מקרבך והנשארים ישמעו ויראו ולא
יספו לעשות עוד כדבר הרע הזה בקרבך
ולא תחוס עינך נפש בנפש עין בעין שן
בשן יד ביד רגל ברגל כי תצא למלחמה
על איבך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא
תירא מהם כי יהוה אלהיך עמך המעלך
מארץ מצרים והיה כקרבכם אל המלחמה
ונגש הכהן ודבר אל העם ואמר אלהם
שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה
על איביכם אל ירך לבבכם אל תיראו ואל
תחפזו ואל תערצו מפניהם כי יהוה אלהיכם
ההלך עמכם להלחם לכם עם איביכם להושיע
אתכם ודברו העם אל השטרים מי האיש לאמר
אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישב
לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו
ומי האיש אשר נטע כרם ולא חללו ילך
וישב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר
יחללנו ומי האיש אשר ארש אשה ולא
לקחה ילך וישב לביתו פן ימות במלחמה
ואיש אחר יקחנה ויספו השטרים לדבר
אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב

קדם כהניא ודיניא דיהון ביומיא
האנון ויתבעון דיניא יאות והא
סהדא שקרא סהדא שקרא
אסהיד באחוהי ותעבדון ליה
כמא דחשיב למעבד לאחוהי
ותפלי עביד דביש מבינך
ודישתארון ישמעון וידחלון
ולא יוספון למעבד עוד כפתגמא
בישא הדין בינך ולא תחוס עינך
נפשא חלף נפשא עינא חלף עינא
שנא חלף שנא ידא חלף ידא
רגלא חלף רגלא ארי
תפוק לאגחא קרבא על בעלי
דבבך ותחזי סוסון ורתיכין עם
סגי מנך לא תדחל מנהון ארי
מימרא דיי אלהך בסעדך דאסקך
מארעא דמצרים ויהי כמקרבכון
לאגחא קרבא ויתקרב כהנא וימליל
עם עמא ויימר להון שמע ישראל
אתון מתקרבין יומא דין לאגחא
קרבא על בעלי דבביכון לא יזוע
לבכון לא תדחלון ולא תתבעתון
ולא תתברון מן קדמיהון ארי יי
אלהכון מדבר קדמיכון לאגחא
קרבא עם בעלי דבביכון למפרק
יתכון וימללון סרכיא עם עמא
למימר מן גברא די בנא ביתא חדתא
ולא חנכיה יהך ויתוב לביתיה דלמא
יתקטיל בקרבא וגבר אחרן יחנכניה
ומן גברא די נצב כרמא ולא אחליה
יהך ויתוב לביתיה דלמא יתקטיל
בקרבא וגבר אחרן יחליניה ומן גברא
די ארס איתתא ולא נסבה יהך ויתוב
לביתיה דלמא יתקטיל בקרבא וגבר
אחרן יסבינה

ילך וישב לביתו ולא ימס את לבב אחיו
כלבבו: והיה ככלת השטרים לדבר אל
העם ופקדו שרי צבאות בראש העם:
כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת
אליה לשלום: והיה אם שלום תענך ופתחה
לך והיה כל העם הנמצא בה יהיו לך למס
ועבדוך: ואם לא תשלים עמך ועשתה
עמך מלחמה וצרת עליה: ונתנה יהוה
אלהיך בידך והכית את כל זכורה לפי חרב:
רק הנשים והטף והבהמה וכל אשר יהיה
בעיר כל שללה תבז לך ואכלת את שלל
איביך אשר נתן יהוה אלהיך לך: כן תעשה
לכל הערים הרחקת ממך מאד אשר
לא מערי הגוים האלה הנה: רק מערי העמים
אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה לא תחיה כל
נשמה: כי החרם תחרימם החתי והאמרי
הכנעני והפרזי החוי והיבוסי כאשר צוך
יהוה אלהיך: למען אשר לא ילמדו אתכם
לעשות ככל תועבתם אשר עשו לאלהיהם
וחטאתם ליהוה אלהיכם: כי תצור אל
עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא
תשחית את עצה לנדח עליו גרזן כי ממנו
תאכל ואתו לא תכרת כי האדם עץ השדה
לבא מפניך במצור: רק עץ אשר תדע כי לא
עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרת ובנית מצור

[illegible]

ויסב המלך את פניו ויברך את כל קהל ישראל וכל קהל ישראל עמד: ויאמר ברוך יהוה אלהי ישראל אשר דבר בפיו את דוד אבי ובידו מלא לאמר: מן היום אשר הוצאתי את עמי את ישראל ממצרים לא בחרתי בעיר מכל

שבטי ישראל לבנות בית להיות שמי שם ואבחר בדוד להיות על עמי ישראל: ויהי עם לבב דוד אבי לבנות בית לשם יהוה אלהי ישראל: ויאמר יהוה אל דוד אבי יען אשר היה עם לבבך לבנות בית לשמי הטיבת כי היה עם לבבך: רק אתה לא תבנה הבית כי אם בנך היצא מחלציך הוא יבנה הבית לשמי: ויקם יהוה את דברו אשר דבר

ואקם תחת דוד אבי ואשב על כסא ישראל כאשר דבר יהוה ואבנה הבית לשם יהוה אלהי ישראל: ואשים שם מקום לארון אשר שם ברית יהוה אשר כרת עם אבתינו בהוציאו אתם מארץ מצרים:
חסלת

187

על העיר אשר הוא עשה עמך מלחמה עד
רדתה׃ כי ימצא חלל באדמה אשר יהוה
אלהיך נתן לך לרשתה נפל בשדה לא נודע מי
הכהו׃ ויצאו זקניך ושפטיך ומדדו אל הערים
אשר סביבת החלל׃ והיה העיר הקרבה אל החלל
ולקחו זקני העיר ההוא עגלת בקר אשר לא עבד
בה אשר לא משכה בעל׃ והורדו זקני העיר
ההוא את העגלה אל נחל איתן אשר לא יעבד
בו ולא יזרע וערפו שם את העגלה בנחל׃ ונגשו
הכהנים בני לוי כי בם בחר יהוה אלהיך לשרתו
ולברך בשם יהוה ועל פיהם יהיה כל ריב וכל
נגע׃ וכל זקני העיר ההוא הקרבים אל החלל
ירחצו את ידיהם על העגלה הערופה בנחל׃
וענו ואמרו ידינו לא שפכה את הדם הזה
ועינינו לא ראו׃ כפר לעמך ישראל אשר
פדית יהוה ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל
ונכפר להם הדם׃ ואתה תבער הדם הנקי מקרבך
כי תעשה הישר בעיני יהוה׃
כי תצא למלחמה על איביך ונתנו יהוה אלהיך
בידך ושבית שביו׃ וראית בשביה אשת יפת
תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה׃ והבאתה
אל תוך ביתך וגלחה את ראשה ועשתה את
צפרניה׃ והסירה את שמלת שביה מעליה
וישבה בביתך ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים
ואחר כן תבוא אליה ובעלתה והיתה לך

ארי ישתכח קטילא בארעא די יי אלהך
יהיב לך למירתה רמי בחקלא לא
ידיע מן קטליה׃

ויפקון סבך ודינך וימשחון לקרויא
די בסחרנות קטילא׃
ותהי קרתא דקריבא לקטילא
וידברון סבי קרתא ההיא
עגלת תורין די לא אתפלח בה די
לא נגדת בנירו׃ ויחתון סבי קרתא
ההיא ית עגלתא לנחל ביר די לא
יתפלח ביה ולא יזדרע ויקפון תמן
ית עגלתא בנחלא׃ ויתקרבון כהניא
בני לוי ארי בהון אתרעי יי אלהך
לשמשותיה ולברכא בשמא דיי
ועל מימרהון יהי כל דין וכל
מכתש סגירו׃ וכל סבי קרתא
ההיא דקריבין לקטילא יסחון
ית ידיהון על עגלתא דנקיפא
בנחלא׃ ויתיבון ויימרון ידנא
לא אשדא ית דמא הדין ועיננא
לא חזאה׃ כהניא יימרון כפר
לעמך ישראל די פרקתא יי ולא
תתן חובת דם זכי בגו עמך ישראל
ויתכפר להון על דמא׃ ואת תפלי
דם זכי מבינך ארי תעביד דכשר
קדם יי׃
ארי תפוק לאגחא קרבא על
בעלי דבבך וימסרינון יי אלהך בידך
ותשבי שביהון׃ ותחזי בשביא
אתתא שפירת ריו ותתרעי בה
ותסבה לך לאתו׃ ותעלנה לגו ביתך
ותגלח ית רישה ותרבי ית טפרהא׃
ותעדי ית כסות שביה מנה ותתיב
בביתך ותבכי ית אבוהא וית
אמה ירח יומין ובתר כן תעול
לותה ותבעלנה ותהי לך לאתו׃

עד רדתה׃ לשון רדוי שתהא
כפופה לך׃ ויצאו זקניך׃ סנהדרי
גדולה׃ ומדדו׃ ממקום שהחלל
שוכב׃ אל הערים אשר סביבותיו׃
לכל צד לידע איזו קרובה׃ אל
נחל איתן׃ קשה שלא נעבד׃
וערפו שם׃ קוצץ ערפה בקופיץ
אמ׳ הק׳ תבא עגלה בת שנתה
שלא עשתה פירות ותערף
במקום שאינו עושה פירות לכפר על הריגתו
של זה שלא הניחוהו לעשות
פירות׃ ידינו לא שפכה׃ וכי עלת
על לב שזקני בית דין שופכי
דמים הם׃ אלא לא ראינוהו
ופטרנוהו בלא מזונות ולויה׃
הכהנים אומ׳ כפר לעמך׃ ונכפר
להם הדם׃ הכתוב מבשרם
שמשיעשו כן יכופר להם
העון׃ ואתה תבער׃ מגיד
שאם נמצא ההורג ואחר
שנתערפה העגלה הרי זה יהרג
והוא הישר בעיני יי׃
חסלת שפטים
כי תצא למלחמה׃ במלחמת
הרשות הכתוב
מדבר׃ שבמלחמת ארץ ישר׳
אין לומ׳ ושבית שבו׃ ושבית
שביו׃ לרבות כנענים שבתוכה
ואפי׳ הן משבעה אומות׃
ולקחת לך לאשה׃ לא דברה
תורה אלא כנגד יצר הרע׳ שאם
אין הק׳ מתירה ישאנה באיסור׳
אבל אם נשאה סופו להיות
שונאה׃ שנ׳ אחריו כי תהיינה
לאיש וגו׳ וסופו להוליד ממנה
בן סורר ומורה׃ לכך נסמכו
פרשיות הללו׃ ועשתה את צפרניה׃
תגדלם כדי שתתנוול׃ והסירה
את שמלת שביה׃ לפי שהן
נאות שהגוים ארורים בנותיהם
מתקשטות במלחמה בשביל
להזנות אחרים עמהם׃ וישבה
בביתך׃ בבית שמשתמש
בו נכנס ונתקל בה רואה ונתקל
בה רואה בבכיותה רואה בניוולה
כדי שתתגנה עליו׃ ובכתה וגו׳
כל כך למה כדי שתהא בת
ישר׳ שמחה וזו עצובה בת ישר׳
מתקשטת וזו מתנוולת׃

רני עקרה לא ילדה
פצחי רנה וצהלי לא חלה
כי רבים בני שוממה מבני בעולה
אמר יהוה׃ הרחיבי מקום אהלך
ויריעות משכנותיך יטו אל
תחשכי האריכי מיתריך ויתדתיך
חזקי׃ כי ימין ושמאל תפרצי וזרעך
גוים יירש וערים נשמות
יושיבו׃ אל תיראי כי לא תבושי
ואל תכלמי כי לא תחפירי כי
בשת עלומיך תשכחי

רני עקרה׃ ירושלם
אשר היתה כלא
ילדה׃ לא חלה׃ לשון
לידה הוא שהיולדה
עומדת חיל וחבלים
יולדת׃ מבני בעולה׃
בת אדום׃ ויתדותיך׃
מיתריך׃ הם חבלים
דקים התלוים בשולי
האהלים וקושרים
ביתידות שקורין
קבילא ותוקעין אותן׃
תחפירי תגברי׃ עלומ׳

וחרפת אלמנותיך לא תזכרי
עוד׃ כי בעליך עשיך יהוה
צבאות שמו וגאלך קדוש
ישראל אלהי כל הארץ
יקרא׃ כי כאשה עזובה
ועצובת רוח קראך יהוה
ואשת נעורים כי תמאס
אמר אלהיך׃ ברגע קטן
עזבתיך וברחמים גדולים
אקבצך׃ בשצף קצף הסתרתי

עלומיך׃ נעוריך׃ כי
תמאס׃ כשתמאס
פעמים שמעס עליה
מעט׃ בשצף׃ קצף
מנחם פתר בחרי אף
ורש״י אומ׳ מעט קצף
כמו ברגע קטן שבמ׳
ובן ותרגם יונתן׃ ובחסד
ובחסד עולם׳ עיר
שיתקיים עד העולם׃
כי מי

לאשה והיה אם לא חפצת בה ושלחתה לנפשה
ומכר לא תמכרנה בכסף לא תתעמר בה תחת
אשר עניתה: כי תהיין לאיש שתי
נשים האחת אהובה והאחת שנואה וילדו
לו בנים האהובה והשנואה והיה הבן הבכר
לשניאה: והיה ביום הנחילו את בניו את
אשר יהיה לו לא יוכל לבכר את [בן האהובה על] פני בן
השנואה הבכר: כי את הבכר בן השנואה
יכיר לתת לו פי שנים בכל אשר ימצא לו
כי הוא ראשית אנו לו משפט הבכרה:
כי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו
שמע בקול אביו ובקול אמו ויסרו אתו ולא
ישמע אליהם: ותפשו בו אביו ואמו
והוציאו אתו אל זקני עירו ואל שער
מקמו: ואמרו אל זקני עירו בננו זה סורר
ומרה איננו שמע בקלנו זולל וסבא: ו
רגמהו כל אנשי עירו באבנים ומת ובערת
הרע מקרבך וכל ישראל ישמעו ויראו:
וכי יהיה באיש חטא משפט מות
והומת ותלית אתו על עץ: לא תלין נבלתו
על העץ כי קבור תקברנו ביום ההוא כי
קללת אלהים תלוי ולא תטמא את אדמתך
אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה: לא
תראה את שור אחיך או את שיו נדחים
והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך:

ויהי אם לא תתרעי בה ותפטרינה לנפשה וזבנא לא תזבנינה בכספא לא תתגר בה חלף די עניתה: ארי יהוין לגבר תרתין נשין חדא רחימתא וחדא סניאתא וילידן ליה בנין רחימתא וסניאתא ויהי ברא בוכרא לסניאתא: ויהי ביומא דיחסין לבנוהי ית דיהי ליה לית ליה רשו לבכרא ית בר רחימתא על אפי בר סניאתא בכרא: ארי ית בכרא בר סניאתא יפריש למתן ליה תרין חולקין בכל דישתכח ליה ארי הוא ריש תקפיה ליה חזיא בכירותא: ארי יהי לגבר בר סטי ומריד ליתוהי מקביל למימר אבוהי ולמימר אמיה ומלפין יתיה ולא מקביל מנהון: ויחדון ביה אבוהי ואמיה ויפקון יתיה לקדם סבי קרתיה ולתרע בית דין אתריה: ויימרון לסבי קרתיה ברנא דין סטי ומריד ליתוהי מקביל למימרנא זליל בסר וסבי חמר: ויִרגמוניה כל אנשי קרתיה באבניא וימות ותפלי עביד דביש מבינך וכל ישראל ישמעון וידחלון: וארי יהי בגבר חובת דין דקטול ויתקטיל ותצלוב יתיה על צליבא: לא תבית נבילתיה על צליבא ארי מקבר תקברניה ביומא ההוא ארי על דחב קדם יי אצטליב ולא תסאיב ית ארעך דיי אלהך יהיב לך אחסנא: לא תחזי ית תורא דאחוך או ית אמריה דטען ותכבוש עינך מנהון אתבא תתיבנון לאחוך:

[illegible]

השב תשיבם לאחיך׃ ואם לא קרוב אחיך
אליך ולא ידעתו ואספתו אל תוך ביתך
והיה עמך עד דרש אחיך אתו והשבתו לו׃
וכן תעשה לחמרו וכן תעשה לשמלתו
וכן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד
ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם׃
לא תראה את חמור אחיך או שורו נפלים
בדרך והתעלמת מהם הקם תקים עמו׃
לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר
שמלת אשה כי תועבת יהוה אלהיך כל
עשה אלה׃ כי יקרא קן צפור לפניך
בדרך בכל עץ או על הארץ אפרחים או
ביצים והאם רבצת על האפרחים או על
הביצים לא תקח האם על הבנים׃ שלח
תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען
ייטב לך והארכת ימים׃ כי תבנה
בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים
דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו׃ לא
תזרע כרמך כלאים פן תקדש המלאה
הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם׃ לא
תחרש בשור ובחמר יחדו׃ לא תלבש
שעטנז צמר ופשתים יחדו׃ גדלים
תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר
תכסה בה׃ כי יקח איש אשה ובא
אליה ושנאה׃ ושם לה עלילת דברים והוצ

ואם לא קריב אחוך לותך ולא
ידעת ליה ותכנשניה לגו ביתך
ויהי עמך עד דיתבע אחוך
יתיה ותתיבניה ליה׃ וכן
תעביד לחמריה וכן תעביד
לכסותיה וכן תעביד לכל
אבידתא דאחוך דיתיבד
מניה ותשכחנה לית לך
רשו לכסיותה׃
לא תחזי יתחמרא דאחוך
או תוריה רמן באורחא ותכבוש
עינך מנהון אקמא תקים עמיה׃
על איתא לא יתקן תקון זין דגבר
איתא ארי מרחק קדם יי אלהך כל
עביד אלין׃ ארי תערע
קנא דצפרא קדמך באורחא בכל
אילן או על ארעא אפרחין או
ביעין ואמא רביעא על אפרחין
או על ביעין לא תסב אמא על
בניא׃ שלחא תשלח ית אמא וית
בניא תסב לך בדיל דייטב לך
ותוריך יומין׃ ארי תבני
ביתא חדתא ותעביד תיקא לאגרך
ולא תשוי חובת קטול בביתך ארי
יפיל דנפיל מניה׃ לא תזרע
כרמך עירובין הלמא תסתאב
המעת זרעא דיתזרע ועללת
כרמא׃ לא תרדי בתורא
ובחמרא כחדא׃ לא תלבש
שעטניזא עמר וכתן מחבר
כחדא׃ כרספדין תעביד לך
על ארבע כנפי כסותך דית תתכסי
בה׃ ארי יסב גבר איתתא
ויעול לותה ויסנינה׃ וישוי לה

והיה
ביום ההוא ביום בא
גוג על אדמת ישראל נאם
יהוה אלהים תעלה חמתי
באפי׃ ובקנאתי באש
עברתי דברתי אם לא ביום
ההוא יהיה רעש גדול
על אדמת ישראל׃
ורעשו מפני דגי הים

ועוף השמים וחית
השדה וכל הרמש הרמש
על האדמה וכל האדם
אשר על פני האדמה
ונהרסו ההרים ונפלו
המדרגות וכל חומה
לארץ תפול׃ וקראתי
עליו לכל הרי חרב נאם
אדני יהוה חרב איש

ויוציא עליה שם רע ואמר את האשה
הזאת לקחתי ואקרב אליה ולא מצאתי לה
בתולים׃ ולקח אבי הנער ואמה והוציאו את
בתולי הנער אל זקני העיר השערה׃ ואמר
אבי הנער אל הזקנים את בתי נתתי לאיש
הזה לאשה וישנאה׃ והנה הוא שם עלילת
דברים לאמר לא מצאתי לבתך בתולים
ואלה בתולי בתי ופרשו השמלה לפני זקני
העיר׃ ולקחו זקני העיר ההוא את האיש
ויסרו אתו׃ וענשו אתו מאה כסף ונתנו לאבי
הנערה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל
ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחו כל ימיו׃
ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו בתולים
לנער׃ והוציאו את הנער אל פתח בית אביה
וסקלוה אנשי עירה באבנים ומתה כי עשתה
נבלה בישראל לזנות בית אביה ובערת הרע
מקרבך׃ כי ימצא איש שכב עם אשה
בעלת בעל ומתו גם שניהם האיש השכב עם
האשה והאשה ובערת הרע מישראל׃
כי יהיה נער בתולה מארשה לאיש ומצאה
איש בעיר ושכב עמה׃ והוצאתם את שניהם
אל שער העיר ההוא וסקלתם אתם באבנים ומתו את
הנער על דבר אשר לא צעקה בעיר ואת
האיש על דבר אשר ענה את אשת רעהו ובערת
הרע מקרבך׃ ואם בשדה ימצא האיש

תסקופי מלין ויפיק עלה שום ביש ויימר
ית איתתא הדא נסיבית ועלית לותה
ולא אשכחית לה בתולין׃ ויסבון
אבוהא דעולימתא ואמה ויפקון
ית בתולי עולימתא לקדם סבי קרתא
לתרע בית דינא דאתרא׃ ויימר אבוהא
דעולימתא לסביא ית ברתי יהבית
לגברא הדין לאתו וסנהא׃ והא הוא
שוי תסקופי מלין למימר לא
אשכחית לברתך בתולין ואלין
בתולי ברתי ויפרסון שושפא קדם
סבי קרתא׃ וידברון סבי קרתא
ההיא ית גברא וילקון יתיה׃ ויגבון
מניה מאה סלעין דכסף
ויתנון לאבוהא דעולימתא ארי
אפיק שום ביש על בתולתא בת
ישראל ולה תהי לאתו לית ליה
רשו למפטרה כל יומוהי׃ ואם קשטא
הוה פתגמא הדין לא אשתכחו
בתולין לעולימתא׃ ויפקון ית עולימתא לתרע בית אבוהא
ויאטלונה אנשי קרתה באבניא ותמות
ארי עבדת קלנא בישראל לזנאה בית
אבוהא ותפלי עביד דביש
מבינך׃ ארי ישתכח גבר
שכיב עם איתתא אתת גבר ויתקטלון
אף תרויהון גברא דשכיב
עם איתתא ואיתתא ותפלי עביד דביש
מישראל׃ ארי תהי עולימתא
בתולתא מארסא לגבר וישכחנה
גברא בקרתא וישכוב עמה׃
ותפקון ית תרויהון לתרע קרתא
ההיא ותרגמון יתהון באבניא
וימותון ית עולימתא על עיסק
דלא צוחת בקרתא וית גברא
על עיסק די ענא ית אתת חבריה
ותפלי עביד דביש מבינך׃

איש באחיו תהיה׃
ונשפטתי אתו בדבר
ובדם וגשם שוטף
ואבני אלגביש אש
וגפרית אמטיר עליו
ועל אגפיו ועל עמים
רבים אשר אתו׃
והתגדלתי והתקדשתי
ונודעתי
לעיני
גוים
רבים
וידעו
כי אני
יהוה׃
ואתה
בן אדם
הנבא על
גוג ואמרת
כה אמר
אדני

יהוה הנני אליך גוג נשיא
ראש משך ותבל׃
ושבבתיך וששאתיך
והעליתיך מירכתי
צפון והבאותיך אל
הרי ישראל׃ והכיתי
קשתך מיד שמאלך
וחציך מיד ימינך
אפיל׃ על הרי ישראל
תפול אתה וכל אגפיך

את הנער המארשה והחזיק בה האיש ושכב
עמה ומת האיש אשר שכב עמה לבדו
ולנער לא תעשה דבר אין לנער חטא מות
כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש
כן הדבר הזה כי בשדה מצאה צעקה הנער
המארשה ואין מושיע לה כי ימצא איש
נער בתולה אשר לא ארשה ותפשה ושכב
עמה ונמצאו ונתן האיש השכב עמה לאבי
הנער חמשים כסף ולו תהיה לאשה תחת אשר
ענה לא יוכל שלחה כל ימיו לא יקח איש
את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו לא יבא
פצוע דכא וכרות שפכה בקהל יהוה לא
יבא ממזר בקהל יהוה גם דור עשירי לא יבא לו
בקהל יהוה לא יבא עמוני ומואבי בקהל
יהוה גם דור עשירי לא יבא להם בקהל יהוה עד
עולם על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים
בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך
את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרים לקללך
ולא אבה יהוה אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך
יהוה אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך
יהוה אלהיך לא תדרש שלמם וטבתם
כל ימיך לעולם לא תתעב אדמי כי אחיך
הוא לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו בנים
אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל
יהוה כי תצא מחנה על איביך ונשמרת

ואם בחקלא ישכח גברא ית ד
עולימתא דמארסא ויתקף בה
גברא וישכוב עמה ויתקטיל
גברא דשכיב עמה בלחודוהי
ולעולימתא לא תעביד מדעם
לית לעולימתא חובת קטול
ארי כמא די יקום גברא על חבריה
ויקטלניה נפש כן פתגמא הדין ארי
בחקלא אשכחה צוחת עולימתא
דמארסא ולית דפריק לה ארי
ישכח גבר עולימתא בתולתא די לא
מארסא ויחדנה וישכוב עמה וישתכחון
ויתן גברא דשכיב עמה לאבוהא דעולימתא
חמשין סלעין דכסף וליה תהי לאתא
חלף די ענייה לית ליה רשו למפטרה כל
יומוהי לא יסב גבר ית אתת אבוהי
ולא יגלי כנפא דאבוהי לא ידכון דפסיק
ודמחבל למיעל בקהלא דיי לא ידכי
ממזרא למיעל בקהלא דיי אף דרא
עשיראה לא ידכי למיעל בקהלא דיי
לא ידכון עמונאי ומואבאי למיעל
בקהלא דיי אף דרא עשיראה לא ידכי
להון למיעל בקהלא דיי עד עלמא על
עיסק דלא ערעו יתכון בלחמא ובמיא
באורחא במפקכון ממצרים ודי אגר
עלך ית בלעם בר בעור מפתור ארם
דעל פרת ללטטותך ולא אבא יי
אלהך לקבלא מן בלעם והפך יי אלהך
לך ית לווטין לברכן ארי רחמך יי
אלהך לא תתבע שלמהון וטבתהון
כל יומך לעלם לא תרחק אדומאה
ארי אחוך הוא לא תרחק מצראה
ארי דיאר הויתא בארעיה בנין די
יתילדון להון דרא תליתאה ידכון להון
למיעל בקהלא דיי ארי תפוק
משריתא על בעלי דבבך ותסתמר
מכל מדעם ביש

עד שתלך כי מושיעים וגו' לפי
פשוטו זהו משמע כי נעשה היא
ובחזקה עמד עליה כמו
העומד על חברו להורגו ורבותינו
...שו הרי זה בא ללמד וכן לא יקח
אין לו בה ליקוחין ואין קידושי
תופסין בה ולא יגלה כנף אבין
זהו שומרת יבם של אביו הראוי
ליבמה והרי כבר הוזהר עליה
משום עבות אחי אביך אלא
לעבור עליו בשני לאוין ולסמוך
לה לא יבא ממזר שאין ממזר
אלא מחייבי כריתות וכל והוומר
מחייבי מיתות בית דין שאין ממזר
מיתות בית דין שאין בה כרת
פצוע דכא שנפצעו או
שנדכאו ביצים שלו וכרות
שפכה שנכרת הגיד ושוב אינו
יורה קילוח זרע אלא שופך
ושותת ואינו מוליד לא יבא
בקהל לא ישא ישראלית לא
יבא עמוני וגו' לא ישא ישראלית
על דבר על העצה שיעצו
להחטיאכם כרס ... מלשו
בדרך כשהייתם בטירוף לא
תדרש שלומם ... שנ' עמך
ישב בקרבך ימים ויון והכן ...
לא תדרש שלום לא תתעב
אדומי לגמרי ... שראוי לך
להעב שיצאו לחרב לקראתך
מה טעם כי אחיך הוא לא תת
מצרי ... שזרקו
זכוריהם ליאור מה טעם
שהיו לכם אכסניא בשעת
הדחק לפיכך בנים אשר יולדו
להם דור שלישי וגו' ושאר אומות
מותרין לו מיד ... שהוא
שהחטיאו לאדם קשה לו מן

אזניך ועמים אשר אתך
לעיט צפור כל כנף וחית השדה
השדה נתתיך לאכלה על
פני השדה תפול כי אני דברתי
נאם אדני יהוה ושלחתי אש
במגוג וביושבי האיים לבטח
וידעו כי אני יהוה ואת שם
קדשי אודיע בתוך עמי
ישראל ולא אחל את שם

קדשי עוד וידעו הגוים כי אני יהוה
קדוש בישראל הנה באה ונהיתה
נאם אדני יהוה הוא היום אשר
דברתי ויצאו יושבי ערי ישראל
ובערו והשיקו בנשק ומגן וצנה
בקשת ובחצים ובמקל יד וברמח
ובערו בהם אש שבע שנים ולא
ישאו עצים מן השדה ולא יחטבו
מן היערים כי בנשק יבערו אש ושללו

את שלליהם ובזזו את בוזזיהם נאם
אדני יהוה והיה ביום ההוא
אתן לגוג מקום שם קבר בישראל
את גיא העברים קדמת הים וחסמת
היא את העברים וקברו שם את גוג
ואת כל המונה וקראו גיא המון גוג
וקברום בית ישראל למען טהר את
הארץ שבעה חדשים וקברו כל עם
הארץ והיה להם לשם יום הכבדי

מן ההורג שההורג הורגו
בעולם הזה והמחטיאו הורגו
מן העולם הזה ומן העולם
הבא לפיכך אדום שקדמם
בחרב לא נתעב וכן מצרים
שטבעום ואלו שהחטיאום
נתעבו כי תצא מחנה ונש
ונשמרת שהשטן מקטרג
בשעת הסכנה מקרה לילה

ארי יהי בך גברא דלא יהי דכי מקרי
ליליא ויפוק למברא למשריתא
לא יעול לגו משריתא׃ ויהי
למפני רמשא יסחי במיא וכמיעל
שמשא ייעול לגו משריתא׃

ואתר מתקן יהי לך מברא
למשריתא ותפוק תמן לברא׃
וסכתא תהי לך על זינך ויהי
במתבך לברא ותחפר בה ותתוב
ותכסי ית מפקתך׃ ארי יי אלהך
שכינתיה מהלכא בגו משריתך
לשיזבותך ולמימסר סנאך
קדמך ויהי משריתך קדישא
ולא יתחזי בך עבירת פתגם ויתוב
מימריה מלאוטבא לך׃ לא
תמסר עבד עממין ליד רבוניה
די ישתזיב לותך מן קדם רבוניה׃
עמך יתיב ביניכון באתרא די
יתרעי בחד מן קרוך בדיטב
ליה לא תוניניה׃ לא תהי
איתתא מבנת ישראל לגבר עבד
ולא יסב גברא מבני ישראל
אתתא אמא׃ לא תעיל
אגר זניא וחלוף כלבא לבית
מקדשא דיי אלהך לכל נדר
ארי מרחק קדם יי אלהך אף
תרויהון׃ לא תרבי לאחוך
רבית כסף רבית מיכל
מדעם די מתרבי׃ לבר עממין
תרבי ולאחוך לא תרבי בדיל
די יברכינך יי אלהך בכל אושטות
ידך על ארעא די את עליל לתמן
למירתה׃ ארי תדר נדרא קדם
יי אלהך לא תאחר לשלמותיה
ארי מתבע יתבעניה יי אלהך מנך
ויהי בך חובא׃ וארי תתמנע
מלמדר לא יהי בך חובא׃

מכל דבר רע׃ כי יהיה בך איש אשר לא
יהיה טהור מקרה לילה ויצא אל מחוץ
למחנה לא יבא אל תוך המחנה׃ והיה
לפנות ערב ירחץ במים וכבא השמש יבא
אל תוך המחנה׃ ויד תהיה לך מחוץ למחנה
ויצאת שמה חוץ׃ ויתד תהיה לך על אזנך
והיה בשבתך חוץ וחפרתה בה ושבת וכסית
את צאתך׃ כי יהוה אלהיך מתהלך בקרב
מחנך להצילך ולתת איביך לפניך והיה
מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב
מאחריך׃ לא תסגיר עבד אל אדניו
אשר ינצל אליך מעם אדניו׃ עמך ישב
בקרבך במקום אשר יבחר באחד שעריך
בטוב לו לא תוננו׃ לא תהיה קדשה
מבנות ישראל ולא יהיה קדש מבני ישראל׃
לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית יהוה
אלהיך לכל נדר כי תועבת יהוה אלהיך גם
שניהם׃ לא תשיך לאחיך נשך כסף נשך
אכל נשך כל דבר אשר ישך׃ לנכרי תשיך
ולאחיך לא תשיך למען יברכך יהוה אלהיך
בכל משלח ידך על הארץ אשר אתה בא
שמה לרשתה׃ כי תדר נדר ליהוה
אלהיך לא תאחר לשלמו כי דרש ידרשנו
יהוה אלהיך מעמך והיה בך חטא׃ וכי תחדל
לנדר לא יהיה בך חטא׃ מוצא שפתיך

מקרה לילה׃ דבר הכתוב בהווה׃
ויצא אל מחוץ למחנה׃ זו מצות
עשה׃ ולא יבא אל תוך המחנה׃
זו מצות לא תעשה׃ ואסור
ליכנס למחנה לויה וכל שכן
למחנה שכינה׃ והיה לפנות ערב
סמוך להערב שמשו יטבול שאינו
טהור בלא הערב שמש׃
ויד תהיה לך׃ כתרגומו׃ מן ייש
על ידו׃ מחוץ למחנה׃ חוץ לענן׃
על אזנך׃ לבד שאר כלי תשמישך׃
אזנך׃ כמו כלי זיין׃ ולא יראה
בך׃ הקב״ה׃ ערות דבר׃ ולא תסגיר עבד
כתרגומו׃ ד״א אפילו עבד כנעני של
ישראל שברח מחוצה לארץ לארץ׃
לא תהיה קדשה׃ מופקרת מזומנת
מזומנת לזנות׃ ולא יהיה קדש׃
מזומן למשכב זכור׃ ואונקלוס
תירגם לא תהי איתתא מבנת
ישראל לגבר עבד׃ שאף זו מופקרת
בעילת זנות היא׃ ומחיר שאין
קידושין תופסין לו בה׃ שהרי
הוקשו לחמור׃ שנ׳ שבו לכם פה
עם החמור׃ ולא יסב גברא מבני
ישראל אמתא אמה׃ שאף הוא נעשה
קדש על ידה שכל בעילותיו הן
שאין קידושין תופסין לו בה׃
אתנן זונה׃ נתן לה טלה
באתננה פסול להקרבה׃
ומחיר כלב׃ החליף שה
בכלב׃ גם שניהם׃ לרבות שינוים
כגון חיטין ועשאן סלת׃ לא
תשיך׃ אזהרה ללוה שלא יתן
רבית למלוה׃ ואזהרה למלוה
את כספך לא תתן לו בנשך׃ ושמ
תשיך׃ ולא לאחיך׃ לאו הבא
מכלל עשה עשה׃ כי נשר

עליו בשני לאוין לא תשיך
ועביה׃ לא תהיה לו ושלו
שלשה רבים׃ ולוה
להבדיע מן הקרקע׃
שפתך תשמר ועשית
ליתן עשה על לא תעשה
ועשה׃ כי תבוא

הכבדי נאם אדני יהוה׃ ואנשי
תמיד יבדילו עברים בארץ
מקברים את העברים את הנותרים
על פני הארץ לטהרה מקצה
שבעה חדשים יחקרו׃ ועברו
העברים בארץ וראה עצם אדם
ובנה אצלו ציון עד קברו אתו
המקברים אל גיא המון גוג׃ וגם
שם עיר המונה וטהרו הארץ׃ חסלת

מקברים עם העוברים כי שיש
וכן והרביעית
פני הארץ
שיהיו העברים
לקברים
והולכים
עשרים שבעה
חדשים
העריים
והלויה

חסלת

תשמר ועשית כאשר נדרת ליהוה אלהיך
נדבה אשר דברת בפיך׃ כי תבא בכרם
רעך ואכלת ענבים כנפשך שבעך ואל
כליך לא תתן׃ כי תבא בקמת רעך
וקטפת מלילת בידך וחרמש לא תניף על
קמת רעך׃ כי יקח איש אשה ובעלה
והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה
ערות דבר וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה
ושלחה מביתו׃ ויצאה מביתו והלכה והיתה
לאיש אחר׃ ושנאה האיש האחרון וכתב
לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו
או כי ימות האיש האחרון אשר לקחה לו
לאשה׃ לא יוכל בעלה הראשון אשר
שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה א
אחרי אשר הטמאה כי תועבה הוא לפני
יהוה ולא תחטיא את הארץ אשר יהוה
אלהיך נתן לך נחלה׃ כי יקח איש
אשה חדשה לא יצא בצבא ולא יעבר
עליו לכל דבר נקי יהיה לביתו שנה אחת
ושמח את אשתו אשר לקח׃ לא
יחבל רחים ורכב כי נפש הוא חבל׃ כי
ימצא איש גנב נפש מאחיו מבני ישראל
והתעמר בו ומכרו ומת הגנב ההוא ובערת
הרע מקרבך׃ השמר בנגע הצרעת
לשמר מאד ולעשות ככל אשר יורו

כי תבוא בכרם רעך׳ בפועל הכת׳
מדבר׃ ואל כליך לא תתן׳ וכ׳
וכאן שלא דבה תורה אלא
בשעת הבציר׳ שאותה שעה
לכלי בעל הבית׳ אם שמו
לעדור ולקשקש אינו יוכל׃
כנפשך׳ כמה שתאכלהו׃
שבעך׳ ולא אכילה גסה׃ כי
תבוא בקמת רעך׳ אף זו בפועל
הכת׳ מדבר׃ כי מצא בה ערות
דבר׳ מצוה עליו שלא תמצא חן
בעיניו׃ לאיש אחר׳ אין זה בן זוג
של ראשון הוא׳ הוציא רשעה
מתוך ביתו׳ וזו הכניסה׃ ושנאה
האיש האחרון׳ הכת׳ מבשרו
שסופו לשנאותה׳ ואם לאו קובר
קוברתו׳ שנ׳ או כי ימות׃ אחרי
אשר הוטמאה׳ לרבות סוטה שנ׳
נסתרה׃ אשה חדשה׳ שהיא חדש׳
לו׳ אפילו היא אלמנה׳ פרט להחזי׳
גרושתו׃ ולא יעבר עליו לכל
דבר׳ שבוא יעבר הצבא׳ לא
לספק המים והמזון׳ ולא לתקן
דרכים׳ אבל החוזרים מעורכי
המלחמה על פי כהן׳ כגון בנה
בית ולא חנכו׳ וארש אשה ולא
לקחה׳ מספיקין מים ומזון
ומתקנים את הדרכים׃ יהיה
לביתו אף׳ בשביל ביתו׳ אם
בנה וחנכו׳ נטע כרם וחללו׳
אינו זז מביתו בשביל ערכי
המלחמה׃ לביתו׳ זו ביתו׃ יהיה׳
לרבות את כרמו׃ ושמח׳ ישמח׳
את אשתו אשר לקח׳ והמתרגם
ויחדי ית אתתיה די נסיב׳
והמתרגם ויחדי עם איתתיה׳
טועה שאין זה תרגום ש
של ושמח אלא של ושמח׃ ריחים׳
היא התחתונה׃ רכב׳ היא העליונה׃
לא יחבל׳ אם בא למשכן על חובו בב״ד
לא ימשכן בדברים שעושין בהן אוכל
נפש׃ כי ימצא׳ מעדים ובהתראה׳ וכן
כל אשר ימצא שבתורה׃ והתעמר בו
ומכרו׳ אינו חייב עד שישתמש בו׃
השמר בנגע הצרעת׳ שלא תתלוש
סימני טומאה׳ ולא תקוץ את הבהרת׃
ככל אשר יורו אתכם׳ אם להחליט
אם להסגיר אם לטהר׃

ארי תידר נדר קדם יי׳ אלהך לא תאחר לשלמותיה
אפקות ספותך תטר ותעביד כמא די
נדרת קדם יי׳ אלהך נדבתא דימללתא
בפמך׃ ארי תתגר בכרמא
דחברך ותיכול ענבין כנפשך סבעך
ולמנך לא תתן׃ ארי תתגר
בקמתא דחברך ותקטוף דמלי
בידך ומגלא לא תרים על קמתא
דחברך׃ ארי יסב גבר אתתא
ויבעלנה ויהי אם לא תשכח רחמין
בעינוהי ארי אשכח בה עבירת
פתגם ויכתוב לה גט פטורין ויתין
בידה ויפטרנה מביתיה׃ ותפוק
מביתיה ותהך ותהי לגבר אחרן׃
ויסנינה גברא בתראה ויכתוב לה
גט פטורין ויתין בידה ויפטרנה
מביתיה או ארי ימות גברא
בתראה דינסבה ליה לאתו׃ לית ליה
רשו לבעלה קדמאה די פטרה למתב
למסבה למהוי ליה לאנתו בתר די
אסתאבת ארי מרחקא היא קדם
יי׳ ולא תחייב ית ארעא די יי׳ אלהך
יהיב לך אחסנא׃
ארי יסב גבר אתתא חדתא לא
יפוק בחילא ולא יעבר עלוהי לכל
פתגם פני יהי לביתיה שתא חדא
ויחדי ית אתתיה דינסיב׃
לא תסב משכונא ריחיא ורכבא
ארי בהון מתעבד מזון לכל נפש׃
לא תמשכנון חבנן וסלין יחוס ל דעביד יולין
כפר כחיי עולין ראת׃ ארי
ישתכח גבר גניב נפשא מאחוהי
מבני ישראל ויתגר ביה ויזבניניה
ויתקטיל גנבא ההוא ותפלי
עביד דביש מבינך׃
אסתמר במכתש סגירותא למטר
לחדא ולמעבד ככל די ילפון יתכון
כהניא ליואי כמא די פקידתנון
בטרון למעבד׃

ויהי ככלות — ושאיו עשרת טולסים
שלמה להתפלל אל יהוה
את כל התפלה והתחנה הזאת
קם מלפני מזבח יהוה מכרע
על ברכיו וכפיו פרשות השמים׃
ויעמד ויברך את כל קהל
ישראל קול גדול לאמר׃
ברוך יהוה אשר נתן מנוחה
לעמו ישראל ככל אשר דבר
לא

נפל דבר אחד מכל דברו הטוב
אשר דבר ביד משה עבדו׃
יהי יהוה אלהינו עמנו כאשר
היה עם אבתינו אל יעזבנו
ואל יטשנו׃ להטות לבבנו אליו
ללכת בכל דרכיו ולשמר
מצותיו וחקיו ומשפטיו
אשר צוה את אבתינו׃

ויהיו דברי אלה אשר
התחננתי לפני יהוה
קרבים אל יהוה אלהינו
יומם ולילה לעשות
משפט עבדו ומשפט
עמו ישראל דבר יום
ביומו׃ למען דעת כל
עמי הארץ כי יהוה

ויהי
ככלות
שלמה וגו׳
ככל אשר
דבר והיה
דבר והנח
לכם וכל
אויבכם׃
ועשות חט
עבדו ועמו
ותבוע

הוי דכיר ית דעבד יי אלהך למרים
באורחא במפקכון ממצרים׃
ארי תרשי בחברך רשות מדעם
לא תיעול לביתיה למסב משכוניה׃
בברא תקום וגברא די אנת רשי ביה
יפיק לך ית משכונא לברא׃ ואם

גבר מסכין הוא לא תשכוב במשכוניה׃ אתבא תתיב ליה ית
משכונא כמיעל שמשא ויתב
וישכוב בכסותיה ויברכנך ולך
תהי זכו קדם יי אלהך׃
לא תעשוק אגירא עניא ומסכינא
מאחך או מגיורך די בארעך
בקרוך׃ ביומיה תתן אגריה ולא
תיעול עלוהי שמשא ארי
עניא הוא וליה הוא מסר ית
נפשיה ולא יקרי עלך קדם יי ויהי
בך חובא׃ לא ימותון אבהן
על פום בנין ובנין לא ימותון על
פום אבהן אנש בחוביה ימותון׃
לא תצלי דין גיור יתם
ולא תסב משכונא כסות ארמלא׃
ותדכר ארי עבדא הויתא במצרים
ופרקך יי אלהך מתמן על כן אנא
מפקיד לך למעבד ית פתגמא
הדין׃ ארי תחצד חצדך
בחקלך ותתנשי עומרא בחקלא
לא תתוב למסביה לגיורא ליתמא
ולארמלתא יהי בדיל די יברכינך
יי אלהך בכל עובדי ידך׃
ארי תחבט זיתך לא תפלי בתרך
לגיורא ליתמא ולארמלתא יהי׃
ארי תקטוף כרמך לא תעלל
בתרך לגיורא ליתמא ולארמלתא יהי׃

אתכם הכהנים הלוים כאשר צויתם תשמרו
לעשות׃ זכור את אשר עשה יהוה
אלהיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים׃
כי תשה ברעך משאת מאומה לא
תבא אל ביתו לעבט עבטו׃ בחוץ תעמד
והאיש אשר אתה נשה בו יוציא אליך את
העבוט החוצה׃ ואם איש עני הוא לא תשכב
בעבטו׃ השב תשיב לו את העבוט כבוא השמש
ושכב בשלמתו וברכך ולך תהיה צדקה לפני
יהוה אלהיך׃ לא תעשק שכיר עני
ואביון מאחיך או מגרך אשר בארצך
בשעריך׃ ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו
השמש כי עני הוא ואליו הוא נשא את
נפשו ולא יקרא עליך אל יהוה והיה בך
חטא׃ לא יומתו אבות על בנים ובנים לא
יומתו על אבות איש בחטאו יומתו׃ לא
תטה משפט גר יתום ולא תחבל בגד אלמנה׃
וזכרת כי עבד היית במצרים ויפדך יהוה
אלהיך משם על כן אנכי מצוך לעשות את
הדבר הזה׃ כי תקצר קצירך בשדך ושכחת
עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום
ולאלמנה יהיה למען יברכך יהוה אלהיך בכל
מעשה ידיך׃ כי תחבט זיתך לא תפאר
אחריך לגר ליתום ולאלמנה יהיה׃ כי
תבצר כרמך לא תעולל אחריך לגר ליתום

זכור את אשר עשה. אם באת
להזהר שלא תלקה בצרעת אל
תספר לשון הרע. זכור העשוי
למרים שדברה באחיה ולקתה
בנגעים׃ כי תשה ברעך. כי תחוב
בחברך. משאת מאומה. חוב
של כלום׃ לא תשכב בעבטו.
לא תשכב ועבוטו אצלך׃ כבוא
השמש. אם כסות לילה הוא
ואם כסות יום החזירהו בבקר וכבר
כתוב באלה המשפטים. עד בא
השמש תשיבנו לו. כל היום
תשיבנו לו. ובבא השמש
תקחנו׃ וברכך. ואם אינו מברך
מכל מקום ולך תהיה צדקה׃
לא תעשק שכיר עני. והרי כבר
כתוב אלא לעבור על האביון בשני
לאוין. שכיר הוא שהוא שכיר
עני ואביון. ועל העשיר כבר
הוזהר לא תעשק את רעך. ואביון
התאב לכל דבר׃ מגרך. זה גר צדק׃
בשעריך. זה גר תושב אוכל נבלות׃
אשר בארצך. לרבות שכר בהמה וכלים׃
ואליו הוא נשא את נפשו. אל
השכר הזה נשא נפשו למות עלה
בכבש ונתלה באילן׃ והיה בך חטא.
מכל מקום. אלא שממהרין ליפרע
על ידי הקורא׃ לא יומתו אבות
על בנים. בעדות בנים. ואם תאמר
בעון בנים כבר נאמר איש בחטאו
יומתו. אבל יש שמתים איש אחר
בעון אבות הקטנים מתים בעון אבותם
בידי שמים׃ לא תטה משפט גר יתום.
ואלמנה. ועל העשיר כבר הוזהר לא תטה
משפט. ולא שנה בעני כדי לעבור
עליו בשני לאוין. ולפי שקל להטות
משפט גר ועני יותר משל עשיר
לכך הזהיר ושנה עליו׃ לא תחבל

ולא תחבל. שלא בשעת הלואה׃ וזכרת. על מנת
כן פדיתך לשמור חקותי ואפילו יש חסרון
כיס׃ ושכחת עמר. ולא גדיש. שכחת
קוצרים שכחת עמרים עד שיהא שם נער׃ לא תשוב
לקחתו. מכאן אמרו העומר שיש בו סאתים
ושכחו אינו שכחה׃ בשדה. לרבות שכחת
קמה ששכח מקצתה מלקצור׃ לא תשוב
לקחתו. מכאן אמרו שלאחריו שכחה
ושלפניו אינו שכחה. שאינו בבל תשוב׃
למען יברכך. אע״פ שבאת לידו שלא
במתכוין. ק״ו לעושה במתכוין.

לעושה במתכוין. אמור מעתה נפלה
סלע מידו ומצאה עני ונתפרנס בה
הרי הוא מתברך עליה׃ לא תפאר
אחריך. לא תטול תפארתו ממנו.
מכאן אמרו שמניחין פאה לאילן׃
אחריך. זו שכחה׃ לא תעולל אחריך.
מצאת בה עוללות לא תקחנה. ואיזו
היא עוללות כל שאין לה לא כתף ולא
נטף. יש לה אחד מהם הרי היא לבעל
הבית. וראיתי בלשון ירושלמי איזהו
כתף. פסקין זה על גבי זה. נטף.
אלו התלויות בשדרה ויורדות׃

יהוה הוא האלהים אין עוד׃ והיה
לבבכם שלם עם יהוה אלהינו
ללכת בחקיו ולשמר מצותיו
כיום הזה׃ והמלך וכל
ישראל עמו זבחים זבח
לפני יהוה׃ ויזבח שלמה
את זבח השלמים אשר
זבח ליהוה בקר עשרים ושנים
אלף וצאן מאה ועשרים אלף
ויחנכו את בית יהוה
המלך וכל בני ישראל׃
ביום

ולאלמנה יהיה׃ וזכרת כי עבד היית בארץ
מצרים על כן אנכי מצוך לעשות את
הדבר הזה׃ כי יהיה ריב בין אנשים
ונגשו אל המשפט ושפטום והצדיקו
את הצדיק והרשיעו את הרשע׃ והיה אם
בן הכות הרשע והפילו השפט והכהו לפניו
כדי רשעתו במספר׃ ארבעים יכנו לא
יסיף פן יסיף להכתו על אלה מכה רבה
ונקלה אחיך לעיניך׃ לא תחסם שור
בדישו׃ כי ישבו אחים יחדו ומת
אחד מהם ובן אין לו לא תהיה אשת
המת החוצה לאיש זר יבמה יבא עליה
ולקחה לו לאשה ויבמה׃ והיה הבכור אשר
תלד יקום על שם אחיו המת ולא ימחה שמו
מישראל׃ ואם לא יחפץ האיש לקחת
את יבמתו ועלתה יבמתו השערה אל
הזקנים ואמרה מאן יבמי להקים לאחיו
שם בישראל לא אבה יבמי׃ וקראו לו זקני
עירו ודברו אליו ועמד ואמר לא חפצתי
לקחתה׃ ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים
וחלצה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו וענתה
ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה
את בית אחיו׃ ונקרא שמו בישראל בית
חלוץ הנעל׃ כי ינצו אנשים יחדו
איש ואחיו וקרבה אשת האחד להציל

ותדכר ארי עבדא הויתא בארעא
דמצרים על כן אנא מפקיד לך
למעבד ית פתגמא הדין׃
ארי יהי דין בין גבריא ויתקרבון
לדינא וידינונון ויזכון ית זכאה
ויחיבון ית חיבא׃ ויהי אם בר חיב
לאלקאה חיבא וירמיניה דינא
ויִלקיניה קדמוהי כמיסת
חובתיה במנין׃ ארבעין ילקיניה
לא יוסיף דלמא יוסיף לאלקיותיה
על אלין מחא רבא ויקל אחוך
לעינך׃ לא תיחוד פומא דתורא
בדישיה׃ ארי יתבון אחין כחדא
וימות חד מנהון ובר לית
ליה לא תהי אתת מיתא לברא
לגבר אחרן יבמה יעול עלה ויסבה
ליה לאתו ויבמנה׃ ויהי בוכרא
די תליד יקום על שמא דאחוהי
מיתנא ולא יתמחי שמיה
מישראל׃ ואם לא יצבי גברא
למסב ית יבמתיה ותסק יבמתיה
לתרע בית דינא לקדם סביא ותימר
לא צבי יבמי לאקמא לאחוהי
שמא בישראל לא אבי ליבמותי׃
ויקרון ליה סבי קרתיה וימללון
עמיה ויקום ויימר לא רעינא
למסבה׃ ותתקרב יבמתיה לותיה
לקדם סביא ותשרי סיניה מעל
רגליה ותרוק באפוהי ותתיב
ותימר כדין יתעביד לגברא דלא
יבני ית ביתא דאחוהי׃ ויתקרי
שמיה בישראל בית שרי סינא׃
ארי ינצון גברין כחדא גבר
ואחוהי ותתקרב אתת חד לשיזבא

[illegible]

את אישה מיד מכהו ושלחה ידה והחזיקה
במבשיו וקצתה את כפה לא תחוס עינך
לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה
וקטנה לא יהיה לך בביתך איפה
ואיפה גדולה וקטנה אבן שלמה וצדק
יהיה לך איפה שלמה וצדק יהיה לך למען
יאריכו ימיך על האדמה אשר יהוה
אלהיך נתן לך כי תועבת יהוה אלהיך
כל עשה אלה כל עשה עול
זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך
בצאתכם ממצרים אשר קרך בדרך
ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף
ויגע ולא ירא אלהים והיה בהניח יהוה
אלהיך לך מכל איביך מסביב בארץ אשר
יהוה נתן לך נחלה לרשתה תמחה את
זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח
כי תא והיה כי תבוא אל הארץ אשר
יהוה אלהיך נתן לך נחלה וירשתה וישבת
בה ולקחת מראשית כל פרי האדמה
אשר תביא מארצך אשר יהוה אלהיך
נתן לך ושמת בטנא והלכת אל המקום
אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן שמו שם
ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם
ואמרת אליו הגדתי היום ליהוה אלהיך
כי באתי אל הארץ אשר נשבע יהוה ל

ית פעלה מיד מחוהי ותושיט ידה
ותתקיף בבית בהתתיה ותקוץ
ית ידה לא תחוס עינך
לא יהי לך בכיסך מתקל
ומתקל רב וזעיר לא
יהי לך בביתך מכילא ומכילא
רבתא וזעירתא ומתקלין
שלמין דקשוט יהון לך מכילן
שלמן דקשוט יהוין לך בדיל
די יורכון יומך על ארעא די יי אלהך
יהיב לך ארי מרחק קדם יי אלהך
כל עביד אלין כל עביד שקר
הוי דכיר ית די עבד לך
עמלק באורחא במפקכון ממצרים
די ערעך באורחא וקטיל בך כל
דהון מתאחרין בתרך ואת משלהי
ולאי ולא
דחיל מן
קדם יי
ויהי כד יניח יי אלהך
לך מכל בעלי דבבך מסחור
סחור בארעא די יי אלהך יהיב לך
אחסנא למירתה תמחי ית דכרנה
דעמלק מתחות שמיא לא תתנשי
ויהי ארי תיעול לארעא
די יי אלהך יהיב לך אחסנא
ותירתה ותתיב בה ותסב מריש כל
איבא דארעא די תעיל מארעך די
יי אלהך יהיב לך ותשוי בסלא
ותהך לאתרא די יתרעי יי אלהך
לאשראה שכינתיה תמן ותיתי לות
כהנא די יהי ביומיא האנון ותימר
ליה חויתי יומא דין קדם יי אלהך
ארי עליתי לארעא די קיים יי
לאבהתנא למתן לנא

ביום ההוא קדש המלך
את תוך החצר אשר
לפני בית יהוה כי עשה
שם את העלה ואת המנחה
ואת חלבי השלמים כי מזבח
הנחשת אשר לפני יהוה
קטן מהכיל את העלה
ואת המנחה ואת חלבי

170

לאבתינו לתת לנו׃ ולקח הכהן הטנא מידך
והניחו לפני מזבח יהוה אלהיך׃ וענית
ואמרת לפני יהוה אלהיך ארמי אבד אבי
וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי
שם לגוי גדול עצום ורב׃ וירעו אתנו
המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבדה קשה׃
ונצעק אל יהוה אלהי אבתינו וישמע יהוה
את קלנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת
לחצנו׃ ויוצאנו יהוה ממצרים ביד חזקה
ובזרע נטויה ובמרא גדל ובאתות ובמפתים׃
ויבאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ
הזאת ארץ זבת חלב ודבש׃ ועתה הנה
הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר
נתתה לי יהוה והנחתו לפני יהוה אלהיך
והשתחוית לפני יהוה אלהיך׃ ושמחת
בכל הטוב אשר נתן לך יהוה אלהיך ולביתך
אתה והלוי והגר אשר בקרבך׃ כי
תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה
בשנה השלישת שנת המעשר ונתתה ללוי
לגר ליתום ולאלמנה ואכלו ושבעו׃
ואמרת לפני יהוה אלהיך בערתי הקדש מן
הבית וגם נתתיו לגר ליתום ולאלמנה ככל ללוי
מצותך אשר צויתני לא עברתי ממצותיך
ולא שכחתי׃ לא אכלתי באני ממנו ולא
בערתי ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת

ויסב כהנא סלא מן ידך ויחתניה
קדם מדבחא דיי אלהך׃ ותתיב
ותימר קדם יי אלהך לבן ארמאה
בעא לאובדא ית אבא ונחת
למצרים ודר תמן בעם זעיר והוה
תמן לעם רב תקיף וסגי׃
ואבאישו לנא מצראי ועניונא
ויהבו עלנא פלחנא קשיא׃
וצלינא קדם יי אלהא דאבהתנא
וקביל יי צלותנא וגלי קדמוהי
עמלנא וליאותנא ודחקנא׃
ואפקנא יי ממצרים ביד תקיפא
ובדרע מרמם ובחזונא רבא ובחזונן רברבין
ובאתין ובמופתין׃ ואיתינא לאתרא
הדין ויהב לנא ית ארעא הדא
ארע עבדא חלב ודבש׃ וכען הא
איתיתי ית ריש אבא ארעא
די יהבת לי יי ותחתיניה קדם יי
אלהך ותסגוד קדם יי אלהך׃
ותחדי בכל טבתא די יהב לך יי
אלהך ולאנש ביתך את וליואה
וגיורא די בינך׃
ארי תשיצי לעשרא ית כל מעשר
עללתך בשתא תליתיתא
שנת מעשרא ותתן לליואה
לגיורא ליתמא ולארמלתא
וייכלון בקרוך ויסבעון׃ בשעריך
ותימר קדם יי אלהך פליתי קדשא
מעשרא מן ביתא ואף יהבתיה
לליואה ולגיורא ליתמא ולארמלתא
ככל פקודך די פקדתני לא עברית
מפקודך ולא אתנשיתי׃ לא אכלית
באבלי מניה ולא אחליפית מניה
במסאב ולא יהבית מניה למית

לשמור את הכל שורה
וחרי יעקב ובשם
שחשב לעשות חשבון
המקום כאילו עשה
שאומות העולם חושב
להם הקב״ה מחשבה
כמעשה / וירד מצרימה
ועוד אחרים באו עלינו
לכלותינו שאחרי זאת
ירד יעקב למצרים / במתי
מעט׳ בשבעים נפש׃ אל
המקום הזה׳ בית המקדש׃
ויתן לנו את הארץ
כמשמעו׃ והנחתו׳ מגיד
ששולו אחר הנחת
הכהן ואוחזו בידו
כשהוא קורא וחוזר ומניף׃
ושמחת בכל הטוב׳ מכאן
אמרו אין קורין מקרא
בכורים אלא בזמן של
שמחה׳ מעצרת ועד
החג שאדם מלקט
תבואתו ופירותיו ויינו
ושמנו׳ אבל מהחג ואילך
מביא ואינו קורא׃ אתה
והלוי׳ אף הלוי חייב
בבכורים אם נטע
בתוך עריהם׃ והגר אשר
מביא ואינו קורא שאינו
יכול לומר לאבותינו׃
כי תכלה לעשר את כל
מעשר תבואתך בשנה השלי׳
כשתגמור להפריש מעשרות
של שנה השלישית קבע
זמן הביעור והוידוי
בערב הפסח שלשה
הרביעית שנ׳ מקצה
שלש שנים תוציא את
כל מעשר וגו׳ נאמר כאן
ונא׳ להלן דין שבמשנה
לענין הקהל מה להלן

רגל אף׳ כאן רגל ואיזה
להלן חג הסכות אף כאן
חג הסכות׳ ת״ל מקץ ומאחר
מעשרות של שנה שלישית
רגל שהמעשרות כלים
בו׳ וזהו פסח שהרבה
אילנות יש שלקוטן אחר
החג הסוכות נמצאו של
שלישית כלים בפסח של
שנה רביעית וכל מי ש
יש אצלו מעשרות צ
הניחן הכת׳ לבערן מן
הבית׳ שנת המעשר׳ שנה
שאין נוהג בה

אלא אחד משני מעשרות שנתנו בשתי שנים
שלפניה׳ שבשנה ראשונה של שמיטה נוהג
מעשר ראשון כמה שנ׳ כי תקחו מאת בני
ישראל את המעשר׳ ומעשר שני שנאמר ואכלת
לפני יי׳ מעשר דגנך הרי שתי מעשרות׳ וכן
ובא הלוי כי אין לו חלק׳ ובשנה השלישית
מאותן שני מעשרות אלא האחד ואיזה
זה׳ זה מעשר ראשון׳ ותחת מעשר שני יתן
מעשר עני׳ שנאמר ונתת ללוי את שלו׳ הרי
מעשר ראשון׳ לגר ליתום ולאלמנה׳ זה מע׳
עני׳ ואכלו לפני יי׳ אלהיך׳ זה מעשר שני
מעשרותיך׳ בערתי הקדש מן הבית׳ זה
מעשר שני ונטע רבעי׳ ולמדך שאם השהה

מעשרותיו של שתי שנים ולא העלן לירושלים
צריך להעלותן עכשיו׳ וגם נתתיו ללוי
מעשר ראשון׳ וגם לרבות תרומה ובכורים
לגר ליתום ולאלמנה׳ זה מעשר עני׳ ככל
מצותך׳ נתתים כסדרן׳ לא הקדמתי תרומה
לבכורים׳ ולא מעשר לתרומה׳ ולא מעשר
שני לראשון׳ שהתרומה קרויה ראשית
שהיא ראשונה משנעשה דגן׳ ובכורים
ודמעך לא תאחר ולא תשנה את הסדרי׳
לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי׳ מלהפריש׳
ממין על שאינו מינו׳ ולא מן החדש על
הישן׳ ולא שכחתי׳ מלברכך על הפרשת
מעשרות׃

לא אכלתי באוני ממנו׳ מכאן שאסור לאונן׃
ולא בערתי ממנו בטמא׳ בין שאני טמא
והוא טהור בין שאני טהור והוא טמא׳
והיכן הוזהר על כך׳ לא תוכל לאכל
בשעריך׳ זו אכילה טומאה כמו שנאמ׳
בפסולי המוקדשין׳ בשעריך תאכלנו
הטמא והטהור יחדיו וגו׳ אבל זה לא
תוכל לאכול דרך אכילה שנאמר האמור
במקום אחר׃ ולא נתתי ממנו למת׳
לעשות לו ארון ותכריכין׃

שמעתי בקול יהוה ׳ עשיתי ככל אשר צויתני
השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך
את עמך את ישראל ואת האדמה אשר
נתתה לנו כאשר נשבעת לאבתינו ארץ
זבת חלב ודבש׃ היום הזה יהוה אלהיך
מצוך לעשות את החקים האלה ואת המשפטים
ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך׃
את יהוה האמרת היום להיות לך לאלהים
וללכת בדרכיו ולשמר חקיו ומצותיו ומשפטיו
ולשמע בקלו׃ ויהוה האמירך היום להיות לו
לעם סגלה כאשר דבר לך ולשמר כל מצותיו׃
ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה
ולשם ולתפארת ולהיתך עם קדש ליהוה
אלהיך כאשר דבר׃ ויצו משה וזקני
ישראל את העם לאמר שמר את כל
המצוה אשר אנכי מצוה אתכם היום׃ והיה
ביום אשר תעברו את הירדן אל הארץ
אשר יהוה אלהיך נתן לך והקמת לך אבנים
גדלות ושדת אתם בשיד׃ וכתבת עליהן את
כל דברי התורה הזאת בעברך למען אשר
תבא אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך ארץ
זבת חלב ודבש כאשר דבר יהוה אלהי אבתיך
לך׃ והיה בעברכם את הירדן תקימו את
האבנים האלה אשר אנכי מצוה אתכם
היום בהר עיבל ושדת אותם בשיד׃ ובנית

קבילית למימרא דיי אלהי עבדית ככל
די פקדתני׃ אסתכי ממדור קודשך
מן שמיא וברך ית עמך ית ישראל
וית ארעא די יהבת לנא כמא די
קיימתא לאבהתנא ארע עבדא
חלב ודבש׃ יומא הדין יי
אלהך מפקיד לך למעבד ית
קימיא האלין וית דיניא ותטר
ותעביד יתהון בכל לבך ובכל
נפשך׃ ית יי חטבת יומא דין
למהוי לך לאלה ולמהך באורחן
דתקנן קדמוהי ולמטר קימוהי
ופקודוהי ודינוהי ולקבלא
למימריה׃ ויי חטבך יומא דין
למהוי ליה לעם חביב כמא די
מליל לך ולמיטר כל פקודוהי׃
ולמתנך עלאי על כל עממיא
די עבד לתשבחא ולשום
ולרבו ולמהוך עם קדיש קדם
יי אלהך כמא די מליל׃
ופקיד משה וסבי ישראל ית עמא
למימר טר ית כל תפקידתא די
אנא מפקיד יתכון יומא דין׃
ויהי ביומא די תעברון ית ירדנא
לארעא די יי אלהך יהיב לך
ותקים לך אבנין רברבן ותסוד
יתהון בסידא׃ ותכתוב עליהון ית
כל פתגמי אוריתא הדא במעברך
בדיל די תיעול לארעא די יי אלהך
יהיב לך ארעא עבדא חלב ודבש
כמא די מליל יי אלהא דאבהתך
לך׃ ויהי במעברכון ית ירדנא תקימון
ית אבניא האלין די אנא מפקיד
יתכון יומא דין בטורא דעיבל ותסוד
יתהון בסידא׃

[illegible]

חלבי השלמים ויעש שלמה
בעת ההיא את החג וכל
ישראל עמו קהל גדול מלבוא
חמת עד נחל מצרים לפני
יהוה אלהינו שבעת ימים
ושבעת ימים ארבעה עשר
יום׃ ביום השמיני שלח את
העם ויברכו את המלך
וילכו לאהליהם שמחים

וטובי לב על כל הטובה אשר עשה
יהוה לדוד עבדו ולישראל עמו׃
ויהי ככלות שלמה לבנות את
בית יהוה ואת בית המלך ואת
כל חשק שלמה אשר חפץ
לעשות׃ וירא יהוה אל
שלמה שנית כאשר נראה
אליו בגבעון׃ ויאמר יהוה
אליו שמעתי את תפלתך

[illegible]

שם מזבח ליהוה אלהיך מזבח אבנים לא תניף
עליהם ברזל׃ אבנים שלמות תבנה את מזבח
יהוה אלהיך והעלית עליו עולת ליהוה אלהיך׃
וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת לפני יהוה
אלהיך׃ וכתבת על האבנים את כל דברי התורה
הזאת באר היטב׃ וידבר משה והכהנים
הלוים אל כל ישראל לאמר הסכת ושמע
ישראל היום הזה נהיית לעם ליהוה אלהיך׃
ושמעת בקול יהוה אלהיך ועשית את מצותו
ואת חקיו אשר אנכי מצוך היום׃ ויצו
משה את העם ביום ההוא לאמר׃ אלה יעמדו
לברך את העם על הר גרזים בעברכם את הירדן
שמעון ולוי ויהודה ויששכר ויוסף ובנימן׃
ואלה יעמדו על הקללה בהר עיבל ראובן גד
ואשר וזבולן דן ונפתלי׃ וענו הלוים ואמרו אל
כל איש ישראל קול רם׃ ארור האיש
אשר יעשה פסל ומסכה תועבת יהוה מעשה ידי
חרש ושם בסתר וענו כל העם ואמרו אמן׃ ארור
מקלה אביו ואמו ואמר כל העם אמן׃ ארור
מסיג גבול רעהו ואמר כל העם אמן׃ ארור
משגה עור בדרך ואמר כל העם אמן׃ ארור
מטה משפט גר יתום ואלמנה ואמר כל העם
אמן׃ ארור שכב עם אשת אביו כי גלה כנף
אביו ואמר כל העם אמן׃ ארור שכב עם כל
בהמה ואמר כל העם אמן׃ ארור שכב עם

ותבני תמן מדבחא קדם יי אלהך
מדבח אבנין לא תרים עליהון
ברזלא׃ אבנין שלמן תבני ית
מדבחא דיי אלהך ותסיק
עלוהי עלון קדם יי אלהך׃ ותכוס
נכסת קודשין ותיכול תמן ותחדי
קדם יי אלהך׃ ותכתוב על אבניא
ית כל פתגמי אוריתא הדא פריש
יאות׃ ומליל משה וכהניא
ליואי עם כל ישראל למימר אצית
ושמע ישראל יומא הדין הויתא
לעם קדם יי אלהך׃ ותקביל
למימרא דיי אלהך ותעביד ית
פקודוהי וית קימוהי די אנא
מפקיד לך יומא דין׃ ופקיד
משה ית עמא ביומא ההוא למימר׃
אלין יקומון לברכא ית עמא על
טורא דגריזין במעברכון ית
ירדנא שמעון ולוי ויהודה ויששכר
ויוסף ובנימן׃ ואלין יקומון על לוטיא
בטורא דעיבל ראובן גד ואשר וזבולן
דן ונפתלי׃ ויתיבון ליואי ויימרון
לכל אנש ישראל קל רם׃ ליט
גברא די יעביד צלם ומתכא
מרחק קדם יי עובד ידי אומנא
וישוי בסתרא ויתיבון כל עמא
ויימרון אמן׃ ליט די יקלי
אבוהי ואמיה ויימר כל עמא
אמן׃ ליט די ישני תחומא
דחבריה ויימר כל עמא אמן׃
ליט די יטעי עוירא באורחא
ויימר כל עמא אמן׃ ליט
די יצלי דין גיור יתם וארמלא
ויימר כל עמא אמן׃ ליט
די ישכוב עם אתת אבוהי ארי
גלי כנפא דאבוהי ויימר כל
עמא אמן׃ ליט די ישכוב עם
כל בעירא ויימר כל עמא אמן׃

באר היטב׃ פרשת ויאוכ
יאותיא באר באר׃ בשבעים
לשון׃ הסכת כתרגו׳׃ היום
הזה נהיית לעם׃ בכל היום
יהיו בעיניך כאילו היום
באת עמו בברית׃ לברך
את העם׃ ששה שבטים
עלו לראש הר גרזים וששה
לראש הר עיבל והכהנים
והלוים והארון למטה באמצע
הפכו לוים פניהם כלפי הר
גרזים ופתחו בברכה ברוך
האיש אשר לא יעשה פסל
ומסכה׃ ואילו ואילו עונין
אמן׃ חזרו והפכו פניהם
כלפי הר עיבל ופתחו בק׳
ארור האיש אשר יעשה
וגו׳ ואילו ואילו עונין אמן׃
חזרו והפכו פניהם כלפי
הר גרזים ואומרין ברוך
אשר לא יעשה מקלה וגו׳
וחוזרים והופכים כלפי
הר עיבל ואו׳ ארור מקל׳
וכן עד אשר לא יקים׃
מקלה׃ מזלזל לשון ונקלה
אחיך׃ מסיג גבול׃ מחזירו
לאחוריו וגונב את הקרקע
לשון והוסג אחור׃ משגה
עור׃ הסומא בדבר ומשיאו
עצה רעה׃ מכה רעהו בס׳
על לשון הרע׃ ראיתי ירוד
ראיתי יסודו של ר׳ משה
הדרשן׃ י״א ארורים
יש כאן כנגד י״א ש
שבטים׃ וכנגד שמע׳
לא כתב ארור לפי שלא ה׳
בלבו של משה לברכו לפני
מותו כשבירך שאר׳

שמעתי את תפלתך ואת תחנתך
אשר התחננתה
לפני הקדשתי את
הבית הזה אשר
בנתה לשום שמי
שם עד עולם והיו
עיני ולבי שם כל
הימים׃ ואתה אם
תלך לפני כאשר

הלך דוד אביך בתם לבב וביושר
לעשות ככל אשר צויתיך חקי
ומשפטי תשמר׃ והקמתי את
כסא ממלכתך על ישראל לעלם
כאשר דברתי על דוד אביך
לאמר לא יכרת לך איש מעל
כסא ישראל׃ חסלת

אחתו בת אביו או בת אמו ואמר כל העם
אמן ׃ ארור שכב עם חתנתו ואמר כל
העם אמן ׃ ארור מכה רעהו בסתר ואמר
כל העם אמן ׃ ארור לקח שחד להכות
נפש דם נקי ואמר כל העם אמן ׃ ארור
אשר לא יקים את דברי התורה הזאת
לעשות אותם ואמר כל העם אמן ׃
והיה אם שמוע תשמע בקול יהוה אלהיך
לשמר לעשות את כל מצותיו אשר אנכי מצ
מצוך היום ונתנך יהוה אלהיך עליון על כל גויי הארץ ׃
ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגך כי תשמע
בקול יהוה אלהיך ׃ ברוך אתה בעיר וברוך אתה
בשדה ׃ ברוך פרי בטנך ופרי אדמתך ופרי
בהמתך שגר אלפיך ועשתרות צאנך ׃ ברוך
טנאך ומשארתך ׃ ברוך אתה בבאך וברוך
אתה בצאתך ׃ יתן יהוה את איביך הקמים עליך
נגפים לפניך בדרך אחד יצאו אליך ובשבעה
דרכים ינוסו לפניך ׃ יצו יהוה אתך את הברכה
באסמיך ובכל משלח ידך וברכך בארץ אשר
יהוה אלהיך נתן לך ׃ יקימך יהוה לו לעם קדוש
כאשר נשבע לך כי תשמר את מצות יהוה
אלהיך והלכת בדרכיו ׃ וראו כל עמי הארץ כי
שם יהוה נקרא עליך ויראו ממך ׃ והותרך יהוה
לטובה בפרי בטנך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך
על האדמה אשר נשבע יהוה לאבתיך לתת לך ׃

על ארעא די קיים יי לאבהתך למתן לך ׃

קומי אורי כי בא אורך וכבוד יהוה
עליך זרח ׃ כי הנה החשך יכסה
ארץ וערפל לאמים ועליך יזרח יהוה
וכבודו עליך יראה ׃ והלכו גוים לאורך
ומלכים לנגה זרחך ׃ שאי סביב עיניך
וראי כלם נקבצו באו לך בניך מרחוק
יבאו ובנתיך על צד תאמנה ׃ אז תראי
ונהרת ופחד ורחב לבבך כי יהפך
עליך המון ים חיל גוים יבאו לך ׃ שפעת
גמלים תכסך בכרי מדין ועיפה כלם
משבא יבאו זהב ולבונה ישאו ותהלת
יהוה יבשרו ׃ כל צאן קדר יקבצו לך אילי
נביות ישרתונך יעלו על רצון מזבחי ובית
תפארתי אפאר ׃ מי אלה כעב תעופינה וכיונים
אל ארבתיהם ׃ כי לי איים יקוו ואניות
תרשיש בראשנה להביא בניך מרחוק
כספם וזהבם אתם לשם יהוה אלהיך ולקדוש
ישראל כי פארך ׃ ובנו בני נכר חמתיך
ומלכיהם ישרתונך כי בקצפי הכיתיך
וברצוני רחמתיך ׃ ופתחו שעריך תמיד
יומם ולילה לא יסגרו להביא אליך חיל גוים

יפתח יהוה לך את אוצרו הטוב את השמים לתת
מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידך
והלוית גוים רבים ואתה לא תלוה׃ ונתנך
יהוה לראש ולא לזנב והיית רק למעלה
ולא תהיה למטה כי תשמע אל מצות יהוה
אלהיך אשר אנכי מצוך היום לשמר ולע
לעשות׃ ולא תסור מכל הדברים אשר אנכי
מצוה אתכם היום ימין ושמאל ללכת אחרי
אלהים אחרים לעבדם׃ והיה אם
לא תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר לעשות
את כל מצותיו וחקתיו אשר אנכי מצוך
היום ובאו עליך כל הקללות האלה והשיגוך׃
ארור אתה בעיר וארור אתה בשדה׃ ארור
טנאך ומשארתך׃ ארור פרי בטנך ופרי
אדמתך שגר אלפיך ועשתרת צאנך׃
ארור אתה בבאך וארור אתה בצאתך׃
ישלח יהוה בך את המארה ואת המהומה
ואת המגערת בכל משלח ידך אשר
תעשה עד השמדך ועד אבדך מהר מפני
רע מעלליך אשר עזבתני׃ ידבק יהוה בך
את הדבר עד כלתו אתך מעל האדמה
אשר אתה בא שמה לרשתה׃ יככה יהוה
בשחפת ובקדחת ובדלקת ובחרחר ובחרב
ובשדפון ובירקון ורדפוך עד אבדך׃ והיו
שמיך אשר על ראשך נחשת והארץ

קדוש ישראל׃ תחת
היותך עזובה ושנואה
ואין עובר ושמתיך לגאון
עולם משוש דור ודור׃
וינקת חלב גוים ושד
מלכים תינקי וידעת כי
אני יהוה מושיעך
וגאלך אביר יעקב׃ תחת
הנחשת אביא זהב ותחת
הברזל אביא כסף ותחת
העצים נחשת ותחת

האבנים ברזל ושמתי פקדתך שלום
ונגשיך צדקה׃ לא ישמע עוד חמס
בארצך שד ושבר בגבוליך וקראת
ישועה חומתיך ושעריך תהלה׃ לא יהיה
לך עוד השמש לאור יומם ולנגה הירח
לא יאיר לך והיה לך יהוה לאור עולם
ואלהיך לתפארתך׃ לא יבוא עוד שמשך
וירחך לא יאסף כי יהוה יהיה לך לאור
עולם ושלמו ימי אבלך׃ ועמך
כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר
מטעי מעשה ידי להתפאר׃ הקטן יהיה

לאלף והצעיר לגוי עצום אני יהוה
בעתה אחישנה׃ חסלת

שובה ישראל
עד יהוה אלהיך
כי כשלת בעונך׃
קחו עמכם דברים
ושובו אל יהוה
אמרו אליו כל
תשא עון וקח
טוב ונשלמה
פרים שפתינו׃
אשור לא יושיענו
על סוס לא

אשר תחתיך ברזל׃ יתן יהוה את מטר ארצך
אבק ועפר מן השמים ירד עליך עד השמדך׃
יתנך יהוה נגף לפני איביך בדרך אחד תצא
אליו ובשבעה דרכים תנוס לפניו והיית לזעוה
לכל ממלכות הארץ׃ והיתה נבלתך למאכל לכל
עוף השמים ולבהמת הארץ ואין מחריד׃
יככה יהוה בשחין מצרים ובעפלים ובגרב
ובחרס אשר לא תוכל להרפא׃ יככה יהוה
בשגעון ובעורון ובתמהון לבב׃ והיית ממשש
בצהרים כאשר ימשש העור באפלה ולא
תצליח את דרכיך והיית אך עשוק וגזול כל
הימים ואין מושיע׃ אשה תארש ואיש
אחר ישגלנה בית תבנה ולא תשב בו כרם
תטע ולא תחללנו׃ שורך טבוח לעיניך ולא
תאכל ממנו חמרך גזול מלפניך ולא ישוב
לך צאנך נתנות לאיביך ואין לך מושיע׃
בניך ובנתיך נתנים לעם אחר ועיניך ראות
וכלות אליהם כל היום ואין לאל ידך׃ פרי
אדמתך וכל יגיעך יאכל עם אשר לא ידעת
והיית רק עשוק ורצוץ כל הימים׃ והיית
משגע ממראה עיניך אשר תראה׃ יככה
יהוה בשחין רע על הברכים ועל השקים אשר
לא תוכל להרפא מכף רגלך ועד קדקדך׃
יולך יהוה אתך ואת מלכך אשר תקים עליך

וארעא דתחותך תקיפא כברזלא׃ יתן יוי ית מטר ארעך אבקא ועפרא מן שמיא יחות עלך עד דתשתיצי׃ יתנינך יוי תביר קדם סנאך באורחא חדא תפוק לותיהון ובשבעא אורחן תערוק מן קדמוהי ותהי לזיע לכל מלכות ארעא׃ ותהי נבילתך משגרא למיכל לכל עופא דשמיא ולבעירא דארעא ולית דמניד׃ ימחינך יוי בשחין מצראי ובטחורין ובגרבא ובחרס יבש דלא תיכול לאתסאה׃ ימחינך יוי בשטפותא ובסמיותא ובשעממות לבא׃ ותהי ממשש בטיהרא כמא דממשש עוירא בקבלא ולא תצלח ית אורחתך ותהי ברם עשיק ואניס כל יומיא ולית דפריק׃ איתתא תירוס וגבר אחרן ישכבנה ביתא תבני ולא תתיב ביה כרמא תצוב ולא תחלניה׃ תורך יהי נכיס לעינך ולא תיכול מניה חמרך יהי אניס מן קדמך ולא יתוב לך ענך מסירן לבעלי דבבך ולית לך פריק׃ בנך ובנתך מסירין לעם אחרן ועינך חזין ויספן בגלהון כל יומא ולית חילא בידך׃ אבא דארעך וכל ליאותך ייכול עם דלא ידעתא ותהי ברם עשיק ורציץ כל יומיא׃ ותהי משתטי מחיזו עינך דתהי חזי׃ ימחינך יוי בשחנא בישא על רכבין ועל שקין דלא תיכול לאתסאה מפרסת רגלך ועד מוחך׃ יגלי יוי יתך וית מלכך די תקים עלך לעם דלא ידעתא את ואבהתך ותפלח תמן לעממיא

סוס לא נרכב ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו אשר בך ירחם יתום׃ ארפא משובתם אהבם נדבה כי שב אפי ממנו׃ אהיה כטל לישראל יפרח כשושנה ויך שרשיו כלבנון׃ ילכו ינקותיו ויהי כזית הודו וריח לו כלבנון׃ ישבו ישבי בצלו יחיו דגן ויפרחו כגפן זכרו כיין לבנון׃ אפרים מה לי עוד לעצבים אני עניתי ואשורנו אני כברוש רענן ממני פריך

נמצא׃ מי חכם ויבן אלה נבון וידעם כי ישרים דרכי יהוה וצדקים ילכו בם ופשעים יכשלו בם׃ ויהוה נתן קולו לפני חילו כי רב מאד מחנהו כי עצום עשה דברו כי גדול יום יהוה ונורא מאד ומי יכילנו׃ וגם עתה נאם יהוה שבו עדי בכל לבבכם ובצום ובבכי ובמספד׃ וקרעו לבבכם ואל בגדיכם ושובו אל יהוה אלהיכם כי חנון ורחום הוא ארך אפים ורב חסד ונחם על הרעה׃ מי יודע ישוב

ונחם והשאיר אחריו ברכה מנחה ונסך ליהוה אלהיכם׃ תקעו שופר בציון קדשו צום קראו עצרה׃ אספו עם קדשו קהל קבצו זקנים אספו עוללים ויונקי שדים יצא חתן מחדרו וכלה מחפתה׃ בין האולם ולמזבח יבכו הכהנים משרתי יהוה ויאמרו חוסה יהוה על עמך ואל תתן נחלתך לחרפה למשל בם גוים למה יאמרו בעמים איה אלהיהם׃ ויקנא יהוה לארצו ויחמל

על עמו׃ ויען יהוה ויאמר לעמו הנני שלח לכם את הדגן והתירוש והיצהר ושבעתם אתו ולא אתן אתכם עוד חרפה בגוים׃ ואת הצפוני ארחיק מעליכם והדחתיו אל ארץ ציה ושממה את פניו אל הים הקדמני וספו אל הים האחרון ועלה באשו ותעל

אל גוי אשר לא ידעת אתה ואבתיך ועבדת שם
אלהים אחרים עץ ואבן והיית לשמה למשל
ולשנינה בכל העמים אשר ינהגך יהוה שמה
זרע רב תוציא השדה ומעט תאסף כי יחסלנו
הארבה כרמים תטע ועבדת ויין לא תשתה ולא
תאגר כי תאכלנו התלעת זיתים יהיו לך בכל
גבולך ושמן לא תסוך כי ישל זיתך בנים
ובנות תוליד ולא יהיו לך כי ילכו בשבי כל
עצך ופרי אדמתך יירש הצלצל הגר אשר
בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה תרד
מטה מטה הוא ילוך ואתה לא תלונו הוא
יהיה לראש ואתה תהיה לזנב ובאו עליך
כל הקללות האלה ורדפוך והשיגוך עד
השמדך כי לא שמעת בקול יהוה אלהיך
לשמר מצותיו וחקתיו אשר צוך והיו בך
לאות ולמופת ובזרעך עד עולם תחת אשר לא
עבדת את יהוה אלהיך בשמחה ובטוב לבב
מרב כל ועבדת את איביך אשר ישלחנו יהוה
בך ברעב ובצמא ובעירם ובחסר כל ונתן על
ברזל על צוארך עד השמידו אתך ישא יהוה
עליך גוי מרחק מקצה הארץ כאשר ידאה
הנשר גוי אשר לא תשמע לשנו גוי עז
פנים אשר לא ישא פנים לזקן ונער לא יחן
ואכל פרי בהמתך ופרי אדמתך עד השמדך
אשר לא ישאיר לך דגן תירוש ויצהר

פלחי טעותא אעא ואבנא ותהי
לשיעמום למתל ולשועי בכל עממיא
די ידברינך יי לתמן: בר זרע סגי
תפיק לחקלא וזעיר תכנוש ארי
יחסלניה גובא: כרמין תצב
ותפלח וחמרא לא תשתי ולא
תכנוש ארי תיכלינה תולעתא:
זיתין יהון לך בכל תחומך ומשחא
לא תשוח ארי יתרון זיתך: בנין
ובנן תוליד ולא יהון לך ארי
יהכון בשביא: כל אילנך ואיבא
דארעך יחסנניה סקאה: ותותב
די בינך יהי סליק עלך מעלא
לעילא ואת תהי נחית
לתחתא לתחתא: הוא יוזפנך ואת
לא תוזפניה הוא יהי לריש ואת
תהי לזנב: וייתון עלך כל לוטיא
האלין וירדפונך וידבקונך עד
דתשתיצי ארי לא קבילתא
למימרא דיי אלהך למטר
פקודוהי וקימוהי די פקדך: ויהון
בך לאת ולמופת ובבנך עד עלמא:
חלף די לא פלחתא קדם יי אלהך
בחדוא ובשפירות לבא מסגי
כולא: ותפלח ית בעלי דבבך
די יגרינון יי בך בכפנא ובצחותא
ובערטליותא ובחסירות כולא
ויתין ניר ברזל על צורך עד
דישיצי יתך: ייתי יי עלך עם
מרחיק מסיפי ארעא כמא
די משתדי נשרא עמא דלא
תשמע לישניה: עם תקיף אפין
די לא נסיב אפי סבא ועל יניקא
לא מרחם: וייכול ולדא בעירך
ואיבא דארעך עד דתשתיצי
די לא ישאר לך עבורא חמרא
ומשחא בקרא תורך ועדרי
ענך עד דיוביד יתך:

שגר אלפיך ועשתרת צאנך עד האבידו אתך׃
והצר לך בכל שעריך עד רדת חמתיך הגבהות
והבצרות אשר אתה בטח בהן בכל ארצך
והצר לך בכל שעריך בכל ארצך אשר נתן
יהוה אלהיך לך׃ ואכלת פרי בטנך בשר בניך
ובנתיך אשר נתן לך יהוה אלהיך במצור
ובמצוק אשר יציק לך איבך׃ האיש הרך בך
והענג מאד תרע עינו באחיו ובאשת חיקו
וביתר בניו אשר יותיר׃ מתת לאחד מהם
מבשר בניו אשר יאכל מבלי השאיר לו כל
במצור ובמצוק אשר יציק לך איבך בשעריך׃
הרכה בך והענגה אשר לא נסתה כף רגלה הצג
על הארץ מהתענג ומרך תרע עינה באיש
חיקה ובבנה ובבתה׃ ובשליתה היוצת מבין
רגליה ובבניה אשר תלד כי תאכלם בחסר כל
בסתר במצור ובמצוק אשר יציק לך איבך
בשעריך׃ אם לא תשמר לעשות את כל דברי
התורה הזאת הכתובים בספר הזה ליראה
את השם הנכבד והנורא הזה את יהוה אלהיך׃
והפלא יהוה את מכתך ואת מכות זרעך
מכות גדלות ונאמנות וחלים רעים ונאמנים׃
והשיב בך את כל מדוה מצרים אשר יגרת
מפניהם ודבקו בך׃ גם כל חלי וכל מכה אשר
לא כתוב בספר התורה יעלם יהוה עליך עד
השמדך׃ ונשארתם במתי מעט תחת את
אשר הייתם ככוכבי השמים לרב כי לא

שמעת בקול יהוה אלהיך והיה כאשר שש
יהוה להיטיב עליכם ולהרבות אתכם כן ישיש
יהוה עליכם להאביד אתכם ולהשמיד אתכם
ונסחתם מעל האדמה אשר אתה בא שמה
לרשתה והפיצך יהוה בכל העמים מקצה
הארץ ועד קצה הארץ ועבדת שם אלהים
אחרים אשר לא ידעת אתה ואבתיך עץ
ואבן ובגוים ההם לא תרגיע ולא יהיה מנוח
לכף רגלך ונתן יהוה לך שם לב רגז וכליון
עינים ודאבון נפש והיו חייך תלאים לך מנגד
ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחייך בבקר
תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר
מפחד לבבך אשר תפחד וממראה עיניך
אשר תראה והשיבך יהוה מצרים באניות
בדרך אשר אמרתי לך לא תסיף עוד
לראתה והתמכרתם שם לאיביך לעבדים
ולשפחות ואין קנה   אלה דברי
הברית אשר צוה יהוה את משה לכרת
את בני ישראל בארץ מואב מלבד
הברית אשר כרת אתם בחרב
ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אלהם
אתם ראיתם את כל אשר עשה יהוה
לעיניכם בארץ מצרים לפרעה ולכל עבדיו
ולכל ארצו המסות הגדלות אשר ראו עיניך

האתת והמפתים הגדלים ההם ולא נתן יהוה
לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמע
עד היום הזה ואולך אתכם ארבעים שנה
במדבר לא בלו שלמתיכם מעליכם ונעלך
לא בלתה מעל רגלך לחם לא אכלתם ויין
ושכר לא שתיתם למען תדעו כי אני יהוה
ותבאו אל המקום הזה ויצא סיחן מלך
חשבון ועוג מלך הבשן לקראתנו למלחמה
ונכם ונקח את ארצם ונתנה לנחלה לראובני
ולגדי ולחצי שבט המנשי ושמרתם את
דברי הברית הזאת ועשיתם אתם למען
תשכילו את כל אשר תעשון קכב
אתם נצבים היום כלכם לפני יהוה אלהיכם
ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל
איש ישראל טפכם נשיכם וגרך אשר
בקרב מחניך מחטב עציך עד שאב מימיך
לעברך בברית יהוה אלהיך ובאלתו אשר
יהוה אלהיך כרת עמך היום למען הקים
אתך היום לו לעם והוא יהיה לך לאלהים
כאשר דבר לך וכאשר נשבע לאבתיך
לאברהם ליצחק וליעקב ולא אתכם
לבדכם אנכי כרת את הברית הזאת ואת
האלה הזאת כי את אשר ישנו פה עמנו
עמד היום לפני יהוה אלהינו ואת אשר
איננו פה עמנו היום כי אתם ידעתם את

ולא יהב יי לכון לבא למדע
ועינין למחזי ואדנין למשמע
עד יומא הדין ודברית יתכון
ארבעין שנין במדברא לא
בליית כסותכון מנכון ומסנך
לא עדו מעל רגלך לחמא לא
אכלתון וחמר חדת ועתיק לא
שתיתון בדיל דתדעון ארי
אנא יי אלהכון ואתיתון
לאתרא הדין ונפק סיחון מלכא
דחשבון ועוג מלכא דמתנן
לקדמותנא לאגחא קרבא
ומחינונון ונסיבנא ית ארעהון
ויהבנא לאחסנא לשבט ראובן
ולשבט גד ולפלגות שבטא דמנשה
ותטרון ית פתגמי קימא הדא ותעבדון
יתהון בדיל דתצלחון ית כל די
תעבדון
אתון
קימין יומא דין כלכון
קדם יי אלהכון רישיכון שבטיכון
סביכון וסרכיכון כל אנש ישראל
טפלכון נשיכון וגיורך די בגו
משריתך מלקיט אעך עד מלי מיך
לאעלותך בקימא דיי אלהך ובמומתיה
די יי אלהך גזר עמך
יומא דין בדיל לאקמא יתך
יומא דין קדמוהי לעם והוא
יהוי לך לאלהא כמא דמליל לך
וכמא דקיים לאבהתך לאברהם
ליצחק וליעקב ולא עמכון
בלחודיכון אנא גזר ית קימא
הדא וית מומתא הדא ארי
ית מן די איתוהי הכא עמנא
קאים יומא דין קדם יי אלהנא
וית די ליתוהי הכא עמנא
יומא דין ארי אתון ידעתון ית

ולא נתן ה' לכם לב לדעת להכ
להכיר את חסדי הקב"ה ולידב
ולדבק בו עד היום הזה שמ
שמעתי שאותו היום שנתן
משה ספר התורה לבני לוי כמ
שכת' ויתנה אל הכהנים בני
לוי באו כל ישר' לפני משה
ואמרו לו משה רבנו אף אנו
עומדנו בסיני ונתנה לנו וזה
אותה רשות ... מה אתה משליט את בני
שבטך עליה ויאמרו לנו
מחר לא לכם נתנה ושמח
משה בדבר ועל זאת אמ'
להם היום הזה נהייתה לעם
וגו' היום הזה הבנתי בכם
שאתם דבקים וחפצים
במקום. ותבאו אל המקום
עתה אתם רואים אתכם
בגדולה וכבוד ואל תבעטו
במקום ואל ירום לבבכם
ושמרתם את דברי הברית
הזאת. ד"א ולא נתן לכם
לדעת: שאין אדם עומד
על סוף דעת רבו וחכמת
משנתו עד ארבעים שנה
ולפיכך לא הקפיד עליכם
המקום עד היום אבל מכאן
ואילך יקפיד ולפיכך ושמרתם
את דברי הברית הזאת

חסלת

אתם נצבים היום כלכם
מלמד שכנסם
לפני הקב"ה ביום מותו להכניסם בברית. ראשיכם
שבטיכם זקניכם ושטריכם
החשוב חשוב קודם ואחר
כל איש ישר'. מחטב עציך מלמד
שבאו כנענים להתגייר בימי
משה כדרך שבאו גבעונים
בימי יהושע וזהו האמור
בגבעונים ויעשו גם המה
בערמה ונתנם חטבי עצים
ושואבי מים. לעברך בברית

בברית דרך העברה כך היו כורתים
בריתות עושין מחיצה מכאן ועוברים
בנתיים כמה שנ' העגל אשר כרתו לשנים
ויעברו [illegible] לעברך בברית להיותך
עובר בברית כי לא יתכן לפרשו להעב'
להעבירך [illegible] כמו אותך
למען הקים אותך היום לו לעם מטרח
כאן כדי לצרפך למען קיים אותך
לפניו לעם והוא יהיה לך וגו' לפי
שדיבר לך ונשבע לאבותיך שלא

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אשר ישבנו בארץ מצרים ואת אשר
עברנו בקרב הגוים אשר עברתם ותראו
את שקוציהם ואת גלליהם עץ ואבן כסף
וזהב אשר עמהם פן יש בכם איש או
אשה או משפחה או שבט אשר לבבו
פנה היום מעם יהוה אלהינו ללכת לעבד
את אלהי הגוים ההם פן יש בכם שרש פרה
ראש ולענה והיה בשמעו את דברי האלה
הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי
כי בשרירות לבי אלך למען ספות הרוה את
הצמאה לא יאבה יהוה סלח לו כי אז יעשן
אף יהוה וקנאתו באיש ההוא ורבצה בו כל
האלה הכתובה בספר הזה ומחה יהוה את
שמו מתחת השמים והבדילו יהוה לרעה
מכל שבטי ישראל ככל אלות הברית הכתובה
בספר התורה הזה ואמר הדור האחרון בניכם
אשר יקומו מאחריכם והנכרי אשר יבא
מארץ רחוקה וראו את מכות הארץ
ההוא ואת תחלאיה אשר חלה יהוה בה
גפרית ומלח שרפה כל ארצה לא תזרע
ולא תצמח ולא יעלה בה כל עשב
כמהפכת סדם ועמרה אדמה וצבוים אשר
הפך יהוה באפו ובחמתו ואמרו כל הגוים
על מה עשה יהוה ככה לארץ הזאת מה חרי
האף הגדול הזה ואמרו על אשר עזבו

עברו בקרב המחנה וצוו את העם לאמר
הכינו לכם צדה כי בעוד שלשת ימים
אתם עברים את הירדן הזה לבוא
לרשת את הארץ אשר יהוה אלהיכם
נתן לכם לרשתה ולראובני ולגדי
ולחצי שבט המנשה אמר יהושע
לאמר זכור את הדבר אשר צוה אתכם
משה עבד יהוה לאמר יהוה אלהיכם
מניח לכם ונתן לכם את הארץ
הזאת נשיכם טפכם ומקניכם ישבו

בארץ אשר נתן לכם משה בעבר הירדן
ואתם תעברו חמשים לפני אחיכם כל
גבורי החיל ועזרתם אותם עד אשר
יניח יהוה לאחיכם ככם וירשו גם המה
את הארץ אשר יהוה אלהיכם נתן להם
ושבתם לארץ ירשתכם וירשתם
אותה אשר נתן לכם משה עבד יהוה
בעבר הירדן מזרח השמש ויענו
את יהושע לאמר כל אשר צויתנו
נעשה ואל כל אשר תשלחנו נלך

את ברית יהוה אלהי אבתם אשר כרת עמם
בהוציאו אותם מארץ מצרים׃ וילכו ויעבדו
אלהים אחרים וישתחוו להם אלהים אשר
לא ידעום ולא חלק להם׃ ויחר אף יהוה בארץ
ההוא להביא עליה את כל הקללה הכתובה
בספר הזה׃ ויתשם יהוה מעל אדמתם
באף ובחמה ובקצף גדול וישלכם אל ארץ
אחרת כיום הזה׃ הנסתרת ליהוה אלהינו
והנגלת לנו ולבנינו עד עולם לעשות את
כל דברי התורה הזאת׃ והיה כי יבאו
עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר
נתתי לפניך והשבת אל לבבך בכל הגוים אשר
הדיחך יהוה אלהיך שמה׃ ושבת עד יהוה
אלהיך ושמעת בקלו ככל אשר אנכי מצוך
היום אתה ובניך בכל לבבך ובכל
נפשך׃ ושב יהוה אלהיך את שבותך
ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר
הפיצך יהוה אלהיך שמה׃ אם יהיה נדחך
בקצה השמים משם יקבצך יהוה אלהיך
ומשם יקחך׃ והביאך יהוה אלהיך אל
הארץ אשר ירשו אבתיך וירשתה והיטבך
והרבך מאבתיך׃ ומל יהוה אלהיך את
לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את יהוה
אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך׃
ונתן יהוה אלהיך את כל האלות האלה על איביך

ככל אשר שמענו אל משה כן נשמע אליך רק יהיה יהוה אלהיך עמך כאשר היה עם משה׃ כל איש אשר ימרה את פיך ולא ישמע את דבריך לכל אשר תצונו יומת רק חזק ואמץ׃
חסלת

שוש אשיש ביהוה תגל נפשי באלהי כי הלבישני בגדי ישע מעיל צדקה יעטני כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה׃ כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח כן אדני יהוה יצמיח צדקה ותהלה נגד כל הגוים׃ למען ציון לא אחשה ולמען ירושלם לא אשקט עד יצא כנגה צדקה וישועתה כלפיד יבער׃ וראו גוים צדקך וכל מלכים כבודך
וקרא לך שם חדש אשר פי יהוה יקבנו׃ והיית עטרת תפארת ביד יהוה וצניף מלוכה בכף אלהיך׃ לא יאמר לך עוד עזובה

ועל שנאיך אשר רדפוך׃ ואתה תשוב ושמעת
בקול יהוה ועשית מצותיו אשר אנכי מצוך
היום׃ והותירך יהוה אלהיך בכל מעשה ידך
בפרי בטנך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך
לטבה כי ישוב יהוה לשוש עליך לטוב
כאשר שש על אבתיך׃ כי תשמע בקול יהוה
אלהיך לשמר מצותיו וחקתיו הכתובה בספר
התורה הזה כי תשוב אל יהוה אלהיך בכל
לבבך ובכל נפשך׃ כי המצוה הזאת
אשר אנכי מצוך היום לא נפלאת הוא ממך
ולא רחקה הוא׃ לא בשמים הוא לאמר מי
יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו
אתה ונעשנה׃ ולא מעבר לים הוא לאמר מי
יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמענו
אתה ונעשנה׃ כי קרוב אליך הדבר מאד
בפיך ובלבבך לעשתו׃ ראה נתתי לפניך
היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת
הרע׃ אשר אנכי מצוך היום לאהבה את
יהוה אלהיך ללכת בדרכיו ולשמר מצותיו
וחקתיו ומשפטיו וחיית ורבית וברכך יהוה
אלהיך בארץ אשר אתה בא שמה לרשתה׃
ואם יפנה לבבך ולא תשמע ונדחת והשת
והשתחוית לאלהים אחרים ועבדתם׃ הגדתי
לכם היום כי אבד תאבדון לא תאריכן ימים
על האדמה אשר אתה עבר את הירדן לבוא

את כל

ועל סנאך דרדפוך׃ ואת תתוב ותקביל למימרא דיי ותעביד ית כל פקודוהי דאנא מפקיד לך יומא דין׃ ויותרנך יי אלהך בכל עובדי ידך בולדא דמעך ובולדא דבעירך ובאבא דארעך לטבא ארי יתוב יי למחדי עלך לטב כמא דחדי על אבהתך׃ ארי תקביל למימרא דיי אלהך למטר פקודוהי וקימוהי דכתיבין בספר אוריתא הדין ארי תתוב לדחלתא דיי אלהך בכל לבך ובכל נפשך׃ ארי תפקידתא הדא די אנא מפקיד לך יומא דין לא מפרשא היא מנך ולא רחיקא היא׃ לא בשמיא היא למימר מן יסק לנא לשמיא ויסבה לנא וישמעננא יתה ונעבדנה׃ ולא מעברא לימא היא למימר מן יעבר לנא לעבר ימא ויסבה לנא וישמעננא יתה ונעבדנה׃ ארי קריב לותך פתגמא לחדא בפומך ובלבך למעבדיה׃ חזי דיהבית קדמך יומא דין ית חיי וית טבתא וית מותא וית בישתא׃ דאנא מפקיד לך יומא דין למרחם ית יי אלהך למהך באורחן דתקנן קדמוהי ולמטר פקודוהי וקימוהי ודינוהי ותיחי ותסגי ויברכנך יי אלהך בארעא דאת עליל תמן למירתה׃ ואם יתפני לבך ולא תקביל ותטעי ותסגוד לטעות עממיא ותפלחנון׃ חויתי לכון יומא דין ארי מיבד תיבדון לא תורכון יומין על ארעא די את עבר ית ירדנא למיעל

[illegible]

עזובה ולארצך לא יאמר עוד
שממה כי לך יקרא חפצי בה
ולארצך בעולה כי חפץ יהוה
בך וארצך תבעל׃ כי יבעל
בחור בתולה יבעלוך בניך
ומשוש חתן על כלה ישיש
עליך אלהיך׃ על חומתיך
ירושלם הפקדתי שמרים
כל היום וכל הלילה תמיד לא
יחשו המזכרים את יהוה
אל דמי לכם׃ ואל תתנו דמי

לו עד יכונן ועד ישים את ירושלם
תהלה בארץ׃ נשבע יהוה בימינו
ובזרוע עזו אם אתן את דגנך
עוד מאכל לאיביך ואם ישתו בני
נכר תירושך אשר יגעת בו׃ כי
מאספיו יאכלהו והללו את יהוה
ומקבציו ישתהו בחצרות
קדשי׃ עברו עברו
בשערים פנו דרך העם סלו סלו
המסלה סקלו מאבן הרימו נס
על העמים׃ הנה יהוה השמיע

[illegible]

לרשתה׃ העדתי בכם היום את השמים ואת
הארץ החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה
ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך׃ לאהבה
את יהוה אלהיך לשמע בקלו ולדבקה בו כי
הוא חייך וארך ימיך לשבת על האדמה אשר
נשבע יהוה לאבתיך לאברהם ליצחק וליעקב
לתת להם׃ וילך משה וידבר את
הדברים האלה אל כל ישראל׃ ויאמר
אלהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא
אוכל עוד לצאת ולבוא ויהוה אמר אלי
לא תעבר את הירדן הזה׃ יהוה אלהיך הוא
עבר לפניך הוא ישמיד את הגוים האלה
מלפניך וירשתם יהושע הוא עבר לפניך כמ
כאשר דבר יהוה׃ ועשה יהוה להם כאשר
עשה לסיחון ולעוג מלכי האמרי ולארצם אשר
השמיד אתם׃ ונתנם יהוה לפניכם ועשיתם
להם ככל המצוה אשר צויתי אתכם׃ חזקו
ואמצו אל תיראו ואל תערצו מפניהם כי
יהוה אלהיך הוא ההלך עמך לא ירפך ולא
יעזבך׃ ויקרא משה ליהושע ויאמר
אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ כי אתה
תבוא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע
יהוה לאבתם לתת להם ואתה תנחילנה אותם׃
ויהוה הוא ההלך לפניך הוא יהיה עמך לא
ירפך ולא יעזבך לא תירא ולא תחת׃

למירתה׃ אסהידית בכון
יומא דין ית שמיא וית ארעא
חיי ומותא יהבית קדמך ברכן
ולוטין ותתרעי בחיי בדיל
דתיחי את ובנך׃ למרחם ית יי
אלהך לקבלא למימריה
ולאתקרבא לדחלתיה ארי
הוא חיך ואורכות יומך למיתב
על ארעא די קיים יי לאבהתך
לאברהם ליצחק וליעקב למתן
להון׃ ואזל משה
ומליל
ית פתגמיא האלין עם כל
ישראל׃ ואמר להון בר מאה
ועשרין שנין אנא יומא דין
לית אנא יכיל עוד למפק ולמיעל
ויי אמר לי לא תעבר ית ירדנא
הדין׃ יי אלהך הוא עבר קדמך
הוא ישיצי ית עממיא האלין
מן קדמך ותירתנון יהושע
הוא עבר קדמך כמא דמליל
יי׃ ויעביד יי להון כמא די עבד
לסיחון ולעוג מלכי אמוראה
ולארעהון די שיצי יתהון׃
וימסרנון יי קדמיכון ותעבדון
להון ככל תפקידתא די פקידית
יתכון׃ תקפו ועלמו לא תדחלון
ולא תתברון מן קדמיהון ארי
יי אלהך מדבר קדמך מימריה
לא ישבקינך ולא ירחקינך׃
וקרא משה ליהושע ואמר
ליה לעיני כל ישראל תקף ועלם
ארי את תיעול לעם עמא הדין
לארעא דקיים יי לאבהתהון
למתן להון ואת תחסנינה להון׃ ויי הוא
דמדבר קדמך מימריה יהי בסעדך לא ישבקינך ולא ירחקינך לא תדחל ולא תתבר׃

העדותי בכם את השמים וגו׳ שהן קיימין לעולם וכשתרע
תקרא אתכם הרעה יהיו
עדים שאני התריתי בכם
בכל זאת׃ ד״א את השמים
ואת הארץ אמ׳ להם הקב״ה
לישר׳ הסתכלו בשמים
שבראתי לשמש אתכם שמא
שינו את מדתם שמא לא עלה
גלגל חמה מן המזרח והאיר לכל
העולם כענין שנ׳ וזרח השמש
ובא השמש הסתכלו בארץ
שבראתי לשמשכם שמא שינתה
מדתה שמא זרעתם אותה
ולא צמחה או שמא זרעתם
חטים והעלת שעורים ומה
אלו שעשו לא לשכר ולא
להפסד אם זוכין אין מקבלין
שכר ואם חוטאין אין מקבלין
פורענות ולא שינו את מדתם
אתם שאם זכיתם אתם מקבלין
שכר ואם חטאתם תקבלו פורענ׳
על אחת כמה וכמה׃ ובחרת
בחיים אני מורה לכם שתבחרו
בחיים כאדם האומ׳ לבנו בחר
לך חלק יפה בנחלתי ומעמידו
על חלק היפה ואומ׳ את זה
ברור לך ועל זה נאמ׳ יי מנת
חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי
הניח ידי על גורל הטוב ואמר
זה לך׃ לא אוכל עוד לצאת
יכול שתשש כחו ת״ל לא כהתה
עינו ולא נס לחה אלא מהו לא
אוכל איני רשאי שנטלה ממני
הרשות ונתנה ליהושע׃ ויי
אמר אלי והו הפירוש מלצאת
ולבוא לפי שהוא אומ׳
וגו׳ אנכי היום היום מלאו ימי
ושנותי ביום זה נולדתי ביום
זה [illegible] אמות׃ ימי ולמ׳
מבוי תורה מלמד שנסתתמו
ממנו מסורות החכמה׃ לא ירפך
לא יתן רפיון להיות עוזב אותך׃

הנה שכרו אתו לעבדיו אשר יתן ופעולתו
שכר הפעולה שפעלו עמו לפני הוא אומ׳
לתת׃ מי זה בא מאדום שנבאו הנביא
על שעתיד הק׳ לעשות נקמה באדום
והוא עומד כבגדו שגם שלהם תהיה
כענין שנ׳ כי רותה בשמים חרבי וחרבי
על אדום תרד ונאמר כי זבח ליי בבצרה
הרגרג והנביא מדבר כלשון מלחמות
בני אדם למשל בגדים ומדגם הרג ד׳
הדם ניתז על בגדיהם כי דרך המשכבים
מדברים משכנה כדרך בני אדם לשבר

את ההמון מה שהוא יכולה לשמוע
זה וקולו כקול מים רבים דימה
הנביא קולו חזק שלו לקול מים רבים
כדי לשבר האוזן מה שהיא יכולה
לשמוע שאין להכין ולהאזין מרוב
גבורתו אדע להטמיע כמות שהם
מי זה בא מאדום וגו׳ שכך אומ׳
זה ובא נחמון בגדים ברם וכל
דבר שהוא מתגאה בריחו ומראיתו
ב טעל בו לשון חימוץ׃ מכונה
חבותם שתי טעות עתיד שהיה

של רומי ושעת כסטר הוא כינה הוא כנר
מדבר שת׳ שהיתה עד מקלט ועוד
שאין קולטת אלא שוגג והוא התאוה של
מזיד ועוד יש מדרשי הגבה על שהשיקה
בצרה מלך לאדום טעות מולך הראשון
נימלוך תחתיו יובב בן זרח מבצרה ובצרה
ממואב היא מענין שנ׳ על קריות ועל בצרה׃
זה שהיה הדור בלבושו וצועה ומזדרב
כחו והק׳ משים אף הוא טעות לפני
לדכר מדקות האבות ובצדקות הוא של שוד
ועבדיו גם אף הוא עמהם ועליתי להיות

השמיע אל קצה הארץ אמרו לבת ציון
הנה ישעך בא הנה שכרו אתו בם
ופעלתו לפניו׃ וקראו להם עם הקדש
גאולי יהוה ולך יקרא דרושה עיר לא
נעזבה׃ מי זה בא מאדום חמוץ
בגדים מבצרה זה הדור בלבושו צעה
ברב כחו אני מדבר בצדקה רב להושיע׃
מדוע אדם ללבושך ובגדיך כדרך בגת׃
פורה דרכתי לבדי ומעמים אין איש אתי
ואדרכם באפי וארמסם בחמתי ויז נצחם

ויכתב משה את התורה הזאת ויתנה
אל הכהנים בני לוי הנשאים את ארון ברית
יהוה ואל כל זקני ישראל׃ ויצו משה אותם
לאמר מקץ שבע שנים במעד שנת
השמטה בחג הסכות׃ בבוא כל ישראל
לראות את פני יהוה אלהיך במקום אשר
יבחר תקרא את התורה הזאת נגד כל
ישראל באזניהם׃ הקהל את העם האנשים
והנשים והטף וגרך אשר בשעריך למען
ישמעו ולמען ילמדו ויראו את יהוה
אלהיכם כל הימים אשר אתם חיים על
האדמה אשר אתם עברים את הירדן
שמה לרשתה׃ ויאמר יהוה אל
משה הן קרבו ימיך למות קרא את יהושע
והתיצבו באהל מועד ואצונו וילך משה
ויהושע ויתיצבו באהל מועד׃ וירא יהוה
באהל בעמוד ענן ויעמד עמוד הענן על
פתח האהל׃ ויאמר יהוה אל משה
הנך שכב עם אבתיך וקם העם הזה וזנה
אחרי אלהי נכר הארץ אשר הוא בא שמ
שמה בקרבו ועזבני והפר את בריתי אשר
כרתי אתו׃ וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים
והסתרתי פני מהם והיה לאכל ומצאהו
רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא הלא

ישמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את יהוה אלהיכם

וכתב משה ית אוריתא הדא ויהבה
לכהניא בני לוי דנטלין ית ארון
קימא דיי ולכל סבי ישראל׃
ופקיד משה יתהון למימר מסוף
שבע שנין בזמן שתא
דשמטתא בחגא דמטליא׃
במיתי כל ישראל לאתחזאה
קדם יי אלהך באתרא די
יתרעי תקרי ית אוריתא הדא
קדם כל ישראל ותשמעינון׃
כנוש ית עמא גבריא ונשיא
וטפלא וגיורך די בקרויך
בדיל דישמעון ובדיל דילפון
וידחלון קדם יי אלהכון ויטרון
למעבד ית כל פתגמי אוריתא
הדא׃ ובניהון דלא ידעין ישמעון
וילפון למדחל
קדם יי אלהכון כל יומיא דאתון קימין
עברין ית ירדנא לתמן למירתה׃
ואמר יי למשה הא קריבו
יומך לממת קרי ית יהושע
ואתעתדו במשכן זמנא ואפקדניה
ואזל משה ויהושע ואתעתדו
במשכן זמנא׃ ואתגלי יי במשכנא
בעמודא דעננא וקם עמודא
דעננא על תרע משכנא׃
ואמר יי למשה הא את שכיב
עם אבהתך ויקום עמא הדין
ויטעי בתר טעות עממי ארעא
די הוא עליל לתמן ביניהון וישבקון
דחלתי וישנון ית קימי די גזרית
עמהון׃ ויתקף רגזי בהון בעדנא
ההוא וארחקנון ואסלק שכינתי
מנהון ויהון לבזא ויערען יתהון
בישן סגיאן ועקן ויימר בעדנא

כי יהוה ובמוזות העם
הזה כתרגומו יורי יות
הישל עם שייז הרי ך
מטה אמ׳ לו ליהושע זקנים
שברור עיהם הכל לפי
דעתם ועצתם. ובהך
יא׳ לו כי אתה תביא את
בני ישר׳ אל הארץ אשר
נשבעתי להם תביא על
כרחם הכל תלוי בך טול
מקל והך על קדקדם דבר
אחד לדור ואין שנים ז
דברים לדור׃ מקץ שבע
שנים בשנה ראשונה
של שמיטה בשמיטה
וגו קורין אותה שנה
שמיטה שעדיין שביעית
נוהגת בה בקציר של
שביעית היוצאי ומהו
ליוצאי שביעית
תקרא את התורה
הזאת׃ המלך היה
קורא ויתחילה אלה
הדברים כדאיתא
במסכת סוטה׃ על
בימה של עץ היו
עשוין לו בעזרה
והאנשים ללמוד והנשים
לשמוע והטף למה
באים כדי ליתן שכר
למביאיהם׃ ואצונו
ואזרזנו׃ נכר הארץ
גויי הארץ׃ והסתרתי
כמו שאיני רואה בצרתם
ונא יצורני
והכעסוני
וכן כל לשון מצאו
לשון כעס׃ ואתה השירה
האזינו השמים עד
וספר ירדתם עמי׃

נצחם על בגדי וכל
מלבושי אגאלתי׃
כי יום נקם בלבי ושנת
גאולי באה׃ ואביט
ואין עזר ואשתומם
ואין סומך ותושע
לי זרעי וחמתי
היא סמכתני׃ ואבוס
עמים באפי ואשכרם
בחמתי ואוריד
לארץ נצחם׃ חסדי
יהוה אזכיר תהלת

יהוה כעל כל אשר
גמלנו יהוה ורב טוב
לבית ישראל אשר
גמלם כרחמיו וכרב
חסדיו׃ ויאמר אך עמי
המה בנים לא ישקרו
ויהי להם למושיע׃ בכל
צרתם לא צר ומלאך
פניו הושיעם באהבתו
ובחמלתו הוא גאלם
וינטלם וינשאם כל ימי
עולם׃ חסלת׃

להיות רב להושיע והם יוצא מדוע
אדום ללבושך ומה בגדיך אדומים
ומעמים אין איש אתי מיתרצב
לפני להלחם׃ ויז נצחם דמם
שהוא תוקפן ונצחון של אדם׃
אגאלתי כמו נגאלו בדם׃ ואביט ואין
עזר לישראל׃ וחמתי היא סמכתני
חמתי שיש ליעל האומות אשר
אני קצפתי מעט על עמי והמה
עזרו לרעה היא סמכתני חיזקה
ידי ועודדה את לבי להיפרע מהם
ומעש שאין ישר׳ ראוין לגאולה׃

ואשתומם לשון שתיקה וכבר
פירשתי למעלה ויתשומם כי
אין מפגיע׃ ואבוס לשון מתגלל
כדם ובורך ברגלים כמו מתבוסס
בדמייך כמו בוססו מקדשך׃
נצחם גבורות שלהם׃ חסדי
יהוה אזכיר הנביא אומר אזכיר
את ישר׳ את חסדי יהוה ורב טוב
אזכיר אשר גמל את ישר׳ אל
כחזווין׃ אך עמי המה אעפ׳
שיכבדו בי עמי יהוה והרי הם
לפני כבנים אשר לא ישקרו׃

וכן שנייה במילותיה לא הושיעם כבני
ארץ העמים הם כבנים
אשר לא ישקרו׃ בכל צרתם שהביא עליהם
לא צר לא הצר להם כמו מעליהם שהיו
ראוין ללקות׃ כי מלאך פניו היו מיכאל
שר הפנים מושיעם לפניו׃ הושיעם ומיד
בשליחותו של מקום׃ חסלת׃

על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות
האלה׃ ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא
ההוא על כל הרעה אשר עשה כי פנה אל
אלהים אחרים׃ ועתה כתבו לכם את השיר
השירה הזאת ולמדה את בני ישראל
שימה בפיהם למען תהיה לי השירה
הזאת לעד בבני ישראל׃ כי אביאנו אל
האדמה אשר נשבעתי לאבתיו זבת חלב
ודבש ואכל ושבע ודשן ופנה אל אלהים
אחרים ועבדום ונאצוני והפר את בריתי׃
והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות
וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכ
תשכח מפי זרעו כי ידעתי את יצרו א
אשר הוא עשה היום בטרם אביאנו אל
הארץ אשר נשבעתי׃ ויכתב משה את
השירה הזאת ביום ההוא וילמדה את בני
ישראל׃ ויצו את יהושע בן נון ויאמר חזק
ואמץ כי אתה תביא את בני ישראל אל
הארץ אשר נשבעתי להם ואנכי אהיה
עמך׃ ויהי ככלות משה לכתב את דברי
התורה הזאת על ספר עד תמם׃ ויצו
משה את הלוים נשאי ארון ברית יהוה לאמר׃
לקח את ספר התורה הזה ושמתם אתו מצד
ארון ברית יהוה אלהיכם והיה שם בך לעד׃

הֲלא מדלית שכינת
אלהי בני ערעוני בישתא האלין
ואנא סלקא אסלק שכינתי
מנהון בעדנא ההוא על כל
בישתא די עבדו ארי אתפניו
בתר טעות עממיא׃ וכען
כתובו לכון ית תשבחתא הדא
ואלפהא לבני ישראל שויהא
בפומהון בדיל דתהי קדמי
תשבחתא הדא לסהיד בבני
ישראל׃ ארי אעילנון לארעא
דקיימית לאבהתהון עבדא
חלב ודבש ויכלון ויספעון
ויתפנקון ויתפנון בתר טעות
עממיא ויפלחון להון וירגזון
קדמי וישנון ית קימי׃ ויהי
ארי יערען יתהון בישן סגיאן
ועקן ותתיב תשבחתא הדא
קדמוהי לסהיד ארי לא
תתנשי מפום בניהון ארי גלי
קדמי יצרהון דאנון עבדין
יומא דין עד לא אעילנון
לארעא דקיימית׃ וכתב משה
ית תשבחתא הדא ביומא ההוא
ואלפה לבני ישראל׃ ופקיד ית
יהושע בר נון ואמר תקף ועלם
ארי את תעיל ית בני ישראל לארעא
דקיימית להון ומימרי יהי
בסעדך׃ והוה כד שיצי משה
למכתב ית פתגמי אוריתא הדא
על ספרא עד דשלימו׃ והוה
כד שיצי ביד למכתב ית פתגמי
ופקיד משה ית ליואי נטלי ארון קימא דיי
למימר סבו ית ספרא דאוריתא הדין
ותשוון יתיה מסטר ארון קימא דיי
אלהכון ויהי תמן בך לסהיד

וענתה השירה הזאת לפניו
לעד שהתריתי בו בתורה
על כל המוצאות אותו׃ כי לא
תשכח מפי זרעו הרי זו
הבטחה לישראל שאין תורה
משתכחת מזרעם לגמרי׃
ויצו את יהושע בן נון מוסב
למעלה כלפי שכינה כמו
שמפורש אל הארץ אשר
נשבעתי להם׃ לקוח כמו
זכור שמור הלוך׃ מצד
ארון ברית יי׃ נחלקו
חכמי ישראל בבבא בתרא יש
מהם אומ׳ דף היה בולט מן
הארון מבחוץ ושם היה
מונח׳ ויש אומ׳ מצד הלוח
היה מונח תוך ארון הקהילו
אלי׳ ולא תקעו אותו היום
בחצוצרות להקהיל את
הקהל׳ לפי שנ׳ עשה לך
חצוצרות׳ ולא השליט
יהושע עליהם ואף בחיין
נגנזו׳ ... לקיים ...
שאין שלטון ביום המות׃
ואעידה בם את השמים וגו׳
ואם תאמר הרי כבר העיד
למעלה העדותי בכם וגו׳ היום
העיד ... לשמים וארץ
לא אמר עכשיו כמו שאמר
האזינו השמים וגו׳ כי אחרי
מותי השחת תשחיתון וגו׳
והלא כל ימי יהושע לא
השחיתו שנ׳ ויעבדו העם
את יי׳ כל ימי יהושע ...
שהתלמיד של אדם חביב
עליו כגופו וכל זמן שיהושע
חי נראה למשה כאילו
הוא חי׃ תסלת
אתם נצבים

האזינו השמים שאני מתרה בהם
בישר׳ ותהיו עדים בדבר
שכך אמרתי להם שאתם תהיו עדים
וכן תשמע הארץ ולמה העיד בהם
שמים וארץ אמ׳ משה אני בשר ודם
לאחר אני מת׳ אם יאמרו ישראל לא
קבלנו עלינו ברית מי יבוא ויכחיש
לפיכך העיד בהם עדים שהם קיימים
לעולם׳ ועוד שאם יזכו יבואו העדים
הללו ויתנו שכרם הגפן תתן פריה
... והשמים יתנו

עלם׳ ואם יתחייבו יד העדים תהיה בהם
תחילה ועצר את השמים וגו׳ והאדמה לא
תתן יבולה והשמים יתנו טלם ואחר
כך ואבדתם מהרה על ידי האומות׳ יערף
כמטר לקחי׳ זו היא העדות שתעידו שאני
אומר בפניכם׳ תורה שנתתי להם לישראל
שהם חיים לעולם כמטר הזה שהוא חיים
לעולם כמטר יערף שמים טל ומטר יערף
לשון יטיף׳ ... ... וכן יערפו טל ...
יערפו טל ירעפון דשן ... ...
... ... לפי שהמטר ...

... כגון הולכי דרכים ... שהיה בגן
... כשעירים לשון רוח סערה ...
... ... מה הרוחות הללו מחזיקין את
העשבים ומגדלין אותן כך דברי תורה מגדלין
את לומדיהן׃ וכרביבים ... ... ועל ...
שם שהוא יורד ... ... רביב ...
קשת׃ דשא ... ... הארץ ...
דשא ... ... עשב ... ... אחר
... עשב ... ... עשב ...
כי שם יי׳ אקרא הרי ... ...
... ... אל האזינו ... ... שם

... והשמים ... ...
... שאין ... ...
... ...
... ...
... ...
שהוא חזק ... ...
על עוברי רצונו ... ...
הוא ... ...
אמונה ... ...
צדיקים לעולם הבא ...
... את ... ...
... את ... ...

כי אנכי ידעתי את מריך ואת ערפך הקשה הן
בעודני חי עמכם היום ממרים היתם עם יהוה
ואף כי אחרי מותי. הקהילו אלי את כל זקני
שבטיכם ושטריכם ואדברה באזניהם את
הדברים האלה ואעידה בם את השמים ואת
הארץ. כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחתון
וסרתם מן הדרך אשר צויתי אתכם וקראת
אתכם הרעה באחרית הימים כי תעשו את
הרע בעיני יהוה להכעיסו במעשה ידיכם.
וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי
השירה הזאת עד תמם.

האזינו השמים ואדברה   ותשמע הארץ אמרי פי
יערף כמטר לקחי   תזל כטל אמרתי
כשעירם עלי דשא   וכרביבים עלי עשב
כי שם יהוה אקרא   הבו גדל לאלהינו
הצור תמים פעלו   כי כל דרכיו משפט
אל אמונה ואין עול   צדיק וישר הוא
שחת לו לא בניו מומם   דור עקש ופתלתל
הליהוה תגמלו זאת   עם נבל ולא חכם
הלוא הוא אביך קנך   הוא עשך ויכננך
זכר ימות עולם   בינו שנות דר ודר
שאל אביך ויגדך   זקניך ויאמרו לך
בהנחל עליון גוים   בהפרדו בני אדם

ארי אנא ידענא ית סרבנותך וית קדלך קשיא הא עד דאנא קים עמכון יומא דין מסרבין הויתון קדם יוי ואף בתר דאמות: כנושו לותי ית כל סבי שבטיכון וסרכיכון ואמליל קדמיהון ית פתגמיא האלין ואסהיד בהון ית שמיא וית ארעא: ארי ידענא בתר דאמות ארי חבלא תחבלון ותסטון מן אורחא די פקידית יתכון ותערע יתכון בישתא בסוף יומיא ארי תעבדון ית דביש קדם יוי לארגזא קדמוהי בעובדי ידיכון: ומליל משה קדם כל קהלא דישראל ית פתגמי שירתא הדא עד דשלימו:

אציתו שמיא ואמליל ותשמע ארעא מימרי פומי: יבסם כמטרא אלפני יתקבל כטלא מימרי כרוחי מטרא דנשבן על דתאה וכרסיסי מלקושא דעל עסבא: ארי בשמא דיוי אנא מצלי הבו רבותא קדם אלהנא: תקיפא דשלמין עובדוהי ארי כל אורחתיה דינא אלהא מהימנא דמן קדמוהי עולא לא נפיק מן קדם זכי וקשיט הוא: חבילו להון לא ליה בניא דפלחו לטעותא דרא דשני עובדוהי ואשתני: האקדם יוי אתון גמלין דא עמא דקבילו אוריתא ולא חכימו הלא הוא אבוך ואת דיליה הוא עבדך ואתקנך: אדכרו יומין דמן עלמא אסתכלו בשני דר ודר שאל לאבוך ויחוי לך לסבך ויימרון לך: באחסנא עלאה עממיא

יצב גבלת עמים   למספר בני ישראל
כי חלק יהוה עמו   יעקב חבל נחלתו
ימצאהו בארץ מדבר   ובתהו ילל ישמן
יסבבנהו יבוננהו   יצרנהו כאישון עינו
כנשר יעיר קנו   על גוזליו ירחף
יפרש כנפיו יקחהו   ישאהו על אברתו
יהוה בדד ינחנו   ואין עמו אל נכר
ירכבהו על במותי ארץ   ויאכל תנובת שדי
וינקהו דבש מסלע   ושמן מחלמיש צור
חמאת בקר וחלב צאן   עם חלב כרים ואילים
בני בשן ועתודים   עם חלב כליות חטה
ודם ענב תשתה חמר   וישמן ישרון ויבעט
שמנת עבית כשית   ויטש אלוה עשהו
וינבל צור ישעתו   יקנאהו בזרים
בתועבת יכעיסהו   יזבחו לשדים לא אלה
אלהים לא ידעום   חדשים מקרב באו
לא שערום אבתיכם   צור ילדך תשי
ותשכח אל מחללך   וירא יהוה וינאץ
מכעס בניו ובנתיו   ויאמר אסתירה פני מהם
אראה מה אחריתם   כי דור תהפכת המה
בנים לא אמן בם   הם קנאוני בלא אל
כעסוני בהבליהם   ואני אקניאם בלא עם
בגוי נבל אכעיסם   כי אש קדחה באפי

באחסנא עלאה עממיא בפרשותיה
בני אנשא קים תחומי עממיא
למנין בני ישראל: ארי חולקא דיי
עמיה יעקב עדב אחסנתיה:
ספיק צרכיהון בארע מדברא
בית צחוונא אתר דלית מיא אשרינון
סחור סחור לשכינתיה
אלפינון פתגמי אוריתיה נטרינון
כבבת עיניהון: כנשרא דמחיש
[illegible]

[illegible]

ותיקד עד שאול תחתית ותאכל ארץ ויבלה
ותלהט מוסדי הרים׃ אספה עלימו רעות
חצי אכלה בם׃ מזי רעב ולחמי רשף
וקטב מרירי ושן בהמות אשלח בם
עם חמת זחלי עפר׃ מחוץ תשכל חרב
ומחדרים אימה גם בחור גם בתולה
יונק עם איש שיבה׃ אמרתי אפאיהם
אשביתה מאנוש זכרם׃ לולי כעס אויב אגור
פן ינכרו צרימו פן יאמרו ידנו רמה
ולא יהוה פעל כל זאת׃ כי גוי אבד עצות המה
ואין בהם תבונה׃ לו חכמו ישכילו זאת
יבינו לאחריתם׃ איכה ירדף אחד אלף
ושנים יניסו רבבה אם לא כי צורם מכרם
ויהוה הסגירם׃ כי לא כצורנו צורם
ואיבינו פלילים׃ כי מגפן סדם גפנם
ומשדמות עמרה ענבמו ענבי רוש
אשכלת מררת למו׃ חמת תנינם יינם
וראש פתנים אכזר׃ הלוא הוא כמס עמדי
חתום באוצרתי׃ לי נקם ושלם
לעת תמוט רגלם כי קרוב יום אידם
וחש עתדת למו׃ כי ידין יהוה עמו
ועל עבדיו יתנחם כי יראה כי אזלת יד
ואפס עצור ועזוב׃ ואמר אי אלהימו
צור חסיו בו׃ אשר חלב זבחימו יאכלו

[illegible]

ישתו יין נסיכם | יקומו ויעזרכם
יהי עליכם סתרה | ראו עתה כי אני אני הוא
ואין אלהים עמדי | אני אמית ואחיה
מחצתי ואני ארפא | ואין מידי מציל
כי אשא אל שמים ידי | ואמרתי חי אנכי לעלם
אם שנותי ברק חרבי | ותאחז במשפט ידי
אשיב נקם לצרי | ולמשנאי אשלם
אשכיר חצי מדם | וחרבי תאכל בשר
מדם חלל ושביה | מראש פרעות אויב
הרנינו גוים עמו | כי דם עבדיו יקום
ונקם ישיב לצריו | וכפר אדמתו עמו

ויבא משה וידבר את כל דברי
השירה הזאת באזני העם הוא והושע בן
נון ויכל משה לדבר את כל הדברים האלה
אל כל ישראל ויאמר שימו לבבכם לכל (אלהם)
הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום אשר
תצום את בניכם לשמר לעשות את כל
דברי התורה הזאת כי לא דבר רק הוא
מכם כי הוא חייכם ובדבר הזה תאריכו
ימים על האדמה אשר אתם עברים את
הירדן שמה לרשתה
וידבר יהוה אל משה בעצם היום הזה
לאמר עלה אל הר העברים הזה הר נבו
אשר בארץ מואב אשר על פני ירחו

חזו כעז דאנא אנא הוא
ולית אלה בר מני אנא
ממית ומחי מחינא ואנא
מסינא ולית דמן ידי משיזיב
ארי אתקינית בשמיא בית
שכינתי ואמרית קים אנא
לעלמין אם על חד תרין כמחזי
ברקא מסוף שמיא ועד סוף
שמיא תתגלי חרבי ותתקף
בדינא ידי אתיב פורענותא
לסנאי ולבעלי דבבי אשלים
ארוי גירי מדמא וחרבי
תקטיל בעממיא מדם
קטילין ושבין לאעדאה
כתרין מריש סנאה ובעיל
דבבא שבחו עממיא עמיה
ארי פורענות עבדוהי צדיקיא
מתפרע ופורענותא יתיב
לסנאוהי ויכפר על ארעיה ועל עמיה
ואתא משה ומליל ית כל
פתגמי תשבחתא הדא קדם עמא הוא
והושע בר נון ושיצי משה למללא
ית כל פתגמיא האלין עם כל
ישראל ואמר להון שוו לבכון
לכל פתגמיא די אנא מסהיד
בכון יומא דין די תפקדונון
ית בניכון למטר למעבד ית כל
פתגמי אוריתא הדא ארי לא
פתגם ריקן הוא מנכון ארי הוא
חייכון ובפתגמא הדין תורכון
יומין על ארעא די אתון עבר
עברין ית ירדנא לתמן
למירתה
ומליל יי עם משה בכרן
יומא הדין למימר סק
לטורא דעבראי הדין לטורא
דנבו די בארעא דמואב די על
אפי ירחו וחזי ית ארעא
דכנען די אנא יהיב לבני
ישראל לאחסנא ומות

[illegible]

[illegible]

וראה את ארץ כנען אשר אני נתן לבני
ישראל לאחזה ומת בהר אשר אתה
עלה שמה והאסף אל עמיך כאשר מת
אהרן אחיך בהר ההר ויאסף אל עמיו על
אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל במי
מריבת קדש מדבר צן על אשר לא קדשתם
אותי בתוך בני ישראל כי מנגד תראה
את הארץ ושמה לא תבוא אל הארץ
אשר אני נתן לבני ישראל

וזאת הברכה אשר ברך משה איש
האלהים את בני ישראל לפני מותו ויאמר
יהוה מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע
מהר פארן ואתה מרבבת קדש מימינו
אשדת למו אף חבב עמים כל קדשיו
בידך והם תכו לרגלך ישא מדברתיך
תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב
ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם
יחד שבטי ישראל יחי ראובן ואל
ימת ויהי מתיו מספר וזאת ליהודה
ויאמר שמע יהוה קול יהודה ואל עמו
תביאנו ידיו רב לו ועזר מצריו תהיה
וללוי אמר תמיך ואוריך לאיש
חסידך אשר נסיתו במסה תריבהו על מי

וללוי אמר תומיא ואוריא אלבישתא לגברא דאשתכח חסיד קדמך דנסיתיה בנסיתא
והוה שלים בחרתהי על מי מצותא ואשתכח מהימן

מְרִיבָה: הָאֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו
וְאֶת אֶחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת בָּנָו לֹא יָדָע כִּי
שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ וּבְרִיתְךָ יִנְצֹרוּ: יוֹרוּ
מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יָשִׂימוּ
קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל מִזְבְּחֶךָ: בָּרֵךְ יְהוָה
חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂ
וּמְשַׂנְאָיו מִן יְקוּמוּן: לְבִנְיָמִן אָמַר
יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל
הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן: וּלְיוֹסֵף אָמַר
מְבֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מִטָּל
וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת: וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ
וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים: וּמֵרֹאשׁ הַרְרֵי קֶדֶם
וּמִמֶּגֶד גִּבְעוֹת עוֹלָם: וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ
וּרְצוֹן שֹׁכְנִי סְנֶה תָּבוֹאתָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף
וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו: בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ
וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּו
אַפְסֵי אָרֶץ וְהֵם רִבְבוֹת אֶפְרַיִם וְהֵם אַלְפֵי
מְנַשֶּׁה: וְלִזְבוּלֻן אָמַר שְׂמַח זְבוּלֻן
בְּצֵאתֶךָ וְיִשָּׂשכָר בְּאֹהָלֶיךָ: עַמִּים הַר
יִקְרָאוּ שָׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי צֶדֶק כִּי שֶׁפַע יַמִּים
יִינָקוּ וּשְׂפֻנֵי טְמוּנֵי חוֹל: וּלְגָד אָמַר בָּרוּךְ
מַרְחִיב גָּד כְּלָבִיא שָׁכֵן וְטָרַף זְרוֹעַ אַף
קָדְקֹד: וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ כִּי שָׁם חֶלְקַת

דרחים על אבוהי ועל אמיה לא רחים כד חבו מדינא ואפי אחוהי ובנוהי לא נסב ארי נטרו מימרך וקימך לא שניאו: כשרין אלין דיאלפון דינך לדבית יעקב ואוריתך לישראל ישוון קטורת בוסמין קדמך וגמיר לרעוא על מדבחך: ברך יהוה נכסוהי וקרבן ידוהי תקביל ברעוא תבר חרצא דסנאוהי ודבעלי דבבוהי דלא יקומון: לבנימן אמר רחימא דיהוה ישרי לרחצן עלוהי יהי מגין עלוהי כל יומיא ובארעיה תשרי שכינתא: וליוסף אמר מברכא מן קדם יהוה ארעיה עבדא מגדנין מטלא דשמיא מלעילא וממבועי עינוון ותהומין דנגדין ממעמקי ארעא מלרע: ועבדא מגדנין ועללן מיבול שמשא ועבדא מגדנין מריש ירח בירח: ומריש טוריא בכירין ומטוב רמן דלא פסקן: ומטוב ארעא ומלאה רעי ליה דשכינתיה בשמיא ועל משה אתגלי באסנא ייתיין כל אלין לרישא דיוסף גברא פרישא דאחוהי: רבא בבנוהי זיו ליה גבורן מן קדם דיליה ותוקפא ורבותא יקר ליה בגבורתיה עממיא יקטיל כחדא עד סיפי ארעא ואלין רבוותא דבית אפרים ואלין אלפיא דבית מנשה: ולזבולן אמר חדי זבולן במפקך לאגחא קרבא על בעלי דבבך ויששכר במהכך למעבד זמני מועדיא בירושלם: שבטיא דישראל לטור בית מקדשא יתכנשון תמן יכסון נכסת קודשין לרעוא ארי נכסי עממיא ייכלון וסימן דטמירן בחלא יתגלין להון: ולגד אמר בריך דאפתי לגד כליתא שרי וקטיל שלטונין עם מלכין: ואתקביל בקדמיתא דיליה ארי תמן באחסנתיה משה ספרא רבא דישראל

[illegible]

מחקק ספון ויתא ראשי עם צדקת יהוה
עשה ומשפטיו עם ישראל׃ ולדן
אמר דן גור אריה יזנק מן הבשן׃
ולנפתלי אמר נפתלי שבע רצון ומלא
ברכת יהוה ים ודרום ירשה׃ ולאשר
אמר ברוך מבנים אשר יהי רצוי אחיו
וטבל בשמן רגלו׃ ברזל ונחשת מנעליך
וכימיך דבאך׃ אין כאל ישרון רכב
שמים בעזרך ובגאותו שחקים׃ מענה
אלהי קדם ומתחת זרעת עולם ויגרש
מפניך אויב ויאמר השמד׃ וישכן
ישראל בטח בדד עין יעקב אל ארץ דגן
ותירוש אף שמיו יערפו טל׃ אשריך
ישראל מי כמוך עם נושע ביהוה מגן עזרך
ואשר חרב גאותך ויכחשו איביך לך
ואתה על במותימו תדרך׃
ויעל משה מערבת מואב אל הר נבו ראש
הפסגה אשר על פני ירחו ויראהו יהוה
את כל הארץ את הגלעד עד דן׃ ואת כל
נפתלי ואת ארץ אפרים ומנשה ואת
כל ארץ יהודה עד הים האחרון׃ ואת
הנגב ואת הככר בקעת ירחו עיר
התמרים עד צער׃ ויאמר יהוה אליו זאת
הארץ אשר נשבעתי לאברהם

ארי תמן באחסנתיה אתקברא משה ספרא רבא דישראל...

הכיר הוא נפיק ועל בריש
עמא זכון קדם יי עבד
ודינוהי עם ישראל׃
ולדן אמר דן תקיף כגור
אריון אריה שתיא מי
נחליא דנגדין מן מתנן׃
ולנפת אמר נפ שבע
רעוא ומלי ברכן מן קדם יי
מערב ים גינוסר ודרומי
ירת׃ ולאשר אמר
בריך מברכת בניא אשר יהי
רעוא לאחוהי ויתרבא בתפנוקי
מלכין׃ תקיף כברזלא ונחשא
בית מותבך ותקפך וליתאילא
אלהא דישראל דשכינתיה בשמי
בסעדך ותקפיה בשמי שמיא׃
מדור אלהא מלקדמין דבמימריה
אתעביד עלמא ותריך מן קדמך
סנאה ואמר שיצי׃ ושרא ישראל
לרחצן בלחודוהי כעין ברכתא
דברי בינון יעקב אבוהון בארעא
עבדא עבור וחמר אף שמיא
דעליהון ישמשון נון בטלא׃
טובך ישראל לית דכותך עמא
דפרקניה מן קדם יי תקוף סעדך
ודי מן קדמוהי ניצחן גיברותך
ויתכדבון סנאך לך ואת על
פירקת צוורי מלכיהון תדרוך׃
וסליק משה ממישריא
דמואב לטורא דנבו ריש רמתא
די על אפי ירחו ואחזיה יי ית כל
ארעא ית גלעד עד דן׃ וית כל נפתלי
וית ארע אפרים ומנשה וית כל ארע
יהודה עד ימא מערבאה׃ וית
דרומא וית מישרא בקעת ירחו
קרית דקליא עד צוער׃
ואמר יי ליה דא ארעא די
קיימית לאברהם ליצחק
וליעקב למימר לבנך
אתננה אחזיתך בעינך

ונחת רוחו של מי שנגלה עלי בתחילה בסנה׃ רצון׃ נחת רוח ופיוס׃ וכן כל רצון שבמקרא׃ תבואתה׃ ברכה לראש יוסף׃ נזיר אחיו׃ שהופרש מאחיו במכירתו׃ בכור שורו׃ יש בכור שהוא לשון גדולה ומלכות שנ׳ גם אני בכור אתנהו׃ וכן בני בכורי ישר׳ מלך היוצא ממנו הוא יהושע׃ שורו׃ כחו קשה כשור׃ לכבוש כמה מלכים׃ הדר נתון לו שנאמר והודך עליו׃ וקרני ראם קרניו׃ כחו של שור ויופי קרני ראם׃ אפסי ארץ׃ שלושים ואחד מלכים אפשר שכולן מארץ ישר׳ היו אלא אין לך כל מלך ושלטון שלא קנה פלטרין ואחוזה בארץ ישר׳ שחשוב לכולם הוא שנ׳ נחלת צבי צבאות גוים׃ והם רבבות אפרים׃ הם הרבבות שהרג יהושע שבא מאפרים׃ והם אלפי מנשה׃ הם שהרג גדעון במדין שנ׳ וזבח וצלמונע בקרקר׃ וגו׳ אלפים׃ ולזבולן אמר׃ אלו חמשה שבטים שבירך באחרונה זבולן וגד ודן ונפתלי ואשר כפל שמותיהם להחזיקם ולהגבירם לפי שהיו חלשים שבכל השבטים׃ הם הם שהוליך יוסף לפני פרעה שנ׳ ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים וגו׳ לפי שנראים חלשים ולא ישים אותם לו שרי מלחמה׃ שמח זבולן בצאתך ויששכר באהליך׃ זבולן וישש׳ עשו שותפות זבולן יושב לחוף ימים ויוצא לפרקמטיא בספינות ומשתכר ונותן לתוך פיו של יששכר והם יושבים ועוסקין בתורה לפיכך הקדים זבולן ליששכר שתורתו של יששכר על ידי זבולן היתה׃ שמח זבולן בצאתך׃ הצלח בצאתך לסחורה׃ ויששכר הצלח בישיבת אהליך לתורה לישב ולעבר שנים ולקבוע חדשים׃ כמה שנאמר ומבני יששכר יודעי בינה לעתים ראשיהם מאתים ראשי סנהדראות היו עוסקין בכך ועל פי קביעת עתים ועבוריהם׃ עמים׃ של שבטי ישר׳ הר יקראו׃ להר המוריה כל אסיפה על ידי קריאה היא׃ ושם יזבחו זבחי צדק׃ כי שפע ימים יינקו׃ יששכר וזבולן׃ ויהא להם פנאי לעסוק בתורה׃ ושפוני טמוני חול׃ כסוי טמון וחלזון ודכוכית לבנה׃ היוצאים מן

הים ומן החול׃ ובחלקם של זבולן היה׃ סאוריין כמוסכת מגילה׃ זבולן עם חורף נפשו למות מפני שהתלונן על ארצו׃ שדה היה מתרעם זבולן על חלקו׃ לאחיי נתת שדות וכרמים ולי׳ ספינה׃ כיסוי׃ כמו שנ׳ ויספן את הבית׃ וספון בארז׃ והרבה מושלל בכורי ארציו׃ עמים הר יקראו׃ על ידי פרקמטיא של זבולון תגרי אומות העולם באים אל ארצו והוא עומדת על הספר והם אומ׳ הואיל ונצטערנו עד כאן נלך עד ירושלים ונראה מה יראתה של אומה זו ומה מעשיה והם רואים את כל ישר׳ עובדין לאלוה אחד ואוכלין מאכל אחד לפי שהגוים אלוהו של זה לא כאלוהו של זה ומאכלו

של זה לא כמאכלו של זה׃ והם אומ׳ אין לך אומה כשירה כזו ומתגיירין שם שנ׳ שם יזבחו זבחי צדק׃ כי שפע ימים יינקו׃ זבולן ויששכר הים נותן להם ממון בשפע׃ ברוך מרחיב גד׃ מלמד שהיה תחומו של גד מרחיב והולך כלפי מזרח׃ כלביא שכן׃ לפי שהיה סמוך לספר לפיכך נמשל לאריות׃ שכל הסמוכים לספר צריכין להיות גבורים׃ וטרף זרוע אף קדקד׃ הרוגיהם היו ניכרים חותכין הראש עם הזרוע במכה אחת׃ וירא ראשית לו׃ ראה ליטול לו חלק בארץ סיחון ועוג׳ שהיא ראשית כבוש הארץ׃ כי ירע׳ אשר שם׃ בנחלתו חלקת שדה קבורת מחוקק הוא משה׃ ספון׃ אותה חלקת ספונה וטמונה

מכל בריה׃ שנ׳ ולא ידע איש את קבורתו׃ ויתא ראשי עם׃ הם היו הולכים לפני החלוץ בכבוש הארץ׃ לפי שהם היו גבורים שנ׳ ואתם תעברו חלוצים לפני אחיכם׃ צדקת יי׳ עשה׃ שהאמינו דבריהם ושמרו הבטחתם לעבור את הירדן עד שכבשו וחלקו׃ הם והם ראשי עם׃ צדקת יי׳ עשה׃ על משה נאמר׃ דן גור אריה׃ אף הוא סמוך לספר׃ לפיכך מושלו באריות׃ יזנק מן הבשן׃ כתרגומו׃ שהיה הירדן יוצא מחלקו ממערת פמיים והיא לשם שהיא בחלקו של דן׃ שנ׳ ויקראו ללשם דן׃ וזינוק וקילוחו מן הבשן׃ וזה זינוק זה ...יזנק... ויוצא ממקום אחד ונחלק לשני מקומות׃ שטס ... שנוחלת

תחילה שנ׳ יזנק׃ ... עקרון וסביבותיה ולא ספקו להם ובאו ונלחמו עם לשם שהיא ... והיא בקצה מזרחית שהוא הירדן יוצא ממערת פמיים והיא במזרחה של ארץ ישר׳ ובא מן הצפון לדרום וכלה בקצה ים המלח שהיא במזרח יהודה שנטל במזרחה של ארץ ישר׳ בספר יהושע׳ והוא שנ׳ ויצא גבול בני דן ויעלו וילחמו עם לשם וגו׳ ... גבולם מתחלת המזרח שהתחילו לנחול בה׃ שבע רצון׃ שהיתה ארצו שבעה כל רצון יושביה׃ ים ודרום ירשה׃ ים כנרת נפל בחלקו׃ ונטל מלא חבל חרם בדרומה לפרוש חרמים ומכמורות׃ ברוך מבנים אשר׃ ראיתי בספרי אין

בשתי נקודות

ליצחק וליעקב לאמר לזרעך אתננה
הראיתיך בעיניך ושמה לא תעבר וימת
שם משה עבד יהוה בארץ מואב על
פי יהוה ויקבר אתו בגי בארץ מואב
מול בית פעור ולא ידע איש את
קברתו עד היום הזה ומשה בן מאה
ועשרים שנה במתו לא כהתה עינו
ולא נס לחה ויבכו בני ישראל את
משה בערבת מואב שלשים יום ויתמו
ימי בכי אבל משה ויהושע בן נון
מלא רוח חכמה כי סמך משה את
ידיו עליו וישמעו אליו בני ישראל
ויעשו כאשר צוה יהוה את משה ולא
קם נביא עוד בישראל כמשה אשר
ידעו יהוה פנים אל פנים לכל האתת
והמופתים אשר שלחו יהוה לעשות
בארץ מצרים לפרעה ולכל עבדיו
ולכל ארצו ולכל היד החזקה ולכל
המורא הגדול אשר עשה משה
לעיני כל ישראל

חזק מכיר
בר קרשביא

ולתמן לא תעבר ומית תמן משה
עבדא דיי בארעא דמואב על
מימרא דיי וקבר יתיה בחלתא
בארעא דמואב לקביל בית
פעור ולא ידע אנש ית קבורתיה
עד יומא הדין ומשה בר מאה
ועשרין שנין
כד מית לא כהה
עיניה ולא שנא
זיו יקרא דאפוהי
ובכו בני ישראל ית
משה במישריא
דמואב תלתין
יומין ושלימו יומי
בכיתא אבלא
דמשה ויהושע
בר נון אתמלי
רוח חכמה ארי
סמך משה ית
ידוהי עלוהי וקבילו
מניה בני ישראל
ועבדו כמא די
פקיד יי ית משה
ולא קם נביא עוד
בישראל כמשה די
אתגלי ליה יי אפין
באפין לכל אתיא
ומופתיא דשלחיה
יי למעבד בארעא
דמצרים לפרעה
ולכל עבדוהי
ולכל ארעיה
ולכל ידא תקיפתא
ולכל חזונא רבא
די עבד משה
לעיני כל ישראל

הראיתיך יוכל גירה היא מלפני שוה
לא תעבור ׳ שאילולי כן הייתי מקיימך
עד שתראה אותם נשואים וקנויים ומלך
ותעבר׃ וימת שם ׳ משה ואותם
ואת שם ׳ אין מכון וילך שם יהושע׳
ר׳ מאיר אומ׳ מיפטר ספר תורה חסר לוי׳
והוין אומ׳ לקוח את ספר התורה הזה ׳
אלא הכ׳ אומ׳ ומשה כותב בדמע׃ על
פי ׳׳׳ בנשיקה׃ ויקבור אותו ׳ הן כשם׳
ר׳ ישמעאל אומ׳ הוא קבר את עצמו ׳ וזה
אחד משלשה אותם שהיה ר׳ ישמעאל
דורש כן ׳ כיוצא בו ביום מלאות ימי נזרו
יביא אותו ׳ הוא מביא את עצמו ׳ כיוצא
בו והשיאו אותם עון אשמה ׳ וכי אחרים
משיאין אותם ׳ הם משיאין את ד׳
עצמן ׃ מול בית פעור ׳ קברו מוכן שם
מששת ימי בראשית לכפר על מעשה
פעור וזה אחד מן הדברים שנבראו
מערב שבת בין השמשות׃ לא כהתה
עינו ׳ אף משמת׃ ולא נס לחה ׳ לחוחי
שבו ׳ לא שלט בו רקבון ולא נהפך תואר
פניו׃ בני ישר׳ הזכרים ׳ אבל באהרן
מתוך שהיה רודף שלום ועושה שלום
בין איש לרעהו ובין אישה לבעלה ׳
נאמ׳ כל בית ישר׳ זכרים ונקבות׃
אשר ידעו פנים אל פנים ׳ שהיה לבו
גס בו ומדבר אליו כל שעה שרוצה
כענין שנ׳ ועתה אעלה אל ׳׳׳
ואשמעה מה יצוה ׳׳׳ ׃ ולכל היד החזקה
שקבל את התורה בידו מלוחות ׃
ולכל המורא הגדול ׳ נסים וגבורות
שבמדבר הגדול והנורא׃ לעיני כל ישר׳
שנשאו לבו לשבר את הלוחות לעיניהם
שנ׳ ואשברם לעיניכם ׳ והסכימה דעת
הק׳ לדעתו ׳ שנ׳ אשר שברת׃
חסלת וזאת הברכה ׃

סימן לידע סדר הבריתות איזהו
במכילתי ׳ ואיזו בתורת כהנים ׳ ואיזו
בסיפרי ׳ ואיזו בברייתא דר׳ חייא
ור׳ אושעיא ׳ תדע אותן בריתות
המביאות פסוק לדרשא כולן
בתחילתן כגון הנך דמנחות דתנו
רבנן ׳ ואם תקריב מנחת בכורים
מה תלמ׳ כו׳ ועוד אחרית מעהני
מילי ׳ דתנו רבנן על חלות לחם חמץ וכו׳
וכן תנו רבנן ׳ אביב ׳ זה אביב קלוי באש כו׳ וכל שאר ברייתות דר׳
אחרות המביאות פסוק בתחילתן
וכן דתניא המביאות פסוק בתחילתה
לדרשא כולם אינם בברייתות דר׳
חייא ור׳ אושעיא ׳ והם או במכילתי
או בסיפרא או בסיפרי ׳ ועת אבאר
לך איזו במכילתי ואיזו בסיפרא ואיזו
בסיפרי כל אותן בריתות המביאות פסוק
לדרשא בתחילתן כמו שפירש׳ ואותו פסו׳
הוא בספר אלה שמות אותו תמצא
במכילתי ׳ והברייתות שבמכילתי שדורשות
ספר אלה שמות סדורות הן במכילתי
כסדר הפסוקים שבספר אלה שמות וכל
פסוק הקודם לחבירו בספ׳ אל׳ שמ׳ נדרש
במכילתי קודם לחבירו וכמו כן אות׳
בריתות המביאות בתחילתן מספ׳ ויקרא
עד וישלחו מן המחנה תמצא בתורת
כהנים בסיפרא ׳ וההיית כאשר
פירשתי גבי מכילתי וכן גבי סיפרי
ואותן ברייתות שאין מביאות פסוק
לדרשא סדורות הן בברייתא
דר׳ חייא ור׳ אושעיא׃

לשבת וראש חדש ומפטירין בסיפיה השמים כסאי
שבת של מחרת ראש חדש כשבתי ויאמר לו יהונתן מחר
לשבת ראשונה דחנוכה ומפטירין בתרי עשר רני ושמחי
אם חל להיות שבת שקלים ומפטי׳ במלכים קטע שמפטירין
לפרשת זכור כה אמר ייי פקדתי והיה מעשה וי״ד ———
לפרה אדומה ומפט׳ ביחזקאל ויהי דבר ייי אלי לאמר
לשבת של החדש ומפטירין ומפט׳ ביחזקאל כה אמר ייי
ומיום קדמאה דפסחא ומפטירין ביהושע בעת ההיא
ומיום תניינא ומפטי׳ במלכים וישלח המלך והיו שנית
לשבת דחול המועד ומפטי׳ ביחזק היתה עלי יד ייי
ליום שביעי של פסח וידבר דוד לייי לכן. שלישי
ליום אחרון של פסח בישעיה עוד היום בנב לעמוד
ביום ראשון של שבועות ביחזק והיה מעשה בכן.
ליום שני של עצרת בתרי עשר תפלה

לראש השנה שחרית במלכים לכן. לסיים
ביום [illegible] מפטירין בישעיה דרשו ידוק
ראש השנה ומפטירין בשמואל ויהי איש אחד מן
ליום שני כה אמר ייי ויגנו חן והיה מנחה
ליום כפור שחרית בישעיה סלו סלו
ומנחת יום הכפורים ומפטירין ביונה
בחג הסוכות ליום ראשון בתרי עשר הנה יום בא
ליום תניינא דחגא ויאמרו ויקהלו בני שניה
לחול המועד והיה ביום ההוא ביום בוא גוג
לשמיני עצרת ויהי ככלות שלמה לכן.
שמחה כרעבה לנבים
ויהי אחרי מות משה׃ לכן. רבעית רבב׳ חצין להודין שוש אשיש

והיה מעשה בראשית עד
והיה מעשה לכן. חיי שרה
ובתולדות את הנחות
ותישעה כמו״ג כי תשין יי די
יחזר אחת של שקלים
ובראש ויקהל היה נקהלות
ובסוף הטהרה חדש טיקהל
והתחיל בויהל פקודי המשכן
[illegible] מיד בפקודי
ובשבת סתהי ותכל
ויקרא
כן. שניה של פר׳ שרית
ושניה ופרשת מתכר ד׳ סיג
לחקת ובמ׳ נשא לכן. שניה
והיה סט לכן. שלישי ודברי
והשכח כן. שלישי ואתחנן
והיה ספכה כן. רביעית ואתחנן
לראש עקב
לכן. שניה דחזיה עקב
והיה ספכה בכן. שלישי דעקב
והיא כתבה בכן. שלישי בראה
דשופטים
והיה מעשה בן. שפיה כי תצא
שלישית תבא
ושמחה תורה במלכים

ויהי בימי

שפט השפטים ויהי
רעב בארץ וילך
איש מבית לחם
יהודה לגור בשדה
מואב הוא ואשתו
ושני בניו ושם
האיש אלימלך
ושם אשתו נעמי
ושם שני בניו מחלון
וכליון אפרתים מבית
לחם יהודה ויבאו
שדי מואב ויהיו
שם וימת אלימלך
איש נעמי ותשאר
היא ושני בניה
וישאו להם נשים
מאביות שם האחת
ערפה ושם השנית
רות וישבו שם כעשר
שנים וימתו גם שניהם
מחלון וכליון ותשאר
האשה משני ילדיה
ומאישה ותקם היא

וכלתיה ותשב משדי
מואב כי שמעה
בשדה מואב כי
פקד יהוה את עמו
לתת להם לחם ותצא
מן המקום אשר
היתה שמה ושתי
כלתיה עמה ותלכנה
בדרך לשוב אל ארץ
יהודה ותאמר נעמי
לשתי כלתיה לכנה
שבנה אשה לבית
אמה יעש יהוה
עמכם חסד כאשר
עשיתם עם המתים
ועמדי יתן יהוה לכם
ומצאן מנוחה אשה
בית אישה ותשק
להן ותשאנה קולן
ותבכינה ותאמרנה
לה כי אתך נשוב
לעמך ותאמר נעמי
שבנה בנתי למה
תלכנה עמי העוד לי

בנים במעי והיו
לכם לאנשים שבנה
בנתי לכנה כי זקנתי
מהיות לאיש כי
אמרתי יש לי תקוה
וגם הייתי הלילה
לאיש וגם ילדתי
בנים הלהן תשברנה
עד אשר יגדלו הלהן
תעגנה לבלתי היות
לאיש אל בנתי כי מר
לי מאד מכם כי יצאה
בי יד יהוה ותשאנה
קולן ותבכינה עוד
ותשק ערפה לחמותה
ורות דבקה בה
ותאמר הנה שבה
יבמתך אל עמה
ואל אלהיה שובי
אחרי יבמתך ותאמר
רות אל תפגעי בי
לעזבך לשוב מאחריך
כי אל אשר תלכי
אלך ובאשר תליני

אליך עמך עמי ו
ואלהיך אלהי׃ באשר
תמותי אמות ושם
אקבר כה יעשה
יהוה לי וכה יסיף
כי המות יפריד ביני
וביניך׃ ותרא כי
מתאמצת היא ללכת
אתה ותחדל לדבר
אליה׃ ותלכנה שתיהן
עד באנה בית לחם
ויהי כבאנה בית לחם
ותהם כל העיר עליהן
ותאמרנה הזאת נעמי׃
ותאמר אליהן אל
תקראנה לי נעמי
קראן לי מרא כי המר
לי שדי מאד׃ אני
מלאה הלכתי וריקם
השיבני יהוה למה
תקראנה לי נעמי
ויהוה ענה בי ושדי
הרע לי׃ ותשב נעמי

ותשב נעמי ורות
המואביה כלתה
עמה השבה משדי
והמה באו בית לחם
בתחלת קציר שערים׃
ולנעמי מודע
לאישה איש גבור
חיל ממשפחת
אלימלך ושמו בעז׃
ותאמר רות המואביה
אל נעמי אלכה נא
השדה ואלקטה
בשבלים אחר אשר
אמצא חן בעיניו
ותאמר לה לכי בתי׃
ותלך ותבוא ותלקט
בשדה אחרי הקצרים
ויקר מקרה חלקת
השדה לבעז אשר
ממשפחת אלימלך׃
והנה בעז בא
מבית לחם ויאמר
לקוצרים יהוה עמכם

ויאמרו לו יברכך
יהוה׃ ויאמר בעז
לנערו הנצב על
הקצרים למי הנערה
הזאת׃ ויען הנער
הנצב על הקצרים
ויאמר נערה מואביה
היא השבה עם נעמי
משדה מואב׃
ותאמר אלקטה נא
ואספתי בעמרים
אחרי הקצרים ותבוא
ותעמוד מאז הבקר
ועד עתה זה שבתה
הבית מעט׃ ויאמר
בעז אל רות הלא
שמעת בתי אל תלכי
ללקט בשדה אחר
וגם לא תעבורי מזה
וכה תדבקין עם נערתי׃
עיניך בשדה אשר
יקצרון והלכת אחריהן
הלוא צויתי את הנערים
לבלתי נגעך

ושתית מאשר ישאבון הנערים
ותפל על פניה ותשתחו ארצה
ותאמר אליו מדוע מצאתי חן בעיניך
להכירני ואנכי נכריה
ויען בעז ויאמר לה
הגד הגד לי כל אשר
עשית את חמותך
אחרי מות אישך
ותעזבי אביך ואמך
וארץ מולדתך
ותלכי אל עם אשר
לא ידעת תמול
שלשום ישלם יהוה
פעלך ותהי משכרתך
שלמה מעם יהוה
אלהי ישראל אשר
באת לחסות תחת כנפיו
ותאמר אמצא חן בעיניך
אדני כי נחמתני וכי
דברת על לב שפחתך
ואנכי לא אהיה

משנה בעיניכן ויצאים
יבתים יו פרשית׳ ויפרך
בגאל השדה שנשו [illegible]
[illegible] ולקט כשהוה׳ הנה
[illegible] ויאמר בעז
[illegible] [illegible]
[illegible]

כאחת שפחתך
ויאמר לה בעז לעת
האכל גשי
הלם ואכלת מן
הלחם וטבלת פתך
בחמץ ותשב מצד
הקצרים ויצבט לה
קלי ותאכל ותשבע
ותתר ותקם ללקט
ויצו בעז את נעריו
לאמר גם בין העמרים
תלקט ולא תכלימוה
וגם של תשלו לה מן
הצבתים ועזבתם
ולקטה ולא תגערו
בה ותלקט בשדה
עד הערב ותחבט
את אשר לקטה
ויהי כאיפה שערים
ותשא ותבוא העיר
ותרא חמותה את
אשר לקטה ותוצא
ותתן לה את אשר
הותרה משבעה

שקיה הדוי פרץ בגבורה
וגיל ויהיה ישן בגויך [illegible]
ושויר יות גיטו׳ ושוית
שמלותיך עליך וכי [illegible]
[illegible] נגרי שבת
[illegible] [illegible]
[illegible]

ותאמר לה חמותה
איפה לקטת היום
ואנה עשית יהי
מכירך ברוך ותגד
לחמותה את אשר
עשתה עמו ותאמר שם
האיש אשר עשיתי
עמו היום בעז
ותאמר נעמי לכלתה
ברוך הוא ליהוה
אשר לא עזב חסדו
את החיים ואת
המתים ותאמר לה
נעמי קרוב לנו האיש
מגאלנו הוא
ותאמר רות המואביה
גם כי אמר אלי עם הנערים
אשר לי תדבקין עד
אם כלו את כל הקציר
אשר לי
ותאמר נעמי אל
רות כלתה טוב בתי
כי תצאי עם נערותיו

הודיע ויוש לבעז׳ ותרד
הגרן ותעש וג׳ והיא ולא
עשתה כן [illegible]
וספת ושוית שמלותך עליך
וירדת׳ והיא לא עשתה כן
אמרה הפוגע׳ב׳ [illegible]

ולא יפגעו בך בשדה
אחר ׃ ותדבק בנערות
בעז ללקט עד כלות
קציר השערים
וקציר החטים ותשב
את חמותה ׃ ותאמר
לה נעמי חמותה בתי
הלא אבקש לך
מנוח אשר ייטב
לך ׃ ועתה הלא בעז
מודעתנו אשר היית
עם נערותיו הנה הוא
זרה את גרן השערים
הלילה ׃ ורחצת וסכת
ושמת שמלתיך עליך
וירדתי הגרן אל תודעי
לאיש עד כלתו לאכל
ולשתות ׃ ויהי
בשכבו וידעת את
המקום אשר ישכב
שם ובאת וגלית
מרגלתיו ושכבתי
והוא יגיד לך את א
שר תעשין ׃
ותאמר אליה כל
אשר תאמרי אלי
אעשה ׃ ותרד הגרן
ותעש ככל אשר
צותה חמותה ׃
ויאכל בעז וישת
וייטב לבו ויבא
לשכב בקצה הערמה
ותבא בלט ותגל
מרגלתיו ותשכב ׃
ויהי בחצי
הלילה ויחרד האיש
וילפת והנה אשה
שכבת מרגלתיו ׃
ויאמר מי את ותאמר
אנכי רות אמתך
ופרשת כנפך על
אמתך כי גאל אתה ׃
ויאמר ברוכה את
ליהוה בתי היטבת
חסדך האחרון מן
הראשון לבלתי לכת
אחרי הבחורים אם
דל ואם עשיר ׃ ועתה
בתי אל תיראי כל
אשר תאמרי אעשה
לך כי יודע כל שער
עמי כי אשת חיל
את ׃ ועתה כי אמנם
כי גאל אנכי וגם גאל
קרוב ממני ׃ ליני
הלילה והיה בבקר
אם יגאלך טוב יגאל
ואם לא יחפץ לגאלך
וגאלתיך אנכי חי
יהוה שכבי עד הבקר ׃
ותשכב מרגלתיו עד
הבקר ותקם בטרם
יכיר איש את רעהו
ויאמר אל יודע כי
באה האשה הגרן ׃
ויאמר הבי המטפחת
אשר עליך ואחזי
בה ותאחז בה וימד
שש שערים וישת

קשוטהיאו
חנה היין
לפכך ותוריד
הבין תחייה
ויוחר כך
ותעש כ׳
אשר צותה
חמותה ׃
וייטב לבו
עסק בתירה
ותבא בלט
בחת׳ חייני
ויחרד
האיש
וילפת סמר
שרה היין
ובקש ליענק
והיא יוחזתן
וליפפת ׃
מיד עיתה
וילפת ויאחז
כיון וילבת
שושון את
שני עיוור
החשוך והה
יושה נת ׃
יהן ערושה
והכר בה

בה שהיה ישה ׃ ופרשת כנפי
כנף בגדך לכסות בטליתך
והוא לשון נשואין ׃ כי גו ׃
יותה לגאול נחלת יושי מיהט
ט׳ ומי גאלן הקרוב אלא וגואל
ונ׳ וחוילה ואני יבריכות ולמסר
את נחלתינו ויותה עליך לקנות
וקנה גם אותי ׃ קרוב ממני ש
שהוא אחי ׃ חי ׳ אמיה ׳ ר

כרמים יותה ויציאו קשן
ונשתגעלה שיונה ווציאה
מצרים ורבותינו יומרו ויצן
נשבע שהיה ייצרו מקטרגו
יותה פני והיא פניה בוא
עליה ׳ שבע כל א יבוא עליה׳
אלא על ידי נשואין ׃ ויאמר
אל יודע ׳ מוסב על ותקם
בטרם יכיר איש וג׳ היה דורש
וקום

כי אמ׳ לכן איך בטוי שיודע
כי באה האשה הגרן ׃ שש
שערים ׳ אי איפשר לומר
שש סאים ׳ שאין דרכה
לשאת כמשוי זה ׳ אלא שש
שעורין ממש ורמז לה שעתיד
לצאת ממנה בן שמתברך
בשש ברכות ׳ רוח ב׳ חכמה ׳
ובינה ׳ רוח עצה וגבורה ׳ רוח

דעת ויראת
ה׳ ׃ מי
ויאמר אל יודע
ואמי אמ׳ רבותינו
דרכויה לאותו
הלילה היה שטוח
בעז על אותו ...
על פניו ואו דרש
של עולם גלוי וידוע
לפניך שלא נגעתי
בה ׳ ובכן אל יודע

עליה ותבא העיר
ותבא אל חמותה
ותאמר מי את בתי
ותגד לה את כל
אשר עשה לה האיש
ותאמר שש השערים
האלה נתן לי כי
אמר אלי אל תבואי
ריקם אל חמותך
ותאמר שבי בתי עד
אשר תדעין איך
יפל דבר כי לא ישקט
האיש כי אם כלה
הדבר היום ובעז
עלה השער וישב
שם והנה הגאל עבר
אשר דבר בעז
ויאמר סורה שבה
פה פלני אלמני ויסר
וישב ויקח עשרה
אנשים מזקני העיר
ויאמר שבו פה
וישבו ויאמר לגאל

חלקת השדה אשר
לאחינו לאלימלך
מכרה נעמי השבה
משדי מואב ואני
אמרתי אגלה אזנך
לאמר קנה נגד
הישבים ונגד זקני
עמי אם תגאל גאל
ואם לא יגאל הגידה
לי ואדעה כי אין
זולתך לגאול ואנכי
אחריך ויאמר אנכי
אגאל ויאמר בעז
ביום קנותך השדה
מיד נעמי ומאת
רות המואביה
אשת המת קנית
להקים שם המת על
נחלתו ויאמר
הגאל לא אוכל
לגאל לי פן אשחית
את נחלתי גאל לך
אתה את גאלתי כי

לא אוכל לגאל
וזאת לפנים בישראל
על הגאולה ועל
התמורה לקים כל
דבר שלף איש נעלו
ונתן לרעהו וזאת
התעודה בישראל
ויאמר הגאל לבעז
קנה לך וישלף נעלו
ויאמר בעז לזקנים
וכל העם עדים אתם
היום כי קניתי את כל
אשר לאלימלך ואת
כל אשר למחלון וכליון
מיד נעמי וגם את
רות המואביה אשת (המת)
מחלון קניתי לי לא
לאשה להקים שם
המת על נחלתו ולא
יכרת שם המת מעם
אחיו ומשער מקומו
עדים אתם היום
ויאמרו כל העם אשר

אל יוודע שלא
יתחלל שם שמים
בפרהסיא ... וכי
יות כתי ... מדד
עמיתך ... מה עשית
וקנוי לך כלומר
החתנה ונגוכן
ויודיעך מי שמך
כי אם כלה הדבר
את הדבר היום;
פלני אלמני ... לא
הזכיר הכתוב
שמו ... לפי שלא
רצה לגאול ... פלני
אלמוני ... ותרגום
מכוסים כסי ועוור
פלוני ומכסה ...
לשון כי יפלא ממך
דבר ... היפלא מה'
דבר ... אלמוני כנוס ...
אלמן וחבלי שם;
ואדעה כי אין
זולתך קרוב לגאול
ומאת רות המואביה
אתה צריך לקנות
והיא אינה רוצה
אלא אם כן
תשאנה ... פן
אשחית ... לתת
זרע בזרעי של
לא יבוא עמוני ...
ומואבי ... וטעה
בעמוני ולא עמונית
מואבי ולא מואבית;
על הגאולה ועל
התמורה ... תמורה
זו חליפין ... שלף
איש נעלו ... זה הקונה
מיו שהוא קונה

בבורר מקום
של ... ונחלקו חכמי
ישראל בדבר ... יש נתן
ויש ... יש אומר בנעלו
של קונה ... ויש ...
נתן לגואל ... ויש
בנעלו של ויקנה ...
ובגואל נתן לבעז;

וזאת התעודה ... משפט העדות ;
להקים שם המת על נחלתו ... ומתוך
שאשתו ... וביוה נחלה ומצבת
וזיכרון ... זו היא
אשת מחלון שמו נזכר עליה; ת/
מיד נעמי ... היא רוצה
והזכירה והכל
והסכימה

חכל לרות ... ובשותה אני בה/
כרחל וכלאה ... ויאמר שמשבט
יהודה היו ומבני לאה ... אמרים
היו על רחל שהיא עקרה
של בית והקדימו רחל ללאה וקראו
שם ... יצאו ... כשם פרץ ... שיצאו
ממנו ... ואלה תולדות פרץ ... לפי
שייחס דוד על שמה שלמה

המואביה חזר ויחסן על שם יהודה
חסלת

בשער והזקנים עדים
יתן יהוה את האשה
הבאה אל ביתך
כרחל וכלאה אשר
בנו שתיהן את בית
ישראל ועשה חיל
באפרתה וקרא שם
בבית לחם ויהי ביתך
כבית פרץ אשר ילדה
תמר ליהודה מן הזרע
אשר יתן יהוה לך מן
הזרע אשר יתן יהוה
לך מן הנערה הזאת
ויקח בעז את רות ותהי
לו לאשה ויבא אליה
ויתן יהוה לה הריון
ותלד בן ותאמרנה
הנשים ברוך יהוה אשר
לא השבית לך גאל
היום ויקרא שמו
בישראל והיה לך
למשיב נפש ולכלכל
את שיבתך כי כלתך
אשר אהבתך ילדתו

אשר היא טובה לך
משבעה בנים ותקח
נעמי את הילד
ותשיתהו בחיקה
ותהי לו לאמנת
ותקראנה לו השכנות
שם לאמר ילד בן
לנעמי ותקראנה
שמו עובד הוא אבי
ישי אבי דוד
ואלה תולדות פרץ
פרץ הוליד את
חצרון וחצרון הוליד
את רם ורם הוליד
את עמינדב ועמינדב
הוליד את נחשון
ונחשון הוליד את
שלמה ושלמון
הוליד את בעז
ובעז הוליד את
עובד ועובד הוליד
את ישי וישי
הוליד את דוד

סיכום פסוקי רות פ"ה וחציו
ותאמר רות

שיר השירים

אשר לשלמה יוחת הבריקים
שהם זו שאמנו ...
...
הנביאים ...
הדיבור על ...
ועל ...
...

חיות ומשתם קדת על בעלה ומתרשת
ומספרת ... נעריה ומי יפיה וכשרון
בעלה ... עמה כמהבה
להודיע ... עמה ... שילחה
שילחין ... כי היו עד חשת
והוא עד ישה

שִׁיר הַשִּׁירִים
אֲשֶׁר
לִשְׁלֹמֹה׃ יִשָּׁקֵנִי
מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי
טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן׃
לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים
שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ
עַל כֵּן עֲלָמוֹת
אֲהֵבוּךָ׃ מָשְׁכֵנִי
אַחֲרֶיךָ נָּרוּצָה
הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ
חֲדָרָיו נָגִילָה
וְנִשְׂמְחָה בָּךְ נַזְכִּירָה
דֹדֶיךָ מִיַּיִן מֵישָׁרִים
אֲהֵבוּךָ׃
שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה
בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם כְּאָהֳלֵי
קֵדָר כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה׃
אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי
שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשְּׁזָפַתְנִי
הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי
נִחֲרוּ בִי שָׂמֻנִי
נֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים

ישקני מנשיקות פיהו · זה שיר
שבפיה בגלותה ובאלמנותה ·
ישקני · מי יתן וישקני המלך
שלמה מנשיקות פיהו · כאשר
מיוחד · שיש נשיקות שנושקין
על גב היד ועל בית החזה ועל
הכתף · אך אני מתאוה ...
ושוקקה להיות נוהג עמי כמנהג
הראשון פה אל
פה · כי טובים דודיך מיין · כי
טובים לי דודיך מכל משתה יין
ומכל עונג ושמחה · ולשון עברי
הוא להיות כל סעודת שמחה
קרויה על שם היין כענין שנ' אל
בית משתה היין · באסתר · וכן
בשיר אל תשתו יין · וכן והיה כנור
ונבל ותוף וחליל ומשתיהם · זהו
כינוי משלו · ונמו' החכמי' על
שם שנתן להם תורתו ודבר
עמהם פנים אל פנים ואותן
דודים עדיין עריבים עליהם
מכל שעשוע ומובטחים הם להופ'
להופיע עוד להם ולבאר אליהם
סוד טעמיה ומסתרי צפונה
ומחלים להקב"ה לקיים דברו
וזהו ישקני מנשיקות פיהו ·
לריח · שם טוב נקרא על שמן
שמן טוב · לריח שמניך
טובים · שהריחו בהם אפסי ארץ
אשר שמעו שמעך הטוב
במעשיך נפלאות במצרים
שמן תורק שמך · לאמר עליך
... שמן אשר תורק תמיד
להדיף ריח ... [illegible]
ומרחוק שם ... [illegible]

כל עת שהוא בצלוחית ...
אין ריחו נודף · [illegible]
טמונה בצלוחית אחר ריחו ערב ·
על כן עלמות אהבוך · כי ...
קול השמועה ...
הזונה אמרה כששמענו את אשר
הוביש ה' את מי ים סוף · ונ' כי
... הוא האלקים בשמים ...
עלמות · הן בתולות · לפי הדימוי ·
שדימהו לבחור ...
ולפי הדוגמא · עלמות הן האומות ·
משכני אחריך נרוצה · אני שמעתי
משלוחיך ...
[illegible]
נערה להיות לך לאשה · הביאני
המלך · גם היום הזה עודני גילה
ושמחה את אשר דבקתי לך
שכירה דודיך · גם היום באלמנות
חיות · ועוד אזכיר דודך הראשונים
מכל משתה עונג ושמחה · מישרי'
אהבוך · אהבה עזה אהבת מישור
בלי עקבה ורמייה · אשר אהבוך
אני ואבותי ... זהו
פשוטו לפי ענין · ולפי הדוגמא
הם המזכירים לפניו חסד נעורים
ואהבת כלולות · לכתם אחרי במדבר
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
כמו עודם היום גלים ושמחים ...
[illegible]
[illegible]
[illegible] · שחורה

אני ונאוה · אתם רעותי ·
אל יהיה זה בעיניכם ...
[illegible]
[illegible] · כי שחורה אני על ידי
שזיפת שמש · ונאוה אני
[illegible]
אני שחורה כאהלי קדר ·
[illegible]
[illegible]

[illegible] להיות ...
[illegible]
[illegible]
כנסת ישראל אומרת לאומות
שחורה אני במעשי ...
ונאוה במעשה אבותי ...
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] · וקורא לאומות
בנות ירושלם · על שם
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
אל תראוני · אל תסתכלו
[illegible]
[illegible]

שחורתי ...
[illegible]
השמש · ...
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ושם ששזפתני השמש
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

כרמי שלי לא נטרתי׃ הגידה לי שאה
שאהבה נפשי איכה תרעה ואיכה
תרביץ בצהרים שלמה אהיה כעטיה
על עדרי חבריך׃ אם לא תדעי לך
היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן
ורעי את גדיתיך על משכנות הרעים׃
לססתי ברכבי פרעה דמיתיך
רעיתי׃ נאוו לחייך בתורים צוארך
בחרוזים׃ תורי זהב נעשה לך עם
נקדות הכסף׃ עד שהמלך במסיבו
נרדי נתן ריחו׃ צרור המור דודי
לי בין שדי ילין׃ אשכל הכפר דודי
לי בכרמי עין גדי׃ הנך יפה
רעיתי הנך יפה עיניך יונים׃ הנך
יפה דודי אף נעים אף ערשנו
רעננה׃ קרות בתינו ארזים רהיטנו
ברותים׃ אני חבצלת השרון שוש
שושנת העמקים׃ כשושנה בין
החוחים כן רעיתי בין הבנות׃ כתפוח
בעצי היער כן דודי בין הבנים
בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק
לחכי׃ הביאני אל בית היין ודגלו
עלי אהבה׃ סמכוני באשישות

[illegible]

רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני
שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני
השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות
או באילות השדה אם תעירו ואם
תעוררו את האהבה עד שתחפץ
קול דודי הנה זה בא מדלג על
ההרים מקפץ על הגבעות דומה דודי
לצבי או לעפר האילים הנה זה עומד
אחר כתלנו משגיח מן החלנות מציץ
מן החרכים ענה דודי ואמר לי קומי
לך רעיתי יפתי ולכי לך כי הנה הסתיו
עבר הגשם חלף הלך לו הנצנים
נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול
התור נשמע בארצנו התאנה חנטה
פגיה והגפנים סמדר נתנו ריח קומי
לכי רעיתי יפתי ולכי לך
יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה
הראיני את מראיך השמיעני את
קולך כי קולך ערב ומראיך נאוה
אחזו לנו שועלים שעלים קטנים
מחבלים כרמים וכרמינו סמדר דודי
לי ואני לו הרעה בשושנים עד
שיפוח היום ונסו הצללים סב דמה

לך דודי לצבי או לעפר האילים על
הרי בתר׃ על משכבי בלילות
בקשתי את שאהבה נפשי בקשתיו
ולא מצאתיו׃ אקומה נא ואסובבה
בעיר בשוקים וברחובות אבקשה
את שאהבה נפשי בקשתיו ולא
מצאתיו׃ מצאוני השמרים
הסובבים בעיר את שאהבה נפשי
ראיתם׃ כמעט שעברתי מהם עד
שמצאתי את שאהבה נפשי אחזתיו
ולא ארפנו עד שהביאתיו אל בית
אמי ואל חדר הורתי׃ השבעתי
אתכם בנות ירושלים בצבאות או
באילות השדה אם תעירו ואם
תעוררו את האהבה עד שתחפץ׃
מי זאת עלה מן המדבר כתימרות
עשן מקטרת מור ולבונה מכל אבקת
רוכל׃ הנה מטתו של שלמה ששים
גברים סביב לה מגברי ישראל׃ כלם
אחזי חרב מלמדי מלחמה איש
חרבו על ירכו מפחד בלילות׃
אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי
הלבנון׃ עמודיו עשה כסף רפידתו זהב

[illegible]

מרכבו ארגמן תוכו רצוף אהבה
מבנות ירושלים: צאינה וראינה
בנות ציון במלך שלמה בעטרה
שעטרה לו אמו ביום חתנתו
וביום שמחת לבו: הנך יפה
רעיתי הנך יפה עיניך יונים מבעד
לצמתך שערך כעדר העזים
שגלשו מהר גלעד: שניך כעדר
הקצובות שעלו מן הרחצה שכלם
מתאימות ושכלה אין בהם: כחוט
השני שפתותיך ומדברך נאוה
כפלח הרמון רקתך מבעד לצמתך:
כמגדל דויד צוארך בנוי לתלפיות
אלף המגן תלוי עליו כל שלטי
הגבורים: שני שדיך כשני עפרים
תאומי צביה הרועים בשושנים: עד
שיפוח היום ונסו הצללים אלך לי
אל הר המור ואל גבעת הלבונה: כלך
יפה רעיתי ומום אין בך: אתי
מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי תשורי
מראש אמנה מראש שניר וחרמון
ממעונות אריות מהררי נמרים:
לבבתני אחתי כלה לבבתני באחת

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

212

[illegible]

מעיניך באחת ענק מצורניך: מה
יפו דודיך אחתי כלה מה טובו דדיך
מיין וריח שמניך מכל בשמים: נפת
תטפנה שפתותיך כלה דבש וחלב
תחת לשונך וריח שלמתיך כריח
לבנון: גן נעול אחתי כלה גל
נעול מעין חתום: שלחיך פרדס
רמונים עם פרי מגדים כפרים עם נרדים:
נרד וכרכם קנה וקנמון עם כל עצי
לבונה מר ואהלות עם כל ראשי
בשמים: מעין גנים באר מים חיים
ונזלים מן לבנון: עורי צפון ובואי
תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי
לגנו ויאכל פרי מגדיו: באתי לגני
אחתי כלה אריתי מורי עם בשמי
אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני
עם חלבי אכלו רעים שתו ושכרו
דודים: אני ישנה ולבי ער
קול דודי דופק פתחי לי אחתי רעיתי
יונתי תמתי שראשי נמלא טל
קוצותי רסיסי לילה: פשטתי את
כתנתי איככה אלבשנה רחצתי את
רגלי איככה אטנפם: דודי שלח ידו

[illegible]

ידיו מן החור ומעי המו עליו קמתי
אני לפתח לדודי וידי נטפו מור
ואצבעתי מור עובר על כפות המנעול
פתחתי אני לדודי ודודי חמק
עבר נפשי יצאה בדברו בקשתיהו
ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני
מצאני השומרים הסובבים בעיר
הכוני פצעוני נשאו את רדידי מעלי
שומרי החמות השבעתי אתכם בנות
ירושלם אם תמצאו את דודי מה
תגידו לו שחולת אהבה אני מה דודך
מדוד היפה בנשים מה דודך מדוד
שככה השבעתנו דודי צח ואדום
דגול מרבבה ראשו כתם פז קוצותיו
תלתלים שחורות כעורב עיניו כיונים
על אפיקי מים רחצות בחלב ישבות
על מלאת לחיו כערוגת הבשם
מגדלות מרקחים שפתותיו שושנים
נטפות מור עבר ידיו גלילי זהב
ממלאים בתרשיש מעיו עשת שן
מעלפת ספירים שוקיו עמודי שש
מיסדים על אדני פז מראהו כלבנון
בחור כארזים חכו ממתקים וכלו

[illegible]

מחמדים זה דודי וזה רעי בנות
ירושלם: אנה הלך דודך היפה בנשים
אנה פנה דודך ונבקשנו עמך: דודי
ירד לגנו לערוגת הבשם לרעות
בגנים וללקט שושנים: אני לדודי
ודודי לי הרעה בשושנים:
יפה את רעיתי כתרצה נאוה
כירושלם אימה כנדגלות: הסבי
עיניך מנגדי שהם הרהיבני שערך
כעדר העזים שגלשו מן הגלעד:
שיניך כעדר הרחלים שעלו מן
הרחצה שכלם מתאימות ושכלה
אין בהם: כפלח הרמון רקתך מבעד
לצמתך: ששים המה מלכות
ושמנים פלגשים ועלמות אין מספר:
אחת היא יונתי תמתי אחת היא
לאמה ברה היא ליולדתה ראוה
בנות ויאשרוה מלכות ופלגשים
ויהללוה: מי זאת הנשקפה
כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה
אימה כנדגלות: אל גנת אגוז
ירדתי לראות באבי הנחל לראות
הפרחה הגפן הנצו הרמנים: לא

לא ידעתי נפשי שמתני מרכבות עמי
עמי נדיב׃ שובי שובי השולמית
שובי שובי ונחזה בך מה תחזו
בשולמית כמחלת המחנים׃ מה
יפו פעמיך בנעלים בת נדיב חמוקי
ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן׃
שררך אגן הסהר אל יחסר המזג
בטנך ערמת חטים סוגה בשושנים׃
שני שדיך כשני עפרים תאמי
צביה׃ צוארך כמגדל השן עיניך
ברכות בחשבון על שער בת רבים
אפך כמגדל הלבנון צופה פני
דמשק׃ ראשך עליך ככרמל ודלת
ראשך כארגמן מלך אסור ברהטים׃
מה יפית ומה נעמת אהבה
בתענוגים׃ זאת קומתך דמתה
לתמר ושדיך לאשכלות׃ אמרתי
אעלה בתמר אחזה בסנסניו ויהיו
נא שדיך כאשכלות הגפן וריח
אפך כתפוחים׃ וחכך כיין הטוב
הולך לדודי למישרים דובב שפתי
ישנים׃ אני לדודי ועלי תשוקתו׃
לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים׃

214

נשכימה לכרמים נראה אם פרחה
הגפן פתח הסמדר הנצו הרמנים שם
אתן את דודי לך הדודאים נתנו
ריח ועל פתחינו כל מגדים חדשים
גם ישנים דודי צפנתי לך מי יתנך
כאח לי יונק שדי אמי אמצאך
בחוץ אשקך גם לא יבוזו לי אנהגך
אביאך אל בית אמי תלמדני אשקך
מיין הרקח מעסיס רמוני שמאלו
תחת לראשי וימינו תחבקני השבעתי
השבעתי אתכם בנות ירושלם מה
תעירו ומה תעררו את האהבה עד
שתחפץ מי זאת עלה מן
המדבר מתרפקת על דודה תחת
התפוח עוררתיך שמה חבלתך אמך
שמה חבלה ילדתך שימני כחותם
על לבך כחותם על זרועך כי עזה
כמות אהבה קשה כשאול קנאה
רשפיה רשפי אש שלהבתיה מים
רבים לא יוכלו לכבות את האהבה
ונהרות לא ישטפוה אם יתן איש
את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו
אחות לנו קטנה ושדים אין לה

אם יתן איש כל הון ביתו בי להמיר
את אהבתך: בוז יבוזו לו. לאומה
הקב"ה ובית דינו מעידין עליה כנסת
ישר' מתרפקת על דודה: אחות
לנו קטנה מתחתונים שהיו
מתאוה ומתחברת עמנו והיא
קטנה מקטנת עצמה מן האומות
אחות. ל' איחוי. אולי קרוב שאין
מתאחין ומתרפקת על דודה מענין
של בגלות מיצרים. שדים נכונו אנה
המעולה. אבל שדים אין לה עדיין
לא הגיע עתה לעת דודים: מה נעשה
לאחותנו שהל אומות מולכי שוין
עליה להכחידה מענין שנ' לכו ונכחיד
וגו': אם חומה היא כלו' אם תחזק
בדין והיא ומזומנה להיות כחומה
חזקית נחושת שלא יכנסו בתוכה
לא תתחתן בם ולא ימשו בקה ל'
ולא תתפתה להם: נבנה עליה טירת
כסף. נהיה עליה לעיר ומבצר לכתר
ולנוי. ונבנה עליה את עיר הקודש
ובית הבחירה: ואם דלת היא המסב'
על צירה. ונשקיע עליה היא נפתחת
אף. היא אם תפתח להם להיות הם
באים בה והיא בהם: נצור עליה לוח
ארז של עץ שמרקבים ותולעת
בריתה ומוכלים. ונכנסת ישר' אומר'
אני חומה. חזקה באהבת דודי:
ושדי כמגדלות. אלו בתי כנסיות
שמיניקים את ישר' מדברי תורה: אז
כמוצאי זאת. הייתי בעיניו כמוצאת
שלום:

מה נעשה לאחתינו ביום שידבר בה: אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז: אני חומה ושדי כמגדלות אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום: כרם היה לשלמה בבעל המון נתן את הכרם לנטרים איש יבא בפריו אלף כסף: כרמי שלי לפני האלף לך שלמה ומאתים לנטרים את פריו: היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני: ברח דודי ודמה לך לצבי או לעפר האילים על הרי בשמים:

סך פסוקי הספר קי"ז וחציו עד ורכבה:

ככלה שמוצאת שלוה ומוצאת
שלום בבית חמיה: כרם היה
לשלמה. זו כנסת ישר' שנמש'
לה' צבאות בית ישר': בבעל המון
ירושלם שהייתה רבתי עם והמון
רב. בעל לשון מישור מן ובעל
גד בבקעת הלבנון: נתן את הכרם
לנוטרים. מסרם ליד אדונים קשים
בבל יוון ומדי אדום. מידי שלשה
ואין סמך על נוטרים הללו שהם
מלכות: איש יבא בפריו אלף כסף
זה שיוכלו לגבות ממנו גלגליות
וארנונות ואונפרות הכל גם והם
להביא מכך כסף: כרמי שלי לפני
ליום הדין יביאום הק' מישפט
ויאמר כרמי שלי שמרתיה
בידכם של יהוה ולפני כל אשר
שחטפתם לכם את פרין לא נסתר
ממני אשר שגביתם לכם ויהב:
והם אומר' האלף לך שלמה
אלו הכסף שגבינו והם הכל
נחזיר לך. ומאתים לנוטרים את
פריו ועוד נוסיף. הימנו משלנו ונתן
להם לראשיהם ולחכמיהם כענין
שנ' תחת הנחושת אביא זהב ויש
לפרש ומאתים לנוטרים את פריו
כך הנהגה אין הקודש שמשלם
כ קרן וחומש אף. אנו משלם קרן
ישר' לה' ראשית תבואתו קד' ל
וחומשו של קרן ומאתים החומש
חומשו של אלף. ואותם המשלומים

המשלומים לתלמידי
חכמים שנ' כי ליושבים
לפני ה' יהיה סחרה
ואתננה של תורה:
היושבת בגנים הקב"ה
אומ' לישר' את
הנפוצה בגולה רועה בגנים
של אחרים יושבת בבתי
כנסיות ובבתי מדרשות:
חברים מקשיבים לקולך
מלאכי השרת חבריך שהם
בני אלהים רוצים ומקשיבין
ומצין לשמוע בקולך בבתי
כנסיות ובבתי מדרשות:
השמיעני ואחר כך
יקדישו הם שנ' ברן יחד
כוכבי בקר ואחר כך ויריעו כל
בני אלהים: ברח
דודי מן
הגולה הזאת ופדינו
מכולם: ודמה לך
לצבי למהר הג
הגאולה:
והשרה שכינתך על
הרי בשמים הוא הר
המוריה ובית המקדש
שיבנה במהרה
בימינו: חסלת
מגלת שיר
השירים:

דברי קהלת בן דוד מלך בירוש
לם׃ הבל
הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל
הבל׃ מה יתרון לאדם בכל עמלו
שיעמל תחת השמש׃ דור הולך
ודור בא והארץ לעולם עומדת׃
וזרח השמש ובא השמש ואל
מקומו שואף זורח הוא שם הולך
אל דרום וסובב אל צפון סובב סובב
סובב הולך הרוח ועל סביבתיו שב
הרוח׃ כל הנחלים הולכים אל הים
והים איננו מלא אל מקום שהנח
שהנחלים הולכים שם הם שבים
ללכת׃ כל הדברים יגעים לא יוכל
איש לדבר לא תשבע עין לראות
ולא תמלא אזן משמע׃ מה שהיה
הוא שיהיה ומה שנעשה הוא
שיעשה ואין כל חדש תחת השמש׃
יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא
כבר היה לעולמים אשר היה
מלפנינו׃ אין זכרון לראשנים וגם
לאחרנים שיהיו לא יהיה להם
זכרון עם שיהיו לאחרנה׃ אני

דברי קהלת בן דוד מלך [illegible]

מה יתרון לאדם [illegible]

[illegible]

קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלם׃
ונתתי את לבי לדרוש בחכמה על כל
אשר נעשה תחת השמים הוא ענין
רע נתן אלהים לבני האדם לענות בו׃
ראיתי את כל המעשים שנעשו
תחת השמש והנה הכל הבל ורעות
רוח׃ מעות לא יוכל לתקן וחסרון לא
יוכל להמנות׃ דברתי אני עם לבי
לאמר אני הנה הגדלתי והוספתי
חכמה על כל אשר היה לפני בירוש
בירושלם ולבי ראה הרבה חכמה
ודעת׃ ואתנה לבי לדעת חכמה ודעת
הוללות ושכלות ידעתי שגם זה הוא
רעיון רוח׃ כי ברב חכמה רב כעס
ויוסיף דעת יוסיף מכאוב׃ אמרתי
אני בלבי לכה נא אנסכה בשמחה
וראה בטוב והנה גם הוא הבל׃
לשחוק אמרתי מהולל ולשמחה
מה זה עשה׃ תרתי בלבי למשוך
ביין את בשרי ולבי נהג בחכמה
ולאחז בסכלות עד אשר אראה אי זה
טוב לבני האדם אשר יעשו תחת
השמים מספר ימי חייהם׃ הגדלתי

[illegible]

218

הגדלתי מעשי· כי מי
גדולתי: עץ כל
פרי· שהיה שלמה מכיר
בחכמתו את גדרי הארץ
איזה גדר ההולך אל כוש
ונטע בו פלפלין· איזה
הולך לארץ חרובין ונטע
בו חרובין· שכל גדרי הארץ
כנגד ... משוכן
משתיתו של עולם· שנ׳
מציון מכלל יופי וגו׳ לכך
מוצ׳ עץ כל פרי· תמצא:
ברכות מים· מין בורים
של קנים שחופרין
בקרקע: סגלת מלכי׳
גנזי מלכים: ...
זהב ואבן יקרה שהמלכים
מסגלים אוצרם: והמדי׳
והמדינות· סגולת כל
סוחרים: שרים ושרות·
מיני כלי זמר: שדה
ושדות· מרכבות של
עגלות צב· ובלשון הלועז
יש לשון שידה תיבה
ואגרו: את חכמתי·
גם חכמתי לא
הנחתי מבלי כל
המעשים האלה: עמדה
לי· ולא שכחתיה: דבר

מעשי בניתי לי בתים נטעתי לי כרמים:
עשיתי לי גנות ופרדסים ונטעתי בהם
עץ כל פרי: עשיתי לי ברכות מים
להשקות מהם יער צומח עצים: קניתי
עבדים ושפחות ובני בית היה לי גם
מקנה בקר וצאן הרבה היה לי מכל
שהיו לפני בירושלם: כנסתי לי גם
כסף וזהב וסגלת מלכים והמדינות
עשיתי לי שרים ושרות ותענוגת
בני האדם שדה ושדות: וגדלתי
והוספתי מכל שהיה לפני בירושלים
אף חכמתי עמדה לי: וכל אשר שאלו
עיני לא אצלתי מהם לא מנעתי את
לבי מכל שמחה כי לבי שמח מכל
עמלי וזה היה חלקי מכל עמלי: ופנ
ופניתי אני בכל מעשי שעשו ידי
ובעמל שעמלתי לעשות והנה הכל
הבל ורעות רוח ואין יתרון תחת
השמש: ופניתי אני לראות חכמה
והוללות וסכלות כי מה האדם שיבוא אחרי
המלך את אשר כבר עשוהו: וראיתי
אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות
כיתרון האור מן החשך: החכם עיניו

דבר עמדה לי לעזרה
בכל אלה: לא אצלתי·
לא ריחקתי· ... הבדל
מהם· וכן ויאצל מן הרוח
ויתן על הזקנים· כמתרגמ׳
שמרי ... תולדות ...
הרבה ולא אוכל חסר
כלום: וזה היה חלקי·
ואחרי ... עשותי כל
אלה· אין ... ולא זה·
רב ושמואל חד אמ׳ ...
מקל· וחד אמ׳ קודר ...
מקידה של חרס ששותה
בה· ויש עושים מדרש
אגדה· כל העניין מבנות
ומדרשות· ויער צומח
עצים· עצי הארץ ...
שרות ושרים: ופניתי אני
עתה בכל מעשי וראיתי
אני שאין יתרון בהם כי
מכלום אני חסר: ופניתי
אני לראות חכמה·
פנה אני אל עסקי׳
להתבונן סתרה· והוללות
וסכלות· לעשות עבירות:
כי מה האדם שיבא
אחרי המלך להתחנן לו
ולעמוד על גזרה שגזרהו
עליו· וכבר עשאוהו ...

למעשה הגזירה לגזירה·
טוב לו להתבונן תחילה·
כי שמא ולא ישגה
לבקש: מן הסכלות·
הזה הרשע·
החכם·

עיניו בראשו סתירת
הדבר ויסתבל זה
יראה כסותר : וידעתי גם
אני וגו' : גם אני טוען כן
החכם וגם הכסיל יודע
אני ששניהם ימותו : ואמ'
ואמרתי אני בלבי וגו'
כלו' לפי ששנה
יותם שוין יוהזהר בלב
מעתה : כמקרה הכסיל
הרשע : גם אני יקרני : ולא
יהיה אני עדיף ממנו :
ודברתי בלבי שגם יוהזהר
כי הכל הבל : כי אין זכרון
החכם עם הכסיל שוין
יחד ויותם לא יזכרו שניהם
יחד שזה זכרונו לטובה
וזה זכרונו לקללה : בשכבר
הימים הבאים הכל נשכח
בשבילי אשר אני רואה את
הרשעים שהיו כבר והצליחו
ויחד ובימים הבאים יאחריתם
נשכחה כל גבורתם והצלחתם :
ואיך ימות החכם עם הכסיל
אני רואה החכם הצדיקים
והצליחים בחייהם ומעליהם
למיהם כגון ונזכרו יחד
בחייו יעקב : וזכרתי לך חסד
נעוריך : ושנאתי את החיים
שהיה מתגברו על
דורו של חכמים שירדו
רשעים : גם זה הבל : גם זה

בראשו והכסיל בחשך הולך וידעתי גם
אני שמקרה אחד יקרה את כלם ואמרתי
אני בלבי כמקרה הכסיל גם אני יקרני
ולמה חכמתי אני אז יותר ודברתי
בלבי שגם זה הבל כי אין זכרון לחכם
עם הכסיל לעולם בשכבר הימים הבא
הבאים הכל נשכח ואיך ימות החכם
עם הכסיל ושנאתי את החיים כי רע
עלי המעשה שנעשה תחת השמש
כי הכל הבל ורעות רוח ושנאתי אני
את כל עמלי שאני עמל תחת השמש
שאניחנו לאדם שיהיה אחריו ומי
יודע החכם יהיה או סכל וישלט בכל
עמלי שעמלתי ושחכמתי תחת השמש
גם זה הבל וסבותי אני ליאש את לבי
על כל העמל שעמלתי ושחכמתי תחת
השמש כי יש אדם שעמלו בחכמה
ובדעת ובכשרון ולאדם שלא עמל בו
יתננו חלקו גם זה הבל ורעה רבה כי מה
הוה לאדם בכל עמלו וברעיון לבו שהוא
שהוא עמל תחת השמש כי כל ימיו
מכאבים וכעס ענינו גם בלילה לא שכב
לבו גם זה הבל הוא כי אין טוב באדם

זה יאחר און ההבליה
שנבראו בעולם שהחכם
יגע והכסיל יורש ונווע
ליורש שלא יגע ועמלו
כי יש גאדם מיטווע
ובכשרון ויורש ויגעה
שנפחיו ומכנהו לפי חלק
שנבט ועל דוות הכסין
דויות כמיודה אדם :
שעמלו בחסיד כחס
יסד יורך : ובדעת
כדעתו ההוויות נבקע
ולבריות שלו עליו כן
נתן בו חלק : גם זה הבל
ורעה רבה : והם נעשו
של הבל ורבת רעת היו
בזורין בזור העמל : כי
מה הוה לאדם כי מה
יותר הווה לאדם בכל
עמלו וטברון לבו מעי ל'
וריונה טהוא עמל ומניח
לאחרים : ענינו ומהגו :
גם זה יאחד מן
ההבלים הנהגים בעולם :
אין טוב באדם
בתוידה :
שיאכל ושתה והראה
את נפשו טוב
לו יתן לבן לעשור
מטפש ויפיקה עם
האוכל והשותה וכן

מהו' ויוהוריקים יוכך הלא
אכל ושתה ועשה משפט
וצדקה אז טוב לו : כי מי
יאכל וגו' לוזה משיח
בחלק המאכל ומשתה
וראוי לאכול יותר ממני
יותר ולולעה מבלעדי חוץ
ממני ומבלעדי זו וירדוך

רשעים היו שאוספים
לעזוב אחרים : כי לאדם
שטוב לפניו הצדיקים
הנזכר למעלה כמו מיד
הצדיקים הוא : נתן חכמה
ודעת ושמחה לבל עסוק
בתורה ובמצות : ולשמוח
חלק במאכל ובמשתה ובכסות

נקיה : ולחוטא נתן ענין
מנהג ורעה ואסוף ולכנס
ולתת לטוב לפני האלהים
מנגין של חטא יאסוף
את ויתנם על בתו חיים
זה אחד מן ההבלים שנתן
למזות שהם עשוים לאחר
עולם : לכל זמן או ימות

שאחר האוסף כהן
והבל כי אם עכשיו
הוא בדין עד ירשוהו
צדיקים ולא שעדין
לא הגיע הזמן כלל
דבר יש זמן קבוע
ואין יודע לא חכם ולא
יש כל דברים קיימים

שיאכל ושתה והראה את נפשו טוב
בעמלו גם זה ראיתי אני כי מיד
האלהים היא: כי מי יאכל ומי יחוש חוץ
ממני: כי לאדם שטוב לפניו
כי לאדם שטוב לפניו נתן חכמה ודעת
ושמחה ולחוטא נתן ענין לאסוף ולכנוס
לתת לטוב לפני האלהים גם זה הבל ורעות
רוח: לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים:
עת ללדת ועת למות עת לטעת ועת
לעקור נטוע: עת להרג ועת לרפא
עת לפרוץ ועת לבנות: עת לבכות
ועת לשחוק עת ספוד ועת רקוד:
עת להשליך אבנים ועת כנוס אבנים
עת לחבוק ועת לרחוק מחבק: ע
עת לבקש ועת לאבד עת לשמור
ועת להשליך: עת לקרוע ועת לתפור
עת לחשות ועת לדבר: עת לאהב
ועת לשנא עת מלחמה ועת שלום:
מה יתרון העשה באשר הוא עמל:
ראיתי את הענין אשר נתן אלהים לבני
האדם לענות בו: את הכל עשה יפה
בעתו גם את העלם נתן בלבם מבלי אשר
לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה

האלהים מראש ועד סוף: ידעתי כי
אין טוב בם כי אם לשמוח ולעשות
טוב בחייו: וגם כל האדם שיאכל
ושתה וראה טוב בכל עמלו מתת
אלהים היא: ידעתי כי כל אשר יעשה
יעשה האלהים הוא יהיה לעולם
עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע
והאלהים עשה שיראו מלפניו: מה
שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר
היה והאלהים יבקש את נרדף:
ועוד ראיתי תחת השמש מקום
המשפט שמה הרשע ומקום הצדק
שמה הרשע: אמרתי אני בלבי את
הצדיק ואת הרשע ישפט האלהים
כי עת לכל חפץ ועל כל המעשה שם:
אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם
לברם האלהים ולראות שהם
בהמה המה להם: כי מקרה בני
האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד
להם כמות זה כן מות זה ורוח אחד
לכל ומותר האדם מן הבהמה אין כי
הכל הבל: הכל הולך אל מקום אחד
הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר:

ידעתי עתה הואיל ונשל
עת הבכירה כי
אין טוב בבריות כי אם
לשמוח בחלקו ולעשות
הטוב בעיני בוראו כעוד
שהוא חי: וראה טוב ימיו
מיגיעתו: ידעתי כי כל
אשר עשה הקב״ה
מעשה בראשית הוא
ראוי לעולם להיות ואין
לשנותו לא בתוספת ולא
בגירוע: ומשעשאו הקב״ה
עשה ויצוה ששתנו כי
שיראו מלפניו שבעת ימים
שהשה הילך חמה כדור
המזל לזוח מערב ולשה
ולשקוע במזרח כדי
שיראו מלפניו ...
... בדור המבול
... שלישו של
עולם הוא עשה שיראו
מלפניו חמה חוזרת
לאחוריה עשר מעלות
בימי חזקיה ובימי אחז
... היום ...
הלילה ... כדי
שלא יהיו נספרים זה
כי שיראו מלפניו ...
אין טוב לעשות ...
ולירוא מלפניו ... שהי

שהיה כבר הוא: ואשר
שהיה בימים שלפנינו כבר
הוא עשוי וראינוהו ...
שמעשהו: ויש לנו להעיד
עליו שראינו שהקב״ה
מבקש את הנרדפים ...
נרדף: עשו רודף: ואהב
את יעקב ואת עשו שנא:
... ישר׳ והם
... בם: ואשר עתיד
להיות עד באחרונה ...
... שעבר הכהן
מוטר בראשונה כך
באחרונה אין הקב״ה
משנה מידותיו לעולם
והאלהים יבקש את נרדף.
... לפניך
זה יתרון של עושה הרעה
מושר הוא אבל הרי סופו
להשתלם: מקום המשפט
... ראיתי ברוח הקודש
מקום לשכת הגזית
ובירושלם שהיית מלאתי
משפט: שמה ישפטו
הרשע: כמה ...
בשוחד ישפטו וראיתי
... ומקום הצדק
שערי התוך ...
מקום ...

שמה הרשע: ...
...

[illegible]

ורוח הבהמה היא היורדת
לארץ ואין לה דין וחשבון
ועריך שלא להתנהג כבהמה
שאינה מקפדת על מעשיה:
וראיתי בכל אלה כי אין טוב
לאדם מאשר ישמח
במעשיו ביגיע כפיו ישמח
ויאכל ולא להרחיב כשאול
נפשו לחמוד ולהתעשר
להרבות לא לו: כי הוא חלקו
יגיע כפיו הוא החלק הניתן
לו מן השמים ובו ישמח: כי מי
יביאנו לראות לאחר שמת
מה שיהיה לבנו אם יצליחו
גם הם מעושר שאסף. הוא
הניח או לא יצליחו: ושבתי
אני ואראה ברוח הקדש
את כל העשוקים בגיהנם
הנעשים עשוקים בגיהנם
במעשים אשר עשו תחת השמש
חליפה על תורה: והנה דמעת
העשוקים בוכים על נפשות
העשוקות בדי ולא מחיות
ואכזרי וכן הוא אומר עוברי
בעמק הבכא מעין ישיתוהו:
אלו יורדי גהינם [illegible]
[illegible]
[illegible]

ומי יודע רוח בני האדם העלה היא
למעלה ורוח הבהמה הירדת היא
למטה לארץ: וראיתי כי אין טוב
מאשר ישמח האדם במעשיו כי
הוא חלקו כי מי יביאנו לראות
במה שיהיה אחריו: ושבתי אני
ואראה את כל העשקים אשר נעשים
תחת השמש והנה דמעת העשקים
ואין להם מנחם ומיד עשקיהם כח
ואין להם מנחם: ושבח אני את
המתים שכבר מתו מן החיים אשר
המה חיים עדנה: וטוב משניהם את
אשר עדן לא היה אשר לא ראה את
המעשה הרע אשר נעשה תחת
השמש: וראיתי אני את כל עמל ואת
כל כשרון המעשה כי היא קנאת
איש מרעהו גם זה הבל ורעות רוח:
הכסיל חבק את ידיו ואכל את בשרו:
טוב מלא כף נחת ממלא חפנים עמל
ורעות רוח: ושבתי אני ואראה הבל
תחת השמש: יש אחד ואין שני גם
בן ואח אין לו ואין קץ לכל עמלו גם
עינו לא תשבע עשר ולמי אני עמל

וכגון דוד אבינו של [illegible]
נעשו אני מעשרים
ומדמעה רעות עד שאול
ומה לחסדי דוד עבדך:
עדן עדיין: אשר לא
ראה את המעשה
ראיתי במדרש קהלת
אלו תשעה חודשים ושמנה
וארבעה דורות שקודמו
להבריאת ולא נבראו:
וראיתי אני את כל עמל
הן העבירות שהן
עמל בעיני הקב״ה: ואת
כל כשרון מעשה שאינו
נעשה לשם שמים אלא לקנות
איש מרעהו שטנהם
הבל: כי היא קנאת איש
אשר הוא קנאת איש
מרעהו: הכסיל הרשע
חובק את ידיו ואינו
יגע ואוכל אלא מן הגזל:
ואוכל את בשרו [illegible]
הדין שרואה צדיקים
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

ומחסר את נפשי מטובה גם זה הבל
וענין רע הוא׃ טובים השנים מן ז
האחד אשר יש להם שכר טוב מ
בעמלם׃ כי אם יפלו האחד יקים את
חברו ואי לו האחד שיפל ואין שני
להקימו׃ גם אם ישכבו שנים וחם להם
ולאחד איך יחם׃ ואם יתקפו האחד
השנים יעמדו נגדו והחוט המשלש
לא במהרה ינתק׃ טוב ילד מסכן וחכם
ממלך זקן וכסיל אשר לא ידע להזהר
עוד׃ כי מבית הסורים יצא למלך כי גם
במלכותו נולד רש׃ ראיתי את כל החיים
המהלכים תחת השמש עם הילד
השני אשר יעמד תחתיו׃ אין קץ לכל
העם לכל אשר היה לפניהם גם
האחרונים לא ישמחו בו כי גם זה הבל
ורעיון רוח׃ שמר רגלך כאשר תלך
אל בית האלהים וקרוב לשמע מתת
הכסילים זבח כי אינם יודעים לעשות
רע׃ אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר
להוציא דבר לפני האלהים כי האלהים
בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו ה
דבריך מעטים׃ כי בא החלום ברב ענין
וקול כסיל ברב דברים׃ כאשר תדר

נדר לאלהים אל תאחר לשלמו כי אין
חפץ בכסילים את אשר תדר שלם׃ טוב אשר
לא תדר משתדור ולא תשלם׃ אל תתן
את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר
לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצף
האלהים על קולך וחבל את מעשה
ידיך׃ כי ברב חלמות והבלים ודברים
הרבה כי את האלהים ירא׃ אם עשק
רש וגזל משפט וצדק תראה במדינה
אל תתמה על החפץ כי גבה מעל גבה
שמר וגבהים עליהם׃ ויתרון ארץ בכל
הוא מלך לשדה נעבד׃ אהב כסף לא
ישבע כסף ומי אהב בהמון לא תבואה
גם זה הבל׃ ברבות הטובה רבו אוכליה
ומה כשרון לבעליה כי אם ראית עיניו׃
מתוקה שנת העבד אם מעט ואם
הרבה יאכל והשבע לעשיר איננו
מניח לו לישון׃ יש רעה חולה ראיתי
תחת השמש עשר שמור לבעליו
לרעתו׃ ואבד העשר ההוא בענין רע
והוליד בן ואין בידו מאומה׃ כאשר
יצא מבטן אמו ערום ישוב ללכת
כשבא ומאומה לא ישא בעמלו שילך

בעשרו ושמחת שמור
לבעליו יש עושר: כל
ימיו בחשך יאכל
כי כל ימיו בחשך יאכל ולא
ראה טובה: ומה
יתרון לו שיעמול ועוח
לריח: גם כל ימיו בחשך
יאכל: ולוחושך עוד
אלא חושך וכעס וחולי
שדואג כל יום עכשיו
שאין שוללים לכן ולא
שקט לבו הרי לא נהנה בו
והנה הוא לו כי רעה מקולקלת
לאכול ולשתות ולראות טובה
ולעסוק בתורה שהיא לקח
טוב ולא לקבץ הון ובאלין
החלק הנתון לו ישמח כי הוא
חלקו: והשליטו לאכול ממנו
בחיין: ולשאת את חלקו ר׳
במה שזיכהו לעסוק בתורה
ובמצוות בחיין כדי שיקבל
שכרו: כי לא הרבה שאין
יזכור ימים בעולם הזה
יזכור את ימי חייו כי מעט
הם ולא הרבה ולמה יטרח
ויצטער הון יטרח בתורה
העומד לו לעולם הבא: כי
האלהים מענה הקב״ה ערבת
נשמתו לזה לעולם: בשמחת
לבו שטומח ועושות טוב
בחיין וראיתי במדרש זה
שלמה שמדריך אותו עוד
לעשות ושילך במצות ומדריך
ודרך שמעלה אותו בשמ׳

כי יזכור וגם זה רעה חולה כל עמת שבא
כן ילך ומה יתרון לו שיעמל לרוח
גם כל ימיו בחשך יאכל וכעס הרבה
וחליו וקצף הנה אשר ראיתי אני
טוב אשר יפה לאכול ולשתות ולרא
ולראות טובה בכל עמלו שיעמל
תחת השמש מספר ימי חיו אשר נתן
לו האלהים כי הוא חלקו וגם כל
האדם אשר נתן לו האלהים עשר
ונכסים והשליטו לאכל ממנו ולשאת
את חלקו ולשמח בעמלו זה מתת
אלהים היא כי לא הרבה יזכר את ימי
חייו כי האלהים מענה בשמחת לבו
יש רעה אשר ראיתי תחת השמש
ורבה היא על האדם איש אשר יתן
לו האלהים עשר ונכסים וכבוד ואיננו
חסר לנפשו מכל אשר יתאוה ולא
ישליטנו האלהים לאכל ממנו כי
איש נכרי יאכלנו זה הבל וחלי רע
הוא אם יוליד איש מאה ושנים
רבות יחיה ורב שיהיו ימי שניו ונפשו
לא תשבע מן הטובה וגם קבורה לא
היתה לו אמרתי טוב ממנו הנפל כי
בהבל בא ובחשך ילך ובחשך שמו

בשנה זו לא היה מעלה אותו
לשנה אחרת כי לפעמים הדם
והרגלים ולפיכך ייחסו הכ׳
ועלה האיש ההוא מעירו וגו׳
אנו שה מדרש הדה על שם סון
המקרא הזה כי האלקים מענה
בשמחת לבו שנשמח זה אלקנה
שקבע לו חק עלות בכל כנס
והעיד עליו ועלה האיש ההוא
מעירו וגו׳ מענה נקוד פתח
קטן לפי אנו מפרשין שם דבר
מין כי אין מענה כמו שלשת
האנשים: בשמחת לבו שיהיה
שמח בכל: ורבה היא על
האדם בהמה כמו אדם הוא
עהגת: עושר ונכסים לפי פשוטו
פשוטו כמשמעו: ולא
ישליטנו לאכל ממנו שיהא
שמח בחלקו ולמעני קרובים
מעשק כי שואן לעשות וקימת
חן מענין שנ׳ והוא מות לא
ישבע וגם לא ישליטנו לעשות
צדקה לאסול הימנו לעבוד
ואיש נכרי יטול אותו ויון
ויעשה בו צדקה ויהנה ממנו
ומדרש אגדה דורשו בבני יהודה
עושר ונכסים וכבוד מקרא
ומשנה והגדה: ולא ישליטנו
נלא זכה לתלמוד ויחטף כך
אין הלכה ממנו מפני דבר
החמורה כי איש נכרי יאכלנו
זה בעל תלמוד: אם יוליד
איש מאה בנים: ורב לשון
ריבוי רוב כל טובה: ורב שיהיו

ימי שנין ורבותן כל טוב
יהיו ימי שנין לו: ונפשו
לא תשבע מאותה הטובה
שאינו שמח בחלקו יותר
והרבה ימים מאד שבמח:
וגם קבורה לא היתה לו פעם
פעמים שנחת וכל כיב
אותו יותר וכל הכרים

הרי שאינו מחושב
טוב פירש ר׳ בחיין ובן עולם
במותו שהוליד בנים הרבה
והרה והוליד של אחריבם
ולא חצר קורות רוח מאותן
ובכל חלקו טוב ממנו
נפל של אשה כי הנפל
בהבל בו והלך ולא

ולא ראותך טובה ולא נתאווה
לו ואין לו להתעשר ואלו
חיה ואם חיה אלף שנה
פעמיים וזה יתמן לו הואיל
ועוסה לא ראה הלא סוף שוב
אל העפר כשאר העבדים כל
העמל האדם שבל פיהו
הוא שיהנה בעולם הזה והבא

וזה לא נהנה מחיין וגם
אינו אם כלה הכל כחיין ולא
טורח כל ועמל הנפש לעניי
לכן לא הוליך שהרי לא
עשה ומעשים טובים בחיין
ואחרי שכן הוא וזה ירש
לו במחשבתו ממשלתו הירד
כמו וזה לעני חסרון

יכסה׃ גם שמש לא ראה ולא ידע טוב
נחת לזה מזה׃ ואלו חיה אלף שנים
פעמים וטובה לא ראה הלא אל מקום
אחד הכל הולך׃ כל עמל האדם לפיהו
וגם הנפש לא תמלא׃ כי מה יותר
לחכם מן הכסיל מה לעני יודע להלך
נגד החיים׃ טוב מראה עינים מהלך
נפש גם זה הבל ורעות רוח׃ מה שהיה
כבר נקרא שמו ונודע אשר הוא אדם
ולא יוכל לדין עם שתקיף ממנו׃ כי יש
דברים הרבה מרבים הבל מה יתר
לאדם׃ כי מי יודע מה טוב לאדם בחיים
מספר ימי חיי הבלו ויעשם כצל אשר
מי יגיד לאדם מה יהיה אחריו תחת
השמש׃ טוב שם משמן טוב
ויום המות מיום הולדו׃ טוב ללכת
אל בית אבל מלכת אל בית משתה
באשר הוא סוף כל האדם והחי יתן אל
לבו׃ טוב כעס משחק כי ברע פנים
ייטב לב׃ לב חכמים בבית אבל ולב
כסילים בבית שמחה׃ טוב לשמע
גערת חכם מאיש שמע שיר כסילים׃
כי כקול הסירים תחת הסיר כן שחוק
הכסיל וגם זה הבל׃ כי העשק יהולל

חכם ויאבד לב מתנה׃ טוב אחרית דבר
מראשיתו טוב ארך רוח מגבה רוח׃
אל תבהל ברוחך לכעוס כי כעס בחיק
כסילים ינוח׃ אל תאמר מה היה
שהימים הראשנים היו טובים מאל
מאלה כי לא מחכמה שאלת על זה׃
טובה חכמה עם נחלה ויתר לראי
השמש׃ כי בצל החכמה בצל הכסף
ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה׃
ראה את כל מעשה האלהים כי מי
יוכל לתקן את אשר עותו׃ ביום טובה
היה בטוב וביום רעה ראה גם את זה
לעמת זה עשה האלהים על דברת
שלא ימצא האדם אחריו מאומה׃
את הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק
אבד בצדקו ויש רשע מאריך
ברעתו׃ אל תהי צדיק הרבה ואל
תתחכם יותר למה תשומם׃ אל תר
תרשע הרבה ואל תהי סכל למה תמ
תמות בלא עתך׃ טוב אשר תאחז
בזה וגם מזה אל תנח את ידך כי ירא
אלהים יצא את כלם׃ החכמה תעז
לחכם מעשרה שליטים אשר היו

[illegible]

[illegible]

[illegible]

בעיר׃ כי אדם אין צדיק בארץ אשר
יעשה טוב ולא יחטא׃ גם לכל
הדברים אשר ידברו אל תתן לבך
אשר לא תשמע את עבדך מקללך׃
כי גם פעמים רבות ידע לבך אשר גם
אתה קללת אחרים׃ כל זה נסיתי
בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה
ממני׃ רחוק מה שהיה ועמק עמק מי
ימצאנו׃ סבותי אני ולבי לדעת ולתור
ובקש חכמה וחשבון ולדעת רשע
כסל והסכלות הוללות׃ ומוצא אני
מר ממות את האשה אשר היא
מצודים וחרמים לבה אסורים ידיה
טוב לפני האלהים ימלט ממנה וחוטא
ילכד בה׃ ראה זה מצאתי אמרה
קהלת אחת לאחת למצא חשבון׃
אשר עוד בקשה נפשי ולא מצאתי
אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל
אלה לא מצאתי׃ לבד ראה זה מצאתי
אשר עשה האלהים את האדם ישר
והמה בקשו חשבנות רבים׃ מי כהחכם
ומי יודע פשר דבר חכמת אדם תאיר
פניו ועז פניו ישנא׃ אני פי מלך שמור

כשיוגו שקיבל לשון הרע על
נב עיר הכהנים ועליו נאמ׳ או
הרשע הינה גם לכל
הדברים אשר ידברו אליך
הולכי רכיל אל תתן לבך לקבל
אשר לא תשמע את עבדך
מקללך׳ אשר אין טוב אשר
תעשה אתה ושומעין קללך׳
ד״א מעשרה שליטים אילו
עשרה דברים המחייבים את
האדם שתי עינים ורואין
אותו דבר עבירה שתי
אוזנים ששומעין אותן
דברים בטלים שתי ידים
שגוזלו וחומסים בהן שתי
רגלים שמוליכין את
לעבירה ופיו ולבו ד״א
החכמה תעוז לחכם זה נח
מעשרה שליטים עשרה
דורות שלפניו ד״א לחכם זה
אברהם מי שליט׳ אילו עש׳
דורות שלפניו ד״א לחכם זה
יוסף עשרה שליטים אילו
אחיו [illegible]

אחכמה לדעת את זו והיא רחוקה
ממני [illegible]

[illegible]

ועל דברת שבועת אלהים: אל תבהל
מפניו תלך אל תעמד בדבר רע כי כל
אשר יחפץ יעשה: באשר דבר מלך
שלטון ומי יאמר לו מה תעשה:
שומר מצוה לא ידע דבר רע ועת
ומשפט ידע לב חכם: כי לכל חפץ יש
עת ומשפט כי רעת האדם רבה עליו:
כי איננו ידע מה שיהיה כי כאשר
יהיה מי יגיד לו: אין אדם שליט
ברוח לכלא את הרוח ואין שלטון
ביום המות ואין משלחת במלחמה
ולא ימלט רשע את בעליו: את כל זה
ראיתי ונתון את לבי לכל מעשה
אשר נעשה תחת השמש עת אשר
שלט האדם באדם לרע לו: ובכן
ראיתי רשעים קברים ובאו וממקום
קדוש יהלכו וישתכחו בעיר אשר
כן עשו גם זה הבל: אשר אין נעשה
פתגם מעשה הרעה מהרה על כן
מלא לב בני האדם בהם לעשות רע:
אשר חטא עשה רע מאת ומאריך
לו כי גם יודע אני אשר יהיה טוב
ליראי האלהים אשר ייראו מלפניו:

וטוב לא יהיה לרשע ולא יאריך ימים
כצל אשר איננו ירא מלפני אלהים
יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר
יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמע׳
כמעשה הרשעים ויש רשעים
שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים
אמרתי שגם זה הבל ושבחתי אני
את השמחה אשר אין טוב לאדם
תחת השמש כי אם לאכל ולשתות
ולשמוח והוא ילונו בעמלו
ימי חייו אשר נתן לו האלהים תחת
השמש כאשר נתתי את לבי לדעת
חכמה ולראות את הענין אשר
נעשה על הארץ כי גם ביום ובלילה
שנה בעיניו איננו ראה וראיתי את
כל מעשה האלהים כי לא יוכל
האדם למצוא את המעשה אשר
נעשה תחת השמש בשל אשר
יעמל האדם לבקש ולא ימצא וגם
אם יאמר החכם לדעת לא יוכל
למצא כי את כל זה נתתי אל לבי
ולבור את כל זה אשר הצדיקים
והחכמים ועבדיהם ביד האלהים גם

הכל כאשר לכל הכל הם עתידין לבבי
כאשר יקרה לכל אדם שכוף
דבר לתת ליורש כרחו ׃ מקרה אחד
ויודע שסוף. הכל לאחד מקרה
אחד יש בעולם הזה לכלם ׳ וכל הם
הפרט יש בינתן לעולם הבא ׳ לצדיק
כגון נח ולרשע כגון פרעה נח זה
נצלע וזה נצלע ; לטוב זה משה ולטהור
זה אהרן ׳ ולטמא זה קרח ועדתו אילו
אמרו סכסוך שלומן ישראל ואילו אומר
נעשה ׳ אילו לא נכנסו ואילו לא נכנסו
הרי מקרה אחד להם ; ולזובח זה
יאשיהו ׳ ויזבח יאשיהו ׳ ולאשר
איננו זובח זה אחאב שבטל אותו
ישראל מעשות וכל והיה מזבחים ׳ וזה
מת מזבחים ; כטוב זה דוד כחוטא
זה נבוכד נצר ׳ זה בנה בית המקדש ׳
וזה החריבו ׳ זה מלך ארבעים שנה ׳
וזה מלך ארבעים שנה ; הנשבע זה
צדקיהו שנשבע לשקר ׳ שנ׳ וגם במלך
נבוכד נצר מרד אשר השביעו וגו׳ ;
כאשר שבועה ירא ׳ זה טמשון שנ׳
ויאמר אליהם שמשון השבעו לי פן
תפגעון בי גם אתם ׳ ואינו שהיתה
שבועה חמורה לו ׳ וזה מת מנוקר
עינים ׳ וזה מת בניקור עינים ׳ על כן
לב בני האדם מלא רע ׳ שאומרין אין
דין פורענות לרשעים ׳ אין הכל
אלא לפי המקרה מעשים לעדי רע
ומעשים לרשע ; ואחריו אל המתים ׳
סופן יורדין לגיהנם ; כי מי אשר יחבר
אל כל החיים יש בטחון כי בעודו
בחיים אשר היה רשע ונתחבר
לרשעים כיון שנתחבר לחיים יש בטחון

אהבה גם שנאה אין יודע האדם
הכל לפניהם׃ הכל כאשר לכל מקרה
אחד לצדיק ולרשע לטוב ולטהור
ולטמא ולזבח ולאשר איננו זבח
כטוב כחטא הנשבע כאשר שבועה
ירא׃ זה רע בכל אשר נעשה תחת
השמש כי מקרה אחד לכל וגם לב
בני האדם מלא רע והוללות בלבבם
בחייהם ואחריו אל המתים׃ כי מי
אשר יבחר אל כל החיים יש בטחון
כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת׃
כי החיים יודעים שימתו והמתים
אינם יודעים מאומה ואין עוד להם
שכר כי נשכח זכרם׃ גם אהבתם גם
שנאתם גם קנאתם כבר אבדה וחלק
אין להם עוד לעולם בכל אשר נעש
נעשה תחת השמש׃ לך אכל
בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך
כי כבר רצה האלהים את מעשיך׃
בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על
ראשך אל יחסר׃ ראה חיים עם
אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך
אשר נתן לך תחת השמש כל ימי

בטחון שאין ישוב לפני מותו ;
כי לכלב חי הוא טוב מן האריה
המת ׳ ושנים רשעים טוב
היה לו לנבוזראדן שהיה
עבד רשע ונתגייר שלא היה
הקריאה מיתה ׳ מנבוכד נצר
רבו שנקרא אריה ׳ שנ׳ עלה
אריה מסובכו ׳ ומת ברשעו
הוא בגיהנם ׳ ועכשיו בגן עדן ׳
ורבותינו דרשוהו לענין אחר ׳
ויחזקיה נבילה בשבת לפני
הכלבים ׳ ומת המונעו בחייו
אסור לטלטלו אלא אם כן
הניחו עליו ככר או תינוק ; כי
החיים יודעים שימותו ׳
ואילו ישים אל לבו יום
המיתה וישוב ויחיה ׳ אבל
המתים אינם יודעין מאומה
ואין עוד להם שכר פעולה ׳
שאינן מן המיתה ואילך ׳ מי
שטרח מערב שבת יאכל בשבת ;
גם אהבתם ׳ שאוהבים מצוות
ואינן ; גם שנאתם ׳
שנשנאו דעתו ; גם קנאתם ׳
שנ׳ שקנאו להקב״ה ממעשיהם ;
וחלק אין להם ׳ בכל אשר נעשה
וגו׳ לא תועיל להן זכות כן
וכת׳ לאותן הרשעים
שעברו עונו ; לך אכול וגו׳
אבל אותם הצדיק אומר
כבר רצה האלקים את מעשיך
לך אכול בשמחה לחמך ׳
בעולם הזה ׳ כי כבר רצה
מעשיך

מעשיך
הטובים
ותמיד
לעולם
הכל ;
בכל עת
יהיו
בגדיך לבנים

התקן עצמך לשעה
מעשה טוב שלא טמא
תאוות הזנות ותכנס במצוה
ומכל טומאה החטא זאת
הדבר לאדם שהזהיר
הולך לרום בערה ולמה
דמשלו אין יום חכם הוא

ופקחו מיד הוא מכבס כסותו
ורוחץ וסך ׳ וכן אחר ׳ עד עת
יקיצו לסעודה ׳ יהיו כל שעה
כבגדים לבנים והוא לו רחוץ וסך
כן דרשוהו רבותינו מ״ס שבת ;
ראה חיים עם אשה ׳ עם
תלמוד תורה שבידך ׳

והבן ללמוד אומנות להתפרנס
ממנה ׳ עם אשה ׳ עם תלמוד
תורה שבידך ׳ כי הוא חלקך
בחיים ׳ אם עשית כן יהי
חלקך זה חיים בעולם הזה
להתפרנס מן האומנות
ובעולם הבא שתיגעת שניהם

הבלך כי הוא חלקך בחיים ובעמלך
אשר אתה עמל תחת השמש ׃ כל
אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה
כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה
בשאול אשר אתה הולך שמה ׃
שבתי וראה תחת השמש כי לא לקלים
המרוץ ולא לגבורים המלחמה
וגם לא לחכמים לחם וגם לא לנבנים
עשר וגם לא לידעים חן כי עת ופגע
יקרה את כלם ׃ כי גם לא ידע האדם
את עתו כדגים שנאחזים במצודה
רעה וכצפרים האחזות בפח כהם
יוקשים בני האדם לעת רעה כשתפול
עליהם פתאם ׃ גם זה ראיתי חכמה
תחת השמש וגדולה היא אלי ׃ עיר
קטנה ואנשים בה מעט ובא אליה
מלך גדול וסבב אתה ובנה עליה
מצודים גדולים ׃ ומצא בה איש מסכן
חכם ומלט הוא את העיר בחכמתו
ואדם לא זכר את האיש המסכן
ההוא ׃ ואמרתי אני טובה חכמה
מגבורה וחכמת המסכן בזויה ודבריו
אינם נשמעים ׃ דברי חכמים בנחת

שניהם תורה ודרך ארץ
ושמחת עם ׃ כל אשר
תמצא ידך לעשות ׳ ריצון
קונך ׳ כשעה שאתה
בכחך עשה ׃ כי אין מעש
בשאול ׳ ומתוך ושתחיית
ויום עשית כן אין לך
שום חשבון בשאול
שהרי גמולך ׳ וכן המקר
ויסורים ׳ כי אין מעשה ודע
וחכמה בשאול לרשעים
ולא חשבון ׳ לצדיקים
כשישאו החוטאים דין
וחשבון ׳ וכן מדר מדרש
והכן ופשט לא סיום כי
משוטע פותר חשבון ולא
וחשבה ׳ כי יוכל עשות
להיטיב ולהרע ׃ שבתי
וראה ׳ מין זכור
מרוץ ׳ לא עמדה קולתו
לעשהאל משהגיעה פקיר
פקודתו ׃ ולא לגבורים המלח
לא עמדה גבורתו לאבנר
משבא זמנו ׃ וגם לא לחכמי
לחם ׳ כגון אדם שהיה לחוי
לדם ששים טרסית ׳ ועכשיו
זה היה חולק עם
עלי ׳ ויגל והקידה ׃ ולא
לנבונים עשר ׳ כגון איוב
בתחלה ויהי מקנהו ׳ וגומ ׳
כשבא שעתו חשב חשבון ׳

ואתם רעי ׃ וגם לא לידעים
חן הרויאה אלך ידע
ושר ׳ בישר ולא מצא חן
בתפלתו שיכנס לארץ ׃
כי עת ופגע ׳ כשהגיע ד ׳
כי עת יקרה אותם
והפגע והגזירה ידין ׃
יקלין כי שלא ימכרו לדברים
הלל ׃ כדגים גדולים
שנאחזים במצודה
רעה וחלושה ׳ תפיש ו
רבות היו חסר ׃ שניהם
אלא במין אחד ועוד גדול
גבר בה ׃ כהם יוקשים בני
אדם ׳ מיב ׳ ׳ חכמה
קטן וחלש ׳ כמות המצודה
רעה והפח ׳ נכשלים בני
אדם במהמורות רעות
כשבא עתם ליפול הרעה
פתאום ׳ מצודה רעה ׳
אלביאון ׳ כהם ׳ כמותם ׃
ואדם לא זכר ׳ לא היה
חושבו למום ׃
ואמרתי אני בלבי
בהיותי כן
טובה חכמה מגבורה ׳ והרי
חכמתו של זה היתה בזויה
למום ועכשיו נמלטו על ידו ׃
ומדרש אגדה עיר קטנה
זה הגוף ׃ ואנשים בה ׳
איבריו של אדם ׃ מלך
גדול ׳ יצר הרע ׳ כי
האומרים ואגמשו בן ׃ האיש

האיש מסכן ׳ יצר טוב ׃ בנחת
שומעים ׳ אפי ׳ כשאומרין
אותם בנחת שומען ומקבלין
הם לבריות ׃ מזעקת מושל
בכסילים ׳ מלכי האומות ׳ מיטה
עשר זה כיה שמם ׳ ועדיין
מקבלין גזירותם על ישר ׳ ומיה
מלכי האומות גוזרין שהוא
ואין דבריהם מתקיימים ׃ טובה

נשמעים מזעקת מושל בכסילים׃
טובה חכמה מכלי קרב וחוטא אח
אחד יאבד טובה הרבה׃ זבובי מות
יבאיש יביע שמן רוקח יקר
מחכמה ומכבוד סכלות מעט׃ לב
חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו׃
וגם בדרך כשהסכל הולך לבו חסר
ואמר לכל סכל הוא׃ אם רוח
המושל תעלה עליך מקומך אל
תנח כי מרפא יניח חטאים גדולים׃
יש רעה ראיתי תחת השמש
כשגגה שיצא מלפני השליט׃
נתן הסכל במרומים רבים ועשירים
בשפל ישבו׃ ראיתי עבדים על סוסים
ושרים הולכים כעבדים על הארץ׃
חפר גומץ בו יפול ופרץ גדר ישכנו
נחש׃ מסיע אבנים יעצב בהם
ובוקע עצים יסכן בם׃ אם קהה
הברזל והוא לא פנים קלקל וחילים
יגבר ויתרון הכשר חכמה׃ אם
ישך הנחש בלא לחש ואין יתרון
לבעל הלשון׃ דברי פי חכם חן
ושפתות כסיל תבלענו׃ תחלת דברי

[illegible]

224

פיהו סכלות ואחרית פיהו הוללות
רעה׃ והסכל ירבה דברים לא ידע
האדם מה שיהיה ואשר יהיה
מאחריו מי יגיד לו׃ עמל הכסילים
תיגענו אשר לא ידע ללכת אל עיר׃
אי לך ארץ שמלכך נער ושריך
בבקר יאכלו׃ אשריך ארץ שמלכך
בן חורין ושריך בעת יאכלו בגבורה
ולא בשתי׃ בעצלתים ימך המקרה
ובשפלות ידים ידלף הבית׃ לשחוק
עשים לחם ויין ישמח חיים והכסף
יענה את הכל׃ גם במדעך מלך אל
תקלל ובחדרי משכבך אל תקלל
עשיר כי עוף השמים יוליך את
הקול ובעל הכנפים יגיד דבר׃ שלח
לחמך על פני המים כי ברב הימים
תמצאנו׃ תן חלק לשבעה וגם
לשמונה כי לא תדע מה יהיה רעה
על הארץ׃ אם ימלאו העבים גשם
על הארץ יריקו ואם יפול עץ
בדרום ואם בצפון מקום שיפול

תחלת דברי פיהו סכלות׳
כשהוא [illegible]
האנשים היה לו להשיב
[illegible]
[illegible]

[illegible]

חילקת מלחמך ומשלך לשבעה
ערכי חסד׳ חלוק עוד לשמונה
[illegible]
כי לא תדע מה יהיה רעה׳ [illegible]
עוד ימים [illegible]
[illegible] הרעה [illegible]
[illegible]
[illegible] תן חלק לשבעה [illegible]
ימי בראשית׳ [illegible]
[illegible] וגם לשמונה׳

[illegible] שמונה ימי מילה׳ [illegible]
תן חלק לשבעה [illegible]
של שבעת ימי הפסח׳ גם
לשמונה׳ של שמונה ימי החג
כי לא תדע מה יהיה רעה׳
אם יחרב הבית ולא תקריבם
עוד [illegible]
כי לא ידעת מה [illegible]
על הנשיאים כהן [illegible]
הקרבנות [illegible]

הרעה׃ אם ימלאו העבים
גשם [illegible] אם ראית עב
עבים מלאים גשם [illegible]
שסופן יריקו [illegible] על
הארץ מקום שהעץ [illegible]
[illegible] שם סופה
[illegible]
עץ [illegible] אם ישכן חכם
[illegible]
כ מי קוס

במקום שישכן החכם שם יהא
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
יפול׳ [illegible]
נפל׳ עץ [illegible]
[illegible] על הארץ׃
שומר

העץ שם יהוא׃ שמר
רוח לא יזרע וראה
בעבים לא יקצור׃ כאשר
אינך יודע מה דרך הרוח
כעצמים בבטן המלאה
ככה לא תדע את מעשה
האלהים אשר יעשה את
הכל׃ בבקר זרע את זרעך
ולערב אל תנח ידך כי
אינך יודע אי זה יכשר
הזה או זה ואם שניהם
כאחד טובים׃ ומתוק האור
וטוב לעינים לראות את
השמש׃ כי אם שנים הרבה
יחיה האדם בכלם ישמח
ויזכר את ימי החשך כי
הרבה יהיו כל שבא הבל׃
שמח בחור בילדותיך ויט
יטיבך לבך בימי בחורותיך
והלך בדרכי לבך ובמראי
עיניך ודע כי על כל אלה
יביאך האלהים במשפט׃
והסר כעס מלבך והעבר

[illegible]

רעה מבשרך כי הילד ו
והשחרות הבל׃ וזכור את
בוראך בימי בחורתיך עד
אשר לא יבאו ימי הרעה
והגיעו שנים אשר תאמר
אין לי בהם חפץ׃ עד אשר
לא תחשך השמש והאור
והירח והכוכבים ושבו ו
העבים אחר הגשם׃ ביום
שיזעו שמרי הבית והתעו
והתעותו אנשי החיל
ובטלו הטחנות כי מעטו ו
וחשכו הראות בארבות׃
וסגרו דלתים בשוק בשפל
קול הטחנה ויקום לקול
הצפור וישחו כל בנות
השיר׃ גם מגבה יראו ו
וחתחתים בדרך וינאץ ה
השקד ויסתבל החגב ותפר
האביונה כי הולך האדם אל
בית עולמו וסבבו בשוק
הספדים׃ עד אשר לא
ירחק חבל הכסף ותרץ גלת

[illegible]

[illegible]

גלת הזהב ותשבר כד על המבוע ונרץ
הגלגל אל הבור וישב העפר אל
הארץ כשהיה והרוח תשוב אל
האלהים אשר נתנה הבל הבלים
אמר הקהלת הכל הבל ויתר
שהיה קהלת חכם עוד למד דעת
את העם ואזן וחקר תקן משלים
הרבה בקש קהלת למצא דברי
חפץ וכתוב ישר דברי אמת
דברי חכמים כדרבנות וכמשמרות
נטועים בעלי אספות נתנו מרעה
אחד ויתר מהמה בני הזהר
עשות ספרים הרבה אין קץ ולהג
הרבה יגעת בשר סוף דבר הכל
נשמע את האלהים ירא
ואת מצותיו שמור כי זה כל
האדם כי את כל מעשה
האלהים יבא במשפט על כל
נעלם אם טוב ואם רע
סוף דבר הכל נשמע יתקק
פיוץ' סך פסוקי דקהלת מאתים ועשרים
ושנים וסי' רכב: וסימנו מה שהיה כבר נקרא

[illegible]

[illegible]

איכה ישבה
בדד
העיר רבתי עם היתה
כאלמנה רבתי בגוים
שרתי במדינות
היתה למס ׃ בכו
תבכה בלילה ודמע
ודמעתה על לחיה
אין לה מנחם מכל
אהביה כל רעיה
בגדו בה היו לה
לאיבים ׃ גלתה
יהודה מעני ומרב
עבדה היא ישבה
בגוים לא מצאה
מנוח כל רדפיה
השיגוה בין המצרים ׃
דרכי ציון אבלות
מבלי באי מועד כל
שעריה שוממין ׃
כהניה נאנחים בתו
בתולתיה נוגות והיא
מר לה ׃ היו צריה
לראש איביה שלו

[illegible]

כי יהוה הוגה על רב
פשעיה עולליה הלכו
שבי לפני צר ׃ ויצא
מן בת ציון כל הדרה
היו שריה כאילים
לא מצאו מרעה
וילכו בלא כח לפני
רודף ׃ זכרה ירושלם
ימי עניה ומרודיה
כל מחמדיה אשר
היו מימי קדם בנפל
עמה ביד צר ואין
עוזר לה ראוה צרים
שחקו על משבתה ׃
חטא חטאה ירושלם
על כן לנידה היתה
כל מכבדיה הזילוה
כי ראו ערותה גם
היא נאנחה ותשב
אחור ׃ טמאתה
בשוליה לא זכרה
אחריתה ותרד פלאים
אין מנחם לה ראה יהוה

[illegible]

את עניי כי הגדיל אויב ׃
ידו פרש צר על כל מחמדיה
כי ראתה גוים באו מקדשה
אשר צויתה לא יבאו
בקהל לך ׃ כל עמה נאנחים
מבקשים לחם נתנו
מחמדיהם באכל להשיב
נפש ראה יהוה והביטה כי
הייתי זוללה ׃ לוא אליכם
כל עוברי דרך הביטו וראו
אם יש מכאוב כמכאבי
אשר עולל לי אשר הוגה
יהוה ביום חרון אפו ׃
ממרום שלח אש בעצמתי
וירדנה פרש רשת לרגלי
השיבני אחור נתנני שממה
כל היום דוה ׃ נשקד על
פשעי בידו ישתרגו עלו על
צוארי הכשיל כחי נתנני
אדני בידי לא אוכל קום ׃
סלה כל אבירי אדני בקרבי
קרא עלי מועד לשבר
בחורי גת דרך אדני
לבתולת בת יהודה ׃ על

אלה אני בוכיה עיני עיני
ירדה מים כי רחק ממני
מנחם משיב נפשי היו בני
שוממים כי גבר אויב ׃
פרשה ציון בידיה אין
מנחם לה צוה יהוה ליעקב
סביביו צריו היתה ירושלם
לנדה ביניהם ׃ צדיק הוא
יהוה כי פיהו מריתי שמעו
נא כל העמים וראו מכאבי
בתולתי ובחורי הלכו בשבי ׃
קראתי למאהבי המה רמוני
כהני וזקני בעיר גועו כי
בקשו אכל למו וישיבו
את נפשם ׃ ראה יהוה כי צר
לי מעי חמרמרו נהפך לבי
בקרבי כי מרו מריתי מחוץ
שכלה חרב בבית כמות ׃
שמעו כי נאנחה אני אין
מנחם לי כל אויבי שמעו
רעתי ששו כי אתה עשית
הבאת יום קראת ויהיו
כמוני ׃ תבא כל רעתם לפניך

227

ושולל למו כאשר עוללת
לי על כל פשעי כי רבות
אנחתי ולבי דוי
איכה יעיב באפו אדני
את בת ציון השליך
משמים ארץ תפארת
ישראל ולא זכר הדום
רגליו ביום אפו: בלע
אדני ולא חמל את כל
נאות יעקב הרס בעברתו
מבצרי בת יהודה הגיע
לארץ חלל ממלכה
ושריה: גדע בחרי אף
את כל קרן ישראל
השיב אחור ימינו
מפני אויב ויבער
ביעקב כאש להבה
אכלה סביב: דרך קשתו
כאויב נצב ימינו כצר ויהרג
כל מחמדי עין באהל בת
ציון שפך כאש חמתו:
היה אדני כאויב בלע
ישראל בלע

[illegible]

כל ארמנותיה שחת
מבצריו וירב בבת יהודה
תאניה ואניה: ויחמס
כגן שכו שחת מועדו
שכח יהוה בציון מועד
ושבת וינאץ בזעם
אפו מלך וכהן: זנח
יהוה מזבחו נאר
מקדשו הסגיר ביד
אויב חומת ארמנותיה
קול נתנו בבית יהוה
כיום מועד: חשב יהוה
להשחית חומת בת ציון
נטה קו לא השיב ידו
מבלע ויאבל חל וחומה
יחדו אמללו: טבעו
בארץ שעריה אבד
ושבר בריחיה מלכה
ושריה בגוים אין תורה
גם נביאיה לא מצאו
חזון מיהוה: ישבו לארץ
ידמו זקני בת ציון העלו

[illegible]

עפר על ראשם חגרו שקים
הורידו לארץ ראשן בתולת
ירושלים: כלו בדמעות עיני
חמרמרו מעי נשפך לארץ
כבדי על שבר בת עמי בעטף
עולל ויונק ברחובות קריה:
לאמתם יאמרו איה דגן ויין
בהתעטפם כחלל ברחובות
עיר בהשתפך נפשם אל חיק
אמתם: מה אעידך ומה
אדמה לך הבת ירושלם מה
אשוה לך ואנחמך בתולת בת
ציון כי גדול כים שברך מי
ירפא לך: נביאיך חזו לך שוא
ותפל ולא גלו על עונך להשיב
שביתך ויחזו לך משאות שוא
ומדוחים: ספקו עליך כפים
כל עברי דרך שרקו ויניעו
ראשם על בת ירושלם הזאת
העיר שיאמרו כלילת יופי
משוש לכל הארץ: פצו עליך
פיהם כל אויביך שרקו ויחרקו

חמרמרו׳ חמרירו
נגרולירע בלע׳
ירך מן מעים כשמשליב
כשמשליכן אותם
לאור השמשים נמתחוי
ומתחוררים: בעטף׳
פלמיר: מה אעידך׳ לומ׳
לך מה ... וסמיה ע׳
שפך הלא און, לאומה
פוטת אירע כמותך: מה
אשוה לך וגו׳ ואנחמך׳
משבוחה ינה על האדם
ואומרי לו און. כפלוני
עושה כך הנחווים הם
לו: שוא ותפל׳ דברים
שאין ... טעם׳
יתפל׳ שטריטוש בלע׳
ולא גלו על עונך׳ להוכיח
דרכך על עונך: להשיב
שבותך׳ ויישר
ישובתך׳ לשון שובבה׳
שובבים׳ וילך שובב:
ומדוחים׳ הדיחוך מעלי׳:
שרקו׳ שפח כפיו׳ ובלע׳
שיבליר׳ ודרך לעשות
כן על דבר חשוב שחרב
ומה כל היופי היה שלה:
פצו׳

כלילת יופי׳ כל היופי היה
שלה׳ פצו עליך פיהם׳
מפני זה הקדים פה לעין
מפני שהיו אומר בפיהם
מה שלא ראו בעיניהם:
בלענו׳ אומרים׳ כלה גזרנו׳
מין יהי יהן ובמגני׳
אשר צוה מימי קדם׳ וזה
שמת מקרה ויספקו יו׳
לסרה יותם שבע׳ וגו׳:
פוגת׳ העברה׳ ערולמש
מין ויפגלהו: בת עינך
שחור של עין שקורין
פרוכלין: אשמורת׳ רע
לשון עוחה׳ כמו והעמיר
הריטה כמחנה: אשמורות
חלקי הלילה׳ שהלילה
מחולקת בשלשה חלקים כמו
שאמרו ימותנו במסכת ברכות:
השעופים בלע׳ פלוחיש׳:
עוללי׳ טפוחי׳ ...
ילדים יכ...׳
שעד ...
גדלי ...
בטיפוחי
חיך
אחותי׳
ורבן
הכן

שו אמרו בלענו אך
זה היום שקוינהו
מצאנו ראינו
עשה יהוה אשר
זמם בצע אמרתו
אשר צוה מימי
קדם הרס ולא חמל
וישמח עליך אויב
הרים קרן צריך
צעק לבם אל יהוה
חומת בת ציון הורידי
כנחל דמעה יומם
ולילה אל תתני פוגת
לך אל תדם בת עינך
קומי רני בליל ה
לראש אשמרות
שפכי כמים לבך
נכח פני אדני שאי
אליו כפיך על נפש
עולליך העטופים
ברעב בראש כל
חוצות

דרשוהו בחוית בן זכרי
שהיתה אורך וודרה
בטפחים בכל יום להסתובב
לבית המקדש לפי מה שהיה
גדל: אם יהרג במקדש
כהן ונביא· זהו הקודש
שיטפם וכי מזה להבח
שהרגתם את זכריה בן
יהוידע כהן שטפת במי
הימים· שהכריחם כשבאו
להשתחוות ליואש ועשיוהו
ע' ורוח לבשה את זכריה
בן יהוידע וגו' והיהכה
ונביא והרגוהו בעזרה
תקרא כיום מועד כמו
קריאת ולא הווה
הוא: ומגורי שלום יצריהן
שכני הרעים להיזהר עלי
להשחית: אשר טפחתי ורבי
איבי כלם· הילדים אשר
טפחתי בטפחיי וגדלתי
בין האויב וכלה אותם:
ראה עני אשר יהוה
עני בשבט עברתו
עברתו של הקב"ה ומסה: אך
בי ישב אני לבדי לוקה ויהפך ידו
כי כל התשועות ויסתהו עלי:
ראש

ראה יהוה והביטה
למי עוללת כה אם
תאכלנה נשים פרים
עוללי טפחים אם
יהרג במקדש אדני
כהן ונביא שכבו
לארץ חוצות נער
וזקן בתולתי ובחורי
נפלו בחרב הרגת
ביום אפך טבחת
ולא חמלת תקרא
כיום מועד מגורי
מסביב ולא היה
ביום אף יהוה פליט
ושריד אשר טפחתי
ורביתי איבי כלם
אני הגבר
ראה עני בשבט
עברתו אתי נהג
וילך חשך ולא אור
אך בי ישב יהפך
ידו כל היום

בשרי ועורי שבר
עצמותי בנה עלי
ויקף ראש ותלאה
במחשכים הושיבני
כמתי עולם גדר
בעדי ולא אצא
הכביד נחשתי גם
כי אזעק ואשוע
שתם תפלתי גדר
דרכי בגזית נתיבתי
עוה דב אורב
הוא לי ארי במסתרים
דרכי סורר ויפשחני
שמני שומם דרך
קשתו ויציבני
כמטרא לחץ
הביא בכליותי בני
אשפתו הייתי שחוק
לכל עמי נגינתם כל
היום השביעני במר
במרורים הרוני לענה
ויגרס בחצץ שני
הכפישני באפר
ותזנח משלום נפשי

[illegible]

טובה ואמר אבד
נצחי ותוחלתי
מיהוה זכר עניי
ומרודי לענה וראש
זכור תזכור ותשוח
עלי נפשי זאת
אשיב אל לבי על כן
אוחיל חסדי
יהוה כי לא תמנו כי
לא כלו רחמיו
חדשים לבקרים רבה
אמונתך חלקי יהוה
אמרה נפשי על כן
אוחיל לו טוב יהוה
לקוו לנפש תדרשנו
טוב ויחיל ודומם
לתשועת יהוה טוב
לגבר כי ישא על
בנעוריו ישב בדד
וידם כי נטל עליו יתן
בעפר פיהו אולי יש
תקוה יתן למכהו לחי
ישבע בחרפה כי

[illegible]

לא יזנח לעולם אדני
כי אם הוגה ורחם
כרב חסדו כי לא
ענה מלבו ויגה בני
איש לדכא תחת
רגליו כל אסירי ארץ
להטות משפט גבר
נגד פני עליון לעות
אדם בריבו אדני לא
ראה מי זה
אמר ותהי אדני
לא צוה מפי
עליון לא תצא
הרעות והטוב מה
יתאונן אדם חי גבר
על חטאו נחפשה
דרכינו ונחקרה
ונשובה עד יהוה נ
נשא לבבנו אל כפים
אל אל בשמים נחנו
פשענו ומרינו אתה
לא סלחת סכתה
באף ותרדפנו הרגת לא חמלת
סכתה בענן

לעולם לכך טוב ויחם: כי אם הוג
יות היודם בעבור עוון ומכין
עליו יגון ואחר כך וריחם כרוב
חסדיו: כי לא ענה מלבו ויגה בני
איש מלבו ומדעתו כי העון
הגורם: הוגה דכן לשון תוגה
הם: לדכא תחת רגליו ומסכים
כי לא ענה מלבו להדוך
ודכון תחת רגליו וגו' ולא להטות
משפט גבר ולא לעות אדם בריבו
כל אלה יי' לא ראה לא ערוה לו
ולא עלתה לפניו במחשבה לעשות
כן: לא ראה לא הוכשר בעיניו
שיעוותו מדת של מעלה אדם
בריבו כמו מה ראית כי עשית וגו'
ומה ראו על ככה: מי זה אמר
ותהי מפי עליון וגו' ואם מות לאו
לאו לא מידו היתה לו זאת הרעה
מקרה הוא שהיה לו אין זאת
כי בן רעות בן טובות מי זה אמר
ותהי אם לא צוה מפיו לא
יתכן הן רעה הן טובה אבל מה
יש להתאונן אדם חי גבר על
חטאיו כל אדם ואיש יתאונן על
חטאיו כי הם המביאים
עליו את הרעה: אל כפים אל
השמים אל השמים ... והוא
ער קטנה ככף איש עולה וכן
על כפים כמה אור ... רבות
נשא לבבנו באמת ... כאדם
הרוחץ ... שמטלי
מידו כל טינוף וכן המודה ועוזב
ירוחם המודה ואינו עוזב
מטומא והשרץ בידו: נחנו

לך מעבור תפלה
סחי ומאוס תשימנו
בקרב העמים
פצו עלינו פיהם כל
איבינו פחד ופחת
היה לנו השאת והשבר
פלגי מים
תרד עיני על שבר
בת עמי עיני
נגרה ולא תדמה מ
מאין הפגות עד
ישקיף וירא יהוה
משמים עיני עוללה
לנפשי מכל בנות
עירי צוד צדוני
כצפור איבי חנם
צמתו בבור חיי
וידו אבן בי צפו מים
על ראשי אמרתי
נגזרתי קראתי
שמך יהוה מבור
תחתיות קולי שמעת
אל תעלם אזנך לרוחתי

נחנו פשענו ומרינו [illegible]
על ... [illegible] ולא סלחת
ולך היתה נזה הסליחה כי כן
... [illegible]
... [illegible] בכין וככע
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

כשנבע מן הפחד נפלנו אל
הפחת: שוחה: השאת: לשון
משואה: הפוגות: מאין הפוגן
והעברה: עיני עוללה לנפשי
... ירמיה כהן היה ... עיני
עוללה ... על נפשי
אל בנות עירי עוללה לשון ...
... קציר ...
עירי משפחתי יש לה לבכות
אל בנות העיר שהייתה ...

לקדושה ולעבודת הקבה ...
ישר: צמתו בבור חיי כ...
הכלא ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
הכור ... [illegible]
... [illegible]
... העולם ... [illegible]
... [illegible]

לשועתי: קרבת ביום
אקראך אמרת אל
תירא: רבת אדני ריבי
נפשי גאלת חיי:
ראיתה יהוה עותתי
שפטה משפטי:
ראיתה כל נקמתם כל
מחשבתם לי: שמעת
חרפתם יהוה כל
מחשבתם עלי: שפתי
קמי והגיונם
עלי כל היום: שבתם
וקימתם הביטה אני
מנגינתם: תשיב
להם גמול יהוה
כמעשה ידיהם: תתן להם
מגנת לב תאלתך
להם: תרדף באף
ותשמידם מתחת
שמי יהוה:
איכה יועם זהב
ישנא הכתם הטוב
תשתפכנה אבני
קדש בראש כל

מבוא הראשונים לקרבתי ·
ביום קוראי אליך: שפטה
משפטי · משפט עשית כבר ·
עותתי · [illegible] כל: מגינת
לב · שבר לב · [illegible]
יושר אשר [illegible] [illegible]
לב · [illegible] לב · [illegible]
אשר היו [illegible] הלב
המפרשין לשון [illegible] עוון
הוין · [illegible] שהען
[illegible] [illegible] · אלא כען
של המון · מגורת המון [illegible]
וכען של קלון מגורת נקלה · וכען
של עוון מגורת עוה וכן נון
של שמחה [illegible]
[illegible] לשון [illegible]:
איכה יועם זהב [illegible]
[illegible] על יאשיה
[illegible] [illegible] הימים [illegible]
כתובה על ספר הקינות · [illegible]
[illegible] הקינות [illegible]
בני ציון: יועם זהב · יכהה
[illegible] · [illegible]: זהב
[illegible] כזהב:
ישנא · ישתנה [illegible]: הכתם
[illegible] כלי [illegible] של זהב
שהם [illegible] [illegible]: אבני
קדש · [illegible] [illegible]
טובות · [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] תשתפכנה

חוצות: בני ציון
היקרים המסלאים
בפז איכה נחשבו
לנבלי חרש מעשה
ידי יוצר: גם תנין
חלצו שד היניקו
גוריהן בת עמי
לאכזר כי ענים
במדבר: דבק לשון
יונק אל חכו בצמא
עוללים שאלו לחם
פרש אין להם:
האכלים למעדנים
נשמו בחוצות
האמנים עלי תולע
חבקו אשפתות:
ויגדל עון בת עמי
מחטאת סדם ההפוכה
כמו רגע ולא חלו בה
ידים: זכו נזיריה
משלג צחו מחלב
אדמו עצם מפנינים
ספיר גזרתם: חשך

אבני קדש · המסולאים [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] לשון [illegible]
[illegible]: נבלי חרש · [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]: גם תנים · [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] חוצן

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: [illegible]
בת עמי לאכזר · [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] כי [illegible]
בת [illegible] [illegible]:
האמונים על תולע · [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

אשפות של זבל · שוכבים על
האשפות בחוץ: ויגדל עון בת
עמי · [illegible] [illegible] עליה
שבשל עוונם [illegible]: ההפוכה
כמו רגע · [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]:
ולא חלו בה ידים · [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
על סדר [illegible]: זכו נזיריה משל
[illegible] [illegible] [illegible] עלמת
עמי: [illegible] עצם [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

משחור תארם לא
נכרו בחוצות צפד
עורם על עצמם
יבש היה כעץ
טובים היו חללי
חרב מחללי רעב
שהם יזובו מדקרים
מתנובת שדי ידי
נשים רחמניות בשלו
בשלו ילדיהן היו
לברות למו בשבר
בת עמי כלה יהוה
את חמתו שפך חרון
אפו ויצת אש בציון
ותאכל יסודתיה לא
האמינו מלכי ארץ
וכל יושבי תבל כי יבא
צר ואויב בשערי
ירושלם מחטאת
נביאיה עונות כהניה
השפכים בקרבה דם
צדיקים נעו עורים
בחוצות נגאלו בדם בלא

יוכלו יגעו בלבושיהם
סורו טמא קראו
למו סורו סורו אל
תגעו כי נצו גם נעו
אמרו בגוים לא
יוסיפו לגור פני
יהוה חלקם לא יוסיף
להביטם פני כהנים
לא נשאו וזקנים
לא חננו עודינה
תכלינה עינינו אל
עזרתנו הבל בצפיתנו
צפינו אל גוי לא
יושיע צדו צעדינו
צעדינו מלכת
ברחבתינו קרב קצנו
מלאו ימינו כי בא
קצנו קלים היו
רדפינו מנשרי שמים
על ההרים דלקנו
במדבר ארבו לנו
רוח אפינו משיח
יהוה נלכד בשחיתותם

וגויתם מום ספיר חשך מ׳
משחור ויפחורן
ומשחור היה פחם עצבם
לשון מריאה וכמו ע׳ וכמ׳
השמיים לטוהר קולור בלע׳
צפד נקמט ודין לו דורין
שהם יזובו מדוקרים חללי
רעב היו נעוחין מריח
תנובת השדה שהיו הרוכבים
עלים בצוריהם על העצבם
חוץ לחומה והריח נמשך
להם נעוחי הרעב בעיר ופירשו
נבקעת ופירשו זב ודיין ויות
מייתה ותולה והחלל חרב
לבריות ומאכל כמו לא ברה
אתם לחם והברות
את דוד כלה יהוה את חמתו
אשר מעה ׳ם מלה טובה
עשה לה ויותם מחקרין ויהב
מחטאת נביאיה שלא טוב
הייתה לה היעד
החזות נעו עורים בחוצות
מבחין העורים הולכים
משוק היו נעים ונגאליהם
שנמטות בדם ההרוגים
שהיו הרגומים הורגים בטמאה
נגיעון שלכלם דם על אשר
לא יוכלו הקוסם אליהם
ליגע בלבשיהם והיו קוראים
עליהם סורו טמא עוויבם

נשאו סהיותם בשלוותם
עודינה תכלינה עינינו עלעת
הבל כבצבות עליו הרעה
עדיין היו עינינו ׳עזרתנו חיל
מצרים שלא ... והיצפים הבל וריק
שהיו ומצפים יותר
עזרה ולא בתו מי שנתקשה
פרעה היינו לפי ויגרו ויגנו
מידי קיצת שהיו בתוך בספינות
רמזו הק לים ועזבנו ... עדו

סורו מעלינו העורים המלכלכי
כי נצו לשון סירחון ולכלו׳
כמו מוריות בטנופה ׳והתרגמו׳
מלולה כן חיתם מכוס גם נעו
מין ומנו נשרינו כוים פני
חלקם פנים של זעם ויות הקב׳
חליקתם והפרידתם בגוים לא
הן כבנים ועודות לא יוסיף לגמר
בטובתן למען יושר פני כהנים לא

כשחיתותם אשר
אמרנו בצלו נחיה
בגוים׃ שישי
ושמחי בת אדום
יושבת בארץ עוץ
גם עליך תעבר כוס
תשכרי ותתערי׃
תם עונך בת
ציון לא יוסיף
להגלותך פקד עונך
בת אדום גלה על
חטאתיך׃ זכור
יהוה מה היה לנו
הביטה וראה את
חרפתינו׃ נחלתינו
נהפכה לזרים בתינו
לנכרים׃ יתומים
היינו אין אב
אמותינו כאלמנות׃
מימינו בכסף שתינו
עצינו במחיר יבאו׃

בשחיתותם מין במר
שת שחת: לשון שוחה
בגומות שחפרו לנו׃
ששי ושמחי בת אדום
שנבא ירמיהו על
חורבן בית המקדש שיבא
שיחריבוהו רומיים ששי
ושמחי לפי שעה אבל
סוף טוב עליך יעבר
כוס ותשכרי ותתערי
ותער סדה: תם עונך
[illegible] על עונך לא
יוסיף להגלותך יגלות
אדום ולהן עד: מ
מימינו בכסף שתינו
שהיינו [illegible]
[illegible] לשאוב מים
מן הנהר
[illegible]
[illegible]
[illegible]
על

על צוארנו נרדפנו
יגענו ולא הונח
לנו׃ מצרים נתנו
יד אשור לשבע
לחם׃ אבתינו
חטאו אינם
אנחנו עונתיהם
סבלנו׃ עבדים משלו
משלו בנו פורק
אין מידם׃ בנפשנו
נביא לחמנו מפני
חרב המדבר׃ עורנו
כתנור נכמרו
מפני זלעפות רעב׃
נשים בציון ענו
בתלת בערי יהודה׃
שרים בידם נתלו
פני זקנים לא נהדרו׃
בחורים טחון
נשאו ונערים בעץ
כשלו׃ זקנים מש

משער שבתו בחורים מ
מנגינתם׃ שבת משוש
לבנו נהפך לאבל מחולנו׃
נפלה עטרת ראשנו אוי
נא לנו כי חטאנו׃ על זה
היה דוה לבנו על אלה
חשכו עינינו׃ על הר ציון
ששמם שועלים הלכו בו׃
אתה יהוה לעולם תשב
כסאך לדור ודור׃ למה
לנצח תשכחנו תעזבנו
לאורך ימים׃ השיבנו
יהוה אליך ונשובה חדש
ימינו כקדם׃ כי אם מאס
מאסתנו קצפת עלינו עד
מאד׃ השיבנו יהוה
אליך ונשובה

ויש פסוקי דסיפרין קנ״ה
וחציו לרכו תחת רגליו

על צוארינו נרדפנו משא על
עבודה קשה׃ יגענו ו
ולא הונח לנו׃ יגענו ויגעו ו
ארון ונבסים ולא הונח יגיענו
ידון בידינו כי הקויכם מיים
ועכם וחוטפם הכל מיסים
וגולגליות וארנוניות
מצרים נתנו יד ידך יחדם
הנפל ורוצה לעמוד
מושיט ידו למי שיוכל לעזור
לו׳ אתו און. כמו הושענו ידינו
לאיגרים שיעזרונו ולאשור
שישביענו בלחמים׃ נתנו מין
נתננו׃ תשוחת הענן משוכי
במקום עו שמיה׳ וכן כי מוך
הכל ג׳ ומייך מתנו לך׳ וכן
ונתנו לכם את בעתינו׃ בנ
בנפשינו נביא לחמינו בסכנת
נפשותינו היינו יוצאים
כשהיינו מביאין ותבואתנו מן
השדה מפני חרב המדבר׃ נכמרו
עתוויתו׳ וכן כי נכמרו רחמיו
וכל הלשון הזה על הסמור של ענבים
זלעפות׳ לשון שריפה ושריפת האור׃
בחורים טחון נשאו טוחן הי״
הטויכם מוליכים אותם
בקולר היו ב׳ עומדין על מכתמם
ריחים ומשואות רגליהם וכן

מנין מגלן כמו ממם ולשון ן
סולו עמו מסטות כח מן של
סגרון ויאמר יהודה כשל
כח הסבל וכן הכשיל כחי׃ על
זה היה דוה לבנו על
המפורש מקרון של אחרון
על ששמם הר ציון ושהלכו ו
בו שועלים׃ ואתה יי׳ ידענו
כי לעולם תשב והאזלום
ולמה לעד תשכחנו הלא שמע
לנו בך ושם סיחה קיים
כך שבועתך קיימת׃ כי אם
מאס מאסתנו מכל שחטאנו
לך לא היה לך להרבות קצף
עד מאד מותר קצפת ו
השיבנו יי׳ ומתני טופרים
בדברי תוכחה
הוזקק לכפול מקרא שלפניו
מעם אחרת וכן ישעיה ותרי
עשר וקהלת׃ חסלת״

ויהי בימי
אחשורוש הוא
אחשורוש המלך
מהדו ועד כוש
שבע ועשרים ומאה
מדינה בימים ההם
כשבת המלך
אחשורוש על כסא
מלכותו אשר ב
בשושן הבירה
בשנת שלוש
למלכו עשה משתה
לכל שריו ועבדיו
חיל פרס ומדי
הפרתמים ושרי ה
המדינות לפניו
בהראתו את עשר
כבוד מלכותו ואת
יקר תפארת גדולתו
ימים רבים שמונים
ומאת יום ובמלואת
הימים האלה

עשה המלך לכל
העם הנמצאים
בשושן הבירה
למגדול ועד קטן
משתה שבעת
ימים בחצר גנת
ביתן המלך חור
כרפס ותכלת אחוז
בחבלי בוץ וארגמן
על גלילי כסף ו
ועמודי שש מטות
זהב וכסף על
רצפת בהט ושש
ודר וסחרת
והשקות בכלי זהב
וכלים מכלים שונים
שנים ויין מלכות
רב כיד המלך
והשתיה כדת אין
אנס כי כן יסד המלך
על כל רב ביתו
לעשות כרצון
איש ואיש

גם ושתי המלכה
עשתה משתה נשים
בית המלכות אשר
למלך אחשורוש
ביום השביעי כטוב
לב המלך ביין אמר
למהומן בזתא
חרבונא בגתא וא
ראבגתא זתר וכרכס
שבעת הסריסים
המשרתים את פני
המלך אחשורוש
להביא את ושתי
המלכה לפני המלך
בכתר מלכות להראות
העמים והשרים את
יפיה כי טובת מראה
היא ותמאן
המלכה ושתי
לבוא בדבר המלך
אשר ביד הסריסים
ויקצף המלך מאד
וחמתו בערה בו

B. H. 1.